

A scenic landscape featuring a calm lake in the foreground, reflecting the sky and the surrounding trees. The sky is a vibrant blue with scattered white clouds. The trees are mostly bare, suggesting a late autumn or winter setting. The foreground is covered in dry, brown grass and some green moss. The overall mood is peaceful and serene.

J. H. DONNER

DE PSALMEN

PSALM 73 - 150

DE
PSALMEN
VOOR DE GEMEENTE UITGELEGD

DOOR

J. H. DONNER.

TWEEDE DEEL - PSALM 73 -150.

2025
FRITZ UITGEWER

INHOUD

PSALM 73	5
PSALM 74	13
PSALM 75	20
PSALM 76	24
PSALM 77	28
PSALM 78	34
PSALM 79	49
PSALM 80	53
PSALM 81	59
PSALM 82	63
PSALM 83	67
PSALM 84	71
PSALM 85	77
PSALM 86	83
PSALM 87	88
PSALM 88	92
PSALM 89	96
PSALM 90	107
PSALM 91	114
PSALM 92	118
PSALM 93	122
PSALM 94	125
PSALM 95	131
PSALM 96	134
PSALM 97	138
PSALM 98	142
PSALM 99	144
PSALM 100	148
PSALM 101	150
PSALM 102	153
PSALM 103	160
PSALM 104	167
PSALM 105	175
PSALM 106	183
PSALM 107	193
PSALM 108	201
PSALM 109	203
PSALM 110	209
PSALM 111	215
PSALM 112	218
PSALM 113	223
PSALM 114	226
PSALM 115	228
PSALM 116	234
PSALM 117	241
PSALM 118	243
PSALM 119	252
De liederen Hammaälôth.	287

PSALM 120	288
PSALM 121	291
PSALM 122	294
PSALM 123	298
PSALM 124	300
PSALM 125	302
PSALM 126	305
PSALM 127	309
PSALM 128	312
PSALM 129	315
PSALM 130	317
PSALM 131	321
PSALM 132	324
PSALM 133	330
PSALM 134	333
PSALM 135	335
PSALM 136	338
PSALM 137	342
PSALM 138	346
PSALM 139	350
PSALM 140	358
PSALM 141	361
PSALM 142	366
PSALM 143	369
PSALM 144	374
PSALM 145	379
PSALM 146	384
PSALM 147	388
PSALM 148	393
PSALM 149	397
PSALM 150	400

PSALM 73

In God is geen onrecht.

Een psalm van Asaf.

In onze Staten-Bijbel staat boven dezen psalm de volgende korte en zoo juiste inhoudsopgave: “De profeet beschrijft, door zijn voorbeeld, de zware aanvechtingen, die de geloovigen hebben over den voorspoed der goddeloozen en het kruis der vromen, wijzende den rechten weg om deze zwaarigheden te overwinnen, met betrachting van Gods wijze regeering, die den goddelooze strekt tot overtuiging en verderf, maar den vrome ten beste, bijzonderlijk, opdat zij leeren hun volkomen genoeg alleen te nemen in Gods genade en zalige gemeenschap.”

En wanneer men nu dezen psalm vergelijkt met psalm 37, zal men zien, dat in beide hetzelfde onderwerp behandeld wordt, wat iemand genoemd heeft: “het oude struikelblok der godvruchtigen, dat ook aan Jobs vrienden zoo zeer in den weg was, namelijk, de tegenwoordige voorspoed der goddeloozen en de smarten en moeilijkheden der godvruchtigen.”

Er is evenwel een onderscheid in de wijze, waarop dit onderwerp in beide psalmen behandeld wordt. Psalm 37 is een leerdicht, de dichter is daar een leeraar, die de vromen onder hun kruis afmaant van zich aan den voorspoed der goddeloozen te ergeren, en hun wijst op het einde van der goddeloozen en der vromen weg.

Maar in psalm 73 hooren wij een vrome spreken, die, door zich onder zijnen druk aan der goddeloozen voorspoed te ergeren, tot over de ooren in den poel der vertwijfeling gezonken is, maar wiens rechterhand nog tijdig door God gevat, en op een steenrots gezet is, waarop hij zeker en veilig staande, nu in God als in zijn eenig en eeuwig deel roemt.

Het is alzoo een ervaringspsalm, rijk aan smartelijke bevindingen van Asafs eigen dwaze hart, maar ook van 's Heeren liefde en wijsheid, trouw en waarheid. En juist die ervaringen maken dezen psalm zoo geliefd bij alle kinderen Gods, voornamelijk bij hen, die veel druk en lijden te torschen hebben.

Voor het opschrift: “een psalm van Asaf,” verwijzen wij naar hetgeen wij bij het opschrift van psalm 50 gezegd hebben.

En laat ons nu beginnen met Asaf het woord te geven:

- 1. Immers is God Israël goed, dengenen, die rein van harte zijn.**
- 2. Maar mij aangaande, mijne voeten waren bijna uitgeweken; mijne treden waren bijkans uitgeschoten.**
- 3. Want ik was nijdig op de dwazen, ziende der goddeloozen vrede.**

De aanhef, vs. 1, geeft al aanstonds de volle som, de geheele uitkomst van de bange en tegelijk zalige ervaringen van Asaf, “immers of waarlijk, is God Israël goed.” In zijn strijd en twijfel had zijn onvernünftig hart God verdacht en beschuldigd van onrecht, als ware Hij niet de Rechtvaardige en Getrouwe, als liet Hij het kwade ongewroken, en het goede onbeloond. Maar nadat hij in Gods heiligdommen inging, is het licht in zijn ziele opgegaan, de twijfel en strijd is geweken, en met een uitroep van de volste en zaligste verzekering verklaart hij nu dat God zijn Israël, zijn volk, alleen en geheel goed is, dat zijn wezen, en daarom ook al zijne werken en wegen enkel goedheid zijn. Hij is een Rotssteen, wiens werk volkomen is. Er ligt in dat woord “goed,” zooals Asaf het hier van God getuigt eene eeuwigheid, het is voor het geloof onuitputtelijk, en wordt met te meer kracht van overtuiging uitgesproken, naarmate de ziel in haar twijfeling en strijd wankelde in het vertrouwen aan de goedheid des Heeren voor zijn volk.

Maar opdat niemand zichzelf zou misleiden, en zich met het goede Gods ijdel zou troosten, voegt Asaf er aan toe: “dengenen, die rein van harte zijn.” Dat is: die tot het ware Israël behoren, tot de kinderen der belofte als Izak was. Degenen, wier harten innerlijk vernieuwd en gereinigd zijn, en die God den Heere heiligen in hunne harten. Asaf verstond het, dat alleen de reinen van harte God kunnen zien, en Hem in zijne wegen, ook als alles tegen hen is, willen billijken, rechtvaardigen en verheerlijken.

En hoe goed hij dit verstond blijkt uit hetgeen hij er, vs. 2, op volgen laat: “maar mij aangaande” enz. Hier begint hij met het verhaal van zijn strijd, en onomwonden, zonder zijn boos en onvernuftig gedrag in het minst ook maar te bedekken of te vergoelijken, deelt hij mede wat hij geweest is. Dat “maar mij aangaande” heeft hier nadrukvolle beteekenis, en staat tegenover wie de Heere is. Als zeide hij: Gedenk ik, wie ik in mijzelf geweest ben tegenover dien God, Die onuitputtelijk en onbegrijpelijk goed is, dan heb ik mij op het diepst te schamen en te verootmoedigen, dan heb ik Hem niet erkend, en mijzelf in het grootst gevaar gebracht: “mijne voeten waren bijna uitgeweken,” en met herhaling: “mijne treden waren bijkans uitgeschoten.” Ik was als de reiziger, die de gevaarlijkste hoogten en steilten langs onpeilbare diepten beklimt, en wiens voet maar even behoeft uit te wijken en uit te glijden, om er tot zijn verderf in te storten.

En zeker, die beeldspraak is geen overdrijving, want het ongeloof aan God in zijne rechtvaardigheid en trouw voert tot zulke gevaarlijke hoogte, waar men den Almachtige te nakomt, om in ijzingwekkende diepten neder te storten.

“Want,” zoo vervolgt hij, “ik was nijdig op de dwazen, ziende der goddeloozen vrede.” De goddeloozen, de werkers der ongerechtigheid, allen, wier harten niet gereinigd zijn, en voor wie God niet het hoogste goed is, maar die hun deel in dit leven hebben, zijn dwazen, hoe wijs zij ook in eigener en anderer oogen zijn, omdat zij het tijdelijke boven het eeuwige, hetgene dat niet is boven hetgeen dat al is stellen.

Op die dwazen was hij nijdig, hij gunde hun dien vrede niet, hij benijdde ze, zoo dwaas was hij zelf toen. Zoo verduisterd was zijn zielsoog, zoo onvernuftig zijn hart, en dit nadat hij God als zijn hoogste goed had leeren kennen, en in Hem reeds zijn heil gevonden had.

Wij zien hieruit hoe ver het met ware godvruchtigen komen kan, hoe zij in de zeef des satans geschud kunnen worden, maar hoe zij ook, als God hen weer terugbrengt, met smart en schaamte hunne schuld belijden, en meer dan ooit te voren hun God weer eeren en dienen willen. Want de uitkomst is altijd: “Ja, waarlijk God is Israël goed, en wij, wij zijn dwaas en boos.”

Asaf gaat voort met den staat en het gedrag der goddeloozen te teekenen, waarvan het gezicht hem zoo ontstoken, zoo in zijne nieren geprikkeld had, dat zijne voeten bijna uitgeweken, en zijne treden bijkans uitgegleden waren.

4. **Want er zijn geene banden tot hunnen dood toe, en hunne kracht is frisch.**
5. **Zij zijn niet in de moeite, *als andere* menschen, en worden met *andere* menschen niet geplaagd.**
6. **Daarom omringt hen de hoovaardij als eene keten; het geweld bedekt hen *als* een gewaad.**
7. **Hunne oogen puilen uit van vet; zij gaan de inbeeldingen des harten te boven.**
8. **Zij mergelen *de lieden* uit, en spreken booselijk van verdrukking; zij spreken uit de hoogte.**
9. **Zij zetten hunnen mond tegen den hemel, en hunne tong wandelt op de aarde.**

Men merke op, dat hetgeen Asaf in vs. 4 en 5 van den staat der goddeloozen zegt, niet altijd in de werkelijkheid zoo is, maar het hem in zijne verduisterde oogen alzoو toeschijnt, en dat de goddeloozen zich alzoو aanstellen, alsof zij van alle smart en moeite ontheven waren.

“Er zijn geene banden tot hunnen dood toe.” Dit kan beteekenen, dat zij door geene smarten en angsten van ziekten en gevaren des doods gebonden, benauwd of beangstigd worden, zoodat hunne kracht altijd frisch is, en zij geene kwalen, ziekten of gebreken kennen. Anderen verkiezen voor het woord banden “knoopen” en houden het voor eene gelijkenis van de grove en sterke draden, die in het weven effen en onverbroken afloopen, zoodat men ze niet behoeft saam te knoopen, gelijk de wever de zwakke, gebrokene draden doet. Alzoo loopt het leven veler goddeloozen effen door, zonder grooten tegenstand of merkelijke hindernis.

Zij worden niet gekweld door de moeite, hen treffen de plagen niet gelijk al hunne medestervelingen en kinderen van Adam. Wij hebben in vs. 5 tweemaal het woord “mensch” maar telkens wordt er in het oorspronkelijke een ander woord voor gebezigd. De eerste maal “enosch,” dat zwakheid, “sterfelijkheid” beteekent, en de tweede maal “adam,” dat op ’s menschen herkomst “uit de aarde” ziet.

Asaf wil zeggen: hoewel de mensch, de gansche menschheid naar haar naam niet dan zwakheid, sterfelijkheid en vergankelijkheid aanduidt, in weerwil hiervan is het bij de goddeloozen zoo geheel anders, als ware het, dat God hen van al de kwaden, die om der zonden wille tot den mensch behooren, hiervan had uitgezonderd. “Arme Asaf,” zeggen wij, “hoe verkeerd ziet gij, gij zijt niet dicht bij God, gij laat u door den schijn bedriegen, want wat gij van der goddeloozen geluk oordeelt, is niet van allen en altijd waar; want ook van de goddeloozen staat er geschreven: “zij hebben vele smarten”, maar zij willen die niet gevoelen, of verbergen ze voor anderen.”

Maar wat Asaf van vss. 6—9 van het gedrag der goddeloozen zegt, is helaas! al te waar.

De “hoovaardij,” de trotsch van hun heerschzucht en gewaande hoogheid, omringt hen als een keten, gelijk een kostelijke en sierlijke halsketen, waarmede de dwaze pronker zich opschikt om in ieders oog te vallen, alzoo begeeren zij, dat hunne grootheid en eer in aller oogen schitteren zal.

En de hoovaardij heeft tot haar geleider altijd het “geweld.” De geweldenarij en wreede onderdrukking van den zwakke, arme en nooddriftige bedekt de goddeloozen als een kleed; zij zijn er mede bekleed als met hun sieraad. Zoo zegt de dichter van psalm 37: “Ik heb gezien een gewelddrijvenden goddelooze, die zich uitbreidde als een groene inlandsche boom.”

“Hunne oogen puilen uit van vet.” De oogen zijn hier de spiegel van de hoovaardij hunner trotsche ziel, die “de inbeeldingen te boven gaan,” of “de gedachten hunner harten loopen over.” Hunne welgedane aangezichten, die van zinnelijke overdaad blinken, teekenen wat in hun binnenste omgaat; die teekening is naar het leven.

Zij zijn de uitzuigers van hun naaste, zij mergelen de lieden uit, zij spreken booselijk van onderdrukkingen, zij ontzien zich niet dit openlijk te doen, en dit op hoogen en gebiedenden toon; “zij spreken uit de hoogte” alsof zij met recht en macht van Boven bekleed waren. In hunne godvergetenheid stellen zij hun mond tegen den hemel, zij weerspreken God in het aangezicht, zij erkennen geene macht boven hen, terwijl “hunne tong op de aarde wandelt.” Zij vreezen God niet, en ontzien geen mensch, zij zeggen: “wij zijn heeren, wij zijn vrij, onzer is de heerschappij.”

Die hemelergende hoogheid, die snoode geweldenarij der goddeloozen kan Asaf met het bestaan van een rechtvaardig Godsbestuur niet rijmen; het is voor hem niet enkel een onverklaarbaar vraagstuk voor zijn denkend verstand, maar ook eene ergerlijke ongerijmdheid voor zijn hart, voor zijn innerlijke leven, dat er door in twijfel en verzet tegen den Heere, zijn God, gebracht wordt.

10. Daarom keert zich zijn volk hiertoe, als hun wateren eens vollen *bekers* worden uitgedrukt,
11. Dat zij zeggen: Hoe zou het God weten, en zou er wetenschap zijn bij den Allerhoogste?
12. Ziet, deze zijn goddeloos; nochtans hebben zij rust in de wereld; zij vermenigvuldigen het vermogen.

In deze verzen spreekt Asaf uit wat hij waargenomen, gehoord en gezien heeft bij 's Heeren volk in tijden van verdrukking en leed. Dan zag hij, dat zij, *in* stede van te zwijgen en te wachten op het eind van 's Heeren wegen, zich hiertoe keerden, dat zij aanstoot namen aan den voorspoed der goddeloozen, hen benijdden en ingewikkeld God beschuldigden, die hen in hun overmoed en weelde veelmeer begunstigde dan tegenging en straffe.

Er zijn wel uitleggers, die meenen, dat Asaf dit niet van Gods volk, van de kinderen Gods zegt, maar dat de goddeloozen zoo spreken. Wij kunnen die opvatting niet bijstemmen. De uitdrukking “zijn volk” kan niet anders verklaard worden dan “Gods volk,” degenen die Gods eigendom zijn, zijne kinderen. Zoo verstaan het ook onze Kanteekenaars, die bij dit vers aanteekenen: “te weten Gods (volk), van welken in het eerste vs. van dezen psalm en in de naastvolgende gesproken wordt.” Ook de beeldspraak: “als hun wateren eens vollen bekens worden uitgedrukt,” dient niet om overvloed en voorspoed aan te duiden, maar is veelmeer het zinnebeeld van lijden en verdrukking en komt in die beteekenis veelmalen in de H. Schrift voor.

Van dit algemeene komt Asaf tot zijne eigene persoonlijke ervaring:

13. Immers heb ik tevergeefs mijn hart gezuiverd, en mijne handen in onschuld gewasschen.
14. Dewijl ik den ganschen dag geplaagd ben, en mijne straffing is er alle morgens.

Asaf bewijst met deze woorden, dat hij, toen hij zoo in zijn harte dacht en sprak, even verkeerd zag als het volk Gods in de vorige verzen. Al is Asaf een ziener, een man Gods bij uitnemendheid, met veel meer licht in de geestelijke dingen dan andere godvruchtigen, hij heeft toch zijne tijden, dat hij even blind voor Gods wegen en werken is als de minste der kinderen Gods.

Hij kan het niet verklaren, dat de heilige God geen onderscheid maakt tusschen goed en kwaad, dat Hij, in stede van de oprechtheid des harten en de reinheid der handen te beloonen, den vrome en oprechte bezoekt met tegenheên op tegenheên. Dit brengt hem in een bangen en wreeden zielestrijd, hij twijfelt aan het wezen, aan het Godewelgevallige van alle godsvrucht, hij zou er toe kunnen komen om de goddeloozen en die onrecht doen welgelukzalig te noemen.

Arme Asaf, hoe verblind zijt gij, hoe kwelt gij uwe ziele tevergeefs; en laat gij u door listige omleiding des satans in zijne strikken verwarren.

Maar is er dan gansch geen onderscheid tusschen Asaf en de overigen van het volk Gods, waarvan hij in vss. 10—12 gesproken heeft? Wii vinden het antwoord op die vraag in vs. 15:

15. Indien ik zou zeggen: Ik zal ook alzoo spreken; ziet, zoo zou ik trouweloos zijn aan het geslacht uwer kinderen.

Wij hooren hieruit dat er nog een tweestrijd in Asafs gemoed is. Al doemen er zulke booze twijfelingen uit zijn hart op, al wordt hij ook in zijne nieren geprikkeld, toch is er nog iets in hem dat zich hiermede niet vereenigt, dat hem weerhoudt om zijne twijfelingen en booze bedenkingen uit te spreken. Hiertoe: het uit te spreken ten aanhoore van anderen, daarvan wordt hij nog weerhouden. De eere Gods en de liefde tot zijn volk weerhoudt hem dit te doen, dan zou hij trouweloos worden aan het geslacht van Gods kinderen. Hij wil zeggen: dat hij de gemeente Gods zou verongelijken, en zich grovelijk aan haar en aan God zelve zou vergrijpen, indien hij, een ziener Gods, zoo zou spreken.

Asaf bewijst met deze woorden, dat er een tweërlei leven in hem is, en nu moge het leven Gods in den tijd, waarvan hij in dezen psalm spreekt, verduisterd en verdonkerd zijn geweest, dat onverdelgbare leven, hoe zwak ook, hoe bestreden, weerhield hem om zoo te spreken, al vermenigvuldigden de gedachten ook in hem.

Allen die het leven des Geestes kennen, die tot het geslacht van Gods kinderen behooren, zullen hier Asaf verstaan.

“Was Asaf — zie vs. 15 - weerhouden om met zijne lippen uit te spreken hetgeen er in zijn dwaas en onvernuftig hart woelde en woedde, het was hem toch niet mogelijk al die strijdende gedachten aan banden te leggen, hij moest denken, al vermeerderde het ook zijn smart en leed:

16. Nochtans heb ik gedacht om dit te mogen verstaan, maar het was moeite in mijne oogen;

Hij kan zijne gedachte niet weerhouden, zijn verstand, zijn denken wil doordringen, wil de oplossing vinden van dat strijdige vraagstuk, hoe zich de rechtvaardigheid Gods laat vereffenen met den voorspoed der goddeloozen, maar hoe hij het wendt en hoe hij het keert, het blijft moeite in zijne oogen, eene ergerlijke ongerijmdheid, het verzwaart zijn smart.

Hoelang die strijd geduurd heeft, zegt Asaf ons niet. Toch zien wij uit het volgende vers het is geen oogenblikkelijke, snel voorbijgaande strijd geweest, als hij zegt:

17. Totdat ik in Gods heiligdommen inging, en op hun einde merkte.

Dit “totdat” onderstelt een zekeren duur van tijd. Het woord “heiligdommen” wijst op den tabernakel of den tempel, de plaatsen der openbaring Gods, waar de Heere Zich door zijn Woord en Geest, of door de orakelspreuken van den hoogepriester zijn Wezen, wil en werken ontdekte.

Wij hebben hier evenwel niet enkel, niet alleen te denken aan de plaatselijke heiligdommen Gods, maar tegelijk aan elke ontdekking en openbaring Gods door zijn Woord en Geest aan het verstand en hart zijner kinderen, waardoor hun beneveld en verduisterd zielsoog verlicht wordt, en zij de dingen in het ware licht zien, en de raadselen voor hen ontknoopt worden. Wanneer de Heere zoo zijn licht weer in de ziel doet opgaan, dan zijn wij tot en in zijne heiligdommen gekomen, dan zien wij bij zijn licht het licht; en zoo was het ook bij Asaf.

God deed hem zien en merken op het einde, op de uitkomst van de wegen der goddeloozen, zijn beneveld en verduisterd oog had alleen op het heden gezien, en bij 's Heeren licht ziet hij nu, hoe God in het einde zijne rechtvaardigheid betoonen en zich vreeselijk aan de goddeloozen verheerlijken zal:

18. Immers zet Gij hen op gladde plaatsen; Gij doet hen vallen in verwoestingen.

19. Hoe worden zij als in een oogenblik tot verwoesting, nemen een einde, worden te niet van verschrikkingen!

20. Als een droom na het ontwaken! Als Gij op waakt, o Heere! dan zult Gij hun beeld verachten.

Hoe gansch anders ziet nu zijn oog. Die voorspoed, die geluksstaat der goddeloozen, die hem zoo in zijn hart en nieren gestoken had, was niet anders dan eene uitvoering van het rechtvaardig oordeel Gods over hen. Het waren “gladde plaatsen” of gevaarlijke hoogten, waarop zij zich niet staande konden houden. God had hen in zijne rechtvaardigheid daarop gezet, Hij had hunne booze plannen doen gelukken en hen verheven, maar met geen ander doel dan hen te doen vallen, en dit in één oogenblik, plotseling, onverwacht, zoodat hun einde enkel tot verwoesting en verschrikking was, ook voor hunne benijders.

Hun voorspoed en geluk zal zijn wat een droom is voor hem die ontwaakt, zoo nietig, ijdel en zonder bestaan. God zou uit zijne schijnbare rust opwaken, en hen uit hun droom des geluks opschrikken, en hun “beeld”, hun schijngeluk met al hun trotschen zwier verachten, tot niet en ijdelheid maken.

Op zulk een vreeselijk einde legt God het in zijne heiligheid bij de goddeloozen aan. Maar men zal zeggen: “wij zien dit toch niet altijd gebeuren, zulk een einde der goddeloozen is toch meer uitzondering dan regel, hoevelen gaat het niet voorspoedig tot hun dood toe.” Wij antwoorden: wij zien niet altijd wat er gebeurt, wat ons uitzondering toeschijnt, is veelmeer regel dan wij denken. De geschiedenis leert ons dit, en hoeveel dat verborgen blijft, zal eenmaal in den dag des Heeren ontdekt worden. Maar Asaf ziet hier ook verder dan tot en binnen de grens van dit leven, zijn blik reikt tot over de grens des tijds, tot den grooten dag des gericht.

En is hem nu bij het licht des Heeren in zijne heiligdommen het licht opgegaan over Gods wegen, bij datzelfde licht ziet hij nu ook zijne eigene dwaasheid en verfoeit hij zijn onvernuftig gedrag tegenover den Heere:

21. Als mijn hart opgezwollen was, en ik in mijne nieren geprikkeld werd,

22. Toen was ik onvernuftig, en wist niets; ik was een groot beest bij U.

Asaf schroomt niet zijne dwaasheid openlijk te bekennen. De wijze man bekent hoe onvernuftig hij was, vóórdát hij in Gods heiligdommen inging. Zijn hart en verstand waren van streek. Zijn hart was opgezwollen, het giste daarbinnen van afgunst en nijd, hij werd in zijne nieren geprikkeld, zijne nieren, de zitplaats van zijn verlangen en begeeren, werden smartelijk doorstoken van teleurstelling en vertwijfeling.

En waarom? Hij was meer dan dwaas, hij was onvernuftig, hij had geen menschenverstand, hij was het dier gelijk dat rede noch denkkraft heeft, “hij was een groot beest bij God.”

Erger kon hij zichzelf niet uitmonstren. Het woord, dat door “een groot beest” vertaald is, staat hier in het meervoud om een buitengewoon groot dier aan te duiden. Het is hetzelfde woord, dat bij Job 40:15 onvertaald is gelaten, en in het hebreuwsch Behémôth heet, en waarmede Job hoogstwaarschijnlijk het Nijlpaard aanduidt.

Bij God, belijdt Asaf, was hij zulk een groot en onvernuftig beest; in zijn heilig en alwetend oog was hij dit, toen hij overgelaten aan de redeneering van zijn dwaas en zondig hart, Gode ongerijmdheid toeschreef.

Zoo maakt Gods genade den mensen waar, en brengt hem tot eene erkenning van zichzelf, waartoe hij uit zichzelf gewis nimmer komen zou. Het gaat hier Asaf als Job, toen de Heere hem antwoordde, en hij sprak: “met het gehoor des oors heb ik U gehoord, maar nu ziet U mijn oog, daarom verfoei ik mij, ik heb berouw in zak en asch.”

Zoo spreekt elk kind van God, wanneer de Heere zijne verduisterde oogen weer verheldert, en hij bij dat licht zichzelf, 's Heeren wegen en werken weer mag inzien. Asafs strijd is nog niet onbekend, maar evenmin de genadige inleidingen des Heeren, die ons weer dwaas en onvernuftig en schuldig in onszelfen maken, om dan evenals hij bij vernieuwing het heilige en veilige, het zalige en zoete te doen ondervinden van nabij God te zijn.

In het laatste gedeelte van dezen psalm, van vs. 23 tot het einde, vinden wij de kostelijke, zoete en heerlijke vrucht, door Asaf genoten, nadat de Heere hem uit dien drom van twijfelingen in zijn heiligdommen bracht.

23. Ik zal dan geduriglijk bij U zijn; Gij hebt mijne rechterhand gevat;

24. Gij zult mij leiden door uwen raad; en daarna zult Gij mij *in heerlijkheid* opnemen.

Nu, nu de Heere zijne oogen weer heeft verlicht, ziet hij met klaarheid in, hoe ver hij van den Heere was, toen hij de goddeloozen hun ingebeeld genot benijdde en de Godsregeering niet verstaan kon. Toen was zijne ziel verre van de gemeenschap, van het innerlijke leven met God, hij was van den Heere afgeweken, hij stond op eene gevaarlijke hoogte, waar zijn voet dreigde uit te glijden en hij gewis in de diepte gestort en omgekomen zou zijn, indien de Heere in zijne trouw en genade zijn rechterhand niet gevat had.

Maar zijn trouwe verbondsGod heeft, al ware hij ook een groot beest bij Hem, dit nog ter rechter ure gedaan, hij is gered, behouden, en daarom wil hij geduriglijk bij dien God zijn, in zijne heilige en veilige nabijheid leven, opdat hij niet weder tot dwaasheid keere.

Want goed en veilig is het nabij God te zijn, aan zijne hand te gaan, want die God zal hem in dit leven leiden naar zijn raad, en daarna in heerlijkheid opnemen. Asaf is nu met Gods wil vereend, hij geeft zich, wat die wil en raad over hem moge besloten hebben, hieraan geheel over; de Heere zal voor hem in dit leven alles wèl maken, en wat hij onder zijn strijd niet zag, dat ziet hij nu, er is voor de oprechten van harte een genadeloon hiernamaals, een heerlijkheid, die niet te vergelijken is met alle heerlijkheid der wereld, een hemel van enkel zaligheid. Die zaligheid zal eenmaal, na den strijd des geloofs, zijn deel zijn: “en daarna zult Gij mij opnemen in heerlijkheid.”

Bij dit gezicht roept Asaf juichend en aanbiddend uit:

25. Wien heb ik *nevens U* in den hemel? Nevens U last mij ook niets op de aarde!

26. Bezwijk mijn vleesch en mijn hart, zoo is God de rotssteen mijns harten, en mijn deel in eeuwigheid.

Alles buiten God in hemel en op aarde, hoe begeerlijk en kostelijk ook, en dat weleer door hem gezocht werd, heeft voor hem zijne waarde verloren, God, en God alleen, in zijne algenoegzaamheid en vrije liefde blijft hem over, en in en met Hem alles.

Er is geen kind van God of hij verstaat hier Asaf, o als het harte verre van God geweest is, en God weer spreekt: “zie hier ben Ik,” en tot dat harte zegt: “Ik ben uw heil,” dan laat het afgedwaalde en afgodische hart weer alles los en ziet en vindt in God, en in Hem alleen al zijn heil.

Maar nu ook vreest Asaf niet, welke gevaren hem ook bedreigen, waarbij zijn vleesch en hart bezwijken, want in zulke gevaren en moeilijke wegen kan hij nog komen, dat zijn zwakke vleesch en hart bezwijken, maar als alles bezwijkt, dan is God de rotssteen mijns harten en mijn deel in eeuwigheid.

God in zijne almacht, genade en trouw blijft hem dan over, op Hem mag en wil hij dan bouwen als op een veilige en onwankelbare rots, want hij weet, de Heere is een rotssteen, wiens werk volkomen is.

Zou Asaf dit alles in God hebben kunnen zien en vinden zonder kennis van den Messias en de verzoening en zaligheid door Hem te verwerven? Geloove wie dit wil en kan, wij gelooven het niet.

Neen, Asaf heeft, als alle heiligen des Ouden Testaments, naar de mate van de bedeeeling Gods den Messias gekend, en door Hem in God geloofd en zich alzo op Hem verlaten.

Nu ook ziet hij het heilloos en verschrikkelijk lot der goddeloozen, die hij zoozeer benijd

heeft, en hoe goed het is nabij God te zijn:

27. Want ziet, die verre van U zijn, zullen vergaan; Gij roeit uit, al wie van U af hoereert;

28. Maar mij aangaande, het is mij goed nabij God te wezen; ik zet mijn betrouwen op den Heere Heere, om al uwe werken te vertellen.

Asaf had er een proef van gehad, al was het niet in dien zin, hoe kwaad en bitter het is “verre van God te zijn,” hij heeft iets in zijn hart gevoeld van het vreeselijk oordeel dat hen zal treffen, die in boos en moedwillig ongeloof verre van God zijn en blijven, en die hun deel in dit leven hebben. God zal hen in het einde vinden, zij zullen vergaan, als onvruchtbare boomen uitgeroeid en verbrand worden, hun zal een eeuwig verderf treffen, al wie van den Heere afhoereert.

Maar hem, het ga zoo het wil, wat hem nog treffen moge, hem aangaande het zal hem goed zijn nabij God te wezen. Hij herhaalt dit nog eenmaal en verzekert dit plechtig voor al de wereld en voor de engelen Gods. Nabij God te zijn is al zijn lust en keuze, en Asaf kan niet anders spreken, de goedertierenheid en liefde Gods overweldigen zijne ziele, God is zijn Al, op den Heere, Heere is al zijn betrouwen, en de onvernunftige, die straks nog van dwazen nijd in zijne nieren geprikkeld werd, is nu een verkondiger van de groote werken Gods.

Hoe heerlijk is Asaf door God uit zijn strijd gered, en wij, die na eeuwen zijn lied bepeinzen, danken met al het volk Gods van alle eeuwen den Heere voor de kennis van den strijd en de uitredding van dien ziener Israëls.

Daarom is deze psalm Asafs allen kinderen Gods zoo dierbaar, hoe hebben zij zich er aan verkwikt, en zijn er door vertroost en versterkt geworden onder hun strijd, en is deze psalm levens- en lievelingspsalm geworden van allen, die onvernunftig en dwaas in zichzelf, toch kunnen betuigen: nevens U, Heere! lust mij niets op de aarde.

PSALM 74

Een noodgeschrei tot den Heere over de verwoesting zijner gemeente.

Eene onderwijzing, voor Asaf.

Indien deze psalm zonder opschrift ware, en de naam van zijn vervaardiger, Asaf, niet genoemd werd, wij zouden dit lied aan niemand anders dan aan Jeremia toeschrijven. Immers het is als hooren wij dien profeet der smarten op de puinhoopen van de verwoeste stad en tempel smartelijk klagen.

Maar is de weenende zanger der klaagliederen de dichter van dezen psalm niet, toch is het onderwerp, de stof van dezen klaagzang geen andere dan door Jeremia bezongen is: de verwoesting van Jeruzalem, bijnaam die van den tempel, nadat de Chaldeën onder aanvoering van Nebukadnezar de stad hadden ingenomen.

Kan met het oog op den inhoud de Asaf, wien deze psalm wordt toegeschreven, niet Asaf de tijdgenoot van David zijn, dan is het een van zijne zonen, van zijne talrijke nakomelingen, die 2 Kron. 35:15 en Ezra 2:4 de zangers genoemd worden.

Voor het gevoelen van sommige uitleggers, dat deze psalm uit den tijd der Makkabeën zou zijn, en de dichter het oog heeft op de inneming van Jeruzalem en de ontheiliging des tempels door den Syrischen koning, Antioches Epifanes, is in onzen psalm geen grond te vinden. Antioches heeft, blijkens de beschrijving in het boek der Makkabeën en van Josefus, wel den tempel ontheiligt door er het beeld van Jupiter in te plaatsen en 's Heeren huis aan dien afgod te wijden, maar hij heeft den tempel niet verwoest en verbrand, zooals Nebukadnezar gedaan heeft, wat in dezen psalm te vinden is.

Het is dit verschrikkelijk oordeel, door God om de zonden zijns volks over Jeruzalem en zijn heiligdom gebracht, dat de heilige zanger ons met een diepbewogen gemoed voor oogen stelt. Hij klaagt en bidt in naam van alle oprechte Zionieten, die met hem de breuke der dochter huns volks beweenen, maar dit niet zonder betrouwen op de ontfermingen en almacht van God, die evenwel hun Koning is en blijft.

1. **O God! waarom verstoot Gij in eeuwigheid? waarom zou uw toorn rooken tegen de schapen uwer weide?**
2. **Gedenk aan uwe vergadering, die Gij vanouds verworven hebt; de roede uwer erfenis, die Gij verlost hebt; den berg Zion, waarop Gij gewoond hebt.**

Deze psalm is geen voorbedacht lied op de harpe gelijk psalm 92, het is eene onmiddellijke uitstorting van een niet te weerhouden gevoel bij het gezicht van het vreeselijk oordeel der verwoesting, dat over de gemeente Gods gekomen is.

Zonder eenige inleiding roept de dichter aanstonds met gevoelige klachten zijn God aan. Er ligt hem een "waarom" in het harte evenals bij de dichters van psalm 43 en 44.

Niet alsof hij den Heere aanklaagde, of dat hij onbekend ware met Israëls zonden, waarom de Heere al dit kwaad over hen gebracht had, maar in dat "waarom" schuilt veelmeer een beginsel des geloofs, dat hij, vs. 12 zoo krachtig uitspreekt.

Het is een beroep op Gods harte, op de betrekking des verbonds waarin de Heere tot Israël staat, die betrekking gedooft niet, dat Hij zijn volk "in eeuwigheid", voor altijd "verstooten zou." Immers is Hij hun God en Herder, en zijn zij "de schapen zijner weide", die Hij liefheeft, die Hij voedt en weidt en beschermt, en zou dan het heilige vuur van zijn toorn tegen hen blijven rooken om hen te verteren?

Zijne klachten zijn een ingewikkeld gebed, waartoe hij, vs. 2, overgaat met een: “gedenk aan uwe vergadering,” eene herinnering, dat zij zijn eigendom, het deel zijner erve waren. Die vergaderingen, zijne gemeente, die op Zion samenvloeiden, had Hij zich zelf verworven, verkregen, Hij had hen uit alle volken tot zijn volk uitverkoren en geformeerd. Het was “de roede zijner erfenis.” Gelijk elk Israëliet zijne erfenis en deel van het land Kanaän door de meetroede en het meetsnoer was toegedeeld, zoo was ook Israël ’s Heeren deel, — zie Jer. 10:16, en 51:19. Hij had het uit Egypte en uit de hand van al hunne vijanden verlost, meer dan dit, den berg Zion, die thans zoo deerlijk verwoest was, had Hij tot zijne woning verkoren.

Welke machtige drangreden en weet het geloof der kinderen Gods aan te wenden, en hoe aangenaam is zoodanig gebed bij God. O, mocht er meer zóó geklaagd en gebeden worden, het zou den Heere niet ongevallig wezen, en Hij zou Zich laten verbidden.

En nu volgt, van vs. 3—9, de beschrijving der verwoesting, bij name van den tempel:

3. **Hef uwe voeten op tot de eeuwige verwoestingen; de vijand heeft alles in het heiligdom verdorven.**
4. **Uwe wederpartijders hebben in het midden van uwe vergaderplaatsen gebruld; zij hebben hunne teekenen tot teekenen gesteld.**
5. **Een ieder werd er bekend als een, die de bijlen omhoog aanbrengt in de dichtigheid van een geboomte.**
6. **Alzoo hebben zij nu derzelver graveerselen samen met houweelen en beukhamers in stukken geslagen.**
7. **Zij hebben uwe heiligdommen in het vuur gezet; ter aarde toe hebben zij de woning uws naams ontheiligd.**
8. **Zij hebben in hun hart gezegd: Laat ze ons te zamen uitplunderen; zij hebben alle Gods vergaderplaatsen in het land verbrand.**
9. **Wij zien onze teekenen niet; er is geen profeet meer, noch iemand bij ons, die weet, hoe lang.**

Wat treft dezen Asaf het meest? Wat vervult zijn hart met de diepste droefheid en rouwe? Dit, dat de tempel, de heiligdommen des Heeren, de woningen des Allerhoogsten verwoest en ontheiligd zijn. Kan hij niet ongevoelig zijn over de verwoesting der stad en van het gansche land, over de verliezen van het leven en de bezittingen van zoovele kinderen zijns volks, over de wegvoering in ballingschap van de ontcomenen aan het zwaard, niet dit is het wat zijne ziel op het gevoeligst heeft aangegrepen, de verwoesting van Godes huis treft en ontzet hem allermeest. En juist dit kenmerkt onzen dichter als een waren Zioniet voor wien niets boven ’s Heeren tempel, boven de aanspraakplaats des Heiligen Israëls gaat.

Met getrouwhistorische trekken teekent hij de vreeselijke verwoesting van den tempel, nadat de verwoestere dien van zijne heilige sieraden en schatten beroofd en geplunderd hadden. Het is geene dichterlijke overdrijving, helaas! het is historie, vergelijk 2 Kron. 36:17-19 en Jer. 52:17-23.

In de plaats, waar zoovele eeuwen de liefelijke gezangen Israëls zijn opgegaan, daar hebben de wederpartijders als wilde dieren “gebruld.” Hunne veldteekenen, hunne banieren hebben zij tot teekenen van hunne overheersching gesteld in de heilige plaats, vs. 4.

Als hieven zij de bijl omhoog in het gedicht geboomte des wouds, zoo sloegen zij in op de kostelijke pilaren van het huis des Heeren om die neder te vellen, vs. 5.

Met houweel en beukhamer verbrijzelen zij, als Wandalen, de kunstige en kostbare graveerselen der tempel wanden en van zijne pilaren, vs. 6.

Nu steken zij, nadat zij hun roof geroofd hebben, de gouden schalen en wierookvaten, de sprengbekkens en de potten, de kandelaars en de rookschalen en kroezen, de twee pilaren en de koperen zee, den tempel in brand, en 's Heeren huis gaat, onder het instorten van zijne tinnen en muren, in de vlammen op.

Hoe verklaarbaar, dat de dichter uitroept: wij zien onze teekenen niet, en er is geen profeet meer, noch iemand, die weet, hoe lange.

Wij gevoelen eerbied voor de heilige smart van dezen Asaf, hij is een man Gods, voor wien het heiligdom Gods het hoogste is, hij is de Jeremia onder de zonen Asafs.

Mochten wij hem in zijn liefde, ijver en smart over de dingen van het koninkrijk Gods eenigermate gelijken. Hoeveel reden hebben wij hem te gelijken, bij het aanschouwen van de verwoestingen des ongeloofs in onzen tijd, bij de berooving en plundering van veel kostelijker, van het geestelijke goed der gemeente Gods, van het Woord der waarheid, het heerlijk Evangelie der zaligheid.

“Wij zien onze teekenen niet, er is geen profeet meer, noch iemand bij ons, die weet hoe lang,” zoo hooren wij, vs. 9, den verslagen dichter klagen.

Zoo ver is het gekomen met het volk Gods, en heeft de vijand zijne verwoestingen voleindigd. Zij zien hunne teekenen niet meer. Zij gedenken de zichtbare, heilige teekenen der gemeenschap met Jehova hun God: de heiligdommen des tempels, de offeranden en geheel den dienst door den Heere bij hen ingesteld. Het is de tijd, waarvan Hozea geprofeteerd heeft: “want de kinderen Israëls zullen vele dagen blijven zitten, zonder koning, en zonder vorst, en zonder offer.” Hozea 3:4.

En hieraan sluit zich de klacht: “er is geen profeet meer, noch iemand bij ons, die weet hoe lange.” Maar overdrijft hier de dichter niet in zijne bittere klacht? De profeet Jeremia was er immers nog, en had hij hun niet geprofeteerd, dat de Heere hen gewisselijk uit Babel zou weder brengen, ja zelfs het getal der jaren van hunne ballingschap genoemd? Jer. 29:10—14.

Wij antwoorden: Zeker, de profeet Jeremia was nog overgebleven, maar hij is niet meer in dien zin profeet als hij dit was vóór de verwoesting van Jeruzalem, hij zwijgt en is verstomd, ook dat teeken, het teeken der profetie heeft de Heere weggenomen, opdat Israël te dieper zijn schuld en ellende zou gevoelen. Dat zij in dien toestand vragen: “hoe lange?” ook als zij het konden weten, is verklaarbaar, hun zielsoog is als gesloten voor de vorige profetie, nu de levende stem der profetie zwijgt.

Het ging het volk Gods in dien tijd evenals het Gods kinderen in tijden van bezoeking nog wel gaat, zij weten wel het staat in den Bijbel, God heeft het beloofd, “maar” en nog eens “maar”, om er aan vast te houden.

Toch eindigen zij met die klacht niet in zichzelf, maar brengen ze voor het aangezicht des Heeren:

- 10. Hoe lang, o God! zal de wederpartijder smaden? zal de vijand uwen naam in eeuwigheid lasteren?**
- 11. Waarom trekt Gij uwe hand, ja, uwe rechterhand, af? trek haar uit het midden van uwen boezem; maak een einde.**

De Heere laat het toe, ziet het zwijgend aan, dat de tegenpartijder, de vijand voortgaat met smaden, ja met lasteren van zijn heiligen en grooten naam, dit is voor Asaf en al het volk Gods in wier naam hij spreekt, ondragelijk. Jehova toch is de Rechtvaardige en Hij heeft een arm met macht, een hand, een rechterhand vol sterkte en eere, en Hij houdt die verborgen in zijn boezem, Hij stelt Zich aan als een krijgsman in ruste, en dit terwijl de vijand Hem en ' zijn volk zoo smadelijk lastert. Daarom bidt hij zoo ernstig dat de Heere zijne rechterhand uit zijn boezem trekke, een einde make aan dien hoon, en Zich de Held Israëls betoone, Die machtig is te verlossen.

Zoo schenkt het de Heere zijn volk, in wachtestijd niet te bezwijken, Hij sterkt door zijne verborgene werking hun geloof, Hij zwijgt, opdat zij spreken zouden in het gebed. Hij houdt Zich verborgen, opdat hun geloof openbaar worde. Hoor het:

- 12. Evenwel is God mijn Koning vanouds af, Die verlossingen werkt in het midden der aarde.**
- 13. Gij hebt door uwe sterkte de zee gespleten; Gij hebt de koppen der draken in de wateren verbroken.**
- 14. Gij hebt de koppen des Leviathans verpletterd; Gij hebt hem tot spijs gegeven aan het volk in dorre plaatsen.**
- 15. Gij hebt eene fontein en beek gekliefd; Gij hebt sterke rivieren uitgedroogd.**
- 16. De dag is uwe, ook is de nacht uwe; Gij hebt het licht en de zon bereid.**
- 17. Gij hebt al de palen der aarde gesteld; zomer en winter, die hebt Gij geformeerd.**

Hoe krachtig en schoon breekt hier het verborgen geloofsleven door, hoe hooren wij het in dat “evenwel”, in weerwil dat God zwijgt en Zich verborgen houdt, “Hij is mijn Koning vanouds af”. De dichter verloochent zijn God en Koning niet, omdat hij weet, dat die God en Koning Zich niet verloochenen kan. Israëls God is zijn Heer en Koning vanouds af, Hij heeft dit bewezen, Hij werkt als Koning van zijn volk tot hunne bescherming en redding “verlossingen in het midden der aarde”, der wereld, Hij doet het ten aanschouwe van alle volken, aan wie Hij zijne macht en heerschappij betoont.

En nu treden voor des dichters geloofsoog, al de wonderbare groote daden door Jehova vanouds af bewezen. Zij gaan statig voor zijn zielsoog henen, die lichtende wolken van getuigen, die groote en vreeselijke werken van Israëls God en Koning.

Wonderbaar heeft Jehova zijne almacht en sterkte in heilsdaden tot verlossing van zijn volk uit Egypte grootgemaakt.

‘s Heeren sterkte kliefd de zee, zoodat zijn volk er droogvoets doorging, en Farao en zijn heir heeft Hij er in verbroken en verpletterd, gelijk de draken, de zeeslangen, en de Leviathan, de krokodil, wanneer zij hunne koppen boven den waterspiegel verheffen, verpletterd worden, en hunne doode lichamen, die op den oever aanspoelden, heeft Hij tot spijs gegeven aan het volk in dorre plaatsen, aan het wild gedierte dat aan de woeste oevers der Roode Zee huisvest. Alzoo heeft de Heere als Israëls Koning den trotschen Farao, en zijn machtig leger verbroken, en zijn volk gered en verhoogd.

“Gij hebt eene fontein en beek gekliefd,” als uw volk in de woestijn geen water had, als het van dorst zou omkomen, hebt Gij de steenrots gekliefd, en een fontein ontsprong en een waterbeek vloeide daarhenen, opdat Gij uwen uitverkorenen te drinken zoudt geven, Ps. 105:41.

“Gij hebt sterke rivieren uitgedroogd.” De Jordaan in zijne volheid zag U en vlood, en Gij maaktet een pad voor uw volk in diepe wateren, opdat zij in hun erfland, in Kanaan, zouden

ingaan.

Dat alles heeft de Heere als Israëls God en Koning gedaan, maar de geloofsgezichtskring des dichters breidt zich nog verder uit; hij roemt en prijst zijn God en Koning ook als den Schepper van het heelal.

Alles is het werk van 's Heeren handen en behoort Hem: “de dag is Uwe, ook is de nacht Uwe, Gij hebt het licht en de zon bereid.” De Heere heeft aan alles zijne grenzen gesteld, aan zee en aarde, van Hem alle ordeningen en de afwisselingen in de natuur: “Gij hebt al de palen der aarde gesteld, zomer en winter, die hebt Gij geformeerd.”

Tot zevenmaal wordt in deze vijf verzen, (13 — 17) het voornaamwoord Gij, waarmede de dichter den Heere aanspreekt, herhaald, wat den stijl in het oorspronkelijke, in 't Hebreeuwsch niet weinig verhoogt, maar ook getuigt van den diepgevoelden eerbied des dichters voor de grootheid en almacht van zijn God en Koning.

Op dien hechten geloofsgrond hooren wij den dichter in het slotgedeelte van dezen psalm zoo dringend en gevoelvol pleiten. Dat zijn vertrouwen op God als op zijn Koning allen kinderen Gods, voor wie het wachtenstijd is; tot bemoediging en aanmoediging zij, opdat zij den Heere mogen verbeiden, totdat het voor hen vindenstijd zal zijn.

De dichter heeft met de geloofsherinnering en de vermelding van 's Heeren groote daden als God en Koning van Israël en Schepper van hemel en aarde — vs. 12 — 17 — den grond gelegd voor zijn vrijmoedig en aandringend geloofsgebed om verlossing uit den bangen nood, waarin de vijanden zijn volk gebracht hadden. Daarom vervolgt hij:

- 18. Gedenk hieraan: de vijand heeft den Heere gesmaad, en een dwaas volk heeft uwen naam gelasterd.**
- 19. Geef aan het wild gedierte de ziel uwer tortelduif niet over; vergeet de hoop uwer ellendigen niet in eeuwigheid.**
- 20. Aanschouw het verbond; want de duistere plaatsen des lands zijn vol woningen van geweld.**
- 21. Laat den verdrukte niet beschaamd wederkeeren; laat den ellendige en nooddriftige uwen naam prijzen.**

De zaak van het volk Gods is Gods zaak. De vijand tast, waar hij het volk des Heeren verdrukt, den naam van hun God aan. Hij vervolgt hen omdat zij Gods volk zijn, en naar Diens naam genoemd zijn. Zoo was het ten allen tijde, zoo is het in onzen tijd; de diepste grond van de vijandschap der wereld tegen de belijders van 's Heeren naam is, dat zij den naam van God en Christus belijden als den eenigen naam onder den hemel gegeven.

Zij, die zoo des Heeren naam smaden en lasteren, hen noemt de dichter “een dwaas volk”, een onvernuftig, een verblind volk, dat zich voor de afgoden buigt, en den eenig waren God niet kent. Ook de tegen Christus en zijne gemeente vijandige wereld van onzen tijd is een dwaas, onvernuftig, verblind volk, hoe wijs en verstandig ook in eigen oogen, dat God niet kent en zich buigt voor de goden des tijds.

De liefde tot de eere Gods dringt den dichter tot die bede “gedenk hieraan”, hij legt als het ware God zijn naam aan het hart, opdat Hij de eer zijns naams handhave in het straffen dier vijanden en in de verlossing zijns volks.

In de tweede plaats, wijst hij den Heere op de ellende van zijn volk, van zijn beminde, die als een zwakke, weerlooze tortelduive een prooi van het roofgedierte geworden is. Het beeld van eene duive of tortelduive dient niet alleen om het zwakke, afhankelijke en weerlooze der

gemeente Gods af te beelden, maar tegelijk om aan te duiden hoe liefelijk en schoon die gemeente in de oogen haars Heeren is. Daarom spreekt haar de hemelsche Bruidegom in het Hooglied aan: “mijne zuster, mijne vriendinne, mijne duive”, Hoogl. 5:2, en verklaart Hij, Hoogl. 6:9: “een eenige is mijne duive, mijne volmaakte.”

Niet dat 's Heeren gemeente dit is in zichzelf, zij is dit zoo weinig, dat de dichter haar in ditzelfde vers noemt “de hoop uwer ellendigen.” “Wij vinden dit woord “hoop” ter aanduiding van het volk Gods nog eenmaal in Ps. 68:11, waar wij gezien hebben dat het eigenlijk het “levende”, het “gedierte” beteekent en dit overgebracht op Israëls betrekking tot God, dat het “Zijne”, “des Heeren kudde” was. Aan het denkbeeld “kudde” is zwakheid, afhankelijkheid en weerloosheid verbonden, daarom worden zij hier evenals in Psalm 68 “ellendigen”, armen, nooddruftigen genoemd.

En met het oog hierop bidt de dichter met veel aandrang en vertrouwen: “Geef aan het wild gedierte de ziel uwer tortelduif niet over.” Laat niet toe dat die zwakke en weerlooze duive, die nooddruftige en hulpelooze gemeente, die Gij uw beminde noemt, valle in de wreede klauwen van hare vijanden, als in de klauwen van het wild en roofgierig gedierte.

De Heere wil wel dat zijn verdrukke volk Hem opwekt aan hunne ellende te gedenken, en dat zij Hem indachtig maken aan de genadige betrekking, die Hij op hen genomen heeft.

Een ootmoedig en tegelijk vrijmoedig bidder, gelijk onze dichter, durft zelfs verder te gaan en tot God te spreken als een vriend tot zijnen vriend, en bij Hem aan te houden, dat Hij zijn verbond aanschouwe en gedenke. “Aanschouw het verbond”, zoo spreekt hij.

De Heere had met Israël zijn verbond opgelicht, waarin Hij beloofd had hun God te zijn, over hen te waken, hen te behouden, en hoe anders was het thans, de duistere plaatsen des lands, de spelonken en holen, waarhenen 's Heeren volk gevlucht was, die spelonken en holen waren woningen vol van geweld, daar achterhaalde hen de vijand en bracht ze wreedelijk om, of hij belaagde en bestookte hen uit die duistere plaatsen.

Het is eene groote genade, wanneer het zoo door de diepte gaat, God op zijn verbond te mogen wijzen en daarop te pleiten, dat doen wij nooit tevergeefs; want het is Godes eere zijn eed en zijn verbond te gedenken, en Hij wil er van den huize Jakobs om verzocht zijn dat Hij het doe.

In dat vertrouwen houdt de dichter bij den Heere aan: “Laat de verdrukten niet beschaamd wederkeer en,” integendeel, verlos en bevrijd hen, “laat de ellendigen en nooddruftigen uwen naam prijzen.” Merk op hoe de arme hier smeekingen spreekt, en hij God op zijne armoede en ellende wijst, al ware het een pleitgrond voor zijn gebed.

En nog een laatste aanval des gebeds; want onze dichter is door den nood gedrongen een heilig onbeschaamd bidder geworden:

22. Sta op, o God! twist uwe twistzaak; gedenk der smaadheid, die U van den dwaze wedervaart den ganschen dag.

23. Vergeet niet het geroep uwer wederpartijders; het getier dergenen, die tegen U opstaan, klimt geduriglijk op.

Hij wekt zijn God als den rechtvaardigen Rechter der gansche aarde op, dat Hij zijne twistzaak twiste, dat Hij het geroep en getier zijner wederpartijders, dat geduriglijk tot Hem opklimt, niet vergete, maar de eer zijns naams handhave door de verdelging van zijne en zijns volks vijanden.

Dit is de vrijmoedigheid des dichters en de grond zijner hope: het is 's Heeren eigen

twistzaak, niet de twistzaak der gemeente, daarom kan hij zoo vrijmoedig bidden: “sta op, o God!”

En de Heere is te zijner tijd opgestaan, Hij heeft Zich aan zijne vijanden gewroken, Babel is gevallen, en Zion is door recht verlost en zijne vrijgekochten door gerechtigheid wedergebracht.

Asafs God is nog dezelfde; Hij, de Vader van onzen Heere Jezus Christus, waakt nog voor zijne eere en voor de eere zijns Zoons, en vergeet zijne tortelduive niet. Hij hoort nog het gebed, maar vergeet ook het geroep en getier zijner vijanden niet, Hij zal ook in onze dagen zijne twistzaak twisten en opstaan tot de verheerlijking van zijn naam en tot verlossing van zijne gemeente, aanschouwende en gedenkende zijn vastgestaafd verbond in Jezus Christus zijnen Zoon.

PSALM 75

Lof aan Israëls God, Die wonderen doet.

1. Voor den opperzangmeester, Al-táscheth; een psalm, een lied, voor Asaf.

Deze psalm vormt met den vorige en den volgende een schoon geheel. In psalm 74 bidt de dichter: “sta op, o God! twist uwe twistzaak,” in dezen psalm ziet de dichter God ten gerichte opstaan, en in psalm 76 worden de wonderbare uitkomsten aanschouwd van het vreeselijk gerichte Gods over zijne vijanden.

Is er alzoo verband tusschen deze drie psalmen, en is dit niet onopgemerkt gebleven door de verzamelaars van Israëls liederen, als zij dit drietal in die orde hebben saamgevoegd, toch zijn ze niet uit denzelfden tijd en niet naar aanleiding van dezelfde gebeurtenis.

Psalm 74 is, gelijk wij gezien hebben, uit Jeremia's tijd en gewaagt van de verwoesting van Jeruzalem en den tempel door Nebukadnezar, terwijl de psalmen 75 en 76 in den tijd van Hiskia en Jesaja vervaardigd zijn naar aanleiding van Jeruzalems bang beleg door Sanherib, den koning van Assyrië, en tegelijk de wonderbare verlossing des Heeren gedenken. Wat de dichter in deze beide psalmen in poëzie geeft, heeft ons de historieschrijver 2 Kon. 18 en 19 en Jes. 36 en 37 in prozastijl uitvoerig medegedeeld.

Hieruit zal het ons dan ook duidelijk zijn, dat de Asaf van psalm 75 en 76 niet dezelfde is met den dichter van psalm 74, al zijn beiden ook door denzelfden Geest gedreven, en al vormen hunne liederen als zoodanig ook één geheel.

De dichter heeft zijn psalm gesteld op de wijze van het lied “Al-táscheth,” dat is: “verderf niet,” wat zeker overeenkomt met de aanleiding en inhoud.

Immers Sanherib stond met zijn leger van honderd vijf en tachtig duizend, waarmede hij Jeruzalem belegerde, gereed om stad en tempel te verderven en Juda te overheerschen en weg te voeren, gelijk Salmanezer het Rijk van Israël gedaan had.

Wij zien en hooren dan ook hoe die vijanden hun hoorn met stijven halze verheffen, en hoe Rabsake Jehova lastert, en Jeruzalems inwoners en hun koning tergend smaadt.

Wij zien hoe bang het de koning en zijne dienaren hebben, hoe hij zijne kleederen scheurt en in dien dag der benauwdheid en der scheiding en der lastering tot Jesaja zendt, opdat deze een gebed opheffe voor het overblijfsel des volks. En de Heere hoort Hiskia's en Jesaja's gebed en verzekert zijn volk verlossing.

Van dat oogenblik af is het vertrouwen des konings en van al het volk wedergekeerd, en Asaf gaat hen in zijn lied voor om in profetisch vertrouwen het zegelied vóór de overwinning te zingen.

2. Wij loven U, o God! wij loven, dat uw naam nabij is; men vertelt uwe wonderen.

Wij zien uit dit vers dat het geloof een vaste grond is der dingen, die men hoopt, en een bewijs der zaken die men niet ziet.

Het belegerd Jeruzalem looft luide en met nadruk den Heere, en vertelt zijne wonderen nog vóórdat het verlost is. Het ziet door het geloof dat “de naam des Heeren nabij is”. Gods naam is de openbaring van zijn Wezen, van de heerlijkheid zijner volmaaktheden, van zijne genade en rechtvaardigheid, van zijne trouw en waarheid, van zijne almacht en majesteit.

Die heerlijke naam was “nabij”, was komende, zou zich zekerlijk ontdekken tot verdelging van Juda's vijanden, de Assyriërs, en tot verlossing van zijn volk; Jehova zou wonderen doen.

En waarop rust dit geloove, dat 's Heeren gemeente reeds bij voorbaat haar God zoo doet loven? Waarop anders, dan eeniglijk op 's Heeren woord, op zijne toezegging en belofte bij monde van den profeet Jesaja aan den koning en het volk gedaan, Jes. 37:21 — 85.

God heeft gesproken in zijn heiligdom, dies springt het bang belegerd Jeruzalem van vreugde op; “de koning van Assyrië zal in deze stad niet komen, noch daar eenen pijl inschieten;” “want Ik zal deze stad beschermen, om die te verlossen, om Mijnentwil, en om David, mijns knechts wil,” Jes. 37:33 en 35. En ten bewijze hiervan voert de dichter Jehova zelf sprekend in:

3. **Als ik het bestemde *ambt* zal ontvangen hebben, zoo zal ik gansch recht richten.**
4. **Het land en al zijne inwoners waren versmolten; *maar* ik heb zijne pilaren vastgemaakt. Sela.**
5. **Ik heb gezegd tot de onzinnigen: Weest niet onzinnig; en tot de goddeloozen: verhoogt den hoorn niet.**
6. **Verhoogt uwen hoorn niet omhoog; spreekt *niet* met stijven hals.**

Het is duidelijk niet de gemeente, ook niet David, aan wien onze kantteekenen dezen psalm toekennen, spreken in deze woorden. Want in vs. 2 spreekt de gemeente in den eersten persoon meervoud wij en in vs. 3 en 5 wordt in den eersten persoon enkelvoud gesproken ik. Bovendien de woorden passen niet in den mond der gemeente, en ook David, gesteld hij ware de maker van dit lied, kon niet zoo spreken, - Onze kantteekenen hebben er daarom het woord ambt bijgevoegd, dat niet gevorderd wordt, indien de Heere zelf hier spreekt.

Het Hebr. woord, door “bestemd” vertaald, beteekent eigenlijk “tijd” en wel een bestemden tijd, zoo wordt het gebezigd Ps. 102:14; Hab. 2:3 en in andere plaatsen. De Heere verklaart hier tot troost van zijn volk, dat de tijd, de door Hem in zijn raad bestemde tijd gekomen is, waarin Hij het recht zal oefenen aan hunne vijanden. Hij zal dien tijd ontvangen, dat is nemen, aangrijpen, om gansch recht te richten.

Want “het land en zijne inwoners zijn versmolten.” De Heere heeft een oog voor de jammeren en ellende, die de Assyriër over zijn volk gebracht heeft, maar “Ik heb zijne pilaren,” zijne zuilen, waarop het rust, “vastgemaakt.” Hij zal bewijzen, dat Zion op eeuwige heuvelen gevestigd is, dat het niet vergaan kan, hoe de vijand dreigt en woedt.

En op die woorden Gods valt de tempelmuziek met blij geschal in, al het volk zegt: amen; het is een Sela, een pauze van geloofsvertrouwen en gejubel.

En de Godsstem vervolgt, vs. 5 en 6. Die woorden zijn het antwoord des Heeren op de trotsche smaattaal en overmoed der Assyriërs. Als onzinnigen stellen zich die goddeloozen aan, prat op hunne gewaande macht, staan zij daar als het redeloos en woest gedierte, dat zijn hoorn trotschelijk en overmoedig verheft om te verderven en te doden.

Maar zij zullen niet vermogen tegen den Heere, één engel zal genoeg zijn om ze allen te verslaan; de Heere zal zijne wonderen aan hen groot maken. Hij zal hen in zijn toorn ter bestemder tijd gansch recht richten.

Wij zien hieruit, dat de Heere zijn eigen tijd heeft en kent om Zich aan zijne vijanden te wreken en zijn volk te verlossen. Mochten wij het altijd gelooven, welk een troost en sterkte zouden wij genieten en ervaren in bange en donkere dagen, als de vijand onze ziel belaagt en wij dreigen te bezwijken. En toch Gods kinderen hebben zulk een vasten grond in het woord, in de beloften van hun God, niet minder, neen meer dan het Zion Gods in Hiskia's en Jesaja's dagen, Rom. 8:31 en 32.

Wij hebben gehoord wat de Heere vs. 3 en 4 tot bemoediging en troost van zijn volk, en in vs. 5 en 6 tot verschrikking en beschaming van zijne vijanden, de trotsche Assyriërs, gesproken heeft.

Hierop geeft nu het volk Gods, het geloovig Israëel, zijn geloofsecho.

Het geloof der gemeente zegt amen op de woorden des Heeren, en spreekt hiermede, Gode tot eer, haar oprecht vertrouwen des harten uit.

Het is de Geest des geloofs, die de woorden, de toezeggingen Gods als opvangt en ze krachtig en lieflijk doet weerkaatsen tegen de binnenwanden der harten van Gods kinderen, en hen doet uitspreken: de Heere doe alzoo!”

Hoe duidelijk is dit hier. Had de Heere vs. 3 en 4 zijn nabijzijnd gericht tot verlossing van zijn volk aangekondigd, en in vs. 5 en 6 den trotschen en lasterenden vijand tot tweemaal dreigend toegeroepen: “verhoogt den hoorn niet omhoog,” de gemeente Israëls bevestigt die woorden des Heeren, en spreekt bij monde van den dichter:

7. Want het verhoogen komt niet uit het oosten, noch uit het westen, noch uit de woestijn;

8. Maar God is Rechter; Hij vernedert dezen, en verhoogt genen.

Het ongeloof is gewoon naar alle hemelstreken om hulp uit te zien, maar ziet niet opwaarts tot God in den hemel, het rekt altijd met wat onder den hemel is, en niet met Hem Die in den hemel woont.

Gansch anders handelt het geloof. Het weet en belijdt dat het verhoogen noch van den opgang der zon, uit het Oosten, noch van den ondergang der zon, uit het Westen, komt, evenmin uit de woestijn, uit het Zuiden. Het Zuiden, de woestijn, zijn de landen, de koninkrijken ten zuiden van Palestina gelegen, bij name Egypte, die gebroken rietstaf, waarop Israëel zoo menigmaal tot zijne beschaming gesteund had. Het Noorden wordt niet genoemd, omdat het geweld, Israëel thans aangedaan, uit het Noorden kwam, het zou dus enkel onzin zijn, ook maar te denken, dat vandaar het verhoogen kwam.

In vs. 7 verzaakt alzoo de gemeente alle vertrouwen en elke verwachting van eenig schepsel onder den hemel. Had Israëel meermalen heul en hulp bij de omliggende volken, vooral bij Egypte, gezocht — zie Jes. 31 — thans laten zij allen los en belijden: “Maar God is Rechter, Hij vernedert dezen, en verhoogt genen.” Treffend stemt met deze belijdenis overeen wat wij, Jes. 33:22, uit den mond der gemeente hooren: “Want de Heere is onze Rechter, de Heere is onze Wetgever, de Heere is onze Koning, Hij zal ons behouden.”

Men merke wel op, waar de Heere dezen verhoogt en dien vernedert, is dit geen willekeur in Hem, de Heere doet dit als Rechter naar den eisch van het heiligst recht, niet zonder opzicht tot de zonden; die zichzelf verhoogt, zal vernederd worden, en die zichzelf vernedert, zal verhoogd worden. De Heere is heilig in zijn richten.

Die gedachte werkt de dichter in het volgende vers nader uit:

9. Want in des Heeren hand is een beker, en de wijn is beroerd, vol van mengeling, en Hij schenkt daaruit; doch alle goddeloozen der aarde zullen zijnen droesem uitzuigende drinken.

De gevulde drinkbeker, die uit de hand van het hoofd des gezins aan den maaltijd in het Oosten van gast tot gast omgaat, is in de Schrift veelmalen het beeld van hetgeen God als aller Hoofd en Heer aan elk zijner schepselen toedeelt. Nu eens wordt deze beeldspraak in een gunstigen en dan in een ongunstigen zin gebezigd. In een gunstigen zin spreekt David, Ps. 23:5, “Mijn beker is overvloeiende,” de Heere doet hem deelen in voorspoed en geluk, Hij zet den

beker der vertroosting op zijne hand.

Maar meermalen ook in een ongunstigen zin, zoo Ps. 60:5, “Gij hebt uw volk een harde zaak doen zien; Gij hebt ons gedrenkt met zwijmelwijn,” en Jer. 25:15 — 29, waar de Heere aan den profeet beveelt: “neem dezen beker des wijns der grimmigheid van mijne hand, en geef dien te drinken al den volke, tot welken Ik u zende.”

De beker der grimmigheid en des toorns was de gemengde beker, dien men den veroordeelde te drinken gaf; de myrrhe, die men in den wijn van dien beker mengde, had een verdoovende, vergiftigende kracht, zij deed de drinkers insluimeren in een dood-slaap. Zulk een beker had God voor Israëls vijanden, de Assyriërs, bereid, voor hen ingeschonken, zij zouden “hun slaap sluimeren,” zie Ps. 76:6.

Zoo zou Zich de Heere bewijzen de Rechter, de Koning aller volken te wezen, den Assyriër ter vernedering en verdelging, zijn volk, Israël, tot verhooging en redding.

In dit vertrouwen eindigt de dichter:

10. En ik zal het in eeuwigheid verkondigen; ik zal den God Jakobs psalmzingen.

11. En ik zal alle hoornen der goddeloozen af houwen; de hoornen des rechtvaardigen zullen verhoogd worden.

Het komt ons voor dat in vs. 10 de dichter, en in vs. 11 de Heere spreekt, of men moet het zoo verstaan, dat in vs. 11 Hiskia en zijn volk spreekt, dat hij met hen in de kracht des Heeren dit doen zou. Maar dit, dunkt ons, is in strijd met de geschiedenis; Hiskia noch zijn volk hebben iets gedaan tot verdelging der Assyriërs, de Heere sloeg door een engel het leger der honderd vijf en tachtig duizend belegeraars, Jes. 37:36.

Hoe goed is het dat de Heere het laatste woord heeft, opdat de bedrukten van harte in Hem hunne sterkte hebben en hunne redding en verhooging alleen van Hem verwachten.

Deze psalm is een lied der verschrikking voor alle hoogen en trotschen van harte, nog is er een zwijmelbeker van Gods grimmigheid in zijne hand, nog drenkt Hij er de goddeloozen uit, maar het is niet minder een lied der vertroosting voor alle nederigen en verslagenen van harte; in Christus zet God hun een overvloedigen beker der vertroosting op de hand, en moeten zij tot hunne tuchtiging soms uit den beker van 's Heeren grimmigheid drinken, de heffe, de droesem van dien beker is niet voor hen, zij drinken er niet ten doode maar tot hunne genezing uit.

PSALM 76

God maakt zijn naam groot in Israël.

1. Een psalm, een lied van Asaf, voor den opperzang-meester, op de Neginôth.

Deze en de vorige psalm zijn op het nauwst verbonden als profetie en vervulling. In psalm 75 spreekt de gemeente haar geloofsvertrouwen uit op de toezegging des Heeren van zijn nabijzijnd gericht over de Assyriërs, die Juda overheerd en Jeruzalem belegerd hielden, en in psalm 76 hooren wij het blijde en Gode-verheerlijkend danklied van het verlost Jeruzalem; de Heere heeft zijn woord vervuld, en zijn Zion gered.

Één enkele nacht slechts ligt er tusschen deze beide psalmen, het is een nacht van 's Heeren wrake over zijne trotsche vijanden, Hij heeft de hoornen van de lasteraars zijns naams met ééne slag afgehouden, de historieschrijver zegt 2 Kon. 20:35: "En toen zij, de inwoners van het belegerd Jeruzalem, zich des morgens vroeg opmaakten, ziet die allen waren doode lichamen." En het verlost Jeruzalem heft haar danklied aan:

2. God is bekend in Juda; zijn naam is groot in Israël.

3. En in Salem is zijne hut, en zijne woning in Zion.

4. Aldaar heeft Hij verbroken de vurige pijlen van den boog, het schild, en het zwaard, en den krijg. Sela.

Op Jeruzalem, de Godsstad, de stad des grooten Konings heeft de vijand het gemunt gehad, tegen haar had hij zijne macht saamgetrokken, haar te vernederen en te doen vallen was zijn opzet, maar Israëls God heeft dien trotschen aanslag verijdeld en zijn naam grootgemaakt in zijns vijands ondergang. Daarom mogen Jehova's onderdanen juichen over de daden van hun God en Koning.

Wat Hij Zich altijd bewezen heeft, en waarvoor Israël Hem, van den dag aan dat Hij hun tot zijn volk heeft aangenomen, erkend heeft, dat is thans weder openbaar geworden. Hij heeft zijn naam grootgemaakt in Israël.

Hij heeft zijnen vijanden doen ondervinden, dat Jeruzalem, sinds den tijd, dat het Salem heette, zijne hutte was, dat Hij den berg Zion tot zijne woning had uitverkoren. Zion en Jeruzalem waren zijn koninklijk domein, zijn eigendom, Hij woonde daar, en openbaarde er zijne heerlijkheid.

Daarom vermocht de vijand niets tegen die stad, zelfs geen pijl zou hij er in schieten, integendeel, aldaar zouden al zijne wapenen: de vurige pijl, die als een vuurvlam van den boog vliegt, het schild, het zwaard, ja de geheele krijg, al zijne strijdkrachten verbroken worden.

De verlostte gemeente juicht in deze wetenschap en ervaring, zij verheugt zich in het bezit van zulk een God en Koning, Die ook nu bewezen heeft, dat Hij te Zion vuur, en te Jeruzalem een oven heeft om zijne vijanden te verteren, en tot eer zijns naams zijn volk te verlossen.

Daarom vervolgt de gemeente aanbiddend:

5. Gij zijt doorluchtiger en heerlijker dan de roof bergen.

6. De stouthartigen zijn beroofd geworden; zij hebben hunnen slaap gesluimerd; en geene van de dappere mannen hebben hunne handen gevonden.

7. Van uw schelden, o God van Jakob! is samen wagen en paard in slaap gezonken.

8. Gij, vreeselijk zijt Gij; en wie zal voor uw aangezicht bestaan, van den tijd uws toorns af?

9. Gij deedt een oordeel hooren uit den hemel; de aarde vreesde en werd stil,

10. Als God opstond ten oordeel, om alle zachtmoedigen der aarde te verlossen. Sela.

De dichter schildert ons hier de historie van het vernietigen der Assyriërs, en dat als een onmiddellijke Godsdaad. De wereldmachten worden in de Schrift meermalen bij bergen en hoogten vergeleken, en bij name de Assyrische wereldmacht bij een roofgebergte, een staat die alle andere staten berooft en hun rijkdom inslokt. Zie Ps. 68:17 en Nah. 2:11; 3:1.

Maar Jehova, Israëls Koning, heeft bewezen veel heerlijker in macht te zijn dan het Assyrische roofgebergte, Hij heeft die “stouthartigen”, die trotschen en overmoedigen “berooft”, en dit alzoo, dat al hunne stouthartigheid tot schande is geworden. Zij zijn als zorgeloos “ingesluimerd”, in een doodslaap ingesluimerd, zoodat “geene van de dappere mannen hunne handen hebben gevonden.” De dichter spot met hunne dapperheid.

Van den Heere is die doodslaap over hen gebracht. Van zijn “schelden is samen wagen en paard in slaap gezonken.” Hij heeft op eenmaal het gedruisch en gedreun van den krijgswagen en het strijddros doen ophouden, de doodelijkste stilte heerschte in het leger, waar zoo even nog allen zich bewogen en tot den strijd aangordden.

De tijd van Gods toorn was aangebroken, de ure des gericht gekomen, en wie zou voor 's Heeren aangezicht bestaan? De Heere deed zijn oordeel uit den hemel hooren, “de aarde vreesde en werd stil.” De Heere was opgestaan ten oordeel, het gold de verlossing van zijne gemeente, van zijn volk, van “alle zachtmoedigen der aarde.”

Wel mocht Israël zeggen: onder de goden is niemand U gelijk, o Heere!

Hoe getrouw en glansrijk vervult de

Heere zijn woord, zijn naam tot eer, zijn volk tot redding.

Gelukkig het volk, in welks midden de Heere zóó woont, waar Hij zóó bekend is, en zijn naam verheerlijkt.

De gemeente van het Nieuwe Testament, allen die in waarheid in Christus gelooven, mogen zich in zulk een God beroemen. Door zijn Geest en Woord, door zijne sacramenten en genadewerkingen woont de Drieëenige God onder haar als weleer onder Israël, neen in nog hooger en heerlijker beteekenis. Nog is dat Zion zijne hutte, en dat Jeruzalem zijne woning. Nog verdedigt Hij de gemeente Gods, zijn huis en tempel, tegen hare zichtbare en onzichtbare vijanden, en staat Hij in bange tijden ten oordeel op om alle zachtmoedigen der aarde te verlossen. -- Zing dan Zion uw God ter eer, Hij is veel heerlijker dan alle roofbergen ook van onzen tijd.

De grondgedachte van dezen psalm — wij zagen het alreede — is in vs. 2 en 3 uitgesproken: “God is bekend in Juda, zijn naam is groot in Israël, en in Salem is zijne nutte, en zijne woning in Zion,” de dichter heeft deze heerlijke grondgedachte uitgewerkt en bewezen door de vermelding van 's Heeren groote en wonderbare daden tot vernietiging van zijne vijanden en verlossing van zijn volk, van vs. 4—10.

Alles, zelfs de boosheid en grimmigheid der vijanden van Hem en zijne gemeente, moet tot verheerlijking, tot grootmaking van zijnen naam medewerken; en dit is het wat de dichter vs. 11 stellig uitspreekt, en op grond waarvan hij de gemeente opwekt den Heere hare geloften te betalen, die hare lippen ten dage der benauwdheid hebben uitgesproken.

11. Want de grimmigheid des menschen zal U loffelijk maken; het overblijfsel der grimmigheden zult Gij op binden.

In -het eerste lid van dit vers wordt uitgesproken dat de boosheid en toorn des menschen zoo weinig haar doel bereiken zal, dat zij veelmeer dienen moet om den naam des Heeren loffelijk, groot en heerlijk te maken. God maakt naar zijn rechtvaardig oordeel de grimmigheid, den toorn zijner vijanden, die in hunne verblindings niets minder beoogen dan 's Heeren naam

te onteeren en zijne gemeente van de aarde te verdelgen, dienstbaar tot zijne verheerlijking en tot verlossing en volmaking der gemeente.

In de duidelijkste en stelligste bewoordingen vinden wij deze waarheid èn hier èn in de geheele Schrift uitgesproken. Stellig verklaart de Heere tegen Farao: “Maar waarlijk, daarom heb Ik u verwekt, opdat Ik mijne kracht *aan* u betoonde, en opdat men mijnen naam vertelle op de gansche aarde,” Exod. 9:16. En niet minder stellig spreekt de Heere, Ezech. 38:16, tot de volken, die tegen Israël zullen optrekken, om hun land te bedekken als een wolk: “dan zal Ik u aanbrengen tegen mijn land, opdat de Heidenen Mij kennen, als Ik aan u, o God! voor hunne oogen zal geheiligd worden,” zie ook Rom. 9:17, waar Paulus zich op ’s Heeren woord tot Farao beroept.

Zoo moet in het einde alles de heerlijkheid Gods dienen en zijne gemeente tot behoudenis strekken. Welk eene heilige, heerlijke en troostrijke waarheid voor het volk Gods, allermeeft in tijden van verdrukking als de grimmigheid des menschen zich tegen hen ontlast en zich over hen uitstort.

Maar niet minder heerlijk en troostrijk is het tweede lid van dit vers: “het overblijfsel der grimmigheid zult Gij opbinden.” Sommige uitleggers verklaren dit van Gods grimmigheid, dat de Heere Zich niet geheel aan zijnen toorn zal overgeven, maar Zich in de uitlating van zijne grimmigheid temperen, inbinden zal. Die verklaring dunkt ons niet in overeenstemming te zijn met het eerste lid van dit vers, waarin sprake is van de grimmigheid des menschen, en deze zal God opbinden, wat zou kunnen beteekenen, dat de Heere niet zou toelaten dat de vijanden hunne gansche grimmigheid zouden uitstorten.

Maar ook die verklaring geeft de beteekenis der woorden niet terug. Het woord, door de onzen voor “opbinden” vertaald, beteekent eigenlijk aan- of “omgorden,” en wordt in die beteekenis meermalen gebezigd van het zich aan- of “omgorden” met wapenen tot den krijg. Nu stelt de dichter hier Jehova voor, gelijk meermalen in de Schrift geschiedt, als een held, die zich omgordt tot den oorlog. Als zulk een held ontdoet Hij zijne vijanden van hunne wapenen, dat is: van het overblijfsel van hunne grimmigheid, en omgordt zich hiermede tegen zijne vijanden, Hij keert dat overblijfsel der grimmigheid tegen hen, zoodat zij in het einde door hunne eigene wapenen overwonnen en gedood worden. Zie het in Faraö, hoe de Heere het overblijfsel van diens grimmigheid, als hij Israël achterna jaagt, tegen hem keert, en hij en zijn volk in de Roode Zee omkomen.

Gods gemeente behoeft alzoo niet te vreezen, ook niet voor den vollen toorn harer vijanden, God neemt het overblijfsel ervan over en keert het tegen zijne vijanden.

Met alle recht mocht dan de dichter het verlost Jeruzalem opwekken en vermanen:

12. Doet geloften en betaalt ze den Heere uwen God allen gij, die rondom Hem zijt! laat hen Dien, die te vreezen is, geschenken brengen;

13. Die den geest der vorsten als druiven afsnijdt, Die den koningen der aarde vreeselijk is.

De Heere is in zijne oordeelen en straffen gelijk aan een wijngaardenier, die de druiven afsnijdt op hun tijd, als zij rijp zijn, en voor wien dit een gemakkelijk werk is; snel snijdt hij ze af.

Alzoo laat God vorsten en koningen, die Hem bestrijden, rijp worden in de boosheid, en ten tijde als zij de maat hunner ongerechtigheid hebben vol gemaakt, dan snijdt Hij hun geest, hun leven, hunne kracht af, dan verdoet en verdelgt Hij hen plotseling, op het onverwachtst, in één oogenblik, dan is Hij hun “vreeselijk”, verschrikkelijk.

Zóó sneed de Heere den sterken en trotschen geest van Sanherib en zijn machtig leger af,

zóó den geest van een Farao, Saul Belsazar, Herodes en van zoovele anderen; getuige de geschiedenis van het voorleden en het tegenwoordige.

Die God is waardig dat zijn volk en allen, die rondom Hem zijn, Hem geloften van dankzegging en aanbedding doen en betalen, dat zij Hem, Die te vreezen is, geschenken toebrengen.

Niet ons, niet ons, maar Gode alleen alle eer en lof. Hij verheerlijkt Zichzelven in al zijne werken, en Gode alleen de eere toe te brengen is de roeping en moet de behoefte zijn van allen, die Hem kennen, en in wier midden Hij woont en werkt tot hunne behoudenis en zaligheid.

Onze psalm is een rijke bron van leering, vermaning en troost ook in den strijd onzer dagen. Zij en blijve de verwachting der gemeente op dien grooten en vreeselijken God, *Die* bovenal in Christus zijn naam verheerlijkt heeft, en geven onze harten Hem alleen de eere en aanbedding voor hetgeen Hij doet en gedaan heeft tot eer zijns naams en tot zaligheid van zijn Zion.

PSALM 77

Des avonds vernacht er geweest, en des morgens is er gejuich.

1. Een psalm van Asaf, voor den opperzangmeester, over Jedûthun.

Ook de dichter van dezen psalm, evenals die van Ps. 74 — 76, behoort tot de nakomelingen van de zangersfamilie van Asaf, den opperzangmeester uit Davids tijd.

Wel weten wij niet wie zijne tijdgenooten geweest zijn, dat is, in welken tijd deze dichter geleefd heeft. Te oordeelen naar den inhoud van den psalm, naar de stof van zijn smart en vertwijfeling, zoowel als naar zijne geloofsvermelding van 's Heeren wonderen van weleer, moet hij geleefd hebben in een tijd van bange verdrukking van 's Heeren volk.

Het naast denken wij aan de laatste jaren van Juda's volksbestaan, toen het Rijk der Tien Stammen reeds naar Assyrië was weggevoerd, en toen, na Josia's dood, de Babylonische onderdrukking zich reeds smartelijk deed gevoelen. Om die reden houden sommigen Jeremia, anderen Habakuk voor den dichter van dezen psalm, die zeker veel overeenkomst heeft met het lied van den laatste, Hoofdst. 3.

Wij gissen er niet naar wie hij geweest is, of zijn naam David of Heman, Jeremia of Habakuk geweest zij, het is ons genoeg uit zijn lied te hooren dat hij tot de rei van Israëls heilige zangers behoort heeft, dat hij een man Gods geweest is, die het lijden zijns volks diep gevoeld en er door tot bange vertwijfeling gebracht werd, maar die tegelijk een ernstig bidder was, in wien, te midden van zijne smart en vertwijfeling, de bijna uitgedoofde vonk des geloofs op eenmaal weer ontvlamde en helder schitterde. Hij is een bidder van beroep, een aanhoudend bidder:

- 2. Mijne stem is tot God, en ik roep; mijne stem is tot God, en Hij zal het oor tot mij neigen.**
- 3. Ten dage mijner benauwdheid zocht ik den Heere; mijne hand was des nachts uitgestrekt, en liet niet af; mijne ziel weigerde getroost te worden.**
- 4. Dacht ik aan God, zoo maakte ik misbaar; peinsde ik, zoo werd mijne ziel overstelpt. Sela.**

Hij is onder het lijden en den druk zijns volks geen onverschillig, geen ongevoelig aanschouwer, wien het niet aangaat, maar als een levend lid van 's Heeren gemeente neemt hij deel in hetgeen haar treft. Niet bij menschen zoekt hij heul en hulpe, maar hij kent den naasten en besten weg voor den verdrukte; “ten dage mijner benauwdheid zocht ik den Heere.” Met nadruk hooren wij hem tot tweemaal zeggen: “mijne stemme is tot God.” Hij roept luide en aanhoudend tot God, zelfs “des nachts is mijn hand uitgestrekt, en laat hij niet af,” omdat hij gelooft dat God hem hooren zal, “en Hij zal het oor tot mij neigen.”

Toch is zijn geloof niet zonder strijd en bangen twijfel: “mijne ziel, zoo klaagt hij evenals een Jakob en Rachel, Gen. 37:35, en Jer. 31:15, “weigerde getroost te worden.” Bij menschen is voor hem geen troost of hulpe meer, zij allen zijn voor hem nietige vertroosters, wier woorden hem geen nut doen, en die hij daarom weigert te hooren.

Zelfs de gedachte aan God verschrikte hem: “dacht ik aan God,” aan zijne vorige weldadigheden, wat Hij voor zijn volk weleer was, “zoo maakte ik misbaar.” Dan werd zijne ziele van droefheid overstelpt, dan ging zij als in een zee van smart ten onder, want waar zijn de vorige goedertierenheden?

Daarom vervolgt hij:

5. **Gij hieltt mijne oogen wakende; ik was verslagen, en sprak niet.**
6. **Ik overdacht de dagen vanouds, de jaren der eeuwen.**
7. **Ik dacht aan mijn snarenspeel; in den nacht overleide ik in mijn hart, en mijn geest onderzocht:**
8. **Zal dan de Heere in eeuwigheid verstooten, en voortaan niet meer goedgunstig zijn?**
9. **Houdt zijne goedertierenheid in eeuwigheid op? heeft de toezegging een einde, van geslacht tot geslacht?**
10. **Heeft God vergeten genadig te zijn? heeft Hij zijne barmhartigheden door toorn toegesloten? Sela.**

Er is eene droefheid, die de matte oogleden bezwaart, en den bedroefde doet insluimeren. Wie kent haar niet, en was in droeve tijden niet dankbaar, dat hij zijne smart in den slaap een oogenblik vergeten mocht.

Maar zoodanig was de droefheid bij den dichter niet: “Gij hieltt mijne oogen wakende,” zoo klaagt hij. De Heere gunde hem geene ruste en verkwikking in zijne droefheid. Immers zijn hart was van vreez'e en kommer, van angst en zorge “verslagen,” de gedachten vermenigvuldigden zich in hem, en hielden zijn oogen wakende, “hij spreekt niet,” zelfs zijn klachten zwijgen.

“Hij overdacht, overleide, en zijn geest onderzocht.” Hij overdacht de dagen vanouds, de jaren der eeuwen, wat God weleer voor zijn volk geweest was, hoe Hij het verkoren, verlost en beschermd had als zijn eigendom, en het geplant en gekweekt had. Hij herinnert zich, als de dichter van psalm 42, de dagen van voorspoed en heil, toen hij op zijn snarenspeel Gode blijmoedig lof en dank toebreacht voor zijne liefde en genade. In den nacht overleide hij in zijn harte en onderzocht zijn geest naar de reden, naar de oorzaak van 's Heeren handelingen waarom Hij met zijn volk in tegenheên wandelde, terwijl allerlei vragen van bangen twijfel van 's Heeren goedertierenheid zijne ziel doorkruisten, en doorboorden.

Die vragen vs. 8—10 getuigen hoe ondragelijk hem het gevoel van Gods toorn is, al erkent zijn hart ook het rechtvaardige van dien toorn. Het is de vreeze en het ongeloof dat hem zoo doet vragen, maar toch geen stellig ongeloof, dat God tot een ontrouwe en leugenaar maakt. Neen, hij gelooft nog aan 's Heeren goedertierenheid, genade en barmhartigheden. Maar de toestanden, de druk en het lijden van 's Heeren gemeente zijn zoo zwaar, jaren reeds zijn er voorbijgegaan, tevergeefs heeft de dichter gebeden en gesmeekt, gehoopt en verwacht, doch er is geen enkel teeken dat de jaren des lijdens eindigen zullen, integendeel het lijden wordt zwaarder en alles teekent: er komt geen einde aan dezen druk, 's Heeren toorn blijft van geslachte tot geslacht.

Verklaar uit dien toestand de vragen van den dichter, en zij zullen u verstaanbaar zijn, gij zult ze kunnen verklaren, ook als gij ze in hem afkeurt. Bedenk erbij dat de satan in zulke tijden niet achterblijft om het zielsoog te verduisteren, den geest te verwarren, het ongeloof te voeden en de ziel te verschrikken. Maar wij zullen in het tweede gedeelte van dezen psalm hooren, dat het ongeloof geen gelijk heeft, dat de satan liegt, en God voor zijn volk de Getrouwe en Waarachtige, de Genadige en Barmhartige is en blijft, ook als Hij lang en zwaar met zijne kinderen in tegenheên wandelt. Wij zullen het onzen dichter hooren belijden, als zijn oog weer verlicht wordt, en hij ondervindt dat de rechterhand des Heeren verandert.

Er grijpen vaak in den innerlijken toestand, in het geestelijke leven der kinderen Gods ongedachte en plotselinge omzettingen en veranderingen plaats, snelle overgangen van duisternis tot licht, van droefheid tot blijdschap en omgekeerd. Dan wordt bij hen het woord bevestigd: “des avonds vernacht het geweest, maar des morgens is er gejuich.”

Zoo iets, zulk eene plotselinge omwending der ziel ervaarde ook de Asaf van dezen psalm. Men heeft zijn lied slechts te lezen om te hooren welk een andere gemoedsgezindheid en toon er uit het eerste en laatste gedeelte spreekt.

In het eerste gedeelte, van vs. 2-10, stort hij bange klachten uit, vol van vreeze, angst en vertwijfeling van 's Heeren genade, barmhartigheid en trouwe jegens zijn volk, zelfs de herinnering aan de vorige goedertierenheden des Heeren verschrikken hem en doen zijn twijfel klimmen. En in het tweede gedeelte, vs. 12 tot het einde, vermeldt hij op blijden en hoopvollen toon diezelfde daden van 's Heeren goedheid en macht weleer aan zijn volk bewezen.

Het is duidelijk: er heeft plotseling een machtige en wonderbare omkeer in zijn hart plaats gevonden, er is licht in zijne ziele gedaald, en onder en in dat licht ziet hij thans de dingen zoo geheel anders in, in weerwil dat de uiterlijke omstandigheden in niets veranderd zijn, geheel dezelfde zijn gebleven.

Die zoo gewenschte omwending van zijn innerlijk bestaan heeft hij niet zonder gevoel waargenomen, en spreekt haar met nadruk uit in vs. 11, dat den overgang vormt van het eerste tot het tweede gedeelte van zijn lied.

11. Daarna zeide ik: Dit krenkt mij; maar de rechterhand des Allerhoogsten verandert.

Dit vers is niet zonder moeilijkheden, en dit verwondert ons niet, het is de afgebrokene en altijd iets duistere taal des gevoels. Daarom hebben ook onze overzetters, het eerste en tweede lid verbonden door de tusschenvoeging van het woordje *maar*.

In het eerste lid spreekt de dichter uit, hoeveel smart hem zijne twijfelingen veroorzaken, “dit,” zoo sprak hij luide, “krenkt mij,” of volgens Luthers vertaling: “ik moet dit lijden,” terwijl een andere vertaling heeft: “Ja, dit heet smart.” Toch spreken de verschillende vertalingen in wezen dezelfde gedachte uit, wat van het tweede lid juist niet kan gezegd worden.

De moeilijkheid van het tweede lid is gelegen in het Hebr. woord, dat onze overzetters voor een werkwoord houden en voor “veranderen” vertaald hebben, terwijl anderen het voor een zelfstandig naamwoord aanzien dat jaren beteekent, en aldus vertalen: “het zijn de jaren van de rechterhand des Allerhoogsten.”

Wij behouden de vertaling van onze overzetters, die zich vooral aanbeveelt door het verband, waarin dit tweede lid tot het vorige en volgende staat. Luther vertaalt: “de rechterhand des Heeren verandert alles.” Is dit eene meer vrije vertaling, hoedanig Luther er meer heeft, zij stemt in wezen toch overeen met onze vertaling.

Heeft de dichter in het eerste lid zijn smart en lijden uitgesproken dat de Heere Zich voor zijn volk verborgen houdt, en het zoo gevoelig bezoekt alsof Hij enkel toorn voor hen ware, in het tweede lid spreekt hij zijn weer opwakkerend geloof en hoop uit dat de rechterhand des Heeren, waardoor Hij zulke krachtige daden gedaan heeft, “verandering” zou geven, dat Hij weer in gunst zijn volk zou gedenken en uit hunne verdrukking verlossen.

Het licht des Heeren is weer in de ziel des dichters opgegaan, de duisternis en nevelen van twijfel en ongeloof zijn weer weggevaagd en opgetrokken. Bij 's Heeren licht ziet hij het licht, en wil hij nu weer 's Heeren daden gedenken, Gode tot eer en zich en zijn volk tot troost, blijdschap en versterking onder hun druk en lijden.

Want de toestanden zijn dezelfde gebleven, nog houdt de druk aan, maar zijn gezicht op die toestanden is veranderd, omdat hij gelooft, dat de rechterhand des Heeren alles veranderen kan.

Zoo hebben wij in dit vers den overgang van het eerste gedeelte van dezen psalm tot het tweede, en spreekt het tegelijk den grooten en gunstigen omkeer uit, die er in het hart des dichters heeft plaats gegrepen, wat hij van vs. 12 tot het einde zoo duidelijk te hooren geeft.

Laat ons opmerken, dat het voor een waar geloovige alles hierop neerkomt: met welke oogen hij de dingen bezieet. Is zijn oog helder en verlicht, beschijnt hem het licht des Heeren, dan is te midden der dikste duisternis van kruis en druk, smart en lijden alles licht om hem, dan verbeidt hij lankmoedig de verlossing des Heeren of roemt hij in verdrukking en zingt hij, als Paulus en Silas in de gevangenis te Filippi, in zijne banden Gode lofzangen. Beschijnt 's Heeren licht zijne ziel niet, dan klaagt hij met Jakob "alle deze dingen zijn tegen mij," terwijl, wat hij niet ziet, al die kwade dingen voor hem zijn.

Het gaat ons zoo vaak als Eliza's jongen, toen de koning van Syrië het stadje Dothan des nachts met paarden en wagenen omsingelde om Eliza te grijpen, en die jongen 's morgens opstond en uitging, ziende de stad van dat heir omringd, in angst en vreeze tegen den profeet uitriep: "Ach, mijnheer! hoe zullen wij doen?" Hij hield het er voor dat er geen ontkomen aan was en zij gewisselijk kinderen des doods waren. En Eliza, hij is zonder vreeze, en roept zijn angstigen jongen toe: "Vrees niet, want die bij ons zijn, zijn meer, dan die bij hen zijn." En wat doet Eliza? Hij bidt: "Heere, open toch zijne oogen dat hij zie," en de Heere opende des jongens oogen, dat hij zag, en ziet, de berg was vol vurige paarden en wagenen rondom Eliza.

Zij en blijve het dan ook onder alle omstandigheden voor tijd en eeuwigheid onze bede: Heere, open onze oogen, bestraal ons in Christus met het licht van uw Geest en Woord, opdat wij onder alles het aangezicht uwer genade mogen aanschouwen.

Wij zagen welke gunstige omzetting er in het gemoed des dichters heeft plaats gevonden, de rechterhand des Heeren heeft in zijn binnenste alles veranderd, en die omkeer zijns harten kan niet verborgen blijven, uit den overvloed des harten, hetzij droefheid, hetzij blijdschap, spreekt de mond; hooren wij het:

12. Ik zal de daden des Heeren gedenken; ja, ik zal gedenken uwe wonderen van oudsher;

13. En zal al uwe werken betrachten, en van uwe daden spreken.

Uit die woorden spreekt reeds, dat zijn bange klacht veranderd is in een blijde rei, hij verklaart het voornemen van zijn verruimd harte "de werken, daden en wonderen des Heeren te gedenken en te betrachten," Gode tot eer en zijn geloof en hoop tot sterkte en verlevendiging.

Hij spreekt zijn stellig voornemen uit, en dit tot tweemaal, om de daden en wonderen des Heeren van oudsher te "gedenken," en met verheffing al uwe werken te "betrachten," dat is: te bepeinzen, al zijne aandacht en opmerkzaamheid er op te vestigen, ze van alle zijden te bezien, te bewonderen, te aanbidden.

Hoe anders nu dan straks, toen dacht hij wel aan God en aan zijn snarenspeel, vss. 4 en 6 maar het waren die onwillekeurige gedachten, welke, zonder dat hij het zocht of wilde, uit zijn verslagen en verwarden geest oprezen en zich in hem vermenigvuldigden tot meerder smart en misbaar zijner ziele.

Maar thans, nu zijn oog verlicht en zijn hart verruimd is, vindt hij in het "gedenken en betrachten" van 's Heeren daden, werken en wonderen, zijne hoogste lust en blijdschap, in welk een ander licht vertoont, zich nu het verleden, de geschiedenis van zijn volk van oudsher, aan zijn oog.

Die geschiedenis is van Abraham af eene onafgebroken keten van wonderen des Allerhoogsten, van daden en werken van Jehova's heiligheid en macht, Diens liefde en trouw, wil hij gedenken; daarvan zal hij spreken.

14. O God! uw weg is in het heiligdom: wie is een groot God, gelijk God?

15. Gij zijt die God, die wonder doet; Gij hebt uwe sterkte bekend gemaakt onder de volken.

“O God! uw weg is in het heiligdom,” zoo roept Asaf aanbiddend uit, waar de rij der wonderen des Heeren voor zijn zielsoog voorbijgaat. “In het heiligdom,” dat is: in het verborgen, waarin Gij uwe heiligheid en heerlijkheid bewijst. De dichter doelt op het wonen van Jehova in het heilige der heiligen, waarin Hij aan den hooge priester, wanneer deze er eenmaal 's jaars inging, zijne heiligheid en heerlijkheid ontdekte in Schechina. Zoo spreekt ook de dichter van psalm 68:25, “O God! wij hebben uwe gangen gezien, de gangen mijns Gods, mijns Konings, in het heiligdom.”

Asaf ziet den weg Gods, Diens statige gangen omringd van heiligheid en macht onder zijne vijanden, en schitterend van genade en trouw in het midden zijns volks. Het geheiligd inzicht in die wonderbare wegen Gods doen hem uitroepen: “wie is een groot God, gelijk God?” Hij is de God, die alleen wonderen doet, en zijne sterkte bekendgemaakt heeft onder de volken, vs. 15. Die uitroep is een weerklink op de woorden van Mozes, nadat Israël door de Roode Zee gegaan was, en Farao en zijn heir daarin omgekomen waren, Exod. 15:11, “O Heere! wie is als Gij onder de goden, wie is als Gij, verheerlijkt in heiligheid, vreeselijk in lofzangen, doende wonderen.”

Want het zijn die wonderen, welke de dichter gedenkt:

16. Gij hebt uw volk door *uwen* arm verlost; de kinderen van Jakob en van Jozef. Sela.

17. De wateren zagen U, o God! de wateren zagen U; zij beefden; ook waren de afgronden beroerd.

18. De dikke wolken goten water uit; de bovenste wolken gaven geluid; ook gingen uwe pijlen daarhenen.

19. Het geluid uws donders was in het ronde; de bliksemen verlichtten de wereld; de aarde werd beroerd en daverde.

20. Uw weg was in de zee, en uw pad in groote wateren, en uwe voetstappen werden niet bekend.

21. Gij leidt uw volk, als eene kudde, door de hand van Mozes en Aäron.

Elke verklaring of omschrijving van deze hoogdichterlijke voorstelling van Israëls doorvoering door de Roode Zee verzwakt de kracht en vermindert de schoonheid van 's dichters werk. Wordt er in de historiebeschrijving Exod. 14 geene melding gemaakt van stroomen waters, die de wolken uitgoten, en evenmin van een onweder des Heeren, waarbij de donder door de wolken dreunde en bliksemschichten de lucht doorklieften, gelijk de dichter het voorstelt, die voorstelling is daarom geene verdichte. Het is Asaf te doen om het vreeselijke en ontzaglijke van dit gerichte Gods tot verdelging zijner vijanden en tot verlossing van zijn volk in het schitterendste licht te stellen. Voor den dichter krijgt de historie leven, gloed en kracht. Zijn door Gods Geest verhelderd oog ziet in de historie de almacht, grootheid en Majesteit Gods, en hij belichaamt de uitwerking in teekenen, die hiervan het naast getuigen; denk aan de verschijning Gods onder de teekenen van donder en bliksem op den Sinai, en later aan Elia op Horeb onder storm en aardbeving.

Opmerkelijk is het hoe de dichter met vs. 21 op eenmaal afbreekt, het is alsof wij hier slechts

een gedeelte, een brokstuk van zijn lied hebben, of dat hij het niet voleindigd heeft.

Wij houden het ervoor dat Asaf, verzonken in de almacht, grootheid en genade des Heeren, niet verder kan gaan, maar ook niet verder behoeft te gaan, hoe zou hij al de wonderen des Heeren kunnen vermelden, dit ééne neemt zijne ziel geheel in. En dit wonder is hem te grooter als hij weet dat 's Heeren volk gelijk is aan een zwakke, geplaagde en gejaagde kudde, een lichte prooi voor den machtigen Farao, en die kudde leidt de Heere uit dooide zwakke handen en vreesachtige harten van een Mozes en Aäron. Zoo is het geheel 's Heeren werk.

Waar God Zich weleer zoo bewezen heeft, daar mag de dichter hopen en verwachten dat Hij het ook in zijnen tijd zal doen, dat zijn rechterhand ook nu verandering zal geven.

Eeuwen zijn verlopen sinds de dichter zoo bang klaagde en zoo aanbiddend zich verheugde in 's Heeren daden, doch onze oogen hebben grooter wonderen aanschouwd, in Christus heeft God Zich heerlijker geopenbaard dan in Israëls verlossing, de gangen Gods in dat betere heiligdom zijn schooner dan weleer; zeg, mijne ziele, ziet en kent gij die gangen, dien weg Gods? Heil u, dan heeft 's Heeren rechterhand ook in u verandering gegeven, en gij zijt behouden.

PSALM 78

's Heeren wonderen en oordeelen bij het nageslacht in gedachtenis gebracht.

Eene onderwijzing van Asaf.

Dit is geen psalm waarin de dichter zijne eigene in- of uitwendige levenservaringen uitspreekt, maar een leerdicht tot onderwijzing van zijn volk, gelijk reeds uit het opschrift blijkt.

Asaf, hier de Asaf van Davids tijd, treedt er in op met het gezag van een ziener, van een profeet des Heeren, geroepen als hij zich acht het volk Gods, het Israël van zijnen tijd, te onderwijzen in de wegen en handelingen des Heeren, van oudsher.

Hij spreekt dit zijn voornemen uit vs. 1 — 4, en verklaart van vs. 5 — 8 zijn oogmerk, opdat Israël en zijne kinderen, Gods daden niet zouden vergeten, maar, ze geloovig betrachtende, al hunne hoop op God zouden stellen, en niet gelijk worden aan het boos geslacht hunner vaders.

Is dit in het algemeen zijn oogmerk, het is duidelijk, Asaf hoeft met zijne onderwijzing nog een meer bijzonder doel, dat evenwel op het nauwst verbonden is aan dit algemeene.

Zijn bijzonder oogmerk is: het gansche volk, alle stammen Israëls, te vermanen tot éénheid, tot aanhankelijkheid aan den koninklijken stam van Juda en het huis van David. Dien stam had God uit alle stammen Israëls verkoren, om onder hen zijn heiligdom op Zion te hebben, en uit dien stam had Hij David van achter de schaapskooien genomen, en hem tot koning over alle stammen Israëls gezalft.

En wat geeft Asaf hiertoe aanleiding? Niets anders dan de bekende naijver van het huis van Jozef, van den machtigen stam van Efraïm, die sinds de dagen der Richteren niets onbeproefd liet om aan Juda dien van God gegeven voorrang te betwisten, en niet het minst in Davids tijd, en dit, omdat David uit den stam van Juda was.

De ziener Asaf, wien het heil zijns volks zoo na aan het harte ligt, betreurt dien verderfelijken naijver van Efraïm, die niet dan opstand is tegen den wil en bestelling des Heeren, en gewis tot verscheuring en ondergang van Israël moet leiden, waartoe het helaas! onder Salomo's zoon, Rehabeam, gekomen is.

Daarom onderwijst en vermaant hij zijne tijdgenooten, aangedreven door den Geest des Heeren, zoo getrouw en ernstig tegen de heillooze praktijken, van Efraïm, opdat hij dit kwaad van zijn volk afkeere.

Hij doet dit met herinnering en beroep op Israëls geschiedenis van den uittocht uit Egypte tot op de regeering van David. Hij ontdekt hun het oogmerk van 's Heeren, groote daden en wonderen, die allen ten doel hadden op Zion, in Juda's stam, zijn heiligdom te gronden en David uit Juda's stam tot zijn koning te verheffen.

Maar hij wijst het volk ook op Israëls, meer bepaald op Efraïms zonden in de woestijn en in den tijd der Richteren, waarom de Heere zijne oordeelen over hen gebracht had, en zijn heiligdom, den tabernakel te Silo in den stam van Efraïm, versmaad en in de handen zijner vijanden gegeven had.

Dit inleidingswoord is uitgebreider dan op andere psalmen, maar wij achtten dit tot recht verstand van dezen psalm noodzakelijk.

Maken wij nu een aanvang met onze ooren te neigen naar Asafs onderwijzing, die als elke onderwijzing des Geestes ook voor ons gesproken is.

1. **O, mijn volk! neem mijne leer ter ooren; neigt ulieder oor tot de redenen mijns monds.**
2. **Ik zal mijnen mond opendoen met spreuken; ik zal verborgenheden overvloediglijk uitstorten, van oudsher;**
3. **Die wij gehoord hebben en weten, en onze vaders ons verteld hebben.**
4. **Wij zullen het niet verbergen voor hunne kinderen, voor het navolgende geslacht, vertellende de loffelijkheden des Heeren, en zijne sterkheid, en zijne wonderen, die Hij gedaan heeft.**

Gelijk Mozes, Deut. 82:1—3, zoo plechtig en vol heiligen ernst en liefde, roept de dichter-profeet zijn volk op om gewillige en opmerkende ooren te neigen tot zijne leer.

Er spreekt uit dien aanhef gezag; Asaf is zich bewust een profeet des Heeren te zijn, geroepen de woorden Gods tot zijn volk te brengen. Hij heeft geene eigene, geene menschelijke wijsheid te verkondigen, “zijne leer” is de zijne niet, maar des Heeren, de wet, de thora, door God aan zijn volk gegeven. Van die volmaakte wet Gods gaat alle wijsheid uit, en zij bepaalt de verhouding tusschen God en zijn volk.

Met die verklaring legt Asaf den goddelijken grondslag voor zijne rede en woorden; zoo deden alle ware profeten; zie Deut. 32:1 — 3, Ps. 49:2-5 en Jes. 1:10.

Zullen zijne woorden eene terugwijzing, eene herinnering van Israëls geschiedenis zijn, van ’s Heeren groote daden en leidingen, zie vs. 4, en van zijns volks overtredingen, het is toch zijn doel niet die gebeurtenissen slechts in het geheugen terug te roepen, maar veelmeer om den verborgen zin en de heilige oogmerken Gods met al dit gebeurde in het licht te stellen.

Daarom verklaart hij “zijn mond open te doen met “spreuken,” “verborgenheden van oudsher.” De evangelist Mattheus, die in deze woorden, vs. 2, eene profetie ziet van de wijze waarop Christus sprak en leerde, Matth. 13:34, 35, verklaart het woord “spreuken” door “gelijkenissen,” voorstellingen die een “verborgen” zin hebben, die geheimen bevatten, bedekt voor het onverlichte oog. In de geschiedenis hult en ontdekt de Heere den verborgen raad van zijnen wil, tot zijne verheerlijking en tot zaligheid van zijn volk. Ook Paulus verstond dit, lees Gal. 4:21—31 en 1 Cor. 10:1-11.

Wij vinden hier aanwijzingen over den verborgen zin en de goddelijke oogmerken der heilige historiën, vervat in de Schriften des O.T., die de aandacht van uitleggers en onderzoekers dier Schriften verdienen. Niet alsof er achter den letterlijken zin der Schriftwoorden nog een geestelijke zin verborgen lag, dien wij hebben op te sporen, dit is eene gevaarlijke dwaling, want niet achter maar wel in de letterlijke woorden ligt de verborgenheid, en om dien te verstaan moeten wij die woorden niet verwaarloozen, en de geschiedenis, die zij mededeelen, niet geringschatten, integendeel, wij moeten die woorden goed en duidelijk trachten te begrijpen, om alzoo tot hun waren zin en oogmerk door te dringen.

Asaf moet ons hierin tot een wegwijzer verstrekken, wij zullen het hooren wat hij in Israëls geschiedenis zag, hoe hij er den verborgen zin en de hoogere goddelijke oogmerken in gevonden heeft.

Asaf had in vs. 2 verklaard, dat hij zijn mond zou opendoen met spreuken, en hij overvloedig verborgenheden zou uitstorten, van oudsher. In welken zin wij de woorden “spreuken en verborgenheden” te verstaan hadden, hebben wij gezien. Zij zouden geene afgetrokken wijsgeerige waarheden of zeden- en wijsheidslessen bevatten, maar den geheimen zin en het goddelijk oogmerk ontdekken van Gods wegen met Israël, van de heilige heilshistorie van ’s Heeren volk.

Die historie, zoo rijk aan ’s Heeren wonderbare genadedaden, wil hij ophalen van oudsher.

Hij wil teruggaan tot de verlossing van Israël uit Egypte, tot die groote gebeurtenis waarbij de Heere zoo zichtbaar bewezen heeft de God van Israël te zijn, om vandaar voort te gaan tot den tijd van David.

Die historie was geene onbekende noch onzekere, “die wij gehoord hebben en weten,” zegt Asaf. Evenals de apostel Johannes kon hij spreken van hetgeen in den beginne was, wat hij gehoord had en wist. Toch waren hij en zijn volk geen oog en oorgetuigen, gelijk Johannes was, zij hadden het van de vaders gehoord, “en onze vaders ons verteld hebben.”

Asaf gedenkt hier het woord des Heeren, Exod. 10:2: “En opdat gij voor de ooren uwer kinderen en kindskinderen moogt vertellen, wat Ik in Egypte uitgericht heb, en mijne teekenen, die Ik onder hen gesteld heb, opdat gij lieden weet dat Ik de Heere ben.” De historie, door hem te vermelden, was eene levende in de harten en monden des volks, die elk geslacht op zijne beurt in de harten van het volgende geslacht had uit te storten.

Geenszins evenwel alsof die historie niet te boek gesteld ware, want de Heere had dit reeds aan Mozes bevolen, Exod. 17:14: “Schrijf dit ter gedachtenis in een boek,” maar dit te boekstellen sloot zoo weinig de mondelinge overlevering uit, dat de Heere er onmiddellijk op volgen laat: “en leg het in de ooren van Jozua,” dat is: laat tevens Jozua die woorden in zijn hart bewaren om ze zijnen kinderen mede te deelen.

Zoo ging in Israël naar de ordening des Heeren nevens het beschreven woord de mondelinge overlevering, maar die overlevering had geen anderen inhoud, leverde niets anders over dan in het beschreven Woord Gods was opgenomen; de overlevering, de traditie stond alzoo bij Israël niet boven de Schrift, gelijk in de Roomsche kerk het geval is, maar was integendeel de toetssteen voor de historische waarheid van elke overlevering.

Uit en naar, zelfs met de eigen woorden der Schrift, vertelden de vaders de daden des Heeren aan de kinderen. Zoo was de Schrift voor Israël geen gesloten boek, geen verzegeld testament, maar het levende Woord Gods dat in de harten en monden des volks leefde. De heilige traditie leidde hen telkens weder tot de Schrift.

Had Rome dit verstaan, de traditie zou bij haar niet de verderfelijke bron van zoovele dwalingen geworden zijn, en zij zou voor het volk den Bijbel niet tot een onverstaanbaar boek gemaakt hebben, om het eindelijk geheel aan hen te onthouden.

De Hervorming begreep dit, Gode zij dank! beter, daarom verwierp zij Rome's verzonnen en met de Schrift in strijd zijnde overleveringen, en verhief den Bijbel weer op zijne eere- en eerste plaats; de Schrift, het onfeilbaar Woord Gods, is de eenige regel voor geloof en leven, de eenige toetssteen voor elke overlevering.

Maar daarom moet ook het overgeleverde in de Schrift de mondelinge overlevering blijven voor de gemeente des Heeren, de vaders moeten ze den kinderen leeren, opdat zij de daden des Heeren tot zijne eere en hunne zaligheid weten, en zij moeten met Asaf zeggen en doen: “Wij zullen het niet verbergen voor hunne kinderen,” vs. 4.

“Gedenk aan de dagen vanouds, merk op de jaren van elk geslacht; vraag uwen vader, die zal het u bekend maken, uwen ouden en die zullen het u zeggen,” zoo vermaande Mozes, Deut. 32:7, Israël.

Want dit is het oogmerk des Heeren:

5. **Want Hij heeft eene getuigenis opgericht in Jakob, en eene wet gesteld in Israël; die Hij onzen vaders geboden heeft, dat zij ze hunnen kinderen zouden bekend maken.**
6. **Opdat het navolgende geslacht *die* weten zou, de kinderen, *die* geboren zouden worden;**

en zouden opstaan, en vertellen ze hunnen kinderen.

7. **En dat zij hunne hoop op God zouden stellen, en Gods daden niet vergeten, maar zijne geboden bewaren.**
8. **En dat zij niet zouden worden gelijk hunne vaders, een wederhoorig en wederspanning geslacht; een geslacht, dat zijn hart niet richtte, en welks geest niet getrouw was met God.**

Wat God eenmaal voor altijd gedaan en geopenbaard heeft, moet getrouwelijk bewaard en ijverig overgeleverd worden van geslachte tot geslachte, want 's Heeren daden en woorden zijn eeuwig, van kind tot kind moet het voortgeplant worden.

En waartoe? niet om het slechts te weten, maar om het te betrachten. Opdat zij hunne hoop, al het vertrouwen huns harten, op Hem alleen zouden stellen, Hem naar zijn getuigenis erkennen als den eenig waren God en zijne geboden bewaren, vs. 5 — 7.

Het wederhoorig en wederspanning gedrag hunner vaders moet hen tot een afschrikkend voorbeeld zijn. Daarom zal Asaf, terwijl hij de daden des Heeren vermeldt, niet nalaten hen te wijzen op het boos gedrag van dat geslacht, dat zijn hart niet tot God richtte, en welks geest niet getrouw was met God, vs. 8.

Heilig en Israëel tot behoud was alzoo het oogmerk van 's Heeren openbaring en de overlevering ervan aan zijn volk.

Met geen ander oogmerk moet ook de gemeente van het N.T. de groote daden Gods aan hare kinderen verhalen tot in geslachten. Daarvan hebben wij tot hen te spreken of te doen spreken in onze huizen en op onze scholen. Een volk, dat geene kennis heeft van de woorden Gods, verderft zichzelf, gaat verloren.

Dat wij ons hiervan diep doordringen, het levende Woord Gods, moet in onze harten en monden en in die van onze kinderen blijven leven, bidden wij daartoe den Heere om den Geest des levens in Christus Jezus, opdat wij, als Asaf, getrouw bevonden worden in onze roeping, en wij de vervulling van 's Heeren belofte mogen aanschouwen: "Het zaad zal Hem dienen, het zal den Heere aangeschreven worden tot in geslachten."

Na de inleiding vs. 1—8, komt Asaf tot zijn eigenlijk oogmerk: de vermelding van 's Heeren wonderbare daden aan zijn volk bewezen, maar niet zonder herinnering aan Israëls booze daden en ondankbaren afval van hun God, die, hoewel wrake doende over hunne daden, nochtans bewees hun een vergevend God te zijn.

Overeenkomstig zijn bijzonder oogmerk -- zie onze inleiding op dezen psalm - begint hij met de herinnering aan Efraïms afkeeringen en zonden. Efraïm, het hoofd van het latere rijk der Tien stammen, is in zijn afval van den Heere de voorganger en vertegenwoordiger van de afkeeringen van gansch Israëel, waarom de Heere — zie vs. 67 — hem verwierp, en zijn tabernakel, zijne woonstede, overbracht naar den stam van Juda, op den berg Zion.

9. **(De kinderen van Efraïm, gewapende boogschutters, keerden om ten dage des strijds.)**
10. **Zij hielden Gods verbond niet, en weigerden te wandelen in zijne wet.**
11. **En zij vergaten zijne daden, en zijne wonderen, die Hij hun had doen zien.**

De boogschutters behoorden in Israëel tot de hoofdtroepen van het leger: zij stonden vooraan in den strijd, aan hun moedig standhouden hing in de meeste gevallen de gunstige beslissing van den slag af. Weken deze gewapende boogschutters laf en trouweloos terug, keerden zij zich bedriegelijk om in den strijd, keerden zij den vijand den rug toe, dan bracht hun lafhartig en bedriegelijk voorbeeld het overige des legers in vreeze en verwarring, zoodat dezen mede op de vlucht sloegen of in de handen hunner vijanden vielen.

Nu doet zich de vraag voor: hebben wij hier een beeldspraak, wordt Efraïms afwijken en verlaten van den Heere door Asaf vergeleken bij het trouweloos en bedriegelijk gedrag van boogschutters, die gewapend zich omkeeren in den strijd? Of hebben wij dit eigenlijk te verstaan, dat de Efraïmieten als boogschutters in den oorlog tegen Israëls vijanden zich trouweloos hebben omgekeerd en lafhartig gevlucht zijn?

Wij doen die vraag, omdat er uitleggers zijn, die Efraïms omkeeren, als trouweloze boogschutters, in den eigenlijken zin verstaan en anderen het voor een beeldspraak houden van Efraïms afwijken van den Heere. De eersten beroepen zich op de geschiedenis 1 Sam. 4, waar de Israëlieten, onder welken Efraïm de voornaamste en machtigste stam was, en in wier land ook de ark te Silo stond, door de Filistijnen geslagen zijn en waarbij de ark is weggevoerd, waarvan ook in vss. 60, 61, 62, en 67 van dezen psalm gesproken wordt. De laatsten verwijzen naar de beide volgende vs. 10 en 11, en houden die voor eene verklaring van vs. 9.

Wij meenen dat wij tusschen deze beide verklaringen geene keuze hebben te doen, maar verklaren het aldus: Efraïm heeft zich in de werkelijkheid, in den strijd tegen Israëls vijanden, omgekeerd en is trouweloos en lafhartig voor die vijanden gevlucht, maar evenzoo hielden zij het verbond Gods niet, weigerden zij Hem te hooren, en vergaten zij 's Heeren daden en wonderen, die Hij hun had doen zien. Hadden de Efraïmieten zich in den strijd trouwelooslijk omgekeerd, niet minder trouweloos hadden zij ook den Heere verlaten, zijn verbond niet gehouden.

Laat Efraïms trouweloos gedrag ons tot waarschuwing dienen, opdat wij ten dage des strijds niet verflauwen in het geloof. "Want dit," zegt een zeker schrijver, "overkomt gemeenlijk dengenen, die te veel vertrouwen op zich zelve stellen, en zich niet geheel aan God overgeven. Zij achten zich sterk zoolang er geene vijanden in het gezicht zijn, zij bereiden zich in hunne inbeelding voor om den vijand te bestrijden, maar zoodra zich de vijanden in de werkelijkheid vertoonen, worden zij ontrouw en slaan op de vlucht."

Maar is, vraagt ge, Efraïm de éénige schuldige? hebben niet alle kinderen Israëls het verbond huns Gods overtreden en Hem verlaten? Gewis, wij zullen het hooren, maar Efraïm is de eerste in overtreding, hij is zijn broederen tot een voorganger geweest in het kwade, zijn machtige invloed heeft er velen verleid en doen zondigen. Wanneer dan ook Asaf vss. 10 en 11 zegt: Zij hielden Gods verbond niet, zij vergaten zijne daden, dan beschuldigt hij niet alleen den stam van Efraïm maar tegelijk alle stammen Israëls. Hij begint met de vermelding van 's Heeren daden en Israëls zondenregister van af den uittocht uit Egypte.

12. Voor hunne vaders had Hij wonder gedaan, in Egypteland, in het veld van Zoan.

Voor de vaders van Efraïm en van al de kinderen Israëls had de Heere in Egypte, in het veld van Zoan, dat is: in de nabijheid van de koninklijke stad Tanis, wonderen gedaan.

In de opsomming dier wonderen bindt Asaf zich niet in alles aan de historische orde waarin zij geschied zijn, want hij begint vs. 13 — 16 met de wonderen aan de Roode Zee en in de woestijn, terwijl hij eerst later gewaagt van de teekenen die God in Egypte gesteld heeft vss. 42—51.

Wij behoeven van elk vers in dezen psalm geene opzettelijke verklaring te geven, zij houden historische herinneringen in, meest letterlijke aanhalingen uit de boeken van Mozes, die voor allen duidelijk zijn:

- 13. Hij kliefde de zee, en deed er hen doorgaan; en de wateren deed Hij staan als eenen hoop.**
- 14. En Hij leidde hen des daags met eene wolk, en den ganschen nacht met een licht des vuurs.**
- 15. Hij kliefde de rotssteen in de woestijn, en drenkte hen overvloedig, als uit afgronden.**
- 16. Want Hij bracht stroomen voort uit de steenrots, en deed de wateren afdalen als rivieren.**

In vss. 13-16 vermeldt de dichter hoe de Heere voor het door Farao's leger benauwde Israël de zee kliefde, hoe Hij het daags door een wolk- en 's nachts door een vuurkolom leidde, en voor hen, als zij door dorst dreigden te bezwijken, waterstroomen uit de steenrots voortbracht.

Maar in weerwil dier groote wonderen, die Hij voor hunne oogen tot hun behoud dag aan dag deed, voeren zij voort van Hem af te wijken, vss. 17 — 19.

- 17. Nog voeren zij wijders voort tegen Hem te zondigen, verbitterende den Allerhoogste in de dorre wildernis.**
- 18. En zij verzochten God in hun hart, begeerende spijs naar hunnen lust.**
- 19. En zij spraken tegen God; zij zeiden: Zou God eene tafel kunnen toerichten in de woestijn?**

Hoe scherp, snood en afschuwelijk komt hier Israëls gedrag tegenover de wonderen van 's Heeren almacht en liefde uit. Waar is een volk zóó gered en beweldadigd als Israël, en dat zóó snood ondankbaar zijn God vergat, tegen Hem murmureerde en Hem verbitterde dan datzelfde Israël? Men leze Exod. 17:1 — 7 en Num. 11, en wij zullen erkennen: Asaf beschuldigt zijne vaders niet te zwaar.

En heeft dat Israël zwaar en snood tegen zijn God gezondigd, en vragen wij: waar is een volk, dat het zóó ongeloovig en boos tegen den Heere overtrad? Dan antwoorden wij: helaas! daar is nog een volk aan wie de Heere nog grooter weldaden bewezen heeft, en dat bekennen moet: "wij maken het erger dan het oude Israël." Neen, het volk Gods van onzen tijd, het ware Israël, dat zichzelf kent, verwondert zich niet over Israëls murmureeringen en afwijken, het moet en wil met smart erkennen en voor zijn God belijden, schuldiger te zijn dan het Israël in de woestijn.

Zeker die belijdenis is diep vernederend, en toch zeggen wij: zalig die zoo zich zelf leert kennen, zoo zich voor God wil aanklagen, en als zulk een snood ondankbare genade en vergeving zoekt in Jezus Christus, die als de getrouwe Herder Israëls ook dat booze Israël niet verworpen maar behouden heeft.

Niet te zwaar — wij merkten het reeds op — beschuldigt Asaf zijne vaders. Nog waren zij geen twee jaren in de woestijn of reeds tienmalen, zoo verklaart de Heere zelf, Deut. 14:22, hadden zij Hem verzocht.

In weerwil van 's Heeren groote daden, van al zijne wonderen in Egypte, aan de Roode Zee en in de woestijn, waardoor Hij voor hunne oogen bewezen had hun God en Verlosser te zijn, weigeren zij in Hem te gelooven en in den nood tot Hem te roepen en zijne hulpe te verbeiden.

Zij verzochten God in de wildernis, en vroegen in boos ongeloof: "Is de Heere in het midden van ons, of niet?" Exod. 17:7. Gelijk het geloof in nood of gevaar op 's Heeren almacht en gewilligheid zich verlaat en den Heere verbeidt dat Hij te zijner tijd hulpe en redding zenden zal, zoo eischt het ongeloof, aangedreven door vleeschelijke lust, dat God onmiddellijk aan dien lust voldoen zal, en maakt het van die voldoening afhankelijk of het God erkennen zal of niet.

Het behoeft geene nadere aanduiding hoeveel afschuwelijks, God-onteerende zonden in dat

“zij verzochten God”, “zij beproefden Hem”, “zij spraken tegen Hem” zijn saamgekoppeld.

De dichter geeft ons hiervan een bewijs:

20. Ziet, Hij heeft den rotssteen geslagen, dat er wateren uitvloeiden, en beken overvloediglijk uitbraken; zou Hij ook brood kunnen gevend zou Hij zijnen volke vleesch toebereiden?

Het ongeloof ontkent of verkleint Gods groote daden, en stelt God steeds hooger eischen. Wat God gedaan heeft is dat boos en ongeloovig geslacht niet genoeg, in stede van 's Heeren wónder-macht en gewilligheid te erkennen, toen Hij den rotssteen sloeg, zoodat er beken overvloedig uitbraken, en daaruit vertrouwen te putten onder nieuwe nooden, tarten zij den Heere met veel grooter en hooger eischen, om hun, naar de booze lust huns harten, brood en vleesch te geven. Er ligt in dat “zijnen volken” bittere ironie, het is alsof zij zeiden: “wij zijn immers zijn eigendom, het volk dat Hij zegt lief te hebben en zoo teeder te beminnen.”

Hoe billijk ontstak over dit boos en tergend gedrag 's Heeren toorn:

21. Daarom hoorde de Heere, en werd verbolgen; en een vuur werd ontstoken tegen Jakob, en toorn ging ook op tegen Israël;

22. Omdat zij in God niet geloofden, en op zijn heil niet vertrouwden.

Deze woorden zijn een bewijs, dat Israël reeds de boeken van Mozes bezat, want bijna letterlijk lezen wij, Num. 11:1, dezelfde woorden: “En het geschiedde, als het volk zich was beklagende, dat het kwaad was in de oogen des Heeren; want de Heere hoorde het, zoodat zijn toorn ontstak, en het vuur des Heeren onder hen ontbrandde, en verteerde, in het uiterste des legers.”

Het vuur van 's Heeren toorn ontlastte zich onder het ongeloovig Israël, dat in zijn God niet geloofde en op zijne hulpe niet vertrouwde, in bliksem hemelvuur, en verteerde er velen.

23. Daar Hij de wolken van boven gebood, en de deuren des hemels opende;

24. En regende op hen het Man om te eten, en gaf hun hemelsch koren.

25. Een iegelijk at het brood der machtigen; Hij zond hun teerkost tot verzadiging.

26. Hij dreef den oostenwind voort in den hemel, en voerde den zuidenwind aan door zijne sterkte;

27. En regende op hen vleesch als stof, en gevleugeld gevogelte als zand der zeeën;

28. En deed het vallen in het midden zijns legers, rondom zijne woningen.

En om nu het schuldige van hun ondankbaar gedrag te meer te doen uitkomen, herinnert Asaf vss. 23 — 28, hoe de Heere in weerwil hiervan hen verzadigde met hemelsch koren en op hen regende vleesch als stof, verg. Num. 11. In vs. 24 wordt dit hemelsch koren, het manna, “het brood der machtigen” of, zooals de Zeventigen het in het Grieksch vertaald hebben, “engelenbrood” genoemd, en Paulus noemt het “geestelijke spijs.” Overdrachtig en voorbeeldig wordt het manna aldus genoemd, omdat God het niet uit de aarde deed voortkomen, maar het door zijn wónder-macht uit den hemel deed regenen, en omdat het voor Israël een voorbeeld en onderpand was van het ware brood, dat uit den hemel zou nederkomen, van Christus.

De geloovige Israëliet at in het manna en dronk in het water uit de steenrots Christus, hetzelfde wat de geloovige onder het N.T. doet in het brood en den beker des Avondmaals. Maar de ongeloovige, toen als nu, eet en drinkt er Christus niet in, de gave Gods strekt hem tot een oordeel.

Asaf teekent ons dit oordeel Gods over de ongeloovigen onder Israël, en wederom doet hij het met de woorden van Mozes, zie Num. 11:33.

29. Toen aten zij, en werden zeer zat; zoodat Hij hun hunnen lust toebracht.

30. Zij waren nog niet vervreemd van hunnen lust; hunne spijs was nog in hunnen mond.

31. Als Gods toorn tegen hen opging, dat Hij van hunne vetsten doodde, en de uitgelezenen van Israël neder velde.

Tot een oordeel is de overvloed van de hemelsche spijze voor het ongeloovig en vleeschelijk beluste Israël; toen zij aten”, of zooals wij Num. 11:33 lezen: “dat vleesch was nog tusschen hunne tanden, eer het gekauwd was, zoo ontstak des Heeren toorn tegen zijn volk, en de Heere sloeg zijn volk met eene groote plaag.”

Terwijl zij de daad bedrijven, treft hen de toorn des Heeren. Een vuur van Gods toorn gaat tegen hen op, “hun vetsten” hunne aanzienlijken en uitgelezenen, velt Hij neder, en “Kibroth Thaava”, “lustgraven” wordt tot altoosdurende herinnering en waarschuwing de plaats genoemd, waar men het beluste volk begraaft.

En nog laat Israël zich niet waarschuwen, wij zullen het hooren, “boven dit alles zondigden zij nog, en geloofden niet, door zijne wonderen.”

Hoe afschuwelijk, weerspanning en halsstarrig is het ongeloof, zegeningen noch oordeelen Gods kunnen het verbreken, zelfs niet in het hart van het verbondsvolk Gods. Hoe moet ons dit waarschuwen, die wij ons het “volk Gods” heeten, en ons doen gedenken aan Paulus' woord: “Zij zijn door ongeloof afgebroken, en gij staat door het geloof. Zijt niet hooggevoelende, maar vrees.” Rom. 11:20.

Asaf, hoe zwaar en smartelijk het hem ook valt, wordt gedrongen voort te gaan met het boos en ongeloovig gedrag van de vaderen zijns volks bij hunne kinderen in gedachtenis te brengen. De liefde tot 's Heeren eer en tot het ware heil van tijdgenoot en nakomelingschap doet hem, zij het ook met een diepbewogen hart, zoo voortgaan, en altijd zwaarder luidt zijn aanklacht tegen die ouderen:

32. Boven dit alles zondigden zij nog, en geloofden niet, door zijne wonderen.

33. Dies deed Hij hunne dagen vergaan in ijdelheid, en hunne jaren in verschrikking.

Boven alles wat zij gedaan hadden, boven al hunne murmureeringen, gingen zij voort met zondigen, verwierpen en verachtten ongeloovig 's Heeren woord, hoevele en groote wonderen Hij voor hunne oogen gedaan had. Asaf gedenkt hier de geschiedenis Num. 13 en 14, toen de Israëlieten, nadat zij in het tweede jaar van hun uittocht aan de grenzen van Kanaän gekomen, door ongeloof weigerden dat goede land in te gaan. Mozes had op 's Heeren bevel twaalf verspieders uitgezonden om het land te bezien. Maar tien dier mannen brachten een kwaad gerucht voort van dat land, en spraken: “Wij zullen tot dat volk niet kunnen optrekken; want het is een sterker volk dan wij.” En of al Jozua en Kaleb in vertrouwen op 's Heeren woord spreken: “Laat ons vrijmoedig optrekken, en dat erfelijk bezitten; want wij zullen dat voorzeker overweldigen,” het volk weigert in ongeloof den Heere te gehoorzamen, en wil een hoofd opwerpen, en wederkeeren naar Egypte.

Alleen op Mozes' voorbede voert God zijn verdelgingsoordeel niet aanstonds uit, maar 40 jaren moet dit geslacht omzwerven in de woestijn, totdat hun geheele getal van twintig jaren oud en daarboven gevallen zou zijn in die woestijn. Terecht zegt de dichter dat hunne dagen vergaan als een damp, in ijdelheid, en hunne jaren in verschrikking, onafgebroken gaat het doodsgericht over hen, want zij vergaan door 's Heeren toorn en door zijne grimmigheid

worden zij verschrikt, lees het gebed van Mozes, den man Gods, psalm 90.

Maar ook dit zware oordeel doet hen niet in waarheid naar God vragen, van stoute ongeloovigen worden zij vleierende huichelaars:

34. Als Hij hen doodde, zoo vraagden zij naar Hem, en keerden weder, en zochten God vroeg;

35. En gedachten, dat God hun rotssteen was, en God, de Allerhoogste, hun verlosser.

36. En zij vleiden Hem met hunnen mond, en logen Hem met hunne tong.

37. Want hun hart was niet recht met Hem, en zij waren niet getrouw in zijn verbond.

Is het tergend ongeloof afschuwelijk in Gods oogen, hoeveel afschuwelijker de schijn des geloofs, waar het hart niet recht is voor God, en mond en tong Hem vleit en liegt, en Hem in den nood als zijn Rotssteen en Verlosser aanroept.

En toch, hoe diep Israël zonk, hoe ontrouw zij werden aan 's Heeren verbond, Hij blijft zijns verbonds gedachtig:

38. Doch Hij, barmhartig zijnde, verzoende de ongerechtigheid, en verdiert hen niet; maar wendde dikwijls zijnen toorn af, en wekte zijne gansche grimmigheid niet op.

39. En Hij dacht, dat zij vleesch waren, een wind, die henegaat en niet wederkeert.

Men merke op die tegenstelling; Israëls ongerechtigheid bevestigt hier Gods gerechtigheid, dat is 's Heeren waarheid en trouw. Zoo ergens, dan blinkt hier de heerlijkheid van 's Heeren genade, barmhartigheid en trouw uit. Hij verderft dat boos geslacht niet, dikwijls wendt Hij zijn toorn af en verzoent hunne ongerechtigheid.

Asaf wil dat zijne tijdgenooten dit erkennen zullen, en het hunnen kinderen vertellen, opdat zij weten mogen wie de Heere, Israëls God, voor zijn volk is: een God, die de ongerechtigheden vergeeft en de zonde in het overblijfsel zijns volks voorbijgaat.

Maar juist die erkenning van 's Heeren barmhartigheid, dat inzicht in zijne vergevende liefde, doet Asaf te dieper het schuldige van Israëls gedrag gevoelen, als zij, in weerwil van zooveel lankmoedigheid en genade, blijven voortgaan tegen Hem te murmureeren:

40. Hoe dikwijls verbitterden zij Hem in de woestijn, deden Hem smart aan in de wildernis!

41. Want zij kwamen al weder, en verzochten God, en stelden den Heilige Israëls een perk.

42. Zij dachten niet aan zijne hand, aan den dag, toen Hij hen van den wederpartijder verlostte;

Met niet dan met den zwartsten ondank vergeldt Israël zijn God, zij verbitteren Hem, doen Hem smarten aan, en keeren telkens weder tot hetzelfde boos bedrijf. Hoevele en groote wonderen zij èn in Egypte èn in de woestijn gezien hadden, zij blijven God verzoeken en den Heilige Israëls een perk stellen.

Wisten wij niet wie de mensch door de zonde geworden is, en kenden wij ons eigen hart niet, wij zouden Israëls boos, ongeloovig en ondankbaar gedrag ongelooflijk achten, niet kunnen verklaren. Maar nu wij weten wat aller menschen harten in het Paradijs geworden zijn, en wat wij, zooveel als wij aan onszelven ontdekten, tot onze schande en smart ondervinden van ons boos en diepverdorven hart, nu zien wij in dat Israël ons eigen donkere en droevige beeld.

Neen, wij zien dan niet laag op dat Israël neder, hoe wij hun boos ongeloof en hun opstaan tegen den Heere afkeuren; wij zullen ons dan niet boven hen verheffen, maar integendeel, omdat 's Heeren genade rijker is over ons dan over Israël, ons te dieper verootmoedigen, en belijden: o God! wij zijn schuldiger voor U dan Israël, wij maken het erger dan zij, want meer

dan over hen zijt Gij over ons barmhartig, en wendet Gij in Christus uwen toorn van ons af.

Hoe verder wij in dezen psalm komen, zooveel te meer vinden wij de klacht des Heeren over zijn volk bevestigd: “maar gij hebt Mij arbeid gemaakt met uwe zonden, gij hebt Mij vermoeid met uwe ongerechtigheden.”

Nog is de dichter met Israëls zondenregister gedurende hunne veertigjarige omzwerving niet ten einde. Hoe hoorden wij hem vs. 41 en 42, “want zij kwamen alweder, en verzochten God, en stelden den Heilige Israëls een perk. Zij dachten niet aan zijne hand, aan den dag, toen Hij hen van den wederpartijder verlostte.”

Al wat de hand, de almacht des Heeren, op dien grooten dag hunner verlossing in Egypte gedaan heeft, wordt door hen niet gedacht, is voor hen als ware het niet geschied. En toch, hoe groot waren ’s Heeren wonderen en hoe zwaar zijne gerichten, waarmede Hij de Egyptenaren geoordeeld en verdelgd, en zijn volk verlost en uitgeleid heeft.

Lees vs. 43 — 51, waar Asaf in zijn dichtertaal die gerichten Gods over Egypte en de Egyptenaren teekent, en dit naar luid der historie, Exod. 7-12.

- 43. Hoe Hij zijne teekenen stelde in Egypte, en zijne wonderheden in het veld van Zoan;**
- 44. En hunne vloeden in bloed veranderde, en hunne stroomen, opdat zij niet zouden drinken.**
- 45. Hij zond eene vermenging van ongedierte onder hen, dat hen verteerde, en vorschten, die hen verdorven.**
- 46. En Hij gaf hun gewas den kruid worm, en hunnen arbeid den sprinkhaan.**
- 47. Hij doodde hunnen wijnstok door den hagel, en hunne wilde vijgeboomen door vurigen hagelsteen.**
- 48. Ook gaf Hij hun vee den hagel over, en hunne beesten aan de vurige kolen.**
- 49. Hij zond onder hen de hittigheid zijns toorns, verbolgenheid, en verstoordheid, en benauwdheid, met uitzending der boden van veel kwaads.**
- 50. Hij woog een pad voor zijnen toorn; Hij onttrok hunne ziel niet van den dood; en hun gedierte gat Hij aan de pestilentie over.**
- 51. En Hij sloeg al het eerstgeborene in Egypte, het beginsel der krachten in de tenten van Cham.**

Deze verzen, vergeleken met de beschrijving in Exodus, zullen voor onze lezers geene verklaring behoeven; wij kunnen dus overgaan tot het tweede gedeelte van den psalm, dat met vs. 52 een aanvang neemt, waarin Asaf wijst op Israëls zonden, nadat zij in Kanaän gekomen waren en up ’s Heeren oordeelen en genadige leiding tot op Davids tijd.

Vooraf gaat de herinnering hoe de Heere zijn volk in de woestijn geleid, in Kanaän gebracht, de volken voor hen uitgeroeid, en aan elk der stammen het lot hunner erfenis toegewezen heeft.

- 52. En Hij voerde zijn volk als schapen, en leidde hen, als eene kudde, in de woestijn.**
- 53. Ja, Hij leidde hen zeker, zoodat zij niet vreesden; want de zee had hunne vijanden overdekt.**
- 54. En Hij bracht hen tot de landpale zijner heiligheid, tot dezen berg, dien zijne rechterhand verkregen heeft.**
- 55. En Hij verdreef voor hun aangezicht de Heidenen, en deed hen vallen in het snoer hunner erfenis, en deed de stammen Israëls in hunne tenten wonen.**

Vergelijk bij deze verzen Ps. 105:43—15. Jehova is Israëls Opperherder, die zijn volk als zijne schapen voorgaat, die ze, als een herder zijne kudde, veilig door de woestijn leidt. Dat is de schoone beeldspraak, die wij alom in de Schrift aantreffen, en Israël als herdersvolk in al hare liefelijkheid en teederheid zoo goed verstond.

Als schapen zijn zij het meestgeliefde deel van 's Heeren bezittingen, maar behoeven zij ook als het weerlooste en zwakste deel de nauwkeurigste en zorgvuldigste verzorging, leiding en bescherming. En hoe had de Heere dit bewezen gedurende hunne omzwerving door die groote en vreeselijke woestijn; zij hadden niet te vreezen, ook niet dat de Egyptenaren hen achterhalen en benauwen zouden, “want de zee had hunne vijanden overdekt,” zij hadden het aanschouwd, het waren alleen doode lichamen.

En de Heere bracht zijne zwakke en weerlooze kudde, die Hem bovendien zoo dikwijls verbitterde, tot het gewenschte land, tot Kanaän.

De dichter noemt Kanaän de “landpale zijner heiligheid,” en bepaalt het door de toevoeging: “tot dezen berg.” Heilig zijn Kanaäns landpalen, omdat de Heere ze verkregen en voor zijn volk afgezonderd had, en Hij op “dezen berg” in het midden zijns volks woonde. Wij verstaan door dien berg Zion, de uitverkoren plaats van 's Heeren eere, die plaats maakte het gansche land tot een heiligdom. Verg. Exod. 15:13—17 en Ps. 74:2, en 68:17.

Niet Israëls zwaard en boog had dit land verkregen, de Heere, Israëls Legerhoofd, had de Heidenen verdreven, en door het meetsnoer en lot aan zijn volk doen toevallen, opdat zij in hunne tenten zouden wonen, en erfelijk bezitten zouden den arbeid der Heidenen. Zie Ps. 105:44.

Zoo heeft dan Asaf de geschiedenis van 's Heeren groote daden en van Israëls zonden van af den uittocht uit Egypte tot het ingaan in Kanaän vervolgd, en gaat hij nu voort door het richterlijke tijdvak, tot op Davids regeering.

Maar ook nu moet hij beginnen met tegen dit nieuwe geslacht te getuigen, dat het, na de dagen van Jozua en de oudsten, die lang na Jozua leefden, afweek van den Heere en zich vermengde met de overgeblevene afgodische inwoners des lands.

- 56. Maar zij verzochten en verbitterden God, den Allerhoogste, en onderhielden zijne getuigenissen niet.**
- 57. En zij weken terug, en handelden trouwelooslijk, gelijk hunne vaders; zij zijn omgekeerd, als een bedriegelijke boog.**
- 58. En zij verwekten Hem tot toorn door hunne hoogten, en verwekten Hem tot ijver door hunne gesnedene beelden.**

Had God Israël in Kanaän gebracht, opdat zij zijne inzettingen onderhielden en zijne wetten bewaarden en zijnen Naam verheerlijken zouden onder de Heidenen, nauw is Jozua en het geslacht, dat door hem in Kanaän is gebracht, gestorven en tot hunne vaders verzameld, of hunne kinderen worden afvallig, verlaten den Heere en dienen de gesnedene beelden en afgoden der heidenen. Het tijdvak der geschiedenis, in het Boek der Richteren verhaald, is dan ook het donkerste in Israëls historie, en hiervan spreekt Asaf in deze verzen.

Had de dichter, vs. 9, de kinderen van Efraïm bij gewapende maar beddegelijke boogschutters vergeleken, hier vergelijkt hij Israëls afvallig gedrag bij eene bedriegelijke boog, die het vertrouwen van zijn schutter beschaamt, zoo'dat de pijl zijn doel niet treft, maar juist het tegenovergestelde. Zulk een boog was Israël in de hand zijns Gods, hoe menigmaal Hij hen tuchtigde en Hij Zich, wanneer zij zich verootmoedigden, over hen ontfermde, telkens keerden zij zich van Hem af, en maakten het erger dan weleer, zoodat zij zijne volle grimmigheid

opwekten, en

59. God hoorde het en werd verbolgen, en versmaadde Israël zeer.

Die volle grimmigheid stortte de Heere over zijn afvallig volk uit in de dagen van “den hoogepriester Eli en zijne goddelooze' zonen, die te Silo het heilige zoo schandelijk ontheiligden, zoodat het volk zich afkeerde van het heiligdom en het spijsoffer verachtte.

De Heere verliet den tabernakel te Silo, gaf zijne sterkte en heerlijkheid over in de hand der wederpartijders, de Filistijnen, leverde zijn volk ten zwaarde over, deed hunne priesters vallen, zonder dat hunne weduwen hen beweenden. Toch gedacht Hij zijn verbond, Hij verkoos Juda en Zion tot zijne woning en verkoos David om zijn volk Israël te weiden.

Wij zijn genaderd tot het slot van dezen psalm, zeker niet het minst belangrijke gedeelte van dit lied, want Asaf komt hier tot zijn bijzonder oogmerk om voor tijdgenoot en nakomelingschap in het helderst licht te stellen welke de oorzaken waren, waarom de Heere Zion in Juda tot zijne woning begeerde en Silo verliet, waar in de dagen der Richteren de tabernakel stond, en hoe Hij het machtige huis van Jozef verwierp om Zich uit Juda een herder en heerscher, David, den zoon van Isai, te verkiezen.

Handelde de Heere in dit alles hoogst vrijmachtig, was het naar zijn raad en wil, dat niet Silo in den stam van Efraim, maar Zion in Juda de plaats der aanbidding zou zijn, en niet Efraim, maar Juda over Israël heerschen zou, hier als overal geschiedde de uitvoering van 's Heeren raad en wil niet zonder Israëls zonden.

Om dit laatste te doen uitkomen wijst Asaf niet alleen op Israëls zonden in de woestijn, maar ook op den snooden afval van Israël in de dagen der Richteren, en waarbij de stam van Efraim de voorganger was.

Zij verwekten door hun afgoderij den Heere tot toorn, “God hoorde het,” zegt Asaf, vs. 59, “en versmaadde Israël zeer.” En nu vervolgt hij:

- 60. Dies verliet Hij den tabernakel te Silo, de tent, die Hij tot eene woning gesteld had onder de menschen.**
- 61. En Hij gaf zijne sterkte in de gevangenis, en zijne heerlijkheid in de hand des wederpartijders.**
- 62. En Hij leverde zijn volk over ten zwaarde, en werd verbolgen tegen zijne erfenis.**
- 63. Het vuur verteerde hunne jongelingen, en hunne jonge dochters werden niet geprezen.**
- 64. Hunne priesters vielen door het zwaard, en hunne weduwen weenden niet,**

“Dies,” omdat Israël en zijne priesters zoo zwaar tegen den Heere zondigden, “verliet Hij den tabernakel te Silo,” de Heere breekt zijne woning, den tabernakel te Silo, op en stelt Silo tot eene verwoesting.

Sinds de dagen van Jozua stond de tabernakel te Silo, in den stam van Efraim, (Jozua 18:1) en de gansche vergadering van de kinderen Israëls verzamelde aldaar. Maar in Eli's dagen voert, de Heere na lang geduld zijn oordcel over Israël en zijne priesters uit. De Filistijnen verslaan Israël, er vallen van den volke 80,000 man, ook Eli's zonen, Hofni en Pinehas, worden gedood en de arke des Heeren valt in .des wederpartijders handen on wordt in gevangenis weggevoerd, lees 1 Sam. 4.

De arke, die Asaf, vs. 61, de sterkte en de heerlijkheid des Heeren noemt, omdat van haar als van Jehova's troon de sterkte en kracht uitging en van haar de heerlijkheid van 's Heeren deugden schitterde, die arke maakte den tabernakel tot een woning van God.

En bevrijdt de Heere de arke uit der Filistijnen hand, Hij doet ze niet wederkeeren tot den tabernakel te Silo, zij blijft tot op Davids tijd in het huis van Abinadab, eerst nadat David den berg Zion heeft ingenomen voert hij haar op naar dien berg, 2 Sam. 6.

De tabernakel is, sinds de arke daarin niet meer staat, wat iemand genoemd heeft, een zielloos, een dood lichaam. Maar ook als zoodanig laat God den tabernakel niet langer te Silo staan. In Sauls dagen, onder den hoogepriester Achimelech vinden wij den tabernakel in de stad Nob, en nadat Saul die stad verbannen had is hij waarschijnlijk overgebracht naar de hoogte Gibeon. 1 Sam. 21:1 en 1 Kon. 3:4. Silo is geworden tot eene woestenij, Jer. 7:12—15.

De keur van Israëls jongelingen is in dien slag gevallen, “en de jonge dochters worden niet geprezen.” Er zijn geene bruidegommen voor Israëls dochters overgebleven, er zullen voor haar geene verlovingsfeesten zijn, waarop zij geprezen, toegezongen worden door de maagdenrei; het huwelijksgeuk, bij Israël zoo hooggeschat, is niet voor haar. Eh de weduwen, zij wier mannen in den strijd gevallen zijn, waartoe ook de priesters behooren, “die weduwen weenen niet.” Geen plechtig rouwgeklag kunnen zij bij de lijken van hare mannen aanheffen, want zij zijn niet gevonden, zij kunnen ze niet begraven.

Welk een dag van 's Heeren verbolgenheid over zijne erfenis, “de eere is weggevoerd uit Israël!” zoo klaagt onder hare weeën de huisvrouw van Pinehas, en noemt stervende haar jongeboren zoon Fkabod. Maar de Heere kan en wil zijn volk niet voor altijd verlaten, Hij zal Zich weder ontfermen, hunne vijanden verdoen, en weer onder hen wonen:

65. Toen ontwaakte de Heere, als een slapende, als een held, die juicht van den wijn.

66. En Hij sloeg zijne wederpartij ders aan het achterste; Hij deed hun eeuwige smaadheid aan.

De Heere ontwaakt als uit een langen en zwaren slaap, maar als een held, wiens moed door den wijn is opgewekt, en die juichend zijn vijand tegentrekt.

Het is een schoone beeldspraak. De Heere heeft Zich verborgen, stille gehouden als trok Hij Zich de jammeren zijns volks niet aan, als liet Hij de Heidenen voor altijd over zijn erfdeel heersenen. Maar als een, die plotseling ontwaakt en onverwacht als een moedig held opstaat, zoo bewijst Zich de Heere tot verlossing van zijn volk en tot vernedering van zijne vijanden.

Hij dwingt de Filistijnen de arke met schuld offers aan den God van Israël weder te brengen binnen de landpalen Israëls. Hij heeft Samuël voorbereid tot zijnen dienst. Twintig jaren bearbeit die trouwe dienaar Gods zijn afvallig volk, en Israëls hart wordt verslagen en klaagt den Heere achterna. Op Samuëls gebed en offerande verslaat de Heere het machtig leger der Filistijnen, en tusschen Mispä en Sen kan de laatste der richten een gedenksteen oprichten: Eben-Haëzar, “tot hiertoe heeft de Heere geholpen.”

Wat de Heere onder Samuël begon, zet Hij voort onder Saul en voltooit Hij onder David, zijn knecht. Israël wordt van de hand der Filistijnen en van de hand aller zijner vijanden verlost, in eere hersteld en een heerscher over de volken, en Jehova woont weer onder hen.

Wie zou het hebben onderstaan te hopen, wie het te verwachten, indien de hand der onfeilbare geschiedschrijvers het niet te boek gesteld hadden, dat 's Heeren ontfermingen over zijn schuldige volk zoo oneindig groot waren.

En wat Hij voor zijn volk geweest is, blijft Hij. Nog is Hij des ontfermens over zijne schuldige kinderen niet moede. Hij tuchtigt en oordeelt hen, maar verderft ze niet. Om zijns grooten Naams wille ontwaakt Hij ter rechter ure, en staat Hij tot verlossing op. Welgelukzalig die den God Jakobs tot zijne hulpe heeft, die Hem kent in zijne ontferming in Christus, en als een schuldige in zich-zelfen in het midden zijner ellende op Hem hoopt en in Hem zijn

toevlucht vindt, dien redt Hij goddelijk, wonderbaar.

Wij hebben uit Asafs mond en uit de geschiedenis gehoord hoe zwaar de Heere in Eli's dagen zijn volk geoordeeld heeft, maar tegelijk dat Hij als een held is opgestaan en Israëls vijanden, de Filistijnen, geslagen en tot eeuwige smaadheid gesteld heeft.

Verloste de Heere alzoo zijn volk Israëls, kregen zij de arke der getuigenis weder, en gaf Hij hun Samuël tot richter en Saul, uit den stam van Benjamin, tot koning, toch veranderde Hij om hunne zonden zijn weg met hen, niet Silo zou de plaats zijner aanbedding blijven, en Efraïm niet langer het hoofd der stammen Israëls zijn.

67. Doch Hij verwierp de tent van Jozef, en den stam van Efraïm verkoos Hij niet.

68. Maar Hij verkoos den stam van Juda, den berg Zion, dien Hij liefhad.

69. En Hij bouwde zijn heiligdom als hoogten, als de aarde, die Hij gegrond heeft in eeuwigheid.

Reeds hoorden wij het, de arke der getuigenis werd niet weder opgebracht naar Silo, in Efraïms stam, waar de tabernakel stond, en Silo zelve werd door God tot eene woestenij gesteld, Jer. 7:12 — 15. Zoo verwierp de Heere de tent van Jozef, en verkoos Hij den stam van Efraïm, den zoon van Jozef, niet. Efraïm had zich die hooge gunst en eere niet waardig gemaakt, de plaatse van 's Heeren ruste zou onder hen niet wezen, Hij verwierp naar zijn rechtvaardig oordeel dien machtigen stam, wiens overheersching gedurende de tijden der Richteren zooveel kwaad in Israël gesticht had.

De Heere verandert zijnen weg, en verkiest naar zijn vrijmachtig en genadig welbehagen den stam van Juda, en legt zijne grondslagen en vastigheden op den berg Zion in Jeruzalem. In 2 Sam. 6 lezen wij dat David, nadat hij den burcht Zion op de Jebusieten veroverd had, de arke uit het huis van Obed-Edom, waar zij tijdelijk eene plaats gekregen had, opvoert naar Zion en haar in het midden der tent plaatst, die hij voor haar gespannen had. Het wordt aan David nog vergund de voor- en toebereidselen te maken voor het vaste heiligdom des Heeren op Zion, en zijn zoon Salomo is de van den Heere verkoren bouwmeester van dat groote en schoone werk. Maar beiden, David en Salomo, zijn slechts de uitvoerders, de Heere zelf heeft Zion verkoren, en Hij zelf heeft zijn heiligdom gebouwd als hoogten, als een vesting en het, gelijk de aarde, op eeuwige vastigheden gegrond.

Jeruzalem wordt vanaf de tempelstichting het middenpunt van den dienst Gods, het brandpunt der openbaringen Gods, en van nu aan is de tempelstad, de plaats vanwaar het heil des Heeren zal uitgaan, totdat de levende Arke van het Godsverbond in zijn tempel verschijnen zal, Jes. 2:1 — 5; Micha 4:1 — 6.

En met dit uitzicht besluit Asaf zijn lied.

70. En Hij verkoos zijnen knecht David, en nam hem van de schaapskooien;

71. Van achter de zogende *schapen* deed Hij hem komen, om te weiden Jakob, zijn volk, en Israël, zijne erfenis.

72. Ook heeft hij hen geweid naar de oprechtheid zijns harten, en heeft hen geleid met een zeer verstandig beleid zijner handen.

Tot het volle theokratische leven van Israël behoorde, benevens den tempeldienst met zijn hoogepriester en zijne priester- en Levietenschaar, een door God verkoren koning. De profetie van Jakob en de verordeningen in Mozes' wetboeken hadden hiervan reeds gesproken, Gen. 49:10 en Deut. 17:14 — 20.

David is de eerste Koning in 's Heeren gunst. God verkiest hem, den jongste van Isai's zonen, boven zijne broederen. Achter de zogende schapen zijns vaders heeft de Heere hem voorbereid tot een herder van zijne schapen, van Israël, zijn volk en erfenis. En de dichter geeft den van God verkoren herder Israëls getuigenis dat hij 's Heeren schapen naar de oprechtheid zijns harten geweid en met een zeer verstandig beleid geleid heeft.

Zoo doet de Heere, naar zijn eeuwigen raad over zijn volk Israëls en tot nadere uitvoering van zijn verlossingsplan, de verkiezing van Zion tot zijne ruste en de verkiezing Davids, opdat deze zijn koning zij, samenvallen.

Met de verkiezing van David en de stichting van den tempel op Zion, verkrijgt de Oud Testamentische bedeeling haar hoogste bestemming en bloei, om in Christus, Davids Zoon en Davids Heer, hare volle volmaking te erlangen, 's Heeren volk en erfdeel uit Israël en de heiden wereld tot eene eeuwige verlossing.

Zoo waarschuwt Asaf het Israël van zijnen tijd, met terugwijzing op de zonden hunner vaders en 's Heeren oordeelen over die, tegen den afval van den Heere, hunnen God, en vermaant hij hen tot trouw aan zijn dienst en onderwerping aan den koning door Hem verkoren en gegeven, den stamvader en het voorbeeld van den eenig waren Koning, 2 Sam. 7.

Als zoodanig heeft deze psalm tegelijk eene blijvende beteekenis voor de gemeente van het Nieuwe Testament, ook haar geldt die waarschuwing en vermaning, om met loslaten van alle zonden, en verloochening van allen eigen willigen dienst Gods, zich als schuldige zondaren eenig en alleen aan den van God gegeven Koning, Jezus Christus, onzen Heere, te onderwerpen, en zich aan Hem, den grooten en goeden Herder Israëls, Die zijn leven voor zijne schapen stelde, voor tijd en eeuwigheid toe te betrouwen.

PSALM 79

Een ootmoedig smeekgebed van het gevangen Zion.

Een psalm van Asaf.

Deze psalm is van denzelfden Asaf van wien wij den 74^{sten} hebben, en heeft zijne aanleiding in dezelfde gebeurtenis: de verwoesting van Jeruzalem en den tempel door de Chaldeën, van hielde overeenkomst tusschen beide psalmen, zelfs wat taal en stijl betreft.

De inhoud vervalt in drie deelen: vs. 1—4 is eene droevig klagende beschrijving dier wreede verwoesting; de beide volgende deelen van vs. 5-8 en 9 — 12 houden ernstige en ootmoedige smeekbeden in om verlossing en herstelling van het volk Gods en wrake over Zions vijanden, verwoesters en bespotters, terwijl in vs. 13 het uitzicht op een uitkomst wordt uitgesproken, waarbij het volk Gode den blijden roem zal geven voor zijne daden.

Eerst dan die droevig klagende schildering:

1. **O God! Heidenen zijn gekomen in uwe erfenis; zij hebben den tempel uwer heiligheid verontreinigd; zij hebben Jeruzalem tot steenhoopen gesteld.**
2. **Zij hebben de doode lichamen uwer knechten aan het gevogelte des hemels tot spijs gegeven; het vleesch uwer gunstgenooten aan het gedierte des lands.**
3. **Zij hebben hun bloed rondom Jeruzalem als water vergoten; en er was niemand, die hen begroef.**
4. **Wij zijn onzen naburen eene smaadheid geworden; een spot en schimp dien, die rondom ons zijn.**

Het kan niet betwijfeld worden of wij hier, evenals in psalm 74, de schildering hebben van de vreeselijke verwoesting en ontheiliging van Jeruzalem en den tempel door Nebukadnezar, zie wat wij hierover in de inleiding van psalm 74 gezegd hebben.

De schildering is geene dichterlijke voorstelling, waaraan een ontstelde en hevig bewogen verbeelding de donkerste en bloedigste kleuren en tinten heeft aangebracht, zij is historie, verschrikkelijke werkelijkheid, in alles ontleend aan de geschiedenis zooals de heilige historieschrijvers, die 2 Kon. 25 en 2 Kron. 36:15 — 21 beschreven hebben.

Er spreekt ons uit de schildering diepe en heilige smart tegen. Heilige smart: Heidenen, vreemden, afgodendienaars zijn gekomen in 's Heeren heilige erfenis, zij hebben 's Heeren heiligdom verontreinigd, gruwelijk ontheiligd, en de schoone Godsstad met vuur verbrand en tot steenhoopen gesteld.

Van de stad en het heiligdom naar zijn naam genoemd is de Heere, naar Jeremia's profetie, begonnen te plagen, en dit is het wat den dichter met de diepste en heiligste smart vervult. Rechtvaardig is dit oordeel des Heeren, Hij vergeldt zijn volk naar hunne zonden; die Heidenen doen, waarin Israël hen is voorgegaan. Opmerkelijk is in dit verband wat wij lezen 2 Kron. 36:14: "Ook maakten alle oversten der priesters, en het volk, der overtredingen zeer veel, naar al de gruwelen der Heidenen; en zij verontreinigden het huis des Heeren, dat Hij geheiligd had te Jeruzalem."

Had Israël zelf zijn tempel niet verontreinigd, de Heidenen zouden geene macht ontvangen hebben dien te verontreinigen. Welk eene waarschuwing voor de gemeente des Heeren van alle tijden, niet het minst van onzen tijd, opdat zij 's Heeren Woord en dienst heilig houde, en geen oordeel van ontheiliging over haar brenge.

Het ontzettende van het gericht door de Chaldeën over Jeruzalems en Juda's inwoners

gebracht, vs. 2 en 3, komt te gevoeliger uit als de dichter hen knechten en gunstgenooten des Heeren noemt. Het zijn geene Heidenen die God niet kennen, maar het is Gods beminde volk, wier bloed rondom de heilige stad als water vergoten is, en wier doode lichamen, onbegraven, den vogelen des hemels en het gedierte der aarde tot spijs is gegeven.

En boven dit alles zijn de weinige overgebleven tot spot en smaad van hunne naburen gesteld. Gelijk Israël onder de volken weleer gevreesd en ontzien werd, toen het een koninklijke hoed in de hand zijns Gods was, zoo werd het thans, diep vernederd en vertreden, tot eene aanfluiting en beschimping, Edomieten en Moabieten met de Filistijnen juichten over hen.

Hoe kunnen wij de dringende en ootmoedige bede des dichters verstaan, die in duisternis blijft hopen op den naam zijns Gods:

- 5. Hoe lang, Heere! zult Gij eeuwiglijk toornen? zal uw ijver als vuur branden?**
- 6. Stort uwe grimmigheid uit over de Heidenen, die U niet kennen, en over de koninkrijken, die uwen naam niet aanroepen.**
- 7. Want men heeft Jakob opgegeten, en zij hebben zijne liefelijke woning verwoest.**
- 8. Gedenk ons de vorige misdaden niet; haast U, laat uwe barmhartigheden ons voorkomen; want wij zijn zeer dun geworden.**

Met heilig ongeduld en verlangen vraagt de dichter hoe lange, Heere! zult Gij toornen? Israël, 's Heeren erfdeel, hoe schuldig ook, zou onder dien twist door het vuur van zijn toorn verteerd worden. Het is een beroep op 's Heeren barmhartigheid en trouwe jegens zijn volk met hetwelk Hij immers niet eeuwig twisten kan.

Israël blijft toch zijn volk, zijn eerstgeboren zoon, over wien zijne ingewanden van ontferming rommelen, ook als Hij hem kastijdt.

Neen, er is geen eeuwig blijvende en volle toorn des Heeren over zijn erfdeel. Zulk een vollen toorn heeft God voor de Heidenen bestemd, met hen zal de Heere eene voleindiging maken, maar niet met Israël.

Over die Heidenen, over de koninkrijken die 's Heeren naam niet aanroepen, roept Asaf, evenals Jeremia Hfdst. 10:25, den toorn des Heeren in, opdat zij Jakob hebben opgegeten, verteerd en zijne liefelijke woning, Jeruzalem en den tempel, verwoest hebben, vs. 6 en 7.

Wanneer de dichter 's Heeren toorn over de Heidenen inroept, opdat dezen verdelgd worden, dan sluit dit de bede in dat de roede, waarmede de Heere Israël sloeg, verbroken worde, en het oordeel over zijn volk alzoo een einde neme.

Die bede spreekt Asaf vs. 8 stellig uit: “gedenk ons de vorige misdaden niet.” De vorige misdaden zijn hier de misdaden hunner “voorvaderen, der vorige geslachten.” Dit beteekent niet dat het tegenwoordige geslacht zich voor onschuldig hield en meende dat God de kinderen straffen zou om de overtredingen hunner vaders, want dit weten zij beter, stellig toch had de Heere verklaard: “de kinderen zullen niet gedood worden om de vaders, maar een iegelijk zal om zijne eigene zonden gedood worden.” Maar wanneer dit geslacht bidt: “gedenk ons de vorige misdaden niet,” dan onderstelt dit dat het zoo de mate van de ongerechtigheid hunner zonden vol gemaakt heeft, dat God naar zijn rechtvaardig oordeel over hen al het kwaad der vorige geslachten zou kunnen bezoeken, zie Matth. 23:32 — 36.

De generatiën, de geslachten van een volk, ook als zij door eeuwen van elkander gescheiden zijn, vormen eene éénheid, zijn onverbrekkelijk saam verbonden, en dit was bij name Israël, die allen éénen vader hadden, Abraham; en gelijk nu 's Heeren gunst en trouw het geheele volk van alle tijden gold, om hen wel te doen, alzoo ook zijne rechtvaardigheid en waarheid, om hen

met zijne oordeelen te bezoeken.

Het is op dien zelfden grond, dat Asaf in het tweede gedeelte van vs. 8 bidt: “haast U, laat uwe barmhartigheden over ons komen,” want Hij weet dat, gelijk God ter wille van de éénheid zijns volks de zonden der vaderen bezoekt aan de kinderen, Hij evenzoo zijne goedertierenheid over hen brengt tot in geslachten.

Onze lezers zullen verstaan hoe rijk aan leering en vol van ernstige waarschuwingen deze waarheid is voor een volk, een geslacht, eene familie, ja voor elk onzer. Evenals de enkele personen als familie, geslacht en volk aan elkander geketend zijn en tot ééne eenheid saamverbonden zijn, en zich de zonden in en onder hen voortzet en samenkoppelt, evenzoo hoopt zich ook hun schuld op, en moet de gansche last dier schulden eenmaal het eindgeslacht treffen, wat wij in het Israël van Jezus' dagen, en in de geheele wereldgeschiedenis bevestigd zien. Wordte dan ook Asafs bede onzer aller ootmoedige smeekbede:

Gedenk niet meer aan 't kwaad, dat wij bedreven!
 Ons euveldaad word' ons uit gunst vergeven;
 Waak op, o God! en wil van verder lijden
 Ons klein getal door uwe kracht bevrijden.
 Help ons, barmhartig Heer!
 Uw' grooten naam ter eer;
 Uw trouw koom' ons te stade;
 Verzoen de zware schuld,
 Die ons met schrik vervult;
 Bewijs ons eens genade!

De dichter gaat voort met zijne ernstige en ootmoedige smeekbeden om de verlossing zijns volks en om wrake over hunne vijanden, die hen zoo wreedelijk verwoest hadden en gevangen hielden. Hoor! hoe hij tot zijn God roept:

9. **Help ons, o God onzes heils! ter oorzaak van de eer uws naams; en red ons, en doe verzoening over onze zonden, om uws naams wil.**
10. **Waarom zouden de Heidenen zeggen: Waar is hun God? Laat de wraak des vergoten bloeds uwer knechten onder de Heidenen voor onze oogen bekend worden.**
11. **Laat het gekerm der gevangenen voor uw aanschijn komen; behoud overig de kinderen des doods, naar de grootheid uws arms.**
12. **En geef onzen naburen zeventvoudig weder in hunnen schoot hunnen smaad, waarmede zij U, o Heere! gesmaad hebben.**

Wanneer de lieden van deze wereld in nood en lijden zijn, denken zij er het laatst aan om tot God te roepen: “help ons, o God onzes heils!” omdat zij Hem niet kennen als den God bij Wien hulpe en redding besteld is. Hoe anders bij onzen dichter; hij kent den Heere als den God des heils, der redding zijns volks, en daarom ziet hij niet om naar hulpe bij eenig schepsel, maar roept hij in den nood met vertrouwen des harten tot zijnen God.

En waarmede dringt Asaf zijne bede aan? Geenszins met een beroep op zijne of zijns volks onschuld, integendeel hij kent zich en zijn volk schuldig voor God; “en doe verzoening over onze zonden,” zoo bidt hij. Het zijn hunne en hunner vaderen ongerechtigheden, waarom hen al dit kwaad overkomen is en zij in gevangenis zijn weggevoerd. Als Jeremia en Daniël belijdt hij: “bij ons is de beschaamdheid der aangezichten, bij de mannen van Juda, en de inwoners van Jeruzalem, en geheel Israël, die nabij en die verre zijn, in al de landen, waar Gij ze henen gedreven hebt, om hunne overtredingen, waarmede zij tegen U overtreden hebben.”

Slechts ééne weg ziet Asaf voor zijn volk open, dat de Heere, die goedig is, Zich over zijn

schuldig bondvolk ontferme, en verzoening doe over hunne ongerechtigheden, opdat Hij het weder-brenge in hun land en zij Hem dienen als in vorige tijden.

En de dichter heeft een andere en betere drangrede dan Israëls schijndeugd, waarmede hij zijne bede aandringt en waarop hij voor den Heere pleit; het is de eere van Jehova's Naam. Tot tweemaal beroept hij zich, vs. 9, op dien Naam.

Israëls vijanden, de Heidenen, hunne naburen en die hen gevangen hielden, vroegen smadelijk: "waar is hun God?" En zij hadden er reden toe, Jehova, op wien Israël roemde als op den eenig waren God, en in "Wiens gunst zij deelden, die God liet zijn volk over aan de wreede onderdrukking hunner vijanden, Hij stond niet op tot hunne redding.

Kon het anders dan dat die verblinde Heidenen Gode en zijn volk tot oneere en smaad vroegen: "waar is hun God?" Niet minder dan David in Psalm 42, is die smaadtaal hem een doodsteek in zijne beenderen, grieft ze hem om de eere zijns Gods tot diep in de ziele.

Maar daarom pleit Asaf, evenals Mozes, Exod. 32:11 — 13, zoo ernstig op dien Naam, begeert hij zoo dringend dat de Heere zijne eere, de heerlijkheid zijns Naams tegenover die smaders handhave.

Verklaar hieruit zijne bede om wrake te doen over het vergoten bloed van 's Heeren knechten, en wel zulk eene kennelijke en zichtbare wrake, dat zij ook voor de oogen van Israël bekend worde, dat zij het aanschouwen mogen, dat hun God recht doet onder de Heidenen, en zij zich verheugen mogen over de eerherstelling van den Naam huns Gods.

Daartoe — zie vs. 11 — klom het gekerm der gevangenen, die zich als kinderen des doods beschouwden, tot 's Heeren aanschijn op. En de dichter smeekt dat dit gekerm tot 's Heeren ooren kome, en Hij zijn volk door de grootheid van zijn arm, door zijne sterkte, behouden mocht.

En nog eenmaal herhaalt Asaf, vs. 12, die bede, niet uit onheilige wrake, maar aangedreven door zijne liefde tot de eere van 's Heeren naam en de redding van zijn verdrukte en geplaagde volk.

Is hij met eene klagende beschrijving van de verwoesting van de Godsstad en den tempel en van de wreede onderdrukking zijns volks begonnen, de Geest der genade en der gebeden is zijne zwakheid mede te hulp gekomen, zoodat hij, hoe verslagen van harte ook, hoopvol eindigen kan, en betuigen:

13. Zoo zullen wij, uw volk en de schapen uwer weide, U loven in eeuwigheid, van geslacht tot geslacht; wij zullen uwen roem vertellen.

Hoe treft ons die blijde en hoopvolle taal des dichters. Met al het volk Gods, die hij hier niet zonder opzet de schapen van 's Heeren weide noemt, verwacht hij en verbindt hij zich in eeuwigheid 's Heeren naam te zullen loven en Diens roem te vertellen, wanneer de Heere hun gebed verhoord zal hebben, Zich aan zijne en hunne vijanden gewroken en zijn volk gered zal hebben.

Zoolang er nog zulke voorbidders zijn als de Asaf van dezen psalm, is er voor de gemeente des Heeren, zelfs in de duisterste tijden, nog hoop. De uitkomst heeft het voor Israël bewezen, de Heere heeft zijn naam onder de Heidenen geheiligd en verheerlijkt, en de gevangenen Zions zijn wedergebracht, en hebben in hun land en op hunne bergen den naam huns Gods weer geprezen van geslachte tot geslachte.

Welgelukzalig het volk dat nog zulke voorbidders heeft, en dat met hunne ootmoedige en ernstige smeekbede instemt, zulk een volk behoeft nog niet te wanhopen, de Heere zal hen om de eere zijns Naams verhooren en in Christus verzoening doen over al hunne ongerechtigheid.

PSALM 80

Een gebed tot den Herder Israëls.

1. Voor den opperzangmeester, op Schóschannim; eene getuigenis, een psalm van Asaf.

Deze psalm is een merkwaardig getuigenis voor de blijvende éénheid des geestes van de gemeente des Heeren, ook wanneer zij in hare zichtbare verschijning als kerk, die éénheid niet openbaart, maar veeleer gescheiden en verdeeld is.

Sinds de dagen van Salomo's zoon, Rehabeam, is het volk Israëls deerlijk verscheurd en verdeeld; het is niet meer één volk, één koninkrijk, het zijn twee elkander benijdende en bestrijdende koninkrijken geworden: Juda en Efraïm, het rijk der Tien stammen.

Maar hoe gescheiden en verdeeld — deze psalm bewijst het — toch zijn zij innerlijk één, en openbaren de ware godvruchtigen onder hen die blijvende éénheid, allermeeft in tijden van druk en lijden.

Het rijk der Tien stammen, Efraïm, Benjamin en Manasse, komt in dezen psalm voor als verdrukt en weggevoerd door de Assyrische koningen Tiglath-Pilézer en Salmanezer, en wie treedt hier klagend en biddend voor die verdrukten en weggevoerden bij God in? Is het een heilige zanger uit het rijk der Tien stammen? Neen, het is een zanger uit Juda, het is, volgens het opschrift, een nakomeling van Asaf, en die zijn psalm overgeeft aan den opper-zangmeester der tempelzangers, opdat gansch Juda in den tempel te Jeruzalem in dit lied- het lijden en den druk hunner broeders uit het rijk der Tien stammen betreure en voor hen intrede bij den Heere der heirscharen, Israëls God.

Wel een merkwaardig en bemoedigend getuigenis, dat de wortel der éénheid en gemeenschap van de gemeente Gods onuitroeibaar is, en hier Paulus' woord bevestigd wordt: “hetzij dat één lid lijdt, zoo lijden alle leden mede.”

Zien wij dit nader, onzen psalm lezende.

2. **O, Herder Israëls! neem ter ooren, die Jozef als schapen leiddet; die tusschen de cherubini zit, verschijn blinkende.**
3. **Wek uwe macht op voor het aangezicht van Efraïm, en Benjamin, en Manasse, en kom tot onze verlossing.**
4. **O God! breng ons weder, en laat uw aanschijn lichten; zoo zullen wij verlost worden.**
5. **O Heere, God der heirscharen! hoe lang zult Gij rooken tegen het gebed uws volks?**

Uit vs. 2 en 3 zien wij over wie Asaf zijn klacht voor den Heere uitstort, en zijne smeekbede opzendt; niet voor Juda, maar voor het rijk der Tien stammen, waarvan Efraïm, uit Jozef, de hoofdstam was, en waarmede hier Manasse, mede uit Jozef, verbonden wordt. De kleine stam van Benjamin, Jozefs broeder, wordt hier tusschen Efraïm en Manasse geplaatst. Dat Benjamin door Asaf tot het rijk der Tien stammen gerekend wordt, hebben wij aldus te verstaan, dat een gedeelte van dezen stam bij de scheuring des rijks bij Juda gebleven is, terwijl verreweg de meerderheid zich bij Efraïm gevoegd heeft.

En nu hooren wij Asaf voor het rijk van Efraïm bidden als ware het voor Juda en Jeruzalem. Hij gedenkt niet meer hoe oproerig en ondankbaar de Tien stammen zich onder Jerobeam van den huize Davids hebben afgescheurd; hoe Efraïm sinds dien tijd Juda bitter benijd en bestreden heeft, integendeel, hij is met diep leedgevoel bewogen over de ellende zijner broederen, hij gevoelt zich met hen één alsof er nooit eenige scheiding, verdeeldheid of twist tusschen hem geweest ware.

Asaf roept Jehova aan als “Herder Israëls, die Jozef als schapen geleid heeft.” Hij erkent alzoo het rijk der Tien stammen als een deel van ’s Heeren kudde, dat niet minder dan Juda Jehova’s eigendom is, en door Hem geleid, verzorgd en beschermd is.

Efraïm, hoe het ook is afgefallen en zich met de afgoden ver mengd heeft, behoort evenwel geen anderen God toe dan Die te Jeruzalem in het heilige der heiligen tusschen de Cherubim troont. Juda’s God is en blijft Efraïms God, en tot dien God smeekt Asaf: “verschijn blinkende.”

De bede, vs. 2, “verschijn blinkende,” slaat terug op het tronen van Jehova in zijne heerlijkheid in het verborgen van den tempel tusschen de Cherubim, en tevens op de bede van Mozes bij het optrekken der ark: “Sta op, Heere! laat uwe vijanden verstrooid worden, en uwe haters van uw aangezicht vlieden.”

Het “blinkende verschijnen” wijst op eene buitengewone openbaring en betooning der verlossende en rechterlijke heerlijkheid van Jehova, tot redding en wederbrenging van zijn volk en tot verdelging van hunne vijanden.

Bij zulk eene verschijning stond Jehova op van zijn troon, en bewees Hij schitterend zijn alvermogen; denk aan Israëls verlossing uit Egypte. Dan wekte de Heere, gelijk Asaf in vs. 3 bidt, zijne macht, die als in sluimering lag, op voor het aangezicht zijns volks; dan vervulde Hij de bede, vs. 4, “breng ons weder en laat uw aanschijn lichten.”

En aan de vervulling dier beden had Efraïm, diep vernederd, zwaar verdrukt, en in gevangenis weggevoerd, behoefte. Jehova had Zich om hunne zonden voor hen verborgen gehouden, Hij had hen overgegeven in de hand hunner wreede onderdrukkers als waren zij zijn volk, de schapen zijner weide niet meer.

Het was alsof de Heere, de God der heirscharen, eene voleindiging met Efraïm wilde maken, wat de dichter doet bidden: “hoe lange zult Gij rooken tegen het gebed uws volks,” vs. 5. In zijn toorn hield Hij Zich verborgen en weigerde Hij te hooren naar de klachten zijner ellendigen.

Zoo hooren wij Asaf, diep bewogen, bidden en pleiten voor zijne broederen uit Efraïm, voor het deerlijk geplaagde en verdrukte rijk der Tien stammen. En steeds bidt hij met insluiting van zich-zelf en het rijk van Juda, altijd is het “wij” en “ons” in zijn gebed.

Wij hebben dezen psalm een merkwaardig getuigenis genoemd voor de éénheid en gemeenschap des geestes en des geloofs der gemeente Gods, ook als deze in hare openbaring verdeeld en gescheiden is.

Onze lezers zullen verstaan dat hier, vooral in onzen tijd van verdeeldheid, veel is tot onze beschaming, maar ook tot onze bemoediging. De wortel der éénheid der gemeente Gods, die uit den Heiligen Geest is, versterft niet, de Heere behoudt hem, dank hebbe zijne genade, in het leven, maar het is ook zijn wil, dat wij als Asaf die éénheid in het gebed bewijzen, opdat Efraïm en Juda niet voortgaan elkander te benijden, maar veelmeer met vereende harten bidden: “laat uw aanschijn lichten, o Heere! zoo zullen wij verlost zijn.”

Asafs medegevoel met de ellenden en jammeren van Efraïm doet hem voortgaan met klachten en gebeden, totdat hij zijne diep bewogen ziel geheel voor den Heere heeft uitgegoten.

6. **Gij spijst hen met tranenbrood, en drenkt hen met tranen uit een drieling.**
7. **Gij hebt ons onzen naburen tot eenen twist gesteld, en onze vijanden spotten onder zich.**
8. **O God der heirscharen! breng ons weder, en laat uw aangezicht lichten; zoo zullen wij verlost worden.**

“Met tranenbrood gespijzigd te worden” zegt nog iets meer dan zijn brood onder tranen te eten, of dat de veelheid der tranen zich met onze spijs mengt. Het beteekent, vergeleken met Ps, 42:4, waar de dichter zegt: “Mijne tranen zijn mij tot spijs dag en nacht,” dat tranen en niet dan tranen zijne spijs zijn, waarom er ook volgt: “en drenkt hen met tranen uit een drieling.” Het Hebr. woord, door “drieling” vertaald, duidt een inhoudsmaat aan, zeker te groot voor tranen, vergelijk Jes. 40:10.

Het is alzoo eene uitdrukking die de hoogste mate van smart en droefheid uitspreekt, wat wij heeten, “zich in tranen baden,” door de droefheid geheel overweldigd, verslonden te zijn.

Zoo lag Efraïm ter neder, beroofd van alle kracht en moed, terwijl hij naar vs. 7 den smaad zijner menigvuldige vijanden droeg. Zij zijn eene bespotting en aanfluiting van al hunne vijanden rondom, hun hoon doorboort hun in tranen wegs meltend hart.

Die deerlijke toestand doet Asaf vs. 8 te ernstiger roepen tot den “God der heirscharen,” dien hij vs. 5 “Heere, God der heirscharen” genoemd heeft. Als Heere, God der heirscharen is Hij de almachtige heerscher in hemel en op aarde, en zijn alle machten, de engelen des hemels en de geheele aardsche schepping, zon en maan en sterren, zijne legerbenden en dienaren, met wie Hij tegen de vijanden zijns volks strijdt, zie Richt. 5:20, 21 en 1 Kon. 6:16, 17.

Tot driemaal bidt Asaf: “breng ons weder, en laat uw aangezicht lichten, zoo zullen wij verlost zijn”, hier in vs. 4, in vs. 8, en in vs. 20. Hij sluit zich hiermede aan Mozes' drievoudige zegenbede, Num. 6:24 — 26.

En nu gaat de dichter over om in schoone en treffende beeldspraak Israëel een wijnstok te noemen door den Heere uit Egypte overgebracht, met zorg geplant en beschut, die zich machtig uitbreidde, maar door den vijand uitgeroeid en afgeweid was:

9. **Gij hebt eenen wijnstok uit Egypte overgebracht, hebt de Heidenen verdreven, en hebt denzelven geplant;**
10. **Gij hebt de plaats voor hem bereid, en zijne wortelen doen inwortelen, zoodat hij het land vervuld heeft.**
11. **De bergen zijn met zijne schaduw bedekt geweest, en zijne ranken waren als cederboomen Gods.**
12. **Hij schoot zijne ranken uit tot aan de zee, en zijne scheuten tot aan de rivier.**

Israëel is 's Heeren wijnstok, Jes. 5:1 — 7, en Jozef wordt in Jakobs zegeningen, Gen. 49:22, “een vruchtbare tak” genoemd. De Heere bracht Israëel over uit Egypte, verdreef de Heidenen uit Kanaän, en plantte er zijn volk, maakte het tot een vrij en zelfstandig volk.

Hij bereidde er de plaats voor, schonk hun al de middelen en gelegenheden tot vestiging en uitbreiding, zoodat zij als een welingewortelde wijnstok weldra het land vervulden en geheel innamen. De bergen van het Zuiden werden door de schaduw zijner takken bedekt, en zijne ranken waren als cederboomen Gods op den Libanon in het Noorden, of zooals het ook vertaald kan worden, “en met zijn ranken de cederboomen Gods,” dat is: zij omsingelden de hooge en sterke cederboomen. De volken van het Noorden en van het Zuiden waren aan Israëel onderworpen en cijnbaar.

Ook naar Oost en West schoot hij zijne ranken en scheuten uit; Israëel breidde zich noordelijk uit tot de rivier, den Eufraat, en westelijk tot de Middellandsche Zee.

Verbazend en bewonderingswaardig was de groeikracht en vruchtbaarheid van dien wijnstok, geene andere was aan hem gelijk. Evenzoo had het zwakke en geringe volk Israëls zich uitgebreid, het had gansch Palestina en vele machtige naburen aan zich onderworpen, wij denken hierbij aan Davids overwinningen, en wat Israëel in zijnen tijd was.

Dit alles had Israëls God, de Heere der heirscharen, naar zijne ontferming en almacht gedaan, die krachtige en sierlijke wijnstok was geheel zijn werk en zijn eigendom.

Maar wat Hij geplant had, rukte Hij uit, en wat Hij gebouwd had, brak Hij af, en op dit droevig gezicht vraagt de dichter:

13. Waarom hebt Gij zijne muren doorgebroken, zoodat allen, die den weg voorbijgaan, hem plukken?

14. Het zwijn uit het woud heeft hem uitgewroet, en het wild des velds heeft hem afgeweid.

Jehova had dien wijngaard omtuind en ommuurd, om hem tegen den roof en de verwoesting van het wild gedierte te behoeden, alzoo had Hij Israëls grenzen gedekt, met sterkten als met een *gordel* omgeven, opdat de vijand niet kon indringen en hun land verwoesten en hunne kinderen doden of wegvoeren.

Maar nu had de Heere dien muur doorbroken, zoodat Israël een lichte prooi was voor zijne vijanden, en wel zoo geheel doorbroken, dat zelfs de voorbijganger hem plunderen kon.

Zoo lag de wijngaard open voor het wroetende everzwijn en was hij tot afweiding van het wild des velds.

Het wilde everzwijn is hier het beeld van de Assyrische koningen Tiglath-Pilézer, Salmanezer en Sanberib, gelijk het nijlpaard en de krokodil dit van Farao, en de arend het beeld van Nebukadnezar is.

En vraagt Asaf: “waarom?” dat is niet omdat hij Efraïm, het rijk der Tien Stammen onschuldig houdt, of aan den Heere het recht betwist om dit oordeel over hen te brengen, maar die vraag is de uitroep van ontzetting en van het verlangen dat de Heere mocht wederkeeren tot hunne verlossing en herstelling.

Ik zal onze lezers niet behoeven te wijzen op de vele punten van overeenkomst tusschen deze beeldspraak van hetgeen God over Israël was en hetgeen Hij voor Neêrlands volk geweest is, die machtige en schoone wijngaard des Heeren in het midden der volken van Europa, hoe gelijk onze geschiedenis tot in de bijzonderheden op die van Israël, helaas! ook in afval van den Heere en in de oordeelen die Hij over ons gebracht heeft en brengt. Strekke het ons tot verootmoediging en bidden ook onze harten met Asaf: “O God der heirscharen! breng ons weder, laat uw aangezicht lichten, zoo zullen wij verlost worden.”

Nog eenmaal bidt de dichter:

15. O, God der heirscharen! keer toch weder; aanschouw uit den hemel, en zie, en bezoek dezen wijnstok,

16. En den stam, dien uwe rechterhand geplant heeft, en dat om den zoon, *dien* Gij U gesterkt hebt!

17. Hij is met vuur verbrand; hij is afgehouden; zij komen om van het schelden uws aangezichts.

18. Uwe hand zij over den man uwer rechterhand, over des menschen zoon, *dien* Gij U gesterkt hebt.

19. Zoo zullen wij van U niet terugkeeren; behoud ons in het leven, zoo zullen wij uwen naam aanroepen.

Voor de derde maal roept Asaf, vs. 15, den Heere aan als “God der heirscharen”, wel een bewijs, dat nevens de ontferming Gods als “Herder Israëls,” vs. 2, diens almacht als “God der

heirscharen” de vaste grond zijns gebeds is. Hierin mag hij allen bidders ten voorbeeld zijn.

Nog eenmaal brengt hij de verwoesting en jammeren van Efraïm voor ’s Heeren aangezicht, vs. 17; ’s Heeren wijnstok is door ’s vijands vuur verbrand, hij is afgehouden, ’s Heeren volk komt om van het schelden zijns aangezichts, al waren zij zijne vijanden, want alzoo was eenmaal ook Farao en zijn volk door de scheidingen Gods vergaan.

Die deerniswaardige toestand doet hem zoo ernstig roepen, vs. 15, tot den God der heirscharen, dat Hij in gunst tot Israël, zijn' wijnstok, wederkeere, uit den hemel aanschouwe, en zie, en bezoeke dezen wijnstok.

En hiertoe beroept hij zich op ’s Heeren betrekking tot Efraïm, die benevens Juda een deel van dien wijnstok is. ’s Heeren “rechterhand”, de almacht zijner liefde heeft hem geplant, misschien hebben wij hier eene zinspeling op den naam van Jakobs jongsten zoon, Benjamin, dat is “zoon van mijn rechterhand.”

Het verdient opmerking dat Israël hier, in vs. 16, “den zoon”, en in vs. 18 “zoon des menschen”, genoemd wordt. Sommige uitleggers verstaan hierdoor David, anderen den Messias, wien ook Daniël “den zoon des menschen” noemt. Wij verstaan door dien zoon, Israël; immers de Heere verklaart zelf, Exod. 4:22: “Mijn zoon, mijn eerstgeborene, is Israël,” en in Hosea 11:1, “Als Israël een kind was, toen heb Ik hem liefgehad, en Ik heb mijnen zoon uit Egypte geroepen.” De aanhaling der laatste plaats door Mattheus, hfdst. 2:15, die hij op Christus toepast, wijst ons hier den veiligen weg tot verklaring.

Zeker, Israël is Gods zoon, maar hij is dit alleen om Gods eigen en eeuwigen Zoon, wiens voorbeeld Israël was, en uit wien de Zone Gods naar het vleesch zijn oorsprong had.

Ter wille van Gods eigen en eeuwigen Zoon, in wien de Vader al zijn welbehagen had, is Israël Gods zoon, en heeft Hij hem als zijn wijnstok geplant en gesterkt, en mag Asaf bidden: “uw hand zij over den man uwer rechterhand.”

Zoo is dan Israëls bestaan en bestemming in zijne betrekking tot Gods Zoon, den Messias, gegrond en gewaarborgd. Gods liefde heeft Israël in dien Zoon uitverkoren en voorbestemd om zijn openbaringsvolk te zijn tot op de volheid des tijds toen God zijn Zoon, den eeuwigen, den eigen en geliefden Zoon, in de wereld zond.

In het licht van die betrekking van Israël als zoon tot Gods eeuwigen Zoon, hebben wij Israëls geschiedenis te verstaan en te verklaren, van af de roeping van Abraham, tot zijne eindelijke wederbrenging, wanneer zijn Verlosser ten tweede male uit Zion komen zal.

Als zoon en eerstgeborene van God, onder volken leidde God hem uit Egypte; gaf Hij hem zijne wetten en rechten, bracht en plantte Hij hem in Kanaän, gaf Hij hem profeten, priesters en koningen tot zijne opvoeding; tuchtigde en vernederde Hij hem, wanneer hij afweek en overtrad, maar verdierf hem niet ganschelijk, en zoo zal Hij met Israël geen einde maken, omdat Gods genadegiften en roepingen in zijn Eeniggeboren Zoon onberouwelijk zijn.

Op dien grond kan Asaf verklaren: “Zoo zullen wij niet terugkeeren,” dat is: niet terugkeeren, niet afwijken van U, o Heere! wat meer zegt, indien de Heere hen in het leven behoudt, zoo zullen zij ’s Heeren naam dankzeggende aanroepen, dien naam voortaan door woord en daad verheerlijken, vs. 19.

En in die hope op Gods verbond en belofte in den Zoon, den Messias, bidt hij nog eenmaal:

20. O Heere, God der heirscharen! breng ons weder; laat uw aanschijn lichten, zoo zullen wij verlost worden.

Die bede is verhoord, ook als de Heere niet heeft kunnen nalaten, zijn volk in Assyrië en

Babel te tuchtigen, Hij heeft zijn aanschijn vol ontferming voor het overblijfsel doen lichten, hen verlost en wedergebracht; meer dan dat, Hij heeft door den Zoon zijner rechterhand, voor zijn Israël en de Heidenwereld een eeuwige verlossing besteld; en is het aardse Jeruzalem en zijne heiligdommen met vuur verbrand en ondergegaan, het hemelsch Jeruzalem is in zijne plaats verrezen, opdat zijne gemeente daar nu en eeuwig zijn naam en den naam zijns Zoons aanroepen en verheerlijken zou.

PSALM 81

Een feestzang.

1. Voor den opperzangmeester, op de Gittith, een psalm van Asaf.

Deze psalm is, te oordeelen naar zijn inhoud, een Paaschzang. Vs. 2 — 6 begroet de dichter de verzamelde gemeente en de dienaars des Heeren, de priesters en Levieten, die opgekomen zijn om op den 14^{den} der eerste maand, deze is de maand Abib, den Heere feest te vieren, vanwege de groote verlossing ten dage als Hij door een hoogen arm en een sterke hand zijn volk uit Egypte uitvoerde. Hij wekt hen op, dit feest met stem en snaren naar de inzetting Gods vroolijk te vieren, en voert, om dit aan te dringen, vs. 7 — 17, den Heere zelven sprekend in, die hen aan zijne daden herinnert en vriendelijk uitnodigt die niet te vergeten, wat hunne vaders helaas! zoo menigmaal gedaan hadden.

Volgens het opschrift is Asaf, hier misschien de oudere, Davids tijdgenoot, de dichter van dit lied. Hij heeft het gezongen op het muziekinstrument, of de zangwijze de Gittith, aldus genoemd naar de Filistijnsche stad Gath, van waar het zijn oorsprong had.

- 2. Zingt vroolijk Gode onze Sterkte; juicht den God van Jakob.**
- 3. Heft eenen psalm op, en geeft de trommel; de liefelijke harp met de luit.**
- 4. Blaast de bazuin in de nieuwe maan, ter bestemder tijd, op onzen feestdag.**
- 5. Want dit is eene inzetting in Israël, een recht van den God Jakobs.**
- 6. Hij heeft het gezet tot eene getuigenis in Jozef, als Hij uitgetogen was tegen Egypteland; *alwaar ik gehoord heb eene spraak, die ik niet verstond;***

Het is een blijde feesttoon, die ons al aanstonds uit dezen psalm tegenklinkt. De dichter, vervuld met heilige feestvreugde, roept het volk op om zijn God vroolijk te zingen, Hem te juichen met psalmen.

Gelijk Mozes Israël zoo menigmaal toeriep: “en gij zult vroolijk zijn voor 't aangezicht des Heeren uws Gods,” zoo hooren wij het ook Asaf doen op dezen feestdag. En hij heeft er alle recht en reden voor, want het feest dat zij vieren herinnert hun dat hun God, Jakobs God, hunne Sterkte is. Hij heeft Zich in hunne verlossing uit Egypte als de Sterke God Jakobs bewezen, daarom moet zijn volk Hem vroolijk zingen, Hem juichend eeren.

En hierbij mogen de zang- en muziekkoren uit de priesters en Levieten met hun trommel, harp en luit niet achterstaan, zij moeten met hun vroolijk klinkend en lieflijk luidende muziek voorgaan. (2 Kron. 5:12 en 30:21.)

Israël moest naar de inzetting des Heeren (Exod. 12) het Paaschfeest vieren op den 14^{den} van de maand Abib of Nizan. Die maand, de eerste van het kerkelijke jaar, was voor hen het hoofd der maanden. Bij het begin der maand, als de nieuwe maan zichtbaar werd, bliezen de priesters op de bazuin, en wat zij nu bij het begin der maand deden, dat wil Asaf dat zij ook zullen doen “ter bestemder tijd, op onzen feestdag,” dat is op den 14^{den} der maand, op het Paaschfeest, wanneer de maan vol was.

Uit dit 4^{de} vers blijkt het duidelijk, dat wij hier niet, gelijk enkele uitleggers willen, te denken hebben aan het Loof huttenfeest, maar eeniglijk aan het Paaschfeest.

Dit wordt nader bevestigd in vss. 5 en 6, waarin gewezen wordt op het nadrukkelijke der inzetting Gods, Exod. 12, en op de verlossing uit Egypte. Een “inzetting,” een “recht” en een “getuigenis” van Jakobs God noemt Asaf het onderhouden van het Paaschfeest. Het is alzoo geene menschelijke, willekeurige instelling, maar een gebod en bevel Gods, aan welker

onderhouding Israël zich niet mag onttrekken, integendeel, zij worden geroepen in gehoorzaamheid en dankbare wederliefde tot Jehova dit feest tot in geslachten te vieren.

De laatste woorden van vs. 6, “alwaar ik eene spraak vond, die ik niet verstond,” worden verschillend uitgelegd. Sommige uitleggers meenen dat hier de dichter spreekt en doelt op hetgeen de Heere in het tweede gedeelte van dezen psalm spreekt. Maar het laat zich moeilijk verklaren, dat Asaf dit spreken Gods niet verstond. Veel beter laat het zich verklaren dat Israël, de nakomelingen der vaderen, die in het vreemd Egypte waren, met deze woorden klagen over hun vreemdelingschap in dat land, waar zij al de ongemakken en moeiten geleden hebben van volslagen vreemdelingen, die, omdat zij de taal van dat volk niet verstonden, van alle verkeer en gemeenschap waren afgesloten. Zie Deut. 28:49; Jes. 33:19; Jer. 5:15.

Nadat Asaf alzo Israël heeft opgewekt en vermaand den Heere, hunne Sterkte, vroolijk op dit Paaschfeest te dienen, laat hij hen nu de stem des Heeren hooren:

7. **Ik heb zijnen schouder van den last onttrokken; zijne handen zijn van de potten ontslagen.**
8. **In de benauwdheid riept gij, en Ik hielp u uit; Ik antwoordde u uit de schuilplaats des donders; Ik beproefde u aan de wateren van Meriba. Sela.**

De Heere begint met Israël te herinneren wat Hij voor hen gedaan heeft, hoe Hij Zich hunner ontfermd heeft in dat vreemde land, onder dat volk, wiens spraak het niet verstond.

Hij had hun schouder aan den last, aan al de drukkende en wreede lasten, die de Egyptenaren hun opleiden, onttrokken; en hunne handen van de potten, de korven, de manden, waarin zij het leem en de tichelsteen op hunne hoofden moesten wegdragen, ontslagen.

Hij had in de benauwdheid hun gebed verhoord: “God hoorde hun gekerm, en God gedacht aan zijn verbond met Abraham, met Izak, en met Jakob. En God zag de kinderen Israëls aan, en God kende *hen*.” Exod. 2:24 en 25.

“De schuilplaats des donders,” waaruit God zijn volk verhoorde, is de verborgen werkplaats waar Hij, die Zich met het licht bekleedt als met een gewaad, den donder zijner sterkte bereidt, en doet uitgaan, gelijk geschiedde toen Farao’s wagenen door de verschrikkingen Gods tegen elkander stieten, en de koning met al zijn heir in de Roode Zee verdronk

Maar ook aan Meriba, aan het twistwater, Exod. 17, herinnert hun de Heere, zeker om hun hunne zonden indachtig te maken, die te grooter en te snooder waren, naarmate de Heere zoo genadig verhoord en wonderbaar had uitgered.

En met welk doel? Hoor het de Heere zelve getuigen:

9. **Mijn volk! zeide Ik, hoor toe, en Ik zal onder u betuigen; Israël, of gij naar Mij hoordet!**
10. **Er zal onder u geen uitlandsch god wezen, en gij zult u voor geen en vreemden god nederbuigen.**
11. **Ik ben de Heere, uw God, Die u heb opgevoerd uit het land van Egypte; doe uwen mond wijd open, en Ik zal hem vervullen.**

De Heere verklaart hier op gevoeligen toon, waarom Hij al die groote teekenen en wonderen voor zijn volk gedaan heeft; Hij heeft Zich aan zijn volk als den eenig waren God willen openbaren, opdat Israël Hem alleen erkennen, dienen en verheerlijken zou, en aan de vreemde goden, aan de afgoden der Heidenen geen plaats zou geven. Jehova had dit stellig verklaard, Deut. 8:18; 32:12; Exod. 20:3; Deut. 5:7 en 6:4.

Hoorden zij naar Hem, den Heere, hunnen God, dan zou hun niets ontbreken, zij hadden dan slechts hun mond wijd open te doen, en Hij zou hem vervullen.

Hoe lieflijk en vriendelijk zijn die woorden Gods, hoeveel redenen had Israël, zich op dien God te verlaten, Hem alleen te dienen, en Hem vrolijk te zingen op het feest hunner verlossing.

Lezer, kennen wij dien God, en hooren wij Hem ook tot ons spreken?

Gelijk wij reeds in de vorige verzen hoorden, is het God zelf die in dezen psalm bij monde van den heiligen dichter tot zijn volk, tot Israël spreekt, doch niet gelijk in psalm 50 als een gestrenge Rechter, maar veeleer als een liefhebbend Vader.

Hoe ernstig en gevoelig, vol mededoogen is de taal en toon van vermaan en klacht tot en over zijn Israël, zijn eerstgeborene, wien Hij tot een God en Vader werd, en die toch, als de verloren zoon in de gelijkenis naar zijne stemme niet hoorde.

Hoor die klacht vol teleurstelling over Israëls onwil om naar zijn God te hooren.

12. Maar mijn volk heeft mijne stem niet gehoord; en Israël heeft mijner niet gewild.

13. Dies heb Ik het overgegeven in het goeddunken huns harten, dat zij wandelden in hunne raadslagen.

“Mijn volk,” spreekt de Heere. Het volk mijns eigendoms, dat Ik in liefde gekend en uit alle volken der aarde verkoren heb, dat Ik verlost en verhoogd heb, dat volk “heeft mijne stemme niet gehoord.” En nog eenmaal: “Israël,” de kinderen Jakobs, die Ik heb liefgehad, “hebben mijner niet gewild.”

De Heere noemt hen met opzet “zijn volk,” “Israël,” om het snoode en ondankbare van hun gedrag te gevoeliger te doen uitkomen, en hoe het Hem aan zijn harte smart, dat zij zijne stem niet hooren, Hem niet gewild hebben.

Hoorden zij aan Sinaï een oogenblik met verschrikking zijne stem, hoe haastig weken zij aan Horeb af, en dienden andere goden naar den lust van hun booze hart. Neen, Israël heeft Jehova, zijn God, niet gewild, het heeft Hem verworpen, en tot de vreemde goden gezegd: gij zijt mijn Baäl en mijn Heer!

Maar hoe het Jehova smartte aan zijn harte, zijn rechtvaardig oordeel over Israëls afval kon niet achterblijven: na lang geduld, “heeft Hij het overgegeven in het goeddunken huns harten, dat zij wandelden in hunne raadslagen.”

God straft zonden met zonden, ook in zijn volk. Wat Paulus, Rom. 1:24, van het oordeel Gods over de afgoderij der Heidenen zegt: “Daarom heeft hen God ook overgegeven in de begeerlijkheden hunner harten tot onreinigheid, om hunne lichamen onder elkander te onteeren,” datzelfde oordeel brengt God ook over zijn volk. Met nadruk vraagt daarom de Heere bij den profeet aan Israël, “en zoudt gij eenigszins onschuldig gehouden worden?”

Hoe zien wij in de geschiedenis van Israël, reeds in de woestijn, de afschuwelijke vergelding van hunne afgoderij, als zij wandelen naar het goeddunken, naar de begeerlijkheden hunner harten in allerlei ontucht, gierigheid, hoovaardij en geweld.

Wel mocht de Heere over zijn volk klagen:

14. Och, dat mijn volk naar Mij gehoord had, dat Israël in mijne wegen gewandeld had!

15. In kort zou Ik hunne vijanden gedempt hebben, en mijne hand gewend hebben tegen hunne wederpartijders.

16. Die den Heere haten, zouden zich Hem geveinsdelijk onderworpen hebben; maar hunlieder tijd zou eeuwig geweest zijn.

17. En Hij zou het gespijst hebben met het vette der tarwe; ja, Ik zou u verzadigd hebben met

honig uit de rotsstenen.

“Och, dat mijn volk naar Mij gehoord had, dat Israël in mijne wegen gewandeld had!” Zoo spreekt het harte Gods, diep bewogen met zijns volks zonden en ellenden. Zijne ingewanden rommelen van ontferming over Israël, dat in zijn onwil en dwaasheid zooveel jammeren over zich gebracht, en zooveel goeds van zijn God verworpen heeft.

Van onder de overheersching en het wreed geweld hunner vijanden, waaronder zij vele tijden gebogen gingen, zou Hij hen “in kort”, in een oogenblik verlost hebben, Hij zou zijne hand niet tegen hen, maar tegen hunne vijanden gewend hebben. Hij zou hen tot een vrij en machtig volk gemaakt hebben aan wien zijne haters zich geveinsdelijk onderworpen hadden, en tot Israël zou gezegd worden: “Welgelukzalig zijt gij, o Israël! wie is u gelijk? Gij zijt een volk verlost door den Heere, het schild uwer hulp, en die een zwaard is uwer hoogheid; daarom zullen zich uwe vijanden geveinsdelijk aan u onderwerpen, en gij zult op hunne hoogte treden.” Deut. 33:29, zie ook Ps. 18:45.

Dit zou Israël ervaren hebben, indien het 's Heeren wet onderhouden en aan zijn oogmerk beantwoord had.

Meer nog dan dit, Hij zou het met de keur zijner zegeningen overstort hebben, gespijzigd met het vette, het êelste der tarwe, en verzadigd met honig, die Hij voor hen wonderdadig uit de rotsstenen deed voortkomen. Deut. 32:13 en 14, en Job 29:6.

Hoeveel verwierp dan Israël toen het 's Heeren stem niet hoorde en Zijner niet gewild heeft. Hierop wijst de Heere het Israël van Asafs dagen tot hunne waarschuwing, opdat zij niet verkeerd en onwijs zouden wandelen gelijk hunne vaderen.

Maar ook de gemeente van het Nieuwe Testament heeft die ernstige en gevoelige aanklacht en klacht des Heeren tegen en over haar te hooren. God heeft Zich in Christus aan haar nog heerlijker dan aan Israël als haar God en Verlosser geopenbaard en bewezen. Hij heeft tot haar gesproken niet van Sinäi maar van Golgotha, en heeft haar hooger beloften gedaan voor dit en het toekomstige leven.

En met welke uitkomst? Hoe hebben wij ons te schamen en te verootmoedigen, zooveel goeds met zooveel kwaads vergolden. Hoe hebben wij Hem arbeid gemaakt met onze zonden en moeite met onze ongerechtigheid, hoe rechtvaardig zijn aanklacht ook tegen ons, hoe billijk die gevoelige klacht: “Och, dat mijn volk naar mij gehoord had!”

Dringe die klacht uit het harte Gods door zijn Geest in ons hart, opdat wij onzen onwil en onze afwijkingen erkennen en belijden mogen, en de teedere stem zijner liefde ons bewegen mag genade en verzoening te zoeken in Hem, in Wien de God van Israël ook onze God is en blijft tot in eeuwigheid.

PSALM 82

Gods woord tot de overheden en de rechters.

Een psalm van Asaf.

Evenals in de redenen der profeten zien wij in Asafs psalmen meermalen God zelf optreden en hooren wij Jehova zelf tot zijn volk spreken, zoo in Ps. 50, 81 en in onzen psalm. Asaf kan daarom in onderscheiding van de andere psalmisten de dichter-profeet genoemd worden.

Zijn psalmen — wij herinneren het ons — zijn dan ook, uitgezonderd Ps. 73, geen persoonlijke liederen, hoedanig wij er van David velen hebben. Asaf, als dichter-profeet, spreekt tot zijn volk, hij troost of bestraft en vermaant het, en dit zonder onderscheid van stand en rang; aanzienlijken en geringen, overheden en onderdanen krijgen zonder aanzien des persoons van hem hun deel.

In onzen psalm heeft hij het met de aanzienlijken, de overheden en de rechters te doen.

God als Opperrechter, van Wien de overheden en rechters der aarde hun gezag en majesteit hebben, verschijnt in hunne vergaderingen en treedt, als de Beschermer zijns volks en de Wreker van het onrecht en de onderdrukking, dreigend en vermanend tegen hen op.

In welken tijd deze psalm vervaardigd is, laat zich moeilijk bepalen. Sommige uitleggers plaatsen hem, met verwijzing naar Jes. 8, in de dagen van Juda's goddeloozen koning, Achaz. Is dit zoo, dan kan de dichter niet zijn Asaf, de tijdgenoot van David, maar moet deze psalm van een van Asafs nakomelingen zijn, die zijnen naam droeg. Wij zien geen reden om naar den tijd der vervaardiging te zoeken, de vermaningen en waarschuwingen aan de rechters van Israël zullen wel in geen tijd, ook niet in den besten tijd van Israëls volksbestaan, overbodig geweest zijn.

Als in een profetisch visioen ziet Asaf den Heere verschijnen:

1. God staat in de vergadering Godes; Hij oordeelt in het midden der goden;

“De vergadering Godes” is hier de plechtige samenkomst van Gods volk, waarin de overheden en rechters op de stoelen des gerichts gezeten zijn, om naar hun ambt het gericht te houden en recht te spreken tusschen den man en zijn naaste.

Hier te denken aan eene vergadering van engelen in den hemel is in strijd met den geheelen inhoud en het oogmerk van den psalm, bovendien worden in de Schrift de engelen wel “kinderen, zonen Gods” (Job. 1:6) maar nergens “goden” genoemd.

Alleen aan rechters en overheden geeft de Heere den verheven naam van “goden” (Exod. 21:6; 22:8 en 28; Joh. 10:34 en 35) en in dezen psalm vs. 6.

Goden worden zij genoemd, omdat zij hun macht en recht niet uit zichzelf hebben, noch van eenig mensch, maar van God, den Rechter der gansche aarde, verordend zijn om als zijne dienaren, in zijne plaats recht te spreken. (Rom. 13:1 — 6.)

Dat God zijn recht aan een mensch kan overdragen, hem met die majesteit bekleeden, rust hierop, dat de mensch oorspronkelijk de beeldrager Gods was, en hem de heerschappij over de aardsche schepping was opgedragen.

In die vergadering der goden verschijnt God en oordeelt Hij. Het gericht is Godes (Deut. 1:17), Hij is hun Opperrechter, van Hem hebben zij hun mandaat, en God verschijnt in zijne heerlijkheid om te onderzoeken en te oordeelen of zij hun ambt naar eisen van zijne ordinantiën uitvoeren, aan Hem zijn zij verantwoordelijk.

En hoor hoe de Heilige tegen hen optreedt:

2. **Hoe lang zult gijlieden onrecht oordeelen, en het aangezicht der goddeloozen aannemen? Sela.**
3. **Doet recht den arme en den wees; rechtvaardigt den verdrukte en den arme.**
4. **Verlost den arme en den behoeftige, rukt *hem* uit der goddeloozen hand.**

De vergadering, waarin de Heere verschijnt, is een diep verdorvene, haar rechters oordeelen in stede van recht “onrecht”, en nemen, geheel in strijd met Gods verklaarden wil, het aangezicht der goddeloozen aan. Het “aangezicht aannemen in het gericht” beteekent iemand, hetzij gering of aanzienlijk, uit enkel willekeur of voorliefde, zonder acht te nemen op zijn schuld of onschuld voor te trekken, vrij te spreken. De Heere had dit, Lev. 19:15, aan de rechters ten strengste verboden. Hun eenige vraag moest zijn: wie heeft zich schuldig gemaakt aan het vergrijp tegen het recht en de wet?

Geheel hiermede in strijd sprak die vergadering de schuldigen, de goddeloozen vrij, en veroordeelde zij de onschuldigen en rechtvaardigen.

Het is uit vs. 3 duidelijk, dat zij het aangezicht der goddeloozen aannamen om het aanzien van hunne personen en geschenken.

En nu komt God tot die vergadering met de rechterlijke vraag: hoe lang zult gij met dat boos bedrijf voortgaan, en als mijn plaatsbekleeders tegen mijn wil en gebod zoo onrechtvaardig oordeelen?

Had God die onrechtvaardige rechters lang kunnen verdoen en straffen, in zijne lankmoedigheid spaart Hij hen nog en vermaant ze tot bekeering, vs. 3 en 4. Recht hebben zij te doen aan den arme en wees, hen tegenover hunne verdrukkers te rechtvaardigen in het gericht en te rukken uit de wreede handen der goddeloozen, want:

5. **Zij weten niet, en verstaan niet; zij wandelen steeds in duisternis; *dies* wankelen alle fondamenten der aarde.**

De zonde heeft het oog der rechters voor het recht verblind, hun verduisterd hart verleidt hen. De Heere wijst hen op de bron van hun onrechtvaardig gedrag, maar ook op de allesverwoestende gevolgen van hun rechtsverkrachting: “*dies* wankelen alle fondamenten, alle vaste grondslagen van recht en waarheid der aarde, dat is: in het land.”

Waar de ambtelijke handhavers van recht en wet zoo voorgaan, en een voorbeeld geven in het onrecht oordeelen, hoe kan men daar verwachten dat het volk eerbied zal hebben voor zulke rechters en overheden, en in hunne verschillende verhoudingen en betrekkingen onderling het recht en de waarheid zal blijven eeren en betrachten?

Onze psalm bevat ernstige vermaningen en waarschuwingen voor overheden en rechters zoowel als voor onderdanen. Terecht heeft Luther gezegd: “deze geheele psalm moest ieder vorst in zijn kamer, aan zijn bed, op zijn tafel, zelfs op zijne kleederen laten schilderen, want hierin vinden zij, welke hooge, vorstelijke, adellijke deugden hun stand kan uitoefenen, daar de wereldlijke overheid na het predikambt het verhevenste en nuttigste is op de aarde.”

Wat wij tot hiertoe in dezen psalm gezien hebben toont klaarlijk hoe heilig en gewichtig het ambt der overheden en rechters is, en hoe Gods oog open is en nauwkeurig acht neemt op al hunne uitspraken en handelingen.

Heeft God hen naar zijne vrijmacht in eere gesteld en met zijn gezag bekleed, zijn zij zijne vertegenwoordigers op aarde; de dragers en handhavers van Gods recht en wet, dan geldt ook

hen het woord: “wien veel gegeven is, van dien zal ook veel geëischt worden.”

Daarom spreekt God als Opperrechter:

6. Ik heb wel gezegd: Gij zijt goden; en gij zijt allen kinderen des Allerhoogsten;

7. Nochtans zult gij sterven als een mensch; en als een van de vorsten zult gij vallen.

De Heere herinnert dien onrechtvaardigen rechters en goddeloozen en tirannieken overheden welken hoogverheven titel Hij hun gegeven heeft, als Hij tot hen gezegd heeft: “gij zijt goden, gij zijt allen kinderen des Allerhoogsten,” zie de schriftuurplaatsen door ons bij vs. 1 aangetogen.

Hooger titel kon Hij hun niet geven, en die titel was geene ijdele en ledige naam, maar de uitdrukking van hetgeen zij in hun ambt van 's Heeren wege waren en schuldig waren zich te bewijzen. Als goden en zonen Gods, door God met majesteit en macht bekleed, opdat zij als vertegenwoordigers van den Allerhoogste ontzien, gevreesd en gehoorzaamd zouden worden, waren zij geroepen recht te spreken en te handhaven, en het onrecht te veroordeelen en te straffen.

Deden zij dit niet, ontwijdden en onteerden zij hun hoog en heilig ambt door onrecht en geweld, en ontheiligden zij hierdoor den naam van Hem wiens dienaren zij waren, en in wiens naam zij heerschten en vonnisten, dan zou de Heere hen oordeelen en Zich door zijne geduchte straffen aan hen heiligen.

Vanwege hun ambt en bediening stonden, bij name in Israël als een theokratische, als een Godsstaat, de overheden en rechters onmiddellijk onder God. De Heere zelf was hun Opperrechter, aan Hem waren zij verantwoording schuldig, Hij zegende hen, wanneer zij getrouw waren, maar oordeelde en strafte hen ook wanneer zij ontrouw waren in hun ambt.

“Waren alzoo de overheden en rechters in Israël niet boven de wet, gold eenerlei wet voor den koning en zijne onderdanen, de toepassing van de straffen dier wet, wanneer koningen en rechters overtraden, stond niet aan het volk, maar werd door den Heere zelven of onmiddellijk of middellijk aan hen voltrokken.

Zie dit in Israëls geschiedenis. Wanneer een Mozes, Eli, David en andere koningen en overheden overtreden, dan oordeelt en tuchtigt de Heere hen als met zijne eigene hand.

De Heere ontziet hunne hoogheid niet, integendeel hoe hooger zij geplaatst zijn, zooveel te zwaarder is hunne verantwoordelijkheid en doet de Heere hen, wanneer zij tegen Hem overtreden, zijn heilig ongenoegen ondervinden, hoe zwaar moet een Mozes, de man Gods, boeten om de ééne zonde aan de steenrots te Meriba.

Daarom spreekt ook de Heere tegen hen, die Hij goden en zonen des Allerhoogsten noemt: “nochtans” — indien zij namelijk in hunne boosheid volharden — “zult gij sterven als een mensch, en als een van de vorsten zult gij vallen.”

Het woord “nochtans” heeft hier eene scherpsnijdende beteekenis, als zeide God: “hoe Ik u ook in eere gesteld heb, en hoe gij u hierop verheven hebt, als zou uwe grootheid nimmer vergaan, nochtans, in weerwil hiervan, zult gij mijn rechtvaardig oordeel tot uwe vernedering en ondergang niet ontgaan, als een gemeen menschenkind zult gij het vonnis des doods niet ontgaan, meer dan dit, als een van de vorsten, die weleer machtig en groot waren, zult gij vallen.”

Hoe breekt de Heere met die uitspraak den trotsch en ijdel en waan dier goddelooze en onrechtvaardige overheden en rechters; zij zullen sterven, een prooi van den dood en het verderf worden, en hierin in niets onderscheiden zijn van de overige menschen, ook niet van

den geringste. En bleef het hier nog bij, men zou kunnen zeggen: dit oordeel des doods is allen kinderen van Adam gemeen, en kunnen zelfs de godvruchtigen niet ontgaan, maar hier is meer, hier is opklimming: “zij zullen vallen als een van de vorsten. Zij zullen niet sterven als alle menschen, zij zullen vallen, dat is, een gewelddadigen dood sterven.

Het Hebr. woord “vallen” heeft in dit verband die beteekenis, verg. Ps. 91:7; Exod. 19:21; Jer. 8:12, gewoonlijk is het een vallen door het zwaard. Zoo viel een Achab en zoo menige goddelooze koning en rechter; de geschiedenis van vroegeren en lateren tijd is vervuld met zulke oordeelen Gods.

Aan deze aankondiging van het oordeel Gods sluit zich nu het verlangen van den dichter-profeet, hij begeert ernstig dat God hetgeen Hij hem in een gezicht deed aanschouwen in de werkelijkheid bewijze:

8. Sta op, o God! oordeel het aardrijk; want Gij bezit alle natiën.

Uit dit slotvers is het duidelijk, dat in den tijd, waarin de dichter leefde, zoowel in de Heidenwereld als in Israëel, de goddeloosheid en onrechtvaardigheid van de overheden en machten algemeen en ergerlijk groot was. De volken gingen onder hun wreede tirannie gebogen en werden door hun onrecht en geweld vertreden en verplet.

Dezen psalm hebben, gelijk wij reeds opmerkten, allen die in hoogheid zijn wel ernstig ter harte te nemen, opdat zij er zich door laten vermanen en waarschuwen, maar ook de onderdanen ontvangen hier een Goddelijk onderwijs hoe zij het ambt der overheden en machten te eeren en te ontzien hebben, en hoe zij zich te gedragen hebben, wanneer God hen om hunner zonden wille het juk van onwaardige overheden doet dragen.

Van het laatste zegt een zeker schrijver: “waarheen zullen de onderdanen zich wenden, wanneer de overheid den Heere niet vreest en de rechters niet bedenken, dat zij als van God aangesteld en kinderen Gods zijn, als zij niet naar Gods wil, maar naar hunne verkeerde gezindheid richten? In den psalm wordt ons het antwoord gegeven op die vraag; doet de overheid geen recht, zoo is daarom aan de onderdanen het recht niet gegeven om te straffen, maar het behoort den Heere, onzen God, en blijft zijn recht. Christelijke onderdanen zoeken ook in zulke gevallen hulp en redding bij God en vertroosten zich daarmede dat God hun Koning is en Zich over hunne ellende zal ontfermen. Tranen en zuchten zijn de eenige wapenen, die een volk tegen zijne overheid gebruiken mag, wanneer deze God niet vreest.”

De revolutionairen van onzen tijd zullen het hiermede niet eens zijn, maar alle antirevolutionairen geven er van harte hunne instemming aan.

PSALM 83

Een geroep tot den Heere in krijgsgevaar.

1. Een lied; een psalm van Asaf.

Deze psalm is de laatste der twaalf liederen die volgens hunne opschriften Asaf of een zijner nakomelingen tot vervaardiger hebben.

Het is een kriegsgebed, waarmede het beangste volk Gods den hemel om uitkomst en redding bestormt. Talrijke en machtige volken hebben zich onder aanvoering van de Moabieten en Ammonieten saamverbonden om Israël te verdelgen, zijn naam van de aarde te verdoen, dat het geen volk meer zij.

Er is alle grond om aan te nemen, dat deze psalm uit den tijd is van Juda's koning, Josafat; toen, volgens 2 Kron. 20, de kinderen Moabs en de kinderen Ammons, verbonden met andere volken tegen Juda ten strijde kwamen. Wat ons de kroniekschrijver van dien krijg mededeelt, stemt in alles overeen met wat wij in dezen psalm vinden.

In dien dreigenden nood stelde Josafat zijn aangezicht om den Heere te zoeken. De koning riep een vasten uit in gansch Juda, en de Heere antwoordde hem door Jahaziël, een uit de zonen Asafs, op wien in het midden der gemeente de Geest des Heeren kwam, 2 Kron. 20:14—21. Waarschijnlijk is deze Jahaziël ook de vervaardiger van den psalm.

Hooren wij naar zijn ernstig gebed, dat met vs. 2 begint:

2. **O God! zwijg niet; houd U niet als doof, en zijt niet stil, o God!**
3. **Want zie, uwe vijanden maken getier, en uwe haters steken het hoofd op.**
4. **Zij maken listiglijk eenen heimelijken aanslag tegen uw volk, en beraadslagen zich tegen uwe verborgen.**
5. **Zij hebben gezegd: Komt, en laat ons hen uitroeien, dat zij geen volk meer zijn; dat aan den naam Israëls niet meer gedacht worde.**
6. **Want zij hebben in het hart te zamen geraadslaagd; tegen U hebben zij een verbond gemaakt:**

God wordt gezegd “te zwijgen”, “stille te zijn,” wanneer Hij niet aanstonds het gebed zijns volks verhoort en tot hunne redding tusschentreedt, wanneer Hij, als de onrechtvaardige rechter in de gelijkenis, den verdrukte tevergeefs om recht laat roepen. Maar dan ook wordt het gebed vermenigvuldigd en houden de verdrukten te ernstiger aan bij den Heere, gelijk de weduwe bij dien rechter.

Zie dit vs. 2, de bidder doet als geweld op het harte Gods, tot driemaal en telkens dringender herhaalt hij zijne bede.

Er is gevaar in toeven; hij hoort hun krijgsgetier, hij ziet hoe zij trotschelijk het hoofd omhoog steken als waren zij reeds overwinnaars.

En hij dringt die bede aan met er op te wijzen dat zij, die tegen hen beraadslagen, 's Heeren vijanden en haters zijn, “uwe vijanden”, “uwe haters” noemt hij ze.

En daarentegen noemt hij Israël 's Heeren volk en verborgen, “uw volk” en “uwe verborgen” spreekt hij. Teeder is de benaming “uwe verborgen.” 's Heeren volk is gelijk een kostbare schat bij den Heere verborgen, zij zitten in de schuilplaats des Allerhoogsten, Hij waakt over hen en bewaart ze als den appel van het oog.

Dit zijn altegaar redenen, waarop de dichter pleit; het geldt 's Heeren naam en eere met het behoud van zijn volk, dat Hij zoo teeder bemint.

Want het is geen gemeene oorlog, waarmede die vijanden Israël bedreigen, het is hun niet te doen om buit of eenig stuk van Israëls grondgebied, neen zij hebben niet minder in 't zin dan om Israël uit te roeien, dat het geen volk meer zij. Israël is voor hen, omdat het Gods volk is, een lastige steen, aan wien zij zich stooten, en nu vooral, nu Israël, onder de gezegende regeering van den godvruchtigen Josafat, getrouw aan den dienst van Jehova, in bloei en welvaart steeds toeneemt.

Het zijn vooral Juda's naaste naburen en aanverwanten, de kinderen van Lot, Moab en Ammon, die hen gram zijn. Van dezen is het voornemen tot dien verdelgingskrijg uitgegaan, en met hen hebben zich de volken vereenigd, die vs. 7—10 met name genoemd worden.

Listiglijk en heimelijk is die aanslag voorbereid, vs. 4. De dichter leidt ons in de geheime vergadering, waar zij hunne helsche plannen smeden, en wij hooren hen spreken: "Komt, laat ons hen uitroeien, dat zij geen volk meer zijn; dat aan den naam Israëls niet meer gedacht worde," vs. 5.

Zij hebben den welgelegen tijd afgewacht, en nu die gekomen is, trekken zij met hunne vereenigde legerbenden, onder vreeselijk krijgsgetier en met opgeheven hoofden, als waren zij reeds overwinnaars, tegen Juda op:

- 7. De tenten van Edom en der Ismaëlieten, Moab en de Hagarenen;**
- 8. Gebal, en Ammon, en Amalek, Palestina met de inwoners van Tyrus.**
- 9. Ook heeft zich Assur bij hen gevoegd; zij zijn den kinderen van Lot tot eenen arm geweest. Sela.**

Welk eene onafzienbare legermacht, met reden mocht Josafat vreezen, toen men hem boodschapte: "Er komt een groote menigte tegen u van gene zijde der zee, uit Syrië; en zie, zij zijn te Haze-zon-Thamar, hetwelk is Engedi." Wel mocht hij in zijn gebed belijden: "want in ons is geene kracht tegen deze groote menigte" die tegen ons komt, en wij weten niet wat wij doen zullen; maar onze oogen zijn op U."

Die groote menigte zijn den kinderen Lots, Moab en Ammon, tot een arm, tot sterkte, zij hebben zich met hen verbonden.

De dichter noemt ze op naar hunne ligging in betrekking tot het rijk van Juda. De eerste zeven, van Edora tot Amalek, waren uit de landen oostelijk en zuid-oostelijk van Juda gelegen. De Edomieten van het gebergte Seir, Moab en Ammon oostelijk van de Doode zee, de Hagarenen, een zwervende volksstam, strekten zich, evenals de Ismaëlieten, meer oostelijk uit tot aan den Eufraat. Gebal lag misschien ten zuiden van de Doode Zee, Amalek evenzeer meer zuidelijk bij de Perzische golf. Verder worden genoemd, westelijk aan de zee gelegen, Palestina, dit zijn de Filistijnen, Tyrus en Assur. Een tiental volken, meer nabij of verre van Juda gelegen, hebben zich alzoo tegen den Heere en zijn volk verbonden.

Eenig mag deze aanslag heeten, waar zag men in Israëls geschiedenis, vroeger of later, zoovele vijanden tegen het erfdeel des Heeren saamverbonden, en dit met het helsche oogmerk den naam van Israël geheel van de aarde te verdelgen. Alleen de geschiedenis van 's Heeren gemeente onder het Nieuwe Testament kent vervolgingen aan deze gelijk.

Maar gelijk het der wreedste vervolging niet gelukt is de gemeente van Jezus uit te roeien, zoo heeft het ook den vijanden van Israël met hunne ontelbare legerscharen niet gebaat, de strijd was des Heeren, en daarom vermochten zij niet, wij zullen dit in het tweede deel van

onzen psalm hooren. God hoort het gebed.

Na opnoeming der vele en machtige vijanden, die tegen Juda opkwamen om het te verdelgen, dat het geen volk meer zij, gaat de dichter over om de rechtvaardige wrake des Heeren over die vijanden in te roepen:

- 10. Doe hun als Midian, als Sisera, als Jabin aan de beek Kison;**
- 11. Die verdelgd zijn te Endor; zij zijn geworden tot drek der aarde.**
- 12. Maak hen en hunne prinsen als Oreb en als Zeëb, en al hunne vorsten als Zebah en als Zalmûna;**
- 13. Die zeiden: Laat ons de schoone woningen Gods voor ons in erfelijke bezitting nemen.**

De dichter kiest hier, uit de geschiedenissen der gerichtens Gods over de vijanden van zijn volk, twee voorbeelden, die op het treffendst in het licht stellen hoe geweldig de Allerhoogste wrake neemt over wie zich tegenover Hem en zijn volk stellen.

De beide gebeurtenissen zijn ons beschreven in het boek der Richteren, de eerste in Hfdst. 6—8, de tweede in Hfdst. 4 en 5. In de geschiedenis gaat de tweede gebeurtenis de eerste vooraf, maar de dichter keert in vs. 10 de orde om en gewaagt eerst van de Midianieten (Hfdst. 6—8) en dan van Sisera, den krijgsoverste, en van Jabin, den koning der Kanaänieten, terwijl hij weder in vs. 11 en 12 tot de historische terugkeert, in het vermelden van de wrake Gods eerst over Sisera en Jabin en dan over de prinsen en vorsten van Juda.

Opmerkelijk is de overeenkomst tusschen deze verhalen uit het boek der Richteren en het verhaal in 2 Kron. 20, naar aanleiding waarvan deze psalm vervaardigd is. Zoo hier als daar is het eene vereenigde macht van Heidensche volken ten Noorden, Zuiden en Oosten van Palestina gelegen, die tegen Juda opkomen, en hebben één zelfde oogmerk: Juda te overweldigen en den naam van Israëel uit te roeien.

Daarom roept de dichter over de Moabieten en Ammonieten dezelfde wrake Gods in, waarmede Hij zich aan Sisera en Jabin en de prinsen en vorsten der Midianieten gewroken heeft.

En hoe letterlijk is dit vervuld, gelijk de Heere de Kanaänieten en Midianieten verslagen heeft, zoo ook de Moabieten en Ammonieten; vergelijk Richt. 4:15 en 7:21 en 22 met 2 Kron. 20:22 en 23. Gelijk de Midianieten door onderlinge verdeeldheid het zwaard tegen elkander keerden en vielen, zoo lezen wij van de kinderen Ammons en Moabs dat zij opstonden tegen hunne bondgenooten, de inwoners van Seïr om die te verbannen en te verdelgen, en als zij met de inwoners van Seïr een einde gemaakt hadden, hielpen zij den een den andere ten verderve.

De Heere heeft Juda's vijanden in hun eigen zwaard doen vallen, zij hebben elkander verdorven, en heeft des dichters bede verhoord, zooals wij die hem hooren uitstorten:

- 14. Mijn God! maak hen als een wervel, als stoppelen voor den wind.**
- 15. Gelijk het vuur een woud verbrandt, en gelijk de vlam de bergen aansteekt;**
- 16. Vervolg hen alzoo met uw onweder, en verschrik hen met uwen draaiwind.**
- 17. Maak hun aangezicht vol schande, opdat zij, o Heere! uwen naam zoeken.**
- 18. Laat hen beschaamd en verschrikt wezen tot in eeuwigheid, en laat hen schaamrood worden, en omkomen;**
- 19. Opdat zij weten, dat Gij alleen met uwen naam zijt de Heere, de Allerhoogste over de gansche aarde.**

De wraak en toorn, die de dichter over Juda's vijanden inroept, heet de dichter, gelijk elders in de Schrift, een onweder, vergezeld van een hevigen orkaan, en van vuur. Die vijanden, hoeveel en machtig ook, zijn voor dit onweder des Heeren als lichte stoppelen, die hoog in de lucht geworpen en verstrooid worden, en voor het vuur des Heeren gelijk een woud, gelijk het geboomte der bergen, dat, aangestoken, geheel verteert, omdat er geen blusschen aan is.

Maar de dichter kan niet eindigen zonder zijn ernstigen wens en bede, dat dit oordeel mag uitloopen tot grootmaking van 's Heeren naam, zelfs nog door die vijanden.

Kan hij niet nalaten te bidden, dat Juda's vijanden beschaamd en tot schande worden, dat hun trotsche macht verbroken worde en zij omkomen onder de plagen des Heeren, toch begeert hij nog, dat zij te midden van 's Heeren oordeelen, gewillig of onwillig, zijnen naam zoeken, Hem, Israëls God, erkennen als den Heere, den Allerhoogste in zijne oppermacht, rechtvaardigheid en genade.

Met die bede eindigt onze Asaf zijn gebedspsalm, en toont hiermede duidelijk, dat hij het groote oogmerk van alle wegen en daden Gods verstaat: de verheerlijking van zijn Naam, de redding-van zijn volk en de overwinning van allen die Hem en Zion gram zijn.

Wij kunnen uit de laatste van de psalmen Asafs leren hoe de gemeente onder vervolging en benauwdheden tot haar Hoofd en Koning te bidden heeft. Geen persoonlijke haat moet haar de wrake Gods over hare vijanden doen uitroepen, maar de liefde tot 's Heeren naam en eere, zoowel als de begeerte tot het eeuwig heil harer vijanden.

Zulk bidden is Gode aangenaam en wordt van Hem verhoord. Hij verschrikt en verwart de vijanden, maar doet zijn volk juichen, zij worden in en door Hem overwinnaars, en geven Hem alle eer en lof, gelijk Juda's koning, Josafat, en al zijn volk gedaan hebben, 2 Kron. 20:24-28.

PSALM 84

Een smachtend verlangen naar God in zijne voorhoven.

1. Voor den opperzangmeester, op de Gittith; een psalm, voor de kinderen van Korach.

Evenals Ps. 42 en 43 behoort ook deze psalm aan David, en is door hem in denzelfden tijd en onder dezelfde omstandigheden vervaardigd, namelijk op zijne vlucht voor Absalom.

Geheel de inhoud, taal en beeldspraak, en niet het minst de gemoedsstemming die er in wordt uitgesproken, pleit ervoor dat David er de dichter van is, en wel in den tijd door ons genoemd.

Hij noemt zich den gezalfde des Heeren, vs. 9; hij is in ongeval, hij gaat door een tranendal, het “dal der moerbeziënboomen,” waarin men naar de verkwikking des Heeren uitziet, vs. 9; hij is verwijderd van de voorhoven des Heeren, van de heilige woningen zijns Gods, waarnaar hij met smachtend verlangen uitziet.

Diezelfde grondtoon, die zich in Ps. 42 en 43 uitspreekt, hooren wij ook hier; zijn innerlijk, smachtend en hijgend verlangen naar de gemeenschap des Heeren, zijn dorst naar God. Van hier de overeenkomst in de meer ongewone beeldspraak in dezen psalm en de beide genoemde psalmen. Gevoelig, liefelijk en zacht is des dichters taal en beeldspraak.

Van wien anders zou dan dit lied kunnen zijn dan van den liefelijke in psalmen Israëls? Zeker, de man, die in psalm 27 getuigde: “Eén ding heb ik van den Heere begeerd, dat zal ik zoeken: dat ik al de dagen mijns levens mocht wonen in het huis des Heeren,” die man en geen ander moet de dichter van dit lied zijn, uit zijne ziel is het gevloeid, hij heeft het aan zijne geliefde zangers, de Korachieten, overgegeven om op de Gittith gezongen te worden.

Deze psalm behoort dan ook evenals Ps. 42 en 43 tot de liefelijkste tempelzangen der gemeente Gods van alle tijden. Hij wordt met gelijke instemming gezongen in de schoonste en grootste tempels en in de onaanzienlijkste bedehuizen, overal en aan alle plaatsen, die ’s Heeren tegenwoordigheid tot zijne woningen geheiligd heeft, en waar het naar God dorstend hart Hem zoekt en vindt.

Na het opschrift in vs. 5, hooren wij David aldus spreken:

2. **Hoe liefelijk zijn uwe woningen, o Heere der heirscharen!**
3. **Mijne ziel is begeerig, en bezwijkt ook van verlangen, naar de voorhoven des Heeren; mijn hart en mijn vleesch roepen uit tot den levenden God.**
4. **Zelfs vindt de musch een huis, en de zwaluw een nest voor zich, waar zij hare jongen legt, bij uwe altaren, Heere der heirscharen, mijn Koning, en mijn God!**
5. **Welgelukzalig zijn zij, die in uw huis wonen; zij prijzen U gestadiglijk. Sela.**

David begint met den lof van ’s Heeren woningen te verheffen, en grondt hierop zijn verlangen naar de inwoning in die voor zijne ziel zoo beminnelijke plaatsen.

Die woningen, waaraan hij ook voorhoven toekent, zijn hier niet de tempel maar de tent, de tabernakel, die David — zie 2 Sam. 6:7 — voor de Arke des verbonds op Zion gespannen had. Het laat zich denken, dat deze tent in omvang en pracht niet heeft ondergedaan voor den tabernakel, dien Israël uit de woestijn had medegevoerd, en te Silo stond. Ook elders in Ps. 63:3 en 68:36, noemt hij deze tent een heiligdom en heiligdommen des Heeren.

“Liefelijk”, dat is geliefd en beminnelijk zijn voor hem die woningen. Het liefelijke dier woningen was voor David en alle ware Israëlieten hierin gelegen, dat zij de plaats waren waarin

Jehova woonde, waar Hij Zich openbaarde, en zij de liefelikheden des Heeren aanschouwden, en zich konden overgeven aan en verlustigen in de onderzoekingen der geestelijke en eeuwige dingen.

Het zijn alzo niet die woningen op zich zelve, die David zoo hoog verheft, maar het is de gemeenschap van den Heere der Heerscharen, van dien grooten en geduchten God, die over alle aardsche en hemelsche plaatsen heerscht, dien David zoo ernstig zoekt, met zulk een brandend verlangen begeert.

Alles, in en aan hem, is begeerig naar de voorhoven des Heeren, naar den levenden God, zie vs. 3. Zijne ziel, zijn hart en zijn vleesch, zijn geheele persoon; zijn ziel en lichaam zijn “begeerig”, “verlangen”, “roepen uit” naar den levenden God. Zijne ziel “bezwijkt” van verlangen, dat is wordt “verteerd” van het uitzien en begeeren naar de gemeenschap Gods.

Want zijn God, Wien hij kent en op Wien hij vertrouwt, en in Wiens genade en gunst hij roemen kan, is de levende God, een God die Zich openbaren kan en wil, die Zich mededeelt aan zijne kinderen en Zich aan hen te genieten geeft. Hij is geen doode God als de afgoden der heidenen. David heeft dit menigmaal ervaren, en hij ondervindt het op het oogenblik, dat hij met zooveel nadruk zijn verlangen uitspreekt. Zie bij dit vers Ps. 42:3 en 4; Ps. 63:2 en 3.

En nu verwijderd van 's Heeren voorhoven, omdolende als een verdreven vogel, gevoelt hij te smartelijker het gemis van de veiligheid en rust bij 's Heeren altaren. Die rust en veiligheid vinden de musch en de zwaluw in haar nest; haar nest is haar huis en woning, waarin zij ook hare jongen veilig nederlegt.

En gelijk nu een vogel naar zijn nest begeert, en hij het vindt, alzo begeert Davids ziel naar 's Heeren altaren, naar diens woningen, want ook hij weet dat daar zalige rust en de hoogste veiligheid voor zich en de zijnen is.

Onze lezers zullen uit deze verklaring van vs. 4 bespeuren, dat wij de laatste woorden: “bij uwe altaren, Heere, mijn Koning en mijn God!” niet verbinden aan de vorige woorden, alsof David zou zeggen: “indien de musch en de zwaluw een huis vindt bij uwe altaren; hoeveel meer dan ik.” Maar dit is de beteekenis van Davids woorden niet; die laatste woorden zijn een afgebroken vergelijkend zindeel, waarin hij uitspreekt, liever uitroept: wat het nest is voor den vogel, en gelijk deze in zijne omzwerving daarnaar begeert, alzo zijn uwe altaren, Heere, mijn Koning en mijn God! voor mijne ziele, daar vindt zij rust en veiligheid, daar begeert zij naar.

Zoo verstaan, behoudt de vergelijking bare beteekenis en liefelijkheid. Wat ook zou het beteekenen, dat de vogel bij Gods altaren een nest en huis vindt? Hij is het zich immers niet bewust, en bovendien waar vinden wij in de Schrift enig bewijs, dat de Israëlieten het der zwaluw toelieten haar nest te bouwen en vast te hechten aan 's Heeren heiligdommen.

Het is dan ook dat wij David, in het volle besef en genot van het veilige en goede van Gods huis, hooren uitroepen: “Welgelukzalig zijn zij, die in uw huis wonen, zij prijzen U gestadiglijk.”

Zoo begeert, verlangt en smacht Davids ziele naar de voorhoven des Heeren, naar gemeenschap met den levenden God. En wie iets van het leven Gods bezit, en ervaring heeft van het droevig gemis van 's Heeren tegenwoordigheid, zal hier David verstaan en zijne innige zielsbegeerte zal met die van den koninklijken zanger samensmelten.

Welgelukzalig allen, die in dezen psalm den grondtoon van hun hart en leven vinden.

In het vol besef van het uitnemende goede van Gods huis en het heilige van Diens paleis heeft David, vs. 5, uitgeroepen: “Welgelukzalig zijn zij, die in uw huis wonen; zij prijzen U gestadiglijk. Sela.”

In dat huis, in de tegenwoordigheid van den levenden God, is bescherming en heil te vinden voor de verdrukten in bange tijden, zoodat zij onder vervolging en lijden nog stoffe hebben om den Heere gestadiglijk op het hoogst te prijzen. Hoe menigmaal had David dit ondervonden in zijn leven, zoo gekenmerkt door druk en lijden en waarin de Heere hem tot een Schutsheer en Helper geweest was.

En de herinnering hieraan doet hem, vs. 6, 7 en 8, het “welgelukzalige” van hen, die begeerig zich opmaken naar Godes huis, te meer verheffen en prijzen:

- 6. Welgelukzalig is de mensch, wiens sterkte in U is, in welker hart de gebaande wegen zijn.**
- 7. Als zij door het dal der moerbezieboomen doorgaan, stellen zij Hem tot eene fontein; ook zal de regen hen gansch rijkelijk overdekken.**
- 8. Zij gaan van kracht tot kracht; een iegelijk van hen zal verschijnen voor God in Zion.**

David gedenkt hier de feestgangers, die jaarlijks op Israëls groote feesten uit alle deelen des lands opgingen naar Zion, hen noemt hij welgelukzalig. Maar men merke wél op, niet allen, die daar in breede en groote scharen optrokken naar Zion, prijst hij onbepaald welgelukzalig. Hij doet het onder twee voorwaarden: ten eerste, dat hunne sterkte in God zij, en ten tweede, dat in hun hart de gebaande wegen zijn, alleen de man, bij wien deze twee dingen zijn, is de welgelukzalige.

En wie is de man, wiens sterkte in God is? Dat is de man, die, ontledigd van alle eigen wijsheid, kracht en roem, van zich en alle schepselen buiten hem heeft leeren afzien, en het vertrouwen zijns harten alleen op den Heere gevestigd heeft. Het is de ware Israëliet, die door genade den levenden God kent, en voor wien, buiten dien God, geene hulpe en sterkte te vinden is.

In het hart van dien man zijn dan ook de “gebaande wegen.” Bij de “gebaande wegen” hebben wij hier te denken aan de hoofdwegen en straten langs welke de feestgangers uit alle deelen des lands naar Zion togen. Die wegen werden, naar het getuigenis der joodsche meesters, tegen den tijd der hooge feesten gebaad, van alle hindernissen en belemmeringen bevrijd om den feestgangeren den weg gemakkelijk te maken.

Zegt nu de dichter dat die “gebaande wegen” in het hart van den waren feestganger zijn, dan spreekt hij daarmee het ernstig en heilig verlangen van dien feestganger uit om op te gaan naar God in Zion, om daar gemeenschap des geloofs en der liefde met den Heere zijnen God te oefenen, ’s Heeren liefelijkheid te aanschouwen en te onderzoeken in zijnen tempel.

En blijven aan dit opgaan tot God te Zion bezwaren verbonden, de ware pelgrim vreest die niet, zijne sterkte is in God, zijne verwachting zal niet beschaamd worden, hij zal voor God in Zion verschijnen, zie vs. 7 en 8.

In vs. 7 gewaagt de dichter van een dal, dat de feestgangers in hun opgaan naar Zion hadden door te trekken. In het oorspronkelijke wordt het genoemd het bak a-dal. Over de beteekenis nu van het woord baka is verschil bij de uitleggers. Onze overzetters hebben het hier en 2 Sam. 5:23 vertaald voor “moerbezieboomen”; anderen houden het voor een eigennaam van zeker dal, dat bij Jeruzalem zou gelegen zijn, maar men zoekt tevergeefs naar een dal van dien naam; nog anderen blijven bij de eerste en eenvoudige beteekenis van het woord baka: “geween,” en vertalen “dal der tranen” of, zooals de Grieksche overzetters, “het jammerdal.”

Wij voegen ons bij de laatsten, en denken hier aan een dor en waterloos dal, waarin de, door de brandende en verschroeiende zonnehitte, afgematte reiziger, tevergeefs naar water uitziet.

Het tweede deel van vs. 7 begunstigt deze verklaring, immers er staat: “zij stellen Hem, den

Heere, tot een fontein, ook zal de regen hen gansch rijkelijk overdekken.” Die amechtige en afgematte reizigers in het “dal van tranen” bezwijken evenwel niet, hunne oogen zijn vertrouwend op den Heere geslagen, Hij, de bron van alle goede gaven, is hun altijd vloeiende fontein. En die verwachting wordt niet beschaamd, als de nood op het hoogst is, daalt er een overvloedige regen neder, die hen allen rijkelijk tot volle verkwikking overdekt.

En men ziet gebeuren wat de dichter vs. 8 teekent: “Zij gaan van kracht tot kracht,” die overvloedige regen wekt hunne ingezonken kracht op en doet ze in krachten steeds toenemen, zoodat zij, hoe nader zij aan Zion, aan het huis des Heeren komen, des te lustiger en vroolijker worden. Niemand is bezweken, ook de zwakste niet, zij allen verschijnen voor God in Zion.

Wel mag de mensen welgelukzalig genoemd worden, wiens sterkte in den Heere is, en in wiens hart de gebaande wegen zijn.

Onze lezers en lezeressen zullen ons verstaan, wij behoeven geene feestgangers naar Zion te zijn in den zin als Israël weleer, om in deze woorden des dichters onze eigene ervaring terug te vinden. Alle ware geloovigen weten wat het zegt door een “tranendal” gevoerd te worden naar het Zion Gods, het is hun kinderdeel door vele verdrukkingen in te gaan in het koninkrijk Gods. De nood kan in dit “dal der tranen” wel eens hoog gaan, en hun vertrouwen op zware proeven gesteld worden, zoodat zij vreezen te bezwijken en om te komen. Maar dan ook sterkt de Heere door innerlijke werking zijns Geestes hun vertrouwen, en een overvloedige regen van zegeningen, zoo natuurlijke als geestelijke, overdekt hen rijkelijk. Dan maakt God de vermoeide ziel dronken, de krachten worden vernieuwd en vermeerderd, zij gevoelen de hitte des daags en de koude des nachts niet, en gaan in God gesterkt blijmoedig voort, totdat hunne voeten de poorten van het eeuwig Jeruzalem binnentreden, om zich eeuwig in de aanschouwing en de gemeenschap van den levenden God te verheugen en te verblijden.

Dit is de weg en zal het deel zijn van alle ware feestgangers naar het Zion Gods, dat Boven is.

Heeft de dichter tot vs. 8 het “welgelukzalig” geprezen van het opgaan naar en het komen tot God in Zion, de waarheid hiervan doet hem te dieper het smartelijke van zijn gemis gevoelen, verdreven als hij is van ’s Heeren huis, omzwerfende als een balling in den vreemde.

Nooit te voren had hij zulk een smartelijken indruk gehad van het gemis van ’s Heeren tegenwoordigheid, en had hij het voorrecht en genot van te wonen in ’s Heeren huis zoo hooggeschat als thans. Het gemis deed hem het genot waardeeren, en doet hem te sterker roepen dat zijn God hem wederbrengt tot zijne woningen:

9. Heere, God der heirscharen! hoor mijn gebed; neem het ter ooren, o God van Jakob! Sela.

10. O God, ons Schild! zie, en aanschouw het aangezicht uws gezalften.

“Welk een aandrang der ziel, en welk een hechte pleitgrond ligt er in deze bede. Zijn God is “de God der heirscharen,” de Almachtige, de Heer van hemel en aarde, Hij kan hem verlossen; maar Hij is ook de Genadige, wiens reddende liefde Zich zoo menigvuldig aan Jakob bewezen heeft, Hij wil ook hem redden uit al zijne benauwdheden. Die God is zijn “schild”, zijne bedekking en bescherming, waarachter hij zich verbergen kan en veilig is tegen de aanvallen zijner vijanden. Doch de Heere is dit niet voor hem alleen, maar tevens voor al zijn volk, over wie de Heere hem gezalft heeft, daarom noemt hij Hem hier niet mijn maar ons schild.

David's lot is één met dat van zijn volk, en wat de Heere voor hem is, dat is Hij ook voor zijn volk.

Met nadruk noemt hij zich hier “’s Heeren gezalftde”, want in die betrekking vervolgde hem

thans zijn zoon Absalom, en was David zich bewust dat hij de verkorene des Heeren was, zijn gunsteling, wien de Heere niet kon overgeven in de hand zijner vijanden.

Dat “uw gezalfde” is hem een pleitgrond te meer, het geeft hem vrijmoedigheid bij den Heere aan te houden, die met hem en zijn zaad een welgeordineerd en vast verbond gemaakt heeft in den waren Gezalfden Koning, in den Messias.

Verklaar hieruit dien vrijmoedigen aandrang in dat “hoor mijn gebed,” “neem ter ooren,” “zie, en aanschouw.” Zoo bad ook Hiskia, toen Sanherib Jeruzalem benauwde en den Heere hoonde: “O Heere! neig uw oor en hoor, doe, Heere, uwe oogen open en zie,” 2 Kon. 19:16; en de kerk in hare verdrukking: “zie van den hemel af, en aanschouw van uwe heilige en uwe heerlijke woning,” Jes. 63:15.

Alle ware bidders zullen hier David verstaan en met zijne betuiging instemmen:

11. **Want één dag in uwe voorhoven is beter dan duizend elders; ik koos liever aan den dorpel in het huis mijns Gods te wezen, dan lang te wonen in de tenten der goddeloosheid.**
12. **Want God, de Heere, is eene zon en schild; de Heere zal genade en eer geven; Hij zal het goede niet onthouden dengenen, die in oprechtheid wandelen.**
13. **Heere der heirscharen! welgelukzalig is de mensch, die op U vertrouwt.**

Hoeveel de dichter alreede gezegd heeft van het welgelukzalige der gemeenschap met den Heere in zijn huis, hij kan er niet over uitgesproken worden, ook in opzicht tot zichzelf moet hij verklaren, dat dit voorrecht en genot boven alles gaat.

Eén dag van overzalig genot in 's Heeren huis verkiest hij verre boven elk ander genot, ook als het duizend dagen ongestoord aanhield. David weet bij ervaring dat er ook elders genot te smaken is, zelfs veel genot, dat op zichzelf niet zondig is, en der geloovigen geweten niet behoeft te bezwaren; het genot dat hem de natuur, de wetenschap, de kunst, de vriendschap, en zooveel meer, hem aanbood, maar al dit genot, hoe ongestoord en lang van duur, kon voor hem in geene vergelijking komen met het heilig, zalig en heerlijk genot in de tegenwoordigheid Gods.

Waar hij te kiezen heeft tusschen die twee was zijne keuze nooit twijfelachtig. En gold het de keuze tusschen wereldsch en zondig genot in de tenten der goddeloosheid en het zijn in 's Heeren huis, dan kon er zelfs geene sprake zijn van vergelijken of kiezen, de minste plaats in Gods huis, als gemeen leviet, een dorpelwachter te zijn, was hem dan een uitverkoren plaats, niet in te wisselen tegen het wonen in de weeldrige paleizen der goddeloosheid.

Want God is zijn zon en schild, van Hem daalt genade en eere af, Hij onthoudt het goede niet aan die in oprechtheid voor Hem leven, vs. 12.

Wat de zon voor deze aarde en al hare schepselen is, het licht, het leven en de vreugde, dat is God in veel hooger zin voor die Hem in oprechtheid zoeken en in zijn huis wonen. Uit Hem, als uit de bron van alle licht en liefde, vloeit hen, hoe schuldig en onwaardig zij zijn, niet slechts genade maar ook eere toe. David weet dat hij niet onschuldig is, daarom spreekt hij van genade het eerst, en dan van de eere, die hij zich onwaardig gemaakt heeft. Beiden zal God hem bewijzen, wanneer hij hem uit Absaloms hand zal redden en hem weer in zijne koninklijke eere te Jeruzalem zal herstellen. Dat goede zal God hem niet onthouden, hierop vertrouwt hij, dit is zijne verwachting.

En in het welverzekerd bewustzijn hiervan, spreekt hij den mensen, wie hij zijn moge, welgelukzalig, die op Hem vertrouwt.

Kan het anders of deze psalm moet de meestgeliefde, de uit verkoren psalm van alle kinderen

Gods zijn. Hoe vinden zij er hun innigste levensbegeerte en ervaring in uitgesproken, te leven in de zalige gemeenschap Gods in Christus, en zich in elken nood alleen op Hem te verlaten. Dat zijn de beginselen en onderpanden des eeuwigen levens, die hen eene zaligheid waarborgen, welk geen oog gezien en geen oor gehoord heeft, en in het hart des menschen niet is opgeklommen, en dat om God eeuwig te prijzen en te verheerlijken.

PSALM 85

Dankzegging, gebed en blijde hope.

1. Een psalm, voor den opperzangmeester, onder de kinderen van Korach.

Dit lied, gezongen door de kinderen van Korach, is een psalm van dankzegging en gebed en tevens van blijde hoop en heilvolle verwachting voor de gemeente der wedergekeerden uit Babel.

De godvruchtige dichter van dit lied, gewis een der kinderen van Korach, moet geleefd hebben in de eerste jaren na de wederkeering van Juda uit de zeventigjarige ballingschap.

Was Juda's verlossing eene groote en veelbelovende, spelde de wijze waarop zij plaats had, in verband met de profetieën der herstelling van de gemeente Israëls, den volke eene heilvolle toekomst, niet lang waren de wedergekeerden in hun erfland, en beijverden zij zich Jeruzalem en den tempel te herbouwen, of jaren van tegenstand en strijd wachtten hen.

De Samaritanen en andere volksstammen zagen het met leede en wangunstige oogen aan, dat de gemeente Israëls zich weer in Palestina vestigen zou en stad en tempel herbouwen. Er volgden droeve en donkere dagen, waarin het geloof en de hope der wedergekeerden zwaar geschokt werd, omdat het hunnen vijanden gelukt was den Perzischen koning door bedriegelijke redenen te overreden een bevel uit te geven, waarbij de herbouw van stad en tempel moest gestaakt worden.

Het is in die gedrukte en treurige jaren, waarin ook de profeten Haggai en Zacharia onder de wedergekeerden optraden tot hunne vermaning en vertroosting, dat de godvruchtige zanger van dezen psalm met ootmoedige schuldbelijdenis zijne dankzeggingen en gebeden in den naam des volks voor den Heere uitsprak, met de blijde hope en verwachting op de eindelijke voltooiing der aanvankelijke verlossing, opdat hij het neergebogen hart zijns volks oprichten en vertroosten mochte.

Hooren wij dien ootmoedigen, erkentelijken en geloovigen bidder:

2. **Gij zijt uwen lande gunstig geweest, Heere! de gevangenis van Jakob hebt Gij gewend.**
3. **De misdaad uws volks hebt Gij weggenomen; Gij hebt al hunne zonden bedekt. Sela.**
4. **Gij hebt weggenomen al uwe verbolgenheid; Gij hebt U gewend van de hittigheid uws toorns.**

De dankzegging gaat hier het gebed vooraf, dat in vss. 5-8 volgt. Dit is de rechte manier van bidden, waarbij men begint Gode de eere te geven voor genoten weldaden en men vervrijmoedigd wordt om meerdere weldaden te begeeren; onze dichter heeft dit goed begrepen.

Maar hij had ook goede redenen om aldus te beginnen, de Heere had groote dingen gedaan, Hij was zijn land, want Palestina was 's Heeren privaat eigendom, en Israël zijn volk, gunstig geweest, Hij had de zware en langdurige gevangenis zijns volks gewend, hun drijver, Babel, door den Perzischen koning Cores doen overweldigen, en op diens bevel Israël vrijlating geschonken. Dit alles had zich gekenmerkt door een wonderbaar, vrijmachtig en hoogstgenadig welbehagen des Heeren.

Het is bovenal het vrijmachtige en genadige van dit welbehagen, dat de dichter inziet, beseft, en erkent.

Juda is, evenals het Rijk van Israël, om zijne zonden en misdaden door den Heere overgegeven in de hand van den koning van Babel en uit zijn land gevankelijk weggevoerd, en de verwoesting over stad en tempel gekomen, was eene betooning van 's Heeren verbolgenheid

en hittigen toorn, ontstoken tegen de zonden zijns volks.

De ootmoedige belijdenis hiervan spreekt de dichter vs. 3 en 4 uit, maar tegelijk de dankende belijdenis van 's Heeren vrijmachtige genade, omdat Hij de misdaad zijns volks, die als schuld voor zijn aangezicht om straffe riep, had "weggenomen," vergeven, en als een bloedschuld, die om wrake riep, "bedekt" had.

Het "Sela" aan het einde van vs. 3 schijnt aan te duiden, dat de muziek jubelend invalt, waarop de dichter in vs. 4 voortgaat den Heere te loven, Die alzoo bewezen heeft Zich afgewend te hebben van al zijne verbolgenheid, en Zich afgekeerd te hebben van de hittigheid zijns toorns, die als een verterend vuur over Israël ontstoken was.

Zoo verheft de dichter de groote daden van 's Heeren vrijmachtige genade en ontferming aan zijn volk bewezen, maar dit juist geeft hem vrijmoedigheid om te bidden, dat de Heere voortga in zijne liefde en het werk zijner genade in zijne gemeente voltooie.

5. **Breng ons weder, o God onzes heils; en doe te niet uwe toornigheid over ons.**
6. **Zult Gij eeuwiglijk tegen ons toornen? Zult Gij uwen toorn uitstrekken van geslacht tot geslacht?**
7. **Zult Gij ons niet weder levend maken, opdat uw volk zich in U verblijde?**
8. **Toon ons uwe goedertierenheid, o Heere! en geef ons uw heil.**

De bede: "breng ons weder, o God onzes heils!" bewijst dat gansch Juda en Israël nog niet is wedergekeerd, en dat de wedergekeerden nog verre zijn van in bloeienden staat te verkeerden. Nog is 's Heeren toorn niet ganschelijk over hen opgeheven, ook als de Heere Zich gewend heeft, naar vs. 3, van al zijne verbolgenheid, van zijn vollen toorn over hen. Van hier ook de vragen, "zult Gij eeuwiglijk tegen ons toornen?" "zult Gij ons niet weder levend maken," dat is: oprichten, herstellen en voor uw aangezicht als uw volk en eigendom doen gelukkig zijn.

Dit zijn geene vragen van twijfel of ongeloof maar het zijn beden van vertrouwend verlangen om het harte Gods tot ontferming te bewegen. Daarom bidt hij ook: "toon, bewijs, ons uwe goedertierenheid!"

De dichter weet, zal hij en zijn volk uit de ellende en nood gered worden, zal het treurende Zion zich weer verheugen en verblijden, dan zal de Heere in zijne volle gunst en goedertierenheid moeten wederkeeren, om zijn volk zijn heil, zijne volkomene verlossing te doen zien.

Dat Zions maagd zoo treurig en verslagen nederzit, smart hem aan zijn harte, hij weet dat het hare roeping en hoogste zaligheid is zich in haar Heer en Zaligmaker te verblijden, maar hoe kan zij dit, indien de Heere haar niet zijn heil doet zien, en haar niet redt uit al hare nooden.

Maar hieraan twijfelt deze ootmoedige en ernstige bidder niet, wij zullen dit uit de volgende verzen hooren. Hij wil hooren en opmerken wat de Heere spreken zal, wat Hij hem antwoorden zal.

Bidders, die zulke voornemens uitspreken, zijn de ware bidders. Zij vergenoegen zich niet met als in het voorbijgaan bij den Heere aan te kloppen, zij blijven staan, totdat de genadeur van het hemelhof voor hen geopend wordt, totdat de Heere hen zijne goedertierenheid toont.

Mochten wij allen van dezen bidder leeren om, in stede van ongeloovig klagen, onze gebeden met dankzeggingen te mengen, en zoo te bidden, dat wij op het antwoord geloovig blijven wachten.

Storte hiertoe de Heere den Geest der genade en gebeden over al zijn volk uit, dat als Israël

is wedergekeerd, en toch nog altijd te bidden heeft: breng ons weder, o God onzes heils!

Op de dankzegging en het ootmoedig en dringend gebed des dichters volgt nu de betuiging van het heilig voornemen zijns harten om aandachtig op te merken wat antwoord God hem geeft.

En het antwoord Gods is voor hem niet twijfelachtig, want hij heeft niet op het onzekere gebeden; hij kent den Heere in zijne onwankelbare trouw en liefde, waarnaar Hij zijne beloften aan zijn volk doen zal.

Hij verwacht dat de Heere zelfs boven bidden en denken aan zijn volk doen zal, en hij geeft hiervan van vs. 9 — 14 eene beschrijving, die de stoutste verwachting des geloofs te boven gaat, Zions vijanden tot beschaming en haar tot blijden troost en bemoediging onder hare tegenwoordige verdrukking en nooden.

9. Ik zal hooren wat God, de Heere, spreken zal; want Hij zal tot zijn volk en tot zijne gunstgenooten van vrede spreken; maar dat zij niet weder tot dwaasheid keeren.

10. Zekerlijk, zijn heil is nabij degenen, die Hem vreezen, opdat in ons land eere wone.

Reeds merkten wij op: de dichter behoort niet tot de bidders, die als in het voorbijgaan aan de deur der genade aankloppen, zonder te wachten dat de deur voor hen wordt open gedaan, want hij weet, de Heere zal tot zijn volk en tot zijne gunstgenooten van vrede spreken.

Met een stil en aandachtig gemoed wil hij opmerken, welk antwoord God hem door zijn Geest en Woord of ook door zijne daden geeft. De Heere antwoordt zijn volk en gunstgenooten soms innerlijk door de verborgene werking zijns Geestes, waardoor Hij zijn Woord en beloften aan hunne zielen verzekert, en Hij hun zijn wil en welbehagen ontdekt. Van zulk een innerlijk antwoord Gods, dat een weerklank is op hun gebed, zijn Gods gunstgenooten ten volle verzekerd, omdat de Geest des Heeren het doet vergezeld gaan van zijn licht en kracht, en omdat het in overeenstemming is met zijn eigen Woord.

Zulke bevindingen behooren tot de heilgeheimen, die God aan zijne vrienden, aan zijne gunstgenooten bekendmaakt; Hij spreekt tot hunne ziel: “Ik ben uw heil,” en zijne vrede daalt in hunne harten.

Maar God antwoordt somtijds ook door daden, door hulpe te zenden uit Zion, door meer onmiddellijke of middellijke uitredding op het gebed te geven. De geschiedenis van Gods kerk van alle tijden is vol van zulke voorbeelden, en elk gunstgenoot des Heeren weet van die wonderbare en vaak oogenblikkelijke daadantwoorden des Heeren. In het dagboek der ervaringen van Gods kinderen staat menige onderstreepte datum, die hen herinnert aan zichtbare gebedsverhooring.

En opdat nu niemand zich in opzicht tot deze heilige bevindingen in zijn gemoed bedriege, voegt de dichter er aan toe: “maar dat zij niet weder tot dwaasheid keeren.”

God verhoort in zijn weg, en opdat zijn volk Hem vreeze, van Hem niet afwijke, maar door zijne weldaden te nauwer aan Hem verbonden worde, om volstandig in zijne wegen te gaan.

De dichter herhaalt dit nog eens vs. 10, “zekerlijk, zijn heil is nabij degenen, die Hem vreezen.” Hij is er zeker van, dat de Heere niet toeven, niet achter zal blijven om het gebed zijns volks te hooren, reeds is zijn heil, zijne hulpe en verlossing, nabij; hij hoort reeds het geruisch van de voetstappen van den Held Israëls, die tot zijns volks verlossing is uitgegaan, en hij spreekt dit uit om het bedrukte volk te bemoedigen en bij hen het geloof en de hope te wekken op de zekere en spoedige komst des Heeren tot hunne verlossing.

Maar op dit heil mogen geene andere hopen dan die Hem vreezen. De Heere is heilig, ook

in de verhooring des gebeds, Hij rookt tegen het gebed der huichelaren en goddeloozen, Hij heeft gesproken: “die Mij eeren, zal Ik eeren, maar die Mij versmaden zullen licht geacht worden.” Bij den reine houdt Hij Zich rein, maar bij den verkeerde bewijst Hij Zich een worstelaar.

En hiermede stemt het laatste lid van dit vers overeen: “opdat in ons land eere wone.”

De eere, hier bedoeld, is niet slechts eene stoffelijke - eer en heerlijkheid van heerschappij en macht of van volkswelvaart, maar tegelijk de geestelijke en zedelijke eer der ware vreeze des Heeren, van het onderhouden van zijne geboden door overheden en onderdanen, door koningen en priesters en door het gansche volk.

Die eere, zoowel stoffelijke als zedelijke, staatkundige en godsdienstige was van 's Heeren volk verdwenen; zij waren zwak en gering geworden, ongeëerd en eene aanfluiting voor hunne vijanden en naburen. Ook de glans en heerlijkheid van den waren dienst des Heeren lag niet meer op hen, de grauwigheid van onkennis en van het verlaten van den Heere was over hen verspreid, wie herkende in dit wedergekeerde Zion de bloeiende en schoone Kerke Gods van weleer.

Wij hooren hieruit wat voor den dichter het hoogste is, wat hij als lid der gemeente des Heeren voor haar van zijn God begeert, en door hem verwacht wordt.

Gelukkig het land en volk, dat zulke ernstige voorbidders heeft, gezegend de Kerk, die vele zulke voorgangers in het gebed onder hare leeraren en leden telt, voor de toekomst van zulk een land en Kerk behoeft men niet te vreezen, ook niet in duistere tijden, het heil des Heeren is die Kerk en dat land nabij.

Maar driewerf gelukkig, als wij ook persoonlijk iets van de heilige en innerlijke ervaring des dichters kennen, als wij tot Gods gunstgenooten en vrienden behooren, die Hem zoeken in den gebede en aandachtig en geloovig merken op het antwoord, dat Hij ons geeft. Dan kennen wij het verborgen leven met God in Christus door den Heiligen Geest, en zullen wij in zijne kracht bewaard worden om weder te keeren tot de jammerlijke dwaasheid van af te wijken van den Heere, onzen God.

Een nieuwen en heerlijken kerk- en burgerstaat, hoedanig de profeten beloofd hadden, dat God zijn volk na hunne wederkeering uit Babel, schenken zou, verwacht onze dichter, en, in den geest verrukt, teekent hij dien heilstaat in de schoonste en treffendste beeldspraak vs. 11—14.

- 11. De goedertierenheid en waarheid zullen elkander ontmoeten, de gerechtigheid en vrede zullen *elkander* kussen.**
- 12. De waarheid zal uit de aarde spruiten, en gerechtigheid zal van den hemel nederzien.**
- 13. Ook zal de Heere het goede geven; en ons land zal zijne vrucht geven.**
- 14. De gerechtigheid zal voor zijn aangezicht henengaan, en Hij zal ze zetten op den weg zijner voetstappen.**

Zien wij wèl, dan geeft de dichter in vs. 11 den grond aan, waaruit al het heil ontspruiten zou, dat hij in vs. 12 — 14 opnoemt.

Die grond en oorzaak is de vereeniging en samenstemming van de deugden Gods in Christus tot verzoening van de schuld der zonde en van de mededeeling van een nieuw geestelijk leven in de herstelde gemeenschap Gods.

In schoone beeldspraak verpersoonlijkt hij de deugden van Gods goedertierenheid en

waarheid, gerechtigheid en vrede, en doet ze elkander tegemoetgaan en begroeten, ten teeken dat zij verzoend en op het innigst met elkander verbonden zijn.

Om der zonde wille stond de goedertierenheid Gods, zijne liefde tot redding van schuldige zondaren, als tegenover de waarheid Gods, die verklaard heeft den schuldige niet onschuldig te zullen houden; en de gerechtigheid, die op voldoening aanhield, sinds de eerste mensch gezondigd had, kon geene medegenoot van den vrede zijn, tenzij de prijs der verzoening ware opgebracht.

Op Golgotha zou door Christus de prijs der verzoening worden opgebracht, in en door Hem zouden alle deugden Gods worden verheerlijkt, daar zouden de goedertierenheid en de waarheid elk ander ontmoeten en begroeten, daar zouden de gerechtigheid en vrede elkander omhelzen en kussen.

De dichter, in den Geest, voorziet dit groote gezicht, gelijk al de heilige menschen Gods, die hem zijn voorafgegaan, en al weet hij niet, evenmin als dezen, op welken en hoedanigen tijd het lijden Christi en de heerlijkheid daarna volgende komen zal, hij is er toch zeker van dat die heilvolle en wonderbare dag zal komen, en de vruchten ervan zullen gezien en genoten worden door al het volk Gods.

En nu gaat de dichter voort met de vermelding van de geestelijke en stoffelijke weldaden, waarmede de wedergekeerde gemeente door den Heere, haar Verlosser, zou gezegend worden. Een nieuwe heilstaat zou er gezien worden, waarin de heerlijkheid van Gods volmaaktheden zich in zijne onderdanen zou afspiegelen.

Hemel en aarde, aarde en hemel zouden met elkander verzoend, één zijn, Efez. 1:1.0; Col. 1:20. “De waarheid zal uit de aarde spruiten en de gerechtigheid uit den hemel nederzien,” vs. 12. Gelijk de regen en warmte des hemels in de natuur alle gewas en geboomte uit de aarde doet voortkomen, en zonder die de aarde niets kan voortbrengen, zoo zou in het rijk der genade de gerechtigheid, in Christus voldaan, haar milden zegen en kracht des Geestes uitstorten, en de hemelsche vrucht der waarheid zou op aarde overvloedig uitspruiten en bloeien.

De gerechtigheid Gods zou met welgevallen nederzien op dien heilstaat, waarin de waarheid, en niet dan waarheid, zich in alle levensuitingen en betrekkingen in kerk en staat, huisgezin en maatschappij zou openbaren en betoonen, en dan zou het woord vervuld worden: “De overgeblevenen van Israël zullen geen onrecht doen, noch leugen spreken, in hun mond zal geen bedriegelijke tong gevonden worden; maar zij zullen weiden en neder liggen en niemand zal hen verschrikken.” Zef. 3:13.

Merk op hoe de Heere in deze belofte de tijdelijke zegeningen aan de beoefening van waarheid en godzaligheid verbindt, evenzoo in onzen psalm, de Heere zou dit volk en land, waarin de waarheid heerschte, ook het goede doen zien en het land zal zijne vrucht geven, vs. 13.

Dit is de orde van den Heilige Israëls in al zijne handelingen met zijn volk: “Indien gij, zoo sprak de Heere Lev. 20:3. in mijne inzettingen wandelen, en mijne geboden houden, en die doen zult; zoo zal Ik uwe regens geven op hunnen tijd; en het land zal zijne inkomst geven, en het geboomte des velds zal zijne vrucht geven.”

Niet anders had de Heere bij Jes. 1:19 gesproken, “indien gij lieden willig zijt en hoort, zoo zult gij het goede dezes lands eten; maar indien gij weigert, en wederspanning zijt, zult gij van het zwaard gegeten worden.”

Maar de dichter vreest niet dat Israël zich andermaal door zijne zonden het goede Gods zou onwaardig maken, integendeel de gerechtigheid zou met vasten gang voor Gods aangezicht henengaan, en door zijne genadekracht zou Hij haar, in weerwil van allen tegenstand, zetten en

doen wandelen op den weg zijner voetstappen.

Zulk een heilstaat verwacht de dichter naar 's Heeren eigen beloften voor de wedergekeerden uit Babel, als de verhooring van zijn ootmoedig gebed, daarin verheugt hij zich ten dage van Israëls druk, vernedering en jammeren, en wil hij dat zijn volk zich met hem verheugen zal.

En wanneer wij nu vragen: heeft de Heere die verwachting des dichters verwerkelijk? Dan antwoorden wij: niet ganschelijk aan de wedergekeerden uit Babel; wel heeft de Heere in vele opzichten hun druk verlicht, als Darius, de koning der Perzen, het bevelschrift van Cores vernieuwde, en de Joden stad en tempel weer mochten herbouwen, en Ezra en Nehemia uit Perzië te Jeruzalem kwamen en door hunne tusschenkomst en machtig optreden veel toebrachten tot de hervorming van der Joden kerk- en burgerstaat, maar de algeheele vervulling is in hen niet verwerkelijk.

Maar de dichter verwachtte die algeheele vervulling ook niet voor zijne tijdgenooten, zijn oog zag verder, zijne teekening van dien heerlijken heilstaat zag op het koninkrijk van den Messias, waarop alle profeten wezen en eindigden. Zelfs de Joodsche uitleggers verstaan dezen psalm van het koninkrijk van Vorst Messias.

Daarom dan ook heeft deze psalm voor ons te hooger waarde, omdat hij geen tijdelijken en voorbijgaanden heilstaat der gemeente Gods aankondigt, maar een eeuwigen en blij venden van het onvergankelijk koninkrijk van Christus, waarvan de heerlijke volheid in den eindtijd gezien zal worden, en waarin alle geslachten der kinderen Gods zich in de duisterste en zwaarste tijden verheugen en verblijden mogen.

PSALM 86

Hoe David gewoon was tot zijn God te roepen.

Een gebed van David.

Het opschrift boven dezen psalm luidt eenvoudig zonder meer “een gebed van David.” In welken tijd en onder welke omstandigheden hij dit gebed heeft uitgestort, wordt niet vermeld. De meeste uitleggers denken aan den tijd zijner vervolging door Sauls hand. Kunnen wij ons met dit gevoelen vereenigen, wij doen het onder deze voorwaarde, dat wij hier geen gebed hebben, dat in een zeker oogenblik van gevaar door hem is uitgestort, maar dat wij in deze bede saamgevat vinden op welke wijze David in zijne noodden gewoon was tot zijn God te roepen.

Bijna alle betuigingen en bede in dit gebed voorkomende, vinden wij, sommigen letterlijk, in de andere psalmen van David terug; hij heeft ze hier vereenigd en in de juiste orde samengevoegd.

David begint met een beroep op zijn nood en ellende, en legt den grond van zijne bede in de betrekking, waarin hij tot den Heere en diens goedertierenheid staat vs. 1—5.

1. **Heere! neig uw oor, verhoor mij: want ik ben ellendig en nooddruftig.**
2. **Bewaar mijne ziel, want ik ben uw gunstgenoot, o Gij, mijn God! verlos uwen knecht, die op U vertrouwt.**
3. **Zijt mij genadig, Heere! want ik roep tot U den ganschen dag.**
4. **Verheug de ziel uws knechts: want tot U, Heere! verhef ik mijne ziel.**
5. **Want Gij, Heere! zijt goed, en gaarn vergevende, en van groote goedertierenheid allen, die U aanroepen.**

Evenals in Ps. 17:6 begint David hier met een beroep op zijne ellende en nood: “want ik ben ellendig en nooddruftig.” Evenwel niet alsof zijn nood en ellende de grond ware voor zijn gebed om verhooring, maar omdat de ellendige en nooddruftige het gepaste voorwerp is, aan wien de Heere Zich naar zijne toezegging in zijne ontferming wil bewijzen. Daarom lezen wij ook, Ps. 12:6, “om de verwoesting der ellendigen, om het kernen der nooddruftigen, zal Ik nu opstaan, zegt de Heere; Ik zal in behoudenis zetten, dien hij aanblaast.”

En hij heeft te meer grond om te verwachten, dat God hem als een ellendige en nooddruftige verhooren zal en zijne ziel bewaren, omdat hij zich — vs. 2 — ’s Heeren “gunstgenoot” weet en hij als zoodanig op den Heere “vertrouwt.”

Hij bestaat den Heere als diens gunstgenoot en knecht. De Heere heeft hem in zijne liefde hiertoe verkoren en bestemd, en op die betrekking des Heeren tot hem beroept zich David met vrijmoedigheid, terwijl hij wederkeerig zijne betrekking op den Heere bewijst door in zijne ellende op Hem te vertrouwen, vergelijk hierbij Ps. 4:4.

En hoe weinig David dit als een rechtvaardige in zichzelf doet, bewijst zijne bede vs. 3, “zijt mij genadig, Heere!” spreekt zijn oprecht schuldgevoel, waarom hij ook, vs. 5, pleit op ’s Heeren vergevende liefde.

Wij zien hieruit hoe bij een kind van God ware schuldertekening kan samengaan met het zeker vertrouwen Gods gunstgenoot te zijn, wat hem dan ook vrijmoedigheid geeft in zijne gebeden bij God aan te houden. En dat aanhouden is hem een getuigenis des Heiligen Geestes, dat hij ’s Heeren gunstgenoot is.

Men heeft het wel wat vreemd gevonden dat David zich in dezen psalm, gelijk hij ook in vs.

3 en 4 doet, beroept op zijn bidden, roepen en opheffen van zijne ziel tot God als moest de Heere hem daarom verhooren. Maar die zoo oordeelen verstaan den man naar Gods harte hier niet. Hij spreekt zoo menigmaal van zijn bidden, omdat dit juist het kenmerk is van zijne betrekking tot den Heere, en omdat hij weet dat de weg des gebeds door God verordend is, om zijne hulp en heil aan zijne gunstgenooten deelachtig te maken.

En wat hier alles afdoet, is dit, dat David zich in vs. 5 beroept op 's Heeren vergevende liefde en groote goedertierenheid over hen, die Hem aanroepen. Die liefde en goedertierenheid in den Messias jegens schuldige zondaren is voor hem de diepste en hechtste grond van zijn vertrouwen, daarop pleit hij, gelijk hij zich vs. 8, 9 en 10 op de almacht Gods beroept.

Gods kinderen hebben in dezen psalm een treffend voorbeeld, hoe zij hunne gebeden hebben in te richten. Hun nood en ellende behoeft hen zoo weinig af te schrikken om met vrijmoedigheid en vertrouwen tot God te roepen, dat zij er veeleer den Heere op wijzen mogen, omdat Hij beloofd heeft Zich op het gebed des armen en des nooddruftigen te ontfermen. Zij mogen God aan zijn Woord houden, en vinden eenen sterken aandrang in hunne betrekking tot den Heere. Het geeft ongemeene vrijmoedigheid in het gebed, wanneer wij mogen getuigen “uw gunstgenoot,” “uw knecht.” De Heere wil aan die betrekking, die zijne vrije liefde op ons nam, gaarne herinnerd zijn, en zijne groote goedertierenheid in Christus neemt er een welgevallen in, zijn volk en gunstgenooten te gedenken.

Heeft David in vs. 5 zijn vast vertrouwen op de goedertierenheid des Heeren, die gaarne vergevende is, uitgesproken, hij heeft hiermede niet alles uitgesproken wat zijn geloof in God bij kan brengen om verhooring te vinden.

Hij zet zijn gebed en pleitrede bij den Heere voort met beroep op diens grootheid en almacht, vs. 6-10.

- 6. Heere! neem mijn gebed ter ooren, en merk op de stem mijner smeekingen.**
- 7. In den dag mijner benauwdheid roep ik U aan want Gij verhoort mij.**
- 8. Onder de goden is niemand U gelijk, Heere! en er zijn geene gelijk uwe werken.**
- 9. Al de Heidenen, Heere! die Gij gemaakt hebt, zullen komen, en zullen zich voor uw aanschijn nederbuigen, en uwen naam eeren.**
- 10. Want Gij zijt groot, en doet wonderwerken; Gij alleen zijt God.**

Op de wijze en in de taal der heiligen, die hem zijn voorgegaan, zet David zijne bede voort, zie bij vs. 6, Ps. 5:3; 130:2 en 140:7. Er is eene eenheid des Geestes ook in de gebeden der kinderen Gods, want het is dezelfde Geest die ze allen leert bidden.

Uit vs. 7 leeren wij wat den waren bidder tot God doet roepen en bij Hem, ook als Hij vertoeft, doet aanhouden, het is uitgesproken in de laatste woorden: “want Gij verhoort mij.” Laat ons hierop wel acht nemen, “want die tot God komt, moet gelooven, dat Hij is, en een belooner is dergenen, die Hem zoeken.” Voor wien God niet bestaat, en niet is, wat Hij is, die roept niet tot Hem; zelfs Gods kinderen, in wie de wortel des waren geloofs is, hebben een gesloten hart en zwijgende lippen, wanneer ongelooft en satans list hen doet twijfelen aan een God, die hun gebed hoort.

Daarom is het zulk eene groote genade als wij in de ure der benauwdheid door den Geest der gebeden worden te hulp gekomen, om vrijmoedig en met vertrouwen voor God uit te spreken: “Want Gij verhoort mij.”

En de vaste grond van dit vertrouwen is voor David de grootheid, majesteit en almacht Gods, die alleen God is, en wonderwerken doet, zie vs. 8--10. Met de lof verheffing, vs. 8, sluit David

zich aan hetgeen Mozes, Exod. 15:11 en Deut. 3:21, van Jehova getuigt, als van den God, Wien niemand onder de gewaande goden der Heidenen gelijk is. Zie ook Ps. 89:9 en Jeremia 10:6 en 7.

Van deze hoogheid, majesteit en almacht des Heeren is de dichter zoo overtuigd en doordrongen, dat hij met volle verzekerdheid vooruitziet en voorspelt, dat eenmaal alle Heidenen, die zich nu voor stomme afgoden buigen, komen zullen en gewillig of onwillig voor Jehova nederbukken en zijnen naam eeren, vs. 9 en 10.

Dit is eene schoone en verziende belofte van de toebrenging der volkeren buiten Israël en van de volle heerschappij van Vorst Messias, wanneer Hem alle dingen zullen onderwerpen zijn. Vergelijk hierbij Jes. 2:2; 66:18, 20, 23 en Jer. 10:7.

Is Jehova de eenig waarachtige God, de Schepper ook der Heidenen, dan heeft Hij ook met die Heidenen zijne wijze, heilige en genadige oogmerken. Liet God in verleden tijden die Heidenen wandelen in hunne eigene wegen, nochtans heeft Hij Zichzelven aan hen niet onbetuigd gelaten, hun goedgevoelende, schenkt Hij hun van den hemel regen en vruchtbare tijden, vervullende hunne harten met spijs en vroolijkheid, Hand. 14:16, 17. En dit al doet Hij, opdat hunne harten zouden voorbereid worden, totdat voor die Heidenen, voor elk op den van God verordenden tijd, de volheid en dag des heils zal zijn aangebroken.

Wel mocht David, dit voorziende, in aanbidding uitroepen: “Want Gij zijt groot, en doet wonderwerken; Gij alleen zijt God,”

Dat zal de uitkomst van alle Godswerken zijn, dat alle schepselen in den hemel en op aarde, gewilliglijk of gedwongen erkennen zullen: “Gij, Heere! alleen zijt God.”

Zien wij hiervan, ook in de Heidenwereld, iets meer dan David; nog verre is het er van af, dat alle Heidenen komen en zich voor onzen God en zijnen Christus nederbuigen, maar het Woord Gods en zijne aanvankelijke vervulling waarborgt ons die uitkomst van 's Heeren werken en wegen, en ook in opzicht tot de toebrenging der volken mogen wij met vertrouwen zeggen: “want Gij verhoort mij.”

Geloof aan de gebedsverhooring behoeven Gods kinderen te allen tijde, allermeeft als zij onder strijd en lijden in duisternis wandelen, of als hun geweten hen beschuldigt en de vijand hunner ziel honend en tergend vraagt: “waar is nu uw God?” Voorwaar, indien in zulke tijden de Geest der genade en der gebeden hun niet te hulpe kwam en in en voor hen bad, zij zouden bezwijken, maar die goede Geest, die trouwe Voorspraak verlaat hen niet. Hij verlicht hun oog en verdrijft de duisternis, Hij scheldt den satan en versterkt hun geloof, Hij doet hen aanhouden met gebeden en smeekingen, en doet hen den vijand in het aangezicht uitroepen: en “toch zal mijn God mij hooren.”

Gelijk overal in de Schrift, zoo vinden wij ook in dezen psalm de drie stukken, voor elk zondaar tot zijn wissel troost, te weten: ellende, verlossing en dankbaarheid.

Zijne ellende en nooddrift heeft David vs. 1 beleden: “want ik ben ellendig en nooddriftig”, en ernstig heeft hij zijn God aangeroepen om verlossing. Geloovig verwacht hij van een God, die gaarne vergevend is en groot van goedertierenheid voor allen die Hem aanroepen, redding uit de benauwdheid, verzekerd dat die God hem hoort.

Door het geloof zeker van de verlossingen Godes, prijst zijne ziele den naam zijns Gods, vs. 8 — 10, en begeert hij met heiligen aandrang des gemoeds dien God met een volkomen hart te dienen. Hoor hem bidden:

11. **Leer mij, Heere! uwen weg, ik zal in uwe waarheid wandelen; vereenig mijn hart tot de vreeze uws naams.**
12. **Heere, mijn God! ik zal U met mijn gansche hart loven, en ik zal uwen naam eeren in eeuwigheid;**
13. **Want uwe goedertierenheid is groot over mij; en Gij hebt mijne ziel uit het onderste des grafs uitgerukt.**

Hoe ootmoedig, diep afhankelijk en heilig is die bede: “Leer mij, Heere! uwen weg, ik zal in uwe waarheid wandelen.”

Gods weg is hier de weg der inzettingen Godes, het pad zijner geboden, dat enkel waarheid is, en licht als de dag. Heeft David dit pad, geleid door den Heiligen Geest, reeds jaren bewandeld, is hij geen onervarene in het woord der gerechtigheid, toch smeekt hij ootmoedig om 's Heeren onderricht, als ware hij een eerstbeginnende op den levensweg, een kind, een gansch onervarene op dien weg.

Maar hij heeft door droevige en schuldige ervaringen zichzelf kennen, dat zijn hart niet altijd vereenigd, volkomen is tot de vreeze van 's Heeren naam, dat de vernieuwde en geheiligde vermogens zijner ziel niet altijd samenstemmen en samenwerken om met een heilig opzet en verlangen den Heere volkomen te dienen, daarom herhaalt hij zijne bede: “vereenig mijn hart tot de vreeze uws naams.”

Heeft hij altijd behoefte aan die heilige bede, nu bovenal in den weg zijner verdrukking en beproeving, nu vele gevaren zijn voet omringen, en hij door vleiing of bedreiging in gevaar is uit de rechte sporen te geraken, of dat hij zich door verkeerde middelen of langs zondige en eigen gekozen wegen zou zoeken te redden, nu heeft hij te meer behoefte aan die bede.

Voor die vele gevaren vreest hij, en is het zijne heilige begeerte, dat de Heere hem daartegen behoeden mag, wel een bewijs dat de begeerte om voor God te leven voor David de hoogste was, en dat hij de gevaren, die zijne ziel bedreigen, meer vreest dan al het kwaad, dat zijne trotsche vijanden hem kunnen aandoen. Mocht het bij Gods kinderen onder hunne verdrukking altijd zoo zijn, hoe Gode verheerlijkend, heilig en veilig zou dan hun weg wezen in al hunne nooden en tegen elk gevaar.

David bewijst het ons, zijne ziel is vol van lof vanwege 's Heeren groote daden, hij is bereid Hem te verheerlijken, al wat in hem is vereenigt zich — zie vs. 5 en 6 — tot de blijde en dankende verheffing van de groote goedertierenheid des Heeren, die zijne ziel uit het onderste des grafs heeft uitgerukt, die hem uit banden des doods en angsten der hel, uit het grootste gevaar gered heeft, verg. Ps. 30:4 en 56:14.

Maar dankzeggingen en gebeden kunnen niet van elkander gescheiden worden, de rook en geur dier beide offeranden mengen zich ondereen, en klimmen vereenigd op tot voor den troon Gods.

De overgang van dankzegging tot gebed of omgekeerd brengen dan ook geene hevige en stootende aandoeningen in de ziel teweeg, omdat zij uit ééne bron vloeien, en zich tot één doel uitstrekken: de verheerlijking van 's Heeren naam.

Merk dit op bij David, van dankzegging en lofverheffing gaat hij weer over in gebed en smeeking:

14. **O God! de hoovaardigen staan tegen mij op, en de vergaderingen der tirannen zoeken mijne ziel; en zij stellen U niet voor hunne oogen.**
15. **Maar Gij, Heere! zijt een barmhartig en genadig God, lankmoedig, en groot van goedertierenheid en waarheid.**
16. **Wend U tot mij, en zijt mij genadig; geef uwen knecht uwe sterkte, en verlos den zoon uwer dienstmaagd.**
17. **Doe aan mij een teeken ten goede, opdat het mijne haters zien, en beschaamd worden, als Gij, Heere! mij geholpen, en mij getroost zult hebben.**

Wij zien hieruit dat David niet zonder reden vreesde voor zijne vijanden. Het zijn trotsche en wreede tirannen, die God noch menschen vreezen of ontzien, en bij de uitvoering van de helse plannen hunner vergaderingen voor niets terugdeinzen, indien zij slechts den gezalfde Gods verderven en het erfdeel des Heeren onder het geweld hunner handen kunnen brengen. Wij kennen die vijanden: Saul en Absalom en hunnen aanhang.

David vermocht niet tegen hen, slechts een proefhoudend wapen heeft hij tegen die tirannische menigte: het gebed, zijn roepen tot God.

Hoor hoe hij, vs. 15, tegenover hen op den grooten naam zijns Gods pleit, zooals de Heere dien zelf heeft uitgesproken, toen Hij voor Mozes' aangezicht, Exod. 34:6, voorbijging. Op dien naam, barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van goedertierenheid, doet hij een geloofsberoep, en gewis niet tevergeefs.

Want hij staat met den Heere in eene genadige verbondsbetrekking, hij noemt zich een zoon van 's Heeren dienstmaagd, vs. 16, die hem den Heere gewijd heeft van zijne geboorte af. Er ligt iets teeders en gevoeligs in dat "de zoon uwer dienstmaagd." David gedenkt hierbij aan zijne godvruchtige moeder, aan haar onderricht en toewijding om hem tot de kennis van de eerste beginselen van het Woord Gods te brengen.

En de herinnering aan die bijzondere leiding Gods, om hem in de allergunstigste betrekking tot Zich te brengen, geeft hem vrijmoedigheid om in het laatste vers van onzen psalm zijn God te bidden, dat Hij meer dan gewoon zijne haters tot schaamte voor hem tot hulpe en troost mocht tusschentreden.

Hij vraagt dat de Heere aan hem een teeken ten goede doe. En hebben wij hierbij niet noodzakelijk te denken aan een eigenlijk wonderteeken, zeker wel aan eene buitengewone en zichtbare daad Gods - tot Davids redding. Meermalen had de Heere zulke buitengewone teekenen tot zijn redding gedaan, vooral in den tijd zijner vervolging onder en door Saul.

Onze lezers en lezeressen, voorzooveel zij hebben leeren bidden: "leer mij, Heere! uwen weg, ik zal in uwe waarheid wandelen", zullen uit dezen psalm stofte kunnen putten tot hunne onderwijzing maar niet minder tot hunnen troost en bemoediging in wegen van druk en beproeving. Wie met God in Christus in een verbond staat, mag veel van zijn God bidden, en o zooveel van Hem verwachten, Hem tot eer en zijn volk tot behoudenis.

PSALM 87

Een zendinglied.

Een psalm, een lied voor de kinderen van Korach.

Dit kleine lied der zangers uit Korach's zonen spreekt in wonderschoone taal zeer groote en heerlijke dingen uit. Het onderwerp van hun zang is de vastheid en heerlijkheid van de Godsstad, Jeruzalem, tot welke groote en machtige volken zullen toekomen, en als geboren en aldaar in de rolle harer burgers worden ingeschreven.

Het is een Zendinglied des O.T. hoedanige wij er zooveel hebben in de psalmen en bij de profeten. Israël is het volk der toekomst, God heeft naar zijn eeuwigen raad en wil in dit volk, in hun Messias, den grondslag, het fundament gelegd van zijn geestelijke huis en stad, waarvan het aardsche Jeruzalem het voorbeeld en onderpand was. Dat ware en hemelsche Jeruzalem zou de Godsstad worden voor alle volken, die den Messias Israëls als hun Koning erkennen.

Die grootsche en heerlijke verwachting vervulde en bezielde alle zieners en zangers Israëls, sinds de Heere tot Abraham gesproken had: "in uwen zede zullen alle geslachten der aarde gezegend worden." Het was de rijkste bron van troost in tijden van den diepsten druk en vernedering van het volk Gods; hun profeten en dichters wezen er op, en verkwikten er de harten der treurende Zionieten mede; lees Jes. 2:1—6; 54; 60:1 — 13, Micha 4:1 — 5, Zach. 13, en zoovele andere plaatsen.

Dit lied, deze vreugdezang over het schoon Jeruzalem, schijnt evenwel niet te zijn uit dagen van druk en lijden, maar veeleer uit een tijd, dat de Heere Jeruzalem wonderdadig gered, en zichtbaar bewezen had, dat Hij hare grondslagen gelegd en hare poorten en muren onoverwinnelijk gemaakt had.

Het naast denken wij hier aan den vreugdetijd, na de wonderbare verlossing des Heeren van het door Sanherib bangbelegerde Jeruzalem ten tijde van Hiskia. Eene vergelijking van dezen psalm met Ps. 46 en 47 begunstigt dit gevoelen. Die verlossing, zoo groot en wonderbaar, is voor Israël een vernieuwd onderpand van de vastigheid en heerlijkheid der Godsstad, en eene profetie wat eenmaal die stad, nu een steen des aanstoots voor vele volken, Israëls God tot eere, voor alle volken wezen zou.

Is 't wonder dat bij zulk eene verlossing de heilige zieners en dichters van Israël worden aangegrepen en opgevoerd om in diepe bewondering de hoogste en schoonste tonen hunner verwachting aan te slaan, gelijk de dichter van dezen psalm doet?

1. Zijn grondslag is op de bergen der heiligheid.
2. De Heere bemint de poorten van Zion boven alle woningen van Jakob.
3. Zeer heerlijke dingen worden van u gesproken, o stad Gods! Sela.

Zonder eenige inleiding, zonder zelfs den naam der stad te noemen, die hij bezingen wil, heft de dichter aanstonds aan: "Zijn grondslag is op de bergen der heiligheid," zoo geheel is hij verzonken in de beschouwing van het schoone Jeruzalem.

"Zijn", dat is: des Heeren is de grondslag, het fundament, wat ook vertaald kan worden de "stichting", op de bergen der heiligheid. De Heere zelf heeft Zion gegrond, Jes. 14:32. Daartoe heeft Hij, ten spijt van alle hooge en trotsche bergen van Palestina, het nederig Moriageberge verkoren, Ps. 68:17, en gezegd: "dit is mijne ruste tot in eeuwigheid, hier zal Ik wonen, want Ik heb ze begeerd," Ps. 132:14.

Zion is vanaf haar fundament, in haar geheel en al hare deelen, een stichting Godes, zijn

handenwerk en eigendom, en zal daarom niet wankelen, al veranderde de aarde hare plaats, al werden de bergen verzet in het hart der zee, Ps. 46:2.

In de jongste belegering door Sanherib was dit, meer dan ooit te voren, weer duidelijk openbaar geworden, Jeruzalems inwoners hadden het aanschouwd, Zion wankelt niet, de Heere heeft haar gegrond op bergen Hem gewijd.

Hij heeft het bewezen; Jeruzalem heeft al zijne liefde, zij is zijne uitverkorene, over wie zijne oogen dag en nacht open zijn; de Heere bemint de poorten, de sterkten en muren van Zion meer dan alle woningen Jakobs. Overwon en verdierf de vijand vele en groote steden in en buiten Palestina, Jeruzalem, 's Heeren beminde boven die allen, bleef gespaard, letterlijk door een wonderdaad Gods behouden.

De wetenschap van deze onoverwinnelijke vastigheid van Zion, krachtens 's Heeren bijzondere liefde tot haar, vervult de ziel des dichters met aanbiddende bewondering over hare eenige heerlijkheid, en doet hem uitroepen: "Zeer heerlijke dingen worden van U gesproken, o stad Gods!"

Hij hoort in den geest al wat er tot lof van Jeruzalem door alle eeuwen getuigd en geboodschapt is, van verre heen en van nabij. Zion is een lof op aarde, men verheft hare schoonheid en vastigheid als van de stad Gods, in wier paleizen Jehova is. Hij hoort dien lof tot in de verste toekomst, want zij is bestemd om de Godsstad te worden voor alle volken der aarde.

Gaat nu de dichter bij zijne verheffing van Zion uit van het Jeruzalem en haar tempel, die toen waren, toch, het zal ons uit de volgende verzen duidelijk worden, ziet zijn geestesoog dieper en verder.

Het aardsche Jeruzalem en hare heilige bergen Zions zijn het voorbeeld en het onderpand van het ware Jeruzalem, van het Zion Gods, van zijne uitverkorene gemeente uit Israël en de Heidenwereld.

Van dat Zion Gods is Jezus Christus de grondslag, het fundament. God zelf heeft Hem in zijnen eeuwigen raad verordend tot het vaste fundament van de gemeente, van de stad Gods, als Hij al de zijnen in Hem tot het eeuwige leven heeft uitverkoren.

Vaster dan de bergen Zions staat die gemeente daar, de poorten, de machten der hel zullen haar niet overweldigen. Hare heerlijkheid overtreft oneindig al het schoon van het aardsche Jeruzalem, hoe ook te roemen. De Heere zegt tot haar: "Ik zal uwe steenen gansch sierlijk leggen, en Ik zal u op safieren grondvesten. En uwe glasvensteren zal Ik kristallijnen maken, en uwe poorten van robijnsteenen, en uwe gansche landpalen van aangename steenen, en al uwe kinderen zullen van den Heere geleerd zijn en de vrede uwer kinderen zal groot zijn," Jes. 54:11 — 13.

En zien wij in de tegenwoordige openbaring van 's Heeren gemeente; helaas! die uitnemende heerlijkheid niet, is haar glans verduisterd, toch bestaat zij, en ziet en geniet het geloof bij wijle iets van die heerlijkheid, en zal zij eenmaal in volmaaktheid gezien worden, wanneer gekomen zal zijn het heil, waarop de dichter van dezen psalm en alle Zionskinderen hopende wachten.

Nu volgen in dezen psalm de zeer heerlijke dingen die van de Godsstad gesproken worden.

De dichter-profeet in den Geest hoort God zelf spreken en zijn oor verneemt diens rede:

4. **Ik zal Rahab en Babel vermelden, onder degenen, die Mij kennen; ziet, de Filistijn, en de Tyriër, met den Moor, deze is aldaar geboren.**
5. **En van Zion zal gezegd worden: Die en die is daarin geboren; en de Allerhoogste zelf zal hen bevestigen.**
6. **De Heere zal hen rekenen in het opschrijven der volken, zeggende: Deze is aldaar geboren. Sela.**

Het zijn in waarheid zeer heerlijke dingen, te groot en te wonderbaar om in het hart eens menschen op te klimmen, die de dichter hier uit den mond des Heeren verneemt. De sterkste verbeelding en de stoutste verwachting van Zion's burgers zou zich er niet aan hebben durven overgeven, dat Jeruzalem zulk een toekomst bereid ware.

Men bedenke wat de Godsspraak inhoudt.

Het nederige Zion, het in Hiskia's dagen reeds zoo gedunde volk Gods, want het rijk der Tien stammen was reeds naar Assyrië weggevoerd, dat, in het oog der volken zoo geringe volk, zou het hoofd der natiën, en hun stad de heilige hoofdstad van alle volken worden, om er de hoogste zegeningen in te genieten.

Dit wonder, want niet minder is het, zou van den Heere geschieden. Nadrukkelijk zegt de Heere: "Ik zal Rahab en Babel vermelden."

Rahab, "de trotsche," "de sterke," dat is Egypte, hier aldus genoemd met den naam, waarmede hare sterke Nijldieren, de krokodil en de leviathan worden aangeduid, zie Ps. 89:11; 74:13 en 14, en nevens Egypte Babel. Was Babel in Hiskia's dagen nog niet wat het later in Nebukadnezar's tijd werd, het was toch alreede in het opkomen, reeds had het zich aan Assyrië ontworpen, om weldra nevens Egypte het grootste en machtigste wereldrijk te worden.

Dan volgen de Filistijn, Israëls ervvijand; de Tyriër, in Davids dagen Israëls vriend, die mede aan Zions tempel gebouwd heeft, en eindelijk de verafgelegene Moor, de Ethiopiër.

Die allen zal de Heere "vermelden onder degenen, die Hem kennen." Waren deze allen tot nu toe vreemden in Zion, afgodendienaars, zonder de ware kennis Gods, vreemdelingen van de verbonden Gods, vijanden van den eenig waren God en van zijn volk, de Heere zou hen vermelden onder degenen, die Hem kennen, hen openlijk verklaren voor de ware aanbidders van zijn naam. — Zie van de toebrenging van al deze volken: Jes. 19:18-24; Ps. 45:13; 68:32; 72:10, en van de letterlijke vervulling dier profetieën Hand. 2:8 — 11 en Efeze 2:19.

Van die allen zou de Heere vermelden: "deze is aldaar geboren." Tot driemaal staat er, vs. 4, 5 en 6, dat zij te Zion geboren zijn.

Jeruzalem is hunne geboortestad, zij zijn er geene vreemden, maar behooren tot hare ingeborene burgers, "men zal van Zion zeggen: die en die is aldaar geboren," dat is, elk van hen, zonder eenige uitzondering, zal als een ingeboren Israëliet erkend worden.

Dat hier sprake is van de hoogste, de geestelijke geboorte uit God, dat die Heidenen, verduisterd in het verstand en vervreemd van het leven Gods, nieuwe schepselen zouden worden in Christus Jezus, zal wel geen bewijs behoeven. Immers alleen door een oprecht geloof in Christus en geboorte uit God wordt men een levend lidmaat van 's Heeren gemeente, en al de weldaden der genade in Christus deelachtig. Hierop ziet dan ook de toezegging: "de Allerhoogste zelf zal ze bevestigen." Hij zou door zijn Woord en Geest die nieuwgeborene kinderen in Zion verzorgen en opkweken, hunne zwakke schreden steunen en leiden, hen doen toenemen en doen opwassen in de kennis en genade van Jezus Christus, tot een volkomen man, tot de mate van de grootte der volheid van Christus.

Zoo zouden die volken niet langer vreemdelingen en bijwoners, maar medeburgers der heiligen en huisgenooten Gods zijn, gebouwd op het fundament der apostelen en profeten, waarvan Jezus Christus de uiterste hoeksteen is; op welken het geheele gebouw, bekwamelijk samengevoegd zijnde, opwast tot een heiligen tempel in den Heere, tot een geestelijk Zion, voor alle volken bestemd.

En hoe waar en wel verzekerd deze toebrengring der volken zou zijn, spreekt al verder vs. 6 uit: “De Heere zal hen rekenen in het opschrijven der volken, *zeggende*: deze is aldaar geboren.” De Heere, de Koning van Zion zelf, zal ze inschrijven in zijn levensboek, in de registers van de Godsstad als aldaar geboren. Hij kent zijne gemeente, al de uitverkorenen uit Israël en uit de Heidenwereld bij hunne namen, en geen van die allen zal er gemist worden.

Zoo zal dan boven en tegen alle gedachten der menschen, het einde der wegen Gods zijn, dat Zion de geestelijke geboorteplaats en de hoofdstad van alle volken zijn zal, en wie zal ons zeggen wat nog eenmaal het voorbeeldig Zion voor Israël en de volken wezen zal.

En in dat einde zal Zion een stad van enkel welvaart, geluk en vrede zijn:

7. En de zangers, gelijk de speellieden, *mitsgaders* al mijne fonteinen zullen binnen u zijn.

De heiligste en tegelijk de blijdste en vroolijkste feesten zullen zich binnen het Zion Gods onafgebroken afwisselen; feesten, waarbij de heilige zangers en speellieden de hoogste en schoonste tonen zullen aanslaan, zooals zij nooit te voren binnen Jeruzalem's muren en haar tempel gehoord zijn, want al de fonteinen des Heeren, vol van levende wateren, zullen in Zion zijn.

Het aardsch Jeruzalem was bekend vanwege hare bronwellen en beekjes, zij verblijdden de stad Gods, Ps. 46:5, maar het geestelijk Jeruzalem zou het hierin verre overtreffen, 's Heeren geestelijke fonteinen zouden daar ontspringen uit de diepten van Gods eeuwige liefde. Daar zouden Zion's burgeren met blijdschap scheppen uit de fonteinen des heils, Jes. 12:3, daar zou een fontein geopend zijn voor het huis Davids, en voor de inwoners van Jeruzalem tegen de zonde en de onreinheid, Zach. 13:1.

Uit Christus, Zion's Koning, als den door God geslagen Rotssteen zouden de fonteinen van genade en vergeving, van allerlei gaven, van vrede, gerechtigheid en blijdschap des Heiligen Geestes overvloedig vloeien.

Welk een toekomst voor de gemeente van Christus! Welgeluk-zalig allen, die in Zion geboren zijn.

PSALM 88

De klaaglijkste der Psalmen.

1. Een lied, een psalm voor de kinderen van Korach, voor den opperzangmeester, op Máchalath Leánnôth; eene onderwijzing van Heman, den Ezrahiel.

Onze kantteekenaren zeggen van dit lied van Heman: “Deze psalm is de bedroevendste en beklaglijkste, die in het geheele psalmboek is, van het begin tot het einde.” En zoo is het. In de droevigste en duisterste psalmen, die overloopen van smart en lijden, neerslachtigheid en moedeloosheid, gloort nog altijd in het einde een straal van hoop op redding en uitkomst, maar Hemans psalm eindigt in den duisteren nacht. Zelfs het boek Job en Jeremia’s klaagliederen, waarin Hemans klachten alleen hare weerga vinden, zijn troostboeken, vergeleken bij dezen psalm.

De dichter van dezen psalm van enkel klachten, die zich, levende, onder de dooden telt, een doodbrakende is van zijne jeugd aan, is, volgens het opschrift, Heman, de Ezrahiel, een tijdgenoot van Salomo; hij wordt, 1 Kon. 4:31, onder de wijsten van zijnen tijd gerekend.

Hij vergelijkt zich in zijn lijden bij de lijdens aan de jammerlijke melaatschheid, die van allen, zelfs van bekenden en vrienden, geschuwd en ontvloden werden, en veroordeeld hun ellendig leven in troosteloze afzondering voort te slepen, zie vss. 6 en 8. Hij beschouwt zijn smartelijk lijden als eene bezoeking, als een oordeel van de hand des Heeren over hem, vss. 7 en 8, hij is eene verstootene des Heeren, vs. 15.

Zijn gedicht draagt den naam “Máchalath Leánnôth,” dat volgens sommigen een muziekinstrument zou aanduiden, waarbij door het koor bij beurten gezongen werd; anderen houden het er voor dat het de wijze van een lied beteekent, en vertalen het “de zwakheid der ellendigen,” wat naar ons oordeel meer passend is, in overeenstemming met den inhoud van den psalm.

Maar hoe felbestreden Hemans ziele ook zij, hoe hij zijne ziel ook uitstort in de droevigste, moedelooste klachten, hij is toch niet ganschelijk zonder geloof, nog altijd houdt hij zich vast aan “den God zijns heils,” ook als Deze hem verstoot en Zich tegen hem stelt, zie vss. 1, 14 en 15. Daarom kan hij zijn psalm nog een “onderwijzing” noemen, “om het volk Gods te onderwijzen, hoe het God zal aanroepen, als het in groote zwarigheid vervallen is.”

Hooren wij dien klaagzang, ook tot onze onderwijzing, naardat wij het behoeven.

2. **O Heere, God mijns heils! bij dag, bij nacht roep ik voor U.**
3. **Laat mijn gebed voor uw aanschijn komen; neig uw oor tot mijn geschrei.**
4. **Want mijne ziel is der tegenheden zat, en mijn leven raakt tot aan het graf.**
5. **Ik ben gerekend met degenen, die in den kuil nederdalen; ik ben geworden als een man, die krachteloos is;**
6. **Afgezonderd onder de dooden, gelijk de verslagenen, die in het graf liggen, die Gij niet meer gedenkt, en zij zijn afgesneden van uwe hand.**
7. **Gij hebt mij in den ondersten kuil gelegd, in duisternissen, in diepten.**
8. **Uwe grimmigheid ligt op mij; Gij hebt *mij* nedergedrukt met al uwe baren. Sela.**

Wat wij aan het einde van dezen psalm missen, vinden wij toch bij het begin, en heeft daarom te hooger waarde. Wij hooren Heman roepen: “O Heere, God mijns heils,” en zijn gebed klimt aanhoudend, bij dag en bij nacht voor ’s Heeren aangezicht, en hij smeekt, dat zijn

gebed voor 's Heeren aanschijn kome, en Hij zijn oor tot hem neigen zal.

Heman is, hoe diep moedeloos zijne klachten ook zijn, en hoe zijne ziel bestreden wordt, geen wanhopende, integendeel, "hij legt," zooals Calvijn het uitdrukt, "aan de onmatigheid der smart toom en gebit in den mond, en sluit voor de wanhoop de deur." Zijn geloof en betrouwen op den Heere, den God zijns heils, zijner hulpe en redding, uit zich in het aanhoudend, en aandringend gebed tot zijn God.

Wij kennen daarom Heman eerder een sterk dan een zwak geloof toe, in aanmerking nemende door welke nachtelijke duisternis en strijd der ziel het heendringt. Immers de mate des geloofs moet gemeten worden naar de omstandigheden, waaronder het zich openbaart; dit vergeten Gods kinderen menigmaal, en klagen over de zwakheid huns geloofs, op hetzelfde oogeblik dat zij zich onder hun strijd en lijden krachtig vasthouden aan God.

De beschrijving, die Heman van zijn jammerlijken toestand geeft, vs. 4 tot het einde, gaat elke andere van de lijdens des O.T., zelfs van een Job en Jeremia te boven. Tegenheden op tegenheden treffen hem, en doen zijn leven aan het graf raken, vs. 4. Hij is krachteloos, men rekent hem onder degenen die in den kuil, in het graf dalen, vs. 5.

"Hij is afgezonderd onder de dooden." Hij is gelijk aan de onreine besmettelijke melaatschen, zoo afgezonderd is hij van de gemeenschap der menschen, en wat hem het allermeest smart, van de gemeenschap des Heeren in diens voorhoven, evenals er gezegd wordt van koning Uzzia, die melaatsch was: "en melaatsch zijnde, woonde hij in een afgezonderd huis, want hij was van het huis des Heeren afgesneden." 2 Kron. 26:21.

Wat Heman verder in vss 6 en 7 zegt, bewijst dat hij in zijne diepe moedeloosheid, evenals David, Ps. 31:23, in zijn haasten, het er voor hield dat hij afgesneden was van 's Heeren oogen, dat hij tot de dooden en verslagenen in den kuil behoorde, die Gods hand afgesneden heeft en niet meer gedenkt.

In duisternis en diepten, naar ziel en lichaam beiden, heeft God hem gelegd; van den Heere is al dit kwaad over hem, zijne grimmigheid ligt op hem, zijne baren, als van een hevig verbolgen zee, drukken hem neder, vs. 8.

Heman toont ons hoever het met een kind van God komen kan, wanneer de Heere onder lijden en beproevingen zijn aangezicht verbergt en zijn licht en troost inhoudt. Hoe doen zich dan vleesch en bloed met de list en het geweld des satans gelden, om den diepbedrukte en geplaagde tot vertwijfeling en wanhoop te brengen, om zijn geloof schipbreuk te doen lijden als de baren der bezoeken Gods over hem gaan.

Maar wij zien ook in Heman, dat God zijn werk in het leven houdt, en dat niemand zijne schapen uit zijne hand zal rukken. Dit is eene troostrijke onderwijzing voor alle ware geloovigen, vooral voor zwaarbeproofden onder hen, ten dage als zij een prooi zijn van hooggaande bestrijdingen en aanvallen van satan en zonde. Daarom is ook deze klaaglijkste van al de psalmen voor ons bewaard gebleven.

Nog is Heman met zijne klachten niet ten einde, nog gaat hij voort, en al dieper en dieper daalt hij in den duisternen nacht zijns lijdens.

- 9. Mijne bekenden hebt Gij verre van mij gedaan; Gij hebt mij hun tot eenen grooten gruwel gesteld; ik ben besloten, en kan niet uitkomen.**
- 10. Mijn oog treurt vanwege verdrukking; Heere! ik roep tot U den ganschen dag; ik strek mijne handen uit tot U.**

Hij herhaalt zijne klacht, in vs. 6 reeds uitgesproken: "afgezonderd onder de dooden." Die

afzondering, dat besloten zijn, en dit in zulk een staat, is hem de ondragelijkste smart onder al zijne smart. De Heere heeft zijne “bekenden,” eigenlijk staat er, zijne “vrienden” verre van hem gedaan. Nog eenmaal, gelijk in vs. 6, heet hij zich een melaatsche, die in zijn afzichtelijk en besmettelijk lijden een “grootte gruwel,” een afgrijselijk monster is, zelfs voor zijne naastbestaanden en vrienden, en hem daarom ontvluchten. In dien jammerlijken staat is hij van elke gemeenschap afgesloten als in een duisteren kerker, die zwaar gegrendeld is, zoodat hij er niet uitkomen kan.

Evenals Heman, zoo hooren wij ook David en Job onder hun lijden bitterlijk klagen over hunne verlating; waarbij naastbestaanden en vrienden van verre staan, zie Ps. 27:10; 38:12; 69:9 en Job 19:13 en 19.

Is voor Gods kinderen onder hun lijden het gemis van 's Heeren gemeenschap het zwaarste, de gemeenschap, troost en steun van hun hartevrienden zoo te derven, als Heman, verzwaaft hun lijden uitermate zeer.

Hoe verklaarbaar dat hij klaagt, vs. 10, “mijn oog treurt vanwege mijne verdrukking.” Zijne oogen zijn verzwakt, of gelijk David het Ps. 6:8 uitdrukt, “doorknaagd en verouderd van verdriet.”

Maar hoe hoog zijn lijden onder de grimmigheid Gods ook ga nog blijft hij als Job vasthouden aan God. “Hij roept tot den Heere den ganschen dag, en strekt zijne handen tot Hem uit,” zie vs. 10*b*. De smart kan den mond zijner ziel evenmin als dien van zijn lichaam sluiten, hoor hem klagen en zie hem zijne handen uitstrekken naar den Heere.

Al dieper en dieper wordt zijn klacht, de vreeze des doods grijpt hem aan, het graf en het doodenrijk, waar geene verzinning meer is, grimt hem tegen, en doet hem angstig vragen:

- 11. Zult Gij wonder doen aan de dooden? Of zullen de overledenen opstaan; zullen zij U loven? Sela.**
- 12. Zal uwe goedertierenheid in het graf verteld worden, uwe getrouwheid in het verderf?**
- 13. Zullen uwe wonderen bekend worden in de duisternis, en uwe gerechtigheid in het land der vergetelheid?**

Heman rekent zich als onder de dooden, als die in het graf, in het verderf, in de duisternis, in het land der vergetelheid zijn nedergedaald, waar God zijne wonderen, zijne goedertierenheid, getrouwheid en gerechtigheid niet meer bewijst.

Hoe duister en droevig is het naar Hemans klachten aan gindsche zijde des graf, geen straal van licht en leven breekt daar door dien onveranderlijk onbewegelijk duisteren nacht; God doet er geene wonderen, en de dooden loven Hem niet, zij loven en prijzen er zijne daden niet, het is een land der vergetelheid, de dooden weten niet met al.

Waarlijk, indien wij geene andere getuigenissen omtrent het leven na den dood uit den mond der heiligen onder het O.T. hadden, wij zouden het er voor moeten houden, dat de geloovigen vóór Christus' komst zonder eenige hope des eeuwigen levens geweest zijn. Maar wij hebben andere getuigenissen, zie Job 19:25 —27; Ps. 16:8-11; 17:15; 73:24.

En wat Hemans getuigenissen aangaat, vergeten wij niet dat het klachten zijn uit eene duistere en felbestredene ziel, die neergebogen is onder 's Heeren toornige hand, en die juist door zijn klachten het hart zijns Gods bewegen wil hem niet over te geven in den dood. Want het is duidelijk, er schuilt onder die duistere voorstelling een hoop des levens op den levenden God, die wonderen doet, en Wiens goedertierenheid, getrouwheid en gerechtigheid hij ernstig begeert te vermelden.

En stemmen wij toe dat de geloovigen des O.T., naar de mate dier bedeeing, niet die kennis en heldere hope des eeuwigen levens hadden, die de geloovigen des N.T. hebben, voor wie in en door Christus het leven en de onverderfelijheid is aan het licht gebracht, toch mogen wij hun het wezen dier hope niet ontzeggen, en daarom ook Heman niet, hoe duister het thans voor zijn zielsoog moge zijn.

Of zou hij zonder hope op den levenden God zoo kunnen blijven bidden?

14. Maar ik, Heere! roep tot U, en mijn gebed komt U voor in den morgenstond.

15. Heere! waarom verstoot Gij mijne ziel, en verbergt uw aanschijn voor mij?

16. Van der jeugd aan ben ik bedrukt en doodbrakende; ik draag uwe vervaarnissen; ik ben twijfelmoedig.

17. Uwe hittige toornigheden gaan over mij; uwe verschrikkingen doen mij vergaan.

18. Den ganschen dag omringen zij mij, als water; te zamen omgeven zij mij.

19. Gij hebt vriend en metgezel verre van mij gedaan; mijne bekenden zijn *in* duisternis.

Heman blijft roepen tot den God zijns heils, vs. 14; het leven Gods in hem, dat naar eene herstelde en vernieuwde gemeenschap met den Heere dorst, laat hem geen ruste, zelfs in den vroegen morgenstond komt hij met zijn gebed den Heere voor.

Dat de Heere Zich voor hem verborgen houdt en zijne ziel verstouten is van zijn God, dit, dit is hem ondragelijk, vs. 15, en te ondragelijker naarmate Zich de Heere langer voor hem verborgen heeft.

“Van der jeugd aan ben ik bedrukt en doodbrakende,” zoo klaagt hij, vs. 16. “Doodbrakende,” dat is: een die altijd in het gevaar des doods is, dien de dood altijd nabij is, gereed om den geest te geven. Met welke angsten en benauwdheden naar ziel en lichaam dit vergezeld ging, laat zich niet beschrijven. En dit wreede lijden verduurt hij “van der jeugd aan.” Hij kent, zoover zijne herinnering strekt, geen ander leven dan dit; levend tot de dooden te behooren; en dit onafgebroken, zonder verlichting of uitzicht van redding.

‘s Heeren hittige toornigheden, zijne verschrikkingen gaan over hem als een vloed, waarin hij dreigt te verzinken, en dit alles draagt hij alleen, vriend en metgezel heeft de Heere verre van hem gedaan, ook de steun en troost van menschen is hem onder al zijn lijden onthouden.

Wel mag Heman eene enig lijder geheeten worden. Geen Job of Jeremia of wie ook der heilige lijdens des O.T. kunnen met hem vergeleken worden. En juist dit eenige, dit bovenmenscheijke lijden, heeft er sommige uitleggers toe gebracht dezen psalm tot de Messiaansche te brengen en in Heman een voorbeeld van den lijdenden Christus te zien, waarbij zij zich dan beroepen op de overeenkomst van dezen psalm met Ps. 32 en 69.

Wij beslissen hier niet, maar kunnen niet ontkennen dat er voor het Messiaansche karakter van Hemans psalm veel pleit. Maar wat voor ons niet onzeker is, en dit is het voornaamste, moge ook Heman doodbrakende gebleven zijn tot het einde des levens, hij zal het in en na zijn sterven tot zijn eeuwigen troost gewis ondervonden hebben, dat het voor die in waarheid gelooven aan gindsche zijde des grafs niet zoo duister is, als hij onder zijn strijd op aarde geklaagd heeft.

Zoo zal het eenmaal voor allen zijn, die hier op aarde iets van Hemans lijden en strijd verduurd hebben, maar die, als hij, aan den levenden God in Christus hebben vastgehouden.

PSALM 89

Het verbond Gods staat eeuwig vast.

1. Eene onderwijzing van Ethan, den Ezrahiet.

Deze psalm wordt in het opschrift aan Ethan, den Ezrahiet, toegekend, die, volgens 1 Kon. 4:31 en 1 Kron. 2:6, een der beroemde wijzen uit Salomo's tijd was, waartoe ook Heman, de dichter van Ps. 88 behoorde.

Beide psalmen zijn klaagzangen, en al gelijkt Ps. 89, althans van vs. 2—38, veeleer een lofpsalm, toch is het, wat uit vs. 39 — 52 duidelijk blijkt, een zang uit zware en bange tijden, die Ethan klachten doet uitbrengen gelijk aan die van Heman.

Evenwel is er een merkelijk onderscheid tusschen beide psalmen waar te nemen: Heman stort zijne klachten uit over een persoonlijk lijden, Ethan over de zware rampen, die zijn volk getroffen hebben; bij Heman hooren wij de klachten van een felbestreden geloof, terwijl Ethan zijne klachten vooraf doet gaan van een welverzekerd vertrouwen en pleiten op de goedertierenheid en trouwe des Heeren aan het huis van David gezworen.

Over de historische aanleiding van Ethans psalm, die, evenals Hemans lied, eene onderwijzing genoemd wordt, is onder de uitleggers verschil. Er zijn uitleggers die aan de vernedering van Davids huis en den ondergang van het Rijk van Juda in Zedekia's tijd denken, terwijl anderen de historische aanleiding veel vroeger plaatsen, onder de regeering van Salomo's zoon, Rehabeam, toen Sisak, de koning van Egypte, met zijn machtig leger tegen hem optoog, alle vaste steden in Juda innam en tot Jeruzalem kwam, het benauwde, en alleen tot den prijs van al de schatten van het huis des Heeren en van het huis des konings aftrok, dat hij Jeruzalem en Davids huis niet verloor, zie 1 Kon. 14:25, 26, en 2 Kron. 12:1-12.

Voor het gevoelen der laatsten pleit dat Ethan, de wijze uit Salomo's tijd, de dichter van dezen psalm kan zijn, hij, de grijsaard in Rehabeams dagen, wiens oogen het kwade gezien hebben, dat de Heere om Rehabeams zonde over het koninklijke huis van David en over Jeruzalem bracht.

Zullen wij vs. 39 — 52 zijne gevoelige klachten over dit kwade hooren, het vertrouwen zijns harten triumfeert over al dit kwade, en opent zijn mond met de vermelding van 's Heeren goedertierenheid en trouw aan David gezworen:

2. **Ik zal de goedertierenheden des Heeren eeuwiglijk zingen; ik zal uwe waarheid met mijnen mond bekend maken, van geslacht tot geslacht.**
3. **Want ik heb gezegd: Uwe goedertierenheid zal eeuwiglijk gebouwd worden; in de hemelen zelve hebt Gij uwe waarheid bevestigd, zeggende:**
4. **Ik heb een verbond gemaakt met mijnen uitverkorene; ik heb mijnen knecht David gezworen:**
5. **Ik zal uw zaad tot in eeuwigheid bevestigen, en uwen troon opbouwen van geslacht tot geslacht. Sela.**

Er spreekt uit dezen aanhef een meer dan gewoon vertrouwen op de goedertierenheid en waarheid des Heeren, die Hij, 2 Sam. 7, David en zijn zaad gezworen heeft. Hij wil en zal die tot eer zijns Gods en tot steun en troost van zijn volk van geslachte tot geslachte bekend maken, met vroolijk zingende lippen zal hij ze verkondigen, vs. 2.

Dit voornemen is bij Ethan geene oogenblikkelijke opwelling des gemoeds, maar de rijpe vrucht van een voldragen geloofsvertrouwen zijns harten, want hij heeft in zijn hart gezegd:

“uwe goedertierenheid zal eeuwiglijk gebouwd worden, in de hemelen zelve hebt Gij uwe waarheid bevestigd,” vs. 8.

De goedertierenheid des Heeren, de gewisse weldadigheden Davids, zijn als een groot en schoon gebouw, waaraan de bouwheer, Jehova, onafgebroken bezig is het te onderhouden en te volmaken, en dat daarom niet instorten zal, maar blijven tot in eeuwigheid.

Het is, omdat het uit den hemel is, zoo vast en onwankelbaar als de hemelen zelve; gelijk de hemelen vaststaan op hunne pilaren, waarop God ze grondde, zoo vast staat het verbond van 's Heeren belofte op Diens waarheid en trouw, zie vs. 37 en 38.

En dit is voor den dichter boven allen twijfel zeker, want uit den onbedriegelijken mond des Heeren is het uitgegaan, Hij heeft het gesproken: “Ik heb een verbond gemaakt met mijnen uitverkorene” vs. 4 en 5. God had David gezworen, 2 Sam. 7, dat Hij zijn zaad op zijn troon bevestigen zou tot in eeuwigheid, en dien troon opbouwen van geslachte tot geslachte.

Die verbondsbelofte aan David gedaan, en die in den Messias, als in den wortel Davids, gegrond, en in Hem hare volle vervulling zou erlangen, was de hechte grond van Ethans geloof en hope, hoe ook Davids troon bedreigd werd.

Het inzicht in dat vaste en in alles welgeordeneerde verbond brengt den dichter in heilige vervoering en doet hem uitroepen:

- 6. Dies loven de hemelen uwe wonderen, o Heere! ook is uwe getrouwheid in de gemeente der heiligen.**
- 7. Want wie mag in den hemel tegen den Heere geschat worden? wie is den Heere gelijk, onder de kinderen der sterken?**
- 8. God is grootelijks geducht in den raad der heiligen en vreeselijk hoven allen, die rondom Hem zijn.**
- 9. O Heere! God der heirscharen! wie is als Gij, grootmachtig, o Heere! en uwe getrouwheid is rondom U.**

Dat verbond met David en zijn huis, wat niet anders was dan de openbaring van het verbond der genade in den toekomstigen Messias, en vol is van de “wonderen” der deugden Gods, is de stof der aanbedding en lofverheffing in den hemel en op aarde.

“De hemelen,” de engelen en gezaligden in den hemel, loven zijnen naam, terwijl de geheiligden in zijne gemeente op aarde zijne getrouwheid op het hoogste verheffen, vs. 6.

Want niemand mag in den hemel tegen de Heere geschat worden, Hij heeft in zijne goedertierenheid, trouw en almacht niemand Zich gelijk, ook niet “onder de kinderen der sterken,” onder de hemelsche of aardsche machtigen, vs. 9.

Grootelijks geducht en vreeselijk, ontzaglijk en majestueus is Hij, waar Hij verschijnt in zijne heerlijkheid in den hemelraad zijner heilige engelen, dan dekken die reine en verhevene geesten hunne aangezichten voor dien vreeselijken God en vallen aanbeddend voor Hem neder, vs. 8, en hemel en aarde beide roepen uit: “o Heere! God der heirscharen! wie is als Gij, grootmachtig, o Heere! en uwe getrouwheid is rondom U.”

Nu gaat de dichter in vs. 10 — 15 over om in de schoonste dichtersentaal die grootheid Gods met enkele trekken uit Israëls geschiedenis te schrijven.

Deze psalm heeft groote aantrekkelijkheid voor hen, die tot de gemeente der heiligen behooren, en zich meer of minder bewust zijn uit genade in datzelfde verbond opgenomen te zijn en te staan, waarin David en zijn huis stond, en wat voor den dichter van dezen psalm zulk

een vaste grond der hope, en zulk een God-verheerlijkende stof van aanbidding en dankzegging was, ook in zware en bange tijden.

Reeds is ons uit de vorige verzen van dezen psalm gebleken, dat het geloof der gemeente Gods in bange en zware tijden, wanneer de vijand aankomt als een stroom, zijn hechten steun en wissen troost zoekt in de goedertierenheid, trouw en macht des Heeren, en zal ons dit uit de volgende verzen nog nader blijken.

Vol aanbidding van 's Heeren heerschappij en macht, waardoor Hij Zich alle machten en krachten onderwerpt, gaat de dichter voort:

- 10. Gij heerscht over de opgeblazenheid der zee; wanneer hare baren zich verheffen, zoo stilt Gij ze.**
- 11. Gij hebt Rahab verbrijzeld als eenen verslagene; Gij hebt uwe vijanden verstrooid met den arm uwer sterkte.**
- 12. De hemel is uwe, ook is de aarde uwe; de wereld en hare volheid, die hebt Gij gegrond.**
- 13. Het noorden en het zuiden, die hebt Gij geschapen; Thabor en Hermon juichen in uwen naam.**
- 14. Gij hebt eenen arm met macht; uwe hand is sterk, uwe rechterhand is hoog.**
- 15. Gerechtigheid en gericht zijn de vastigheid uws troons; goedertierenheid en waarheid gaan voor uw aanschijn henen.**

Is de Heere groot in al zijne werken, nergens blinkt zijn grootheid met schitterender majesteit uit, dan waar Hij met zijn machtwoord heerscht over de verbolgenheid der zee. Het geweld harer losgelaten golven en baren is ontembaar, alle scheepsel beeft en staat machteloos, wanneer zij zich verheft en hare wateren zich als bergen ophoopen, en hare afgronden ontdekt worden; maar de Heere, Die boven de wateren troont en de winden in zijne vuisten houdt, spreekt, en de stormen zwijgen, en de ontembare zee wordt stille, en legt zich gehoorzaam neder op een wenk van haar Schepper en Heerscher.

Wel mocht de dichter, vs. 10, aanbiddend uitroepen: “Gij heerscht over de opgeblazenheid der zee!”

Maar hij gaat verder, vs. 11, de heerschappij van Jehova over de verbolgenheid der zee is voor hem een beeld en een onderpand van 's Heeren heerschappij over de volkerenzee, die zich thans tegen Juda en het koningshuis van David verheft, en waartegenover geheel Juda even machteloos staat, als alle scheepsel tegenover de verbolgenheid der waterenzee.

Hij gedenkt hierbij wat God weleer tot verlossing van zijn volk aan de Roode Zee gedaan heeft; “Gij hebt Rahab verbrijzeld als een verslagene.” Kahab, de sterke, de trotsche, is Egypte — zie de verklaring van Ps. 87:4, — en dat Egypte, Farao en zijne wagenen en ruiteren, heeft de Heere verbrijzeld, vermorzeld als een machteloos verslagene, zij zijn gezonken in de zee als een steen in diepe wateren.

De gedachtenis van deze gebeurtenis, de hoofdgebeurtenis in Israëls geschiedenis, is voor den dichter een sterkte en troost, nu het in zijn tijd weder Egypte is, dat zich onder hun koning Sisak tegen Juda en David stelt en dreigt te verslinden. Hoe gepast en recht tijdig is dan die herinnering aan de wonderen van 's Heeren macht over de zee der wateren en over de volkerenzee, Israëls vijanden, die Hij door zijn arm verstrooid heeft.

En altijd hooger klimt zijne aanbidding van 's Heeren macht. De eenige Heerscher over de verbolgenheid der zee en der volkeren heeft hier de macht en het recht, de hemel met de wereld

en hare volheid is zijn eigendom, want Hij heeft ze in den beginne gegrond, zij zijn zijn handenwerk vs. 12.

De dichter werkt die gedachte in vs. 13 nader uit. Geheel de aarde is door Hem geschapen: “het Noorden en het Zuiden,” al wat tusschen die hemelstreken ligt, ook het Oosten en het Westen, dat hij dichtelijk voorstelt: “Thabor en Hermon juichen in uwen naam.” De berg Hermon vertegenwoordigt het oosten, en de Thabor het westen. Die beide schoone bergen verkondigen met gejuich den grooten naam van hun Schepper.

Voorzeker, niet te hoog verheft hij, vs. 14, den arm en de rechterhand des Heeren, die zulke groote daden heeft gedaan en nog kan doen tot verlossing van zijn verdrukte volk.

Want — zie vs. 15 — gerechtigheid en gerichte zijn de vastigheid, de sterkte van den troon des Allerhoogsten over de gansche aarde. Heilig en rechtvaardig is Hij in zijn wetten en rechten, in zijne oordeelen, in al zijne werken en wegen. Zijn troon en heerschappij zijn gegrond op gerechtigheid en gerichte, en hierin heeft Hij niemand Zich gelijk. Wie het onrecht en het geweld bemint, kan voor Hem niet bestaan, maar heeft zijn geduchte wraak te vreezen; dat hebben Israëls vijanden ondervonden, en zullen al zijne haters ondervinden. Maar die gerechtigheid zal zich ook in haar billijk oordeel en in hare rechtvaardige belooning betoonen aan allen, die het recht beminnen en zijne wet liefhebben, de oordeelen, de gerichten Gods zullen hen niet treffen.

Wordt zoo 's Heeren troon gedragen door gerechtigheid en gerichte, en dit tot schrik van al zijne haters, en tot troost van de liefhebbers zijns naams, dit laatste zou het geval niet zijn, indien die troon enkel op gerechtigheid en gerichte rustte, indien “goedertierenheid en waarheid niet voor 's Heeren aanschijn henen gingen,” zooals de dichter zich in het tweede lid van vs. 15 uitspreekt.

Hoe schoon en rijk is hier de voorstelling des dichters van het Wezen Gods, hoe getuigt het van zijne heldere en diepe kennis van den eenig waarachtigen God, zooals Hij Zich reeds onder de bediening des O.T. geopenbaard had, zie Exod. 34:6 en 7.

De goedertierenheid, die de samenvatting is van 's Heeren liefde, genade, barmhartigheid en lankmoedigheid, staat in hare schoone en meedoogende gestalte voor 's Heeren aangezicht, als een altijd gereede dienaar, om op zijn wenk zijn welbehagen uit te voeren aan schuldigen en ellendigen, die waardig waren door zijne gerechtigheid verteerd te worden.

En nevens de goedertierenheid heeft de waarheid, de trouwe Gods eene plaats voor zijn aanschijn. Zij staat daar, als ware het om den Heere zijn verbond en beloften te doen gedenken, en opdat Gods gemeente, wanneer zij voor zijn aangezicht komt, te meer vervrijmoedigd zoude worden om te bidden: gedenk, Heere! uw verbond.

Zoo had Ethan niet kunnen spreken, indien hij God niet kende in het aangezicht van den Engel des verbonds, in wiens binnenste Gods naam was. Want alleen in den Messias kon God Zich zoo in zijne goedertierenheid en waarheid te zamen met zijne gerechtigheid en gericht openbaren.

En hoe zien wij het vervuld, als in de volheid des tijds God zijnen Zoon in de wereld zendt als de gifte van zijne hoogste liefde, en tegelijk als eene betooning van zijne rechtvaardigheid, wanneer Hij den Eeniggeborene aan het hout des kruises voor de zonden zijns volks tot een vloek en zonde maakt.

Wel mocht de dichter, met een door Gods Geest verlicht oog de heerlijkheid Gods inziende, uitroepen: “welgelukzalig is het volk, hetwelk het geklank kent, o Heere! zij zullen in het licht uws aanschijns wandelen.”

Nadat de dichter, van vs. 2 — 15, op het hoogst Jehova's goedertierenheid en trouw, gerechtigheid en almacht geprezen heeft, als de hechte vastigheden van Davids koningshuis, roemt hij nu het volk welgelukzalig, dat zulk een koning en koningshuis bezitten mag.

- 16. Welgelukzalig is het volk, hetwelk het geklank kent; o Heere! zij zullen in het licht uws aanschijns wandelen.**
- 17. Zij zullen zich den ganschen dag verheugen in uwen naam, en door uwe gerechtigheid verhoogd worden.**
- 18. Want Gij zijt de heerlijkheid hunner sterkte; en door uw welbehagen zal onze hoorn verhoogd worden.**
- 19. Want ons schild is van den Heere, en onze koning is van den Heilige Israëls.**

Tot de heilige instellingen door den Heere, als Israëls God en Koning, aan zijn volk gegeven, behoorde ook het gebruik van twee zilveren trompetten of bazuinen, waarop door de priesters geblazen werd of tot samenroeping der gemeente voor den tabernakel, of tot een teeken dat de legers der kinderen Israëls moesten opbreken en optrekken tot voortzetting der reis of ten strijde tegen hunne vijanden. Ook op Israëls hoogtijden, zooals op de nieuwe maandfeesten, en over hunne brand- en dankoffers moest de blijde klank dier zilveren trompetten gehoord worden; zie van deze instelling Num. 10:1 — 10.

Het geklank dier trompetten was voor het volk het teeken, dat Jehova, hun Koning, in hun midden tegenwoordig was, om Wien zij zich te scharen en aan Wien zij zich te onderwerpen hadden, maar op Wien zij zich ook veilig mochten verlaten, Hij zou hen op al hunne wegen geleiden en beschermen, en hen van hunne vijanden verlossen, terwijl zij niet mochten nalaten hun God en Koning op hunne hoogtijden en bij hunne dank- en brandofferen met den blijden klank dier trompetten te prijzen en te verheerlijken.

Wel mocht de dichter het volk gelukzalig roemen, dat dit geklank kende. Zelfs een Bileam verhief dit geklank als een hooge onderscheiding van Israël boven alle volken, als hij in zijne spreuke tot Balak sprak: “De Heere, zijn God, is met hem, en het geklank zijns Konings is bij hem.”

Dit geklank te kennen, zegt zeker nog iets meer dan zijn geluid te hooren, hier is sprake van dat geestelijk, inwendig kennen der ziel, zooals Jezus schapen de stem van Hem, hun Herder, kennen en volgen.

Dit blijkt duidelijk uit hetgeen er in het tweede lid van dit vers en in de volgende verzen volgt.

De kenners van dit heerlijk en zalig geklank, waarin de Heere tot hunne zielen spreekt, “wandelen in het licht van zijn aangezicht.” Over hen gaat het licht, de glans van 's Heeren liefde, genade en trouw op, zij zien den Koning in zijn schoonheid.

En de vrucht van die aanschouwing is heilige en bestendige blijdschap in 's Heeren naam, in zijne deugden en volmaaktheden, want zijne gerechtigheid, die het kwaad niet duldt, zal zich wreken aan hunne onderdrukkers, en hen uit hunne diepe vernedering verhoogen, weer in eere en tot macht brengen, vs. 18.

Want niet uit of van hen is de kracht, maar “de Heere is de heerlijkheid hunner sterkte,” van Hem gaat zij uit en bewijst zij zich zoo glansrijk; zijn welbehagen, zijne gunst en liefde is het, waardoor hun hoorn, dat is hunne macht en grootheid, verhoogd wordt, vs. 18.

En de grond hiervan ligt in de Godsregeering over Israël. Hun koning is de plaatsbekleeder, de vertegenwoordiger van Jehova, Die de God en Koning van zijn volk is. Hij heeft zichzelf

niet opgeworpen, ook is hij geen koning bij de keus des volks, gelijk de koningen der volken rondom hen, maar hij is van den Heere, de Heilige Israëls gaf hem, als een schild tot bescherming, aan zijn volk, vs. 19.

Daarom heerscht hij niet in zijn eigen naam, maar in den naam en naar het recht van Israëls God, die hem verkoor en zalven liet, en mag Israël vertrouwen dat God hen door dien koning hulpe en heil zou beschikken.

Al wat de dichter in deze verzen van het welgelukzalige van Israëls volk onder hun koning David zegt, is in veel hooger zin waar van het volk Gods onder het N.T., dat het zalig geklank uit de zilveren trompetten des Evangelies kent.

Met vs. 20 keert de dichter terug tot vs. 4 en 5, waarin hij gesproken heeft van het verbond des Heeren met David, wien Hij tot koning over zijn volk verkoren heeft. En nu ontwikkelt en beschrijft hij, van vs. 20 — 38, den rijken en troost vollen inhoud van dit verbond, tot bemoediging van Davids huis en gansch Israël in de droevige en donkere tijdsomstandigheden, die hij van vs. 38 tot het einde van zijn lied teekent.

- 20. Toen hebt Gij in een gezicht gesproken van uwen heilige, en gezegd: Ik heb hulp besteld bij eenen held; Ik heb eenen verkorene uit het volk verhoogd.**
- 21. Ik heb David, mijnen knecht, gevonden; met mijne heilige olie heb Ik hem gezalfd.**
- 22. Met welken mijne hand vast blijven zal; ook zal hem mijn arm versterken.**
- 23. De vijand zal hem niet dringen, en de zoon der ongerechtigheid zal hem niet onderdrukken.**
- 24. Maar Ik zal zijne wederpartijders verpletteren voor zijn aangezicht, en die hem haten, zal Ik plagen.**

De dichter beroept zich in deze en de volgende verzen op hetgeen de Heere van David verklaard heeft, bij name op de beloften des Heeren aan den profeet Nathan gedaan, wat wij 2 Sam. 7 en 1 Kron. 17 vinden opgeteekend.

De Heere had David als een uitverkoren held tot hulp van zijn volk besteld en verhoogd. Niet David had zich hiertoe opgeworpen, niet Israël had hem tot hun koning en redder verkoren, toen God Saul verworpen had, maar de Heere had Samuël naar Bethlehem gezonden, tot het huisgezin van Isaï, want onder zijne zonen, sprak Hij, heb Ik Mij eenen koning uitgezien. En het is David, de jongste der zonen van Isaï, op wiens hoofd de profeet de heilige olie tot zijne zalving moet uitstorten, vs. 20, 21. Zie dit 1 Sam. 16.

En aan dien verkoren held Israëls had de Heere toegezegd dat zijne hand met hem vast, onverbroken zou blijven, en zijn arm hem versterken zou. Op 's Heeren almachtigen bijstand mocht hij hopen, die bijstand zou hem nooit ontbreken, vs. 22. Zie bij dit vers 1 Sam. 18:12 en 14; 2 Sam. 5:10.

De vijand, de zoon der ongerechtigheid zou zich wel tegen hem stellen, maar, hulpe van God verkregen hebbende, zou hij hem niet in uiterste engten dringen, hem niet overheerschen en onderdrukken, vs. 23.

Integendeel, hij zal over al zijne wederpartijders en haters triumfeeren, “maar Ik,” spreekt de Heere, “zal zijne wederpartijders verpletteren voor zijn aangezicht, en die hem haten, zal Ik plagen,” vs. 24, vergelijk bij vs. 23 en 24, 2 Sam. 7:9.

En hoe zien wij al deze toezeggingen in Davids leven, van af zijne zalving tot het einde zijns levens, vervuld; God heeft David de goedertierenheid en trouwe gehouden, daarom Davids huis en gansch het volk hopen op de hulpe des Heeren in de bange dagen als Sisak, de koning van Egypte, hen benauwt.

Maar veel heerlijker zien wij deze toezeggingen vervuld in den eenigen Held en Koning Israëls, den Messias, Davids Heer en Davids Zoon. Van Wien David zelf, naardien hij een profet was, zoovele heerlijke dingen gesproken heeft, Hand. 2:25 — 35.

Aan het betere verbond Gods met dien waren Koning Israëls, den Uitverkorene en Gezalfde des Vaders, hield een David en alle heiligen des O.T. vast, op Hem mag ook de gemeente van het N.T. hopen, en zij zal het onder al haar strijd en druk niet tevergeefs doen, die op Hem vertrouwen zullen niet beschaamd worden.

De dichter is nog lang niet aan het einde met de opsomming der rijke beloften, die de Heere in zijn verbond aan David en zijn zaad gedaan heeft, hij zet die reeks van beloften voorts tot vs. 38.

- 25. En mijne getrouwheid en mijne goedertierenheid zullen met hem zijn; en zijn hoorn zal in mijnen naam verhoogd worden.**
- 26. En Ik zal zijne hand in de zee zetten, en zijne rechterhand in de rivieren.**
- 27. Hij zal Mij noemen: Gij zijt mijn Vader! mijn God, en de Rotssteen mijns heils!**
- 28. Ook zal Ik hem ten eerstgeborenen zoon stellen, ten hoogste over de koningen der aarde.**
- 29. Ik zal hem mijne goedertierenheid in eeuwigheid houden, en mijn verbond zal hem vast blijven.**
- 30. En Ik zal zijn zaad in eeuwigheid zetten, en zijn troon als de dagen der hemelen.**

Vs. 25 slaat terug op vs. 15, daar had de dichter gezegd: “goedertierenheid en waarheid gaan voor uw aanschijn henen,” en hier verklaart hij hoe ’s Heeren getrouwheid, zijne waarheid en goedertierenheid met hem zullen zijn, hoe die beiden David altijd zullen vergezellen, aan zijne zijden blijven, opdat hij niet wankele, maar integendeel zijn hoorn, zijne macht en heerschappij zullen verhoogen. Veiliger en hooger geleide kon hem niet verzekerd worden.

De Heere zegt aan David een onbeperkt rijksg gebied toe, hij zal over alles en allen heerschen, dit is de beteekenis van vs. 25. De zee en de rivieren, waarin God Davids hand zou stellen, waarover zijne macht en heerschappij zich zou uitstrekken, sluiten de gansche aarde in, gelijk de dichter van Ps. 72 verklaart: “en Hij zal heerschen van de zee tot aan de zee, van de rivieren tot aan de einden der aarde.”

En zien wij dit aanvankelijk in David vervuld, als zijne heerschappij zich uitstrekt van de Middellandsche zee tot aan den Eufraat, en van de rivier van Egypte tot Damascus, deze toezegging zou toch eerst tot hare volle werkelijkheid komen in Christus, tot Wien de Vader gesproken had: “eisch van Mij, en Ik zal de heidenen geven tot uw erfdeel, en de einde der aarde tot uwe bezitting.” Ps. 2:8, en Die zelf vóór zijn heengaan tot den Vader verklaarde: “Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde.”

Zoo ook hebben wij vs. 27 en 28 te verstaan. Noemt God David zijn zoon, stelde Hij hem tot een “eerstgeborenen zoon”, en noemde David wederkeerig den Heere “mijn Vader, mijn God, en den Rotssteen mijns heils,” hij was dit, en mocht God alzoo aanroepen èn als geloovige èn als voorbeeld èn als vader van den Messias naar het vleesch. In deze beteekenis noemt God het geheele volk Israëls: “mijn zoon, mijn eerstgeboren,” Exod. 4:22; Hos. 11:1.

Maar in zijn volle en diepere beteekenis is Christus alleen Gods Zoon; Hij is de eenige Eerstgeborene Zoon, tot Wien de Vader van eeuwigheid gesproken had: “Gij zijt mijn Zoon, heden heb Ik U gegenereerd.” Hem behoort dat “mijn Vader” en “mijn God,” zoo-als niemand buiten Hem, zich dit mocht toeëigenen. Daarom sprak Christus, toen Hij op aarde was nimmer met insluiting van Zichzelven God aan met het: Onze Vader, maar altijd mijn Vader, mijn God.

En zelfs de verblinde en ongeloovige Joden verstonden wat dit mijn Vader en mijn God in Jezus' mond betekende, Joh. 5:17-23. Zie ook Hebr. 1:5, 6, waar de Heilige Geest de woorden uit dezen psalm en 1 Sam. 7:14 op Christus toepast.

Het is krachtens die betrekking van David tot Christus, dat de Heere hem, vs. 29 en 30, belooft zijne goedertierenheid in eeuwigheid te houden, en zijn verbond met hem vast zal blijven, en zijn zaad en troon in eeuwigheid zou blijven als de dagen der hemelen, als zijn verbond van dag en nacht.

Welk eene troostrijke toezegging in dagen, waarin, gelijk als in Rehabeams dagen, die troon voor Davids nakomelingen en voor Israël zoo hevig bedreigd werd.

Maar zou de Heere zijne goedertierenheid van David en zijn zaad niet wegnemen, gelijk Hij die van Saul had weggenomen, dien Hij verworpen had, dat hij geen koning meer zou zijn, Hij zou toch, indien David en zijn zaad zijne wet verlieten, hen tuchtigen met de roede van bittere tegenheden.

- 31. Indien zijne kinderen mijne wet verlaten, en in mijne rechten niet wandelen;**
- 32. Indien zij mijne inzettingen ontheiligen, en mijne geboden niet houden;**
- 33. Zoo zal Ik hunne overtreding met de roede bezoeken, en hunne ongerechtigheid met plagen.**
- 34. Maar mijne goedertierenheid zal Ik van hem niet wegnemen, en in mijne getrouwheid niet feilen.**
- 35. Ik zal mijn verbond niet ontheiligen, en hetgeen uit mijne lippen gegaan is, zal Ik niet veranderen.**
- 36. Ik heb eens gezworen bij mijne heiligheid: zoo Ik aan David liege!**
- 37. Zijn zaad zal in der eeuwigheid zijn, en zijn troon zal voor Mij zijn gelijk de zon.**
- 38. Hij zal eeuwiglijk bevestigd worden, gelijk de maan; en de Getuige in den hemel is getrouw. Sela.**

Gaan naar vs. 15 goedertierenheid en waarheid voor zijn aanschijn henen, ook gerechtigheid en gerichte zijn de vastigheid van den troon des Heiligen Israëls. En is de Heere Davids Vader en God, toch zal Hij Zich aan hem en zijn zaad als de Heilige betoonen, wanneer zij zijne wet verlaten, tegen Hem overtreden en ongerechtigheid doen, dan heeft de Heere zijne vaderlijke roede, zijne plagen tot tuchtiging gereed. Hoe zien wij dit bevestigd in Davids leven; het zwaard zou van zijn huis niet wijken.

Ook zijn zaad, zijne nakomelingen hebben dit te verstaan. Salomo had dit in zijne latere regeringsjaren ondervonden, en Rehabeam, zijn zoon, ondervond dit, Sisak, de koning van Egypte, is een roede Gods om Rehabeams overtredingen.

Moet dit David en zijne nakomelingen tot waarschuwing zijn, opdat zij vreezen tegen den Heere te overtreden, zij hebben niet te vreezen, dat de Heere een einde met hen zal maken, nog eenmaal herhaalt de Heere daarom zijne toezegging: “maar mijne goedertierenheid zal Ik van hem niet wegnemen, en in mijne getrouwheid niet feilen,” vs. 34.

Hij, de Onveranderlijke, zal hetgeen uit zijne lippen gegaan is niet veranderen, de Heilige zal zijn verbond niet ontheiligen, vs. 36.

En hoe zou Hij het kunnen? Hij heeft bij zijne heiligheid, bij Zichzelf als den Heilige, gezworen, “zoo Ik aan David lieg!” vs. 38.

Vast en eeuwig zou Davids zaad en zijn troon wezen, aan die regeering zou geen einde komen, daartoe stond Gods getuige als een borgschap aan of in den hemel. Er zijn Joodsche en Christelijke uitleggers die door dezen “getuige” den regenboog verstaan, maar die boog diende alleen tot een teeken, dat er geen zondvloed meer over de aarde zou zijn. Wij houden dien “getuige” voor de zon en de maan. Die hemellichamen en lichten zijn ook in ons spraakgebruik de vaste en duurzame lichamen tegenover de lagere en vergankelijke schepping. Gelijk zon en maan aan den hemel blijven schitteren en lichten, zoo Davids huis en troon eeuwig en altoos.

Wel mocht David in zijne laatste woorden, 2 Sam. 23:7, dankend uitroepen: “Hoewel mijn huis zoo bij God niet is, nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles welgeordineerd en bewaard is, voorzeker is *daarin* al mijn heil en alle lust, hoewel Hij het *nog* niet doet uitspruiten.”

Maar hoeveel te meer mag dan de ware Christen van dit welgeordineerd verbond zeggen: “daarin is al mijn heil en alle lust,” nu God in en door Christus dat al heeft bevestigd, en schooner doen uitspruiten dan de zon en de maan aan den hemel schitteren en lichten.

Heeft de dichter tot hiertoe op hoogen en schoonen toon de goedertierenheid en trouwe met de almacht en gerechtigheid des Heeren bezongen, zooals dezen schitterend uitblonken in het vast en welgeordineerd verbond met David en zijn zaad, in schrille tegenstelling hiermede staan zijne jammerklachten over den deerlijken tegenwoordigen toestand van Davids huis.

De ontzettende werkelijkheid, die hij van vs. 39 — 46 beschrijft, is geheel in strijd met de waarheid en onveranderlijkheid der beloften en toezeggingen des Heeren, het heeft voor zijn vleeschelijk oog allen schijn dat de Heere met David en zijn huis, dien Hij toch met zulke dure eeden trouw gezworen heeft, een einde zal maken.

Hooren wij die klachten:

39. Maar Gij hebt *hem* verstooten en verworpen; Gij zijt verbolgen geworden tegen uwen gezalfde.
40. Gij hebt het verbond uws knechts te niet gedaan; Gij hebt zijne kroon ontheiligd tegen de aarde.
41. Gij hebt al zijne muren doorgebroken; Gij hebt zijne vestingen nedergeworpen.
42. Allen, die den weg voorbijgingen, hebben hem beroofd; zijnen naburen is hij tot eenen smaad geweest.
43. Gij hebt de rechterhand zijner wederpartijders verhoogd; Gij hebt al zijne vijanden verblijd.
44. Gij hebt ook de scherpte zijns zwaards omgekeerd, en hebt hem niet staande gehouden in den strijd.
45. Gij hebt zijne schoonheid doen ophouden; en Gij hebt zijnen troon ter aarde nedergestooten.
46. Gij hebt de dagen zijner jeugd verkort; Gij hebt hem met schaamte overdekt. Sela.

Wanneer wij de geschiedenis 2 Kron. 12:19, waarin de inval van Sisak in Juda verhaald wordt, vergelijken met deze beschrijving, dan heeft het wel den schijn dat de dichter aan overdrijving lijdt, dat hij de werkelijkheid, vooral van den toestand van het koningschap van Davids huis, wat te zwart teekent. En zou zich dit laten verklaren, omdat het vleesch onder de verdrukking gewoon is de rampen en plagen te vergrooten en te verzwaren, toch gelooven wij niet dat dit zoo bij Ethan was, maar dat zijn geestesoog verder ziet, dat hij al die verschrikkelijke gevolgen voorziet, indien Salomo's zoon, Rehabeam en zijn volk, zich niet

voor den Heere verootmoedigen, Wiens wet hij verlaten heeft en gansch Israël met hem, 2 Kron. 12:1.

Waarover de dichter, in vs. 39 en 40, klaagt, dat “de Heere verbolgen was tegen zijn gezalfde”, dat “Hij hem verstooten”, “het verbond te niete gedaan” “en zijn kroon ontheiligd had tegen de aarde,” dit was in beginsel alzoo. Want Sisak kwam niet alleen met een ontalrijk leger tegen Jeruzalem op, maakte Israël tot zijne knechten maar hij sloeg ook zijne handen aan de schatten van het huis des Heeren en des konings, en nam die weg, ja hij nam alles weg, tot de gouden schilden, die Salomo gemaakt had.

Welk eene vernedering voor koning Rehabeam, den tweeden opvolger van Davids troon, met wien de Heere zijn vast verbond gemaakt had!

Evenzoo, vs. 41 en 42, de beschrijving van de inneming en verwoesting van Juda's steden, en het hulpeloos open liggen dier steden, zoodat zij tot eene berooving voor elken voorbijganger, en tot een smaad der naburen waren, hoe komt deze beschrijving overeen met wat de geschiedenis, 2 Kron. 12:4, van Sisak zegt: “en hij nam de vaste steden in, die Juda had, en hij kwam te Jeruzalem.”

Ook de volgende verzen, 44—46, laten zich uit de geschiedenis verklaren. Zichtbaar ging deze overwinning en verwoesting door Sisak, als een oordeel des Heeren over Davids huis en Juda, van den Heere uit. Hij, die weleer zoo menigmaal Israëls rechterhand, zijne macht en heerschappij verhoogd had, had nu de rechterhand van Israëls tegenpartijder verhoogd, en hun doen juichen. Daarentegen had Hij de scherpte van Israëls zwaard omgekeerd, hunne wapenen machteloos gemaakt, en hun den moed onthouden tegenover den vijand staande te blijven. De schoonheid, en heerlijkheid van Israël, weleer een sierlijke kroon in 's Heeren hand, had de Heere doen ophouden, en zijn troon ter aarde gestooten. De schoone jeugd van Israëls krachtvolle koninklijke huis was verkort, de fiere jongeling stond daar overdekt met schaamte.

Hier rust de door zooveel leed getroffen en verslagen dichter een oogenblik, het Sela-teeken wijst dit aan.

En nu verheft zich het gebed in zijne ziele, wel een bewijs, dat hoe hij ook het jammerlijke en hopelooze van den toestand naar den mensen erkent, hij evenwel vasthoudt en niet wankelt aan de vastheid van Gods verbond en aan zijne onveranderlijke toezeggingen:

47. Hoe lang, o Heere! zult Gij U steeds verbergen? zal uwe grimmigheid branden als een vuur?
48. Gedenk van hoedanige eeuw ik ben; waarom zoudt Gij aller menschen kinderen tevergeefs geschapen hebben?
49. Wat man leeft er, die den dood niet zien zal? die zijne ziel zal bevrijden van het geweld des graf? Sela.
50. Heere! waar zijn uwe vorige goedertierenheden, die Gij David gezworen hebt bij uwe trouw?
51. Gedenk, Heere! aan den smaad uwer knechten, dien ik in mijnen boezem draag van alle groote volken;
52. Waarmede, o Heere! uwe vijanden smaden, waarmede zij de voetstappen uws gezalfden smaden.
53. Geloofd zij de Heere in eeuwigheid! Amen, ja amen.

Vers 47 spreekt uit hoe zwaar voor den dichter de druk van 's Heeren verbergings is, en het

branden van zijne grimmigheid hem aandoet als een verterende vuurgloed, maar tegelijk spreekt het uit met welk een verlangen hij uitziet naar de ontdekking van 's Heeren gunstrijk aangezicht, wanneer Hij Zich zou afwenden van zijnen grimmigen toorn.

En de dichter doet dit, vs. 48 en 49, met een biddend beroep op de wetenschap des Heeren van het nietige en ijdele van 's menschen bestaan, en leven. “Gedenk,” spreekt hij in het eerste lid van vs. 48, “van hoedanige eeuw ik ben,” hoe vergankelijk en snel voorbijvlietend dit leven is, en dat, vs. 49, alwat leeft eenmaal gewisselijk de macht des doods en het geweld des grafs zal toevallen. Hoe zou dan ik of eenig menschen bestaan voor het vuur van uwe grimmigheid? Maar meer dan dit, “zoudt Gij dan alle menschenkinderen tevergeefs geschapen hebben?” Is dan de mensch, hoe zwak en vergankelijk, nochtans het wonderbare kunststuk van 's Heeren hand tevergeefs, tot geen hooger doel geschapen dan om te verschijnen en te verdwijnen? Neen, dit kan niet zijn; 's Heeren wijsheid en liefde heeft hogere oogmerken met zijne menschenkinderen. Verg. hierbij Ps. 8; 139:13—18, en Hebr. 2:6, 7.

En nu wendt zich de dichter weer, vs. 50. van het zwakke en vergankelijke des menschen tot de goedertierenheid en trouw des Heeren aan David gezworen. Hij ziet thans die goedertierenheid en trouw niet, maar toch *zijn* en *blijven* ze ook als zij zich verborgen houden, en de dichter wil ze met zijne vraag, die eene bede is, uit hunne verborgen plaatse uithalen.

Terwijl hij eindigt, vs. 51 en 52, met een “gedenk, Heere! aan den smaad uwer knechten.” De vijand smaadt 's Heeren gezalfde, zij vervolgen daarmede zijne voeten, dat is zij omringen daarmede al zijne gangen, en de smart hiervan draagt de dichter in zijnen boezem, die smaad knaagt aan zijne ziel, verteert hem als een vuur.

Zien wij wel dan is het de gezalfde zelve die hier van vs. 39 — 52 spreekt, maar bij monde van den heiligen dichter, die zijn tolk is.

Evenals aan het slot van Ps. 41 en 72, waarmede het eerste en tweede boek der psalmen eindigt, wordt ook deze 89^{ste} psalm besloten met eene lofverheffing Godes als het einde van het derde boek der psalmen.

Als profetisch-messiaansche psalm behoort Ethans lied tot de voornaamste; de aanhalingen uit dezen psalm zijn in het N.T. menigvuldig. De Kerk van het N.T. en elk harer leden hebben er een rijke bron van troost en een vasten grond der hope in. Hoe smartelijk en bang het met 's Heeren gemeente sta, hoe donker het voor den enkelen geloovige worden kan, 's Heeren verbond met zijn volk, bevestigd in Christus, den Middelaar, staat onwankelbaar vast. Zalig, wie, als alles ontzinkt, door een oprecht geloof zich vast mag klemmen aan deze rots, die van geen wankelen weet.

PSALM 90

Leer ons onze dagen tellen.

Een gebed van Mozes, den man Gods.

“Een gebed van Mozes, den man Gods” wordt deze psalm in het opschrift genoemd. Als zoodanig behoort dit lied tot de oudste ons bekende liederen in den psalmbundel, zoo het niet het oudste is.

Het is een merkwaardig en hoog te waardeeren gedenkstuk uit den droeven tijd van Israëls veertigjarig omzwerven in de woestijn, en waarin Mozes al de gevoelens en aandoeningen zijns harten uitspreekt bij de aanschouwing van de ontzettende macht des doods, die gedurende deze omzwerving meer dan zeshonderd duizend mannen van twintig jaren en daarboven in de woestijn nedervelde.

Dat Mozes de auteur is van dezen psalm, is aan geen redelijken twijfel onderworpen. De oorspronkelijkheid van dit lied en de diepe kennis Gods, waarvan het getuigt, spreken voor dien man Gods, terwijl wij in den weemoedigen en tegelijk heilig strengen toon den leidsman en wetgever Israëls in zijn karakter en betrekking herkennen.

Hooren wij zijn gebed, waarvan het eerste deel, van vs. 2 — 11, eene heilige betrachting kan heeten:

1. **Heere! Gij zijt ons geweest eene toevlucht van geslacht tot geslacht.**
2. **Eer de bergen geboren waren, en Gij de aarde en de wereld voortgebracht hadt, ja, van eeuwigheid tot eeuwigheid zijt Gij God.**
3. **Gij doet den mensch wederkeeren tot verbrijzeling, en zegt: Keert weder, gij, menschenkinderen!**
4. **Want duizend jaren zijn in uwe oogen als de dag van gisteren, als hij voorbijgegaan is, en als eene nachtwaak.**
5. **Gij overstroomt hen; zij zijn *gelijk* een slaap; in den morgenstond zijn zij gelijk het gras, dat verandert;**
6. **In den morgenstond bloeit het, en het verandert; des avonds wordt het afgesneden, en het verdort.**

Onder de smartvolle ervaring van het nietige en ijdele van het bestaan des menschen, als dag aan dag, acht en dertig lange jaren, de honderden en duizenden in de woestijn onder Mozes' oogen vallen, dan is het zoo verklaarbaar dat den man Gods niets anders overblijft dan de eeuwige God, in Wien hij zijn toevlucht en sterkte vindt, opdat zijn harte niet bezwijke.

Is alle vleesch als gras, de verbondsGod van Israël, de Eeuwige en Almachtige is voor zijn volk een toevlucht, een woning, een sterkte van geslachte tot geslachte. Hij is en was en zal zijn, Hij blijft eeuwig Dezelfde, in Hem behouden allen, die tot Hem de toevlucht nemen, het leven, want stervende in Hem, leven zij Hem allen.

Dit eerste vers is de grondgedachte van den geheelen psalm. Als de Eeuwige is Hij vóór alle dingen en aller dingen Schepper, zie vs. 2. Hij was er eer de “bergen” geboren waren, eer de sterke vastigheden der aarde barensweeën gevoelden, en eer Hij door zijn machtwoord de “aarde” en de “wereld”, al het zichtbare, het gansch heelal uit niet had voortgebracht. Alle begin is uit Hem, den Onbegonnene, alle voortbestaan door Hem, den Oneindige, Die van eeuwigheid tot eeuwigheid God is.

Welk eene diepe kennis Gods, welk een in- en doordringen in het onbegrijpelijk Wezen Gods, hoe overtreft hier Mozes alle dus-genoemde wijzen van het oude en nieuwe Heidendom, waar dezen over God en goddelijke dingen beuzelen. Voorwaar, alle wijsheid der wereld is dwaasheid bij zulk eene wijsheid.

En tegenover dien eeuwigen God, bet begin en de oorsprong van alle eindig bestaan, staat de nietige en hulpelooze mensch, vs. 3. In zijn oppermacht doet Hij den mensch, zijn maaksel, “wederkeeren tot verbrijzeling.” De dichter zinspeelt hier op het woord des Heeren, Gen. 3:19 “totdat gij tot de aarde wederkeert, dewijl gij daaruit genomen zijt; want gij zijt stof, en gij zult tot stof wederkeeren.” Zoo gaan de geslachten der menschenkinderen het eene na het andere onafgebroken op 's Heeren stem voorbij, want Hij zegt: “Keert weder, gij menschenkinderen!”

Er is een voortbestaan der menschenkinderen, maar slechts een voortbestaan van de altijd zich vervangende en afwisselende geslachten, het is een sterven en geboren worden, een onophoudelijk gaan en komen, geen der menschenkinderen heeft op aarde een blijvend bestaan, de menschen is de ijdelheid gelijk, niets blijft voor hem over, indien de eeuwige God zijn toevlucht, zijn vaste en veilige woning niet is.

En indien dan het bestaan des menschen op aarde zoo kort is, wat moet het dan zijn voor den eeuwigen God, “in Wiens oogen duizend jaren zijn als de dag van gisteren, als hij voorbijgegaan is, en als een nachtwake.” Wat is voor ons de voorbijgegane dag? In eene enkele snelle gedachte vatten wij dien samen, minder nog dan de duur van eene nachtwake van enkele uren, waarvan wij bij het ontwaken zelfs geen voorstelling van den duur des tijds hebben. En zoodanig zijn bij God duizend jaren. Hier faalt elke vergelijking, de Oneindige, wat tijd en ruimte betreft, is onnaspeurlijk, wat is de menschen, de menschheid, ook als zij zesduizend jaren telt voor Hem!

Die oneindige stroom “overstroomt hen”, voert geslachten aan geslachten op zijne golven met zich zonder dat zij het opmerken, vs. 5, immers, zij zijn gelijk een slaap. Zijn wij ons in den slaap niet bewust van den voortgang en duur des tijds, ook bij het ontwaken kunnen wij dien duur niet berekenen, de langste slaap is ons minder dan een oogenblik, alzoo is ons leven.

Het beeld van den slaap en den nacht brengt den dichter tot dat van den morgenstond en den dag. Het leven des menschen is gelijk aan het gras, dat slechts een enkelen dag bestaat. In den morgenstond zijn zij gelijk het gras, dat verandert, dat geen oogenblik zich in zijn bloei kan staande houden, vs. 5, het laatste lid.

Immers, zie vs. 6, “in den morgenstond bloeit het,” vertoont het zich doorweven met schoone bloemenkleuren aan ons oog, maar nauw gaat de zon er over op, of het verandert, de kleuren wisselen, het nieuwe en frissche groen verwelkt, en als na enkele uren de zonnestrallen er haar brandende hitte op geworpen hebben, is het verdord, en in de avondkoelte wordt het afgesneden als dor hooi.

Zoodanig is het leven des menschen van zijn fiere en frissche jeugd tot den dorren ouderdom. Een handbreed is zijn tijd gesteld, en in die spanne tijds is het een onafgebroken toe- en afnemen, een worden en vergaan, geen oogenblik stilstand.

En toch, hoe gelijkend die beelden uit het leven der natuur wezen mogen, er is toch een machtig onderscheid tusschen dat leven en het leven des menschen. Dat het gras alzoo bloeit en vergaat, is naar de van God gestelde orde, en het beantwoordt in dat korte tijdsverloop geheel aan zijne bestemming, niet alzoo met den mensch als hij gelijk is aan het gras in den morgenstond.

De mensch is oorspronkelijk niet bestemd om te vergaan, zijn sterven is een oordeel, de tusschenkomende zonde heeft hem aan den dood als een rechtvaardig oordeel Gods

onderworpen, en hem het gras gelijk gemaakt.

En juist dit is het wat Mozes zoo gevoelig, zoo smartelijk aandoet en treft. Wij hooren hem dit uitspreken vs. 7—11.

Wel mogen wij uitroepen: hoedanig is ons leven, de mensch is enkel ijdelheid! Maar zalig hij die door Christus, den Vorst des levens, in den Eeuwige zijne toevlucht heeft, hij verdorre dan hier als het gras, hij zal in de hemelen bloeien tot in eeuwigheid.

Diep gevoelt Mozes het algemeene, maar niet het minst het bijzondere oordeel des doods, dat Israël om zijn ongeloof en murmureering in de woestijn treft.

- 7. Want wij vergaan door uwen toorn; en door uwe grimmigheid worden wij verschrikt.**
- 8. Gij stelt onze ongerechtigheden voor U, onze heimelijke zonden in het licht uws aanschijns.**
- 9. Want al onze dagen gaan henen door uwe verbolgenheid; wij brengen onze jaren door als eene gedachte.**
- 10. Aangaande de dagen onzer jaren, daarin zijn zeventig jaren, of zoo wij zeer sterk zijn, tachtig jaren; en het uitnemendste van die is moeite en verdriet; want het wordt snellijk afgesneden, en wij vliegen daarheen.**
- 11. Wie kent de sterkte uws toorns, en uwe verbolgenheid, naardat Gij te vreezen zijt?**

Had Mozes, vs. 6, het leven des menschen vergeleken bij het gras, dat in den morgenstond bloeit, en 's avonds afgesneden wordt en het verdort, in vs. 7 gaat hij verder en zegt: “wij vergaan,” wij worden verteerd, en dit als door een vuur, “door uwen toorn.”

Wij gevoelen die opklimming, de dood des menschen is geen gevolg van de eindigheid en zwakheid van zijn bestaan, hij is een oordeel, een straf op de zonde, dit is het wat de dood voor alle vleesch zoo verschrikkelijk maakt, het is eene openbaring, eene betooning “der verbolgenheid des Heeren, die ons verschrikt.”

Zelfs ware geloovigen, voor wie de prikkel uit den dood, de zonde, is weggenomen, kunnen nog voor dien laatsten vijand schrikken en vreezen.

En hoe billijk en rechtvaardig is die toorn en verbolgenheid des Heeren, het is geen willekeur, geen wreede tirannie, Hij, de Heilige, houdt rekening en moet rekening houden met onze zonden, “Gij stelt onze ongerechtigheden voor U” Als schuld, die straf eischt, staan alle onze zonden, ook “de heimelijke in het licht van uw aangezicht;” de diepst verborgene zonden, die wij zelven niet kennen noch weten, zijn voor zijn alziend oog niet bedekt.

Gedenkt Mozes hier de zonden en schuldige verdorvenheid des menschen in het gemeen, zeker heeft hij in het bijzonder het oog op de zonden van het geslacht, dat dagelijks den dood toeviel in de 40-jarige omzwerving.

Doch hij gedenkt hier niet slechts de openbare zonden, de luide uitgesprokene murmureeringen en stoute opstanden en wederspanningheden van Israël of van wie der menschen kinderen ook, maar hij daalt dieper af, hij dringt door tot de geheime schuilhoeken van het binnenste des menschen, waar de heimelijke, de verborgene zonden van kwade begeerlijkheden, ongeloof, hoogmoed, en zelfzucht zich schuil houden. Hoe getuigt het voor Mozes' zelf- en menschenkennis; voorwaar, de wetgever Israëls weet dat de wet geestelijk en de begeerlijkheid zonde is.

Het is 's Heeren verbolgenheid, dit bekent de man Gods ootmoedig en met aandoening, waardoor “al onze dagen heengaan, en wij onze jaren doorbrengen als eene gedachte,” vs. 9.

En nu noemt hij ons in vs. 10 het geringe jarental waartoe wij, indien wij zeer sterk zijn, het brengen, en wat dit leven, zelfs het uitnemendste ervan, ons aanbrengt.

De 70- of 80-jarige leeftijd was dus in Mozes' tijd reeds de gewone; dat Mozes en Aäron, mitsgaders Jozua en Caleb zooveel hooger leeftijd bereikt hebben, was naar het bestel en het bijzonder oogmerk Gods met deze mannen, maar die uitzondering, waarvan wij ook later en in onzen tijd enkele voorbeelden hebben, bevestigen den regel van 70 of 80 jaren.

En het “uitnemendste,” het beste in dat korte leven, als wij, wat nog maar aan weinigen te beurt valt, de 70 of 80 bereiken, is “moeite en verdriet; want het wordt snellijk afgesneden en wij vliegen daarheen.”

Men heeft Mozes beschuldigd een veel te sombere levensbeschouwing te hebben, en dat hij zich hier te zeer laat medevoeren door de oogenblikkelijke indrukken, die hij in de woestijn ontving als wandelende in het midden der dooden.

Ons vleesch zou dit willen toestemmen, maar het gezag van Gods Woord en de ervaring verbiedt ons dit. Of geeft ons de ervaring een ander leven der menschen te aanschouwen? Wordt niet het uitnemendste, rijkdom en eer, macht en genot met veel arbeid, moeite en zorg verkregen en behouden? En is het begeeren van dit alles niet veelmeer dan het bezit? Hoeveel teleurstelling en smart veroorzaakt de vermindering of het verlies?

Hoe kort is de vreugd, hoe lang vaak de smart. En het leven, ook van 70 of 80 jaren, hoeveel hiervan leven wij in waarheid? Trek van die jaren den onbewusten kindertijd af, de jongelingsjaren, die zich verhaasten en verliezen in het voorbereiden of begeeren naar een toekomst, waarin wij genieten zullen. En die toekomst, ook de beste, wat brengt zij? Nieuwe en zwaardere plichten en arbeid, ongekende moeite en verdriet, en — eer wij het vermoeden — terwijl wij ons in het eind nog een tijd van rust en genot hebben toegezegd, zal de dood ons snellijk dat einde ontrukken, en ons misschien den tijd niet laten om uit te roepen: het leven is enkel ijdelheid!

Wel mocht de man Gods met vervaarnis vragen: “wie kent de sterkte uws toorns, en uwe verbolgenheid, naardat Gij te vreezen zijt?”

Maar is er dan op aarde voor den mensch ganschelijk geene rust? Zijn zijne dagen enkel moeite en verdriet? Worden zij door geene enkele lichtstraal van geluk en blijdschap verhelderd?

Wie dit meenen mocht, en zich onder zijn leed en lijden op Mozes' uitspraken beroept, zou met Mozes zelf en met de ervaring van alle heiligen van het Oude en Nieuwe Testament in strijd komen. Lees het laatste gedeelte van dezen psalm, en hoor eruit hoe de eeuwige God, zijn toevlucht, voor hem de bron der blijdschap en der volle verheuging is, waarin hij met al het volk Gods vroolijk juichen zal.

En behoef ik u aan zoo menige juich- en danktoon van de verheugde harten der kinderen Gods te herinneren, of mij op uwe eigene levenservaringen te beroepen?

Neen, daar is op aarde nog rust te genieten, het uitnemendste is niet enkel moeite en verdriet, er vallen nog overvloedig lichtstralen van blijdschap en geluk.

Het is maar de vraag: welke rust wij zoeken? wat voor ons het uitnemendste is? In welk licht wij ons verheugen willen?

De ware Christen, hij die van Boven geboren is, en belijdt: “het is hier het land der rust niet,” deelt en geniet hier toch reeds de rust des geloofs, die er overblijft voor het volk van God, en zingt, ook onder stormen en gevaren: “Hij doet mij nederliggen in grazige weiden, en voert mij zachtkens aan zeer stille wateren.”

Stemt hij Mozes toe: “het uitnemendste van die is moeite en verdriet,” weet hij dit bij ervaring overvloedig genoeg, hij kent toch, gelijk Mozes dit kende, iets “alleruitnemendst,” een goed, dat niet van de aarde, maar uit de hemelen is, en enkel vrede, gerechtigheid en blijdschap is, machtig om al de moeite en het verdriet van het uitnemendste der aarde weg te vagen.

De ware geloovige leeft bij het licht van Gods vriendelijk aangezicht, dat licht begeert hij en straalt hem toe, het verheldert zijn duister en droevig pad, en doet hem Gode danken zelfs voor zijn korte en moeite volle leven, omdat hij er God in gevonden heeft, Die in Christus voor hem de bron des levens geworden is.

Wel ons, indien wij zoo de oplossing van het raadsel des levens gevonden hebben, dan zullen wij Mozes niet beschuldigen van eene sombere, zwartgallige levensbeschouwing, dan zijn wij met hem gekomen tot de erkenning van onze ongerechtigheden als de bron van alle kwalen en kwaden, maar dan ook kennen wij de genade en goedertierenheid des Heeren, die de duisternis verheldert, en de moeite en het verdriet wegvaagt of doet dragen; en wij zullen bekennen: een leven zonder God en Christus, zelfs het schijnbaarst gelukkigste, is diep ellendig, maar met God en Christus, hoe vol moeite en verdriet, ten hoogste welgelukzalig.

Met vers 12 verandert de toon des dichters, en gaat hij over in dien van een ernstig, ootmoedig, maar tegelijk hoopvol gebed.

Geheel onder den indruk van het snel vergankelijke en moeitevolle des levens, en dit om onzer zonden wille, hooren wij hem met heiligen ernst bidden:

12. Leer ons alzoo onze dagen tellen, dat wij een wijs hart bekomen.

Die bede slaat terug op vs. 11, waar de dichter klagend gevraagd heeft: “Wie kent de sterkte uws toorns en uwe verbolgenheid, naardat Gij te vreezen zijt?”

Hij spreekt hiermede uit hoe weinig de eigenlijke oorzaak van het vergankelijke en moeitevolle des levens, Gods rechtvaardige toorn vanwege onze zonden, gekend, dat is: in waarheid erkend, gevreesd en beleden wordt. Immers in onze dwaasheid en verblindings nemen wij hierop geen acht, of weigeren wij te erkennen dat wij het onszelf aandoen. Wij klagen wel veel en lang over de jammeren en ellenden dezes levens, maar vreezen niet heiliglijk voor den toorn Gods, wij verootmoedigen ons niet tot bekeering, en verspillen inmiddels het zoo kostbare kapitaal van ons zoo korte en onzekere leven.

Dit ons dwaas en schuldig gedrag doet Mozes, door goddelijk licht geleid, zoo ernstig bidden, om een wijs hart, dat zijne dagen telt.

Onze dagen “tellen”, dat heet ze op de rechte waarde schatten, onzen tijd als een kostbaar goed wél aan te leggen, er de hoogste winst van te trekken. Wat wij tellen, heeft voor ons waarde, daarvan willen wij de som weten, daarover waken wij met zorg, opdat er niets van verloren ga, maar veeleer winst aanbrengt.

Wie dit doet, heeft reeds een wijs hart, en bekomt het dagelijks meer. De wijsheid is hier oorzaak en tegelijk gevolg, het beginsel en de vrucht.

En hoe moet dit geschieden? “Alzoo zegt Mozes in zijne bede, terugziende op vs. 11, dat is: in de ware vreeze voor den toorn des Heeren, Die elk oogenblik dat leven kan afsnijden en ons voor de verschrikkingen des doods plaatsen.

Maar zulk eene geheiligde en vruchtbare kennis van Gods toorn en onze zonden bezitten wij van nature niet, met zulk een wijs hart worden wij niet geboren, daartoe moeten wij van Boven geboren, wedergeboren worden, en dit is het wat Mozes zoo ernstig tot God doet bidden: “leer ons alzoo.”

Wie zoo bidt, heeft reeds het beginsel der ware levenswijsheid in zich, en het leven met al zijne jammeren en smarten, ja zelfs de dood met zijne verschrikkingen heeft voor hem eene andere gedaante gekregen. Hij klaagt en jammert niet meer over den last des levens, zooals de wereldling dit in zijne dwaasheid en verblinding doet, want door Christus is voor hem het bittere en wrange van het leven en den dood weggenomen, en staat zijne hope op de goedertierenheid des Heeren, die Hij door zijn toorn niet heeft afgesneden.

Hooren wij dit uit Mozes' verdere bede:

- 13. Keer weder, Heere! tot hoe lange? en het berouwe U over uwe knechten.**
- 14. Verzadig ons in den morgenstond met uwe goedertierenheid, zoo zullen wij juichen, en verblijd zijn in al onze dagen.**
- 15. Verblijd ons naar de dagen, *in dewelke* Gij ons gedrukt hebt, *naar de jaren, in dewelke* wij het kwaad gezien hebben.**
- 16. Laat uw werk aan uwe knechten gezien worden, en uwe heerlijkheid over hunne kinderen.**
- 17. En de liefelijkheid des Heeren, onzes Gods, zij over ons; en bevestig Gij het werk onzer handen over ons, ja, het werk onzer handen, bevestig dat.**

Aan de bede vs. 13 herkennen wij Mozes, letterlijk bidt hij hier wat wij hem, Exod. 32:12, hooren bidden: “Keer af van de hittigheid uws toorns, en laat het U over het kwaad uws volks berouwen!”

Er is een heilig berouw bij God over het kwade, dat Hij over zijne knechten gesproken heeft, een wederkeeren in gunst en ontferming tot zijne schuldige kinderen. Mozes heeft dit ondervonden, immers er staat vs. 14 van Exod. 32: “Toen berouwde het den Heere over het kwaad, hetwelk Hij gesproken had zijn volk te zullen doen.”

Dit geeft Mozes vrijmoedigheid om in de volgende verzen zijne bede uit te breiden, nu vooral, nu Israël bijna aan het einde van zijn 38-jarigen zwerftocht in de woestijn gekomen was, en zij het beloofde land zoo nabij gekomen waren.

Hierop zinspeelt hij in zijn beeldspraak vs. 14 “van verzadigd te worden in den morgenstond met ’s Heeren goedertierenheid, na den langen lijdensnacht,” en hierop doelt hij vs. 15 als hij gewaagt “van de dagen en jaren, waarin zij gedrukt waren en het kwade gezien hadden.”

Schoon en liefelijk is die beeldspraak na lange ontbering en smartelijk lijden aan den rijken en keurigen disch van ’s Heeren goedertierenheid, van zijne liefde en gunst verzadigd, verkwikt en versterkt te worden. Hoe is dan alle leed van jaren in een oogenblik vergeten, hoe wordt het dan gezien: “zoo zullen wij juichen, en verblijd zijn in al onze dagen.”

Dan wordt de bede vs. 15 vervuld. God vergoedt dan de dagen en jaren, waarin Hij gedrukt heeft, door veel langere dagen en jaren van vreugd en blijdschap in Hem. Mozes en Israël hebben dit ondervonden, en alle kinderen Gods weten hiervan mede te spreken, een oogenblik is er in zijnen toom, en een leven in zijne goedgunstigheid.

Hoe gepast, juist ter plaatse, is nu de bede, vs. 16, laat uw werk aan uwe knechten gezien worden, ’s Heeren werk is al hetgeen Hij voor en door zijn volk is doende tot hunne verlossing, inzonderheid zijn werk om hen als zijn verlore volk in Kanaän te brengen, hetwelk het voorbeeld en onderpand was van de geestelijke verlossing en volmaking zijner gemeente.

In dat groote werk wordt de heerlijkheid des Heeren openbaar. Mozes spreekt het in het 2^e lid van vs. 16 uit: “en uwe heerlijkheid over hunne kinderen.” ’s Heeren heerlijkheid is de schitterende openbaring van al zijne volmaaktheden, God doet die over zijne kinderen lichten, wanneer Hij zijn werk aan en in hen grootmaakt, dan worden zij de dragers dier heerlijkheid,

Hem tot eer, hunne zielen tot zaligheid.

Dit is dan ook Mozes' slotbede, vs. 17, dat 's Heeren liefelijkheid, zijn onuitsprekelijk welgevallen, over zijn volk zij, op hen ruste, en Hij het werk hunner handen bevestigen mag. Die bede herhaalt de dichter.

Merk op, hoe Mozes met het werk hunner handen niet begint, maar eindigt, en alleen van den Heere de volvoering en de bevestiging verwacht.

Zoo begint en eindigt de man Gods alleen met en in den Heere, zijnen God, in den Eeuwige en Oneindige, die zijn toevlucht is.

Wij kunnen met den dichter van psalm 90 klagen en juichen, weenen en verblijd zijn; het is de treurzang in het klaag- en sterfhuis, en heeft tegelijk blijde klanken voor het huis der vreugde; het is een zang zwaar van den ernst des levens en van de verschrikking des doods, en rijk aan de hoop des eeuwigen levens in Jezus Christus, van Wien ook Mozes gesproken, en op Wien ook hij gehoopt heeft.

PSALM 91

De veiligste schuilplaats in het grootste gevaar.

Deze psalm van een ongenoemde is een gelegenheidsgedicht uit een tijd van zware persoonlijke of algemeene nooden en gevaren, waarin de dichter zijn vertrouwen op den Heere uitspreekt en anderen tot zulk een vertrouwen opwekt door hen te wijzen op de waarheid en trouw der goddelijke beloften.

De persoonsverwisseling, die wij in dit lied aantreffen, heeft sommige uitleggers doen aannemen, dat het een openbare beurtzang zou zijn, waarin verschillende zangkoren elkander beantwoorden.

Laat zich deze psalm gevoegelijk in afwisselende koren splitsen, wij zien geen noodzaak deze verklaringwijze te volgen; dezelfde persoon kan hier, gelijk in meerdere psalmen het geval is, nu eens van zichzelf en dan weder tot en van anderen spreken.

Wie die persoon is, hiervoor hebben wij in den psalm geene enkele aanwijzing; dat het Hiskia zou geweest zijn, na de wonderdadige herstelling van zijne doodelijke krankheid, is eene gissing.

Maar waartoe gevraagd naar den persoon des dichters of naar de historische gelegenheid, daar wij hier ongetwijfeld met een man Gods, met een groot geloofsheld des O.T. te doen hebben; en de tijden van gevaren en nooden zoo menigvuldig zijn, dat wij er waarlijk niet naar te zoeken hebben.

De hoofdgedachte, liever de hoofdwaarheid van dezen psalm is in vs. 1 uitgesproken:

1. Die in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten, die zal vernachten in de schaduw des Almachtigen.

Er is bij den Heere, den Allerhoogste, Die boven allen en alles is, een “schuilplaats”, een verborgen plaats, waar vóór den verdrukte, den ellendige en vervolgte een toevlucht en veilige verberging is in al zijne nooden en tegen al zijne vijanden; want hij zal “vernachten,” eene bestendige beschutting en bescherming hebben “onder de schaduw des Almachtigen.” Desgenen, Die den hemel en de aarde gemaakt heeft.

Jehova is voor den dichter wat de welgezinde oosterling is, die den verdrukten en vervolgdten vluchteling een veilig onderkomen aanbiedt, hem verbergt, als Rachab de verspieters, en hem, zoo noodig, beschermt met zijn leven.

De Heere verbergt zijne kinderen als eene hene hare kiekens, daarom betuigde David, Ps. 27:5, “want Hij versteekt mij in zijne hutte ten dage des kwaads; Hij verbergt mij in het verborgen van zijne tent”, en in Ps. 31:21, “Gij verbergt hen in het verborgene uws aangezichts voor de hoogmoedigheden des mans.” De dichter had de waarheid hiervan ondervonden, en in het volle gevoel en besef van die uitnemende weldaad, bij en in God zijne bescherming te vinden, verklaart hij zijne bereidheid den Heere openlijk, voor al het volk, te belijden als zijn redder en uithelper:

2. Ik zal tot den Heere zeggen: Mijne toevlucht en mijn burcht! mijn God, op welken ik vertrouw!

Ook hier is het: “ik hebbe geloofd, daarom heb ik gesproken.” De geredde wil en moet zijn redder erkennen, indien deze zwegen, zouden de steenen haast roepen. De ervaring van hetgeen het kind van God in bange tijden bij en in zijn God gevonden heeft, doet hem spreken, en 's Heeren lof verkondigen voor de ooren der gemeente, allermeeest voor hen die in druk en lijden

zijn, en in wier bange harten het vertrouwen op den Heere geschokt en geslingerd wordt, en tot dezulken spreekt hij:

3. **Want Hij zal u redden van den strik des vogelvangers, van de zeer verderfelijke pestilentie.**
4. **Hij zal u dekken met zijne vlerken, en onder zijne vleugelen zult gij betrouwen; zijne waarheid is eene rondas en beukelaar.**
5. **Gij zult niet vreezen voor den schrik des nachts, voor den pijl, die des daags vliegt;**
6. **Voor de pestilentie, die in de donkerheid wandelt; voor het verderf, dat op den middag verwoest.**
7. **Aan uwe zijde zullen er duizend vallen, en tien duizend aan uwe rechterhand; tot u zal het niet genaken.**
8. **Alleenlijk zult gij het met uwe oogen aanschouwen; en gij zult de vergelding der goddeloozen zien.**
9. **(a) Want Gij, Heere! zijt mijne toevlucht!**

“De strik des vogelvangers” en “de zeer verderfelijke pestilentie” spreken de groote gevaren uit, die ziel en lichaam bedreigen, en waaruit de mensch zichzelf niet redden kan.

Des vogelvangers strik is het beeld van al die listig verborgene aanslagen, waarmede de boosheid van menschen en satan het leven of het geluk en den welvaart inzonderheid van Gods kinderen bedreigen, zie Ps. 124:7 en Spreuk. 6:5.

Onder al die strikken zijn die des satans het meest te vreezen, wanneer hij zich verandert in een engel des lichts, en door zijn zoet gefluit de argelooze zielen in zijne helsche netten weet te verstrikken, zie Pred. 9:12; 2 Cor. 11:14 en 2 Tim. 2:26.

De zeer verderfelijke pestilentie zijn al die vreeselijk woedende ziekten, die de dood in eigen gedaante zijn, die in “de donkerheid wandelt,” vs. 6, en om zich grijpt als in den blinde, en meedoogenloos de duizenden en tienduizenden doet vallen. Het is “het verderf, dat op den middag verwoest,” en de dichter denkt hierbij aan de in het Oosten zoo gevreesde pestwinden, die, als de zon haar middaghoogte bereikt heeft, het doodlijkste zijn.

En bij die kwaden voegt hij, vs. 5, “de schrik des nachts,” het overvallen worden door het geweld der boozen in het nachtelijke uur, wanneer wij onbewust nederliggen, en tot geene tegenweer bereid of bekwaam zijn. Maar ook bij het licht van den dag, wanneer wij wakende zijn, dreigen er gevaren, vliegen er doodelijke “pijlen” tot ons verderf en ondergang.

Gevaar, bestendig gevaar, waaraan naar den mensch geen ontkomen is; gevaar bij dagen en bij nachten; gevaar voor ziel en lichaam, voor tijd en eeuwigheid.

Maar merk nu ook op de beloften van hulp en bijstand, van uitredding en verlossing. In ons is geene kracht tegen die groote menigte, maar Hij, Die met ons is, is meer dan die tegen ons zijn.

“Hij zal u redden,” vs. 3, “Hij zal u dekken met zijne vlerken” als eene henne hare kiekens dekt, “en onder zijne vleugelen zult gij betrouwen,” wetende dat “zijne waarheid,” zijne nimmer falende trouw, voor u een “rondas en beukelaar,” als zoovele ondoordringbare schilden zijn.

Zij, die op den Heere betrouwen, 's Heeren gunstgenooten, hebben niet te vreezen noch voor den schrik des nachts, noch voor den pijl des daags, noch voor de zeer verderfelijke pestilentie. De Heere zal hen behoeden en sparen, ook als er duizenden aan hunne zijde vallen en

tienduizenden aan hun rechterhand, tot hen zal het niet genaken. Zij zullen het alleen met hunne oogen aanschouwen, als de Heere de goddeloozen vergelden zal.

Gelijk de dichter begonnen is, zoo gaat hij voort om zich en alle ware godvruchtigen te vertroosten met de toezeggingen van 's Heeren zorg, hulp en bewaring tegen alle gevaren en onder alle nooden, de grootste niet uitgezonderd. Hij spreekt in het 2^e lid van vs. 9 tot zichzelf, tot zijne ziel:

- 9. (b) Den Allerhoogste hebt gij gesteld tot uw vertrek;
10. U zal geen kwaad wedervaren, en geene plage zal uwe tent naderen.**

Had de dichter in het eerste lid van vs. 9 den Heere dankend geprezen als zijne toevlucht, in het tweede spreekt hij zichzelf, zijne ziele bemoedigend toe, dat zij dan ook niet te vreezen heeft, omdat zij den Heere tot haar "vertrek", tot hare veilige schuilplaats en verberging gesteld had.

Zulke toespraken tot zichzelf zijn niet ongewoon in de psalmen, zie onder meerdere psalm 42. Het zijn heilige samenspraken van het bewustzijn des geloofs in de ziel; het gemoed der geloovigen, dat door het ongeloof en de zwakheid des vleesches in twijfeling en vreeze gebracht is, wordt dan door het geloof des Geestes bemoedigd en versterkt.

Merk op die bemoedigende toespraak vs. 10. De verzekeringen, die hier de dichter doet, bewijzen dat het zwakke vleesch in vreeze is voor menig kwaad, maar er is geene oorzaak van vreeze of bekommring, "geen kwaad," geen wezenlijk kwaad, "zal u wedervaren," "geene plage," geen verderfelijke pestilentie, "zal uwe tent", uw woning, "naderen." Zoo mag de ware godvruchtige, de geloovige zich onder de hoede des Allerhoogsten, Wien hij tot zijn vertrek gesteld heeft, veilig achten en heeft hij voor niemand en niets te vreezen.

- 11. Want Hij zal zijne engelen van u bevelen, dat zij u bewaren in al uwe wegen.
12. Zij zullen u op de handen dragen, opdat gij uwen voet aan geen steen stoot.
13. Op den feilen leeuw en de adder zult gij treden; gij zult den jongen leeuw en den draak vertreden.**

Verzen 11 en 12 houden eene troostrijke verzekering in voor allen, die de zaligheid beërven zullen. Rondom den troon des Heeren staat het ontalrijk tal zijner dienaren, die zuivere troon-geesten, die zijn aangezicht zien, als krachtige helden zijn woord doen, en op zijn wenk zich henen spoeden tot hulpe van zijne kinderen.

Hoe rijk is de geschiedenis van het O. en N.T. aan de treffendste voorbeelden van den dienst der engelen ter bevestiging van deze toezegging des Heeren. Welk eene teedere zorg hebben de engelen Gods voor degenen, die den Heere vreezen, "de engel des Heeren legt zich om hem," Ps. 38, en in deze verzen: "Zij zullen u bewaren in al uwe wegen," meer dan dit: "zij zullen u op de handen dragen, opdat gij uwen voet aan geen steen stoot."

Deze dienst der engelen bepaalt zich niet slechts tot de lichamelijke bewaring der geloovigen, maar evenzeer tot de beveiliging hunner zielen. Indien het toch naar Gods Woord is dat de kwade engelen ten kwade, tot verleiding en verderving op onzen geest kunnen werken, zouden wij dan aan de goede engelen het vermogen mogen ontzeggen om ten goede, tot beveiliging op onzen geest te werken? Zouden wij hier bij "al uwe wegen" alleen maar te denken hebben aan uitwendige levensomstandigheden of bij die "steen" slechts aan lichamelijke hindernissen en gevaren? Ik geloof het niet, er zijn gevaarlijker wegen en sternes des aanstoots dan de zichtbare en uitwendige, waarop God zijne kinderen bewaart en tegen welken Hij hen op de handen draagt.

En zien wij vs. 13 ook in den letterlijken zin des woords in een Simson, David en Daniël vervuld, en heeft de Heiland van hen, die in Hem zouden gelooven, gezegd: “Slangen zullen zij opnemen, en al is het, dat zij iets doodelijks zullen drinken, het zal hun niet schaden.” Mark. 16:18, en verstaan wij ook die woorden in letterlijke beteekenis, toch denken wij hierbij tegelijk aan den brullenden leeuw en de oude slang, den satan, die de geheele wereld verleidt.

Hoe satan in de woestijn, Matth. 4:6 en Luk. 4:10, met deze belofte den Heere heeft trachten te verleiden, weten wij, maar ook hoe hij dit Schriftwoord verminkte door er de woorden “in al uwe wegen” uit te laten, wij weten ook hoe onze Heiland, Die gekomen was om satan den kop te vertreden, hem met het onverminkte Woord Gods verslagen heeft.

En nu eindigt de dichter deze reeks van beloften met de eigene woorden Gods als met het zegel op al die toezeggingen:

- 14. Dewijl hij Mij zeer bemint, spreekt God, zoo zal Ik hem uithelpen; Ik zal hem op eene hoogte stellen; want hij kent mijnen naam.**
- 15. Hij zal Mij aanroepen, en Ik zal hem verhooren; in de benauwdheid zal Ik bij hem zijn; Ik zal er hem uittrekken, en zal hem verheerlijken.**
- 16. Ik zal hem met langheid der dagen verzadigen, en Ik zal hem mijn heil doen zien.**

Deze toezeggingen zijn een weerslag op de voorgaande beloften, en behoeven daarom geene opzettelijke verklaring; alleen merke men op hoe zij hier gekenmerkt worden, wien deze troostrijke beloften gelden. Het zijn degenen, “die den Heere, beminnen”, “die zijnen naam aanroepen”, “zijnen naam kennen.”

Dit staat er, opdat niemand zich bedriege, zich vleierende en geruststellende met de beloften Gods, zonder ware kennis van en liefde tot God, die uit het geloof is.

Maar ook niemand dergenen, die den Heere vreezen, late zich door satans list verwarren om te meenen dat de beloften in dezen psalm zoo volstrekt en algemeen zijn, dat hij zich, bijvoorbeeld, bij eene heerschende ziekte, mag verzekerd houden dat hij er niet door aangetast zal worden. Wij hebben in den tijd der cholera kinderen Gods gekend, die met beroep op deze beloften beweerden, dat zij en andere godvruchtigen door die ziekte niet zouden getroffen worden, en die in hevigen strijd kwamen, toen zij en andere godvreezenden er door werden aangetast of er aan weggenomen werden.

Wij hebben hier bijzondere beloften, waarop wij ons verlaten mogen, wanneer God ons die door zijn Geest geeft te gelooven, dat dit kwaad tot ons niet genaken zal. Is ook hier gevaar voor zelfbedrog, dit neemt de waarheid niet weg dat God zijne kinderen, indien het zijne wil is hen te behouden en te redden, geloof kan en wil schenken, om met de belofte Gods zoo werkzaam te worden, dat zij er zich geheel op verlaten, en 's Heeren Geest hun die belofte zoo krachtig aan het hart bevestigt, dat zij ten volle verzekerd worden: die plage zal onze tent niet naderen. “Wij hebben in dagen van gevaar, ook in de tijden van cholera en andere ziekten dezulken gekend, en zij zijn niet beschaamd geworden.

Gewisselijk die in de schuilplaats des Allerhoogsten gezeten is, die zal ook in booze en bange tijden vernachten in de schaduw des Almachtigen.

PSALM 92

Een lied op den Sabbatdag.

1. Een psalm, een lied, op den sabbatdag.

Indien Israël onder zijn 150 psalmen geen enkel sabbatslied had, het zou ons zeker bevreemden. De zevende dag toch werd naar het gebod Gods door den godvruchtigen Israëliet heilig gehouden en met vreugde gevierd. Jehova had dien dag gezegend en geheiligd, gansch Israël moest met vee en magen rusten en dien dag in heilige samenkomsten den Heere vieren met lofzangen en dubbele offeranden, waarbij de priesters en Levieten met hunne zangkoren voorgingen, Lev. 23:3; Deut. 28:9, 10.

Onze psalm was aangewezen voor dien dag, misschien wel meerdere, als psalm 95, 96, 97, 98 en 100, volgens sommige uitleggers.

Het onderwerp, in dezen psalm bezongen, is geëigend voor den sabbat; het verheft in liefelijke klanken den naam des Allerhoogsten, als van den Schepper van hemel en aarde, Die in zijn heilig wereldbestuur den booze niet ongestraft laat en den rechtvaardige met zijn heil kroont.

Doordrongen van dit zijn onderwerp, en deelende in de geloofsrust van het volk Gods, heft de heilige zanger, waarschijnlijk een Leviet uit de kinderen van Korach, aldus zijn lied aan:

2. **Het is goed, dat men den Heere love, en uwen naam psalmzinge, o Allerhoogste!**
3. **Dat men in den morgenstond uwe goedertierenheid verkondige, en uwe getrouwheid in de nachten;**
4. **Op het tiensnarig instrument en op de luit, met een voorbedacht lied op de harp.**

“Goed” is het den Heere te prijzen en den Allerhoogsten psalm te zingen. “Goed” is het voor den Heere, Hem welbehagelijk en naar zijn gebod, maar “goed,” liefelijk en zalig ook voor den mensch, voor het hart dat den Heere kent en Hem liefheeft.

Het was, naar de ordening van het heiligdom, dat 's Heeren dienaren bij het morgen- en avondoffer Hem onder de begeleiding van het tempelmuziek, van harp en luit, een voorbedacht, een daarvoor opzettelijk bestemd lied zongen.

De morgen en de avond of de nacht gaven hiertoe elk in het bijzonder stoffe; in den morgenstond 's Heeren “goedertierenheid” te verkondigen, en in de nachten zijne “getrouwheid.” De morgenstond met zijn vriendelijk en liefelijk licht is het teeken en onderpand van 's Heeren goedertierenheid, van het liefelijk licht van zijn gunstrijk aangezicht, en nachten met hunne duisternis en gevaren geven stoffe om 's Heeren getrouwheid te loven voor hare hoede en bescherming tegen leed en ongeval.

Was het altijd de roeping der gemeente des Heeren zoo zijne goedertierenheid en getrouwheid te loven, op den sabbat, op den dag, dien de Heere geheiligd en gezegend had, mocht zij hierin nimmer achterblijven, dan moest zij, ook tot hare eigene stichting en zaligheid, in heilige samenkomsten den naam van haren God en Verlosser grootmaken en prijzen.

Het godvruchtig gemoed kon dit dan ook niet nalaten, en sprak:

5. **Want Gij hebt mij verblijd, Heere! met uwe daden; ik zal juichen over de werken uwer handen.**
6. **O Heere! hoe groot zijn uwe werken! zeer diep zijn uwe gedachten.**
7. **Een onvernuftig man weet er niet van, en een dwaas verstaat ditzelve niet:**

- 8. Dat de goddeloozen groeien als het kruid, en al de werkers der ongerechtigheid bloeien., opdat zij tot in der eeuwigheid verdelgd worden.**
- 9. Maar Gij zijt de Allerhoogste, in eeuwigheid de Heere!**

Spreekt de dichter hieruit wat zijn eigen hart inziet, gevoelt en erkent van Gods wondervolle werken en diepe gedachten, hij doet dit mede in naam der gemeente des Heeren.

‘s Heeren daden, werken en gedachten, zijn die, welke Hij bewezen heeft in de schepping van hemel en aarde, en bewijst in de onderhouding en regeering van alle dingen, inzonderheid in zijn wijs, heilig en genadig bestuur over de menschenwereld.

De dichter is ingeleid in het heiligdom, hij ziet in en prijst, wat een Asaf niet verstond, totdat hij in Gods heiligdommen inging. Hij ziet in dat de goddeloozen, die groeien als het kruid, en alle werkers der ongerechtigheid, die bloeien, en zich trotschelijk op hun vermogen en weelde tegen God en zijn volk verheffen, in het einde toch door God tot in eeuwigheid verdelgd worden, vs. 8. Maar dat daarentegen de rechtvaardigen door den Heere behouden zullen worden, en tot in eeuwigheid bloeien zullen, wat ons, vs. 11-16, blijken zal.

Uit genade heeft de Heere hem dat onderscheiden voorrecht geschonken, bij zijn licht ziet hij dat in, want een “onvernuftig”, een “dwaas” man, wiens oogen verblind zijn en wiens harte gesloten is, weet en verstaat niets van deze dingen, vs. 7. Een onvernuftig man is gelijk aan het dier, van rede en denkracht ontbloot, en heeft geen oog of hart voor de groote werken en diepe gedachten Gods, maar leeft enkel voor zijn genot en baadt zich in zijne weelde, zich vetmakende tegen den dag der slachting.

Hoe geheel anders bij onzen dichter, zijn door Geest en Woord verlichte zielsoog ziet en aanschouwt ‘s Heeren groote werken in de schepping en onderhouding van alle dingen. Hij ziet en blikte in de ondoorgrondelijke diepten van Gods wijze, heilige en genadige wegen. Die aanschouwing, dit inzien vervult zijne ziele met blijdschap en gejuich, vs. 5, en voert hem op tot bewonderende aanbidding, waarbij hij uitroept: “O Heere! hoe groot zijn uwe werken, zeer diep zijn uwe gedachten!”

En hoe nu ook de booze woedt en zich verheft op zijn schijnbaren voorspoed, hij vreest hem of benijdt hem niet, want hij ziet zijn einde, en vertrouwt op de almacht zijns Gods, “Jehova is de Allerhoogste, in eeuwigheid de Heere,” vs. 9.

Dat zijn heilige en heerlijke oefeningen en betrachtingen, aan te prijzen vooral voor den dag des Heeren, hetzij in de eenzaamheid of in de samenkomsten der gemeente. Het is in waarheid goed, Gode tot eere en onze zielen liefelijk en zalig zoo in den morgenstond of in den nacht ‘s Heeren goedertierenheid en getrouwheid te verkondigen.

Maar zullen wij dit kunnen doen, dan moeten bij den aanvang of bij den voortgang onze oogen geopend worden, opdat wij bij ‘s Heeren licht het licht zien. Dan zal ons niet slechts de Rustdag de roem der dagen zijn, maar dan zullen wij ook behoefte hebben al de dagen onzes levens den Heere te vieren van onze booze werken, Hem te prijzen, wiens werken en wegen tot verlossing van zondaren in Jezus Christus al onze gedachten en begeeren oneindig overtreft.

In vertrouwen op den Heere, den Allerhoogste, gaat de dichter voort met de aankondiging van de zoo verschillende uitkomsten van de wegen der goddeloozeh en rechtvaardigen, zooals hij die beschrijft van vs. 10—16.

- 10. Want zie, uwe vijanden, o Heere! want zie, uwe vijanden zullen vergaan; al de werkers der ongerechtigheid zullen verstrooid worden.**
- 11. Maar Gij zult mijnen hoorn verhoogen, 'gelijk eens eenhoorns; ik ben met versche olie overgoten.**

12. En mijn oog zal mijne verspieders aanschouwen; mijne ooren zullen het hooren, aangaande de boosdoeners, die tegen mij opstaan.

De werkers der ongerechtigheid, die zich zoo trotschelijk op hunne macht verheffen, zijn vijanden des Heeren, vervreemd van de kennis Gods en tegenstanders van God en zijn volk. Die allen zullen hun rechtvaardige straf niet ontgaan, daarom spreekt de dichter met nadruk, bij herhaling hun vonnis uit: “want zie, uwe vijanden zullen vergaan, o Heere! vs. 10.

Maar wat hem aangaat, de Heere zal zijne kracht verhoogen en zijnen welstand en blijdschap vermeerderen. De Heere zou zijn hoorn verhoogen als van een “eenhoorn.” Van dit woest en ontbaar dier hebben wij Job 39:12—15 een beschrijving. In kracht en moed is de eenhoorn gelijk aan den stier en den leeuw met wie hij in de schrift meermalen te zamen genoemd wordt, Ps. 29:6; Deut. 33:17 en Ps. 22:22.

De Heere zou de kracht en moed des dichters tegen zijne vijanden versterken en opvoeren tot de hoogte van die van den gevreesden eenhoorn, hij zou door hen niet gegrepen, geboeid en overwonnen kunnen worden, integendeel hij zou hen aangrijpen en overwinnen. En in het geloofsvertrouwen op die overwinning ziet hij zich alreede met eere en blijdschap gekroond; “Ik ben,” zoo spreekt hij, “met versche olie overgoten.” Het is de vreugdeolie, waarmede men in het Oosten gewoon was de overwinnaars te overstorten, Ps. 45:8.

Daarom juicht hij in vs. 13 dat zijn oog zijne verspieders, zijne listige belagers zal aanschouwen als die teleurgesteld en beschaamd zullen zijn, en dat zijne ooren hooren zullen den ondergang der boosdoeners, der snoodaards, die tegen hem opstaan.

En zijn juichtoon is steeds klimmende, in schoone en treffende beeldspraak schildert hij het heilrijk en heerlijk geestelijk lot van den rechtvaardige, dat in tegenstelling met het einde der goddeloozen te heerlijker uitkomt.

13. De rechtvaardige zal groeien als een palmboom; hij zal wassen als een cederboom op Libanon.

14. Die in het huis des Heeren geplant zijn, dien zal gegeven worden te groeien in de voorhoven onzes Gods.

15. In den grijzen ouderdom zullen zij nog vruchten dragen; zij zullen vet en groen zijn;

16. Om te verkondigen, dat de Heere recht is: Hij is mijn rotssteen, en in Hem is geen onrecht.

Heeft de dichter in vs. 8 de goddelooze in zijn groeien bij het kruid des velds, bij het gras vergeleken, dat snellijk opschiet, maar even spoedig vergaat, den rechtvaardige vergelijkt hij bij een palmboom en ceder. Geen schooner en passender beeld kon hij kiezen om de groeikracht, den duur, de vruchtbaarheid en heerlijkheid der rechtvaardigen, der ware geloovigen af te malen, ook in tegenstelling tot de goddeloozen.

Wat is het gras, dat zelfs als onkruid op de daken groeit, wat is het in duurzaamheid en waarde, als het heden bloeit en morgen in den oven geworpen wordt, vergeleken bij den palm en ceder, die beiden, jaren, eeuwen verduren, en rijke vrucht voortbrengen of tot sierlijk en duurzaam gebruik kunnen worden aangewend?

Langzaam maar aanhoudend en zeker groeit de prachtige dadelpalm en de verhevene cederboom, die zijn top tot in de wolken verheft. Schiet het gras vanzelf op, de palm- en cederboom moeten geplant, opgekweekt en verzorgd worden; draagt het gras geen vrucht, de palmboom overvloedig, wanneer hij zijne volle grootte bereikt heeft, draagt hij van 300 — 600 ponden geurige vruchten, en van zijn wortel tot zijn kruin, zijn sap ingesloten, is hij geheel tot dienst der menschen. En de cederboom, met zijn altoos groene loof en aangename geur, is in zijn duur en groeikracht de uitnemendste van het geboomte.

Het zal onzen lezers niet moeilijk vallen deze vergelijkingen te verstaan en over te brengen, bovenal wanneer zij acht nemen op de volgende verzen.

De palmboom en ceder werden in afbeeldingen gevonden in het tapijt- en snijwerk van den tempel, of werden geplant in de nabijheid van den tempel als de zinnebeelden van de volheid des levens, alzoo zijn de rechtvaardigen geplant in het huis des Heeren, en wordt het hun gegeven te groeien in de voorhoven onzes Gods, vs. 14.

Het huis des Heeren en zijne voorhoven is hier het koninkrijk, het genaderijk Gods. Zij zijn uit hun verdorven natuurgrond, uit de duistere macht van zonde en satan overgebracht, en geplant in het koninkrijk van den Zoon van Gods liefde. In dien vruchtbaren genadegrond, in dien hof des Heeren wordt het hun gegeven te groeien als de palm en ceder. De Heere is hun getrouwe en zorgvuldige hovenier, die al de kwade invloeden van hen weert en hen door de bekwaamste middelen steeds doet toenemen in de genade en kennis van Christus, opdat zij rijke en sierlijke vruchten van geloof en heiligmaking dragen, Gode tot eer en hen tot heil, vs. 15.

En die vruchtbaarheid behouden zij zelfs tot de grijsheid en den ouderdom toe. Hunne vruchtbaarheid groeit met hunne jaren, mogen ook hunne ziels- en lichaamskrachten afnemen, de geestelijke mensen vernieuwt telkens hunne jeugd, zij blijven groen en vet, vs. 16.

Welk een onderscheid tusschen den godvruchtige in zijn ouderdom en den zondaar, al wordt hij ook honderd jaren. En wat is de schoonste vrucht van dien godzaligen ouderdom? Te verkondigen, blijde, al is het ook met eene bevende stem, te roemen: “de Heere is recht, Hij is mijn rotssteen en in Hem is geen onrecht.”

Is ook het oog zijns lichaams verdonkerd, zijn zielsoog is in helderheid toegenomen, hij blikte aan het einde van zijn weg rugwaarts, en heeft hij veel aanschouwd en ervaren, dat hem duister en raadselachtig was, nu hij aan het einde gekomen is, zijn voor hem 's Heeren wegen altegaar recht, is die God zijn rotssteen, in wien gansch geen onrecht is, wiens werk volkomen en volmaakt is.

Wie zulk een lied op den sabbat van harte zingen kan, die behoort tot hen voor wie de eeuwige sabbat reeds in dit leven aanvangt, die is een geplante in 's Heeren huis en voorhoven hier beneên om straks overgebracht te worden naar het Paradijs Gods, naar het Hof der Hoven om eeuwig Gode tot eere te zijn, die hem uit genade in Christus heeft uitverkoren, en overgebracht uit zonde en satansmacht tot de vrijheid en heerlijkheid der kinderen Gods.

PSALM 93

De Heere is Koning.

Deze psalm is een geloofszang uit een veelbewogen en gevaarvollen tijd, waarin de wereldmachten, de vijanden des Heeren, zich met stormachtig geweld als verbolgen baren der zee verheffen tegen zijne heerschappij over Zion en dreigen die neder te werpen.

Maar Zion staat vast als een rots in het hart der zee, zij wordt niet bewogen, hoe de geweldige golven der volkeren zee zich tegen haar verheffen; want haar God is Koning, Koning ook over de gansche aarde, Hij regeert, en zijn troon is van eeuwigheid af en zal niet wankelen tot in alle eeuwigheid.

De onbekende dichter van dit kleine maar verheven lied, die hier in den naam van het volk Gods spreekt, is een ware onderdaan van Zions Koning, Wiens heerschappij, macht en heiligheid hij geloovig en aanbeddend verheft.

1. **De Heere regeert; Hij is met hoogheid bekleed; de Heere is bekleed met sterkte; Hij heeft Zich omgord. Ook is de wereld bevestigd; zij zal niet wankelen.**
2. **Van toen af is uw troon bevestigd; Gij zijt van eeuwigheid af.**

“De Heere regeert,” dat is de banier der waarheid, die onze dichter, evenals die van Ps. 96, 97 en 99, tegenover al het woeden der volken met vaste hand opwerpt, die waarheid is zijne sterkte en troost, als de verbolgen golven der volkeren zee tegen Zion aanslaan en het dreigen neder te werpen.

Jehova, Israëls God en Koning, is de Heer der gansche aarde. Heeft Hij Israël als het volk zijns eigendoms uitverkoren, heeft Hij zijn troon en zetel onder hen, als de Schepper der gansche aarde heerscht Hij ook over de Heidenen, en zwaait Hij den scepter van zijn rijksbestuur tegelijk over de volken die Hem niet erkennen, en niemand kan tegen Hem zeggen: “wat doet Gij?”

En die Koning, Wiens troon bevestigd is van eeuwigheid tot in alle eeuwigheid, zie vs. 2, is bekleed met “hoogheid en sterkte,” en heeft Zich als een held omgord tot den strijd tegen zijne en Zions vijanden.

Jehova's hoogheid is de majesteit van al zijne volmaaktheden, die van zijn eeuwig wezen uitstraalt, zijne gemeente tot aanbedding, zijne vijanden tot verschrikking. Zijns is de sterkte, de kracht van zijn oneindig alvermogen, waardoor Hij heerscht over de Heidenen, hunne kracht verbreekt en zijn volk beschermt en verlossingen bereidt. Hij is de Vorst van het heir des hemels, de Held Israëls, die “omgord” met zijne doodelijke wapenen, voorgaat in den strijd, en Wiens altijd de overwinning is.

“Ook is de wereld bevestigd, zij zal niet wankelen.” Hij, de Koning Israëls, is haar Schepper, Hij heeft hare pilaren vastgesteld, Hij heeft haar gegrond op de zeeën en haar gevestigd op de rivieren.

Zoo is de waarheid “de Heere regeert” de sterkte en troost der kinderen Gods in bange tijden, wanneer het allen schijn heeft dat niet God, maar de mensch heerscht. Het is in zulke tijden, dat de Heere het geloof zijner kinderen wonderbaar versterkt en steunt, opdat zij zich vasthouden aan hun God en Koning, en tegenover al het woelen en woeden der menschen de banier omhoog heffen: “de Heere regeert, Zijns is het Koninkrijk, en de kracht, en de heerlijkheid, tot in eeuwigheid.”

Daarom kan de dichter ook vervolgen:

3. **De rivieren verheffen, o Heere! de rivieren verheffen haar bruisen; de rivieren verheffen hare aanstooting.**
4. ***Doch* de Heere in de hoogte is geweldiger dan het bruisen van groote wateren, dan de geweldige baren der zee.**
5. **Uwe getuigenissen zijn zeer getrouw; de heiligheid is uwen huize sierlijk, Heere! tot lange dagen.**

In vs. 3 is het, als gevoelde de dichter de aarde onder zijne voeten dreunen vanwege de geweldige verheffingen der rivieren, het bruisen van de groote wateren der zee.

De zee en de rivieren in de verheffingen harer wateren en in het bruisen harer golven, waarmede zij het vaste land en de rotsen bedreigen, zijn hier, als doorgaans in de H. Schrift, het beeld van de van God vervreemde volken en natiën in hunne vijandschap en opstand tegen den Heere en tegen zijn volk; zie Ps. 46; 65:8; 89:10. Jes. 17:12.

Is de ontzaglijke watermassa der zee het beeld van de menigte der volken buiten Israël, bij de rivieren denkt de dichter in het bijzonder aan Israëls machtigste vijanden, aan Egypte, Assyrië en Babylon, de landen van de Nijl, de Tiger en de Eufraat.

Hoe zijn die wereldmachten te vreezen, hoe konden zij de harten van het volk Gods doen beven, gelijk de boomen des wouds van den wind bewogen worden; Jes. 7:2.

Maar het hart des dichters, ondersteund door de hand des Heeren, wordt niet bewogen; hij ziet boven die woedende volkerenzee Jehova, Israëls God, “die geweldiger is dan het bruisen der groote wateren, dan de geweldige baren der zee.” Wat zouden zij vermogen tegen Hem, Die de wateren met zijn vuist gemeten heeft, voor Wien de volken geacht zijn als een drup aan eenen emmer, en als een stofke aan de weegschaal, en Die de eilanden henen werpt als dun stof; Jes. 40:12-15. Het is, zooals de dichter van Ps. 44 getuigt: “De Heidenen raasden, de koninkrijken bewogen zich; Hij verhief zijne stern, de aarde versmolt.”

En waarop rust dit vertrouwen des dichters en van het volk Gods in die bange tijden? Op niets anders dan op de getuigenissen des Heeren en op zijn ijver voor de heiligheid van zijn huis, vs. 5.

De getuigenissen Gods, die de dichter als zeer getrouw roemt, zijn de beloften waarmede de Heere Zich aan zijn volk voor eeuwig verbonden heeft, tot hunne bescherming, redding en verlossing uit de hand van al hunne vijanden. Zij zijn zeer getrouw en waarachtig, geen van zijne goede woorden zijn ooit onvervuld op de aarde gevallen. Dat is de eerste grond des vertrouwens, en de tweede, niet minder vast en hecht, is Jehova's liefde en ijver voor de heiligheid zijns huizes.

Het sieraad, de schoonheid van 's Heeren huis is zijne heiligheid, waardoor Hij het Zich tot een heiligdom heeft afgezonderd. Tegen dat heiligdom, het paleis van Zions Koning, woedden de heidensche wereldmachten, en het was hun hoogste triomf er de bijl omhoog te heffen, om het te verwoesten tot de fundamenten toe; denk aan de verwoesting des tempels door Nebukadnezar.

Vanhier die ernstige slotbede: “de heiligheid is,” liever zij, “uwen huize sierlijk Heere! tot lange dagen.” Het ongeschonden voortbestaan van het heilig huis des Heeren was voor den Israëliet het onderpand van hun voortbestaan als volk Gods, het bewijs dat Jehova als hun Koning onder hen verbleef en hen beschermde.

En aan de liefde en den ijver des Heeren voor zijn heiligdom zou Hij het niet laten ontbreken. Laat Hij toe dat Nebukadnezar den eersten tempel verwoest, omdat Israël dien door zijne

zonden ontheilgd heeft, Hij doet in zijne ontferming den tweeden tempel herrijzen; en als Israël ook dezen ontheiligt, dan sticht Hij in Christus den eeuwigen tempel, de gemeente in Hem uitverkoren, gerechtvaardigd en geheilgd, die de poorten der hel niet zullen overweldigen.

Dit lied uit bange en zware tijden voor de gemeente Gods, getuigt wat het geloof in zulke tijden van den Heere verwacht en begeert. De wereld in haar vijandschap tegen den Heere en zijn gezalfden Koning is nog dezelfde; nog verheffen de rivieren hare aanstootingen, nog bruisen de groote wateren der volkerenzee tegen Christus en zijne gemeente, maar de Heere geeft ook nu zijne stem, en zij versmelten. Sterke Hij het geloofsvertrouwen zijns volks op zijne almacht, liefde en trouw, en vernieuwe Hij door zijn Geest en Woord het sieraad der heiligheid zijner gemeente, dan zullen de machten van satan en zonde niet tegen haar vermogen.

PSALM 94

De Heere wreekt Zich aan zijne vijanden en tuchtigt zijn volk.

Deze psalm is, evenals Ps. 93, uit bange en zware tijden, waarin het volk Gods lijdt onder een vreeselijken gruwel van verwoesting van machtige en wreede vijanden, die hen verbrijzelen, 's Heeren erfdeel verdrukken, de weduwe en den vreemdeling dooden, en de weezen vermoorden.

Over dien gruwel van verwoesting roept de heilige dichter, in naam van alle godvruchtigen in Israël, Jehova's wrake in, opdat Hij den toorn zijner vijanden vergelde en, met de eere zijns naams, ook tot redding van zijn gunstvolk opsta.

De dichter begint vs. 1 en 2 de wrake des Heeren over de vijanden in te roepen, vanwege hun trotsch, goddeloos en wreed bedrijf, waarbij zij 's Heeren wetenschap lasteren, en zeggen: de Heere ziet het niet, en de God Jakobs merkt het niet, vs. 3 — 7. Die lastering heeft zelfs ingang gevonden onder het volk Gods, waarvoor hij hen vs. 8 — 11 ernstig bestraft, en daartegen hen zalig spreekt, die zich aan 's Heeren tuchtiging ootmoedig onderwerpen en op Diens redding hopen vs. 12-15; terwijl hij eindigt met zijn geloof en vertrouwen uit te spreken op den Heere zijn rotssteen, Die zijne vijanden gewisselijk de ongerechtigheden vergelden zal, vs. 16 — 23.

De dichter van dezen psalm wordt niet genoemd, evenmin de tijd van zijne vervaardiging; de inhoud evenwel doet ons het naast denken aan den tijd van de verwoesting van Jeruzalem en den tempel door Nebukadnezar, en bedriegen wij ons niet, dan hooren wij er den profeet Jeremia in. En voorts zeggen wij met Luther: "Het is een gebed van alle vrome kinderen Gods, en van al het geestelijke volk tegen al hunne vervolgers, zoodat deze psalm kan gebeden worden van het begin der wereld tot aan het einde door alle vrome en godzalige menschen."

1. **O, God der wraken! o Heere, God der wraken! verschijn blinkende.**
2. **Gij, Rechter der aarde! verhef U; breng vergelding weder over de hoovaardigen.**
3. **Hoe lang zullen de goddeloozen, o Heere! hoelang zullen de goddeloozen van vreugde opspringen?**
4. **Uitgieten? hard spreken? alle werkers der ongerechtigheid zich beroemen?**
5. **O Heere! zij verbrijzelen uw volk, en zij verdrukken uw erfdeel.**
6. **De weduwe en den vreemdeling dooden zij, en zij vermoorden de weezen,**
7. **En zeggen: De Heere ziet het niet, en de God van Jakob merkt het niet.**

Heilig, en met grooten ernst en aandrang is de bede vs. 1 en 2. "Heilig", de dichter wil zichzelf niet wreken op Israëls vijanden, hij laat de wrake, de vergelding over aan Hem, Die gezegd heeft: "Mijne is de wrake en de vergelding"; Deut. 32:15, Rom. 12:19, en hij roept die wrake en vergelding van den Rechter der gansche aarde met vertrouwen in, omdat die trotsche en goddelooze vijanden zijnen heerlijken naam lasteren en zijn gunstvolk zoo wreedelijk verdrukken en dooden.

Verklaar hieruit den grooten ernst en aandrang der bede. Tweemaal roept hij den Heere aan, en noemt hij Hem den God der wraken. Het meervoudig wraken wijst op de volheid, op den ontzaglijken schat der wrake, die God voor zijne vijanden gereed heeft, en waar geen ontkomen aan is, wanneer Hij blinkende verschijnt en de fiolen van zijnen toorn over hen uitgiet.

Het "blinkend verschijnen" beteekent hier, als Ps. 80:2, eene majestueuse openbaring en betooning van de heerlijkheid der heiligheid en almacht van Jehova tot verderving der vijanden en tot redding van zijn volk. De Heere verheft Zich dan als Rechter op zijn troon om over de

hoovaardigen vergelding te brengen, vs. 2.

Nog was de Heere niet zóó verschenen, nog hield Hij zijn toorn en wrake in, zoodat de dichter tot tweemaal uitroept, hoe lang de goddeloozen van vreugde zullen opspringen, en zich in hun trotschen en wreeden overmoed over het arme verdrukte volk Gods verheffen zullen, vs. 3.

Want zij maken het gruwelijk; de werkers der ongerechtigheid “gieten” hunne boosheid met volle stroomen uit, en “zij spreken hard,” stout en barsch, als waren zij alreede de heeren en heerschers over het erfdeel des Heeren, vs. 4.

Dit is het wat den godvruchtigen dichter zoo gevoelig doet klagen over het lijden en de verdrukking van ’s Heeren volk en erfdeel, vs. 5. “Uw volk” “Uw erfdeel,” zoo spreekt hij tot den Heere, “verbrijzelen en verdrukken zij.” Vreemde volken, Heidenen zijn het, die ’s Heeren eigendom gram zijn en verwoesten, en van geen ontferming weten.

Die gewelddrijvende vijanden ontzien niets en niemand, zelfs de weduwe, den vreemdeling en de weezen niet, zij dooden, ja vermoorden hen, vs. 6. Die armen en hulpeloozen, die geen weerstand kunnen bieden, en niets bezitten, waarmede hunne moordenaren zichzelf verrijken kunnen, dooden die laaghartigen uit enkel moedwil.

Het teekent ons den gruwel der snoodste en wreedste verwoesting, die deze godvergetene Heidenen over ’s Heeren volk en erfdeel brengen; het zijn de gruwelen van den oorlog, van een oorlog uit de bitterste vijandschap gesproten, de vijandschap tegen den Heere en zijn volk.

Wij zien dit nader in vs. 7. Die Heidenen weten dat Israël een God heeft, zij noemen den Heere den “God van Jakob,” maar zij ontzien Hem niet, zij lasteren zijn naam, zij loochenen zijne wetenschap, liefde en macht om zijn volk te redden, en spreken: “de Heere ziet het niet, en de God Jakobs merkt het niet,” vs. 7.

Daarom vervolgen zij stout en zonder eenige vreeze hunne verwoestingen, alsof de Heere zijn volk en erfdeel aan hen ten prooi gegeven had, en hen geene wrake dreigde.

Uit dit gedrag der vijanden blijkt hoe heilig de bede des dichters was tot den Heere, den God der wraken, en waarom hij zoo ernstig aanhoudt om de vergelding hunner ongerechtigheden.

Niemand meene dat zulk eene bede om wrake niet zou passen op de lippen der geloovigen van het N.T., en alleen den geloovige van het O.T. geoorloofd ware, alsof de wrake, de vergelding der ongerechtigheid niet voortvloeide uit de heilige liefde des Heeren voor de eer zijns naams en het heil zijns volks. De Heere zou ontrouw worden jegens de eer zijns grooten naams, en zijn volk en erfdeel verloochenen, dat Hij Zich tot zijn eigendom verkoren heeft, indien Hij geen God der wraken ware.

Neen, wat de geloovigen, zoowel onder het Oude als onder het Nieuwe Testament, niet mogen doen, dat heeft de apostel ons gezegd: “Wreekt u zelve niet, beminden! maar geeft den toorn plaats; want er is geschreven: Mij *komt* de wraak *toe*, Ik zal het vergelden, zegt de Heere,” Rom. 12:19.

Daarom mag de gemeente des Heeren onder de bange verdrukking harer vijanden dit gebed overnemen, en vertrouwen dat de Heere zijn volk en erfdeel recht zal doen, en Zich een Wreker bewijzen van de weduwe, den vreemdeling en de weezen.

De dichter van ons lied doet meer dan de rechtvaardige vergelding des Heeren over de wreede vervolgers en moordende tyrannen zijns volks in te roepen, gelijk hij van vs 1 — 7 gedaan heeft; hij wendt zich vs. 8-11 met zijne strafredenen ook tot een deel van het volk Gods, dat door dwaasheid en ongeduld zich liet vervoeren om te spreken gelijk hunne heidensche onderdrukkers spraken.

8. **Aanmerkt, gij, onvernunftigen onder het volk! en gij dwazen! wanneer zult gij verstandig worden?**
9. **Zou Hij, Die het oor plant, niet hooren? zou Hij, Die het oog formeert, niet aanschouwen?**
10. **Zou Hij, Die de Heidenen tuchtigt, niet straffen, Hij, Die den mensch wetenschap leert?**
11. **De Heere weet de gedachten des menschen, dat zij ijdelheid zijn.**

Wat, helaas! onder algemeene oordeelen des Heeren meermalen wordt waargenomen, dat een deel des volks uit onkennis en ongeloof of ook uit ongeduld 's Heeren wetenschap, macht en rechtvaardigheid loochent of in twijfel stelt, dat zien wij; volgens des dichters woorden, ook in Israël gebeuren ten tijde als de Heidenen, die God niet kennen, hen zoo zwaar verdrukken. De dichter hoort tot zijne diepe smart, dat er onder de verdrukten dezelfde godslasterlijke stemmen opgaan als de verdrukkers uitbraakten: "de Heere ziet het niet, de God van Jakob merkt het niet."

Daarom kan hij zich niet weerhouden hen streng te bestraffen en toe te spreken als onvernunftigen en dwazen, als dezulken, die van alle rede en kennis Gods beroofd waren, tot lager peil gezonken dan hunne blinde en afgodische verdrukkers. Wel een bewijs dat toen, gelijk door alle tijden, niet allen Israël zijn, die uit Israël zijn.

Met heilige verontwaardiging over zulk eene blindheid en onkennis onder hen, die tot de belijders van 's Heeren naam behooren, richt hij vs. 9 en 10 vragen, die op eene beschamende wijze hun onvernunft en dwaasheid tentoonstellen.

Het zijn vragen, gericht tot de rede en het geweten dier "onvernunftigen" en "dwazen," die, indien niet de laatste vonk van kennis en Godsbewustzijn in hen is uitgebluscht, hen moeten beschamen; want wat is ongerijmder en onzinniger dan te wanen dat "Hij, Die het oor plant, niet hooren, en Hij, Die het oog formeert, niet zien zou?" Job zou ook tot deze onvernunftigen gezegd hebben: "En waarlijk vraagt het toch den beesten," het dier, dat rede en denkkracht mist, "en elk een van die zal het u leeren."

Niet minder overtuigend is de vraag in vs. 10. "God tuchtigt de Heidenen," de volken buiten Israël, in hun geweten of door zijne gerichten; Hij toch is de Rechter der gansche aarde, en "zou Hij niet straffen;" ook de Heidenen die thans zijn volk wreed tyranniseeren? Hij, Die den mensch wetenschap leert, en daarom Zelve de bron van alle kennis, de Alwetende moet zijn, voor Wien alle harten en raadslagen der menschen openliggen.

En komt zijn oordeel niet altijd aanstonds over de booze daad, is Hij lankmoedig, omdat Hij de Eeuwige is, behoudt Hij Zich het recht voor om op zijn eigen tijd tot straffe zijner vijanden en tot redding van zijn volk tusschen te treden, niemand, vriend of vijand, zij zoo onvernunftig en dwaas om te zeggen: "de Heere ziet het niet, de God van Jakob merkt het niet," want "de Heere weet de gedachten des menschen, dat zij ijdelheid zijn." Hij kent niet alleen alle overleggingen der menschen, maar Hij verijdelst, Hij vonnist en bespot ook al hunne raadslagen.

Bestraft de dichter zoo ernstig de onvernunftigen en dwazen des volks, om hen tot inkeer te brengen, opdat zij zich geloovig en ootmoedig aan de verdrukking zouden onderwerpen en tot hun redding op den Heere hopen, hij heeft nog andere redenen tot zijn volk om hen terecht te wijzen en te bemoedigen.

12. **Welgelukzalig is de man, o Heere! dien Gij tuchtigt, en dien Gij leert uit uwe wet,**
13. **Om hem rust te geven van de kwade dagen; totdat de kuil voor den goddelooze gegraven wordt.**

14. Want de Heere zal zijn volk niet begeven, en Hij zal zijne erve niet verlaten.

15. Want het oordeel zal wederkeeren tot de gerechtigheid; en alle oprechten van hart zullen hetzelfde navolgen.

Het oogmerk des Heeren met de tuchting des volks is niet om hen te plagen of te verderven, Hij kastijdt hen als een vader den zoon kastijdt, dien hij liefheeft. Hij kastijdt de zijnen, opdat zij zijner heiligheid zouden deelachtig worden; de verdrukking is voor hen, wat de smeltkroes voor het zilver is, de Heere loutert er door en reinigt ze van de verderfelijke en onsierlijke besmetting des geestes en des vleesches, dit is het practisch onderwijs in zijn wet, waarvan de dichter spreekt.

Wanneer de Heere zijn volk tuchtigt, dan hebben zij vaak medelijden met zichzelf, want het vleesch wil niet getuchtigd worden; of zij geraken in twijfelingen over hun genadestaat, terwijl de Heere hen juist door de kastijding het bewijs geeft, dat zij geene bastaarden maar zonen zijn.

Maar de dichter verstond het beter, hij prijst ze “Welgelukzalig,” die door den Heere getuchtigd worden. Het is een woord zijner eigene ervaring, waarmede hij de ontevreden en terecht wijst en de kleinmoedigen vertroosten wil, vs. 12.

Want, als de Heere zijn wijs en heilig oogmerk in zijne kinderen bereikt heeft, en de kastijding voor degenen, die er door geoefend worden, eene vreedzame vrucht der gerechtigheid gewerkt heeft, dan “geeft Hij hun ruste van de kwade dagen der beproeving, en dan wordt de kuil voor den goddelooze gegraven,” die als een roede in de hand des Heeren den vrome kuilen tot zijn verderf gegraven heeft, vs. 12.

Dit is eene zekere en troostrijke waarheid, waarop Gods kinderen, hoe zwaar en lang zij ook beproefd worden, zich met volle vergewissing mogen verlaten, “want de Heere zal zijn volk,” dat Hij Van eeuwigheid heeft liefgehad, “niet begeven,” en “Hij zal zijne erve,” zijn eigendom “niet verlaten,” niet overlaten aan hun zelve, noch in de handen hunner vijanden en verdrukkers, en niemand kan ze uit zijne hand rukken, vs. 13.

Want het oordeel des Heeren, waaronder zijne gemeente zoo zwaar gedrukt is, en dat naar de orde Gods van zijn huis begonnen is, dat “oordeel zal wederkeeren in gerechtigheid;” de Heere zal het op zijn tijd af- en omwenden en zal het met strenge gerechtigheid op den kop zijner vijanden doen nederdalen, “en alle oprechten van harte,” alle ware vromen, die God met een volkomen hart willen dienen, “zullen het navolgen,” zullen het aanschouwen, met vreugde begroeten, en zij zullen het gezang van Mozes, en het gezang des Lams zingen: Groot en wonderlijk zijn uwe werken, Heere, Gij, almachtige God! rechtvaardig en waarachtig zijn uwe wegen, Gij, Koning der heiligen! Openb. 15:3.

Welgelukzalig ook wij, indien de Heere ons tuchtigt, en alzoo onderwijst uit zijne wet, en wij niet behooren tot de onvernunftigen en dwazen, die daar spreken: de Heere ziet het niet, en de Heere merkt het niet.

De vrome zanger, die zooveel druk en lijden met zijn volk gedeeld heeft, en als hun voorganger hen zoo ernstig bestraft en vermaand, maar ook liefelijk vertroost en bemoedigd heeft, kan niet eindigen, voordat hij nog eenmaal heeft uitgesproken wie de Heere onder dat lijden voor hem en zijn volk geweest is, en hoe Hij in het einde zijn vijanden vergelden en zijn volk verlossing bestellen zal.

16. Wie zal voor mij staan tegen de boosdoeners? wie zal zich voor mij stellen tegen de werkers der ongerechtigheid?

17. Ten ware dat de Heere mij eene hulp geweest ware, mijne ziel had bijna in de stilte

gewoond.

18. Als ik zeide: Mijn voet wankelt; uwe goedertierenheid, o Heere! ondersteunde mij.

19. Als mijne gedachten binnen in mij vermenigvuldigd werden, hebben uwe vertroostingen mijne ziel verkwikt.

Het antwoord op de vragen in vs. 16 geeft de dichter zelve in vs. 17. Hieruit blijkt dat de herhaalde vragen, wie voor hem staan en zich voor hem stellen zal tegen de boosdoeners en de werkers der ongerechtigheid, geene vragen van twijfel en ongeloof zijn, maar aldus door hem gesteld zijn om te meer te doen uitkomen hoe groot het gevaar was en nog is, waarin hij zich bevond. Zoo groot was dit gevaar, dat geen schepsel in hemel of op aarde hem tot hulp of redding kon zijn, alleen zijne almachtige en getrouwe God was hem tot eene hulpe geweest. En ware Hij dit niet geweest, “zijne ziel zou bijna in de stilte des doods en des grafs gewoond hebben.”

En nu deelt hij de ervaring hiervan in vs. 18 en 19 mede. Hevig werd zijne ziel aangevochten en geschokt, zoodat hij uitriep: “Mijn voet wankelt!” Zijn geloofsvertrouwen begaf hem, ziende de vele en machtige vijanden, die op hem aanvielen. Het was bij hem: Heere, ik verga, ik kome om! vanwege de bestrijding uwer hand.

Maar in dit doodelijkst tijdgewricht was de Heere nabij, zijne goedertierenheid ondersteunde hem. Hij stortte zijne ondersteunende liefde en genade in zijne ziele uit, waardoor zijn geloof, wonderbaar gesterkt, zich weer oprichtte en zijn voet weer vastgesteld werd, terwijl op gelijken oogenblik des vijands aanslagen mislukten, en hij uit zijn gezicht verdreven werd.

De dichter werkt die troostrijke en zalige ervaring in vs. 19 nog nader uit, “Als”, zoo spreekt hij, “de gedachten in mij vermenigvuldigen, hebben uwe vertroostingen mijne ziel verkwikt.” Wanneer allerlei bange, angstige en benauwende gedachten uit de diepte zijner ziel opdoemden of door den satan in hem geworpen werden, en zich in zijn hoofd en hart kronkelden, doorkruisten en verdrongen, en hij, verward en afgemat, daar nederlag tot geen denken of bidden meer in staat, dan schoot de Heere toe, en verkwikte Hij door zijne vertroostingen dat afgepeinsde hart.

Gods kinderen, vooral de zwaarbeproefden onder hen, kennen dat bange vermenigvuldigen der gedachten in hen, maar weten ook mede te spreken van de zielzaligende vertroostingen van hun God. Paulus heeft, Rom. 8:26, hierop het oog, als hij zegt: “desgelijks komt ook de Geest onze zwakheden mede te hulp; want wij weten niet, wat wij bidden zullen, gelijk het behoort, maar de Geest zelf bidt voor ons met onuitsprekelijke zuchtingen.”

Aldus versterkt en verkwikt door 's Heeren goedertierenheid en vertroostingen kan hij vragen:

20. Zou zich de stoel der schadelijkheden met U vergezelschappen, die moeite verdicht bij inzetting?

21. Zij rotten zich samen tegen de ziel des rechtvaardigen, en zij verdoemen onschuldig bloed.

22. Doch de Heere is mij geweest tot een hoog vertrek, en mijn God tot eene steenrots mijner toevlucht.

23. En Hij zal hunne ongerechtigheid op hen doen wederkeeren, en Hij zal hen in hunne boosheid verdelen; de Heere, onze God, zal hen verdelen.

De dichter gelooft niet dat er een bondgenootschap tusschen den Heere en hunne vijanden, die hij den “stoel der schadelijkheden” noemt, kan zijn, ook als de Heere die vijanden tot eene roede der tuchtiging voor zijn volk gebruikt. De “stoel der schadelijkheden” is de troon hunner machtige vijanden, de Babylonische wereldmacht. Die vijanden dichten moeite,

onrechtvaardige plannen en handelingen saam, als waren het inzettingen, onverbreekbare wetten en rechten. Zij rotten als rooverbenden samen tegen den rechtvaardige, en verdoemen, veroordeelen onschuldig bloed. Neen, dat kunnen geen bondgenooten des Heeren zijn, ook als Hij hen tijdelijk tot zijne werktuigen maakt; de Heere zal hen verbreken.

Doch hoe wreed de vijand woedt en zich op zijne overwinningen beroemt, “de Heere,” getuigt de dichter, “is mij geweest tot een hoog vertrek,” een veilige toren, een hoog gelegene vesting, onbereikbaar voor den vijand, “en mijn God tot een steenrots mijner toevlucht”, in wier spleten ik mij bergen kon, en zijne hand mij bedekte.

De heilige zangers beminnen de beeldspraak van een “hoog vertrek” en van een “steenrots”, omdat zij weten hoe veilig daar de vervolgte is tegen de aanslagen der vervolgers. De Heere God is voor zijn volk in bange tijden zulk een hoog vertrek en zulk een steenrots, waartoe zij de toevlucht nemen en in Wien zij zich verbergen. Hoe veilig en zeker weten zij zich dan, wanneer het hun gegeven wordt zoo hunne verbergingsplaats in den Drieëenigen God te zoeken en te vinden. Uit die kloven der steenrotsen en van uit die hooge vertrekken wordt de stem des gebeds of het lied van blijden dank der verlossing gehoord.

Van uit die hoogte ziet de bevrijde en beveiligde de uitvoering van de oordeelen des Heeren over zijne wreede verdrukkers. Hij aanschouwt het dat Jehova, de God der wrake, hunne ongerechtigheid op hen doet wederkeeren, hen in hunne boosheid verdelgt, en met nadruk herhalen zij: “de Heere, onze God, zal ze verdelgen.”

Die zoo den God Jakobs tot zijne hulpe heeft, en wien het gegeven wordt in nood en gevaar den God der wrake tot zijn Verlosser te hebben, hem moeten in het einde alle dingen ten goede medewerken.

PSALM 95

Lof den Heere, Israëls God.

Uit dezen psalm zien wij dat de gemeente des Heeren, na langen druk, een groot heil verwacht, waarom dan ook hare leden elkander in blijde verwachting opwekken om den Heere, den rotssteen huns heils, vroolijk te begroeten en Hem als hun God met aanbidding te erkennen. Op die opwekking, vs. 1 — 6, volgt eene niet minder ernstige vermaning en waarschuwing, met herinnering aan het weerspanning gedrag hunner vaders in de woestijn, om, nu de Heere zijn volk met een nieuw en groot heil bezoeken wil, hunne harten niet te verharderen, maar naar zijne stem te hooren, vs. 7.

Als zoodanig sluit zich deze psalm aan den voorafgaanden, en vormt dit lied één geheel met den volgende psalm.

Zien wij welk gebruik de apostel in den brief aan de Hebreëen, hfdst. 4:7, van dezen psalm maakt, dan is het niet twijfelachtig of de dichter heeft het oog op den grooten dag des heils en der zaligheid, die met de komst van den Messias voor zijn lang verdrukte gemeente zou aanbreken.

1. **Komt, laat ons den Heere vroolijk zingen, laat ons juichen den rotssteen onzes heils.**
2. **Laat ons zijn aangezicht te gemoet gaan met lof; laat ons Hem juichen met psalmen.**
3. **Want de Heere is een groot God; ja, een groot Koning boven alle goden.**
4. **In Wiens hand de diepste plaatsen der aarde zijn, en de hoogten der bergen zijn Zijne.**
5. **Wiens ook de zee is; want Hij heeft ze gemaakt; en zijne handen hebben het droge geformeerd.**
6. **Komt, laat ons aanbidden en nederbukken; laat ons knielen voor den Heere, Die ons gemaakt heeft.**

Vernamen wij uit den vorigen psalm bittere en bange klachten van onderdrukking en lijden, hier komen ons de blijde klanken van lof en dankzegging aan Jehova tegen. De dagen van smart zijn geëindigd, en een dag van heil en zegen breekt voor het volk Gods aan.

Algemeen is de vreugde; zij roepen elkander toe: “Komt, laat ons den Heere vroolijk zingen,” en nog eenmaal: laat ons zijn aangezicht tegemoet gaan met lof.” Er is een heilige aandrang en haast in de harten der kinderen Gods, zij kunnen niet stille zijn en zwijgen.

Heilig is hunne blijdschap, het is eene vreugde in God, zij willen den Heere, den “rotssteen huns heils”, tegenjuichen met dankende psalmen.

Jehova is de rotssteen van hun heil, van hunne verlossing en zaligheid; Hij heeft weer bewezen, als altijd, dat zijn werk volkomen is, en Hij het vroolijk licht geeft na bang gevaar, vs. 1 en 2.

Want een krachtig werk heeft Hij gewrocht; Hij heeft bewezen, wat ook Israëls onderdrukkers lasterend van Hem zeiden, dat Hij een groot, een verheven, een machtig God is, ja een groot Koning boven alle schijngoden der Heidenen.

Hij is de Schepper en Heerscher over het gansch heelal. Alle diepten der aarde en alle hoogten der bergen zijn in zijne almachtige hand, Hij heerscht en regeert daar. En zou Hij het niet? Want Hem behoort de zee, zoo groot en wijd van begrip, Hij heeft ze gemaakt, zij is zijn gewrocht met al wat in haar is, en al het droge hebben zijne handen geformeerd, ten dage als Hij de wateren in ééne plaats vergaderde, en het droge gezien werd, vs. 3, 4, 5.

Dit geloofsinzicht in de Majesteit, macht en heerlijkheid des Heeren vervult geheel de ziel van het volk Gods, zij zijn vol aanbidding, en roepen elkander toe: “Komt, laat ons aanbidden en nederknielen voor den Heere, Die ons gemaakt heeft,” vs. 6.

Het is geen vormelijk kniebuigen; hier heeft het hart zich reeds aanbeddend neergebogen, aler de knie des lichaams zich nederboog. Het is aanbidding in geest en waarheid. Gods kinderen kennen zulk een nederknielen en het zalige er van. Hemelwerk is het zoo in aanbidding voor God neder te buigen. Gods engelen zien dan benijdend op hen neder, want het is een lof Godes, gelijk aan die van de volmaakt rechtvaardigen.

7. **Want Hij is onze God, en wij zijn het volk zijner weide, en de schapen zijner hand. Heden, zoo gij zijne stem hoort,**
8. **Verhardt uw hart niet, gelijk te Meriba, gelijk ten dage van Massa in de woestijn;**
9. **Waar Mij uwe vaders verzochten, Mij beproefden, ook mijn werk zagen.**
10. **Veertig jaren heb Ik verdriet gehad aan *dit* geslacht, en heb gezegd: Zij zijn een volk, dwalende van hart, en zij kennen mijne wegen niet.**
11. **Daarom heb Ik in mijnen toorn gezworen: Zoo zij in mijne rust zullen ingaan!**

De gemeente Israëls had in het laatste lid van vs. 6 van den Heere beleden: “Die ons gemaakt heeft”, en in vs. 7 geeft zij nader te verstaan wat dit beteekende. Jehova had hen gemaakt niet slechts zooals Hij de Schepper aller menschen is, maar in den veel hooger zin, gemaakt, geschapen tot zijn eigendom, tot zijn verbondsvolk, tot zijne kudde, “het volk zijner weide, de schapen zijner hand.” Daarom was Hij hun God in eene geheel eenige beteekenis des woords, en waren zij zijn volk, de schapen die zijne hand voedde en leidde.

Van die gunstrijke betrekking tot Jehova doen zij met blijmoedigheid belijdenis, maar worden ook daardoor herinnerd aan hunne roeping dien God te erkennen, naar zijne stem te hooren, gelijk de schapen de stem van hunnen herder kennen en volgen.

Daarom volgt er: “Heden, zoo gij zijne stemme hoort, verhardt uw hart niet.” De aanhaling en toepassing van dit woord, door Paulus, Hebr. 4, bewijst, dat dit “heden” ziet op de aankondiging van de betere en volmaakte rust door den Messias te bereiden, en die er over blijft voor het volk Gods.

Want noch de rust van den sabbat, noch die van het land Kanaän, waarin Jozua het volk gebracht had, was de ware rust; beiden waren slechts voorbeelden van de ware en eeuwige rust, en van die rust had de Heere door David gesproken; het was de rust, hier in het geloof, en namaals in dadelijk gemeten in het hemelsche Kanaän.

En nu herinnert de dichter Israël aan het boos en weerspanning gedrag hunner vaders in de woestijn, waar dezen zoo menigmaal de stem des Heeren ongehoorzaam waren, Hem verzochten en met Hem twistten.

Van de vele treurige voorbeelden dier verzoeking noemt hij met name hun twist en verzoeking in Rafidim, Exod. 17:1 — 7, waar geen water was, en het volk tegen Mozes opstond en murmureerde, waarom die plaats Massa en Meriba, dat is, verzoeking en twist, genoemd werd.

Veertig jaren, zoo klaagt de Heere, had Hij verdriet gehad van dit volk, dat dwalende van hart, zijne wegen niet kende. Daarom, en met dien vreeselijken eed eindigt de dichter, had de Heere in zijn toorn gezworen: Zoo zij in mijne ruste zullen ingaan! zie Num. 14:21; Deut. 1:34, 35; Hebr. 3:17.

Men kan van dezen psalm niet zeggen, wat Salomo ergens uitspreekt, dat het einde van een ding beter is dan zijn begin. De dichter is met blijden lof begonnen, en hoe ernstig en treurig zijn zijne laatste woorden.

Op deze tegenstelling van het eerste en laatste deel van den psalm komen wij bij de behandeling van den volgenden psalm nader terug.

Zij dat laatste gedeelte ons tot waarschuwing, opdat ook wij onze harten niet verhardden, maar hooren mogen naar de stem des Heeren, die ons toeroept: “Deze is mijn geliefde Zoon, in Welken Ik mijn welbehagen heb, hoort Hem!”

PSALM 96

Jehova in den Messias ook de God der Heidenen.

Wij beloofden terug te zullen komen op het zoo in het oogvallend onderscheid tusschen de beide deelen van Ps. 95, waarvan het eerste deel een blijden lofzang des geloofs inhoudt voor het heil, dat God zijn volk bereiden wil, en het tweede eene bestraffing en bedreiging als bestond het volk des Heeren enkel uit ongeloovige verachters van het door Jehova toegezegde heil.

Verwondert ons deze tegenstelling niet, nu wij, helaas! weten dat Israël als volk het heil in den Messias in boos ongeloof verworpen heeft, en Hij gekomen tot het zijne, de zijnen Hem niet hebben aangenomen, wel bevreedt het ons dat dé dichter van Ps. 95 zijn met een blij gezang begonnen lied met zulk een treurig uitzicht doet uitgaan.

Maar die bevreemding zal wijken, wanneer wij opmerken dat Ps. 95 geen op zichzelf staand, geen afgesloten zang vormt, maar gelijk hij in verband staat tot de beide vorige psalmen, tegelijk op het allernauwst verbonden is met de volgende, tot en met Ps. 100.

De reeks der liederen van 93 — 100 behooren naar vorm en inhoud bij elkander. Het zijn profetisch-Messiaansche psalmen, die de gemeente van het O.T. verplaatsen in den tijd onder en na de Babylonische ballingschap, evenals Jesaja dit doet in het tweede deel van zijne profetieën, hfdst. 40 — 66.

Ps. 93 is eene profetie van de Christus-regeering; Jehova verschijnt in zijn Gezalfde als Koning en Rechter der gansche aarde. In Ps. 94 komt Israël voor onder de wreede verdrukking van Assyrische en Babylonische wereldmachten, het heeft allen schijn dat Jehova geen Koning en Rechter der wereld is, zoo laat Hij zijn volk verdrukken, zelfs zijn er onder het volk Gods die er aan twijfelen, — zie vs. 8 — 11 van dien psalm. Maar het godvruchtig deel des volks houdt vast aan de toezegging zijns Gods in Ps. 93, en blijft standvastig hopen op de verlossingen Gods, Ps. 94:22 en 23.

En nu gaat in Ps. 95 het vertrouwen op die verlossing over in een blij en aanbeddend gejuich, als ware die verlossing, dat heil reeds aangebroken, en worden de weifelenden onder den volke ernstig bestraft en gewaarschuwd dit groote heil door Jehova in den Messias aan te brengen, niet te verwerpen, gelijk weleer hunne vaders in de woestijn gedaan hadden.

Hierop volgt in Ps. 96 de voortzetting der profetie, die de komst des Heeren aankondigt, met deze uitbreiding, die wij ook bij Jesaja, Micha en andere profeten vinden, dat het heil in den Messias niet alleen Israël, maar ook den volkeren ten deel zou worden.

De volkeren, de Heidenen, waartoe ook Israëls verdrukkers behooren, worden opgewekt Jehova een nieuw lied te zingen, want Hij komt in den Messias ook tot hen.

1. **Zingt den Heere een nieuw lied; zingt den Heere, gij, gansche aarde!**
2. **Zingt den Heere, looft zijnen naam; boodschapt zijn heil van dag tot dag.**
3. **Vertelt onder de Heidenen zijne eer, onder alle volken zijne wonderen.**
4. **Want de Heere is groot, en zeer te prijzen; Hij is vreeselijk boven alle goden.**
5. **Want al de goden der volken zijn afgoden; maar de Heere heeft de hemelen gemaakt.**
6. **Majesteit en heerlijkheid zijn voor zijn aangezicht, sterkte en sieraad in zijn heiligdom.**

Kwam in Ps. 95 de opwekking den Heere te loven tot Israël, als tot 's Heeren volk en de schapen zijner weide, hier worden de volken, de gansche aarde, opgewekt den Heere te zingen.

Het is een nieuw lied, dat die volken hebben aan te heffen, het Evangelielied van 's Heeren komst, ook den Heidenen ter verlossing en zaligheid.

Was de aankondiging van 's Heeren komst voor Israël geen nieuw lied meer, kenden zij er alreede de eerste tonen van, zooals hunne profeten en psalmisten die hadden aangeslagen, voor de Heidenen was het in den vollen zin des woords een nieuw lied, eene verborgenheid, die thans voor hunne ooren ontdekt, en aan hunne harten geopenbaard werd.

Zij, de Heidenen, worden in vs. 1, 2 en 3 met veel aandrang opgewekt en aangespoord 's Heeren naam te loven, en het geopenbaarde heil, zijne "wonderen," te boodschappen en te vertellen onder alle overige volken, en dit onafgebroken, "van dag tot dag."

Den grond voor dien lof geeft de dichter vs. 4 — 6 aan, daarom begint hij vs. 4 en 5 met het redengevend woord "want."

Want Jehova, Israëls God, is groot, groot boven de schijn- en afgoden der Heidenen, die geen aanwezig, geen bestaan hebben dan in de dwaze voorstelling van hunne vereerders, want zij zijn beelden van hout en steen, een werk van 's menschen handen.

Hij is de eenig waarachtige God, de Almachtige, "Die de hemelen gemaakt heeft." "Majesteit en heerlijkheid zijn voor zijn aangezicht," zij vergezellen Hem, waar Hij zijne treden richt, en "in zijn heiligdom zijn sterkte en sieraad," vs. 6. Dat heiligdom, weleer alleen onder Israël, zou bij de komst van den Messias aan alle plaatsen der aarde zijn, waar Hij aanbeden werd in geest en in waarheid, Joh. 4:23 en 24.

Als dien eenig waarachtigen God had de Heidenwereld Hem, met verwerping hunner nietige afgoden, te erkennen en te verheerlijken, wanneer Hij, ook tot hunne verlossing, in den Messias verschijnen zou.

Opvallend is hier de overeenstemming tusschen dezen psalm en het tweede gedeelte van Jesaja's profetieën. "Woordelijk vinden wij dezelfde opwekking Jes. 42:10: "Zingt den Heere een nieuw lied, zijnen lof van het einde der aarde; gij, die ter zee vaart, en al wat daarin is, gij, eilanden en hunne inwoners!" en Jes. 60:6: "Zij zullen uit Scheba komen; goud en wierook zullen zij aanbrenge, en zij zullen den overvloedigen lof des Heeren boodschappen."

Ook bij Jesaja, evenals in dezen psalm, stelt Jehova Zich tegenover de afgoden der Heidenen, en heeft zijne verschijning ten oogmerk Zich aan de Heidenen te openbaren als den eenig waarachtigen God, in Wien alleen de verlossing was, niet slechts voor Israël maar even gewis voor de Heidenwereld.

Zoo is deze psalm een profetisch Evangelielied, waarvan wij, het zal ons nog nader blijken, de vervulling in de komst des Gezalfden aanschouwen.

Daarom is het ook onze blijde feestzang, waarmede wij 's Heeren komst in het vleesch begroeten. Mochten wij en allen die oorspronkelijk Heidenen zijn of nog zijn, vereend met gansch Israël, dien Gezalfde Gods met ons hart erkennen, al wat geen God is vaarwel zeggen, en ons betrouwen alleen stellen op Hem, Die een nieuw lied in het hart en op de lippen van schuldige zondaren leggen kan.

De dichter gaat voort om de volken, de Heidenen, tot wie het heil des Heeren gebracht wordt, bij vernieuwing krachtig op te wekken, Hem heerlijkheid en eer, sterkte en lof toe te brengen:

7. **Geeft den Heere, gij, geslachten der volken! geeft den Heere eere en sterkte.**
8. **Geeft den Heere de eer zijns naams; brengt offer, en komt in zijne voorhoven.**
9. **Aanbidt den Heere in de heerlijkheid des heiligdoms; schrikt voor zijn aangezicht, gij, gansche aarde!**

Met uitzondering van de woorden: “brengt offer, en komt in zijne voorhoven,” en “schrikt voor zijn aangezicht, gij gansche aarde,” zijn deze verzen ontleend aan Ps. 29:1 en 2, evenwel met dit verschil, dat hier, in plaats van “gij kinderen der machtigen”, staat “gij geslachten der volken.”

“De kinderen der machtigen” in Psalm 29 zijn - zie onze verklaring van dien psalm — de engelen, die daar opgeroepen worden den Heere in zijne majestueuse openbaring in de natuur eere en sterkte te geven.

Wat de dichter van Ps. 29 begeert dat de engelen in den hemel zullen doen, hetzelfde wil de zanger van ons lied dat op aarde door de menschen geschieden zal, wanneer de God des hemels en der aarde zijne heerlijkheid in het rijk der genade openbaart. Wij hebben hier eene profetie van de vervulling der bede uit het gebed des Heeren: “Uw wil geschiede, gelijk in den hemel, alzoo ook op de aarde.”

Hemel en aarde zullen eenmaal, gelijkelijk vervuld worden met den lof des Heeren, de scheiding en het verschil tusschen die beiden worden opgeheven, want de Heere zal zonde en satan teniete doen, en als Koning op aarde gelijk als in den hemel heerschen.

Het voorspel dier algemeene erkenning des Heeren zal zijn het toekomen van alle geslachten en volken tot de voorhoven des Heeren, Wien zij aanbidden zullen in de heerlijkheid van zijn heiligdom. Zij zullen den Heere als hun Koning “offer,” huldigingsgaven toebrengen, en “beven,” heilig vreezen, zal de gansche aarde voor Hem. Zie over dien heerlijken heilstaat Jes. 60 en Zach. 14:6-21.

Die heilrijke toekomst zal een aanvang nemen met 's Heeren komst, en deze moet onder de volken verkondigd worden.

10. **Zegt onder de Heidenen: De Heere regeert; ook zal de wereld bevestigd worden; zij zal niet bewogen worden; Hij zal de volken richten in alle rechtmatigheid.**
11. **Dat de hemelen zich verblijden, en de aarde zich verheuge, dat de zee bruisse met hare volheid.**
12. **Dat het veld huppele van vreugde met al wat er in is; dat dan al de boomen des wouds juichen,**
13. **Voor het aangezicht des Heeren; want Hij komt, want Hij komt, om de aarde te richten; Hij zal de wereld richten met gerechtigheid, en de volken met zijne waarheid.**

Verkondigd, gepredikt moet het worden onder de Heidenen: “De Heere, Jehova, regeert,” dat is: zijn Koninkrijk en heerschappij heeft een aanvang genomen, en de vrucht hiervan zal zijn, dat “de wereld bevestigd en niet bewogen worde,” en “Hij de volken zal richten in alle rechtmatigheid.” Het is de aankondiging van het Koninkrijk van den Messias, van zijn Vredetijk. Zie dit alles nader uitgewerkt in Ps. 72 en Jes. 11:1-10.

Naar vs. 11 en 12 zal hemel en aarde, de zee en hare volheid, het veld met al wat er in is, ook de boomen des wouds zullen deelen in de zegeningen dier Christus' regeering, en worden opgewekt zich te verblijden en te verheugen, ja te huppelen van vreugde en te juichen.

Wat de dichter hier uitspreekt is geene poëtische, overdrachtelijke voorstelling om de

heerlijkheid van het Koninkrijk Gods te meer te doen uitkomen, maar is waarheid en werkelijkheid; de schepping, al het geschapene zal eenmaal delen in de vruchten van de verlossing door Christus teweeggebracht. Naar Paulus' woorden, Rom. 8:19 — 22, zal het schepsel, dat om der zonde wille der ijdelheid, der verderfenis onderworpen is, en daaronder zucht op hope van verlossing, bij de vrijmaking der kinderen Gods, ook vrijgemaakt worden van de dienstbaarheid der verderfenis tot de vrijheid en heerlijkheid der kinderen Gods.

Dit einde van Gods wegen staat in het nauwste verband met de komst en het werk van Gods Zoon, vandaar in vs. 13 tot tweemaal de uitroep: “want Hij komt, want Hij komt.” Hebben wij hierbij te denken aan 's Heeren komst in zijne vernedering, wij mogen hiervan niet afscheiden zijn komen in heerlijkheid, wanneer Hij “de aarde richten zal met gerechtigheid en de volken met zijne rechtvaardigheid.”

Vooraf in het O.T. loopt dat tweeërlei komen des Heeren als in één. Het is het begin en het einde van “de laatste dagen,” van “de laatste tijden;” 's Heeren heengaan naar den Vader en zijn in de hemelen is de voorbereiding tot het einde, van zijne komst in heerlijkheid.

Welk een schoone en rijke profetie van het Evangelie des Koninkrijks houdt dan deze psalm in; welk een bron van troost en bemoediging voor de gemeente des O.T. onder hare verdrukking, hoe kon zij zich er aan verkwikken en hare hope versterken.

Wij zeggen hiermede niet dat de geloovigen des O.T. deze dingen zoo klaar hebben ingezien als zij dit voor ons zijn, die onder het vervulde Evangelie leven, maar zeker hebben zij bij de verlichting des Geestes er zooveel troost en sterkte uit geput als zij naar de wijsheid der bedeeling Gods noodig hadden.

Kunnen wij, voor zooveel wij ware geloovigen, onderdanen -van Jezus' Koninkrijk zijn, bij het licht der vervulling er meer van inzien dan de geloovigen des O.T., het zal de vraag zijn of wij het werkelijk doen, en of deze profetie in de praktijk des geestelijken levens alzoo door ons aangewend wordt, dat zij voor ons eene overvloedige bron van troost en hope en een krachtige spoorslag tot ware heiligmaking is.

PSALM 97

Jehova de eenig ware God.

Ook deze psalm is als de voorgaande eene profetische tot troost en bemoediging van de ware Sionieten in den duisteren vooravond, die verwoesting van stad en tempel door de Babylonische wereldmacht voorafging.

Die treurende Sionieten worden hier getroost en in hun geloof en hoop versterkt door de aankondiging van de regeering Gods in en door den Messias, Die in zijne verschijning zijne gerechtigheid en waarheid openbaren zal tot straffe der volken en beschaming van allen, die op afgoden vertrouwen, en tot verlossing en zaligheid van alle liefhebbers des Heeren.

Geldt alzoo deze profetie allereerst Zion, ook de Heidenen zullen, voor zooveel zij zich laten tuchtigen, in den zegen en het heil van 's Heeren komst deelen.

Daarom begint de dichter al aanstonds met de gansche aarde en vele eilanden op te wekken zich te verheugen en te verblijden.

1. **De Heere regeert; de aarde verheuge zich; dat vele eilanden zich verblijden.**
2. **Rondom Hem zijn wolken en donkerheid; gerechtigheid en gericht zijn de vastigheid zijns troons.**
3. **Een vuur gaat voor zijn aangezicht heen, en het steekt zijne wederpartijen rondom aan brand.**
4. **Zijne bliksemen verlichten de wereld; het aardrijk ziet ze en het beeft.**
5. **De bergen smelten als was voor het aanschijn des Heeren, voor het aanschijn des Heeren der gansche aarde.**
6. **De hemelen verkondigen zijne gerechtigheid, en alle volken zien zijne eer.**

De hoofd- en grondgedachte van dit lied is uitgesproken in de woorden: “de Heere regeert,” dezelfde waarheid, die in Ps. 93:1 en 96:10 met zooveel verheffing beleden is. Luther vertaalt het: “de Heere is Koning,” wat meer dadelijk de opperheerschappij, de macht en het gezag van Jehova, als van den éénig waren God uitspreekt. En het is op dien grond en om die reden dat de dichter de gansche aarde en de eilanden der zee oproept zich te verheugen en te verblijden. Wanneer hij de eilanden mede oproept zich te verheugen, dan zondert hij geen volk uit, evenmin als de dichter dit in Ps. 72:10 en Jesaja dit Hfdst. 40:10 en 12 doet.

Wel schijnt het, wanneer wij verder lezen, alsof de regeering van Jehova voor de volken buiten Israël enkel verschrikking is, en alzoo volstrekt geen oorzaak dat dezen zich zouden verheugen en verblijden, maar toch, het zal ons duidelijk worden, zal die betooning van 's Heeren macht en majesteit in het einde den Heidenen tot heil zijn.

De voorstelling van 's Heeren komst ten gerichte in vs. 2 — 6 is gelijk aan die van zijn verschijnen en nederdalen op Sinai, Deut. 5:22; wolken en donkerheid omringen Hem, een vuur gaat voor zijn aangezicht heen, terwijl gerechtigheid en gerichte zijn troon schragen. Jehova verschijnt in zijne rechterlijke majesteit. Het vuur, dat voor Hem heengaat, is zijn heilig toorn vuur, waarmede Hij zijne schuldige wederpartijders verteert. De bliksemen zijner oordeelen verlichten vreeselijk de wereld aan alle zijden, ontzetting grijpt hare bewoners aan, “het aardrijk ziet het en beeft,” verg. Ps. 77:19.

Verschrikkelijk is de uitwerking der verschijning Gods, “de bergen,” die de vastigheden der aarde zijn, “versmelten voor zijn aanschijn als was versmelt voor het vuur.” De bergen zijn hier tegelijk het symbool van al wat hoog en trotsch is onder de menschen, ook van de trotsche

wereldmachten, die voor den God der gansche aarde moeten bukken.

En hemelen van boven, vanwaar 's Heeren oordeelen uitgaan, verkondigen zijne gerechtigheid, en alle volken zien, aanschouwen met vreeze en diep ontzag de eere en heerlijkheid van den éénig waren God, Wiens eere zij door hunne afgoderij zoo snood geschonden hebben.

Want Jehova handhaaft in zijne rechterlijke verschijning zijne eere als die des Allerhoogsten boven alle nietgoden der Heidenen.

Daarom vervolgt de dichter:

- 7. Beschaamd moeten wezen allen, die de beelden dienen, die zich op afgoden beroemen: buigt u neder voor Hem, alle gij goden!**
- 8. Zion heeft gehoord, en het heeft zich verblijd, en de dochteren van Juda hebben zich verheugd vanwege uwe oordeelen, o Heere!**
- 9. Want Gij, Heere! zijt de Allerhoogste over de geheele aarde; Gij zijt zeer hoog verheven boven alle goden.**

De Heere heeft met zijne verschijning en gerichtsoefening geen minder oogmerk dan Zich te verheerlijken en zijne wederpartijders te beschamen in hun roem op hunne afgoden.

Hij wil Zich verheerlijken in zijne eeuwige kracht en goddelijkheid aan de nietige afgoden der Heidenen, die hunne vereerders uit zijne hand niet redden kunnen, opdat dezen “beschaamd worden,” teleurgesteld en bedrogen, hunne goden vaarwel zeggen en zich tot den Heere, Israëls God, bekeeren. Verg. Exod. 12:12; Num. 33:4 en Jes. 19:1.

Het laatste lid van vs. 7 “buigt u neder voor Hem, alle gij goden” wordt door de Grieksche overzetters van het O.T. vertaald: “buigt u neder voor Hem, alle gij engelen,” zoodat het dan eene opwekking zou zijn aan de heilige troongeesten om den Heere in den hemel te aanbidden, te verheerlijken vanwege zijne oordeelen op aarde. Paulus in zijn brief aan de Hebreërs haalt Hfdst. 1:6 deze uitspraak ook aan naar de Grieksche overzetting, waarom wij ook hier niet aan de afgoden, maar aan de engelen denken, die de aanschouwers van 's Heeren werken zijn, en zich verlustigen in de betooning zijner deugden en volmaaktheden.

Maar niet alleen in den hemel moet God met blijdschap eere en aanbidding worden toegebracht, ook de gemeente op aarde, verheugt en verblijdt zich over 's Heeren oordeelen, “Zion,” de inwoners van Jeruzalem, en “de dochteren van Juda,” geheel het volk Gods, “hebben zich verheugd en verblijd vanwege uwe oordeelen, o Heere!” vs. 8.

Zij hebben van die oordeelen gehoord, wanneer de Heere hunne vijanden, de Assyrische en Babylonische wereldmacht en hunne goden, Bel en Nebo, gericht en verdorven heeft, hierover verheugt en verblijdt zich de gemeente Gods. Niet over die oordeelen op zichzelf, niet met onheilig wraakgenot over hunne vijanden, maar hierover, dat Jehova bekend is geworden als de Allerhoogste boven alle goden — zie vs. 9 — en dat zij, die op hunne afgoden roemden, beschaamd zijn geworden.

En nu eindigt de dichter met woorden van vermaning, bemoediging en opwekking, die in verband tot den geheelen psalm nog eene opzettelijke beschouwing verdienen.

Is de dichter begonnen met de gansche aarde, alle volken, ook de Heidenen, die Israëls God niet kennen, maar zich op hun stomme afgoden beroemen, op te roepen Jehova te erkennen als den éénig waren God en zich in Hem te verheugen en te verblijden, in het einde wendt hij zich tot 's Heeren volk, tot de liefhebbers des Heeren, wien de blijde verlossing door de verschijning des Heeren het naaste geldt.

De vrucht van die verschijning moet voor hen zijn: af te staan van het kwade; een welverzekerd vertrouwen op den Heere onder allen nood en alle gevaar; een vroolijk wandelen in 's Heeren wegen, met blijden lof tot gedachtenis van zijne heiligheid.

10. Gij, liefhebbers des Heeren! haat het kwade; Hij bewaart de zielen zijner gunstgenooten; Hij redt hen uit der goddeloozen hand.

“De liefhebbers des Heeren” staan hier tegenover de van God vervreemde volken, tegenover de vijanden des Heeren. Het is Israël, 's Heeren volk, maar die de dichter hier, omdat hij weet dat het niet al Israël is, die uit Israël zijn, met onderscheiding liefhebbers, ware vrienden en vereerders des Heeren noemt.

Zij, die, als begenadigden en uitverkorenen Gods, in de heilvolle verschijning van den Messias deelen, zij hebben dit allereerst te bewijzen, dankbaar te erkennen in haat en afkeer van het kwade, van alle goddeloosheid en onrechtvaardigheid.

Is die vermaning eene algemeene, sluit zij den haat in tegen alle kwaad en tegelijk de liefde tot al wat waarlijk goed en Gode welbehagelijk is, toch heeft, naar ons oordeel, de dichter hier meer bijzonder het oog op het “kwaad der wrake,” van zich te willen wreken op hunne vijanden en verdrukkers. Het tweede lid van dit vers geeft ons aanleiding en grond voor deze verklaring, als de dichter zoo nadrukkelijk verzekert, dat de Heere de zielen zijner gunstgenooten bewaart en ze redt uit der goddeloozen hand. Er is toch gevaar dat de liefhebbers des Heeren onder langdurige verdrukking zich tegen hunne vijanden stellen en wrake op hen nemen willen, het is dan ook met het oog op dit gevaar, dat wij den dichter van psalm 125 hooren zeggen: “de scepter der goddeloosheid zal niet rusten op het lot der rechtvaardigen; opdat de rechtvaardigen hunne handen “niet uitstrekken tot onrecht.”

Maar tegelijk met dit kwaad hebben de liefhebbers des Heeren, de bevrijden en verlost en uit de hand van al hunne vijanden, bovenal van zonde- en satansmacht, een heiligen haat en afkeer van alle kwaad met een lust en liefde tot alle ware gerechtigheid te bewijzen. De vrucht der verlossing moet eene onberouwelijke bekeering tot zaligheid zijn; ook dit verstonden de geloovigen des O.T. alreede, en van hier de Evangelische vermaning: Gij liefhebbers des Heeren! haat het kwade; verg. Rom. 12:9.

En die liefhebbers des Heeren deelen in de bijzondere liefde en zorg van Hem; zij zijn zijne “gunstgenooten,” wier zielen Hij bewaart als den appel van het oog en ze redt uit al hunne nooden.

Zij mogen zich hiervan verzekerd houden, zich Hem aanbevelen, op Hem vertrouwen; want alle instrument, dat tegen hen bereid wordt, zal niet gelukken, en elke tong, die in het gericht tegen hen opstaat, zal Hij verdoemen. Hij heeft dit bewezen en zal het blijven bewijzen.

Gods gunstgenooten mogen en kunnen hun weg, hoe gevaarlijk en moeilijk ook, zonder vreeze met blijdschap bewandelen, want:

11. Het licht is voor den rechtvaardige gezaaid, en vroolijkheid voor de oprechten van hart.

Het tweede lid van dit vers verklaart het eerste lid; het licht is het beeld en de oorzaak van vroolijkheid, en het karakter der rechtvaardigen wordt beschreven als oprecht van hart te zijn.

Gelijk het licht den oogen goed, aangenaam en weldadig is, en na den langen en duisteren nacht het licht van den morgen met blijdschap begroet wordt, alzoo is het hoogere en geestelijke licht, dat van 's Heeren aangezicht uitgaat, het oog der ziele van den oprechte o zoo goed en zalig.

En niet flauw en schaars bestraalt hen dat licht, het wordt met milde handen voor de

oprechten gezaaid. Lichtende en schitterende korrels strooit de Heere voor den voet van de oprechten, en vervult alzoo hunne harten met hemelblijdschap en zaligheid. Dit is de verborgenheid van het leven Gods, die de wereld niet verstaat, dat Gods kinderen onder hunne zwaarste beproeving, als het van rondomme duister is, vaak nog roemen kunnen en zich verblijden in den Heere, hunnen God en Heiland.

Maar men moet niet meenen, dat de dichter met deze woorden zeggen wil, dat Gods kinderen altijd naar het uit- en inwendige in het licht wandelen en dat die vroolijkheid hier een ongestoorde is. Maar hij wil doen uitkomen wat God voor de zijnen is, en allermeeft in de zwaarste tijden. Daarom wekt hij met zijn laatste woord de rechtvaardigen op:

12. Gij rechtvaardigen! verblijdt u in den Heere, en spreek lof ter gedachtenis zijner heiligheid.

Dat is het hooge en heerlijke oogmerk van de verschijning des Heeren en de verlossing door Hem verworven, de vrede en blijdschap der duurgekochte gemeente uit Israël en de Heidenwereld en de verheerlijking des Heeren als van den Heilige Israëls.

Dit doet ons denken aan wat Zacharias zong bij het opgaan van den Opgang uit de hoogte:

Geloofd *zij* de Heere, de God Israëls, want Hij heeft bezocht, en verlossing teweeggebracht zijnen volke.

Gelijk Hij gesproken heeft door den mond zijner heilige profeten, die van het begin der wereld *geweest zijn*.

Namelijk eene verlossing van onze vijanden, en van de hand al dergenen, die ons haten;

Dat wij, verlost zijnde uit de hand onzer vijanden, Hem dienen zouden zonder vreeze.

Welgelukzalig allen, die, alzoo verlost, zich in 's Heeren heil verblijden, het kwade haten, de gerechtigheid liefhebben, en tot eer en lof van hun Verlosser nu en eeuwig spreken mogen.

PSALM 98

De komst des Heeren.

Evenals psalm 96 zoo wordt ook deze psalm een “nieuw lied” genoemd, en gelijk gene eindigt met de aankondiging van de komst des Heeren, alzoo ook deze. Dit bevestigt hetgeen wij bij psalm 96 opmerkten, dat de liederen van psalm 93 — 100 naar vorm en inhoud bij elkander behooren en dat het profetisch-Messiaansche psalmen zijn, die de gemeente van het O.T. verplaatsen in den tijd onder en na de Babylonische ballingschap, gelijk Jesaja dit doet in het 2^e deel zijner profetieën, hfdst. 40 — 66.

1. **Zingt den Heere een nieuw lied; want Hij heeft wonderen gedaan; zijne rechterhand, en de arm zijner heiligheid, heeft Hem heil gegeven.**
2. **De Heere heeft zijn heil bekend gemaakt, Hij heeft zijne gerechtigheid geopenbaard voor de oogen der Heidenen.**
3. **Hij is gedachtig geweest zijner goedertierenheid, en zijner waarheid aan het huis Israëls; en al de einden der aarde hebben gezien het heil onzes Gods.**

Het is het “nieuwe lied” der verlossing, van het “heil” dat Jehova in den Messias zijn volk, het huis van Israël, beschikt heeft. Het is een groot heil, om hetwelk te verkrijgen de “rechterhand” des Heeren en de “arm zijner heiligheid” “wonderen” gedaan heeft, vs. 1.

Wonderen van 's Heeren almacht en heiligheid zijn het, groote en vreeselijke daden, gelijk Hij eenmaal in Egypte, aan Farao en zijn heirleger gedaan heeft, tot verlossing van zijn volk en tot verheerlijking van zijn naam.

En welke is die verlossing anders, dan de wonderbare verlossing van het huis Israëls uit Babel en hunne wederbrenging en herstelling in het erfland hunner vaderen.

Wonderen van zijn alvermogen en heiligheid had de Heere hiertoe gedaan; Hij had het trotsche Babel, dat zijne gevangenen niet losliet, vernederd en tot den grond toe nedergeworpen; Hij had den koning van Perzië, Kores, als zijn gezalfde geroepen om de koperen deuren en ijzeren grendels van Babel te verbreken en in stukken te slaan, en dit om Jakob, zijns knechts wille, en Israël, zijn uitverkorene, zie Jes. 45:1—4.

Vanwege deze groote wonderdaden moet het verlost huis van Israël den Heere een “nieuw lied” zingen, Hem blijde voor aller volkenoor zijn lof verheffen en bekennen, dat er buiten Jehova geen God is, dat Hij de Heere is en niemand meer.

Want al dit groote heil, deze wonderbare verlossing had de Heere bekendgemaakt en'er “zijne gerechtigheid in geopenbaard voor de oogen der Heidenen”, opdat ook dezen tot erkenenis zouden komen, dat Israëls God alleen God is, en hunne goden ijdelheid, een werk van 's menschen handen waren, vs. 2.

En de grond en oorzaak van dit groote heil lag niet in Israël; niet om hunne gerechtigheid had Hij dit gedaan, maar om zijne goedertierenheid en waarheid, aan het huis Israëls gezworen. Hij had dit volk liefgehad met eene eeuwige liefde, en in zijn verbond met hunne vaderen zijne waarheid, zijne trouw verpand dat Hij hun God zou blijven, ook als zij trouwloos van Hem afweken.

Zeventig jaren had Hij hen in Babel uit getrouwigheid onderdrukt, maar als het jaar zijner verlost gekomen was, “gedacht” de Heere zijne goedertierenheid en waarheid en verlost het zonder prijs en zonder geld. En weder herhaalt de dichter dat de Heidenen het aanschouwen zullen: “al de einden der aarde zullen zien het heil onzes Gods”, vs. 3.

Daarom roept hij de gansche aarde op, den Heere te juichen:

- 4. Juicht den Heere, gij, gansche aarde! roept uit van vreugde, en zingt vroolijk, en psalmzingt.**
- 5. Psalmzingt den Heere met de harp, met de harp en met de stem des gezangs.**
- 6. Met trompetten en bazuïngeklank; juicht voor het aangezicht des Konings, des Heeren.**

Komt de Heere in den Messias met zijne gerichtten om de Heidenen te oordeelen, die Zion onderdrukken en gevangen houden, in het einde, want dit is het oogmerk Gods, zal de komst van den Messias ook den Heidenen tot verlossing zijn, zij zullen medeburgers der heiligen en huisgenooten Gods worden.

Hierom roept de dichter niet alleen Zion, maar ook de gansche aarde, alle volken, op, den Heere te juichen; met psalmgezag vreugde te bedrijven, en met allerlei speeltuig: harpen, trompetten en bazuïngeklank te jubelen voor het aangezicht des Konings en des Heeren. Zoo zal ook voor de Heidenwereld de blijde dag des heils aanbreken; dengenen die gezeten waren in de duisternis en schaduwen des doods zal met de verlossing van Israël een groot licht opgaan, de woestijnen en de dorre plaatsen zullen juichen.

Alles, de gansche Schepping zal zich in de komst van dien Koning, Die niemand anders dan de Heere zelve is, verblijden:

- 7. De zee bruis met hare volheid, de wereld met degenen, die daarin wonen.**
- 8. Dat de rivieren met de handen klappen, dat te gelijk de gebergten vreugde bedrijven.**
- 9. Voor het aangezicht des Heeren; want Hij komt, om de aarde te richten; Hij zal de wereld richten in gerechtigheid, en de volken in alle rechtmatigheid.**

Evenals in Ps. 96 is hier eene profetie van eene nieuwe aarde, die deelen zal in verlossing van den menschen, die haar aan de ijdelheid der verderfenis onderworpen heeft. Dat “bruisen van de volheid der zee,” dat “handenklappen der rivieren” en vreugde bedrijven van de gebergten” is meer dan hoogdichterlijke beeldspraak; het wijst op de heerlijkheid, waarin eenmaal de verlostte schepping naar haar aard en in hare mate deelen zal, want de Schepper van hemel en aarde zal ook hun Verlosser zijn, en dit tot eer van God en tot verhooging van de zaligheid zijner uitverkorene gemeente uit Israël en de Heidenwereld.

En, gelijk uit vs. 9 blijkt, staat dit alles in verband met 's Heeren komst. Treedt hierbij de richterlijke werkzaamheid van den Messias Koning meer op den voorgrond, als Hij “de wereld en hare volken richten zal in gerechtigheid en allerechtmatigheid”, dat “richterlijke” sluit zijn “verlossend werk” niet uit, integendeel, het wordt er door volmaakt.

Welk een rijken troost bood dit lied het verdrukte Zion in en na de Babylonische ballingschap aan; welke heerlijke uitzichten opende het voor de neergebogene harten der dochteren van Jeruzalem; hoe kon het Israëls blik verruimen voor de toekomst der Kerk van God, dat ook de Heidenen eenmaal hun erfdeel zijn zouden.

En wij, op wie de einden der eeuwen gekomen zijn, wij, die de aanvankelijke vervulling aanschouwen, blijven uit dezen psalm troost en hoop putten voor de eindelijke en heerlijke vervulling van dezen profetischen psalm; ons is het een Evangelielied, dat wij tot gedachtenis van 's Heeren komst in het vleesch aanheffen, en ons met verlangen kan doen uitzien naar zijne eindkomst in heerlijkheid, zoo wij namelijk dien Koning in zijne schoonheid kennen, en Hij voor onze harten de eenige en algenoegzame Zaligmaker geworden is.

PSALM 99

De Heere regeert.

Dit is ook een psalm van het koninkrijk en de heerschappij des Heeren. Jehova, Die in Israël tusschen de Cherubim woont, en als Koning regeert, is de Koning der gansche aarde, voor Wien de volken beven en de aarde zich beweegt.

Het is een profetisch lied, Israël tot troost en sterkte ten tijde hunner onderdrukking en overheersching door de Gode vijandige wereldmachten, die ten dage, als de Heere verschijnen zal, beven en bewogen zullen worden van vreeze en aanbidding voor Israëls grooten God.

Vanwege die heerlijke uitkomst moet Israël den naam van zijnen God en Koning lofzeggende verheffen, en Hem als den Heilige verheerlijken.

Het verdient dan ook onze opmerking, dat in dezen psalm tot driemaal de heiligheid des Heeren verheven wordt, vs. 3, 5 en 9. Het is een antwoord der gemeente Gods op aarde op het hemelsch loflied der Serafs: heilig, heilig, heilig is de Heere der heirscharen, Jes. 6:3.

Het is een beurtzang door twee koren gezongen: eerste koor vs. 1 — 4, tweede vs. 5, eerste weder vs. 6-8; tweede de slotzang vs. 9.

1. **De Heere regeert; dat de volken beven; Hij zit *tusschen* de cherubim; de aarde bewege zich.**
2. **De Heere is groot in Zion, en Hij is hoog boven alle volken.**
3. **Dat zij uwen grooten en vreeselijken naam loven, die heilig is;**
4. **En de sterkte des Konings, Die het recht liefheeft. Gij hebt billikheden bevestigd; Gij hebt recht en gerechtigheid gedaan in Jakob.**

“De Heere regeert,” Jehova is Koning, dat is het thema, de hoofdgedachte van dit lied, en staat daarom, als in Ps. 93 en 97, aan het begin. Daarom zit Hij als Koning tusschen de Cherubim op den troon zijner majesteit, waarvan de ark des verbonds de voetbank zijner voeten is, 1 Kron. 28:2, Ps. 132:7, 8.

Jehova troonde onder Israël in het heilige der heiligen boven de ark des verbonds, waarover de Cherubim zich bogen en ze met hunne beide vleugelen bedekten, 1 Sam. 4:4; 2 Sam. 6:2 en 2 Kon. 19:15. De Cherubim, waarvan de afbeeldingen boven de arke des verbonds stonden, zijn geene gefingeerde, denkbeeldige wezens, maar schepselen Gods, de hoogste openbaring van het leven Gods in de geschapene wereld. Wij treffen ze reeds aan in het paradijs, Gen. 3:24, om den toegang tot den boom des levens te bewaken. Het zijn de vier dieren, die, volgens Openb. 4:8, 9, den Heere God, den Almachtige, Die was, en Die is, en Die komen zal, heerlijkheid; eere en dankzegging toebrengen.

Wordt nu Jehova gezegd tusschen de Cherubim te tronen en te wonen, dan duidt dit aan dat Hij als de Almachtige heerscht over al het geschapene, waarvan de Cherubim de hoogste en verhevenste wezens zijn, die de schepping, als de uitdrukking der volheid Gods, vertegenwoordigen.

Welk een zinrijke voorstelling om Israël de verhevenste indrukken te geven van de majesteit en macht des Heeren, aan Wien alle schepselen in hemel en op aarde onderworpen zijn.

Daarom luidt het ook: “dat de volken beven” en “de aarde bewege zich.”

Men heeft uit dit vers afgeleid, en wij meenen terecht, dat deze psalm vervaardigd is nog vóór de verwoesting van den eersten tempel, waarin de arke des verbonds stond, en die in den

tweeden tempel niet meer gevonden werd. Toch wil het ons voorkomen, dat de dichter van dezen psalm in profetischen Geest verder ziet, en het oog heeft op de ware en levende ark des verbonds, op den Middelaar des verbonds, Jezus Christus, in zijne verschijning en Koninkrijk.

Wat toch de dichter zegt van het “beven der volken” en het zich “bewegen der aarde,” vinden wij bijna letterlijk alzo bij den profeet Haggai, Hfdst. 2:7 en 8, waar de Heere der heirscharen spreekt: “Nog eens, een weinig tijds zal het zijn; en Ik zal de hemelen, en de aarde, en de zee, en het droge doen beven. Ja, Ik zal al de Heidenen doen beven, en zij zullen komen tot den Wensch aller Heidenen.” Duidelijk ziet deze belofte, op de komst van den Messias, Wiens komst de heerlijkheid van den tweeden tempel zou zijn.

Wij denken bij dit “beven” der volken en “bewogen” worden der aarde aan de machtige uitwerking van ’s Heeren komst in het vleesch, en aan de verschijning van zijn koninkrijk. Van zijn Evangelie gaan de schokken, de beroeringen en omkeeringen uit in de harten der volken en in hunne geschiedenis, of tot hunne behoudenis en zaligheid, of tot hun verderf en ondergang. Zij ondervinden: De Heere regeert, Hij zit in het binnenste heiligdom Gods tusschen de Cherubim.

En zijne gemeente, van nu en weleer, prijst Hem dat Hij “groot” is in Zion, en “hoog” boven alle volken. De Christus' regeering gaat over alle volken, maar inzonderheid over zijne gemeente, het volk zijns eigendoms. “Groot” is Hij in en onder zijn volk, in Zion. “Groot” is Hij daar door zijne onmiddellijke tegenwoordigheid, “groot” in zijne liefde en almacht, waarmede Hij dat volk bemint, regeert en beschermt tegen al hunne geestelijke en lichamelijke vijanden.

“Hoog” bewijst Hij Zich te zijn boven alle volken; zij allen zijn aan zijn oppermacht onderworpen, moeten voor Hem, den Hooge, bukken en bevend tot Hem komen, vs. 2.

Daarom gaat van Zion, vs. 3, de opwekking tot alle volken uit: “dat zij den grooten en vreeselijken naam des Heeren loven, die heilig is.” “Groot” in Zion, vreeselijk voor de volken is ’s Heeren naam, die heilig is.

De heiligheid des Heeren, die in de Schrift, vooral in het O.T., zoo hoogelijk en zoo menigvuldig verheven wordt, moet den volken in de oogen stralen, opdat zij den Heilige Israëls als den eenig waarachtigen God in de billijkheid en rechtvaardigheid zijner werken en wegen erkennen, loven en prijzen tot hunne behoudenis.

Hij, de sterke God, Hij is niet, gelijk de goden der volken, een willekeurig tiran; “Hij heeft het recht lief.” Hij heeft dit bewezen in Israëel: “Gij,” zoo spreekt zijn volk tot Hem, “Gij hebt billijkheden bevestigd, Gij hebt recht en gerechtigheid gedaan in Jakob,” vs. 4.

Zoo prijst Israëel zijn God en roemt Hem in de heiligheid, rechtvaardigheid en billijkheden van zijne regeering over hen, en dit met geen ander doel dan om de volken, de Heidenen, te bewegen dien God in zijne verschijning te erkennen als den eenig waren God, Die ook als der volken Zaligmaker komen zal.

Deze psalm is alzo met recht een Evangelielied in profetischen Geest gezongen, een voorspel van de verkondiging van het vervulde Evangelie aan de volken der aarde. Laat ons niet achterblijven om dit nieuwe lied door woord en daad voort te zetten, want de gemeente des Heeren heeft er roeping toe, en zij heeft veel goeds van haar Heer en Koning, Die na lijden en strijd de heerlijkheid is ingegaan, aan allen, die Hem niet kennen, te verkondigen.

Gelijk wij reeds opmerkten, heeft deze psalm de vorm van een beurtzang. Op de lofverheffing van ’s Heeren grooten, vreeselijken en heiligen naam, vs. 1 — 4, geeft het tweede koor, vs. 5, zijn instemmend antwoord:

5. Verheft den Heere, onzen God, en buigt u neder voor de voetbank zijner voeten; Hij is heilig!

Hooger en hooger moet de lof des Heeren, Israëls grooten God en Koning, klimmen en zijne tempelwanden doen weergalmen. In zijn heiligdom, voor de aanspraakplaats zijner heiligheid, voor de voetbank zijner voeten moet Israël zich aanbeddend nederbuigen, en als een weerslag op het gezang van het eerst koor in vs. 3 antwoordt het tweede: “Hij is heilig!”

Israël moet in die aanbidding van zijn God en Koning, de volken buiten hen tot een uitlokkend voorbeeld zijn, opdat zij ook dezen Jehova erkennen, en zich voor Hem nederbuigen; dit doende zou Israël aan zijne hooge roeping beantwoorden en de profetie bij Jesaja, hfdst. 60:13 en 14, in vervulling komen: “En Ik zal de plaats mijner voeten heerlijk maken. Ook zullen, zich buigende, tot u komen de kinderen dergenen, die u onderdrukt hebben, en allen, die u gelasterd hebben, zullen zich nederbuigen aan de planten uwer voeten; en zij zullen u noemen de stad des Heeren, het Zion van den Heilige Israëls.” Nu heft weder het eerste koor zijn zang aan:

- 6. Mozes en Aäron waren onder zijne priesters, en Samuël onder de aanroepers zijns naams; zij riepen tot den Heere, en Hij verhoorde hen.**
- 7. Hij sprak tot hen in eene wolkkolom; zij hebben zijne getuigenissen onderhouden, en de inzettingen, die Hij hun gegeven had.**
- 8. O Heere, onze God! Gij hebt hen verhoord; Gij zijt hun geweest een vergevend God, hoewel wraak doende over hunne daden.**

Het eerste koor bevestigt uit de geschiedenis wat het in vs. 1—4 van Jehova, hun God, bezongen heeft.

De Heere heeft Zich weleer door daden bewezen een genadig en heilig God te zijn, als Hij zijne priesters en de aanroepers zijns naams verhoord heeft, Israëls zonden vergeven, en tegelijk wrake gedaan over hunne booze daden.

Zij vermelden van den tijd, toen Mozes en Aäron het heilig priesterambt bedienden, en de godvruchtige Samuël de voorbidder voor zijn schuldig volk was.

Was Mozes in den strikten zin des woords geen priester, als hij evenwel nevens Aäron zoo genoemd wordt, dan is het omdat hij meer nog dan Aäron Israëls voorspraak voor het volk was, wanneer het zijn weg verdorven had, en bij den Heere met zijne ernstige smeekbeden om vergeving intrad, en uit de wolkkolom de goddelijke antwoorden ontving, zie Exod. 32 en 33; Num. 14 en 16.

Tot die aanroepers van den Heere behoorde in lateren tijd ook Samuël. In hun angst, als de Filistijnen zich tegen Israël opmaakten, riepen zij tot hun priester-richter: “Zwijg niet van onzenwege, dat gij niet zoudt roepen tot den Heere, onzen God, opdat Hij ons verlosse uit de hand der Filistijnen,” 1 Sam. 7:8.

Van die ernstige aanroepers des Heeren kon Israël het loffelijkste getuigenis geven: “Zij hebben zijne getuigenissen onderhouden, en zijne inzettingen, die Hij hun gegeven had.” Hadden ook Mozes en Aäron overtreden tegen den Heere, die enkele overtreding zou dat getuigenis niet verduisteren; Mozes en Aäron niet minder dan Samuël hadden den Heere gediend met een volkomen hart, heilige mannen Gods waren zij, al waren zij dit niet in zichzelf.

God had hen verhoord, “Hij sprak tot hen in eene wolkkolom,” en was voor zijn volk een genadig, een vergevend God, hoewel Hij, als de Heilige, wrake deed over hunne daden. Sprak

de Heere tot Mozes, Num. 14:20: “Ik heb hun vergeven naar uw woord,” wij hebben dit evenwel niet zoo te verstaan alsof Hij de schuld en straf van Israëls ongeloof en murmureering ganschelijk had opgeheven, maar alzoo dat de Heere op Mozes' voorbede hen niet als volk verderven zou, gelijk Hij vs. 11 en 12 gesproken had. Zou de Heere zijn volk niet verderven, zijnen rechtvaardigen oordeelen konden zij niet ontgaan, zij zouden het land, dat Hij hunnen vaderen gezworen had, niet zien, maar sterven in de woestijn.

En nog eenmaal valt het tweede koor in:

9. Verheft den Heere, onzen God, en buigt u voor den berg zijner heiligheid; want de Heere, onze God, is heilig.

Gelijk wij reeds opmerkten, wordt in dezen psalm nevens de genade des Heeren tot driemaal toe zijne heiligheid verheven. De samenstrengeling dier beide eigenschappen is schoon: gerechtigheid en genade gaan hand in hand in de heerschappij en regeering van Israëls grooten God en Koning, den Messias.

Dien God en Koning moeten Israël en de volken verheffen, zijnen naam prijzen, en zich voor den berg zijner heiligheid ootmoedig nederbuigen.

Zoo is dit laatste vers een terugslag op het eerste vers: “De Heere regeert; dat de volken beven; Hij zit tussen en de Cherubim, de aarde bewege zich.”

Gelukkig de volken, die zoo voor den Heilige Israëls leeren beven, en bevend tot zijne genade leeren komen en zich voor Hem buigen. Maar gelukkig ook Israël, wanneer het zijn God en Koning, Dien het zoo snood verworpen heeft, rouwbedrijvend zal erkennen, en het zal zeggen: “gezegend is Hij, die daar komt in den naam des Heeren!”

Dat is het hooge en heerlijke oogmerk van de regeering Gods in en door den Messias. Dat einde van 's Heeren wegen en werken straalde reeds van uit de verre toekomst den heiligen zanger in ons lied in de oogen, en deed hem met zooveel nadruk zeggen: “verheft den Heere, onzen God!”

Gelukkig, als ook wij Israëls God in zijne heiligheid en genade hebben leeren kennen, en wij heilig bevend tot zijn genadetroon zijn gekomen, en Hij voor ons in Christus een vergevend God is, hoewel wrake doende over onze daden.

PSALM 100

Eene liefelijke uitnoodiging aan alle volken.

Een lofzang.

Met dit lied sluit zich de rij der liederen, waarin Israël van Ps. 93 af door den Geest der profetie de heilvolle regeering van Jehova in den Messias bezongen heeft.

Deze psalm is als de echo op die schoone liederenreeks; de gemeente stort er hare feestvreugde in uit, en noodigt alle volken om den Heere te juichen en met blijdschap te dienen vanwege het groote heil, dat Hij in Israël voor de gansche aarde bereid heeft.

1. **Gij, gansche aarde! juicht den Heere.**
2. **Dient den Heere met blijdschap; komt voor zijn aanschijn met vroolijk gezang.**
3. **Weet, dat de Heere is God; Hij heeft ons gemaakt (en niet wij), zijn volk en de schapen zijner weide.**
4. **Gaat in tot zijne poorten met lof; in zijne voorhoven, met lofgezag; looft Hem, prijst zijnen naam.**
5. **Want de Heere is goed; zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid, en zijne getrouwheid van geslacht tot geslacht.**

Tot tweemaal wekt de gemeente de gansche aarde op om den Heere te dienen en in te gaan in zijne voorhoven, vs. 1, 2 en 4. Zij dringt die opwekking aan met de belijdenis van hetgeen de Heere voor haar is, vs. 4, en met beroep op 's Heeren goedertierenheid en trouw, vs. 5.

Er spreekt uit dezen "lofpsalm," want zoo wordt dit lied naar zijn inhoud genoemd, een wèlverzekerde erkenning van hetgeen de Heere is en voor zijn volk gedaan heeft, maar ook eene vurige liefde tot zijne eer en het heil der gansche aarde.

De gansche aarde wordt opgewekt den Heere te juichen, Hem te dienen met blijdschap, en voor zijn aanschijn te komen met gejuich, vs. 1 en 2.

Hier niet, als in Ps. 2:11, "Dient den Heere met vreeze, en verheugt u met beving," maar enkel den Heere met gejuich, met blijdschap te dienen, en met vroolijk gezang voor zijn aanschijn te komen.

En vanwaar dit verschil? Omdat het in Ps. 2 eene vermaning is aan woedende Heidenen, die opstaan tegen het gezag van Zions gezalfden Koning; zij hebben Hem naar zijn heilig recht te dienen met vreeze, en zich te verheugen, ja, maar met beving voor zijn heilig oppergezag. Doch hier, in Ps. 100, is het een opwekking aan de volken in het algemeen, en dit op grond van de openbaring van 's Heeren goedertierenheid en trouw, daarom is hier enkel Sprake van een dienen van Jehova met gejuich, blijdschap en gezang.

Het is hier de aankondiging van het volle en blijde Evangelie, dat schuldige en verslagene zondaren tot de hoogste blijdschap en verheuging roept, omdat het alleen van een genadig God spreekt, bij Wien geene grimmigheid is, maar enkel goedertierenheid en barmhartigheid.

De gemeente Israëls, door haar God zoo rijk met heil bezocht, gedreven door de liefde tot Jehova's eere en de zaligheid der volken, laat hare liefelijke stemme over de gansche aarde uitgaan, en noodigt dringend alle volken den Heere met en nevens haar met gejuich in zijn heiligdom te dienen.

En om die uitnoodiging kracht bij te zetten, beroept Israël zich op zijn oorsprong, bestaan en gunstvolle betrekking tot Jehova als den eenig waren God boven de afgoden der volken, vs. 3.

Met nadruk roept het godvruchtig Israël den Heidenen, die zich voor hout en steen buigen, toe: “weet dan,” verstaat en neemt ter harte, “dat de Heere God is,” dat er maar een éénig God is, Jehova, en dat er geen god nevens Hem is.

En waarom erkennen zij Hem alleen? omdat, zoo belijden zij dankend en ootmoedig: “Hij ons heeft gemaakt (en niet wij), zijn volk en de schapen zijner weide.”

De gemeente belijdt hiermede dat Jehova de eenige en vrijmachtige oorzaak van haar bestaan is. Niet slechts is Hij haar Schepper en Formeerder als menschen, maar veelmeer dan dit, Hij is ook haar Herschepper; Hij heeft haar in zijn verbond tot zijn volk aangenomen, Hij is haar Herder, want zij zijn de schapen zijner weide, voor wie Hij zijn leven aflegde en die onder zijne hoede en trouwe wacht veilig zijn tegen alle list en geweld hunner vijanden.

En om dit zoo sterk mogelijk te doen uitkomen, voegen zij er tusschen, “en niet wij.” Roemden de Heidenen op hun oorsprong en bestaan als volk, alsof dit het werk hunner handen ware, Israël ontzegt zich elk aandeel aan hetgeen zij zijn; niet zij zelven hebben iets toegebracht aan hun heilstaat, de Heere, hun God, is er de oorzaak van, “en niet wij,” dat is hun dankende en ootmoedige belijdenis en erkenning van ’s Heeren naam. Wij houden ons dan ook aan de lezing in het Hebreeuwsch door onze vertalers gevolgd “en niet wij,” en verkiezen die boven eene andere lezing, die de vertaling oplevert: “en wij zijn van Hem.” Is ook dit op zichzelf waar, het verband geeft aan de vertaling der onzen de voorkeur.

Hierop volgt nu in vs. 4 de tweede, de herhaalde opwekking tot dadelijke toetreding tot de gemeenschap van Gods volk, tot een ingaan tot de poorten en voorhoven van ’s Heeren huis om Hem met het Godgewijd Israël met lofgezing te loven en te prijzen.

Hebben wij hier niet aan den plaatselijken en uiterlijken tempeldienst te Jeruzalem te denken, ook als de dichter, naar de bedeeeling waaronder hij leeft, alzoo spreekt, maar ziet het op den waren en geestelijken dienst der gemeente van het N.T., het spreekt toch ondubbelzinnig uit, de éénheid van Joden en Heidenen in één lichaam, waarvan Christus het Hoofd is, en die allen te zamen in zijne zegeningen deelen, en Hem dienen in de eenigheid des Geestes met blijdschap, lof en dankzegging.

En hiertoe hebben Israël en de Heidenen overvloedig oorzaak; ’s Heeren onveranderlijke goedertierenheid en trouw moet er hem toe dringen. Hij heeft haar in zijne regeering in den Messias bewezen, en zal haar tot in eeuwigheid, van geslacht tot geslacht, bewijzen.

Zij hebben, hoe schuldig, ellendig en ontrouw zij in zichzelf zijn, hoeveel er zich ook tegen hen verzet, niet te vreezen; ’s Heeren goedheid en trouw wankelt nimmermeer, Hij zal zijn verbond met hen bevestigen.

De altijd voortgaande vervulling van dit schoone profetische lied mag de gemeente Gods, dank zij ’s Heeren goedertierenheid en trouw, niet het minst in onzen tijd aanschouwen. Hare stemme gaat uit over de gansche aarde, vele Heidenen hooren haar, en komen tot ’s Heeren voorhoven, en deelen in zijn heil.

En de gemeente des Heeren, zij heeft haar roem, sterkte en troost in dat: “Hij heeft ons gemaakt, en niet wij,” en dankend belijdt zij:

Want goedertieren is de Heer;
Zijn goedheid eindigt nimmermeer.
Zijn trouw en waarheid houdt haar kracht,
Tot in het laatste nageslacht.

PSALM 101

Een Vorstenspiegel.

Een psalm van David.

Wij krijgen in dezen psalm, die men niet ongepast een “vorstenspiegel” genoemd heeft, een koning te zien, die het heilig en ernstig voornemen en verlangen uitspreekt, om in zijn ambt in alles datgene te zijn, wat hij naar de ordening Gods wezen moet.

Het is uit vs. 8 duidelijk dat David, toen hij zich alzoo uitsprak, reeds het koningschap over de twaalf stammen aanvaard, en zijn troon te Jeruzalem, de stad des Heeren, gevestigd had.

De naaste aanleiding voor de vervaardiging van dezen psalm zal wel zijn het gebeurde bij de opvoering van de ark des verbonds uit het huis van Abinadab, waarbij de runderen struikelden en Uza zijne hand uitstrekte aan de ark, waarom hem de Heere sloeg, dat hij stierf, 2 Sam. 6:1 — 9.

Die treffende gebeurtenis, waarbij de Heere Zich als den Heilige bewees, ontstak, ontroerde David, en met vreeze voor de hooge en heilige Majesteit Gods vroeg hij: “Hoe zal de ark des Heeren tot mij komen?”

Die heilige vreeze, gepaard met innig verlangen naar de gunst en gemeenschap Gods, doet hem in vs. 2 van dezen psalm vragen: “wanneer zult Gij tot mij komen?”

In die gemoedsstemming spreekt David in dit lied zijn heilig en ernstig voornemen en verlangen uit om in zijne hoog-verantwoordelijke bediening als koning den Heere welbehagelijk te zijn.

Hij verbindt zich plechtig voor het aangezicht des Heeren, gedrongen door Diens goedertierenheid en recht, om in zijn bijzonder en openbare leven de uitdrukking te zijn van het beeld eens waren konings, waarvan de Heere zelf het grondbeeld was; want als Gods dienaar en vertegenwoordiger moet de koning, evenzoo elke andere regeeringsmacht, de afstraling en uitdrukking van de waarheid, het recht en de goedertierenheid Gods zijn.

De psalm vervalst in 3 deelen: vs. 1 de inleiding; vs. 2 — 4 wat David voorneemt en begeert in zijn eigen wandel en gedrag te zijn; vs. 5 — 8 wat hij als koning wil zijn in de keuze zijner dienaren en in zijne houding tegenover hen.

- 1. Ik zal van goedertierenheid en recht zingen; U zal ik psalmzingen, o Heere!**
- 2. Ik zal verstandelijk handelen in den oprechten weg; wanneer zult Gij tot mij komen? Ik zal in het midden mijns huizes wandelen, in oprechtheid mijns harten.**
- 3. Ik zal geen Belials stuk voor mijne oogen stellen; ik haat het doen der afvalligen; het zal mij niet aankleven.**
- 4. Het verkeerde hart zal van mij wijken; den booze zal ik niet kennen.**

Het is in het hart van David de “goedertierenheid” en het “recht” des Heeren te zingen, hoogelijk te verheffen en te prijzen. Immers het zijn die beide deugden, welke de Heere, als Koning van het heelal, in zijne regeering alom bewijst, zij zijn de vastigheden van zijn troon.

Maar in welk verband staat deze ontboezeming tot het onderwerp van dezen psalm? In dit verband, dat 's Heeren goedertierenheid en recht voor David tot een voorbeeld zijn, waarnaar hij, als koning door God gezalfd, zijne regeering in te richten en te beoefenen had; die beide deugden Gods moeten zijn hart vervullen, hem steeds voor oogen staan, en hem in al zijne handelingen geleiden.

Hij bewijst hiermede het karakter en de roeping van zijn koninklijk ambt terdege wel te verstaan, maar ook hoe het inleven in de goedertierenheid en het recht des Heeren hem hiertoe dringen moet en kracht geven, vs. 1.

Het gevolg hiervan is zijn heilig voornemen, om “verstandelijk,” met wijs overleg, zonder willekeur en overhaasting, “te handelen in den oprechten weg,” het aangezicht niet opnemende in het gericht, maar uitspraak doende naar de beginselen van goedertierenheid en recht.

En hierop volgt de vraag, de bede tot den Heere: “wanneer zult Gij tot mij komen?” Het is eene ontboezeming van Davids verlangen naar de gemeenschap des Heeren als het zegel en onderpand van Diens hooge goedkeuring op de wijze, waarop hij zijn heilig ambt begeert uit te oefenen. Gelukkig de koning en ook elk huisvader, die in zijn kring evenzeer een koning is, die zulk een begeerte en verlangen heeft naar de goedkeurende gemeenschap met God.

En wat hij in zijn hart voor God begeert te zijn, wil hij ook in het openbaar, in het midden zijns huizes zijn,” voor het oog van zijne huisgenooten en dienaren, van allen die hem omringen; “de oprechtheid zijns harten” zal hij in al zijn bedrijf uitspreken, vs. 2.

“Ik zal geen Belials stuk voor mijne oogen stellen;” met geen boos en laag plan of bedrijf zal hij zich inlaten, zal bij hem gehoor of voorspraak vinden, “ik haat,” zoo vervolgt hij, “het doen der afvalligen,” der ontrouwe en huichelende hovelingen en rechters, “het zal hem niet aankleven” als een verderfelijke smetstof, vs. 3.

Hij zal zich zóó goedertieren en rechtvaardig bewijzen, dat “het verkeerde hart van hem zal wijken,” niet tot hem met zijne raadslagen zal durven naderen. “Den booze zal hij niet kennen,” geen plaats geven onder zijn dienaren, hij zal hem geen plaats geven onder zijne hovelingen, hem niet achten, maar veeleer minachten en verachten, vs. 4.

En nu verklaart hij vs. 5-8 op welk een wijze hij aan dit voornemen uitvoering zal geven, met wie hij zich als koning niet of al omringen zal.

- 5. Die zijnen naaste in het heimelijke achterklapt, dien zal ik verdelgen; die hoog van oogen is, en trotsch van hart, dien zal ik niet vermogen.**
- 6. Mijne oogen zullen zijn op de getrouwen in het land, dat zij bij mij zitten; die in den oprechten weg wandelt, die zal mij dienen.**
- 7. Wie bedrog pleegt, zal binnen mijn huis niet blijven; die leugenen spreekt, zal voor mijne oogen niet bevestigd worden.**
- 8. Allen morgen zal ik alle goddeloozen des lands verdelgen, om uit de stad des Heeren alle werkers der ongerechtigheid uit te roeien.**

Huichelarij, leugen, laster en hoovaardij vindt men nergens meer dan aan de koninklijke hoven. Deze afschuwelijke kwaden weten zich daar schuil te houden en te verbergen onder de hoffelijkste vormen van liefalligheid, innemendheid en dienstvaardigheid. David had, tijdens zijn verblijf aan Sauls hof, de huichelarij en allen boozen handel bij ervaring leeren kennen. Hij had ondervonden hoe de huichelende tafelbroeders, wier woorden zoo zacht als olie waren, het op zijn verderf hadden toegelegd, en hoe zij Saul tegen hem hadden ingenomen.

Daarom zal dat slag van lieden “niet bij hem zitten,” zij zullen zijne raadsliden niet zijn, zij zullen binnen zijn huis en in de stad des Heeren niet blijven, hij zal die goddeloozen “allen morgen” verdelgen, uitroeien, onverpoosd zal hij tegen hen waken en ijveren.

Maar, daarentegen zal zijn oog op “de getrouwen in den lande zijn.” Hij wil zich omringen van oprechte, vrome en vroede mannen, die als hij de leugen, laster en hoovaardij haten; dat zijn de mannen die voor zijn aangezicht zullen staan, opdat hij zijn koninklijk ambt naar den

wille Gods in goedertierenheid en recht uitrichte.

Wie herkent hier niet David, den man naar Gods harte, maar gevoelt niet tegelijk dat hij ons het ideale, het volmaakte koningschap teekent, dat alleen in den eeuwigen Koning, Jezus Christus, zijne vervulling heeft gekregen, en van Wien David als koning een voorbeeld was.

Maar in dezen “vorstenspiegel” hebben niet alleen koningen en overheden te zien, ook huisvaders en allen die anderen onder zich hebben, en door God zijn aangesteld om te regeeren, opdat het in ons land, in onze maatschappij en huisgezinnen welga, en er veel tot lof van 's Heeren goedertierenheid en recht gezongen worde.

PSALM 102

Een gansch ontbloote bidder.

1. Een gebed des verdrukten, als hij overstelpt is, en zijne klacht uitstort voor het aangezicht des Heeren.

Deze psalm is geen blijde lofzang, geen lied bij vroolijk speeltuig-gezongen, maar, volgens het opschrift, vs. 1, een “gebed” en nog wel een gebed “des verdrukten, als hij overstelpt is, en zijn klacht uitstort voor het aangezicht des Heeren.”

De naam van dien verdrukten bidder wordt niet genoemd. Het zou David kunnen zijn, menige uitdrukking doet ons aan hem denken, en die zanger Israëls heeft genoeg leeds gedragen om zulk een verdrukte en gansch ontbloote bidder te zijn.

Maar liever denken wij, vooral met het oog op vs. 14 — 18, aaneen godvruchtig Israëliet, die tegen het einde der door Jeremia aangekondigde zeventig jaren der Babylonische gevangenschap leefde, en in dezen psalm zijne klachten voor het aangezicht des Heeren uitstort, gemengd met geloovige en hoopvolle beden om de verlossing zijns volks en de herstelling van Jeruzalem en den tempel.

Diep en gevoelvol zijn zijne herhaalde klachten over zijne eenzaamheid en verlating, maar vertrouwend ook zijn bidden en pleiten op 's Heeren ontferming, trouw en onveranderlijkheid voor zijn verbondsvolk; en hoe wij ook met dien verdrukten en gansch ontblooten bidder gevoelen, beklagen kunnen wij hem niet, omdat hij zijn gebed besluiten kan met de geloofsverzekering: “De kinderen uwer knechten zullen wonen, en hun zaad zal voor uw aangezicht bevestigd worden.”

Het is een gebed voor elk geloovige onder zijne verdrukking en tegelijk voor de gansche gemeente ten dage als zij onder de hand harer vervolgers en onderdrukkers moet doorgaan. De verdrukte bidder in dezen psalm bidt niet slechts voor zich, maar, als een Jeremia, met en voor zijn volk, voor de gemeente des Heeren, waarvan hij een levend lidmaat is en eeuwig blijven zal.

Ernstig en geloovig is de aanspraak en aanhef van zijn gebed:

2. **O Heere! hoor mijn gebed, en laat mijn geroep tot U komen.**
3. **Verberg uw aangezicht niet voor mij; neig uw oor tot mij ten dage mijner benauwdheid; ten dage als ik roep, verhoor mij haastelijk.**

Dit is een bidder, die in zijne verdrukking vertrouwd is geworden met Davids psalmen ten dage van diens benauwdheid; bijna letterlijk vinden wij zijne uitdrukkingen terug in Ps. 4:2; 17:9; 31:3; 59:17; 69:18.

Het is dezelfde Geest des geloofs en der gebeden door wien David bad, die dezen verdrukten Zioniet met diens woorden zoo vrijmoedig en met zulk een ernstigen aandrang tot zijn God doet roepen.

Het is met hem en zijn volk tot het uiterste gekomen, hij is van ellende en nood overstelpt; de Heere heeft zijn ontfermend aangezicht voor hem verborgen, tenzij de Heere hem haastelijk verhoort, zal hij vergaan.

4. **Want mijne dagen zijn vergaan als rook, en mijne gebeenten zijn uitgebrand als een haard.**
5. **Mijn hart is geslagen en verdord als gras, zoodat ik vergeten heb mijn brood te eten.**
6. **Mijn gebeente kleeft aan mijn vleesch, van wege de stem mijns zuchtens.**

Waar de bedrukte bidder hier en elders in den eersten persoon van zichzelf spreekt, houde

men onder het oog dat hij, mede in naam van zijn volk spreekt, en aldus in deze en de volgende verzen den jammerlijken en deerniswaardigen staat van Israël in Babel schetst.

Vs. 4. Israëls verdrukking aldaar is gelijk aan een vuur, dat het hout geheel verteert. “Mijne dagen” klaagt het, “vergaan als rook,” of in rook; en “mijne gebeenten,” de sterkte en kracht des volks, “zijn uitgebrand als een haard,” zijn gansch verteerd, een rookende aschhoop geworden, zie Zach. 3:2.

Vs. 5. Het “hart,” de innerlijke levenskracht en moed, was geslagen en verdord als gras, dat nauwelijks gemaaid, verwelkt en vergaat. Alle hoop en moed was vergaan, verzonken in smart en moedeloosheid, nedergezeten in zak en asche, gedacht de weenende dochter Zions niet haar gewone brood te eten, het ging haar als Hanna, 1 Sam. 1:7.

“Mijn gebeente kleeft aan mijn vleesch,” het gevangen Zion is vermagerd, verzwakt en van kracht beroofd, en dat “vanwege de stem zijns zuchtens,” zijn klaaglijk weenen voor den Heere, vs. 6.

Zoo zitten de kinderen Zions in Babel vreugdeloos en treurig neder; eenzaam en verlaten, zijn zij een smaad en aanfluiting vanwege de verstoordheid en toorn des Heeren:

7. **Ik ben een roerdomp der woestijn gelijk geworden, ik ben geworden als een steenuil der wildernissen.**
8. **Ik waak, en ben geworden als eene eenzame musch op het dak.**
9. **Mijne vijanden smaden mij al den dag; die tegen mij razen, zweren bij mij.**
10. **Want ik eet asch als brood, en vermeng mijnen drank met tranen.**
11. **Van wege uwe verstoordheid en uwen grooten toorn; want Gij hebt mij verheven, en mij weder nedergeworpen.**

Gelijk de roerdomp, de pelikaan, en de steenuil zich in woestijnen en wildernissen ophouden, en daar hun gehuil en gekras gehoord wordt, zoo eenzaam en verlaten is het verdreven Israël in Babel, en doet daar, in stede van de liefelijke liederen Zions van weleer, de droeve en schreiende tonen van hun geklag hooren, vs. 7.

De smart en angst houdt hen wakende; “ik waak,” maar hoe? “als eene eenzame musch op het dak,” als een die verlaten en treurig daar nederzit, vs. 8.

Eenzaam en verlaten van vertroosters, maar omringd door hunne vijanden, die hen smaden. “Mijne vijanden smaden mij,” met schimp- en scheldwoorden, “al den dag,” en “die tegen mij razen, zweren bij mij.” De Babyloniërs ontleenden aan Israëls jammerlijken toestand een formulier van hunne vervloeking: “God stelle u gelijk Israël,” “Hij brenge een kwaad over u als over Israël.”

Welk eene diepte van vernedering over het volk, dat de Heere tot een zegen voor alle volken der aarde gesteld had.

Hoe gevoelt de verdrukte bidder zijne ellende: “want ik eet asch,” het stof der aarde, waarop ik nederlig, “als brood,” het kleeft aan mijne spijs, “en vermeng mijn drank met tranen,” die in mijn beker vallen, zie Ps. 42:4 en 80:6.

En wat is hem de smart in zijne smart? Dit: “de verstoordheid en groote toorn des Heeren, die hem eenmaal verheven en nu weder nedergeworpen had,” vs. 11.

Hier komt de bidder tot de diepste oorzaak van al het kwade, waarronder Israël in Babel zucht; hunne zonden, waarmede zij den Heere tot toorn verwekt hebben, en waarom Hij hen in

de handen hunner vijanden heeft overgegeven. In zijne gunst en liefde had Hij Israël hoogelijk verheven, maar nu had Hij hen om hunne afwijkingen weder nedergeworpen.

Dat is een ware bidder, die niet alleen treurt over de gevolgen der zonden, maar bovenal de zonden zelve van harte belijdt en voor den Heere betreurt.

Zulke verdrukke en ontbloote bidders hebben bij het licht van Gods Woord en Geest zichzelf leeren kennen en veroordeelen, maar kennen ook God in Christus in zijne liefde en onwankelbare trouw, tot Wien zij in al hunne nooden de toevlucht nemen; wij zien dit in het tweede gedeelte van dezen psalm bevestigd.

De ontbloote bidder besluit het eerste gedeelte van zijn gebed met de klacht:

12. Mijne dagen zijn als eene afgaande schaduw, en ik verdor al gras.

Zijn leven is gelijk een “schaduw,” die geen wezen, geen eigen bestaan heeft; sterker nog drukt hij zich uit: een “afgaande” schaduw, een avondschaaduw, die met het ondergaan der zon ophoudt en niet meer gezien wordt. Alzoo zijn zijne dagen, zij zullen spoedig worden afgesneden, en verdorven als het gras, dat, afgemaaid, van alle heerlijkheid beroofd is.

Kenden wij dien verdrukten bidder niet nader, wij zouden het er voor houden, dat bij hem alle hoop en moed vergaan, en de laatste vonk des vertrouwens in zijn hart was uitgebluscht, doch alzoo is het niet.

“Wij hebben hier wèl te onderscheiden; ziende op zichzelf en den poel der ellenden, waarin hij met de geheele gemeente van dien tijd verzonken is, is zijne klacht verklaarbaar en gerechtvaardigd gelijk zoo menige diepe klacht van een Job en zoovele andere bange lijders onder de kinderen Gods van alle tijden.

Men vergist zich in zulke bidders door te meenen, dat al hun geloof, moed en hope is uitgebluscht, integendeel, het geloof doet hen te dieper in den afgrond hunner ellenden en jammeren blikken en voor Gods aangezicht uitspreken.

Maar door datzelfde geloof verheft zich de ziel des verdrukten bidders ook opwaarts, ziet zijn God in zijne onveranderlijkheid, trouw en ontferming, klemt zich aan Hem vast, en verwacht van Hem zijne volkomene verlossing.

13. Maar Gij, Heere! blijft in eeuwigheid, en uwe gedachtenis van geslacht tot geslacht.

14. Gij zult opstaan; Gij zult U ontfermen over Zion, want de tijd om haar genadig te zijn, want de bestemde tijd is gekomen.

15. Want uwe knechten hebben een welgevallen aan hare steenen, en hebben medelijden met haar gruis.

De verdrukke bidder grijpt hier in het gevoel zijner ellende en vergankelijkheid de eeuwige bestaanlijkheid des Heeren aan, Die “blijft,” dat is: zit en heerscht als Koning op zijn troon “in eeuwigheid,” en Wiens “gedachtenis,” Wiens “naam,” Exod. 3:15, nooit in de doode vergetelheid zal vergaan, maar blijft “van geslachte tot geslachte.”

De gemeente Israëls is in hare verstrooiing en verdrukking in Babel gelijk aan eene afgaande schaduw en aan het verdorde gras. Maar zij zal niet vergaan, zij heeft, hoe reddeloos haar toestand zij, haar bestaan in den Eeuwige, en zijn naam zal zich aan haar bewijzen van geslacht tot geslacht.

Dat is des bidders hechte geloofsgrond, waarop hij pleit en Zions redding en herstelling verwacht, vs. 13.

“Gij zult opstaan; Gij zult U ontfermen over Zion.” Jehova zal Zich als de Richter der wereld en de Verlosser van zijn volk van zijn troon opheffen; Hij zal Babel ten gerichte doen verschijnen en veroordeelen, en zijn volk vrijspreken van hunne zonden, en Zich ontfermende over Zion, hem wederbrengen en in hun erfland herstellen.

En die verdrukke Zioniet dringt zijne bede aan met een beroep op “den tijd om Zion genadig te zijn,” op “den bestemden tijd, die gekomen is.”

De tijd om Zion genadig te zijn wijst op den uitersten nood, waartoe het met Zion gekomen is, en met den bestemden tijd op de van God in zijn raad bepaalde zeventig jaren der ballingschap, die ten einde liepen, Jer. 29:11 en Dan. 9:2.

En aan dit zoo gewenschte punt sloot zich het ernstige verlangen des volks: “want uwe knechten,” de kinderen der gevangenis, “hebben een welgevallen aan hare,” aan Zions “steen,” “en hebben medelijden met haar gruis.” Zij gevoelen zich in Babel niet te huis, zij begeeren met een verlangen van medelijden naar het in puin en gruis vervallen Zion om het weder op te richten, Neh. 1, 2; 4:6. Calvijn teekent bij dit vers aan: “Hoe treuriger de verwoesting der Kerk is, des te minder mogen wij het hart van haar aftrekken, integendeel moet het medelijden met haar ons klachten en zuchten afpersen.”

In deze drie verzen knoopt de verdrukke bidder drie dingen samen: den uitersten nood des volks, ’s Heeren belofte, en het vurig verlangen van Zion. En aan deze drie voegt hij er in de volgende verzen nog meerdere toe als drangreden tot de verhooring van zijn gebed.

- 16. Dan zullen de Heidenen den naam des Heeren vreezen, en alle koningen der aarde uwe heerlijkheid.**
- 17. Als de Heere Zion zal opgebouwd hebben, in zijne heerlijkheid zal verschenen zijn,**
- 18. Zich gewend zal hebben tot het gebed desgenen, die gansch ontbloot is, en niet versmaad hebben hunlieder gebed;**

Dit is eene vierde drangreden: “de verheerlijking van ’s Heeren naam door de Heidenen en hunne koningen, Jehova tot eer en hen tot behoudenis.”

Wat de bidder hier uitsprekt is de grondgedachte van Jes. 40 — 60. Bijna letterlijk vinden wij zijne woorden terug in Jes. 59:19 en 60:2, 3. Tot de verlossing uit Babel en den herbouw van stad en tempel zou de Heere “in zijne heerlijkheid verschijnen;” die heerlijkheid zijner verschijning, die betooning van zijne Majesteit, macht en liefde zou de Heidenen en hunne koningen in het aangezicht stralen, hen den naam des Heeren doen vreezen en hen in ootmoed eerbiedig voor Hem doen buigen.

Dat zou de heerlijke en heilige vrucht zijn van de verhooring des gebeds van dengene, “die gansch ontbloot is.” “Ontbloot,” dat is: beroofd van alles, prijs gegeven aan namelooze jammeren; “ontbloot” van alle eigen kracht en hulp van menschen; “ontbloot” van alle eigengerechtigheid om er voor God op te pleiten, in vollen nadruk een arme en ellendige, wien alleen de ontfermingen Gods in den Messias overblijven als de grond zijns gebeds.

En nog eene vijfde drangreden: “de verkondiging van ’s Heeren naam in Zion en zijnen lof te Jeruzalem tot in verre geslachten.”

19. **Dat zal beschreven worden voor het navolgende geslacht; en het volk, dat geschapen zal worden, zal den Heere loven;**
20. **Omdat Hij uit de hoogte zijns heiligdoms zal hebben nederwaarts gezien; dat de Heere uit den hemel op de aarde geschouwd zal hebben;**
21. **Om het zuchten der gevangenen te hooren, om los te maken de kinderen des doods;**
22. **Opdat men den naam des Heeren vertelle te Zion, en zijnen lof te Jeruzalem;**
23. **Wanneer de volken samen zullen vergaderd worden, ook de koninkrijken, om den Heere te dienen.**

Gelijk de Heere als de Eeuwige, de Onvergankelijke en Onveranderlijke, zoo moeten zijne heerlijke daden tot verlossing van zijn volk, wanneer zij als kinderen des doods in Babel zuchtend nederzaten, en 's Heeren ontfermend oog op hen schouwde, voor het geslacht dat geschapen wordt vereeuwigd worden. Niet slechts zal men ze mondeling overleveren van de vaders tot de kinderen, maar zij zullen “beschreven worden voor het navolgende geslacht.”

In onuitwischaar schrift, gelijk Mozes de daden des Heeren beschreven had, zullen ze gesteld en bewaard worden.

Groot toch was Israëls verlossing uit Egypte, maar niet minder groot en wonderbaar de verlossing uit Babel, die tegelijk het voorbeeld en onderpand was van de hoogste verlossing eenmaal aan te brengen bij de verschijning van den Messias in het vleesch.

Zoo zou niet alleen de gemeente uit Israël 's Heeren naam en lof te Jeruzalem vertellen, maar ook de volken en de koningen zouden met Israël vergaderd den Heere dienen.

Duidelijk ziet deze profetie verder dan op den tijd van Israëls wederbrenging, en ziet zij door alle tijden tot op de eindelijke en laatste wederbrenging van Israël en de toebrenging van de volheid der Heidenen, wanneer de Verlosser tot Zion komen zal en de heerlijke staat der Kerk van God zal aanbreken.

Men zou boven dezen psalm de woorden van een ander dichter Israëls hebben kunnen schrijven: “Die met tranen zaaien, zullen met gejuich maaien.”

“Want wij hebben het in het vorige gedeelte gezien: deze verdrukte en ontbloote bidder heeft waarlijk vele en smartelijke tranen gestort, maar wij hoorden hem ook juichen en zagen hem verblijd, verheugd in God, den trouwen Hoorder van zijn gebed.

En wij zullen het in het einde nog meer hooren, ook als hij zijn lijden en smart blijft gedenken, en hiermede zijn laatste roemtaal inleidt.

Hooren wij onzen dichter nog eenmaal:

24. **Hij heeft mijne kracht op den weg ter nedergedrukt; mijne dagen heeft Hij verkort.**
25. **(a) Ik zeide: Mijn God! Neem mij niet weg in het midden mijner dagen;**

Schijnbaar is het alsof de verdrukte bidder weer van de hoogte zijns geloofs en zijner verwachting, in vs. 14—23 uitgesproken, is afgedaald en gezonken in zijne vorige diepte van geklag en geweent.

Maar goed bezien is het toch niet alzo, het is alleen een terugblik, een zich vrijwillig weder verdiepen in zijne smart, om zooveel te hooger zijne en zijns volks redding en blijde toekomst te doen uitkomen, maar geenszins een wederopnemen van zijne bittere klacht. Zoo gedenkt de aan een wissen dood ontkomene ziel met het diepst en levendigst gevoel het gevaar waaruit zij gered is, opdat zij den lof des Heeren en zijne groote daden te hooger zou verheffen.

Immers de dichter spreekt van het “voorledene”: Hij “heeft”, en dit tot tweemaal vs. 24. en in vs. 25 ik “zeide”.

De Heere heeft zijne “kracht op den weg ter nedergedrukt.” Zijne “kracht”, dat is: zijne sterkte, macht en grootheid, waarop Israël zich weleer beroemen kon, die heeft de Heere in zijnen toorn “op den weg” terwijl deze nog toenemende was, op eenmaal “ter nedergedrukt”, hem van die sterkte, macht en grootheid beroofd, “mijne dagen heeft Hij verkort”.

En dit was het wat hem zoo ernstig tot den Heere deed spreken en roepen: “Mijn God! neem mij niet weg in het midden mijner dagen.” Het “midden” der dagen, zijn de dagen en jaren van de meeste kracht, wanneer de man ze nog niet ter helfte heeft gebracht, en hij in zijn vollen mannelijken bloei is.

Zulk een wegnemen dreigde Israël in Babel, waar al hunne kracht als volk was ternedergedrukt, en niet alleen dreigde het volk maar ook hun koningshuis, het huis van David, dit oordeel van vernietiging.

En hoe treffend komt hiertegenover de onvergankelijkheid en onveranderlijkheid des Heeren uit:

1. **(b) Uwe jaren zijn van geslacht tot geslacht.**
2. **Gij hebt voormaals de aarde gegrond, en de hemelen zijn het werk uwer handen.**
3. **Die zullen vergaan; maar Gij zult staande blijven, en zij allen zullen als een kleed verouden; Gij zult ze veranderen als een gewaad, en zij zullen veranderd zijn.**
4. **Maar Gij zijt dezelfde, en uwe jaren zullen niet geëindigd worden.**
5. **De kinderen uwer knechten zullen wonen, en hun zaad zal voor uw aangezicht bevestigd worden.**

‘s Heeren Jaren” staan hiertegenover Israëls “dagen,” en die jaren worden niet afgesneden, zij blijven “van geslacht tot geslacht.”

Jehova, Israëls God, is de Onvergankelijke, de Onverderfelijke, Die geene verandering te vreezen heeft, en daarom de rotssteen des vertrouwens is voor zijn volk, dat uit Hem zijn oorsprong heeft, en in en door Hem zijn eeuwig voortbestaan heeft. Is dat volk als al het eindige en geschapene in zichzelf vergankelijk, den dood en de verderfenis onderworpen, in zijn God en Zaligmaker blijft het tot in eeuwigheid.

Want, vs. 26, al het eindige en geschapene, de hemelen en de aarde, zijn het werk van de handen des Eeuwigen en Onvergankelijken, Hij heeft ze voormaals, in den beginne, in het aanzijn geroepen, toen nog geene van deze dingen waren.

En die dingen, hoe groot en schoon ook, als waren zij bestemd eeuwig te blijven, “die zullen vergaan;” “allen zullen zij als een kleed,” hoe sierlijk en duurzaam het ook schijnt, door den tijd “verouden,” afnemen en aan hun einde komen. Ja, “als een gewaad zult Gij ze veranderen,” dat is: zoo licht en gemakkelijk men een kleed aflegt en met een ander kleed verwisselt, zal de Heere de hemelen en de aarde doen voorbijgaan en nieuwe hemelen en eene nieuwe aarde hun aanzijn geven, verg. Jes. 66:22; Matth. 24:35; 2 Petr. 3:10-13; Openb. 21:1.

Maar de Heere blijft staande; “Gij zijt dezelfde,” roept de dichter met aanbidding uit, “uwe jaren zullen niet geëindigd worden.”

Jehova, Hij, Die is, Die was en Die komen zal, Hij is de Onvergankelijke; Die alleen onsterfelijkheid heeft, blijft eeuwig dezelfde.

En hierop nu rust de zekere en blijde verwachting van het verdrukte en bijna vergane Israël, door den dichter in vs. 29 uitgesproken: “de kinderen uwer knechten zullen wonen,” blijven

voortbestaan in hunne plaats, “en hun zaad zal voor uw aangezicht bevestigd worden,” zij zullen niet slechts als volk onder hun koning uit Davids huis blijven, maar in dien staat voor ’s Heeren aangezicht, in zijne gunstrijke tegenwoordigheid voor eeuwig bevestigd worden.

Onze lezers zullen zich herinneren, dat de woorden van vs. 26—28 door Paulus Hebr. 1:20 — 12 worden aangehaald en op Christus worden toegepast als een bewijs voor diens waarachtige Godheid. En met hoeveel recht doet de apostel dit; als de eeuwige Zoon van God, is Hij gisteren en heden dezelfde en in der eeuwigheid, en is Hij mede de Schepper van hemel en aarde; en als de Middelaar Gods en der menschen is Hem al het oordeel overgegeven, en zal Hij in zijne verschijning en toekomst in de eenheid met den Vader hemel en aarde doen voorbijgaan en nieuwe hemelen en eene nieuwe aarde doen blinken, waar de door God verkorene gemeente uit Israël en de Heidenwereld den Drieëenigen eeuwig dienen en aanbidden.

Zoo staan dan de zaken van de gemeente des Heeren, hoe verdrukt en haar ondergang nabij, nog zoo kwaad niet, en behoeft zij voor haar ondergang niet te vreezen, en baat het haren vijanden niet dat zij roepen: hea, zij is gevallen!

Zion vergaat nimmermeer; zij heeft haar bestaan uit den Onvergankelijke en Onveranderlijke, Die haar van eeuwigheid liefhad in zijnen Zoon, Die haar trok en bleef trekken met goedertierenheid. Daarom mogen alle verdrukte en ontbloote bidders in al hunne nooden op Hem wachten; Hij hoort ze, en kent ze, dat zij zijn volk zijn.

PSALM 103

De lofzang der lofzangen Davids.

Een psalm van David.

Gelijk het “Hooglied” van Salomo om zijn onovertroffen vorm en inhoud in het Hebreuwsch “het lied der liederen” heet, zoo mag psalm 103 met alle recht “de lofzang der lofzangen” Davids geheeten worden.

In geen der liederen van dien koninklijken zanger klimt de lof van ’s Heeren naam zoo hoog als in dezen zang. Davids ziel viert in dit lied haar heilig hoogtijdsfeest, waar zij de hemelsche heirscharen, de engelen, opwekt hare medegenooten te zijn.

En de zanger heeft alle oorzaak voor dien zoo hooggestemden lof des Heeren. Hem zijn de hoogste genadeweldaden ten deel gevallen, de Heere vergeeft al zijne ongerechtigheid, geneest al zijne krankheden en vernieuwt zijne jeugd als eens arends.

En wat de Heere voor hem is, dat is Hij voor al zijn gunstvolk. Hij doet niet naar hunne zonden; zoo ver het oosten is van het westen, zoover doet Hij hunne overtredingen van hen, Hij ontfermt Zich over hen als een vader, gedachtig wat maaksel zij zijn.

De dichter begint met zijne eigene ziel op te wekken, om met dankbare lofzegging ’s Heeren genade te verheffen, die hem, als een schuldig en onmachtig zondaar, rechtvaardigt, verlost en naar zijn evenbeeld vernieuwt.

- 1. Loof den Heere, mijne ziel! en al wat binnen in mij is, zijnen heiligen naam.**
- 2. Loof den Heere, mijne ziel! en vergeet geene van zijne weldaden.**
- 3. Die al uwe ongerechtigheid vergeeft, Die al uwe krankheden geneest.**
- 4. Die uw leven verlost van het verderf, Die u kroont met goedertierenheid en barmhartigheden;**
- 5. Die uwen mond verzadigt met het goede, uwe jeugd vernieuwt als eens arends.**

Hier, als elders in de psalmen, spreekt de dichter tot zijne ziel, tot zijn innerlijkste bestaan, tot zijne geheiligde persoonlijkheid, die de uitverkoren deelgenoot van zoovele en uitnemende genadeweldaden des Heeren is, opdat zij zijnen heiligen naam op het hoogst verheffe.

En met welk een aandrang doet hij dit, als hij er aan toevoegt: “en al wat binnen in mij is.” Hij verstaat hierdoor geheel zijn inwendigen mensen; zijne gansche ziel, met al hare gaven, krachten, aandoeningen en gedachten, moet zich opmaken tot den lof van ’s Heeren heiligen naam, niets in hem mag rusten of zwijgen, alles in hem moet zich vereenigen en samenstemmen tot ’s Heeren lof en eere.

Daarom hooren wij den dichter ook tot driemaal zijne ziel opwekken: “Loof den Heere, mijne ziel!” tweemaal aan het begin en éénmaal aan het einde, hij opent en sluit er zijn lofzang mede.

Sommige uitleggers vinden in dit driemaal “loof den Heere” eene heenwijzing naar den drievoudigen zegen des Heeren, dien Mozes, naar Num. 6:24 — 26, op de gemeente Israëls leggen moest. Er is voor deze opvatting grond; het woord in onzen psalm door “loven” vertaald, is hetzelfde wat Num. 6 door “zegenen” is overgezet. En nu is er verband tusschen ’s Heeren “zegenen” en ons “loven” van Hem; de ziel die van den Heere gezegend wordt, begeert, als weerklank op dien zegen, den Heere te zegenen, dat is: te loven en te prijzen.

Hoe verklaarbaar is het dan, dat de dichter zijne ziel nog eenmaal toeroept: “en vergeet

geene van zijne weldaden.” Hij erkent het schuldige en ondervindt het zalige van het verkondigen van ’s Heeren weldaden, en daarom, ook als hij de getalen niet weet, wil hij niet dat er één vergeten wordt.

En nu begint de rijkbeweldadigde dichter uit de volheid zijns harten de weldaden des Heeren met name te vermelden, vs. 4, 5. Wat voor hem en alle zondaren en zondaressen de hoogste genadeweldaad is, vermeldt hij het eerst: “Die al uwe ongerechtigheid vergeeft.”

Verstaan wij den dichter hier goed, dan heeft hij hier niet het oog op de weldaad van de vergeving der zonden in het algemeen, maar op eene bijzondere daad van ’s Heeren vergevende liefde in den Messias, waardoor hij na schuldige afwijking van den Heere weer in diens gunst en gemeenschap hersteld was.

Dit wordt, naar ons oordeel, bevestigd door de weldaden des Heeren, die de dichter verder opnoemt. De Heere heeft hem om zijne afwijkingen van Hem geoordeeld, getuchtigd met krankheden, lichaamslijden, waardoor hij aan den rand des grafes, des verderfs gebracht werd.

Er lag dus verband tusschen des dichters ongerechtigheid en zijne krankheden, doch niet het gemeene verband, dat er tusschen de zonde en den dood en alle kwalen ligt. Maar hier is sprake van het verband dat ’s Heeren liefde tot tuchtiging en terechtbrenging zijner kinderen tusschen hunne afwijkingen en hunne krankheden legt.

Heeft onder de werking van Gods Geest de tuchtiging haar oogmerk bereikt, is het schuldige kind van God onder de krachtige hand Gods vernederd en heeft hij met een door schuld verslagen hart vernieuwde vergeving gezocht en gevonden, dan ook heft de Heere zijn vaderlijke roede op, en “Hij geneest al zijne krankheden, redt zijn leven van het verderf en kroont hem met goedertierenheid en barmhartigheden.”

Wij hebben alzoo bij de “krankheden,” die de Heere geneest, en bij het “verderf,” waarvan de Heere redt, niet alleen te denken aan geestelijke krankheden en aan zielsverderf, maar ook aan alle lichaamslijden, smarten en gevaren, waarmede de Heere zijn van Hem afgeweken kind weder tot Zich brengt.

Welk een omkeer naar ziel en lichaam heeft er plaats, wanneer de Heere in zijne ontferming den schuldige weer met zijn heil bezoekt!

Ziel en lichaam beiden deelen dan, hersteld en gered, in ’s Heeren vernieuwde gunst; zijne goedertierenheid en barmhartigheden zijn als een sierlijke kroon op het hoofd desgenen, wien de Heere al zijne ongerechtigheid vergeven heeft.

“Zijn mond verzadigt Hij met het goede.” In de dagen van zijne afwijking en onder de tuchtigende hand Gods leed zijne ziel en zijn lichaam gebrek aan het goede des Heeren, zijn leven kwijnde weg, maar nu, genezen en gered, deelt hij weer in het zalig genot van al de goederen van het verbond der genade, zijn “mond”, dat is: zijn geheele persoon, wordt overladen, verzadigd van het goede van ’s Heeren huis, van het heilige van zijn paleis.

Vernieuwd, verjongd is hij als een arend. Gelijk de arend onder alle vogels het oudste wordt, en jaarlijks zijne vederen verwisselt, en alzoo zijn jeugd als vernieuwt, alzoo ook vernieuwt de Heere de jeugd zijner gunstgenooten door telkens nieuwe genade tot vergeving en herstelling in zijne gunst te schenken.

Wel mocht de dichter tot driemaal zijne ziel toeroepen: “loof den Heere!” Allen, die de vergevende genade Gods in Christus met al hare heilrijke en heerlijke gevolgen voor het eerst of bij vernieuwing kennen, zullen gewis met onzen dichter instemmen, en hunne ziele toeroepen: en gij, mijne ziel, loof gij Hem bovenal.

Wij zijn genaderd tot het tweede gedeelte van dit lied, dat van vs. 6 tot vs. 18 loopt. Is de

zanger begonnen met de lof verheffing van de menigvuldige genade des Heeren hem persoonlijk bewezen, die persoonlijke genade deelt hij niet alleen, maar in gemeenschap der gemeente Israëls met wie de Heere zijn genadeverbond heeft opgericht, en daarom kan hij niet zwijgen van hetgeen de Heere voor al zijn volk is en geweest is.

De dichter beoefent hier de “gemeenschap der heiligen,” dat alle en ieder geloovige als lidmaten aan den Heere Christus en aan al zijne schatten en gaven gemeenschap hebben, en hij vermeldt dit tot eer en verheerlijking zijns Gods.

- 6. De Heere doet gerechtigheid en gericht en al dengenen, die onderdrukt worden.**
- 7. Hij heeft Mozes zijne wegen bekendgemaakt, den kinderen Israëls zijne daden.**
- 8. Barmhartig en genadig is de Heere, lankmoedig en groot van goedertierenheid.**

Wat de Heere voor de “onderdrukten,” voor de armen en nooddriftigen, voor de weduwe en den wees is, dat gedenkt de dichter het eerst. Hierin blinkt de heerlijkheid des Heeren, als Israëls God en Koning, het allermeeft uit, dat Hij de partij der zwakken en ellendigen opneemt, en hunne twistzaak richt, en den verdrukte recht doet.

Rijk is Israëls geschiedenis niet alleen aan de treffendste voorbeelden, dat de Heere het recht der armen handhaaft en de onderdrukkers oordeelt, maar de Schrift is ook vol van vermaningen: “doet recht en gerechtigheid, en redt den beroofde uit de hand des verdrukkers,” Jer. 22:3.

Als zulk een God heeft de Heere Zich, van dat Hij Israël tot zijn volk aannam, geopenbaard en bewezen. Aan Mozes, vs. 7, Israëls leidsman, “heeft Hij zijne wegen bekendgemaakt.” ’s Heeren wegen zijn hier niet de wegen van geloof en gehoorzaamheid, die Hij zijn volk voorschrijft in zijn Woord, maar ’s Heeren eigene wegen, zijne handelingen en leidingen; daarom worden zij in het tweede lid “zijne daden” genoemd, die Hij den kinderen Israëls heeft bekendgemaakt.

En die wegen hebben zich, vs. 8, gekenmerkt door zijne barmhartigheid, genade, lankmoedigheid en groote goedertierenheid. De Heere heeft bewezen te zijn, wat Hij voor de ooren van Mozes uitriep: “Heere, Heere, God, barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid,” Exod. 33:6.

- 9. Hij zal niet altoos twisten, noch eeuwiglijk *den toorn* behouden.**
- 10. Hij doet ons niet naar onze zonden, en vergeldt ons niet naar onze ongerechtigheden.**
- 11. Want zoo hoog de hemel is boven de aarde, is zijne goedertierenheid geweldig over degenen, die Hem vreezen.**
- 12. Zoo ver het oosten is van het westen, zoo ver doet Hij onze overtredingen van ons.**

Omdat de Heere Zichzelven als zulk een God geopenbaard en aan zijn volk bewezen heeft, kan de dichter met alle vrijmoedigheid van Hem getuigen: “Hij zal niet altoos twisten.” Immers, hoewel Hij den schuldige niet onschuldig houdt, en als een heilig God ook de ongerechtigheid zijner kinderen bezoekt, nochtans roemt zijne barmhartigheid tegen het oordeel, twist Hij niet altoos, blijft Hij hen niet altoos om hunne ongerechtigheden bestrijden, zal Hij niet eeuwig den toorn tegen hen behouden, gelijk Hij dit tegen zijne vijanden doet.

Wordt hier, gelijk ook in andere plaatsen, in het Hebreeuwsch het woord “toorn” uitgelaten, met goed recht hebben onze overzetters het er tusschen gevoegd, omdat het in het woord bewaren ligt opgesloten. Zie Jer. 3:5 en 12; Nah. 1:2.

Neen, en dit belijden al zijne schuldige kinderen o zoo gaarne, “Hij doet niet naar onze zonden;” deed de Heere dit, wat Hij billijk kon, zij zouden al lang vergaan zijn, maar Hij gedenkt het verbond zijner goedertierenheid, “en vergeldt ons niet naar onze ongerechtigheid.”

Maar de lof zijner genade en barmhartigheid klimt nog oneindig hooger. Het zielsoog des dichters verliest zich in de oneindige ruimte van 's Heeren "geweldige goedertierenheid." De dichter zoekt naar de verste afmetingen, "hooger dan de hemel is boven de aarde, is 's Heeren goedertierenheid geweldig, machtig, over degenen, die Hem vreezen." Paulus volgt hem na als hij spreekt van de breedte en lengte, de hoogte en diepte der liefde Christi, die de kennis te boven gaat.

En de vrucht dier oneindige goedertierenheid, kan het anders? is even onmetelijk; zoo ver de grenzen der hemelstreken, het oosten en westen, van elkander verwijderd zijn, zoo ver doet Hij onze overtredingen van ons.

Een uitlegger teekent bij dit 12^{de} vers aan: "Gelijk de zon in het westen ondergaat en geheel verdwijnt, zoo verdwijnen, als God de zonden vergeeft, deze geheel, zoowel voor zijnen toorn als voor ons gevoel, hetwelk met vrede vervuld wordt."

Welke rijke bronnen van troost en vrede worden hier geopend; hoe ontwijfelbaar zeker is die grootste aller weldaden, de vergeving der zonden, voor het door schuld verslagen hart. Hoe vele naar vergeving dorstende zielen hebben zich aan deze bronnen gelaafd en zijn er tot hunne eeuwige vertroosting aan verkwikt geworden.

Wel mogen wij in aanbiddende bewondering met den profeet uitroepen: "Wie is een God gelijk Gij, Die de ongerechtigheid vergeeft, en de overtreding van het overblijfsel zijner erfenis voorbijgaat? Hij houdt zijnen toorn niet in eeuwigheid; want Hij heeft lust aan goedertierenheid," Micha 7:18.

En nog — wij zullen het hooren — is die begenadigde en verrukte zanger niet aan het einde van zijn lof en aanbidding van 's Heeren heerlijkheid, die in zijne barmhartigheid en genade zoo schitterend uitblinkt.

Wie maar iets verstaat van hetgeen deze dichter bezingt, zal evenmin als hij kunnen zwijgen van den lof des Heeren. Zulk eene liefde Gods in Christus moet het hardste hart breken, en het schuldigste hart vrijmoedig tot Hem doen naderen, geen groter zonde is er dan zulk eene liefde niet te gelooven, geen zwaarder schuld dan haar voorbij te gaan, en zich met zijne zonden niet in hare armen te werpen. Erkent gij dit, schuldigen, met mij? Roept, roept dan uit al uw macht: "en gij, mijne ziel, loof gij Hem bovenal!"

- 13. Gelijk zich een vader ontfermt over de kinderen, ontfermt Zich de Heere over degenen, die Hem vreezen.**
- 14. Want Hij weet wat maaxsel wij zijn, gedachtig zijnde, dat wij stof zijn.**
- 15. De dagen des menschen zijn als het gras; gelijk eene bloem des velds, alzoo bloeit hij.**
- 16. Als de wind daarover gegaan is, zoo is zij niet meer, en hare plaats kent haar niet meer.**

Behoort dit tot het verschil der genadebedeeling tusschen de gemeente van het O.T. en die van het N.T., dat de eerste nog niet gekomen was tot de aanneming tot kinderen Gods in die rijke en volle beteekenis, waarin de laatste zich verheugen mag, in wier harten de Geest des Zoons is uitgezonden, die roept: Abba, Vader! toch kan aan de geloovigen van het O.T. niet ontzegd worden dat zij kinderen Gods waren en God kenden in zijne vaderlijke betrekking tot hen.

Al hadden wij hiervoor geen ander en nader bewijs dan de heilige zanger van dit lied ons in vs. 13 geeft, het zou voor ons meer dan genoeg zijn. In dit vers spreekt zich eene kennis en ervaring van de ontferming Gods over die Hem vreezen uit, die de dichter gelijk stelt met die eens vaders over zijne kinderen.

's Heeren ontferming over die Hem vreezen is eene vaderlijke, vol van de teederste liefde en trouw jegens hen. Zijne ontfermende oogen zijn altijd open over hen in al hunne zwakheid, nooden en gevaren, gereed als Hij is tot hunne hulp, hoede en uitredding. De afdwalenden zoekt Hij, en brengt ze weder; over de ongehoorzamen is Hij lankmoedig, en de schuldigen die, als de verloren zoon, wederkeeren, vergeeft Hij menigvuldiglijk, en Hij verwijt niet. Hij is hun allen tot een Vader, oneindig meer dan de beste der aardsche vaders.

Want Hij kent zijne kinderen zooals geen vader op aarde de zijnen kent. "Hij weet wat maaksel," wat samenstel zij zijn, in ontferming "gedachtig dat zij stof zijn," Gen. 2:7, en zij als leem bereid zijn, Job 10:9.

Uit stof zijn hunne lichamen, bestemd om tot stof weder te keeren; zondig en diep bedorven is hunne ziel, en onmachtig in al hare vermogens om de macht van zonde, satan en wereld weerstand te bieden, altijd in gevaar om overwonnen te worden en verloren te gaan.

De dichter breidt de gedachte, in vs. 14 uitgesproken, in vs. 15 en 16 uit, waar hij de dagen des menschen, in de bekende beeldspraak der Schrift, vergelijkt bij het gras en bij eene bloem des velds, wier toppunt van bloei het verwelken is.

Zoo kortstondig en nietig is het leven van het maaksel, dat mensch heet. "De wind," niet eens een sterke wind of storm, "gaat over haar," over die bloem, "en zij is niet meer," "en hare plaats," dat is de grond waar zij stond, dien zij innam en waarop zij eenmaal zoo lustig tierde en bloeide, "kent haar niet meer."

In onze berijmde psalmen heeft men die laatste woorden dezen zin gegeven: "Men kent en vindt haar standplaats zelfs niet meer." Maar dit zegt de psalmist niet. Hij zegt niet dat men haar standplaats niet meer kent, dat men niet weet waar zij gestaan heeft, maar dat hare plaats zelve haar niet meer kent. Dit beteekent iets anders en iets meer; het zegt, dat de mensch, gesteld dat hij tot zijne plaats kon wederkeeren, door *die* plaats, den kring waarin hij geleefd heeft, niet meer zou gekend worden, hij zou er een vreemde, een onbekende zijn zelfs voor hen die zijne plaats innamen, zoo snel, zoo geheel vergeten zou hij zijn.

En deze waarheid, zoo vernederend voor ons, trotsche stervelingen, die zoo prat zijn op ons bestaan en daden, hoe worden wij gedwongen ze te erkennen. Hoe gering is het getal namen der duizenden millioenen stervelingen, die op deze aarde eene plaats, sommigen zelfs een eerste plaats innamen, die in de gedachtenis bewaard zijn gebleven. Gewis, hunne plaats zelve kent hen niet meer, even weinig als de bloem, die de plaats van haar voorgangster inneemt, die voorgangster kent.

Maar tegenover die zwakheid, nietigheid en vergankelijkheid des menschen is zich het kind van God de eeuwige goedertierenheid van zijn God en Vader bewust, en hooren wij den dichter juichen:

17. Maar de goedertierenheid des Heeren is van eeuwigheid en tot eeuwigheid over degenen, die Hem vreezen, en zijne gerechtigheid aan kindskinderen;

18. Aan degenen, die zijn verbond houden, en die aan zijne bevelen denken, om die te doen.

De goedertierenheid des Heeren neemt geen einde over zijne kinderen, zijn verbond met hen en hun zaad is een eeuwig, onwankelbaar verbond, en in dat verbond is alles gewaarborgd wat zij als mensch en zondaar voor tijd en eeuwigheid, naar lichaam en ziel noodig hebben.

Zij hebben, hoe zwak, hoe nietig en schuldig in zichzelf, niet te vreezen; slechts voor één ding hebben zij heilig te vreezen, van te wijken van de verbondswegen en verordeningen van hun God. De Heere zegent zijne kinderen in zijn weg; waar zij afwijken, hebben zij zijne straffen en tuchtiging te duchten, maar ook die tuchtiging vloeit uit de getrouwheid van 's

Heeren onwankelbare goedertierenheid. “Ik weet,” sprak David, “dat Gij mij uit getrouwigheid verdrukt hebt,” en de Kerk getuigt bij den profeet Jesaja: “Ik dank U, Heere! dat Gij toornig op mij geweest zijt; maar uw toorn is afgekeerd, en Gij troost mij.”

Heeft de dichter tot vs. 18 den Heere geprezen in hetgeen Hij in zijne oneindige genade, onveranderlijke trouw en rechtvaardigheid is voor allen die Hem vreezen, thans gaat hij over lofverheffend uit te spreken hoe de Heere als de Koning van het heelal, Die boven al het geschapene zetelt, dit kan, en dat daarom niet alleen zijne ziel, maar ook alle engelen Hem te loven hebben.

19. De Heere heeft zijnen troon in de hemelen bevestigd, en zijn koninkrijk heerscht over alles.

Is de Heere naar zijn Wezen en werken aan alle plaatsen, vervult Hij den hemel en de aarde, toch is de hemel zijn troon, de plaats waar Hij zijne heerlijkheid op het allervolmaakst vertoont, en gaat van daaruit zijne heerschappij over alles.

Als zoodanig is Hij de Allerhoogste, boven al het aardsche, eindige en geschapene, en is het in zijn voortbestaan van Hem afhankelijk en onderworpen aan zijne heerschappij. “Onze God is toch in den hemel, Hij doet al wat Hem behaagt,” zingt de dichter van Ps. 115, en David hooren wij in zijne laatste bede aanbiddend getuigen: “Uwe, o Heere, is het koninkrijk, en Gij hebt U verhoogd tot een Hoofd boven alles, en rijkdom en eere zijn voor uw aangezicht, en Gij heerscht over alles; en in uwe hand is kracht en macht en gericht; ook staat het in uwe hand alles groot te maken en sterk te maken.”

Hoe verklaarbaar dan, waar zoo des dichters blik zich naar boven, tot in de hemelen verheft, dat hij daar alle heilige troongeesten opwekt hunnen God groot te maken en te prijzen.

20. Looft den Heere, zijne engelen! gij, krachtige helden, die zijn woord doet, gehoorzamen de stem zijns woords.

21. Looft den Heere, al zijne heirscharen! gij, zijne dienaars, die zijn welbehagen doet!

De dichter spreekt de engelen toe als “krachtige helden,” als “heirscharen,” maar tegelijk als “dienaren” des Heeren, die de stem zijns woords gehoorzamen en zijn welbehagen doen.

Dat “krachtige helden,” die eertitel, waarmede de dichter de engelen toespreekt, doet ons denken aan andere plaatsen der Schrift, waar gesproken wordt van de “overheden” en “machten” in den hemel, Ef. 3:10, of aan de onzienlijke “tronen,” “heerschappijen” en “overheden,” Col. 1:16.

Die onderscheidene benamingen en titels, aan de engelen gegeven, wijzen er ons op dat daar onder die heilige troongeesten in den hemel rangorden bestaan, aan wier hoofd God sommige engelen met meerdere kracht boven hunne medegenooten gesteld heeft, en dat het dezen zijn, die de dichter toespreekt als “krachtige helden.”

Deze onderscheiding onder de engelen wordt bevestigd als wij bij Daniël lezen van Michaël, “den grooten vorst,” Dan. 12:1 en in de Openbaringen van Johannes tot tweemaal van een “sterken engel,” Openb. 5:2; 10:1.

Zoo hebben wij bij de benaming “heirscharen” hier niet te denken aan de hemellichamen: zon, maan en sterren, maar aan de engelen, die ’s Heeren “dienaren” genoemd worden, en die als redelijke en zedelijke wezens met zelfbewustheid uit liefde tot hun Schepper en Koning zijn welbehagen doen, altijd bereid om op de volmaaktste wijze te gehoorzamen de stem zijns woords.

Voor het geloofsoog des dichters, waarmede hij tot in de hemelen blikte, staan daar die ontallijke heirscharen in hunne onderscheidene rangen en orden voor God, en zelf vervuld met

den lof des Heeren, kan hij niet achterblijven die dienaren Gods, voor wie de verheerlijking Gods het hoogste is, bij herhaling met den heiligsten aandrang toe te roepen: looft den Heere!

En nog is de dichter niet aan het einde; nog eenmaal hooren wij hem:

22. Looft den Heere, al zijne werken! aan alle plaatsen zijner heerschappij. Loof den Heere, mijne ziel!

Alles moet den Heere loven, al het geschapene, “al zijne werken” de hemelsche en de aardsche schepping, de bezielde en onbezielde natuur, bewust of onbewust moet ze haar Schepper en Koning verheerlijken, en in één accoord opgaan naar den hemel en zich mengen met der hemelingen lof.

Maar gelijk de dichter zijn zang met het herhaald “loof den Heere, mijne ziel!” vs. 1 en 2 aanvangt, zoo keert hij in het laatste vers terug naar het begin, en is zijn laatste woord: “Loof den Heere, mijne ziel!”

Van zijne ziel is de heilige zanger uitgegaan en keert hij weder. Hij, meer dan de engelen, en de gansche schepping, heeft stof den Heere te loven. Hij is de grootste der zondaren, hem is het meest vergeven; zijne krankheden waren doodelijkst, en zijn genezen, Hij is voor eeuwig in het leven behouden. De Heere was voor hem een Vader, als ware hij zijn geliefste kind, hoe klein van kracht en zwak van moed hij ook ware.

Welgelukzalig allen, die deelende in dien onnaspeurlijken rijkdom van Gods ontferming in Christus Jezus, tot hunne zielen mogen spreken: “Loof den Heere, mijne ziel!”

PSALM 104

Het Scheppingslied.

Men noemt dit lied een natuurpsalm, omdat er de natuur, de schepping Gods in bezongen wordt: hemel, aarde en zee, berg en dal, beek en bron, geboomte en gewas, mensch en dier.

Wij hebben tegen deze benaming “natuurpsalm” geene bedenking, indien men maar niet uit het oog verliest, dat niet de schildering der natuur in hare grootheid, schoonheid en pracht het doel van den heiligen zanger is, maar slechts het middel om door de beschouwing en schildering der natuur opgevoerd te worden tot den lof en de aanbedding van de majesteit, heerlijkheid, liefde en wijsheid van den Schepper, Onderhouder en Regeerder van al het geschapene, wat trouwens uit het begin en aan het einde van dit lied op het duidelijkst blijkt.

Wij vinden in dezen psalm, gelijk overal in de Heilige Schrift, de eenig ware natuurbeschouwing, waarbij de natuur niet iets van zichzelf of op zichzelf bestaande is, maar uit God haar oorsprong heeft, zijn handenwerk, de uitdrukking, de afspiegeling zijns Wezens is, en door Hem alzoo onderhouden en geregeerd wordt, dat zij in het einde bevrijd zal zijn van al het booze en alle goddeloozen, om Gode tot eer en zijne gemeente tot zaligheid, een hemel en aarde te zijn, waarin gerechtigheid woont.

De gang en indeeling is naar het scheppingsverhaal, Gen. 1. De dichter volgt in zijne schildering de volgorde der scheppingsdagen, wat ons bij de verklaring duidelijk zal worden.

De dichter wordt niet genoemd, maar zoo wij uit alle genoemde en ongenoemde heilige zangers Israëls er één moesten opgeven, het zou de dichter van den 8^{sten} en 9^{den} der psalmen, David, zijn.

1. **Loof den Heere, mijne ziel! o Heere, mijn God! Gij zijt zeer groot; Gij zijt bekleed met majesteit en heerlijkheid.**
2. **Hij bedekt Zich met het licht, als met een kleed; Hij rekt den hemel uit als eene gordijn.**
3. **Die zijne opperzalen zoldert in de wateren, Die van de wolken zijnen wagen maakt, Die op de vleugelen des winds wandelt.**
4. **Hij maakt zijne engelen geesten, zijne dienaars tot een vlammend vuur.**

De dichter begint waarmede psalm 103 eindigt, met zijne ziel toe te roepen, op te wekken: “loof den Heere!” en wie herkent hieraan niet aanstonds David.

Het is zijn geest, die verhelderd door 's Heeren Geest, zijne ziel, als het zwakkere deel, opwekt den naam des Heeren, zijns Gods, te prijzen. Want wat hem de schepping in hare grootheid, pracht en heerlijkheid te zien geeft, dat doet hem de onvergelykelijke majesteit en heerlijkheid des onzienlijken aanschouwen, en aanbeddend uitroepen: “o Heere, mijn God! Gij zijt zeer groot; Gij zijt bekleed met majesteit en heerlijkheid.”

Jehova, zijn God, Die zeer groot is, heeft Zich in zijn scheppingswerk als met een kleed van majesteit en heerlijkheid bekleed, omhangen, en zal dit nog veel schooner vertoonen in het werk der verlossing zijner gemeente, Ps. 93:1.

Dit beeld van een koning in zijn met goud en lichtende edelgesteenten belegde kleed, werkt de dichter van vs. 2 — 5, naar het werk van den 1^{sten} en 2^{den} scheppingsdag nader uit.

Hij bedekt Zich met het licht als met een kleed. Het licht, het eerste in de schepping, bedekt, bekleedt Hem, Die een licht is en een ontoegankelijk licht bewoont. Welk eene verhevene voorstelling, hoe groot is de luister en majesteit Gods, dat het licht Hem tot een dekkleed dient; zijn eigen glans zou onverdragelijk zijn.

En den hemel rekt Hij uit als eene gordijn, als een borduursel, waarin de sterren en alle hemellichamen schitteren, waarboven Hij in zijne eeuwige woning, in zijn paleis, troont.

Daar zolderde Hij, op den tweeden dag, zijne opperzaal in de wateren, toen Hij het uitspannel maakte, en scheiding maakte tusschen de wateren, die onder en die boven het uitspannel zijn.

De opperzaal is in het Oosten een hooger, op de tweede of derde verdieping gelegen, vertrek; in de paleizen van de aanzienlijken de staatsiezaal. Zoo troont God boven den lucht- en sterrenhemel in den derden hemel, als de woonplaats zijner eer.

De wolken maakt Hij tot zijn wagen, en Hij wandelt op de vleugelen des winds. De wolken des hemels zijn wagen, waarop Hij nederkomt en waarin Hij opstijgt, en de wind draagt Hem in zijne vlucht op de vleugelen. Het is de hoogdichterlijke voorstelling van de heerschappij des Heeren over de gansche natuur met al hare vermogens en krachten, maar tegelijk wijst het er ons op, hoe Jehova, God, boven alles en in al het geschapene is, en hoe Hij Zich in dat geschapene openbaart en heerlijk maakt.

En in die opperzaal van 's Heeren heerlijkheid is Hij als Koning omgeven door zijne dienaren, de engelen; immers volgt in vs. 4, Hij maakt zijne engelen geesten, zijne dienaren tot een vlamvend vuur.

Er zijn uitleggers, die dit vers aldus overzetten: "Hij maakt de winden tot zijne boden, vlamvend vuur tot zijne dienaren."

Wordt deze vertaling door geene taalkundige bezwaren gedrukt, beteekent het woord in den grondtekst zoowel "winden" als "geesten," en het woord "engelen" ook "boden," toch wil ons die vertaling niet behagen, en behouden wij de vertaling der onzen, en dit op het gezag van den apostel Paulus, die deze plaats Hebr. 1:7 aanhaalt, en haar verstaat van de engelen, die hij in vs. 14 gediensstige geesten noemt.

Dat de Heere den wind en het vuur tot uitvoering van zijn wil als zijne boden en dienaren gebruikt, ontkennen wij niet, maar het is de vraag: wordt dit in dezen tekst geleerd, en dit kunnen wij niet toegeven.

De dichter spreekt hier van de schepping der engelen en van hun dienst. De Heere heeft hen gemaakt "geesten." Hij heeft ze bij hunne schepping geen stoffelijk, maar een zuiver geestelijk bestaan gegeven, in overeenstemming met de plaats die zij in den derden hemel innemen voor zijnen troon. Zij zijn 's Heeren knechten, dienaren, de uitvoerders van zijnen heiligen en genadigen wil, en zijn in de uitvoering van dien wil in vlugheid, ijver en kracht gelijk aan een vlamvend vuur.

Deze verklaring is in overeenstemming met wat de dichter in vs. 2 en 3 van de schepping van den hemel gezegd heeft. Er ligt, naar ons oordeel, eene aanwijzing in dat de engelen op den eersten dag tegelijk met den hemel, hunne woonstede, geschapen zijn.

Van de schepping van den hemel daalt de dichter af tot die van de aarde, vs. 5, waarover wij dien verrukten zanger nader wenschen te hooren. Moge de aanschouwing van 's Heeren grootheid, majesteit en macht onzen geest alzoo vervullen, dat ook wij uitroepen: Loof den Heere, mijne ziel!

Van de schepping van den hemel en het licht, vs. 2—4, daalt de dichter af tot de aarde en de scheiding der wateren, vs. 5—9, als behoorende tot het werk der eerste twee scheppingsdagen.

5. Hij heeft de aarde gegrond op hare grondvesten; zij zal nimmermeer noch eeuwiglijk wankelen.
6. Gij hadt ze met den afgrond als een kleed overdekt; de wateren stonden boven de bergen.

7. **Van uw schelden vloten zij; zij haastten zich weg voor de stem uws donders.**
8. **De bergen rezen op; de dalen daalden, ter plaatse, die Gij voor hen gegrond hadt.**
9. **Gij hebt een paal gesteld, dien zij niet overgaan zullen; zij zullen de aarde niet wieder bedekken.**

Wanneer er in de Schrift hier en elders, Job 38:4—6, Ps. 78:69, gesproken wordt dat God de aarde op hare grondvesten gegrond heeft, dan hebben wij dit niet te verstaan alsof de aarde op eenig stoffelijk steunsel als op haar fundament vaststond, maar dat de almacht Gods, die haar schiep, haar in de ruimte der schepping draagt en doet voortbestaan, waarom er reeds in het boek Job gezegd wordt: Hij hangt de aarde aan een niet, Job 26:7.

De natuurkundigen spreken van een middelpunt vliedende en een middelpunt zoekende kracht, en beweren dat door de werking dier beide krachten alle hemellichamen in het heelal, ook deze aarde, in hunne banen gehouden worden.

Zij nu, die onder de natuurkundigen nog in de Schrift gelooven — maar hun getal is in onzen tijd niet groot — erkennen wel het bestaan van genoemde krachten, doch het middelpunt, het centraalpunt, vanwaar die krachten uitgaan en waarheen haar werking zich keert, is voor zulke Christelijke natuurkundigen de levende en almachtige God zelf, de Schepper aller dingen, en Die alle dingen draagt door het woord van zijne kracht.

Aan de zijde van deze waarlijk wetenschappelijk natuurkundigen hebben ook wij ons te scharen, want dan zullen wij met den heiligen zanger van dit lied instemmen, en, de scheppingswonderen Gods beschouwende, uitroepen: “Hoe groot zijn uwe werken, o Heere! Gij hebt ze allen met wijsheid gemaakt.”

Nu gaat de dichter voort met de beschrijving van het werk Gods om de geschapen aarde, waarvan in Gen. 1:2, gezegd wordt: de aarde nu was woest en ledig, en duisternis was op den afgrond,” de gedaante te geven, die zij naar zijn oogmerk hebben moet.

De duisternis op den afgrond zijn de wateren, die de nog ongevormde aarde bedekken, gelijk de apostel Petrus zegt: “en de aarde uit het water en in het water bestaande.”

Met die wateren, zegt onze dichter, had God de afgronden als met een kleed overdekt, en zij stonden boven de bergen, vs. 6, zij namen de geheele aarde in.

Maar de Geest Gods zweefde boven die wateren, en hoe machtig zij waren, hoe zij de aarde beheerschten, “van uw schelden vloten zij, zij haastten zich weg voor de stem uws donders,” vs. 7. Majestueus is deze voorstelling van het in Gen. 1:6: “En God zeide.”

Nu er scheiding gemaakt is tusschen de wateren, die onder en boven het uitspansel zijn, ziet de zanger in den Geest de bergen oprijzen, en de dalen dalen, en God wijst elk van die hunne plaats, die Hij voor hen gegrond had, vs. 8.

En de stoute wateren, die zich nog zoo even boven de bergen verhieven, en in de afgronden woedend kookten, heeft de almacht Gods een paal gesteld, dien zij niet overgaan zullen, zij zullen de aarde niet weder overdekken, vs. 9.

En de heilige zanger vervolgt:

10. **Die de fonteinen uitzendt door de dalen, dat zij tusschen de gebergten henen wandelen.**
11. **Zij drinken al het gedierte des velds; de woudezels breken er hunnen dorst mede.**
12. **Bij dezelve woont het gevogelte des hemels, eene stem gevende van tusschen de takken.**
13. **Hij drinkt de bergen uit zijne opperzalen; de aarde wordt verzadigd van de vrucht uwer**

werken.

Na de scheiding der wateren van het droge, zijn de geweldige wateren liefelijke zachtvloeiende fonteynen, rivieren en beken geworden, die God uitzendt door de dalen, zich slingeren en henen wandelen tusschen de gebergten, vs. 10.

Welk een ommekeer van de gedaante der aarde op den derden Scheppingsdag.

Aan de vruchtbare en schoone oevers dier rivieren en beken legert zich het gedierte des velds, en drenkt zich aan hunne verkwikkende wateren; zelfs de schuwe en stugge woudezel, voor wien God de wildernis tot zijn huis besteld heeft, en het ziltige tot zijne woning, Job 39:9, komt tot die wateren en breekt er zijnen dorst, vs. 11.

Bij dezelve, in het geboomte aan de oevers dier wateren, woont het gevogelte des hemels, en men hoort er zijne stem, zijne liefelijke zangen van tusschen de takken, vs. 12.

En geheel de aarde wordt door den regen en dauw des hemels vruchtbaar gemaakt. De bergen, die hunne hoofden tot in de wolken verheffen, worden door een overvloedigen regen uit 's Heeren opperzalen gedrenkt, en de aarde wordt verzadigd van de vrucht van 's Heeren werken, vs. 13.

Het laatste lid van dit vers beteekent, dat de bewoners der aarde, mensch en dier, van de vrucht, van de voortbrengselen der aarde, die de regen doet uitspruiten, verzadigd worden.

De volgende beschrijving van het werk Gods op den derden dag bewijst, dat de vrucht van 's Heeren werken hier beteekent al wat God tot dienst van mensch en dier uit de aarde doet voortkomen.

Laat ons hier te midden der schoone en rijke schepping Gods een oogenblik rusten; mocht het zijn dat wij in heilige bespiegeling van 's Heeren groote werken tot de Gode verheerlijkende en ons zalige zielservaring kwamen: "mijne overdenking van Hem zal zoet zijn; ik zal mij in den Heere verblijden."

De dichter gaat voort met de vermelding van de rijke en weldadige vruchten van het scheppingswerk op den derden dag, naar luid van het oorspronkelijke scheppingsverhaal, Gen. 1:11 en 12: "En God zeide: dat de aarde uitschiete grasscheutjes, kruid zaadzaaiende, vruchtbaar geboomte, dragende vrucht naar zijnen aard, welks zaad daarin zij op de aarde! En het was alzoo. En de aarde bracht voort grasscheutjes, kruid zaadzaaiende naar zijnen aard, en vruchtbaar geboomte, welks zaad daarin was, naar zijnen aard. En God zag, dat het goed was."

Hoe schoon wordt dit door hem bezongen:

14. Hij doet het gras uitspruiten voor de beesten, en het kruid tot dienst des menschen, doende het brood uit de aarde voortkomen.

15. En den wijn, die het hart des menschen verheugt, doende het aangezicht blinken van olie; en het brood, dat het hart des menschen sterkt.

Het is niet de natuur, maar God, de Schepper van mensch en beest, Die voor hen uit de aarde doet voortkomen wat zij tot hun onderhoud, verkwikking en genot behoeven.

De Heere onderhoudt menschen en beesten; Hij is aan allen goed, en zijne goedertierenheid is over al zijne werken. Tot tweemaal gewaagt de dichter van het brood voor den mensch, waaronder hij alle eerste en noodzakelijke levensmiddelen begrijpt.

Doch niet slechts geeft God aan mensch en beest het noodige, maar geeft bij name aan den mensch ook het overvloedige wat hem verkwikken kan en zijn genot verhoogen. Hij doet de edele wijnstok uit de aarde voortkomen, opdat zijn geurig en krachtig vocht het hart des menschen verheuge en onder zwakheid versterke. Ook de olie, in het Oosten van zoo veelvuldig

gebruik en nut, doet Hij niet ontbreken tot toebereiding van smakelijke spijs, zoowel als tot verhooring van hun feestgenot en tot balsem ter genezing.

Hoe goed en mild is de Heere voor al zijne schepselen; hoe waardig is Hij ons vertrouwen en onze dank, en hoe hebben wij het misbruik dier kostelijke gaven te betreuren, en de onbarmhartigheid en gierigheid te veroordeelen, die zelfs het noodige aan zijn evenmensch onthoudt, en voor den zwakke en kranke geen olie of wijn over heeft.

Niets is bij den Heere vergeten:

16. De boomen des Heeren worden verzadigd, de cederboomen van Libanon, die Hij geplant heeft;

17. Alwaar de vogeltjes nestelen; des ooijevaars huis zijn de denneboomen.

18. De hooge bergen zijn voor de steenbokken; de steenrotsen zijn een vertrek voor de konijnen.

Gelijk het gras en het groene kruid, tot onderhoud van mensch en beest, tegelijk het sierlijk en kostbaar tapijt der aarde zijn, zoo zijn de boomen en rotsen, de versieringen van het paleis des Scheppers, tot woningen voor de vogelen, de steenbokken en konijnen.

God verzadigt met het water der bergen de boomen des Heeren, dat is: die hooge en prachtige boomen, die een werk des Heeren zijn, en zich verheffen als cederboomen van Libanon.

Gods wijsheid en liefde heeft het zwakke en weerlooze vogeltje die boomen besteld om er zijn veilig en kunstig nest in te bereiden, en den ooievaar gaf Hij de denneboomen tot een veilig huis voor haar en hare jongen.

De hooge bergen met hunne klippen en hollen zijn eene verberging voor de schichtige steenbokken, terwijl het kleine en weerlooze konijn zich in de spleten der steenrotsen schuil houdt.

Zoo beantwoordt de gansche schepping naar Gods wijsheid en liefde aan zijn oogmerk, zoo moeten al zijne werken Hem, hun Schepper, loven, en onder die allen de mensch het allermeest.

Maar dan ook hebben wij onze roeping te erkennen, barmhartig te zijn en ons te ontfermen over het gedierte, bovenal, nadat het om de zonde des menschen met de geheele schepping der ijdelheid onderworpen is, en zucht.

Nu volgt het werk van den vierden dag:

19. Hij heeft de maan gemaakt tot de gezette tijden; de zon weet haren ondergang.

20. Gij beschikt de duisternis, en het wordt nacht, in denwelken al het gedierte des wouds uittreedt:

21. De jonge leeuwen, brieschende om eenen roof, en om hunne spijs van God te zoeken.

22. De zon opgaande, maken zij zich weg, en liggen neder in hunne hollen.

23. De mensch gaat dan uit tot zijn werk, en naar zijnen arbeid tot den avond toe.

24. Hoe groot zijn uwe werken, o Heere! Gij hebt ze allen met wijsheid gemaakt; het aardrijk is vol van uwe goederen.

Gelijk er Gen. 1:14 staat, zoo ook hooren wij den dichter in vs. 19 spreken. De maan en de zon zijn door God gemaakt tot teekenen en gezette tijden, tot verdeeling van den tijd in dagen en nachten, maanden en jaren, en dit tot dienst van menschen en dieren.

Dat de dichter de maan vóór de zon noemt, geschiedt, omdat de Hebreënen den dag met den avond begonnen, Gen. 1:5, en hunne jaren naar de maan berekenden en daarna ook hunne kerkelijke feesten. De maan, met hare verschillende regelmatig afwisselende gedaanten, dient dan ook meer dan de zon tot aanwijzing van den tijd.

Wanneer de zon, die haren ondergang kent, de plaats waar haar dagloop voor ons oog eindigt, bereikt heeft, dan beschikt de Heere de duisternis, en het wordt nacht, wanneer al het gedierte des wouds uit zijne hollen uitgaat, vs. 20.

De nacht heeft God besteld voor het gedierte. Wanneer de duisternis invalt wordt het stille woud bewogen, hoort men het verschrikkelijk gehuil van het wild gedierte, en onder dezen ook het gebrul der jonge leeuwen dat alle geluiden overtreft; de honger drijft hen uit, zij brieschen om een roof.

En in dat gebrul en gebriesch hoort de dichter het roepen tot hun Schepper, “om hun spijs van God te zoeken,” zie ook Ps. 147:7. Het onbewust roepen en zoeken van het redeloos gedierte, om hun voedsel van God te verkrijgen, heeft God in hen gelegd, en Hij hoort het.

Is de duistere nacht voor het gedierte, de dag met zijn liefelijk en vriendelijk licht is voor den mensch, het oorspronkelijke kind des lichts, den heer der aarde.

Gaat het gedierte in de duisternis uit tot voldoening van zijne zinnelijke behoeften en lusten, “de mensch gaat dan uit tot zijn werk, naar zijn arbeid tot den avond toe.”

Het gedierte des wouds schuwt het licht, en ligt dan in zijne hollen; de mensch zoekt het licht en heeft den dag tot aan den avond voor zijn arbeid. Welk een verschil; hoe wijst het ons op de geheel onderscheiden bestemming des menschen boven het gedierte, en roept het ons aan die bestemming te beantwoorden, en geen kinderen van den nacht en de duisternis, maar van den dag en het licht te wezen, werkende zoolang het dag is tot Godes eer en tot welvaart van ons en onzen naaste.

Wel mocht de dichter, bij de gewijde beschouwing van 's Heeren groote werken ook in de natuur, aanbeddend uitroepen: “Hoe groot zijn uwe werken, o Heere! Gij hebt ze allen met wijsheid gemaakt; het aardrijk is vol van uwe goederen.”

Zeggen onze harten dit met dien heiligen zanger in den Geest.

Vervuld met heilige bewondering en aanbidding van 's Heeren groote werken, roept de dichter vs. 24 uit: “Hoe groot zijn uwe werken, o Heere! Gij hebt ze allen met wijsheid gemaakt; het aardrijk is vol van uwe goederen.”

Die uitroep vormt het slot van zijne bespiegeling over het werk der eerste vier scheppingsdagen.

Maar heeft hij gewaagd van de ontallijke goederen der aarde, zijn blik verwijdt zich; hij ziet de zee, de onmetelijke wateren, zoo groot en diep, op wier oppervlakte de schepen wandelen, en waarin een gansche wereld van levende zielen zich bewegen en spelen.

- 25. Deze zee, die groot en wijd van ruimte is, daarin is het wremelende gedierte, en dat zonder getal, kleine gedierte met groote.**
- 26. Daar wandelen de schepen, en de Leviathan, dien Gij geformeerd hebt, om daarin te spelen.**
- 27. Zij allen wachten op U, dat Gij hun hunne spijs geeft te zijner tijd.**
- 28. Geeft Gij ze hun, zij vergaderen ze; doet Gij uwe hand open, zij worden met goed verzadigd.**

29. Verbergt Gij uw aangezicht, zij worden verschrikt; neemt Gij hunnen adem weg, zij sterven, en zij keeren weder tot hun stof.

30. Zendt Gij uwen Geest uit, zoo worden zij geschapen, en Gij vernieuwt het gelaat des aardrijks.

“Deze zee”, zegt de dichter met nadruk, terwijl zijn oog over hare onmetelijke grootte en ruimte blikte. Meer nog dan het vaste land is de zee het beeld van het oneindige, en eene wereld op zichzelf.

Eene wereld van wremelende gedierte, geheel onderscheiden van wat op het land leeft, verbergen zich en huisvesten in hare diepten, van de grootste en verschrikkelijkste monsters tot de kleinste zeeslak, vs. 25.

Op hare onvaste en bewegelijke oppervlakte wandelen de schepen, en onderhouden de gemeenschap met de landen die hare oevers bespoelen. En in hare diepten spelen de Leviathan, de walvisch en krokodil, als binnen hare veilige en aangename speelplaatsen, vs. 26.

En die ontallijke bewoners der zee, van wier voortplanting en onderhouding wij zoo weinig weten, en geen menschenhand iets kan toebrengen, “zij allen wachten op U, dat Gij hun hunne spijs geeft te zijner tijd,” vs. 27.

Wij hebben hier bij die “allen” niet slechts te denken aan de visschen der zee, maar tegelijk aan al het gedierte der aarde, aan alle schepselen, die God op den vijfden en zesden dag geschapen heeft, ook als de dichter ze niet afzonderlijk noemt, verg. Ps. 145:15, 16, en 147:9.

Diepzinnig en schoon is hier, gelijk overal in de Schrift, de nauwe en levende betrekking tusschen den Schepper en Onderhouder en al het geschapene en wederkeurig.

De Heere geeft hun hunne spijs, elk naar zijn aard, te zijner tijd, wanneer Hij weet, dat zij ze behoeven, en zij wachten op Hem als op hun huisbezorger. Doet Hij zijne milde hand open, dan vergaderen zij ze, en worden verzadigd, vs. 28.

Zoo worden alle schepselen door den Heere onderhouden en danken zij Hem hun voortbestaan. Immers “verbergt Hij zijn aangezicht,” onttrekt Hij Zich en toert Hij op hen, houdt Hij zijne hand in, dan verschrikt mensch en beest, de gansche Schepping. Hunner aller leven is in zijne hand, “neemt Hij hun adem weg, zij sterven, vs. 29.

En daartegenover, “zendt Gij uw Geest uit, zij worden geschapen.” De Geest des Heeren Die in den beginne over de wateren zweefde, Die al het levende voortbracht, diezelfde Geest is het, Die, wanneer Hij wordt uitgezonden, andere wezens van hetzelfde soort voortbrengt, en levenwekkend de geheele Schepping bezielt, en het gelaat der aarde vernieuwt, vs. 80.

Deze uitspraken des dichters gaan het kloekst verstand te boven. Wie vat het hoe van zulk één zijn van den Schepper en zijn maaksel, wie spreekt de liefde en zorg Gods uit voor alles wat door Hem is voortgebracht. Maar wie gevoelt ook diep genoeg zijne nietigheid en afhankelijkheid, leeft Hem dankbaar, en geeft zich met vertrouwen aan Hem over, gelijk Hij het waardig is.

De dichter is nu met zijne beschouwing van het zesdaagsche Scheppingswerk aan het einde gekomen, en gelijk de Heere, toen Hij alles geschapen had, zag dat het goed was, en Zich verblijdde in zijne werken, zoo viert nu ook des dichters ziel haar Sabbatsfeest, en zingt vroolijk den Heere:

31. De heerlijkheid des Heeren zij tot in der eeuwigheid; de Heere verblijde Zich in zijne werken.
32. Als Hij de aarde aanschouwt, zoo beeft zij; als Hij de bergen aanroert, zoo rooken zij.
33. Ik zal den Heere zingen in mijn leven; ik zal mijnen God psalmzingen, terwijl ik nog ben.
34. Mijne overdenking van Hem zal zoet zijn; ik zal mij in den Heere verblijden.
35. De zondaars zullen van de aarde verdaan worden, en de goddeloozen zullen niet meer zijn. Loof den Heere, mijne ziel! Hallelujah!

De dichter kan bij de aanschouwing van zooveel heerlijkheid, die van uit de Schepping straalt, niet anders dan begeeren, dat die heerlijkheid des Heeren blijve tot in eeuwigheid, en de stof zij en blijve van de blijdschap van haar Schepper.

En toch gevoelt hij, dat er voor God redenen kunnen zijn, dat de Schepping niet meer zijne blijdschap is, “als Hij de aarde aanschouwt, zoo beeft zij; als Hij de bergen aanroert, zoo rooken zij.” Reeds in vs. 29 sprak de dichter: “Verbergt Gij uw aangezicht, zij worden verschrikt;” verg. ook Ps. 144:5; Amos 9:5; Zach. 9:5; Hab. 3:10.

De zanger heeft hiermede op het oog de oordeelen en gerichtten, waardoor de Heere om der zonde wil verwoestingen op de aarde aanricht, als Hij de aarde doet beven en de bergen in vlam zet.

Maar erkent hij dit, wat hem aangaat, hij betuigt plechtig den Heere tot eere te zingen, en zijnen God te prijzen, zoolang hij nog is. De overdenking, de bepeinzing wat die God voor hem is, zal zijne zoetste, aangenaamste bezigheid zijn; hij zal zich in den Heere verblijden, vs. 33 en 34.

En in het eind, hoe de zondaars en goddeloozen de heerlijkheid van God en zijne werken ook verdonkeren, en een wanklank zijn in het schoone Scheppingslied, in het eind zullen zij verdaan worden en niet meer zijn; dan zal, als vrucht der verlossing door Jezus Christus, de gansche Schepping, gelouterd en gereinigd van de laatste overblijfselen der zonde, in hare volle en volmaakte heerlijkheid en heiligheid gezien worden.

Bij dit zekere en heerlijke uitzicht besluit de dichter: “Loof den Heere, mijne ziel! Hallelujah!”

PSALM 105

Een lofpsalm op Gods groote daden aan zijn volk bewezen.

Deze psalm heeft geen opschrift tot aanwijzing van zijn dichter of van den tijd van zijn ontstaan, en behoort, evenals de vorige en beide volgende, tot wat de Joodsche meesters de “verweesde” psalmen noemden.

En toch doet ons zijn inhoud, geest en toon, althans met hooge waarschijnlijkheid, den tijd van zijn ontstaan en van zijn maker kennen.

Wie dezen lofpsalm met aandacht leest, zal er den indruk van ontvangen, dat zijn dichter geen aanleiding heeft gevonden in eigen smart en leed, noch in die van zijn volk.

Men vindt er geen enkel woord in van Israëls afval en zonden, evenmin van ’s Heeren bezoeken over hunne ongerechtigheid; de psalm begint met “Looft den Heere!” en eindigt met “Halelujah !”

Het is een nationaal gedachtenislied van ’s Heeren wonderbare wegen en werken ten gunste van zijn volk, vanaf Abraham tot de invoering van Israël in Kanaän.

Het oogmerk van den heiligen zanger is: het uitverkoren en verlost volk op te wekken tot eene geloovige en dankende erkenning van ’s Heeren grooten en heerlijken naam en tot een wandel in zijne vrees, uitgesproken in het laatste vers: “opdat zij zijne inzettingen onderhielden, en zijne wetten bewaarden.”

Wij meenen hieruit te mogen besluiten, dat deze psalm niet vervaardigd is in Israëls donkerste tijden, allermint in den tijd der Babylonische gevangenis, gelijk sommige uitleggers willen, maar veeleer in Israëls bloeitijd, in de schoone tijden van David of Salomo. En wij mogen hiertoe te eerder besluiten, als wij een groot deel van dezen psalm terugvinden — de eerste 15 verzen — in het lied, 1 Kron. 16:8 — 22, door David gezongen bij de opvoering der arke Gods naar Zion.

Lezen wij dezen psalm:

- 1. Looft den Heere; roept zijnen naam aan; maakt zijne daden bekend onder de volken.**
- 2. Zingt Hem; psalmzingt Hem; spreekt aandachtelijk van al zijne wonderen.**
- 3. Roemt u in den naam zijner heiligheid; het hart dergenen, die den Heere zoeken, verblijde zich.**
- 4. Vraagt naar den Heere en zijne sterkte; zoekt zijn aangezicht geduriglijk.**
- 5. Gedenkt zijner wonderen, die Hij gedaan heeft, zijner wonderteekenen, en der oordeelen zijnsmonds.**
- 6. Gij zaad van Abraham, zijnen knecht, gij, kinderen van Jakob, zijnen uitverkorene!**

Tot zoo ver de aanspraak, de inleiding. De dichter begint, evenals in Psalm 103, met de opwekking: “Looft den Heere;” doch hij spreekt hier niet als in dien psalm tot “zijne ziel,” tot zichzelf, maar tot anderen, tot de gemeente Israëls, wier voorganger hij is, misschien wel bij gelegenheid van een godsdienstig nationaal feest.

Hij wekt de gemeente Israëls met aandrang op den Heere te loven, zijn naam aan te roepen en zijne daden bekend te maken onder de volken, vs. 1. Dit is Israëls hooge en heilige roeping als het volk aan wien Jehova Zich bijzonder boven alle volken geopenbaard had.

En hiertoe heeft de Heere Israël de rijkste en ruimste stof gegeven. Het zijn geene holle en

waardelooze klanken, die zij hebben uit te brengen, gelijk de volken als zij hunne afgoden roemen. Zij kunnen en moeten “aandachtelijk spreken,” met heiligen eerbied en ordelijk spreken, gewagen van “al zijne wonderen,” vs. 2. Hunne historieblaân vloeien over van de groote en heilvolle daden des Heeren, waarvan geen ander volk gewagen kan; het is Jehova alleen Die wonderen deed.

De lof van ’s Heeren heiligen naam mag en moet bij Israël klimmen tot blijde “roemtaal,” “het hart dergenen, die den Heere vreezen,” het waarlijk godvruchtig gemoed in Israël mag zich in den Heere verblijden, Hij is hun roem en lof.

Israël moet in blijde en droeve dagen “naar den Heere en zijne sterkte vragen,” zich in voorspoed niet verheffen op eigen vermogen en in tegenspoed geen heil zoeken bij eenig schepsel buiten God, maar “geduriglijk zijn aangezicht zoeken,” vs. 4. Het moet een van zijn God afhankelijk en biddend volk zijn, dan zullen zij niet beschaamd worden.

En hiertoe hebben zij zijne wonderen te gedenken, en zijne zichtbare luisterrijke “wonderteekenen,” alsmede de “oordeelen,” de gerichtsspraken, die uit zijnen mond gegaan zijn, en waarvan hunne geschiedenis overvol is, vs. 5.

De gedachtenis van ’s Heeren luisterrijke wonderdaden, hun ter verlossing, zoowel als van zijne strenge gerichten over hen en hunne vijanden, moet hen dringen om den Heere te blijven zoeken en zijnen naam te verheerlijken.

Want zij zijn “het zaad van Abraham, ’s Heeren knecht,” en “kinderen van Jakob, zijnen uitverkorene,” vs. 6.

Israël, het volk Gods, is van hoogen en edelen herkomst, zij zijn geen natuurvolk, maar uit Abraham, den “knecht” des Heeren bij uitnemendheid, en daarom een zaad Gods, dat als hun eerste vader Hem geheel en alleen dienen moet.

Zij zijn kinderen van Jakob, Gods uitverkorene, dien Hij liefgehad heeft boven Ezau; evenals die aartsvader zijn zij ’s Heeren uitverkorenen en beminden, en daarom hebben zij zijnen naam te verkondigen.

Welk eene liefelijke en tegelijk krachtige opwekking, die zich zoo zacht en toch onwederstaanbaar opdringt aan het hart van allen, die den Heere vreezen, en nog na eeuwen instemming vindt bij het Israël Gods van alle geslachten, en Gods kinderen dankend doet gedenken en belijden:

- 7. Hij is de Heere, onze God; zijne oordeelen zijn over de geheele aarde.**
- 8. Hij gedenkt zijns verbonds tot in der eeuwigheid, des woords, dat Hij ingesteld heeft, tot in duizend geslachten;**
- 9. Des verbonds, dat Hij met Abraham heeft gemaakt, en zijns eeds, aan Izak;**
- 10. Welken Hij ook gesteld heeft aan Jakob tot eene inzetting, aan Israël tot een eeuwig verbond,**
- 11. Zeggende: Ik zal u geven het land Kanaän, het snoer van ulieder erfdeel.**

Waartoe de dichter de gemeente Israëls heeft opgewekt, daarmede begint hij zelf, den naam van Jehova te verheffen en in Hem te roemen als Israëls God: “Hij is de Heere, onze God.” Jehova is naar zijn naam, dien Hij zelf geopenbaard heeft, de Onafhankelijke en Waarachtige, en als zoodanig bewijst Hij Zich een Koning en Richter, Wiens “oordeelen,” zijne uitspraken en gerichten, “zijn over de geheele aarde,” vs. 7.

Uit alle volken der aarde heeft Hij Israël in Abraham alleen gekend, en met hem en zijn zaad

zijn verbond opgericht tot in duizenden geslachten, vs. 8. Dat verbond heeft de Heere gemaakt met eedzwering, Hebr. 6:13, 14, ook aan Izak, Gen. 26:3; en aan Jakob en Israël tot eene eeuwige inzetting, vs. 8, 9 en 10.

Dat verbond, hetwelk op Gods woord en eed rust, twee dingen in welke het onmogelijk is dat God liege, “gedenkt” de Heere tot in eeuwigheid; Hij is naar dat verbond in den Middelaar Jezus Christus zijn volk altijd gedachtig, Hij bewaart en beschermt het, en zegent het met alle geestelijke en natuurlijke zegeningen; Hij gedenkt het in hunne afwijkingen en overtredingen tot hunne wederbrenging en vergeving, het is vaster dan het verbond van dag en nacht.

Merk op, in vs. 5 wordt de gemeente Israëls opgewekt, “gedenk zijner wonderen” en hier, in vs. 8, ontvangt die gemeente de verzekering: de Heere gedenkt zijns verbonds tot in eeuwigheid.”

Tot den inhoud van de belofte van dat verbond behoort ook de belofte van Kanaän, “als het snoer van hunlieder erfdeel,” het land dat de Heere, als met meetsnoer afgemeten, Israël tot een erfdeel gaf, vs. 11.

De dichter herinnert hieraan, omdat het inbrengen en het bezit van Kanaän zulk eene merkwaardige plaats in Israëls geschiedenis inneemt, wat inzonderheid uit dezen psalm blijkt, zooals wij in het vervolg zien zullen.

De dichter gaat voort met de historische uitwerking van zijne hoofdgedachte: “Hij gedenkt zijns verbonds tot in eeuwigheid” in vs. 8 uitgesproken. Allereerst hoe de Heere zijn verbondsbelofte gedacht, getrouwelijk vervuld heeft, aan de aartsvaderen Abraham, Izak en Jakob, toen zij als vreemdelingen omzwierven in Kanaän, het snoer van hunlieder erfdeel, vs. 12 — 15:

Als zij weinige menschen in getal waren, ja weinige en vreemdelingen daarin;

12. En wandelden van volk tot volk, van het eene koninkrijk tot het andere volk.

13. Hij liet geen mensch toe hen te onderdrukken; ook bestrafte Hij koningen om hunnentwil, zeggende:

14. Tast mijne gezalfden niet aan, en doet mijnen profeten geen kwaad.

Nadrukkelijk doet de dichter uitkomen, hoe gering en onvermogen Abraham en zijn nakomelingen in Kanaän waren totdat Jakob en de zijnen naar Egypte togen, en hoe getrouwelijk de Heere, gedachtig aan zijn verbond, bewezen had hun God en Beschermer te zijn in dien geringen en zwakken staat.

“Weinigen en vreemdelingen” waren zij; Jakobs familie, het derde geslacht na Abraham, telde slechts vijfenzeventig zielen, tegenover de machtige Heidensche inwoners van Kanaän, in welker midden zij als vreemdelingen, zonder eenige vaste bezitting, rondzwierven, vs. 12.

Maar ook in hun vreemdelingschap in Kanaän wordt hun geen ruste gelaten. Na een kort verblijf in Kanaän dringt een hongersnood Abraham tijdelijk uit te wijken naar Egypte, om als vreemdeling daar te verkeerren, Gen. 12:10; later vinden wij hem als vreemdeling bij Abimelech, den koning der Filistijnen, te Gerar, Gen. 20. Ook Izak woont, genoodzaakt door den honger in Kanaän, als vreemdeling te Gerar, Gen. 26, en Jakob sterft in den vreemde, in Egypte.

Zoo moeten zij van volk tot volk, en van het eene koninkrijk tot het andere trekken, als altijddurende vreemdelingen, vs. 13.

Doch de hooge en trouwe bescherming van den God des verbonds is overal over hen. Hij liet geen mensch toe hen te verdrukken, zelfs koningen bestrafte de Heere om hunnentwil; denk

aan het kwaad dat Abraham en Izak van de koningen in Egypte en te Gerar bedreigde, en hoe God bestraffend voor hen tusschenbeide trad, als voor zijn gezalfden en profeten, vs. 15.

Met minder dan Abraham en Izak, hebben Jakob en de zijnen, Jehova's verbondsliefde en trouw ondervonden, zij het ook in bange en smartelijke wegen:

- 16. Hij riep ook eenen honger in het land; Hij brak allen staf des broods.**
- 17. Hij zond eenen man voor hun aangezicht henen; Jozef werd verkocht tot een slaaf.**
- 18. Men drukte zijne voeten in den stok; zijn persoon kwam in de ijzers.**
- 19. Tot den tijd toe, dat zijn woord kwam, heeft hem de rede des Heeren doorlouterd.**
- 20. De koning zond, en deed hem ontslaan; de heerscher der volken liet hem los.**
- 21. Hij zette hem tot een heer over zijn huis, en tot eenen heerscher over al zijn goed;**
- 22. Om zijne vorsten te binden naar zijnen lust, en zijne oudsten te onderwijzen.**

Wijs, heilig en getrouw zijn 's Heeren wegen en paden met zijn volk. Zij zijn allen wel saam gevoegde deelen van het groot geheel van 's Heeren gedachten, van de plannen zijns raads tot bereiking van zijne heilige en genadige oogmerken met zijn volk. De geschiedenis van Israël, in het bijzonder die van Jozef, stelt dit in het klaarste licht.

De Heere roept in Jakobs dagen een honger in het land, evenals ten tijde van Abraham en Izak, die hem en de zijnen in Kanaän zou doen omkomen, vs. 16. Maar Jakobs God, Wien al zijne werken van eeuwigheid bekend zijn, heeft te voren reeds in gunst aan hem en zijn zaad gedacht; Hij zond dertien jaren, vóórdát die honger uitbrak, een man, Jozef, naar Egypte, tot den behouder van zijns vaders huis, en tot nog veel hoogere en grootere oogmerken.

Het begin van dien weg is donker en smartelijk voor Jakob en Jozef, wij kennen de geschiedenis; de Heere zendt dien jongeling niet als een vrij man; diefelijk wordt hij uit het land der Hebreëen ontstolen, wreedelijk door zijne broeders bejegend en als slaaf verkocht, vs. 17.

In Egypte brengt zijn godvruchtig gedrag hem jaren achtereen in de gevangenis, in den stok en in ijzeren boeien, vs. 18.

Maar Gods wijsheid, liefde en trouw heeft zijn oogmerk met hem ; Hij kent zijnen weg, en heeft hem door de droomen zijner jeugd voorbereid, om in de beproeving staande te blijven, opdat Hij Jozef louteren en bekwaam zou maken tot het hooge en heilige oogmerk, waartoe Hij hem voorbeschikt had.

De dichter spreekt dit in vs. 19 op treffende wijze uit. Het woord des Heeren, de openbaring Gods in de droomen van Jozefs jeugd, kwam "tot zijnen tijd toe," den tijd door den Heere bepaald, in vervulling, dertien lange jaren van verdrukking en smart moeten over Jozefs hoofd heengaan. Maar die tijd is voor hem niet verloren; "de rede des Heeren," het woord zijner wijsheid, heeft Jozef gelouterd, gereinigd van alle vleeschelijke verheffing zijns harten; hem verootmoedigd en versterkt in een lijdzaam en volhardend geloof.

Gelouterd in den smeltkroes des tijdens, is hij een bekwaam instrument geworden in de hand Gods en der menschen. Nu kan Jozef de ongeziene verhooging dragen, waartoe de Heere hem door Farao, den koning van Egypte, verheffen wil.

Nog eenmaal, wij kennen de wonderbare geschiedenis van zijne verlossing uit de gevangenis en waartoe Farao hem verheft, tot in de bijzonderheden. De machtige en trotsche koning van Egypte zond en deed den gevangen slaaf ontslaan, en de heerscher der volken liet

hem los, vs. 20.

De doodelijk ontstelde koning, die tevergeefs bij zijne eigene priesters en wijzen de uitlegging zijner droomen gezocht heeft, moet op Jozefs uitlegging bekennen, dat de Geest Gods in dien gevangen slaaf is, en verheft hem, overladen met de hoogste eerbewijzen, tot den tweeden heerscher over Egypte. Op Jozefs bevel moet al zijn volk de hand kussen, Gen. 41:40.

Farao stelt hem over al zijn goed; over al zijne vorsten kan Jozef vrijmachtig beschikken, en de oudsten, de wijzen van Egypte, hebben naar zijn raad te hooren.

Zulk eene uitkomst; die in geen 's menschen hart kon opklimmen, had God over Jozef voorbeschikt, en verkregen langs, naar den mensen, geheel tegenstrijdige wegen.

De heilige zanger wil dat zijn volk hieraan gedenken zal, en in die onnaspeurlijke wegen en ondoorzoekelijke oordeelen, de wijsheid, liefde en trouw van zijn God erkennen, Die zóó zijn verbond gedenkt.

En die God, zegt het geloof alle eeuwen door, is ook onze God. Nog leidt Hij zijn volk langs wegen, die zij niet gekend, en paden, die zij niet geweten hebben. Nog voert Hij langs zulke paden en wegen zijne oogmerken met hen uit, zijn grooten naam tot eer, zijn volk tot behoudenis, want alle dingen werken mede ten goede, dengenen, die naar zijn voornemen geroepen zijn.

Jozefs verhooging is het einde niet van 's Heeren weg, veeleer het begin zijner wegen met Israëls, Jakobs nakomelingen.

Door Jozefs verhooging komt Jakob en zijn geslacht in Egypte, en het is daar dat de Heere zijne wonderen en teekenen aan zijn volk grootmaakt, gedachtig aan zijn getrouw verbond.

23. Daarna kwam Israël in Egypte, en Jakob verkeerde als vreemdeling in het land van Cham.

24. En Hij deed zijn volk zeer wassen, en maakte het machtiger dan zijne tegenpartijders.

25. Hij keerde hun hart om, dat zij zijn volk haatten, dat zij met zijne knechten listiglijk handelden.

Wat de Heere in zijne nachtelijke verschijning tot bevestiging van zijn verbond aan Abraham getoond en voorzegd had, Gen. 14, dat begint met Jakobs komen in Egypte in vervulling te treden.

Jakob, vs. 22, Israël genoemd, omdat in hem het geheele volk Israël begrepen is, kwam en verkeerde als vreemdeling in Egypte, in het land van Cham, welker donkerkleurige bewoners nakomelingen waren van Chams tweeden zoon Mitsraim, Gen. 10:6.

Vindt Israël, om Jozefs wille, aldaar een gastvrij verblijf, toch verkeeren en moeten zij in Egypte als vreemdelingen verkeeren, zij mogen er, naar het heilig oogmerk des Heeren, geene inwoners zijn, zich niet vermengen met het afgodisch geslacht van Cham, aan hunne zonden geen deel hebben.

Toch worden zij er een volk, machtiger dan hunne tegenpartijders; “de Heere deed zijn volk zeer wassen” vs. 24. En die wonderbare vermeerdering wekt de vrees en haat der Egyptenaren tegen de Israëlieten op, en het door de vorige koningen zoo begunstigde volk, wordt het gehate, en listiglijk en wreed tot zijn ondergang gedoemd.

Maar die haat en onderdrukking treffen Israël niet als bij toeval van der Egyptenaren wangunst en vreeze, de dichter daalt hier af tot het heilig, vrijmachtig en ondoorgrondelijk bestel en bestuur van God omtrent het zedelijk kwaad: “Hij keerde hun hart om, dat zij zijn volk haatten, en listiglijk met zijne knechten handelden.”

Deze omkeering was, als die van Rehabeams hart, 1 Kon. 12:15, van den Heere. Staan wij hier in opzicht tot het bestuur Gods omtrent het zedelijk kwaad voor eene ondoorgrondelijke verborgenheid, toch hebben wij haar op grond van Gods Woord en de ervaring ootmoedig te gelooven en te aanbidden, tenzij wij liever onze eigene geschiedenis en die der geheele menschheid houden voor het willekeurig bedrijf van 's menschen wil en hartstochten. En dit laatste zou ons gelijk maken aan de dwazen, die in hunne harten zeggen: "Daar is geen God."

Maar de levende God, Die spreekt: "Ik formeer het licht en schep de duisternis, Ik maak den vrede en schep het kwaad," die God kan en wil zijn verdrukte volk uit Farao's machtige en wreede hand verlossen!

- 26. Hij zond Mozes, zijnen knecht, en Aäron, dien Hij verkoren had.**
- 27. Zij deden onder hen de bevelen zijner teekenen, en de wonderwerken in het land van Cham.**
- 28. Hij zond duisternis, en maakte het duister; en zij waren zijn woord niet wederspanning.**
- 29. Hij keerde hunne wateren in bloed, en Hij doodde hunne visschen.**
- 30. Hun land bracht vorsch en voort in overvloed, tot in de binnenste kameren hunner koningen.**
- 31. Hij sprak, en er kwam eene vermenging van ongedierte, luizen, in hunne gansche landpale.**
- 32. Hij maakte hunnen regen tot hagel, vlamig vuur in hun land.**
- 33. En Hij sloeg hunnen wijnstok en hunnen vijgeboom, en Hij brak het geboomte hunner landpalen.**
- 34. Hij sprak, en er kwamen sprinkhanen en kevers, en dat zonder getal;**
- 35. Die al het kruid in hun land opaten, ja, aten de vrucht hunner landouwe op.**
- 36. Hij versloeg ook alle eerstgeborenen in hun land, de eerstelingen al hunner krachten.**

Wij kunnen tot verklaring van deze verzen met enkele opmerkingen bestaan. De heilige zanger vermeldt de groote daden, de teekenen en wonderen des Heeren tot verlossing van zijn volk uit den ijzeren oven der verdrukking, uit Egypte.

Hij begint, vs. 26 — 28, met de roeping en zending van Mozes en Aäron, als de door den Heere verkoren en met zijn gezag bekleede werktuigen tot verlossing zijns volk. De dichter roemt de gehoorzaamheid der gezanten Gods, die, hoe moeilijk en gevaarvol hunne taak ook ware, 's Heeren woord niet wederspanning waren, maar met vrijmoedigheid de bevelen zijner teekenen en wonderwerken voor het aangezicht van Farao in het land van Cham uitvoerden.

Bij het vermelden der plagen over Egypte volgt de dichter niet in alles de historische orde, zooals wij die in Ex. 4—11 beschreven vinden. Met dichterlijke vrijheid noemt hij, vs. 28, het eerst de 9^{de} plaag der duisternis over gansch Egypteland, terwijl hij de 5^{de} en 6^{de} plaag, de pestilentie onder het vee en de booze zweren aan de menschen en het vee voorbijgaat. Zeker had de dichter voor die vrijheid zijne reden, maar welke die geweest zij, hebben wij niet kunnen opsporen.

Doch wat niet met moeite behoeft opgespeurd te worden, maar ook den oppervlakkigen lezer in het oog moet vallen, is, dat de dichter in deze 11 verzen tot 9 maal herhaalt, dat de Heere dit alles gedaan heeft: "Hij zond," "Hij keerde," "Hij sprak," "Hij maakte," "Hij sloeg," "Hij versloeg," enz.

Alles is voor den dichter 's Heeren werk en het zijne alleen, opdat Israël erkenne: "Zijne hand en niet de onze heeft ons verlost, Hem alleen zij de eere!"

Welgelukzalig allen, die zoo 's Heeren groote werken hebben leeren erkennen, en door den beteren Mozes, onzen Heere Jezus Christus, uit het diensthuis van zonde en satan verlost zijn, een diensthuis in zwaarte niet te vergelijken met Israëls wreede dienstbaarheid in Egypte. Meer nog dan Israëls verlossing kan er van deze verlossing gezegd worden: dat Hij, en Hij alleen, het gedaan heeft.

Na de vermelding van de gerichten des Heeren over de Egyptenaren, gaat de dichter over tot Israëls heugelijke verlossing, en hoe getrouw en veilig de Heere zijn volk geleid en in de landen der Heidenen, in Kanaän, gebracht heeft, opdat Hij zijn verbond met hunne vaderen bevestigde, en zij zijne inzettingen onderhouden en zijne wetten bewaren zouden.

Met weinige maar veelzeggende woorden gedenkt de heilige zanger die groote daden des Heeren, waarbij hij, gelijk in dezen ganschen psalm, met den meesten nadruk doet uitkomen, dat Hij, de Heere, de Verbonds-God van Israël, dit alles gedaan heeft.

37. En Hij voerde hen uit met zilver en goud; en onder hunne stammen was niemand, die struikelde.

38. Egypte was blijde, als zij uittrokken; want hunne verschrikking was op hen gevallen.

Het berooide en verdrukte volk trekt uit met zilver en met goud belaân. Welk een ommekeer heeft Israëls God gewrocht! Israël heeft dat zilver en goud niet met geweld of list aan de Egyptenaren ontruikt of ontroofd. Op goddelijken last, Exod. 3:22 en 11:2, hebben zij in den laatsten nacht een ieder van zijnen naaste gouden en zilveren voorwerpen geëischt, en met nadruk staat er, Exod. 12:36: "Daartoe had de Heere het volk genade gegeven in de oogen der Egyptenaren, dat zij hun hunne begeerte deden; en zij beroofden de Egyptenaren."

Zoo kon dan de heilige zanger naar waarheid getuigen: "En *Hij* voerde hen uit met zilver en goud." De Heere gaf aan zijn volk weder hetgeen hunne onderdrukkers van hen wederrechtelijk en wreed onthouden en ontruikt hadden. De Heere is hier de heilige Hersteller van het recht der armen en verdrukten tegenover het onrecht en het geweld hunner onderdrukkers.

Zoo treedt de Heere, als de Rechter der gansche aarde, tusschenbeide, in tijden dat onder de menschen het recht struikelt op de straten en het onrecht en het geweld het recht der armen vertreedt. Het verdrukte volk, dat op den Heere hoopt, mag zich hiermede troosten; hun recht is bij den Heere, en Hij zal zijnen vijanden de wrake vergelden. Lees hierbij Ezech. 39:1 —13.

"Egypte was blijde, als zij uittrokken; want hunne verschrikking was op hen gevallen." Hebben Farao en de Egyptenaren, in weerwil der vreeselijke gerichten des Heeren, zich verhard en geweigerd Israël te laten trekken, als de laatste plaag over hen komt, en alle eerstgeborenen in Egypte sterven, en er geen huis was waarin niet een doode was, dan staat de koning bij nacht op, en dringt bij Mozes aan met al zijn volk en met alles wat zij hebben Egypte te verlaten, "en de Egyptenaren hielden sterk aan bij het volk, haastende, om die uit het land te drijven: want zij zeiden: "Wij zijn allen dood!" Exod. 12:30 — 33.

Egypte was blijde, dat het van dit lastige volk en van hun vreeselijken God verlost was.

Zulk een einde hadden zij niet verwacht, op zulk eene uitkomst durfde Israël niet te hopen, maar Israëls God doet wonderen; wie kan zijnen wil wederstaan? Hij spreekt: "Ik zal werken, en wie zal het keeren?" En die God leeft nog.

- 39. Hij breidde eene wolk uit tot een deksel, en vuur om den nacht te verlichten.**
40. Zij baden, en Hij deed kwakkelen komen, en Hij verzadigde hen met hemelsch brood.
41. Hij opende eene steenrots, en er vloeiden wateren uit, die gingen door de dorre plaatsen als eene rivier.

In deze drie verzen vat de dichter weer alles samen wat de Heere voor zijn volk geweest is gedurende hunnen veertigjarigen zwerftocht in de woestijn. Van den uittocht zelf en van den wonderbaren doortocht door de Roode zee zwijgt de dichter, alleen zegt hij in vs. 37, “en onder hunne stammen was niemand die struikelde.”

Het is blijkbaar zijn oogmerk het veilige geleide en de trouwe zorg des Heeren voor zijn volk in het licht te stellen. Daarom herinnert hij aan de wolkkolom die Israël dekte en vooringing op hunne tochten door de woestijn, en aan de vuurkolom die voor hen de duisternis van den nacht verlichtte. Daarom zwijgt hij ook van Israëls murmureeringen, en in het gemeen van Israëls wederspanning in de woestijn, en gedenkt hij alleen de gewilligheid en getrouwheid des Heeren, die in weerwil van de overtredingen zijns volks, hunne beden hoorde, en hen verzadigde met hemelsch brood en hen overvloedig drenkte met water uit een steenrots.

- 42. Want Hij dacht aan zijn heilig woord, aan Abraham, zijnen knecht.**
43. Alzoo voerde Hij zijn volk uit met vroolijkheid, zijne uitverkorenen met gejuich.
44. En Hij gaf hun de landen der Heidenen, zoodat zij in erfenis bezaten den arbeid der volken.
45. Opdat zij zijne inzettingen onderhielden, en zijne wetten bewaarden. Halelujah!

De dichter komt terug op hetgeen hij vs. 8 — 10 verklaard had. Al het heil, Israël geschonken, vloeit enkel uit het vrijmachtig verbond Gods, uit het heilig woord der belofte aan Abraham, dat Hij in zijne onveranderlijke liefde en trouw blijft gedenken, opdat het zich niet op hunne gerechtigheden verheffe, maar alleen in den Heere roeme, en zijn naam verheerlijke.

Want zij zijn Egypte niet onder gewezen en geklag uitgedreven, maar de Heere “voerde hen uit met blijdschap en zijne uitverkorenen met gejuich; Exod. 15 en Jes. 35:10. Al hun druk en rouw, vanwege hunne harde dienstbaarheid, was vergeten en blijdschap was op de hoofden van de beminden des Heeren.

En Hij gaf aan het verdrukte en geplaagde slavenvolk de landen der Heidenen, en Hij deed hen den arbeid der volken als eene erfenis toekomen en bezitten.

En waartoe, met welk oogmerk verlost, verrijkte en verhief de Heere zijn volk zoo hoog? De dichter geeft er in het laatste vers het antwoord op. Niet om het tot een groot en machtig wereldvolk te maken, ook niet enkel om hen in aardsche weldaden en zegeningen te doen deelen, maar om een zedelijk, geestelijk oogmerk bij zijn volk te bereiken, “opdat zij zijne inzettingen onderhielden, en zijne wetten bewaarden.”

Dat is het hooge en heilige oogmerk Gods met alles wat de Heere voor en aan zijn volk gedaan heeft, ook wat hunne aardsche welvaart betrof, opdat Hij ze in den weg van ware geloofsgehoorzaamheid en erkenning van zijne weldaden de geestelijke en eeuwige zegeningen in den Messias zoude deelachtig maken. Want het verbond Gods met Israël was geen uitwendig verbond, waarin hun alleen aardsche en tijdelijke goederen werden toegezegd, maar het was in zijn wezen het genadeverbond in den Messias, waarvan de geestelijke en eeuwige goederen de hoogste zijn.

Daarom is dit lied ook een lofzang van het Israël van den Nieuwen dag. In de verlossing door Christus heeft het zijne volkomene vervulling gekregen, en roepen ook wij met de gemeente van den Ouden dag dankzeggende uit: “Halelujah, looft den Heere!”

PSALM 106

Een gebed van die in gevangenis zuchten.

Al begint deze psalm met de lofverheffing “Hallelujah! looft den Heere,” toch is het geen blijde lofzang, maar een boetpsalm van hen die in gevangenis zuchten.

Het zijn de weggevoerden naar Babel, die in dezen psalm met ootmoedige schuldbelijdenis van hunne en hunner vaders ongerechtigheden tot den Heere, hunnen God, roepen: “verlos ons, Heere, onze God! en verzamel ons uit de Heidenen,” vs. 47.

Het woord des Heeren, Hos. 5:15, “Ik zal henegaan en keere weder tot mijne plaatse, totdat zij zichzelf schuldig kennen en mijn aangezicht zoeken; als hun bange zal zijn, zullen zij Mij vroeg zoeken” dat woord is in vervulling gekomen, wij hooren het in dezen psalm.

De tuchtiging des Heeren over zijn volk in Babel, heeft onder de genadige werking des Heiligen Geestes haar oogmerk bereikt, ten tijde als de zeventig jaren der ballingschap ten einde liepen, toen ook Daniël met gebed en smeekingen, met vasten, in zak en asch zich voor het aangezicht des Heeren stelde, Dan. 9:2, 3.

De overwinning van Kores, den koning van Perzië, op het machtige Babel, dat Israël gevangen hield, deed voor het gevangen Zion het morgenrood der verlossing dagen, en hoopvol op de goedertierenheid en de mogendheden des Heeren smeekte zij met oprechte en ootmoedige schuldbelijdenis om verlossing en wederkeering uit Babel.

Het is alzoo een boetpsalm Israëls, maar die getuigt van in waarheid verbrokene en verslagene harten, waarin het licht en de blijde hope der genadige verlossing des Heeren doorbreekt.

Die hope spreekt zich in het begin en het einde van den psalm uit, vs. 1 — 5 en vs. 44-48. Tusschen die beiden vinden wij de hartgrondige schuldbelijdenis, vs. 6 — 43, als het eigenlijke lichaam van dezen psalm.

Lezen wij dezen ootmoedigen en tegelijk geloovigen en hoopvollen boetpsalm.

1. **Hallelujah! Looft den Heere; want Hij is goed; want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.**
2. **Wie zal de mogendheden des Heeren uitspreken, al zijnen lof verkondigen?**
3. **Welgelukzalig zijn zij, die het recht onderhouden, die ten allen tijde gerechtigheid doet.**
4. **Gedenk mijner, o Heere! naar het welbehagen tot uw volk; bezoek mij met uw heil;**
5. **Opdat ik aanschouwe het goede uwer uitverkorenen; opdat ik mij verblijde met de blijdschap uws volks; opdat ik mij beroeme met uw erfdeel.**

Dit begin, deze aanhef, stemt geheel overeen met het einde van den psalm.

De dichter begint met in naam der geheele gemeente luide den lof des Heeren te verkondigen vanwege zijne goedheid en mogendheden.

“Hallelujah! zingt den Heere, looft den Heere, want Hij is goed.” De goedheid Gods is de altijd vloeiende bron zijner goedertierenheden, liefde, genade en barmhartigheid, die Hij allerbijzonderst in Christus geopenbaard en bewezen heeft. “Zij is in der eeuwigheid,” zij is in Hem zonder begin en daarom ook zonder einde over zijn volk, dat Hij heeft liefgehad met eene eeuwige liefde.

En nevens de goedertierenheid roemt de dichter de “mogendheden” des Heeren, de

openbaring en betooning van zijne almacht, in al de groote en doorluchtige daden waaraan de geschiedenis, bovenal de geschiedenis van Israël, zoo rijk is.

De grootheid der mogendheden gaat elk begrip te boven; er is geen hart of mond die haar kan uitspreken, bekwaam om zijnen lof naar waarde te verkondigen.

En die beide, 's Heeren goedertierenheid en macht, dat Hij kan en wil, wat Hij aan Israël zoo menigmaal bewezen heeft, zijn de grondzuilen van des dichters geloof en hoop, dat Hij ook nu zijn schuldig Zion weer verlossen zal als in de dagen vanouds.

En dat geloof en die hope zijn in hun aard en wezen heilig, het is niet het ijdel vertrouwen der goddeloozen, noch de bedriegelijke hope van den huichelaar, zie vs. 3.

Het is het geloof en de hoop dergenen, die “het recht onderhouden,” en desgenen die “ten allen tijde gerechtigheid doet.” Dezulken roemt de dichter “welgelukzalig,” hun geloof en hoop zal niet beschaamd worden. Hij geeft den wensch van allen die Hem vreezen, hun bede heeft Hij nimmer afgewezen.

Dit is het, wat den dichter, hoe schuldig hij en zijn volk ook mogen zijn, vrijmoedigheid geeft om te bidden: “Gedenk mijner, o Heere! naar het welbehagen tot uw volk; bezoek mij, met uw heil,” vs. 4.

Het welbehagen des Heeren tot zijn volk, die vrije verbondsliefde van Israëls God tot het volk, door Hem uitverkoren, is de hechte grond, waarop de dichter pleit en bidt: “bezoek mij met uw heil.”

En hij heeft er, vs. 5, een drietal heilige redenen voor. Ten eerste is het hem te doen, om “het goede van Gods uitverkorenen te aanschouwen,” dat is: om met verlichte oogen des verstands in te zien in de lieflijkheid en goedertierenheid des Heeren, die te bewonderen, te aanbidden, en er dadelijk in te deelen, hetzelfde wat de dichter van Ps. 27:4 zoo ernstig begeerde en zocht.

Ten tweede, “opdat ik mij verblijde in de blijdschap uws volks.” Hij begeert te deelen in de heilige en onuitsprekelijke geestelijke blijdschap van 's Heeren volk, met hen op te springen van vreugde in God, in Wien al zijn heil is.

Ten derde, “opdat ik mij beroeme met uw erfdeel.” Dat erfdeel roemt niet in zichzelf maar in den God zijns heils; het roemt: “in God is mijn heil en mijne eere, mijn toevlucht is in God.”

En op deze geloovige en hoopvolle beden volgt nu des dichters ootmoedige en hartgrondige schuldbelijdenis, die hij in de gemeenschap met de geheele gemeente Israëls voor het aangezicht des Heeren uitspreekt van vs. 6—43.

Zalig wie zoo zijne schuldbelijdenis voor God mag inleiden; in diens verbroken en verslagen hart is het licht van een oprecht geloof ontstoken, dat zich vastklemt aan de goedertierenheden Gods in Christus, en Hij Die getrouw en rechtvaardig is, zal gewisselijk al zijne zonden vergeven en hem reinigen van al zijne ongerechtigheden.

Geheel in den geest van Daniels gebed, hfdst. 9, hooren wij de gemeente Israëls in Babel hunne en hunner vaders ongerechtigheden, van vs. 6-43, ootmoedig belijden.

Wat Mozes, Lev. 26:41 en Deut 30:1, voorzegd had, dat Israël, wanneer de Heere het om hunne zonden onder alle volken verdreven had, zich weer bekeeren zou tot den Heere, hunnen God, dat zien wij hier in vervulling komen.

De dichter, als lid van het volk Gods van zijn tijd en alle vorige tijden, doet hier belijdenis van zijne en zijns volks ongerechtigheden tegen den Heere. Hij begint, vs. 7 — 12 met hun weerspannig gedrag in Egypte, en gaat voort met te belijden hoe dikwijls zij in de woestijn murmureerden en overtraden tegen den Heere, vs. 13 — 33; terwijl zij, in Kanaän gekomen,

de maat hunner ongerechtigheden vol maakten, vs. 34—43, en dit tegenover al de goedertierenheid, lankmoedigheid en groote verlossingsdaden des Heer en.

6. **Wij hebben gezondigd, mitsgaders onze vaders; wij hebben verkeerdelijk gedaan; wij hebben goddelooslijk gehandeld.**
7. **Onze vaders in Egypte hebben niet gelet op uwe wonderen; zij zijn der menigte uwer goedertierenheden niet gedachtig geweest; maar zij waren wederspanning aan de zee, bij de Schelfzee.**
8. **Doch Hij verloste hen om zijns naams wil, opdat Hij zijne mogendheid bekend maakte.**
9. **En Hij schold de Schelfzee, zoodat zij verdroogde, en Hij deed hen wandelen door de afgronden, als door eene woestijn.**
10. **En Hij verloste hen uit de hand des haters, en Hij bevrijdde hen van de hand des vijands.**
11. **En de wateren overdekten hunne wederpartijders; niet een van hen bleef over.**
12. **Toen geloofden zij aan zijne woorden; zij zongen zijnen lof.**

Aan de belijdenis, vs. 6, ligt de éénheid en gemeenschap van al het volk Gods door alle tijden heen ten grondslag. Gelijk allen en ieder geloovige in Christus gemeenschap hebben aan alle weldaden van het genadeverbond, zoo ook staan zij niet elk voor zich schuldig voor hunne persoonlijke overtredingen, maar ook voor de zonden der gemeenschap waarin zij staan. Het is één lichaam; de hand kan niet zeggen: de overtredingen van den voet raken mij niet.

De dichter is van deze waarheid diep doordrongen, daarom herhaalt hij niet slechts tot driemaal “wij,” maar voegt er ook aan toe “mitsgaders onze vaders.” Als Daniël, bijna met dezelfde woorden, zie Hfdst. 9:5 van diens profetieën, doet hij belijdenis van zijne en zijns volks zonden en overtredingen, en het is ons als hoorden wij de gemeente Israëls bij Jes. 64:6 bekennen: “Doch wij allen zijn als een onreine, en al onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed; en wij allen vallen af als een blad, en onze misdaden voeren ons weg als een wind.”

Aan zulk eene schuldbelijdenis der gemeente Gods heeft de Heere een welgevallen; een volk dat zich schuldig kent voor zijn aangezicht is Hem aangenaam en verhoort Hij.

In historische orde begint de dichter met der vaders boos gedrag, nog zijnde in Egypte, vs. 7, “Onze vaders in Egypte hebben niet gelet op uwe wonderen;” zij spraken tot hunne verlossers, tegen Mozes en Aäron, toen dezen tot Farao in den naam des Heeren gezegd hadden: “laat mijn volk trekken,” “de Heere zie op u en richte het,” Exod. 5:21, alsof zij hun verderf en niet hunne verlossing zochten. Zoo weinig hadden zij een hart om op de wonderen des Heeren te letten, die Mozes en Aäron reeds gedaan hadden.

En als zij, nadat de Heere Egypte met zoovele plagen gestraft, en hun zijne “goedertierenheid” zoo rijkelijk bewezen had, vóór de Roode Zee stonden, dan gedenken zij die niet, maar zijn ze “wederspanning” en spreken tot Mozes: “Hebt gij ons daarom, omdat er in Egypte gansch geene graven waren, weggenomen, opdat wij in deze woestijn zouden sterven?” Exod. 14:11.

En toch verloor hen de Heere niet, “doch Hij verloste hen om zijns naams wil, opdat Hij zijne mogendheid bekendmaakte,” vs. 8. De Heere wil zijn naam groot maken en zijne mogendheid verheerlijken in Israëls verlossing, en daarom ontfermt Hij Zich over zijn volk, ook als zij zich snood en ondankbaar tegen Hem vergrijpen. De eere van ’s Heeren naam is te nauw verbonden aan de redding en behoudenis van zijn volk, “om mijns naams wille,” spreekt de Heere, “zal Ik u genadig zijn, en mijn toorn over u ten goede bedwingen.”

En van die genadige en wonderbare verlossing, vs. 9 en 10, “Hij schold de Schelfzee,” de wateren van de Roode Zee, “en deed hen wandelen door de afgronden,” als langs een veilig pad, en alzoo “verloste” en “bevrijdde” Hij hen “uit de hand des haters en des vijands.” En daarentegen, vs. 11, “overdekten de wateren hunne tegenpartijders,” de Egyptenaren kwamen allen om, “niet een van hen bleef over,” Exod. 14:21-31.

“Toen geloofden zij,” voor een oogenblik, “aan zijne woorden, en zongen” aan gene zijde der Roode Zee, “zijn lof,” waarin Mozes hen voorging, en wat door Mirjam, de profetes, Aärons zuster en al de vrouwen met trommelen en met reien beantwoord werd, Exod. 15:1—21.

13. Doch zij vergaten haast zijne werken; zij verbeidden naar zijnen raad niet.

14. Maar zij werden belust met lust in de woestijn, en zij verzochten God in de wildernis.

15. Toen gaf Hij hun hunne begeerte; maar Hij zond aan hunne zielen eene magerheid.

“Doch zij vergaten haast zijne werken;” wel een bewijs dat het geloof geene wortel geschoten had in hunne harten, en dat zij niet geloofden, tenzij en zoolang zij wonderen zagen, evenals het geslacht van Jezus' dagen, Joh. 4:48. En hiermede staat het tweede lid van vs. 13 in verband; “zij verbeidden zijnen raad niet.” Het geloof verbeidt, het wacht in vertrouwen op Gods Woord, op het einde van Gods wegen, en wordt niet beschaamd, Rom. 10:11. Maar het ongelooft is ongeduldig en verzoekt God.

Daarom volgt er vs. 14, “Maar zij werden belust met lust in de woestijn, en zij verzochten God in de wildernis,” zie de geschiedenis Exod. 16 en Num. 11. Uit dat “belust met lust” spreekt hun vleeschelijke zin en genegenheid; het ongelooft voedt het vleesch tot begeerlijkheid, en stout en snood ondankbaar verzoeken, beproeven zij de almacht Gods.

“Toen gaf Hij hun hunne begeerte,” niet éénen dag, noch twee dagen, noch vijf, noch tien, noch twintig dagen, tot eene geheele maand toe, Num. 11:19, 20, maar niet in 's Heeren gunst, zij zouden de straf, de gevolgen van hunne murmureering dragen; “maar Hij zond aan hunne zielen eene magerheid.” Er is onder de uitleggers over de beteekenis der woorden “magerheid aan hunne zielen” verschil. Sommigen verklaren het van eene geestelijke magerheid door de betooning van Gods toorn en het intrekken van zijne gunst jegens zijn volk; anderen, waartoe ook onze kantteekenen behooren, van eene lichamelijke uittering, waaraan zij stierven, en nemen dan het woord “zielen” in den zin van “personen,” zooals dit meermalen in de Schrift voorkomt.

Wij meenen, dat de “magerheid” die God aan hun zond, zoowel over hunne ziel als over hun lichaam kwam, die beiden zijn hier niet te scheiden; lichamelijke plagen als gevolgen van 's Heeren toorn treffen niet alleen het lichaam maar ook den geest. De ervaring bevestigt dit, zie onder meer Ps. 6 en 38.

De dichter gaat voort met de opsomming en belijdenis van der vaderen ongelooft, ongehoorzaamheid en murmureering tegen den Heere; waardoor zij Hem menigmaal tot toorn verwekten, hoewel Hij, lankmoedig zijnde, hun telkens weder genadig was, en zijn volk niet ganschelijk verloorf.

16. En zij benijdden Mozes in het leger, en Aäron, den heilige des Heeren.

17. De aarde deed zich open, en verslond Dathan, en overdekte de vergadering van Abiram.

18. En een vuur brandde onder hunne vergadering, eene vlam stak de goddeloozen aan brand.

De opstand van Dathan, Korach en Abiram — zie Num. 16 en 17 — is de revolutie uit den

wortel des ongeloofs, die zich stelt tegen de van God verordende machten in Kerk en Staat.

Dathan en Abiram, de hoofden der opstandelingen, zonen van Ruben, Jakobs eerstgeborene, ontevreden over de vernedering van hun stam, “benijdden,” betwistten Mozes het oppergezag “in het leger,” dat is: het burgerlijk gezag en bestuur over het volk, en eischten dit voor zich op.

En Korach, de Leviet, met zijn twee honderd vijftig medestanders, betwistten aan Aäron, “den heilige des Heeren,” aan hem, wien de Heere afgezonderd en gezalft had tot Hoogepriester, zijne geestelijke waardigheid.

“Het is te veel voor u,” zoo spreken zij tot Mozes en Aäron, “want deze gansche vergadering, zij allen, zijn heilig, en de Heere is in het midden van hen; waarom dan verheft gijlieden u over de gemeente des Heeren?”

Maar een vreeselijk oordeel des Heeren verdelgde die onverlaten.

“De aarde opende haren mond, en verslond Dathan en Abiram met hunne huizen en alle menschen, die Korach toebehoorden, en al de have,” Num. 16:32, en vs. 35. “Daartoe ging een vuur uit van den Heere, en verteerde die twee honderd vijftig mannen, die reukwerk offerden.”

De dichter noemt hier, in aansluiting aan Num. 16:25, Deut. 11:6 en Num. 26:10, Korach niet. Onze kanteekenaars zeggen hiervan op Num. 16:32, “uitgezonderd de zonen van Korach, welke niet zijn opgekomen, dienende misschien in dezen tijd in de tente der samenkomst, en van het oproerig voornemen huns vaders niet wetende of immers hetzelfde niet toestaande.” Want 1 Kron. 6:22 en 37 worden de zonen van Korach onder de Levieten geteld.

Maar die opstand tegen Mozes en Aäron is nog niet het zwaarste misdrijf van Israël in de woestijn; reeds hadden zij zich aan Horeb zwaarder bezondigd, onmiddellijk tegen den Heere, hunnen God zelf.

- 19. Zij maakten een kalf bij Horeb, en zij bogen zich voor een gegoten beeld.**
- 20. En zij veranderden hunne Eer in de gedaante van eenen os, die gras eet. Zij vergaten God, hunnen Heiland, Die groote dingen gedaan had in Egypte;**
- 21. Wonderdaden in het land van Cham; vreeselijke dingen aan de Schelfzee.**
- 22. Dies Hij zeide, dat Hij hen verdelgen zou, ten ware Mozes, zijn uitverkorene, in de scheure voor zijn aangezicht gestaan had, om zijne grimmigheid af te keeren, dat Hij hen niet verdierf.**

De dichter stelt vs. 19—22 door de tegenstellingen die hij maakt, zoo beschamend en vernederend mogelijk, Israëls onzinnig, ondankbaar en schuldig gedrag ten toon.

Onzinnig waren zij, toen zij hunne Eere, den Heerlijken God Israëls, veranderden in een gegoten beeld, in de gedaante van een kalf, van een os, die gras eet. Op het voorbeeld der Egyptenaren werd een ploegstier hun god, voor wien zij zich bogen, zie Exod. 32:1-6.

Ondankbaar “vergaten zij den Heere, hunnen Heiland”, Die “groote dingen,” “wonderdaden” “vreeselijke dingen” in Egypte en aan de Schelfzee tot hunne verlossing gedaan had. En die God, Die Zich verheerlijkt had aan de goden der Egyptenaren, verwisselen zij met die nietige afgoôn van het land van Cham, en werpen den Heere achter hunnen rug.

Hoe strafschuldig aan de hoogste majesteitsschennis zijn zij! Israël doet, wat geen der Heidensche volken ooit gedaan heeft: het wisselt zijn God in voor andere goden.

Daarom wil de Heere hen in zijn toorn verteren, “dies zeide Hij, dat Hij hen verderven zou,”

Exod. 32:10. Alleen op de voorbede van Mozes, Exod. 32:11 — 14, berouwt het den Heere, en “keert Hij Zich van zijne grimmigheid af, dat Hij hen niet verdierf.” Als een held, die in een belegerde stad het doorgebroken deel der muur met zijn lichaam dekt, zoo staat Mozes, ’s Heeren uitverkorene, in de breuke, in de bresse met zijne voorbede voor ’s Heeren aangezicht om Diens toorn over Israël af te keeren, dat Hij hen niet verdierf.

Maar noch de genadige vergeving van hun God, noch de liefde van Mozes voor hun behoud, zijn in staat dit dwaas en onzinnig, ondankbaar en weerspanning geslacht tot inkeer te brengen; nog gaan zij voort in hun ongeloof, en weigeren zij te hooren naar ’s Heeren woord.

24. Zij versmaadden ook het gewenschte land; zij geloofden zijn woord niet.

25. Maar zij murmureerden in hunne tenten; naar de stem des Heeren hoorden zij niet.

26. Dies hief Hij tegen hen zijne hand op, zwerende, dat Hij hen nedervellen zou in de woestijn;

27. En dat Hij hun zaad zou nedervellen onder de Heidenen, en hen verstrooien zou door de landen.

Te Kades, in de woestijn Paran, weigert het geslacht, dat uit Egypte getogen was, voort te trekken om in te gaan in Kanaän, het land, vloeierende van melk en honig, dat de Heere hun en hunnen vadersen zoo menigmaal en met zoo vele getrouwe beloften gezworen had te zullen geven, zie Num. 13 en 14.

Boven al hunne zonden doen zij nog deze toe: “zij versmaden,” verachten en verwerpen “het gewenschte land,” staan tegen Mozes op, en willen een hoofd opwerpen en wederkeeren naar Egypte.

Hier, te Kades, spreekt hun hardnekkig ongeloof zich op het stoutste uit, “zij geloofden zijn woord niet.” Zij leenen veel liever gehoor aan het kwaad gerucht der verspieders, en weigeren gehoor te geven aan de stem des Heeren, Die tot hen door Jozua en Kaleb sprak, Num. 14:1—10.

“Dies hief de Heere tegen hen zijne hand op,” dat is: Hij zwoer, “dat Hij hen verdelgen zou,” Num. 14:11, 12, 30. En niet slechts dit geslacht zou vallen in de woestijn, maar ook hun zaad, indien het in de wegen hunner vadersen wandelde, “zou de Heere nedervellen onder de Heidenen en hen verstrooien door de landen,” Deut. 28:15 vv.; Lev. 26:33 en 38.

Lees hierbij Hebr. 3:7 tot hfdst. 4:1—3; want al wat te voren geschreven is, dat is tot onze leering en waarschuwing geschreven; en deze dingen zijn geschied ons tot voorbeelden, opdat wij geenen lust tot het kwade zouden hebben, 1 Kor. 10:5, 6. “En wij zien, dat zij niet hebben kunnen ingaan vanwege hun ongeloof.”

Heeft de dichter tot vs. 27 het ongeloovig en wederspanning gedrag der vadersen beleden, van het geslacht dat om zijn ongeloof niet in Kanaän is ingegaan, maar gedurende de 38-jarige omzwerving gevallen is in de woestijn; in vs. 28 tot 39 gaat hij voort te belijden, dat hunne kinderen, het nieuwe geslacht, dat de Heere zoo genadig gespaard had, het helaas, niet beter maakten dan hunne vadersen.

28. Ook hebben zij zich gekoppeld aan Baäl-Peor, en zij hebben de offeranden der dooden gegeten.

29. En zij hebben den Heere tot toorn verwekt met hunne daden, zoodat de plaag eene inbreuk onder hen deed.

30. Toen stond Pinehas op, en hij oefende gericht, en de plaag werd opgehouden.

31. En het is hem gerekend tot gerechtigheid, van geslacht tot geslacht tot in eeuwigheid.

Het was in het laatste jaar, te Sittim, — zie Num. 25:1 tot 13 — dat het nieuwe geslacht den toorn des Heeren tegen hen deed ontsteken. Het maakte zich schuldig aan hoererij met de doch-

teren der Moabieten en aan gruwelijke afgoderij; “zij koppelden zich aan Baäl-Peor,” en, genoodigd tot de slachtofferen van de goden der Moabieten, hebben zij de offeranden der dooden gegeten.”

De afgod der Moabieten, anders Kamosch geheeten, Num. 21:19, wordt hier naar de plaats zijner vereering den berg Peor, Num. 23:28, Baäl, Heer van Peor, genoemd.

“De offeranden der dooden,” die de kinderen Israëls daar aan de afschuwelijke en ontuchtige offermaaltijden gegeten hebben, zijn de offeranden der doode goden, Ps. 115:5; 1 Cor. 12:2, die de dichter hier alzoo noemt in tegenstelling van den levenden God Israëls, den eenig Waarachtige, Dien Israël hier zoo schandelijk hoonde en verwierp. Het was op den boozen en arglistigen raad van den goddeloozen Bileam, dat de koning der Moabieten de kinderen Israëls op zijne afgodische en ontuchtige feesten noodigde, opdat zij zich daar bezondigen zouden, en alzoo den toorn des Heeren over zich brengen zouden, wat Bileam tevergeefs gepoogd had, Num. 3:16, verg. met Openb. 2:14.

Een vreeselijke plaag, een pest, maakt een inbreuk onder de kinderen Israëls, en 24000 dier ontuchtige onverlaten sterven aan die plaag.

Zoo heiligde de Heere Zich in zijnen toorn aan Israël, maar gaf Hij tegelijk zijne hooge goedkeuring over de ijverdaad van Aärons zoon, Pinehas, als deze “gerichte oefende” over den onbeschaamden ontuchtigen Israëliet en de Midianietische hoere, Num. 25:8, “en de plaag werd opgehouden”; “en het is hem gerekend tot gerechtigheid van geslacht tot geslacht tot in eeuwigheid.”

Men versta deze woorden niet alsof Pinehas toen voor God gerechtvaardigd, vrijgesproken werd, in den zin waarin Paulus, Rom. 4, van de rechtvaardigmaking des zondaars voor God spreekt; maar alzoo gelijk onze kanteekenaren bij deze woorden aan teekenen: “dat is, de Heere rekende het hem tot eene wettelijke, goede en loffelijke daad, door het ingeven des Heiligen Geestes, alhoewel buiten zijn gewoon beroep gedaan, God hem zulks genadiglijk beloonende, Num. 25:11 enz. waardoor hij getuigenis kreeg, dat hij een kind Gods was.”

De Heere beloont Pinehas' daad door aan hem zijn verbond des vredes te geven, dat is aan hem en zijn zaad het verbond van het eeuwige priesterschap te verzekeren, totdat de Messias zou komen, Num. 25:12, 13.

Zoo hebben wij in deze verzen, als bij tegenstelling, de betooning van Gods straffende gerechtigheid aan zijn schuldig volk en van zijne beloonende rechtvaardigheid aan Aärons zoon, die voor de eer zijns Gods zoo voorbeeldeloos geijverd had. Het is duidelijk het oogmerk des dichters dit laatste bovenal te doen uitkomen tot aanmoediging zijner tijdgenooten, om niet te vertragen in het ijveren voor den naam en de eere des Heeren, want Jehova, hun God, zal, evenals aan Pinehas, zijn woord bevestigen: die Mij eeren zal Ik eeren.

Maar nog is de dichter niet aan het einde van Israëls wederspanning gedrag in de woestijn, nog heeft hij tot zijn smart het twistwater te Kades Barnea te gedenken, Num. 20:1—13

32. Zij maakten Hem ook zeer toornig aan het twistwater, en het ging Mozes kwalijk om hunnentwil.

33. Want zij verbitterden zijnen geest, zoodat hij wat onbedachtelijk voortbracht met zijne lippen.

Tweemaal twist Israëls met Mozes, omdat er geen water is om te drinken; de eerste maal bij het begin van den uittocht, Exod. 17, en de tweede reize in het laatste jaar van hun zwerftocht door de woestijn. En hoewel er veel overeenkomst tusschen de beide gebeurtenissen is, zijn beiden toch genoeg onderscheiden om niet dezelfde gebeurtenis te zijn.

Reeds het verschil van tijd, waarin zij zijn voorgevallen; bijna 40 jaren liggen er tusschen die gebeurtenissen, wat duidelijk uit de mededeeling in Exodus en Numeri blijkt. Ook de plaatsen zijn verschillend; de eerste maal is Israël gelegerd te Rafidim bij Horeb, en de tweede maal te Kades Barnea, aan de grenzen der Édomieten. Dat de beide plaatsen Meriba, twist, genoemd worden, geschiedt, omdat het volk zoo hier als daar met Mozes getwist heeft.

Maar wat vooral tot bewijs dient, is het verschillend gedrag van Mozes bij gelegenheid dier twee gebeurtenissen. Het is te Kades Barnea en niet te Rafidim, dat het volk “Mozes toornig maakt”, dat “zij zijnen geest verbitterden”, en het “Mozes kwalijk ging om hunnentwil”, en de man Gods, de zachtmoedige Mozes, “wat onbedachtelijk voortbracht met zijne lippen.”

Er spreekt uit de woorden des dichters een gevoel van mededoogen met Mozes, dien getrouwen dienaar des Heeren, die, was hij niet onschuldig voor den Heere, toch niet uit zichzelf maar door de twisting des volks tot onheiligen toorn verwekt werd. Daarom heet het ook: het ging Mozes kwalijk “om hunnentwil.” Het volk is hier als overal de hoofdschuldige, ook als de Heere Zich rechtvaardiglijk aan Mozes heiligt, omdat hij den Heere niet geheiligd heeft voor de oogen van Israël.

Wij zijn hier aan het einde van Israëls boos en ongeloovig gedrag in de woestijn; de kinderen, wij zagen het, gaan op het zondig dwaalspoor hunner vaders voort, en zullen dit blijven doen ook als zij het gewenschte land in bezit hebben genomen. En dat de dichter de vaders zijns volks niet te zwaar beschuldigd heeft, dat hooren wij uit Mozes' laatste rede, Deut. 31:27, “Want ik ken uwe wederspanning en uwen harden nek. Ziet, terwijl ik nog heden met ulieden leve, zijt gij wederspanning geweest tegen den Heere; hoeveel te meer na mijnen dood!”

Neen, niet om Israëls gerechtigheid, noch om de oprechtheid van hun hart, heeft de Heere hen gespaard en in dat goede land gebracht, maar om het woord te bevestigen, dat de Heere, hun God, aan hunne vaders Abraham, Izak en Jakob gezworen had.

Vrijwillig heeft God Israël liefgehad; Hij maakt met zijn volk geen einde, ook als Hij het om hunne zonde menigmaal en zwaar tuchtigt; want de wortel van dit volk is de Messias, Die het draagt, en uit Wien naar Gods raad eenmaal het heil voor Israël en de Heidenwereld zal voortspruiten.

Welk een diepte des rijkdoms en der kennisse Gods! hoe ondoorzoekelijk zijn zijne oordeelen en onnaspeurlijk zijne wegen!

Met vs. 37 krijgen wij weer eene lange en zwarte lijst van Israëls overtredingen, sinds de Heere hen in hun schoon erfdeel gebracht had.

- 34. Zij hebben die volken niet verdelgd, die de Heere hun gezegd had;**
- 35. Maar zij vermengden zich met de Heidenen, en leerden derzelve werken.**
- 36. En zij dienden hunne afgoden, en zij werden hun tot eenen strik.**
- 37. Daarenboven hebben zij hunne zonen en hunne dochteren den duivelen opgeofferd.**
- 38. En zij hebben onschuldig bloed vergoten, het bloed hunner zonen en hunner dochteren, die zij den afgoden van Kanaän hebben opgeofferd; zoodat het land door deze bloedschulden is ontheilgd geworden.**
- 39. En zij ontreinigden zich door hunne werken, en zij hebben gehoereerd door hunne daden.**

Dat is de schuldige en droeve geschiedenis van Israëls ongehoorzaamheid en van zijn snooden afval van den Heere, hun Verlosser.

Israël moet den Heere een heilig volk zijn; het mag zich niet vermengen met de afgodische en onreine natuervolken, die het land, dat zij in bezit zullen nemen, verontreinigd hebben door

hunne afgoderij en hoerij. Zij mogen er geene gemeenschap mede hebben, zoo weinig dat de Heere hun integendeel herhaaldelijk en op het strengst bevolen had die volken geheel te verdelgen, Exod. 23:32, 33; Num. 33:52; Deut. 7:2.

Maar “zij hebben die volken niet verdelgd,” Richt. 1:19, 21, 30 en 32. Zij beginnen met ongehoorzaam te zijn aan het bevel des Heeren; traagheid en vreeze weerhouden hen de nog overgeblevene volken geheel uit te roeien, en zij en hunne goden worden naar 's Heeren rechtvaardig oordeel tot een strik voor Israël. Richt. 2:1-3.

“Zij vermengden zich met de Heidenen;” zij namen de dochteren der volken voor hunne zonen, en gaven hunne dochteren aan de zonen der afgodische Heidenen, alzo vermengde zich het heilige zaad met de onreine volken van Kanaän, die ze hadden moeten verdrijven.

En de heillooze en verderfelijke gevolgen konden niet achterblijven: zij “leerden derzelver werken, en zij dienden hunne afgoden.” “Zij verlieten den Heere en dienden Baäl en Astharoth,” bekoord en verleid door de begeerlijkheden der ontucht, zoo nauw aan de afgoderij verbonden, en maakten het erger dan de Heidenen, die hun tot een strik en een val waren.

Maar het was dit dwaze en schuldige volk niet genoeg, dat zij zichzelf onteerden en verdierven, “daarenboven hebben zij hunne zonen en dochteren den duivelen geofferd.”

De afgoderij is “duivelendienst”; ook Paulus zegt, 1 Cor. 10:20, “hetgeen de Heidenen offeren, zij den duivelen offeren.” Satan, de overste dezer wereld, de god dezer eeuw, is de god dien de Heidenen dienen. Zijn de beelden hunner afgoden van hout en steen, en daarom doode goden, toch is hun god een wezen, een persoonlijkheid, de duistere macht des satans, die tegen den levenden en waarachtigen God heerscht in en over de van God afvallige menschheid.

Aan die verschrikkelijke en wreede macht brengt Israël zijne zonen en dochteren, die den Heere toebehooren ten offer; zij brengen ze den Moloch, en laten ze door het vuur gaan.

Kan het erger, “zij vergieten onschuldig bloed, het bloed hunner zonen en dochteren!” Het land wordt door hunne bloedschulden ontheiligd, “en zichzelf verontreinigen zij door hunne werken, zij hebben gehoereerd door hunne daden.”

- 40. Dies is de toorn des Heeren ontstoken tegen zijn volk, en Hij heeft eenen gruwel gehad aan zijn erfdeel.**
- 41. En Hij gaf hen in de hand der Heidenen, en hunne haters heerschten over hen.**
- 42. En hunne vijanden hebben hen verdrukt, en zij zijn vernederd geworden onder hunne hand.**
- 43. Hij heeft hen menigmaal gered; maar zij verbitterden Hem door hunnen raad, en werden uitgeteerd door hunne ongerechtigheid.**

Wat de dichter in deze verzen zegt, behoeft door ons niet in de bijzonderheden uit de geschiedenis aangewezen of bewezen te worden. De geschiedenis is daar, en overvloedig bekend, hoe de Heilige Israëls Zich over zijn volk vertoorn heeft, hen overgaf in de hand hunner vijanden, wier goden zij gediend hadden, en hoe hunne haters de ijzeren roede werden, in de hand des Heeren, om wreedelijk over hen te heerschen. Denk aan de dagen der Richteren tot op Saul en David; denk aan de tijden van afval onder de koningen van Israël en Juda tot de wegvoering naar Assyrië en Babel.

“En heeft Hij hen menigmaal gered,” als zij in den nood tot Hem riepen, door richters, die Hij verwekte, en door dappere en godvruchtige koningen, die Hij hun gaf; toch weken zij welhaast boos en ondankbaar van Hem af, “zij verbitterden Hem door hunnen raad, en werden uitgeteerd door hunne ongerechtigheid.”

Maar de dichter kan hiermede niet eindigen; schoon zwaar getergd, blijft de Heere voor zijn volk, gedachtig aan zijn verbond, lankmoedig en genadig.

44. Nochtans zag Hij hunne benauwdheid aan, als Hij hun geschrei hoorde.

45. En Hij dacht tot hun beste aan zijn verbond, en het berouwde Hem, naar de veelheid zijner goedertierenheden.

46. Dies gaf Hij hun barmhartigheid voor het aangezicht van allen, die hen gevangen hadden.

Ook dit is geschiedenis; de Heere is naar zijne oneindige goedertierenheid des ontfermings over zijn volk niet moede geworden. Het oog zijner ontferming bleef op hen geslagen; in al hunne benauwdheden was Hij mede benauwd, en hoorde Hij hun geschrei. Dan gedacht zijn bewogen harte, aan zijn verbond hun ten beste, redde Hij hun uit de benauwdheid, of verlichtte Hij hun zwaren druk, zoodat zij barmhartigheid vonden voor het aangezicht van allen die hen gevangen hielden.

De dichter gedenkt hierbij dankend wat de Heere voor zijn volk in Babel was, zoowel door den invloed van Daniël, dien zeer gewenschten man, als door de gunsten der Perzische koningen, die Babel aan zich onderworpen hadden.

Daarom kan hij ook eindigen met de geloovige en hoopvolle bede:

47. Verlos ons, Heere, onze God! en verzamel ons uit de Heidenen, opdat wij den naam uwer heiligheid loven, ons beroemende in uwen lof.

Het einde beantwoordt aan het begin. Met “Halelujah, looft den Heere!” is die ootmoedige bidder, die geene van Israëls zonden bedekt heeft, begonnen, en met eene bede, om Israëls verlossing, Gode tot lof en eer, kan hij eindigen.

Hoe gepast is dan hier het slotwoord op het vierde boek der psalmen:

48. Geloofd zij de Heere, de God Israëls, van eeuwigheid en tot in eeuwigheid; en al het volk zegge: Amen, Halelujah!

PSALM 107

Het gevangen Zion is verhoord.

Wat de dichter van Ps. 65 dankend en aanbeddend erkende: “Gij hoort het gebed,” dat vinden wij in dezen psalm, in verband met den vorigen, treffend bevestigd.

Het gevangen Zion heeft in Ps. 106 met oprechte schuldbelijdenis den Heere ootmoedig en geloovig om verlossing gebeden: “Verlos ons, Heere, onze God! en verzamel ons uit de Heidenen;” en de Heere heeft, gedachtig aan zijn verbond, het gebed zijns volks verhoord, en zijne gevangenen verlost en wedergebracht in hun land.

En nu stort het verloste Zion in Ps. 107 zijn blijden lof en dank uit; zij waren als degenen, die droomen; hun mond werd vervuld met lachen, en hunne tong met gejuich.

Zoo bestaan deze beide psalmen elkander op het nauwst, als gebed en verhooring, als het verlangend uitzien en de blijde vervulling.

Ps. 106 is uit den laatsten tijd van Israëls 70-jarige ballingschap, en Ps. 107 uit den eersten tijd van Israëls wederkeering, beiden kunnen wel denzelfden dichter, een der wedergekeerden, tot vervaardiger hebben.

Het is een gewijde nationale lof- en dankpsalm, waarin de verlossing des Heeren uit alle nooden en gevaren bezongen wordt; en heeft deze psalm als zoodanig iets algemeen, en is het een lied der verlossing uit allerlei nooden, toch is het meer bijzonder gewijd aan den lof des Heeren voor de verlossing van zijn Zion uit Babel.

Het draagt dan ook de kenmerken dat het op een van Israëls hooge feesten onder lofofferen door de gemeente gezongen werd, misschien wel voor de eerste maal op het eerste Loofhuttenfeest der wedergekeerden te Jeruzalem, waarvan wij Ezra 3 lezen.

Tusschen de inleiding vs. 1 — 3 en het slotvers ligt de eigenlijke psalm, die zich in vijf groepen verdeelt, vs. 4 — 9; 10 — 16; 17 — 22; 23 — 32; 33—42. Die onderscheidene deelen hebben iets gelijkvormigs, begrepen in deze 4 woorden: nood, gebed, verlossing en dankzegging.

1. **Looft den Heere; want Hij is goed; want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.**
2. **Dat *zulks* de bevrijden des Heeren zeggen, die Hij van de hand der wederpartijders gevrijd heeft.**
3. **En die Hij uit de landen verzameld heeft, van het oosten en van het westen, van het noorden en van de zee.**

De aanhef, vs. 1, is gelijk aan dien van Ps. 106. De dichter roept de gemeente der wedergekeerden op den Heere te loven, Die goed is en Wiens goedertierenheid zich zoo glansrijk bewezen heeft in de verlossing zijns volks.

Schuldig is Israël den Heere met hart, mond en daden te loven, want wij zijn “de bevrijden des Heeren, die Hij bevrijd, verlost heeft van de hand der wederpartijders,” vs. 2. Liefde en dankbaarheid moet hen dringen, want verstrooid, door alle landen der Heidenen, van onder alle hemelstreken waarheen zij verdreven waren, had Hij, als een herder zijne verstrooide schapen, Israël, zijn volk, wedergebracht en verzameld.

De dichter noemt het oosten en het westen, het noorden en de zee. Voor het zuiden stelt hij de zee, dat is hier het zuidelijke gedeelte der Middellandsche zee, die Egypte bespoelt, benevens de eilanden van Klein-Azië en Europa. Het is de vervulling van ’s Heeren woord bij den profeet Jesaja, hfdst. 43:5, 6: “Ik zal uw zaad van den opgang brengen, en Ik zal u

verzamelen van den ondergang. Ik zal zeggen tot het noorden: Geef; en tot het zuiden: houd niet terug; breng mijne zonen van verre, en mijne dochters van het einde der aarde.”

Op deze inleiding volgt de beschrijving van de onderscheidene nooden en gevaren, waarin de wedergekeerden verkeerd hebben, en waaruit hen de Heere op hun gebed gered heeft.

4. **Die in de woestijn dwaalden, in eenen weg der wildernis, die geene stad ter woning vonden;**
5. **Zij waren hongerig, ook dorstig; hunne ziel was in hen overstelpt.**
6. **Doch roepende tot den Heere in de benauwdheid, die zij hadden, heeft Hij hen gered uit hunne angsten;**
7. **En hij leidde hen op eenen rechten weg, om te gaan tot eene stad ter woning.**
8. **Laat hen voor den Heere zijne goedertierenheid loven, en zijne wonderwerken voor de kinderen der menschen;**
9. **Want Hij heeft de dorstige ziel verzadigd, en dé hongerige ziel met goed vervuld.**

In deze eerste groep verzen beschrijft de dichter den toestand der ballingen gelijk aan die in een “woestijn dwaalden,” en in een “weg der wildernis om doolden”, waar hunne hongerige en dorstige ziel met smachtend verlangen tevergeefs naar eene “stad ter woning”, naar eene plaats van rust en veiligheid zochten.

Evenzoo noemde Jesaja Israëls ballingschap een “woestijn” en een “wildernis” en heette Ezechiël haar de “woestijn der volken.”

Dat de toestand van al de ballingen in Assyrië, Babel en in al de landen, waarhenen hen de Heere verdreven had, naar het uitwendige niet zoo jammerlijk en ellendig was als van degenen, die in een woestijn dwaalden, weten wij uit de geschiedenis. Velen, vooral zij die geene hoogere geestelijke behoeften kenden, begeerden zelfs niet weder te keeren naar hun erfland. Maar wanneer de dichter de beeldspraak van een “woestijn” gebruikt, dan heeft hij het oog op den diep treurigen toestand van Israël in zijn geheel, en niet het minst op hunne geestelijke ellende, op de ongunst des Heeren, die op hen drukte, op het gemis van hunne stad en hun tempel, en van den openbaren dienst Gods, wat de ballingschap voor den waren Israëliet tot meer dan een woestijn van gebrek en ellende maakte, zie dit in Ps. 137.

Doch dat godvruchtig deel des volks was roepende tot den Heere in de benauwdheid die zij hadden”, de tuchtende hand Gods had hare gewenschte uitwerking, zij werden er onder vernederd, en met smeeking en geweent bekeerden zij zich tot den Heere, hunnen God.

En de Heere gedacht, evenals weleer in Egypte, dat zij zijn volk en eigendom waren, en “leidde hen op een rechten weg, om te gaan tot eene stad ter woning.” Tot de rust en de veiligheid die zij tevergeefs in de woestijn gezocht hadden, bracht hen de Heere; en hebben wij door die stad Jeruzalem te verstaan, zeker ook al het genot, de rust en de veiligheid waarin de Heere zijn verlost volk in het land hunner vaders weer deed deelen.

Voor die verlossing, zoo groot en genadig, moet Israël zijn God verheerlijken, want het zijn zijne “goedertierenheden” en zijne “wonderwerken”, zoo glansrijk aan hen voor het oog der volken bewezen, vs. 8. Immers heeft Hij getrouw en overvloedig “de dorstige ziel verzadigd en de hongerige ziel met goed vervuld.” Lees hierbij Jer. 31:1 — 14 en Hozea 2:13 — 22, en merken wij er op, dat de weg des behouds door alle tijden geen andere is, dan die van de kennis onzer ellende, verlossing en dankbaarheid.

Had de dichter in de eerste groep verzen, van 4 — 9, de ballingen in Babel vergeleken bij

die hongerig en dorstig in de woestijn omdwaalden en geene ruste vonden, in de tweede groep, van 10 — 16, vergelijkt hij ze bij hen, die in duistere en bange kerkers gevangen gehouden worden.

10. **Die in duisternis en de schaduwe des doods zaten, gebonden met verdrukking en ijzer;**
11. **Omdat zij wederspanning waren geweest tegen Gods geboden, en den raad des Allerhoogsten onwaardiglijk verworpen hadden.**
12. **Waarom Hij hun het hart door zwaarigheid vernederd heeft; zij zijn gestruikeld, en er was geen helper.**
13. **Doch roepende tot den Heere in de benauwdheid, die zij hadden, verlost Hij hen uit hunne angsten.**
14. **Hij voerde hen uit de duisternis en de schaduwe des doods, en Hij brak hunne banden.**
15. **Laat hen voor den Heere zijne goedertierenheid loven, en zijne wonderwerken voor de kinderen der menschen;**
16. **Want Hij heeft de koperen deuren gebroken, en de ijzeren grendelen in stukken gehouwen.**

Wij hebben hier eene teekening van een Oosterschen kerker als van een afzichtelijk duister hol, waarin de gevangenen in blokken en ijzeren boeien op het gruwzaamst gesloten en gefolterd werden, overgeleverd aan de wreedste willekeur hunner stokbewaarders; denk aan Paulus en Silas in de gevangenis te Filippi, Hand. 16:22-24.

Die donkere kerker is het beeld van den deerniswaardigen toestand van Israëls ballingen in Assyrië en Babel. Ook Jesaja, hfdst. 9:1, noemt hun verblijf “een land van schaduwen des doods,” en elders een “gevangenhuis” waarin zij “gebonden waren in duisternis, hfdst. 42:7 en 49:9.

Zeker hebben wij de vergelijking èn bij Jesaja èn bij onzen dichter niet in alles op Israëls toestand in hunne ballingschap toe te passen, maar wel in zooverre zij uit hun schoone erfland weggevoerd, besloten waren binnen de landpalen hunner vijanden, wat bovenal voor den godvruchtigen Israëliet een bange kerker was, omdat hij zijn God niet naar Diens instellingen en rechten kon dienen.

En te zwaarder moest hen dit drukken, omdat zij die “zwaarigheid,” die straf ondergingen om hunne “wederspanning” tegen ’s Heeren geboden, omdat zij den “raad,” de waarschuwing “des Allerhoogsten verworpen hadden,” vs. 11, 12.

Maar als de Heere uit getrouwigheid hunne harten door “zwaarigheid vernederde, riepen zij uit hunne benauwdheid” en “Hij verlost hen en voerde” hen uit de duisternis en de schaduw des doods, verbrekende hunne banden, vs. 18 en 14.

Daarom moet het verlost Zion de goedertierenheid en wonderen des Heeren loven, want groote en machtige dingen heeft Hij gedaan, de koperen deuren en ijzeren grendelen van Babels gevangenis heeft Hij gebroken en in stukken gehouwen, vs. 15, 16. Letterlijk lezen wij hetzelfde Jes. 45:2, “de koperen deuren zal Ik verbreken en de ijzeren grendelen zal Ik aan stukken slaan.”

De derde groep bevat vs. 17 — 22.

17. De zotten worden om den weg hunner overtreding, en om hunne ongerechtigheden geplaagd;
18. Hunne ziel gruwelde van alle spijsze, en zij waren tot aan de poorten des doods gekomen.
19. Doch roepende tot den Heere in de benauwdheid, die zij hadden, verloste Hij hen uit hunne angsten.
20. Hij zond zijn woord uit, en heelde hen, en rukte hen uit hunne kuilen.
21. Laat hen voor den Heere zijne goedertierenheid loven, en zijne wonderwerken voor de kinderen der menschen;
22. En dat zij lofferen offeren, en met gejuich zijne werken vertellen.

Van hen die dwaalden in de woestijn of in de gevangenis zuchtten, gaat de dichter over tot hen, die om hunne ongerechtigheden op het krankbed nedergeworpen, gekomen waren tot de poorten des doods.

Hij noemt hen “zotten,” dwazen, onverstandigen, niet omdat zij alle verstand misten, maar omdat zij de rechte wegen verlatende, die den verstandige naar Boven leiden, “ongerechtigheden” pleegden en den weg des verderfs bewandelden. Naar de Heilige Schrift is de zonde dwaasheid, en zijn de zondaren dwazen, zotten, die straf in stede van zegeningen en welvaren beloopten, vs. 17.

De bezoldiging der zonde is de dood, en tot dien dood behooren als zijne voorboden allerlei ziekten en krankten.

De Heere voert hen door krankheden tot de “poorten des doods.” Hij brengt hen den dood nabij, zoodat hunne ziel gruwelt van alle spijsze, ook van de kostelijkste, vs. 18.

Maar Hij verderft hun vleesch, opdat hun geest, hunne ziel behouden worde. In zijne ontferming maakt Hij hunne krankheid tot den dood tot een medicijn der ziele, en, hunne ongerechtigheden belijdende, roepen zij in de benauwdheid, die zij hadden, tot den Heere, en Hij verlost en behoudt hen, zie Ps. 6; 38; 103 en 116.

Immers “Hij zond zijn woord en heelde hen.” Wij hebben hier eene opmerkelijke voorstelling van de geneeswijze van den eenigen Heelmeester Israëls.

De Heere doet alles door zijn “woord,” dat Hij uitzendt en het doet wat Hem welhehagelijk is. Door zijn woord maakte Hij de hemelen, door zijn woord verloste Hij Jozef, Ps. 105:19; door zijn woord openbaarde Hij Zich aan zijn volk, en door het woord genas Hij, Die het eeuwige en zelfstandige Woord is, de krankten naar lichaam en geest.

Daarom moeten de bevrijden van den dood en den kuil, Hem loven, en Hem in zijne voorhoven met lofferen juichend prijzen en verheerlijken, omdat Hij hunne zielen uit het onderste des grafs heeft uitgerukt.

Wij worden hier gewezen op de diepste oorzaak van alle krankten en dood, maar ook op den eenigen weg ter genezing en op den eenigen Heelmeester Israëls, Die onze krankheden op Zich genomen heeft, en Die als de Gezant Gods en de Uitlegger uit duizend nog bij den Vader tusschentreedt en bidt: “Verlos hem, dat hij in het verderf niet nederdale, Ik heb de verzoening gevonden.”

Hoe verder wij in dezen psalm voortgaan, zooveel te meer ontwaren wij dat dit lied “uit het leven en voor het leven is.” Uit het leven met al zijn nooden en gevaren; immers de dichter heeft reeds gesproken van hongrigen en dorstigen die in een woestijn omdwaalden, van gebondenen in ijzer, van zotten die tot de poorten des doods kwamen, en eindelijk, van

scheepslieden die op de groote wateren in doodsgevaar waren.

Maar het is de dichter niet te doen om slechts al die nooden en gevaren op te sommen, maar veel meer om er alle ellendigen en nooddruftigen op te wijzen, hoe genegen en bereid de Heere is hen, zoo menigmaal zij in hunne nooden en gevaren tot Hem roepen, wonderbaarlijk te verlossen en in de ruimte te stellen, opdat zij Hem, hun Redder, met gejuich zouden eeren.

- 23. Die met schepen ter zee afvaren, handel doende op groote wateren;**
- 24. Die zien de werken des Heeren, en zijne wonderwerken in de diepte.**
- 25. Als Hij spreekt, zoo doet Hij eenen stormwind opstaan, die hare golven omhoog verheft.**
- 26. Zij rijzen op naar den hemel; zij dalen neder tot in de afgronden; hunne ziel versmelt van angst.**
- 27. Zij dansen en waggelen als een dronken man, en al hunne wijsheid wordt verslonden.**
- 28. Doch roepende tot den Heere in de benauwdheid, die zij hadden, zoo voerde Hij hen uit hunne angsten.**
- 29. Hij doet den storm stilstaan, zoodat hunne golven stilzwijgen.**
- 30. Dan zijn zij verblijd, omdat zij gestild zijn, en dat Hij hen tot de haven hunner begeerte geleid heeft.**
- 31. Laat hen voor den Heere zijne goedertierenheid loven, en zijne wonderwerken voor de kinderen der menschen;**
- 32. En Hem verhoogen in de gemeente des volks, en in het gestoelte der oudsten Hem roemen.**

Wat hebben wij hier, hoe hebben wij den dichter te verstaan? Is het beeldspraak, is de zee met hare hevige stormwinden en opgezweepte golven hier het beeld van de volkerenwereld, in welkeer booze en gevaarvolle wateren de ranke kiel van 's Heeren gemeente op en neergeworpen wordt? Of wil de dichter eigenlijk verstaan worden, als hij spreekt van hen die ter zee varen en handel doen op de groote wateren?

Er zijn uitleggers die het voor dichterlijke beeldspraak houden, en meenen dat hier, gelijk elders, in Ps. 46:4 en 93:3, de volkerenwereld buiten Israël, voorkomt onder het zinnebeeld van de zee en groote wateren, die door hun geweldig bruisen en hevige aanstootingen de gemeente des Heeren verschrikken en beangstigen.

Wij bekennen dat al wat hier van de zee en dergenen, die haar bevaren gezegd wordt, zich bekwamelijk laat overbrengen op de gemeente Gods en elk harer leden in het midden van de gevaarlijke volkerenwereld, waarop zij her- en derwaarts geworpen worden.

Toch wil ons die oneigenlijke opvatting niet behagen; op die wijze zou men dezen geheelen psalm, gelijk men dit noemt, kunnen vergeestelijken, wat blijkbaar in strijd is met de bedoeling des dichters, die ons historie, werkelijkheid en geen beeldspraak geeft.

Als zoodanig heeft dit zeestuk, deze onovertroffen schilderij van een schip in den hoogsten nood der baren, eene blijvende waarde voor het werkelijke leven, voor onze zeevarenden, schippers, visschers en allen die handel doen op de groote wateren.

Onovertroffen schoon is dit kunststuk; men mag er de hand niet naar uitstrekken om er ook maar een enkelen trek tot verklaring aan toe te voegen, evenmin en veel minder als wij dit mogen doen aan de beeldende kunstwerken onzer groote meesters, ik althans wil er mij niet aan schuldig maken.

Maar wij behoeven dit ook niet, de eenvoudigste verstaat hier wat hij leest, eigenlijk, wat hij ziet. De voorstelling van den dichter is in alles uit en naar de werkelijkheid, bijna zouden wij gelooven dat de godzalige zanger het gevaar van “een schip in nood” mede doorleefd heeft. Zijn oogmerk is de grootheid en majesteit des Heeren te teekenen, zooals dezen zich afspiegelen in de wonderwerken Gods op de groote wateren.

Aanschouwen wij de majesteit Gods, wanneer zijne stem zich boven berg en dal doet hooren, wanneer zij de cederen breekt, de bergen doet huppelen, de woestijn doet beven, en mensch en beest verschrikt, grooter en verschrikkelijk nog is zijn heerlijkheid, als Hij zijne stem op de groote wateren verheft, den stormwind in wilden vaart doet opstaan, die de golven naar den hemel verheft of in de diepte, tot de gronden der zee nederwerpt.

Dan zien zij, die met hunne ranke kielen, als waren het schelpen, de zee bevaren, de wonderwerken des Heeren. Maar dan ook versmelt hunne ziel van angst, al hunne wijsheid vergaat, zelfs die van den ervarendsten schipper en stuurman, zij dansen en waggelen als een dronken man.

Maar nood leert bidden. Zij roepen in hunne benauwdheid tot God; is het bij velen misschien een zeemansgebed, bij den waarlijk godvreezenden zeeman is het meer dan een voorbijgaand noodshot.

En Hij, Die den stormwind deed opstaan om aan de menschenkinderen de heerlijkheid zijner macht te openbaren, Hij is niet minder goedertieren, Hij hoort hun gebed, en doet op zijn wenk den storm stilstaan, en de golven zwijgen, Matth. 8:33.

Hoe geheel uit en naar het leven is deze voorstelling des dichters, ook die blijdschap der geredden, als zij tot de haven hunner begeerte geleid zijn. Welk een blijdschap heerscht er dan in de woningen hunner betrekkingen en vrienden, die misschien van het strand in doodelijken angst den worstelstrijd tegen den stormwind en de golven aanschouwd hebben.

Hoe verklaarbaar en godvruchtig is dan ook de opwekking van den heiligen dichter: “Laat hen voor den Heere zijne goedertierenheid loven, en zijne wonderwerken voor de kinderen der menschen.” Gode alleen de eere van hun behoud.

En die lof moet den Heere niet slechts persoonlijk en in de eenzaamheid worden toegebracht, in en door de gemeente, in de vergaderingen zijns volks, wil Hij verheerlijkt worden door grooten en kleinen, geringen en aanzienlijken, door de “oudsten,” de voorgangers des volks in Kerk en Staat, door hen die naar hun rang en betrekking het eeregestoelte innemen.

Wij zouden dit schoone zeestuk van “een schip in nood” niet gaarne in onzen Bijbel missen, al ware het alleen voor onze zeelieden en visschers, die er zich in den nood der baren zoo menigmaal door gesterkt gevoeld hebben, en dit lied onder het loeien van den storm, roepende tot den Heere, uit hunne schorre keelen hebben aangeheven.

Met vs. 33 tot 41 gaat de dichter van het bijzondere tot het algemeene over, van hetgeen de Heere voor zijn volk in al hunne nooden in Babel geweest is, tot de gemeene handelingen zijner voorzienigheid, waarin Hij zijne rechtvaardigheid en genade openbaart en betoont, terwijl hij vs. 42 en 43 eindigt met eene opwekking om verstandelijk te letten op de goedertierenheden des Heeren.

33. Hij stelt de rivieren tot eene woestijn, en watertochten tot een dorstig land.

34. Het vruchtbaar land tot zouten grond, om de boosheid dergenen, die daarin wonen.

35. Hij stelt de woestijn tot eenen waterpoel, en het dorre land tot watertochten.

36. En Hij doet de hongerigen aldaar wonen, en zij stichten eene stad ter woning;

37. En bezaaien akkers, en planten wijngaarden, die inkomende vrucht voortbrengen.

38. En Hij zegent hen, zoodat zij zeer vermenigvuldigen, en hun vee vermindert Hij niet.

“Wij hebben hier tegenstellingen van vloek en zegen, van oordeelen en welvaart; vloek en oordeelen vanwege de boosheid; zegen en welvaart voor degenen, die den Heere vreezen; en dit alles overeenkomstig de bedreigingen en beloften des Heeren, Lev. 26:31-35; Deut. 7:10-15.

De “rivieren,” “watertochten” en het “vruchtbare land” zijn de bronnen van den voorspoed en de welvaart des volks, terwijl de “woestijn,” het “dorstig land” en de “zoute grond” armoede, gebrek en allerlei rampen en ellenden met zich brengen.

In den letterlijken zin des woords had God naar zijne rechtvaardigheid het vruchtbare en waterrijke land Kanaän in eene dorre woestijn, in een dorstig land en in eenen zouten, onvruchtbaren grond verkeerd om de boosheid zijns volks dat daarin woonde, Jer. 25:8-11.

Maar een gelijk oordeel, en dit in veel zwaarder mate, en voor altijd, zou de Heere over Babel, Israëls wreede verdruckers, brengen, zie Jer. 50:38-40 en Jes. 13:19-22.

Doch met zijn volk Israël, ook als de Heere hun land zwaar bezocht had, zou Hij geen einde maken, zie vs. 35-38. Hij stelt, nadat zij zich in Babel tot Hem bekeerd en Hem vroeg gezocht hebben, voor hen het verwoeste land, de “woestijn” tot een “waterpoel” en het “dorre land,” het onvruchtbare land tot “watertochten”

“Hij doet de hongerigen aldaar wonen,” zij genieten daar overvloed, en komen juichend tot ’s Heeren goed, Jer. 31:12 — 14. Zij vestigen zich daar in vrede, en “stichten er eene stad tot hunne woning,” vs. 36.

Zij zaaien en planten er weer wijngaarden in de dalen en op de bergen Israëls, wier inkomende- vruchten zij eten, vs. 37.

En de Heere gebiedt bij vernieuwing zijn zegen over hen, zoodat zij vermenigvuldigen en uitbreken in menigte, en niet verminderen, vs. 38.

Bij aanvang was dit alles, toen de heilige zanger dit lied zong, aan de wedergekeerden uit Babel vervuld, en kan hij de gemeente Israëls, hierop wijzende, met aandrang opwekken den naam des Heeren voor zijne genade groot te maken en te prijzen.

Maar hij laat ook niet na het bewelddadigde volk tot hunne waarschuwing te herinneren:

39. Daarna verminderen zij, en komen te onder, door verdrukking, kwaad en droefenis.

40. Hij stort verachting uit over de prinsen, en doet hen dwalen in het woeste, waar geen weg is.

41. Maar Hij brengt den nooddruftige uit de verdrukking in een hoog vertrek, en maakt de huisgezinnen als kudden.

Er spreekt eene ernstige waarschuwing uit vs. 39 en 40, opdat het verlorene Israël niet wederkeere tot dwaasheid, en de Heere niet wederom zijne oordeelen over hen en hunne vorsten brenge.

Het volk moet zijn God en Redder bij het genot van zijne groote zegeningen ootmoedig en dankend dienen, het moet als waarlijk “nooddruftigen,” als een ellendig en arm volk in zichzelf op zijn Naam vertrouwen, Zef. 3:12, want dezulken “brengt Hij in een hoog vertrek, en maakt de huisgezinnen tot kudden, vs. 41.

42. De oprechten zien het, en zijn verblijd; maar alle ongerechtigheid stopt haren mond.

43. Wie is wijs? die neme deze *dingen* waar; en dat zij verstandelijk letten op de goedertierenheden des Heeren.

De “oprechten,” dat is het ware volk Gods, verblijden zich over de genadige en heerlijke uitkomsten der handelingen en wegen des Heeren; zij geven hun overvloedige stof tot blijden roem van zijnen Naam, maar “alle ongerechtigheid,” alle tegenstanders en vijanden Gods stoppen hunnen mond, Job 22:19 en 5:16. Hun mond, dien zij zoo snorkend en misdadig tegen den Heere en zijn volk hebben opgeheven, zal zwijgen, gedrukt en verslagen als zij zullen zijn door de roede van Gods toorn over hen, en ziende de groote verlossing van het volk Gods.

Daarom eindigt de dichter, vs. 43, met de opwekking aan allen, die waarlijk wijs zijn, deze dingen waar te nemen, en verstandelijk te letten op de goedertierenheden des Heeren in al zijne wegen en handelingen openbaar.

Een onvernuftig man weet er niet van, en een dwaas verstaat Gods wegen en werken niet; de natuurlijke mensch begrijpt deze dingen niet, daarom gaan zij henen door en worden gestraft, maar de wijzen, de van God geleerden nemen ze nauwkeurig waar, worden behouden en geven den Heere de eer.

Het zal niet noodig zijn erop te wijzen hoeveel deze psalm ook tot ons te zeggen heeft, hoe rijk hij aan leering, waarschuwing en vertroosting is.

Dat wij dan tot de waarlijk wijzen behooren, die, lettende op de uitkomsten der handelingen Gods, zich tijdig laten waarschuwen, opdat wij deelen mogen in de verlossing, die God in Christus zijnen volke bereid heeft, opdat wij, hier in het geloof, en eenmaal in zalig aanschouwen in den hemel, den Heere voor zijne goedertierenheid loven en prijzen mogen.

PSALM 108

Dankzegging van de verlostte gemeente.

1. Een lied, een psalm van David.

Het opschrift kent dezen psalm aan David toe, wat wij evenwel niet zoo te verstaan hebben alsof dit lied, wat zijn vorm betreft, eigenhandig van David ware, maar alzoo dat zijn inhoud van Davidischen oorsprong is.

Wij vinden dien inhoud ten deele in Ps. 57 en ten deele in Ps. 60, die beiden liederen Davids zijn. Een niet-genoemd dichter Israëls, uit den eersten tijd der wederkeering uit Babel, heeft de twee gedeelten van genoemde psalmen, die in het hart en den mond des volks leefden, tot ééne psalm saamverbonden.

De inhoud beantwoordt geheel aan den toestand en de gezindheid der wedergekeerden in den eersten tijd van hunne vernieuwde inwoning in het erfland hunner vaders.

Zij zijn vervuld met lof en dank aan den Heere, Wiens goedertierenheid en trouwe hen verlost en wedergebracht heeft, en op Wien zij tegelijk biddend hopen, dat Hij zijn aangevangen werk voor hen voleinden, en hunne nog onvolkomene herstelling volmaken zal.

In het eerste gedeelte, vs. 2 — 5, wekt de gemeente zichzelf op om den Heere voor zijne groote verlossing te prijzen, en zijnen Naam met hart en mond op luit en harp te loven; en zij doet dit met Davids woorden uit Ps. 57:8 — 11.

2. **O God! mijn hart is bereid; ik zal zingen en psalmzingen, ook mijne eer.**
3. **Waak op, gij luit en harp! ik zal in den dageraad opwaken.**
4. **Ik zal U loven onder de volken, o Heere! en ik zal U psalmzingen onder de natiën.**
5. **Want uwe goedertierenheid is groot tot boven de hemelen, en uwe waarheid tot aan de bovenste wolken.**

Men ziet dat het verlostte Zion zich, met enkele wijzigingen, maar die geen anderen zin opleveren, in dezelfde woorden uitspreekt, waarmede David den Heere loofde voor zijne verlossing ten dage van zijne vlucht voor Saul.

Die wijzigingen zijn, dat David in Ps. 57:8 tot tweemaal betuigt: “mijn hart is bereid” en dit in dezen psalm slechts éénmaal wordt uitgesproken. Zoo vinden wij hier de woorden “mijne eere” aan het einde van het vers en in Ps. 57 staan ze aan het begin van vs. 9.

In het tweede gedeelte, van vs. 6 — 10, gaat de lofverheffing der gemeente over in eene ernstige bede, dat de Heere voortga zijne belofte aan zijn wedergebrachte volk geheel te vervullen, opdat zij niet alleen in het volle bezit van haar erfland mogen komen, maar dat ook de volken van rondom, gelijk in de dagen van David en Salomo, aan hen onderworpen worden.

6. **Verhef U, o God! boven de hemelen, en uwe eer over de gansche aarde.**
7. **Opdat uwe beminden bevrijd worden; geef heil door uwe rechterhand, en verhoor ons.**
8. **God heeft gesproken in zijn heiligdom; dies zal ik van vreugde opspringen; ik zal Sichem deelen, en het dal van Sukkoth zal ik afmeten.**
9. **Gilead is mijn; Manasse is mijn, en Efraïm is de sterkte mijns hoofds; Juda is mijn wetgever.**
10. **Moab is mijn waschpot; op Edom zal ik mijn schoen werpen; over Palestina zal ik juichen.**

Het zijn de woorden van Ps. 57:12 en Ps. 60:7 — 10, die de dichter hier nog letterlijker heeft

overgenomen dan in het eerste gedeelte, alleen het laatste lid van vs. 10 is gewijzigd; in Ps. 60:10 lezen wij: “juich over mij, o gij Palestina” en hier “over Palestina zal ik juichen.” Maar de zin, de gedachte is dezelfde: zij zegt dat Palestina, dat is hier het land der Filistijnen, Israëls ervijanden, aan Israël zullen onderworpen worden, dat zij Israël als hun heerscher hebben toe te juichen, te erkennen, omdat Israël over hen juichen zal als overwonnen en onderworpen vijanden.

Zie de verklaring dezer verzen door ons bij Ps. 57 en 60 gegeven.

En nu eindigt de dichter, vs. 11- 14, met zijn vertrouwen op den Heere uit te spreken, dat Hij, de Almachtige en Getrouwe, hoe machtig Israëls tegenstanders ook zijn, aan zijn volk de overwinning zal geven; Hij is hunne hulpe in de benauwdheid en zij zullen in zijne kracht kloeke daden doen en Hij zal hunne wederpartijders vertreden.

- 11. Wie zal mij voeren in eene vaste stad? Wie zal mij leiden tot in Edom?**
- 12. Zult Gij het niet zijn, o God! Die ons verstooten hadt, en Die niet uittoogt, o God! met onze heirkrachten?**
- 13. Geef Gij ons hulp uit de benauwdheid; want des menschen heil is ijdelheid.**
- 14. In God zullen wij kloeke daden doen, en Hij zal onze wederpartijders vertreden.**

Wij herhalen ook bij deze verzen niet wat door ons tot verklaring bij Ps. 60 gezegd is.

Deze psalm spreekt uit waartoe ook Paulus de gemeente te Filippi opwekt: “laat uwe begeerten in alles door bidden en smeeken bekend worden bij God.”

Lof en dankzeggingen aan den Heere voor genoten weldaden betamen den beweldadigden en zijn Gode welgevallig, maar een dankend hart opent zich tevens als van zelfs tot bidden en nadert met meer vrijmoedigheid tot Hem, Wien het dankzeggende erkent, terwijl het in nooden en gevaren te sterker hoopt op de hulp en de uitredding des Heeren.

Welgelukzalig indien wij als de verlostte gemeente der wedergekeerden zoo bereid zijn den Heere voor zijne tijdelijke en eeuwige verlossing in Christus Jezus op het hoogst te verheerlijken, gelijk zij tot onze volkomene verlossing bij Hem aanhouden, en lijdzaam en geloovig hopen op de eindelijke overwinning over al zijne en onze vijanden, om eeuwig met Hem in het betere erfland de ruste te genieten, die er overblijft voor het volk van God.

Zegge dan ook ons hart: “God heeft gesproken in zijn heiligdom; dies zal ik van vreugde opspringen.”

PSALM 109

Een lijdenspsalm.

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester. O, God, mijns lofs! zwijg niet.

Deze psalm is een voorbeeldig-profetisch lied, waarin David onder zijne vervolging en lijden voorkomt als afschaduwende den Messias onder diens lijden.

Voor het naast hebben wij hier te denken aan Davids vervolging en lijden hem door zijn snooden zoon Absalom aangedaan, en waarbij zijn hofraad Achitófel zulk een bedriegelijke en verachtelijke rol speelde.

Achitófel is hier het afzichtelijke profetische beeld van den zoon des verderfs, van Judas; want van Judas, zegt Petrus, Hand. 1:16, heeft de Heilige Geest door den mond van David voorzeggd: zijne woonstede worde woest, en er zij niemand, die in dezelve wone, en een ander neme zijn opziensambt.” Zie vs. 8 — 10 waarin deze woorden voorkomen.

De profetische vloekspraken, die David hier over Achitófel uitspreekt als de rechtvaardige wrake en vergelding Gods, schijnen weinig passende te zijn in den mond van den Messias, Die onder zijn lijden zijne vijanden niet vloekte, maar integendeel voor hen bad.

Maar wie dit zoo toeschijnt, die bedenke, dat Judas niet tot de gewone vijanden des Heeren behoorde, die, toen zij Christus haatten en aan het kruis nagelden, niet wisten wat zij deden; dat de verrader een discipel des Heeren was; dat Jezus hem een duivel heet, en van dezen mensen gezegd heeft: het ware goed, zoo hij niet geboren ware geweest.

Wie dit bedenkt, zal moeten toestemmen dat Davids vloekspraken over Achitófel in haar vollen zin op het hoofd van den zoon des verderfs behooren, en niet ongeplaatst zijn in den heiligen mond van het Lam Gods, Dat in zijn toorn evenzeer te vreezen als het in zijne liefde te aanbidden is, zie Openb. 6:16.

Met recht heeft men daarom dezen psalm Psalmus Iseharioticus, de “Iskariot-psalm” genoemd.

Zijn inhoud vervalft in drie deelen: van vs. 1 — 5, 6 —20 en 21—31.

Na het opschrift, dat dezen psalm aan David toekent, begint de dichter, vs. 1, met eene korte verzuchting: “O, God mijns lofs! zwijg niet.” Hij roept tegenover zijne vele vijanden de hulpe in van den God zijns levens, Wiens goedertierenheden in het midden van al zijne nooden de overvloedige stof blijven van zijnen lof.

En nu gaat hij over, vs. 2—5, te beschrijven hoe boos en ondankbaar zijne vijanden hem met hunne leugenen bestrijden en hem zonder oorzaak haten.

2. **Want de mond des goddeloozen en de mond des bedrogs zijn tegen mij opengedaan; zij hebben met mij gesproken met eene valsche tong.**
3. **En met hatelijke woorden hebben zij mij omsingeld; ja, zij hebben mij bestreden zonder oorzaak.**
4. **Voor mijne liefde, staan zij mij tegen; maar ik was steeds in het gebed.**
5. **En zij hebben mij kwaad voor goed opgelegd, en haat voor mijne liefde.**

Het is duidelijk, zij die thans hun bedriegelijken mond tegen David hebben opengedaan en hem met valsche en hatelijke woorden omsingelen en tot zijn verderf bestrijden, behoorden weleer, althans in schijn, tot zijne vrienden. Zij deelden in zijne liefde, hij was steeds in het gebed voor hen, of gelijk er letterlijk staat “maar ik was gebed,” en die lieden zijn het, die hem

“zonder oorzaak bestrijden,” “hem in zijne liefde tegenstaan, en hem den snoodsten ondank vergelden: “kwaad voor goed, en haat voor zijne liefde.”

Hoe verachtelijk en schuldig is het gedrag van Davids bestrijders, maar hoe wonderbaar groot en teeder daartegenover Davids liefde. Voorwaar, hij vertoont hier iets van de liefde van Hem, Die ook eenmaal klaagde: “zij hebben Mij zonder oorzaak gehaat.”

David is hier het voorbeeld van zijn Zoon en Heer, Jezus Christus, Die den haat der zijnen en het tegenspreken van de zondaren verdragen, en voor de overtreders gebeden heeft.

Van vs. 6 — 20 richt de dichter zich tot één enkele zijner vijanden, tot Achitófel, den Judas van het Oude Testament. Maar nu verandert ook zijn toon, en spreekt hij in heiligen toorn als profeet des Heeren Diens rechtvaardige oordeelen over hem en zijn huis.

6. **Stel eenen goddelooze over hem, en de Satan sta aan zijne rechterhand.**
7. **Als hij gericht wordt, zoo ga hij schuldig uit, en zijn gebed zij tot zonde.**
8. **Dat zijne dagen weinig zijn; een ander neme zijn ambt;**
9. **Dat zijne kinderen weezen worden, en zijne vrouw weduwe.**
10. **En dat zijne kinderen hier en daar omzwerven, en bedelen, en de nooddrift uit hunne verwoeste plaatsen zoeken.**

Het gericht over hem moet naar zijne boosheid zijn. God stelde geen waardig en achtbaar rechter over hem, maar “goddelooze” gelijk hij is, en de “satan,” wiens werktuig hij was, sta nu als zijn aanklager aan zijne rechterhand, Zach. 3:1.

Hij ontkome aan dat gericht niet, en als hij veroordeeld in zijn wanhoop om genade bidt, dan “zij zijn gebed tot zonde,” het vinde geene verhooring, Spr. 15:8 en 28:9. Verg. in opzicht tot Judas, Matth. 27:3-8.

“Een ander neme zijn ambt,” doet ons denken aan iemand die in eene zekere betrekking geplaatst is. Hand. 1:10 wordt het vertaald door “opziensambt” en op het apostelambt van Judas toegepast. Achitófel bekleedde aan Davids hof een hoog eereambt; hij was Davids eerste minister, zijn vriend en raadsman. 2 Sam. 16:23 staat er van hem: “En in die dagen was Achitófels raad, dien hij raadde, alsof men naar Gods woord gevraagd had; alzoo was alle raad van Achitófel, zoo bij David als bij Absalom.”

Van dat ambt, van die hooge eervolle stelling, zal hij verworpen worden, zoo verachtelijk als het kan, hij zal vallen dieper en schandelijker dan een dwaas valt, en een ander neme zijn ambt, 2 Sam. 17:23 en Hand. 1:18-20.

Met hem zal geheel zijn huis vallen en te gronde gaan. “Zijne kinderen zullen weezen en zijne vrouw weduwe worden,” en dit in den meest verlaten toestand. “Bedelend zullen zij omzwerven,” beroofd van alles in de diepste armoede en ellende, zoo zal zijn vloek op hem wederkeeren.

Welk een verschrikkelijk, maar toch heilig Godsgericht!

David gaat van vs. 11 — 20 voort met de ophooping der oordeelen en gerichtens Gods op het hoofd van den verrader, en die neder zullen komen op zijne kinderen, totdat zij geheel uitgeroeid zijn.

11. **Dat de schuldeischer aansla al wat hij heeft, en dat de vreemden zijnen arbeid rooven.**
12. **Dat hij niemand hebbe, die weldadigheid over hem uitstrekke, en dat er niemand zij, die zijnen weezen genadig zij.**
13. **Dat zijne nakomelingen uitgeroeid worden; hun naam worde uitgedelgd in het andere geslacht.**

In vs. 10 was gezegd, dat zijne kinderen hier en daar zouden omzwerven en bedelen, hun nooddruft zoekende uit hunne verwoeste plaatsen. Verwoest zou de eenmaal zoo weelderige plaats hunner ouderlijke woning zijn, hun zou geene bezitting of verblijf gelaten worden. Want de onbarmhartige schuldeischer zou alles aanslaan wat hij had, wat de verrader aan zijne weduwe en weezen had achtergelaten. En wat deze mocht overlaten, dat zou hen door de vreemden gewelddadig en wreed ontnomen, ontroofd worden, vs. 11.

Zoo van alles beroofd, zou zich niemand hunner ontfermen; niemand zou de hand der weldadigheid tot hen uitstrekken, niemand zou hen genadig zijn, vs. 12. Welk een ongekend en ongezien oordeel over het rampzalig kroost van dien verrader!

En het gevolg hiervan zou zijn, dat zijne nakomelingen, zijne kinderen, alzo overgelaten aan gebrek en jammeren, uitgeroeid zouden worden, en hun naam zich niet voortplanten zou in een ander geslacht, maar geheel en voor altijd van de aarde verdelgd worden, vs. 13.

Zouden zoo zijne kinderen met zijn vloek getroffen worden, de Heere zou hem treffen met de ongerechtigheid zijner vaderen.

14. **De ongerechtigheid zijner vaderen worde gedacht bij den Heere, en de zonde zijner moeder worde niet uitgedelgd.**
15. **Dat zij gedurig voor den Heere zijn; en Hij roeie hunne gedachtenis uit van de aarde.**

De naam van den verrader zou niet slechts in en met zijne nakomelingen uitgedelgd worden van de aarde, maar tegelijk met den naam, de “gedachtenis” zijner vaderen uitgeroeid worden, want God bleef hunne zonden gedenken, zij zouden niet uitgedelgd worden. De “gedachtenis uitroeien” beteekent niet, dat iemands naam niet meer genoemd zou worden, want de namen der goddeloozen worden vaak veelvuldiger genoemd dan die der godvruchtigen, maar dat hunne namen niet met lof geroemd en geprezen zullen worden, dat zij niet in zegening blijven, maar tot eene vervloeking zullen zijn.

16. **Omdat hij niet gedacht heeft weldadigheid te doen, maar heeft den ellendigen en den nooddruftigen man vervolgd, en den verslagene van hart, om hem te doden.**
17. **Dewijl hij den vloek heeft liefgehad, dat die hem overkome, en geen lust gehad heeft tot den zegen, zoo zij die verre van hem.**
18. **En hij zij bekleed met den vloek, als met zijn kleed, en dat die ga tot in het binnenste van hem als het water, en als de olie in zijne beenderen.**
19. **Die zij hem als een kleed, waarmede hij zich bedekt, en tot een gordel, waarmede hij zich omgordt.**
20. **Dit zij het werkloon mijner tegenstanders van den Heere, en dergenen, die kwaad spreken tegen mijne ziel.**

Vs. 16 teekent de snoode en verschrikkelijke zonde van Achitófel tegen David en van Judas tegen Christus, en dit tegenover hen als ellendigen, nooddruftigen, wier harten door den diepsten smaad, schande en lijden, verslagen en doorstoken waren. Hoe zien wij dit in Judas, waar hij de naaste getuige is van zijns Meesters en Weldoeners lijden in de laatste dagen en

den laatsten nacht Diens levens. Hij denkt er niet aan weldadigheid aan Hem te doen; in het hart van dien zoon des verderfs is de laatste aandoening voor het lijden des Heeren meer dan verstompt, uitgeroeid, zijn geweten is met een brandijzer des satans afgeschroeid.

In hem is niets dan boosheid overgebleven; de satan is in hem gevaren, hij is een duivel in menschengedaante geworden, door zijn verraad wordt hij, gelijk de duivel zelf, een menschenmoorder; hij vervolgt den verslagene van harte om hem te “dooden, gewelddadig te doodden,” gelijk het woord in het oorspronkelijke beteekent. Achitófels gedrag tegenover David is slechts eene zwakke schaduw vergeleken bij het gedrag van dezen mensch tegenover Christus, Davids Zoon en Heer.

De rechtvaardige God vergeldt hem naar zijne werken, hij heeft gevonden wat hij gewild en gezocht heeft. “Hij heeft den vloek liefgehad, dat die hem overkome; en geen lust gehad tot den zegen, dat die verre van hem zij,” vs. 17.

Hij heeft zich met den vloek bekleed en dien ingedronken als water, dat die vloek nu zijn kleet blijve in zijne eigene plaatse, en als water en olie zijn binnenste en beenderen doordringe, hem geheel vervulle tot in alle eeuwigheid, vs. 18.

Dat die vloek hem dekke als een kleet, en hem aanleve als een gordel, waarmede hij zich steeds omgordt, vs. 19.

“Welk eene ijzingwekkende beeldspraak! En toch het is Judas' eigen “werkloon,” de bezoldiging, het loon op zijn satanischen arbeid.

Er is geen rechtvaardiger beloonster dan de zonde, haar loon is altijd geëvenredigd aan het werk, niemand kan zich over haar beklagen, ook een Judas niet, want de Goddelijke rechtvaardigheid heeft het verband gelegd tusschen de zonde en hare bezoldiging.

Wie wijs is neme deze dingen waar, zoo vol van 's Heeren recht en macht.

Met vs. 21 begint het derde of laatste gedeelte van den psalm. De inhoud en toon van dit deel zijn geheel anders dan van beide vorige gedeelten. Daar ontlastte zich een hevig onweder van 's Heeren toorn op de hoofden zijner vijanden, die den dood des ellendigen zochten, en hier stort de arme en nooddruftige een donkeren tranenvloed van klachten en gebeden uit, terwijl aan het einde de hemel boven hem, opklaart, en hij, als ware hij alreede verlost, tot God zijn blijden lof en dank opzendt.

- 21. Maar Gij, o Heere Heere! maak het met mij om uws naams wil; dewijl uwe goedertierenheid goed is, verlos mij.**
- 22. Want ik ben ellendig en nooddruftig, en mijn hart is in het binnenste van mij doorwond.**
- 23. Ik ga heen gelijk eene schaduw, wanneer zij zich neigt; ik worde omgedreven als een sprinkhaan.**
- 24. Mijne knieën struikelen van vasten, en mijn vleesch is gemagerd, zoodat er geen vet aan is.**
- 25. Nog ben ik hun een smaad; als zij mij zien, zoo schudden zij hun hoofd.**

Vergelijk met deze klachten de klaagtonen van den lijder in Ps. 22 en 69, en gij hoort er niet slechts Davids klachten en gebeden in, maar veel meer die van den lijdenden Messias, Die in de dagen zijns vleesches met sterke roepingen en tranen gebeden en smeekingen geofferd heeft tot Dengene, Die Hem uit den dood kon verlossen, en verhoord is uit de vreeze, Hebr. 5:7.

Uit de diepte roept de ellendige en nooddruftige met verdubbeling van den naam zijns Gods, “Heere, Heere!” evenals in Ps. 22:2, “Mijn God, mijn God!”

“Maak het met mij,” zoo smeekt hij, in tegenstelling van zijne vijanden, “om uws naams wil.” Van dien naam, als dien van zijnen goedertieren Ontfermer, verwacht hij verlossing, en hij mag dit, “dewijl ’s Heeren goedertierenheid goed is,” enkel goedheid en genade is voor den ellendige en nooddrufte.

En die ellendige en nooddrufte is hij, in zulk een deerniswaardigen staat bevindt hij zich thans, in het binnenste zijns harten “doorwond.” Versmaadheid breekt hem het hart, zijne ziel is geheel bedroefd tot den dood toe, Ps. 69:21; Matth. 26:38.

Hij is ten einde; gelijk aan het einde van den dag de schaduw zich verlengt, en straks in de duisternis geheel verdwijnt, zoo ook zijn leven, hij is onmachtig als de sprinkhaan, die door den wind voortgedreven wordt, er is in hem geen kracht tot weerstand, vs. 23.

“Zijne knieën struikelen;” al zijne kracht is vergaan “door vasten,” hij heeft in zijne smart geweigerd zijn brood te eten, “hij is vermagerd, geen vet is er aan hem overig,” een schim, eene schaduw is hij gelijk, vs. 24.

En nog vindt hij bij menschen geen ontferming; “nog,” zoo klaagt hij, “ben ik hun een smaad,” wie hem zien, verachten hem, “als zij mij zien, zoo schudden zij hun hoofd,” alsof hij een van God geplaagde en verachte ware, dien ieder straffeloos verachten mocht, Ps. 69:11-22; 22:8; Matth. 27.

En in wien anders dan in onzen Heiland is dit alles ten volle vervuld? Hij was de Man der smarte; een David, Job en Jeremia en alle lijdens om ’s Heeren wil onder het Oude Testament waren niet meer dan zwakke schaduwen van den eenigen Rechtvaardige, Die door de handen der onrechtvaardigen aan het kruis genageld is.

Wel mocht die gezonkene in die wateren roepen:

26. Help mij, Heere, mijn God! verlos mij naar uwe goedertierenheid.

27. Opdat zij weten, dat dit uwe hand is, dat Gij het, Heere! gedaan hebt.

28. Laat hen vloeken; maar zegen Gij; laat hen zich opmaken; maar dat zij beschaamd worden; doch dat zich uw knecht verblijde.

29. Laat mijne tegenstanders met schande bekleed worden, en dat zij met hunne beschaamdheid zich bedekken, als met eenen mantel.

Zijne klacht gaat vs. 26 over in een geroep om hulp tot zijn God, om verlossing naar zijne goedertierenheid.

En waarom? “Opdat zij,” zijne verblinde vijanden, “weten,” dat het geen toeval, geen menschenwerk, ook geen eigen schuld is, maar “dat dit uwe hand,” dat ’s Heeren hand en raad dit bepaald heeft, “dat Gij het, Heere! gedaan hebt.”

De lijdens begeert, dat de verborgen achtergrond van zijn ongeziene lijden in het licht trede als een werk Gods, als de vervulling van den eeuwigen raad zijner liefde en wijsheid, opdat het zichtbaar worde, dat God Dien, Die geene zonde gekend heeft, tot zonde gemaakt heeft, opdat zijn schuldig volk zou worden rechtvaardigheid Gods in Hem.

Wat hij in vs. 28 en 29 uitsprekt, is meer eene verwachting dat God zijne vijanden beschamen zal, dan eene vloekspraak of verwensching gelijk in het vorige gedeelte.

En nu gaan aan 't einde zijne klachten en gebeden over in lof en dank aan den Heere, als ware hij reeds gered uit al zijne nooden.

30. Ik zal den Heere met mijnen mond zeer loven, en in het midden van velen zal ik Hem prijzen.

31. Want Hij zal den nooddrufte ter rechterhand staan, om *hem* te verlossen van degenen, die zijne ziel veroordeelen.

Met dit slot zijn in treffende overeenstemming de uitgangen van Ps. 22 en 69, die beiden evenzeer profetische lijdenspsalmen zijn.

Ziende op de vreugd der verlossing, die hem was voorgesteld, zal de Messias, na zijn lijdensstrijd, “den Heere met zijnen mond zeer loven, en in het midden van velen zal Hij hem prijzen.” Of zooals het in Ps. 22:23 luidt: “zoo zal ik uwen naam mijnen broederen vertellen; in het midden der gemeente zal ik U prijzen.”

En de grond hiervoor ligt in hetgeen die lijder ook onder zijn diepsten smaad van den Heere verwacht, wanneer zijne vijanden hem in het gerichte veroordeelen, dan “zal de Heere hem, den nooddrufte, ter rechterhand staan om hem te verlossen.” Hier is duidelijk eene tegenstelling met vs. 6, waar staat: “en de satan sta aan zijne rechterhand.” De satan in het gericht aan de rechterhand zijner vijanden', en daartegenover de Heere, Die den satan scheldt, ter rechterhand van den nooddrufte.

Wie in dezen psalm den Messias in zijn lijden niet kan vinden, diens oogen zijn verblind, die verstaat evenmin als de ongeloovige Joden de wijsheid Gods, en kent den Man der smarte nog niet.

PSALM 110

De Priester-Koning aan Gods rechterhand.

Een psalm van David.

“Na lijden wordt het heerlijkheid,” zoodanig is het verband tusschen dezen psalm en den vorigen. In psalm 110 spreekt David, in den Geest, van de koninklijk-hoogepriestelijke heerlijkheid van den Messias, en in psalm 109 van den diepen lijdensgang, waardoor Christus de heerlijkheid is ingegaan.

Beide psalmen zijn profetisch en spreken van den Messias, met dit onderscheid, dat psalm 109 typisch-profetisch is. David in zijn lijden is daar een voorbeeld van Christus in Diens lijden, en psalm 110 is enkel profetisch. David is hier geen voorbeeld van Christus, maar profeet, die, evenals de andere profeten, in den Geest, van den Messias getuigt.

Dit laatste, dat David hier in geen opzicht van zichzelf spreekt, maar als profeet van Christus getuigt, wordt door den Heiland in zijn antwoord aan de farizeën, Matth. 22:42 — 46 en in de gelijkkluidende plaatsen bij Markus en Lukas, stellig uitgesproken. Ook blijkt dit overvloedig uit de vele aanhalingen van dezen psalm in de apostolische brieven en de Handelingen der Apostelen, Hand. 3:24; 1 Cor. 15:25; Hebr. 1:13; 5:6, 7, 17, 24 en 10:13.

Als profeet hoort David, in den Geest, het orakel Gods spreken:

1. De Heere heeft tot mijnen Heere gesproken: Zit aan mijne rechterhand, totdat Ik uwe vijanden gezet zal hebben tot eene voetbank uwer voeten.

Onuitsprekelijk verheven is reeds de aanhef: “De HEERE heeft gesproken tot mijnen Heer.” David doet ons hooren wat hij, in den Geest, in het heiligdom Gods gehoord heeft.

De HEERE, Jehova, heeft hem geopenbaard in welk eene heerlijkheid Hij den Messias, Davids Heere en Zoon, zal doen deelen. Hij heeft tot Hem gesproken: “Zit aan mijne rechterhand, totdat Ik uwe vijanden gezet zal hebben tot eene voetbank uwer voeten.”

Het is duidelijk, David heeft deze woorden, in den Geest, onmiddellijk uit Jehova's mond gehoord, evenzoo als Jesaja in zijn tempelgezicht den Heere hoorde spreken; het is alzoo geene aanhaling van woorden van eenig ander der profeten.

Is het een spreken van den HEERE tot een Heere, toch zijn Die beiden opzettelijk in de oorspronkelijke taal door hunne namen onderscheiden. Hij Die spreekt wordt Jehova genoemd, God de Vader, Die in psalm 2 tot den Messias, tot den Middelaar spreekt: “Gij zijt mijn Zoon, heden heb Ik U gegenereerd.”

En Hij, wien David zijnen Heere, Adoni heet, is de Zoon van God, Davids Heere, Middelaar en Koning, en tegelijk Davids zoon naar het vleesch.

Deze geheimenis des wezens Gods konden de farizeën niet verstaan, als niemand van hen op Jezus' vraag: Indien Hem dan David noemt zijnen Heere, hoe is Hij zijn Zoon? een woord kon antwoorden, Matth. 22:45 en 46.

Met dit woord: “Zit aan mijne rechterhand” verheft God de Vader zijnen Zoon als Middelaar tot de hoogste macht en majesteit; het is het loon op zijn Middelaarswerk, Hebr. 1:3; Hand. 2:34-36; Ef. 1:20-22; Filip. 2:9-11.

Davids Zoon en Heere wordt naar zijne beide naturen, naar zijne Goddelijke en menschelijke natuur, Jehova's troongenoot, zoo na het kan, “Hij zit aan zijne rechterhand,” Hem is gegeven alle macht in hemel en op aarde.

Dat “zitten” aan Gods rechterhand spreekt de goddelijke eer en heerlijkheid van Christus

uit, Hij “staat” niet als een dienaar, als de engelen voor Gods troon. Zag Stefanus Hem “staande” aan Gods rechterhand, het was om dien bloedgetuige onder zijn lijden te toonen hoe gereed Hij tot zijne hulpe was en hoe bereid Hij was hem in zijne heerlijkheid te ontvangen.

Maar nog is zijn Koninkrijk niet tot de volmaaktheid gekomen; nog heeft Hij vijanden te overwinnen, de hel en zijne machten met alle goddeloozen, die tegen Hem en zijne gemeente strijden, en met woord en daad zeggen: wij willen niet dat Deze over ons Koning zij.

Maar hun vonnis is geveld: “totdat Ik hen gezet zal hebben tot eene voetbank uwer voeten.”

De Hoogepriester-Koning, Jezus Christus, verheven aan de rechterhand Gods, en zijne vijanden gelegd tot eene voetbank zijner voeten, dat zal het einde der onnaspeurlijke wegen en ondoorzoekelijke oordeelen Gods zijn.

God, de Vader, Die tot den Zoon gesproken heeft: “Zit aan mijne rechterhand,” Dezelfde geeft Hem de verzekering: “totdat Ik uwe vijanden gezet zal hebben tot eene voetbank uwer voeten.”

Eene volkomene overwinning over al zijne vijanden wacht den Zoon; Hij zal zijne voeten op den nek zijner vijanden zetten, zij zullen bukken voor zijne macht, en Hij zal hen hoeden met den ijzeren schepter zijner rechtvaardigheid, en boven die duistere voetbank zijner voeten zal de Majesteit en heerlijkheid van Hem als van den Christus Gods schitteren. Zoodanig is de eindelijke en volkomene zegepraal van het beloofde Vrouwenzaad, dat de slang den kop vermorzelen zal.

En hoe zal de Vader dit uitvoeren?

2. De Heere zal den schepter uwer sterkte zenden uit Zion, zeggende: Heersch in het midden uwer vijanden.

Hier wendt zich David, in den Geest, tot zijnen Heere, zittende aan Jehova's rechterhand, en profeteert van Diens koninkrijk en macht.

In de hand van Vorst-Messias rust de schepter zijner sterkte, het insigne, het hoogwaardigheidsteeken van zijne koninklijke macht, waarvan Jakob reeds geprofeteerd had. Die heerschappij en macht zal Hem, den Middelaar en Hoogepriester naar de ordening van Melchizédek, van den Vader gegeven worden. “Uit Zion”, waarover Hij tot Koning gezalfd is, “zal de Heere zijn schepter zenden.”

Zion is hier, gelijk elders in de Schrift, Micha 4:2, 3; Jes. 2:3, 4, het middelpunt van 's Heeren openbaring, van zijne heerschappij en macht, in en door den Messias.

Zion is 's Heeren Gemeente, zijne Kerk, de triumfeerende, die Boven is, en de strijdende op aarde, in beide deelen dier ééne Kerk zou de Hoogepriester-Koning, Jezus Christus, heersenen met den schepter zijner sterkte.

Maar zijne heerschappij zal zich niet bepalen binnen Zion, “Heersch in het midden uwer vijanden,” heeft Jehova tot Davids Heere gezegd. Zijn rijksgebied zal zijn “van de zee tot aan de zee, en van de rivier tot aan de einden der aarde;” “de Heidenen zijn Hem gegeven tot een erfdeel en de einden der aarde tot zijne bezitting,” Ps. 72:8; 2:8.

Zions Koning staat met zijne Kerk, die zijn lichaam is, in het midden zijner vijanden, en is daar tegenwoordig naar zijne Godheid, Majesteit, genade en Geest. De schepter zijner sterkte is daar voor zijn volk een schepter van genade en behoudenis, maar voor zijne vijanden, die niet willen dat Hij Koning over hen zij, is die schepter een ijzeren roede van zijnen toorn, waarmede Hij hen in stukken slaan zal als een pottenbakkers vat, Ps. 2:9.

En die Kerk, zijn volk, dat Hem gegeven en door Hem, den Priester-Koning, verworven en aangeworven is, dat volk strijdt in en door zijne kracht met en onder Hem.

Daarom heet het:

3. Uw volk zal zeer gewillig zijn op den dag uwer heirkraft, in heilig sieraad; uit de baarmoeder des dageraads zal U de dauw uwer jeugd zijn.

Onnavolgbaar schoon is hier de voorstelling van de ontallijke legerschaar van jeugdige helden, die, schitterend in heiligen krijgsdos, hun Koning omringen, als Hij hen aanvoert tot den heiligen krijg tegen zijne en hunne vijanden.

In echt Oostersche beeldspraak vergelijkt de dichter die heldenschaar bij den dauw des morgens, als het licht opgaat: “uit de baarmoeder des dageraads zal U de dauw uwer jeugd zijn.”

Zoo frisch, ontallijk en schitterend de dauw uit den dageraad als uit zijn wonderbare baarmoeder voortkomt, en zich aan het oog vertoont, alzo verschijnt de dauw uwer jeugd, uw jeugdige heldenschaar, ontelbaar in menigte en schitterend in heiligen krijgsdos, wonderbaar door U verwekt als de Zon der gerechtigheid in uw opgaan.

Het volk van den Messias is den dauw gelijk in menigte; ontelbaar is de schare als het zand aan den oever der zee en als de sterren des hemels, die hun Koning in zijn heiligen krijg volgen, en in zijne kracht zijne medestrijders zijn, getrouw tot in den dood.

Als de dauw bij het licht der zon, alzo blinken en schitteren zij in “heilig sieraad.” Heilig, gelijk die der priesteren en Levieten, is hunne kleeding, want zij zijn een volk van enkel priesters, gekleed met wit en rein fijn lijnwaad. Zij zijn gewasschen en gereinigd in het bloed en door den Geest van hun Priester-Koning, Dien zij toebehooren. Zij strijden niet met vleeschelijke wapenen, maar met geestelijke, die krachtig zijn in God, Ef. 6:10 — 18.

Het is een gewillig, “een zeer gewillig volk,” of gelijk er eigenlijk staat: een volk van “gewilligheden,” dat zich bij vrije keuze, alleen gedrongen door de liefde Christi, geheel en onverdeeld aan hun Koning overgeeft, en geen oogenblik toeft als Hij ze ten strijde roept, en niet terugdeinzen wanneer Hij hen in het heetst gevaar voert.

Neen, het zijn geen huurtroepen, die hun aanvoerder volgen om loon; het zijn landskinderen, echte vrijwilligers, die hun leven niet liefhebben voor zichzelf, maar het haten en overgeven tot den dood om Jezus' wille. Hij heeft hun het hart genomen, en zij hebben het Hem gegeven, en hoeveel natuurlijke onwil nog in hen is overgebleven, dat zij betreuren, zij zijn naar hun nieuwen mensch een zeer gewillig volk.

Zij zullen het door zijne genade zijn op den dag van 's Heeren “heir kracht.” Die dag van 's Heeren heirkraft wijst op tijden van buitengewone machtsbetooning des Heeren tot overwinning en nederwerping van de macht van satan en zonde; tijden waarin de Heere velen, ook door middel van zijne dienaren, uit die duistere macht trekt en tot zijn koninkrijk overbrengt, maar dat tegelijk tijden zijn, waarin Hij zijne oordeelen en gerichten brengt over de vijanden die Hem blijven tegenstaan.

Toch hebben wij niet enkel aan die buitengewone tijden te denken. De geheele tijd des Nieuwen Testaments is de dag zijner heirkraft. Sinds Christus ten hemel voer en gezeten is aan 's Vaders rechterhand, voert Hij den strijd, totdat Hij zijne geheele Gemeente verlost, en Hij al zijne vijanden gezet zal hebben tot eene voetbank zijner voeten.

Heeft David vs. 3 van de jeugdige heldenschaar van den Koning aan Gods rechterhand gesproken als van een priester volk, dan moet dit volk ook een Priester-Koning hebben, en dit

heeft het.

Want wederom hoort hij, in den Geest, het orakel Gods spreken:

4. De Heere heeft gezworen, en het zal Hem niet berouwen: Gij zijt Priester in eeuwigheid, naar de ordening van Melchizédek.

De gezalfde Koning over Zion, Hij Die aan Gods rechterhand zit, is, wat geen koning Israëls was, noch mocht zijn, tegelijk Priester, Noch David, noch Salomo, noch eenig ander koning Israëls waren tevens priesters, alleen de zonen van Aäron waren door God verordend en gezalfd om voor het volk in het heiligdom tot Hem te naderen en het reukwerk voor zijn aangezicht te ontsteken. En hoe gestreng en heilig deze afscheiding tusschen het koninklijke en priesterlijke ambt was, zien wij in den koning Uzzia, toen diens hart zich verhief, en hij in den tempel des Heeren ging om te rooken op het reukaltaar, en Azaria, de priester, hem weerstond en de Heere hem sloeg met melaatschheid, 2 Kron. 26:16—20.

Maar in dezen eenigen Koning Israëls, Davids Zoon en Davids Heer, zouden die beide ambten vereenigd zijn, en daarom juist zou Hij de ware Koning Israëls zijn, omdat Hij zijn volk als Priester verzoenen en reinigen kon, en Hij die “Heerlijke en Heerscher” tegelijk zijn, die voor zijn volk tot God genaken zou, Jer. 30:21. Gelijk ook Zacharia van den Man, Wiens naam is SPRUITE, gezegd heeft: “en Hij zal het sieraad dragen, en Hij zal zitten, en heerschen op zijnen troon; en Hij zal Priester zijn op zijnen troon; en de raad des vredes zal tusschen die Beiden zijn.” Zach. 6:13.

Waar de latere profeten zoo spreken van de eenheid der koninklijke en priesterlijke waardigheden in den Messias, daar ligt bij hen deze eed Gods ten grondslag.

De Koning Israëls wordt hier bij den onberouwelijken eed des eenig Waarachtigen plechtig bevestigd tot Priester in eeuwigheid naar de ordening van Melchizédek.

“Wie Melchizédek is, waarvoor wij hem te houden hebben, zal zeker wel zwaar blijven te verklaren, ook al zijn wij niet zoo traag geworden om te hooren als de Hebreuwsche Christenen waren, aan wie Paulus schreef. Zooveel evenwel is zeker, dat hij een historisch persoon is, — hij ging — zie Gen. 14 — Abraham, toen deze wederkeerde van het slaan der koningen, in het koningsdal tegemoet, en Abraham gaf hem de tienden uit den buit, en Melchizédek zegende Abraham. Hij wordt genoemd Melchizédek, dat is “koning der gerechtigheid,” en koning van Salem (Jeruzalem) dat is “koning des vredes, en bovendien was hij een Priester des Allerhoogsten Gods.

Alle deze gegevens getuigen er voor, dat hij een historisch persoon is, en van hooge waardigheid en beteekenis in en voor het Koninkrijk Gods. En blijven er nu vele vragen aangaande dien wonderbaren man over, als Paulus van hem zegt: “zonder vader, zonder moeder, zonder geslachtsrekening, noch beginsel der dagen, noch einde des levens, maar den Zoon van God gelijk geworden, blijft hij een priester in eeuwigheid,” Hebr. 7:3, dan toch blijft hij voor ons een voorbeeld, misschien meer dan een voorbeeld van Christus, den Priester-Koning tot in eeuwigheid.

Het is duidelijk, waar God zweert, dat de Zoon Priester is tot in eeuwigheid naar Melchizédeks ordening, en niet naar de ordening van Aäron, daar legt Hij den grond van een nieuw verbond, dat in betere beloftenissen bevestigd is; zie hoe de apostel dit Hebr. 7 uiteenzet.

De uitnemende waardij van de ordening van Melchizédek boven die van Aäron lag hierin: de Levietische priesters waren vele en sterfelijke menschen, Melchizédek was een éenig en eeuwig priester en als zoodanig het voorbeeld van Christus' Hoogepriesterschap, Die daarom met ééne offerande voldoen kon, en volkomen kan zalig maken allen die door Hem tot God

gaan, alzo Hij altijd leeft om voor hen te bidden.

En die Priester-Koning tot in eeuwigheid was het in den raad Gods ook van eeuwigheid. In de belofte was Hij het alreede onder de oude bedeeing, en was Hij de bron en grond des geloofs, en van de hope der Gemeente, die, als Abraham en David, met verheuging begeerd hebben zijnen Dag te zien.

En nu gaat de dichter voort den strijd en de overwinning van dien Priester-Koning te schetsen, waar Hij aan het hoofd van zijn priesterlijk volk uittrekt tegen zijne vijanden.

- 5. De Heere is aan uwe rechterhand; Hij zal koningen verslaan ten dage zijns toorns.**
- 6. Hij zal recht doen onder de Heidenen; Hij zal het vol doode lichamen maken; Hij zal verslaan dengene, die het hoofd is over een groot land.**
- 7. Hij zal op den weg uit de beek drinken; daarom zal Hij het hoofd omhoog heffen.**

In vs. 1 zit Christus in de rust zijner heerlijkheid aan Jehova's rechterhand, in vs. 5, waar Hij ten strijde uitgaat, is de Heere aan zijne rechterhand. De Vader sterkt den Zoon als Middelaar in de uitvoering van zijne Koninklijke heerschappij, hiertoe is Hij aan zijne rechterhand. Als Middelaar kan de Zoon niets doen zonder den Vader, Die Hem al het oordeel heeft overgegeven, Joh. 5:30; de heerschappij en macht des Vaders en des Zoons zijn één.

Wij hebben in deze verzen niet den strijd der liefde Christi in de harten van zondaren, maar den strijd van den toorn des Lams tegen zijne vijanden, die in hun ongeloof en verwerping van Hem ten einde toe volharden. Het is de strijd van Christus tegen den satan en alle wereldmachten die Gods Gezalfde tegenstaan, en die ons zoo uitvoerig en bloedig beschreven wordt in het boek der Openbaringen aan Johannes.

Bij het "hoofd van een groot volk" denken wij hier aan eene machtige persoonlijkheid, aan den "antichrist," aan den "mensch der zonde," van wien Paulus zegt: wiens toekomst is naar de werking des satans," 2 Thess. 2:9.

Tegen al die duistere machten voert Christus, de Priester-Koning Gods, den strijd, en zal Hij in het einde de volkomene overwinning behalen, wanneer het woord vervuld zal worden: "totdat Ik uwe vijanden gezet zal hebben tot eene voetbank uwer voeten."

Het laatste vers teekent ons de houding van den Held Gods in zijnen onafgebroken en altijd overwinnenden strijd. Hij is gelijk aan den held, die zich geen rust geeft, en amechtig, onder zijn loop, zijnen dorst lescht aan eene beek langs den weg, om dan weder, verkwikt en versterkt door dien drank, met nieuwen moed zijne vijanden te vervolgen en den strijd voort te zetten, totdat zij gansch verdaan zijn.

Zoo dorstten Simson en David in den eigenlijken zin in hunnen strijd, Richt. 15:18 en 2 Sam. 23:15, 16, waaraan de dichter zijn beeldspraak ontleend heeft. Ook Christus dorstte in zijn lijdensstrijd aan het kruis, en als Hij den edik genomen had, zeide Hij zegevierend: "het is volbracht."

Dorst de verheerlijkte Christus in zijn strijd nu niet meer, gelijk aan het kruis, de beeldspraak teekent toch de hitte en zwaarte van dien strijd, waarin Hij door zijne éénheid met den Vader gesterkt wordt.

Hebben wij hier niet den strijd der liefde Christi maar dien van den toorn des Lams tegen zijne vijanden, het oogmerk, het einde van dien strijd is toch het werk zijner liefde, de verlossing zijner Gemeente van hare en zijne vijanden, den Drieëenigen God tot eer en heerlijkheid, en al zijne vrijgekochten tot eeuwige blijdschap en zaligheid.

Maak berg op bergen opgetast
Den Zoon van Babel dan vermetel!
Sjeb Limini ¹ die berg staat vast,
En vast staat Zions Koningszetel!
En vast, o Christen! ook uw kroon,
En vast gansch Israëls herleving!
Alleen! blijf staren op den Zoon,
Met juichende overgave en beving!

¹ Zit aan mijne rechterhand.

PSALM 111

‘s Heeren wonderbare werken, lofzeggend herdacht.

Deze psalm vormt met de beide volgende liederen ééne groep, waarin de gemeente wordt opgewekt den veelvuldigen lof des Heeren te verkondigen, en wel in deze orde: In Ps. 111 wordt de lof van 's Heeren groote daden van weleer bezongen; in Ps. 112 wordt zijn lof verheven als van een getrouw Belooner dergenen die Hem zoeken; en Ps. 113 bezingt den lof Godes als van Dengene, Die de nooddruftigen uitredt en de nederigen verhoogt.

Wij hebben alzoo in dit drietal een vol accoord van den lof des Heeren over hetgeen Hij voor zijn volk was, en is, en zijn zal.

Maar niet alleen stemt de inhoud samen, ook in den vorm gelijken zij elkander. Elk van dit drietal begint met “Halelujah,” looft Jehova, terwijl de derde in den groep, Ps. 113, bovendien met “Halelujah” sluit. De eerste twee hebben nog eene bijzondere indeeling naar het Hebreeuwsche alfabet.

De uitleggers, die deze psalmen plaats en tijd na de wederkeering des volks uit Babel, komen ons voor de aannemelijkste gronden voor hun gevoelen te hebben. De waarlijk niet benijdenswaardige omstandigheden dier eerste wedergekeerden, gelijk wij die bij de profeten Haggai, Zacharia en Maleachi leeren kennen, drongen de geestelijke voorgangers des volks hen op te wekken en te vermanen zich door den lof van 's Heeren naam te versterken, te bemoedigen en te vertroosten. Het volk was ter neergeslagen en ontmoedigd door den tegenstand, dien het te verduren had; het zag de vervulling niet van al de heerlijke beloften der profeten weleer gedaan van de schoone toekomst na hunne verlossing uit Babel.

Daarom begint de dichter:

1. HALELUJAH!

***Aleph.* Ik zal den Heere loven van ganscher harte;**

***Beth.* in den raad en de vergadering der oprechten.**

2. *Gimel.* De werken des Heeren zijn groot; *Daleth.* zij worden gezocht van allen die er lust in hebben.

3. *He.* Zijn doen is majesteit en heerlijkheid; *Vau.* en zijne gerechtigheid bestaat in der eeuwigheid.

Deze psalm is bestemd voor de godsdienstige samenkomsten van het volk Gods, voor “den raad en de vergadering der oprechten.” Of wij hier te denken hebben aan de plechtige vergaderingen in den tempel, betwijfelen wij, liever denken wij aan de bijzondere bijeenkomsten der godvruchtigen in Israël, omdat de dichter spreekt van eene vergadering der “oprechten”, dergenen die den God Israëls met een volkomen hart dienen, wat zeker niet van al het volk Israëls, zooals het in den tempel samenkwam, kon gezegd worden.

In die vergadering was de dichter de voorganger, hetzij hij profeet was, of eenige priesterlijke bediening bekleedde.

Als voorganger heft hij aan “Halelujah,” dat is: “looft Jehova!” Het is eene opwekking tot de saamgekome menigte, opdat zij hem in dien lof volgen zouden.

En onmiddellijk daarop geeft hij het bewijs, dat het hem ernst is: “Ik zal den Heere loven van ganscher harte.” Zijn hart, zijn geheele hart is bereid den lof des Heeren te verheffen, en zijn godvruchtig voornemen heeft gewis weerklank gevonden in de harten der oprechten daar vergaderd, en allen stemmen met hem in.

In vs. 2 en 3 bezingt hij eerst 's Heeren werken en daden in het algemeen. Hij prijst die als “groot,” verheven en machtig, vol van “majesteit” en “heerlijkheid.” 's Heeren werken zijn hier niet slechts de scheppingswerken zijner almacht, maar ook bovenal de wonderbare werken en wegen zijner voorzienigheid, die Hij in de geschiedenis der volken, in het bijzonder in de leidingen van zijn volk, van Israël openbaart.

Mogen die ondoorgrondelijke oordeelen en onderzoekelijke wegen veel tegenstrijding bevatten, verstaat de natuurlijke mensch er niets van, de oprechten, de geestelijk verlichten, hebben in het bepeinen en doorzoeken van 's Heeren werken en wegen een lust, “zij worden gezocht van allen die er lust in hebben.” Hun verlicht zielsoog dringt er in door, en door het geloof aanschouwen zij er zijne majesteit en heerlijkheid in. Zij zien er zijne “gerechtigheid” in, tot straf der goddeloozen en tot genadige vergelding der oprechten van harte.

En om dit nader in het licht te stellen, gewaagt nu de dichter van de werken des Heeren aan zijn volk bewezen in de verlossing uit Egypte, en wat Hij voor hen in de woestijn geweest is, en hoe Hij hen het land der Heidenen tot eene erfelijke bezitting gegeven heeft.

4. **Zain.** Hij heeft zijnen wonderen eene gedachtenis gemaakt; **Cheth.** de Heere is genadig en barmhartig.
5. **Teth.** Hij heeft dengenen, die Hem vreezen, spijs gegeven; **Jod.** Hij gedenkt in der eeuwigheid aan zijn verbond.
6. **Caph.** Hij heeft de kracht zijner werken zijnen volken bekend gemaakt; **Lamed.** hun gevende de erve der Heidenen.

Wij zien uit deze verzen, hoe het geloof der Gemeente des Heeren, wanneer het tegenwoordige bange is, en de toekomst geen heil spelt, terugblijkt op de goedertierenheid des Heeren weleer zijnen volke bewezen.

En welk een rijk verleden van “wonderen” ter verlossing had Israël. Hoe groot waren die wonderen in Egypte en aan de Roode zee gezien en vol van 's Heeren “genade en barmhartigheid” over zijn volk. Israël had die te gedenken, want de Heere had ze tot eene “gedachtenis” gemaakt.

En hoe wonderbaar en overvloedig had Hij, gedachtig aan zijn verbond, hun in de woestijn “spijs” gegeven, en nog was Hij Dezelfde: “Hij gedenkt tot in der eeuwigheid aan zijn verbond.”

En nadat Hij veertig jaren den hoon van een dwaas en ondankbaar volk verdragen had, gaf Hij hun toch, als waren zij het waardig, de “erve”, het land der Heidenen, waarbij Hij zoo majestueus de “kracht zijner werken voor het oog van Israël en de Heidenen heeft bekend gemaakt.”

7. **Mem.** De werken zijner handen zijn waarheid en oordeel; **Nun.** al zijne bevelen zijn getrouw.
8. **Samech.** Zij zijn ondersteund voor altoos en in eeuwigheid; **Ain.** zijnde gedaan in waarheid en oprechtheid.
9. **Pe.** Hij heeft zijnen volke verlossing gezonden; **Tsade.** Hij heeft zijn verbond in eeuwigheid geboden; **Koph.** zijn naam is heilig en vreeselijk.

In al zijne werken had de Heere zijne “waarheid,” zijne trouw, de vastheid van zijn verbond aan zijn volk bewezen, en met “oordeel,” naar recht en gerechtigheid ze uitgevoerd. En Israël mocht zich hierop ook onder hun tegenwoordigen druk verlaten, want hoe het ongeloof mocht spreken, “het is tevergeefs God te dienen,” 's Heeren “bevelen,” waaraan Hij zijne beloften

verbonden had, “zijn getrouw,” zullen niet falen, in het houden van zijn gebod is groote loon. Immers, “zij zijn ondersteund voor altijd en tot in eeuwigheid;” hemelen aarde zullen voorbijgaan, maar zijne woorden blijven tot in eeuwigheid. “Zij zijn gedaan in waarheid en oprechtheid,” de waarheid en het recht van den Waarachtige zijn de grondslagen van al zijne bevelen en beloften.

En nog eenmaal vat de dichter dien lof te zamen, en prijst in vs. 9 de “verlossing” zijn volk gezonden en de “vastheid” van zijn verbond, waardoor de Heere, tot troost van zijn volk en tot schrik zijner vijanden, zoo luisterlijk bewezen had hoe “heilig en vreeselijk” zijn naam is.

En uit dit alles trekt hij dit besluit:

10. *Resch.* De vreeze des Heeren is het beginsel der wijsheid; *Schin.* allen, die ze doen, hebben goed verstand; *Thau.* zijn lof bestaat tot in der eeuwigheid.

De dichter geeft hier den grond, de oorzaak aan, waarom de wereld wel haar eigen lof bezingt en niet dien des Heeren, en waarom zij geen lust heeft in zijne geboden, omdat zij de “wijsheid” en het “verstand” derft, wier “beginsel de vreeze des Heeren is.”

De vreeze des Heeren, de ware godzaligheid, de vrucht van de vernieuwing en verlichting des Heiligen Geestes, is het begin, de wortel der ware kennis van God en van onze en aller schepselen verhouding tot Hem.

De zonde is in haar eigen aard duisternis en dwaasheid, zij heeft de menschheid in haar val van de ware kennis beroofd; zoodat zij, zich uitgevende voor wijs, dwaas geworden is.

Er is geene ware wijsheid zonder de vreeze des Heeren, omdat deze een zedelijk en heilig karakter heeft, die uit de bron van alle wijsheid en kennis vloeit, uit God door Christus.

Zij, die deze wijsheid uit genade deelachtig zijn, beschouwen met een verlicht geestes- en geloofs oog de werken en wegen Gods, en hebben een welbehagen in zijne bevelen en erkennen, ook als hun veel verborgen blijft, “zijn lof bestaat in eeuwigheid.”

Laat ons dan van dezen voorganger in de vergadering der oprechten leeren, hoe noodig en heilzaam het is in duistere en bange tijden, niet te vertragen in den lof van 's Heeren naam vanwege al zijne vorige goedertierenheden, opdat wij er ons door versterken tegen moedeloosheid, kleingeloof en ongeloof, en wij, wandelende in zijne vreeze, als ware wijzen gemoedigd voortgaan, verwachtende dat Hij, Die de eerste en de laatste is, zijn volk in eeuwigheid niet beschamen zal.

PSALM 112

De Heere is een trouwe Belooner dergenen, die Hem vreezen.

Wij hebben hier den 2^{den} in de groep, die Ps. 111, 112 en 113 vormen. Heeft de dichter, tot troost en bemoediging van Gods volk, in Ps. 111 den lof van 's Heeren daden, weleer zijne gemeente bewezen, bezongen; in Ps. 112 verheft hij, en dit met hetzelfde oogmerk, den lof des Heeren als van een getrouw Belooner dergenen, die Hem zoeken.

Immers al het welgelukzalige van den man, die den Heere vreest, is de vrucht van 's Heeren liefde en trouw, die zijn eigen werk in zijne kinderen kroont en beloont, en alzoo zijn lof in hen groot maakt. De dichter, als voorganger van het volk Gods, wil dat het hart dergenen die God zoeken hiervan doordrongen worde, opdat zij den lof van dien getrouwen Belooner zingen, en alzoo aangemoedigd worden om standvastig voort te gaan op het pad zijner geboden. Daarom begint hij:

1. HALELUJAH!

Aleph. Welgelukzalig is de man, die den Heere vreest, *Beth.* die grooten lust heeft in zijne geboden.

2. *Gimel.* Zijn zaad zal geweldig zijn op aarde; *Daleth.* het geslacht der oprechten zal gezegend worden.

3. *He.* In zijn huis zal have en rijkdom wezen; *Vau.* en zijne gerechtigheid bestaat in eeuwigheid.

Wederom heft de heilige zanger, evenals Ps. 111, aan met "Halelujah," looft den Heere! Zingt 's Heeren lof!

Hij roemt, vs. 1, den man, die den Heere vreest welgelukzalig, en opdat niemand zich vergisse wien dit "welgelukzalig" geldt, wie er zich mede troosten mag, vervolgt hij met verheffing "die grooten lust heeft in zijne geboden." Het zijn de ware godvruchtigen, de liefhebbers des Heeren, die hij in vs. 2 de oprechten noemt, die zich van dit "welgelukzalige" mogen verzekerd houden; de schijnvromen en allen, wier harten niet volkomen met God zijn, hebben geen deel noch lot in deze zaligspreking.

Van dit algemeene gaat de dichter over tot de bijzonderheden, en wijst hij met de stukken aan met hoeveel recht hij den man, die den Heere vreest, welgelukzalig mag spreken.

Hij noemt in de eerste plaats op, en dit met recht, wat den waren geloovige het naast aan het hart ligt: de welvaart van zijne kinderen en nakomelingen; "zijn zaad zal op aarde geweldig zijn en gezegend worden."

Een "geweldig," een groot en machtig geslacht, een rijkgezegende nakomelingschap was voor den Israëliet de hoogste zegen, hem door God op deze aarde te verleen. Het was de eerste belofte des Heeren aan Abraham toen hij in Kanaän kwam: "En Ik zal u tot een groot volk maken, en uw naam groot maken," Gen. 12:2, en Rebekka's betrekkingen hadden voor hunne zuster geen grooter zegenwensch dan deze: "O onze zuster! Word gij tot duizenden millioenen, en uw zaad bezitte de poort zijner haters!"

En hoe verklaarbaar is dat; welk bezit achten ouders, bovenal godvruchtige ouders, boven dat van hunne kinderen? Wat ligt hun nader aan het hart dan de geestelijke en stoffelijke welvaart hunner kinderen? En kan het anders, zij zelven leven in hen voort, wat meer zegt, zij zien in hen, naar de belofte van het genadeverbond, 's Heeren Kerk voortleven, want dit is de belofte: "het zaad zal Hem dienen, en het zal den Heere aangeschreven worden tot in

geslachten.”

En dien rijken kinderzegen doet de Heere vergezeld gaan met “have en rijkdom.” In het huis des oprechten is geen gebrek aan eenig ding, de Heere zegent zijn inkomen en uitgaven en al wat hij heeft; want de zegen des Heeren die maakt rijk, en Hij voegt er geene smart bij.

Het tweede lid van vs. 3 “en zijne gerechtigheid bestaat in eeuwigheid,” verdient onze bijzondere opmerking. Hier wordt van den oprechte hetzelfde gezegd wat in Ps. 111:3 van den Heere gezegd wordt; daar lezen wij: “en zijne (des Heeren) gerechtigheid bestaat in der eeuwigheid.” Dit wijst er ons op, dat wij hier met geene eigene gerechtigheid of deugd uit den mensch te doen hebben, maar met de eenig ware gerechtigheid, heiligheid en deugd, die eene afstraling van Gods gerechtigheid is, eene gave, die Hij in Christus door zijnen Geest in het hart des zondaars uitstort, wanneer Hij dat hart herschept naar zijn beeld en gelijkenis. Het is een leerrijke en treffende aanwijzing van de kennis, die de geloovigen des O.T. reeds hadden van de ware godzaligheid en uit wie zij alleen haar oorsprong had. En die gerechtigheid vergaat niet, en zal haar genadeloon in de eeuwigheid niet ontgaan; want “zij bestaat tot in eeuwigheid.”

4. *Zain.* Den oprechten gaat het licht op in de duisternis; *Cheth.* Hij is genadig, en barmhartig, en rechtvaardig.

Het is alsof de dichter zich hier herinnert, dat het toch niet altijd licht en vrolijkheid is in de tenten der rechtvaardigen, maar dat er ook duistere tijden van druk en tegenheden komen, tijden, waarin voor ons oog het “welgelukzalige” dergenen, die den Heere vreezen, nauwelijks of ganschelijk niet gezien wordt.

Doch neen, hij behoeft zich niet te herinneren, hij weet het dat de tegenspoeden der rechtvaardigen velen zijn; maar hij herinnert er 's Heeren volk onder hunnen druk aan, opdat zij niet vertwijfelen zouden aan de trouw en waarheid des Heeren, of ook aan de oprechtheid hunner godsvrucht, alsof zij niet zouden behooren tot degenen die den Heere vreezen.

“Want hoe zij ook in twijfel gebracht worden, toch blijft voor hen het woord waar: “welgelukzalig is de man die den Heere vreest,” de Heere zal dit aan hen bewijzen, het zal niet altijd duister voor hen blijven “den oprechten gaat het licht op in de duisternis.”

Zijn de tegenspoeden der rechtvaardigen vele, uit alle deze redt hen de Heere; en redt Hij hen niet altijd aanstonds, beproeft Hij hen soms lange tijden, dan verleent Hij zijnen oprechten zooveel innerlijk licht van zijn vertroostend aangezicht, dat zij te midden van hunne tegenheden kunnen roemen en zich welgelukzalig weten.

Bij het tweede lid van dit vers valt hetzelfde op te merken als bij vs. 3.

Getuigde de dichter daar van den samenhang tusschen de “gerechtigheid” van de ware godvruchtigen en die van God, in vs. 4, vergeleken met vs. 4 van Ps. 111, worden wij gewezen op eenzelfde samenhang tusschen 's Heeren genade en barmhartigheid en de genade en barmhartigheid dergenen, die den Heere zoeken.

Welk eene heerlijke en verheffende waarheid, dat Gods kinderen in hunne mate zoo in alles gelijken op Hem, uit Wien zij geboren zijn, dat zij zijne natuur deelachtig zijn, zijn beeld dragen.

Welk een vaste waarborg, dat zij, gelijk Hij, uit Wien zij zijn, onverderfelijk zijn en in eeuwigheid blijven zullen.

Maar hoe hoog en heilig is dan tegelijk hunne roeping om de hun van God geschonken eigenschappen van genade, barmhartigheid en rechtvaardigheid in hun leven te openbaren, opdat zij als eerstelingen van Gods schepselen Hem verheerlijken mogen.

Wie der kinderen Gods, zoo zijn hoogheerlijken stand bewust, heeft zich niet te schamen en te verootmoedigen, maar ook tegelijk den rijkdom der genade in Christus te prijzen, Die hem, schuldige en onwaardige, voor tijd en eeuwigheid zoo welgelukzalig gemaakt heeft.

Getuigt de dichter in vs. 4, dat de man die den Heere vreest, genadig, en barmhartig, en rechtvaardig is, in de volgende verzen noemt hij op waarin die man dit bewijst, en hoe gelukkig hij is in dit zijn doen.

5. ***Teth.* Wel dien man, die zich ontfermt en uitleent; *Jod.* hij beschikt zijne zaken met recht.**
6. ***Caph.* Zekerlijk, hij zal in der eeuwigheid niet wankelen; *Lamed.* de rechtvaardige zal in eeuwige gedachtenis zijn.**

De man, die den Heere vreest, heeft geen dood geloof, geen geloof zonder de werken, integendeel hij heeft een levend geloof, werkzaam door de liefde. Hij bewijst dit, want hij “ontfermt zich en leent uit.” Dat is de zuivere en onbevleete godsdienst voor God en den Vader, waarvan Jakobus spreekt.

Hij belijdt niet alleen: “ik heb God lief,” maar bewijst het ook in de liefde tot zijnen naaste, en dit door werken van barmhartigheid aan nooddriftigen en die in ongelegenheden en schulden zijn. Hij bezit zijn have en rijkdom niet voor zich alleen, hij spijs en kleedt er den arme en naakte mede, en lenigt de smarten der zieken.

Hij is barmhartig gelijk zijn Vader in de hemelen, naar Wiens beeld hij vernieuwd is, barmhartig is. Hij ontfermt zich, en hij “leent uit.” Hij steunt en komt met zijn rijkdom te hulp aan de maatschappelijk zwakken, die in ongelegenheden zijn, en dreigen te bezwijken of in de handen van onbarmhartige schuldeischers te vallen. Hij leent niet uit met winste en woeker, maar onbaatzuchtig; het is hem in waarheid te doen om te helpen, te redden en in beteren staat te brengen, degenen, die zonder zijne hulpe in nog dieper ellende zouden verzinken.

En dien man roemt de dichter niet alleen gelukkig, maar getuigt van hem: “hij beschikt zijne zaken met recht,” dat is: hij regelt, behandelt zijne zaken, zijne goederen en belangen, op de rechte wijze, naar den wil van God en wat meest kan dienen tot zijn welvaart en die van zijnen naaste.

Hoeveel zegen zou er verspreid worden, hoe anders zou het er in onze maatschappij uitzien, indien het altijd en door allen geloofd werd, dat hij, die zich ontfermt en uitleent, zijne zaken met recht beschikt. Maar naar het baatzuchtig en onmeedoogend oordeel van velen, meent die dichter het wel vroom en goed met armen en nooddriftigen, maar hij kent de menschen niet, beschikt te lichtvaardig over zijn goed, en zal zich met zijn geven en leenen arm maken.

Laat ons, waar armoede en gebrek ons roepen tot ontferming en bijstand, naar dit bedriegelijk oordeel van het onmeedoogende en baatzuchtige hart niet hooren, maar geloof geven aan het onfeilbaar en welgestaafde woord des dichters, dat een woord Gods is, en waarvan de beoefening ons niet arm zal maken.

Immers de man Gods, door den Heiligen Geest gedreven, laat er in vs. 6 met nadruk op volgen: “Zekerlijk, hij zal in eeuwigheid niet wankelen.” De Heere zal den man, die zich ontfermt en uitleent, zegenen, behoeden en staande houden in al zijne nooden en gevaren; men zal dien rechtvaardige niet verlaten zien, noch zijn zaad zoekende brood. Die in geloof en liefde naar ‘sHeeren wil zich ontfermt en leent, zal zijn loon geenszins ontgaan.

Neen, hij wankelt niet in eeuwigheid, “tot in eeuwigheid zal de rechtvaardige in gedachtenis zijn.” Zal de naam der goddeloozen, die zich der armen niet ontfermd heeft, verrotten, de gedachtenis der rechtvaardigen zal tot zegening zijn. En wie herinnert zich niet dankbaar en dankzeggende den naam van rechtvaardigen, die een lust hadden in weldoen, en heet niet hunne

kinderen na hen welgelukzalig?

Zoo had dan de dichter goeden grond om vs. 5 te zeggen: “Wel,” gelukkig, gezegend, “dien man, die zich ontfermt en uitleent.”

En wie er nog aan twijfelen mocht, die leze wat hij nog verder van hem getuigt:

7. **Mem.** Hij zal voor geen kwaad gerucht vreezen; **Nun.** zijn hart is vast, betrouwende op den Heere.
8. **Samech.** Zijn hart, wel ondersteund zijnde, zal niet vreezen: **Ain.** totdat hij op zijne wederpartijen zie.
9. **Fe.** Hij strooit uit; hij geeft den nooddruftige; **Tsade.** zijne gerechtigheid bestaat in eeuwigheid; **Koph.** zijn hoorn zal verhoogd worden in eer.

“Hij zal voor geen kwaad gerucht vreezen.” Dat is een genade weldaad groot en uitnemend genoeg om, wie haar bezit, welgelukzalig te noemen.

Het gerucht, dat er eenig kwaad in aantocht is, dat wij door een ramp of ongeval bedreigd worden, hoe weinig zeker ook, grijpt ons vaak met angstiger schrik en vrees aan dan dat het kwaad zelf zich vertoont. Hoe nemen wij dit waar, of ondervinden wij het in onzen tijd!

Maar de man, die den Heere vreest, vreest voor geen kwaad gerucht. Niet, omdat hij het kwade, de oordeelen en gerichtens des Heeren licht acht, of aan die geruchten geen geloof geeft, maar omdat “zijn hart vast is, betrouwende op den Heere.” Zijn hart is “vast,” zeker, “wel ondersteund,” het vertrouwt op den Heere, zijn steenrots en burcht. Terwijl het hart van den wereldling, ontsteld en door vrees en angst gejaagd, bij menschen heul en hulpe zoekt, en alle mogelijke middelen aangrijpt om zich tegen het kwaad te wapenen, vindt het kind van God ruste en kalmte in den Heere, wetende dat van de hand des Heeren het kwade en het goede uitgaat.

Ook als het kwaad aanwezig is — zie vs. 8 — vreest hij niet; de Heere onderhoudt en versterkt zijn vertrouwen op Hem, “totdat hij op zijne wederpartijen zie,” dat is, totdat zijne vijanden en al het kwaad, dat tegen hem komt, overwonnen en te niet gedaan is, Ps. 54:9; 91:8.

Welk eene hooge en uitnemende weldaad is dan het deel dergenen, die den Heere vreezen. Hoe wordt dit in bange tijden ondervonden; want woont van nature de vrees voor het kwaad gerucht in aller menschen hart, de vrede Gods, die hart en zinnen bewaart in Christus Jezus, drijft bij den waren geloovige de vrees buiten, en doet hem ondervinden: “immers is mijne ziel stil tot God.”

In vs. 9 vat de dichter nog eenmaal te zamen wat hij in de vorige verzen gezegd heeft van het karakter en het welgelukzalige van den man, die God vreest.

“Hij strooit uit, hij geeft den nooddruftige.” Dat is de hoofdtrek van zijn karakter; zich te ontfermen en uit te leenen is de lust zijns harten, met milde hand en een blijmoedig hart strooit hij zijne gaven uit, en doet hij den nooddruftige deelen in zijne have en rijkdom, hem van den Heere toegedeeld.

En dit werk der liefde en des geloofs volgt hem tot na zijn sterven, Openb. 14:18. Zijne gerechtigheid bestaat in eeuwigheid,” 2 Cor. 9:9; zijn hoorn,” het teeken van macht en eere, “zal verhoogd worden in eere,” Ps. 92:11.

Maar nu keert het blad om.

10. *Resch.* De goddelooze zal het zien, en hij zal zich vertoornen; *Schin.* hij zal met zijne tanden knersen en smelten; *Thau.* de wensch der goddeloozen zal vergaan.

Dat is der goddeloozen lot en einde tegenover den man, die den Heere vreest, Spr. 10:28; Job 8:13, 14.

“De goddelooze zal” het geluk der rechtvaardigen “zien;” hij zal het moeten zien, maar tot zijn verderf, want het vuur van zijn nijd en haat over het geluk der vromen zal hem tandenknersend doen smelten, “de wensch der goddeloozen zal vergaan.”

Niet alleen zal de wensch der goddeloozen, om het kwaad en het onheil der rechtvaardigen te zien, niet vervuld worden, ook hun wensch, hunne begeerlijkheden naar zonde en wereld, waarin zij alleen hun geluk vonden zal vergaan; hun einde is het verderf.

Zoo zal de Heere zijn woord bevestigen: “Dan zult gij lied en wederom zien, *het onderscheid* tusschen den rechtvaardige en den goddelooze, tusschen dien, die God dient, en die Hem niet dient.

PSALM 113

Een Psalm voor de armen en nooddriftigen.

Staat dit lied in verbinding met de twee vorige psalmen, waarmede het, gelijk wij bij Ps. 111 opmerkten, ééne groep vormt, het staat eveneens in verband met de vijf volgende psalmen.

Deze psalm is de eerste van den lofzang, van het Hallel, dat door de Joden op hunne groote feesten, bijname het Paaschfeest gezongen werd, en uit Ps. 113, 114, 115, 116, 117 en 118 bestaat. Het is die lofzang, welken de Heiland met zijne jongeren in zijn laatsten lijdensnacht aan het Paaschmaal gezongen heeft, Mark. 14:26.

Het is een lofpsalm, die met “Halelujah” begint en eindigt. De grondtoon is de lof van ’s Heeren naam, omdat Hij, hoe hoog Hij woont, nochtans laag nederziet, den geringe opricht en den nooddriftige uit den drek verhoogt.

Het is alzoo een psalm voor de armen en nooddriftigen, die God uitverkoren heeft om ze rijk te maken en te verhoogen. Gepast was daarom dit lied voor de wedergekeerden uit Babel, die in menig opzicht een arm en ellendig volk konden genoemd worden vanwege den haat en tegenstand hunner vijanden.

Maar hoe gering en nooddriftig de gemeente des Heeren in dien tijd ware, het betrouwen op den naam des Heeren hield haar staande, en deed haar redding verwachten van Hem, Die, hoe hoog Hij woont, laag nederziet, en de geringen en nooddriftigen in zijne gemeenschap opricht en in eere stellen wil.

1. **Halelujah! Looft, gij, knechten des Heeren! looft den naam des Heeren.**
2. **De naam des Heeren zij geprezen, van nu aan tot in der eeuwigheid.**
3. **Van den opgang der zon af tot haren nedergang, zij de naam des Heeren geloofd.**

Het zijn de knechten des Heeren, die met aandrang opgewekt worden den naam des Heeren te loven.

“Knechten des Heeren” zoo worden de ware vereerders van Jehova, die aan hunne roeping en verkiezing beantwoorden, genoemd. Het is het ware zaad Israëls, die hier en in Ps. 34:23 en 69:37 en bij den profeet Jesaja met dien naam betiteld worden. Hun betaamt het, zij zijn er toe verkoren en hebben er een lust in den naam huns Gods te verheerlijken.

Tot driemaal wordt in deze verzen van den naam des Heeren gesproken, ’s Heeren naam is de uitdrukking, de openbaring van zijn verborgen wezen, dat Hij in zijne werken en wegen in de gansche schepping ontdekt, maar inzonderheid heeft Hij het gedaan en doet Hij het nog in zijne wegen, en in zijne openbaringen aan zijn volk, aan Israël.

Israël heeft dan ook geen onbekenden God, voor Wien het geen naam heeft gelijk de Heidenen, maar een God Die zijn innerlijkste Wezen aan zijn verbondsvolk ontdekt, wiens naam zij kennen, aanroepen en verheerlijken.

En die heerlijke en groote naam van Israëls God is door geen tijd en ruimte beperkt; de dichter weet dit, en daarom begeert hij, dat niet alleen Israël, ’s Heeren knechten, dien naam prijzen, maar dat hij geprezen worde “van den opgang der zon tot haren ondergang,” over de gansche aarde, en dit “van nu aan tot in der eeuwigheid,” vs. 2 en 3.

En de grond hiervoor wordt uitgesproken in vs. 4 en 5.

4. **De Heere is hoog boven alle Heidenen; boven de hemelen is zijne heerlijkheid.**
5. **Wie is gelijk de Heere, onze God? Die zeer hoog woont,**
6. **Die zeer laag ziet, in den hemel en op de aarde;**

Welke verhevene denkbeelden heeft de dichter van God; hoe bewijst hij 's Heeren naam te kennen met eene kennis, waarin hij hen nabij komt, die God kennen zooals Hij Zich in Christus geopenbaard heeft.

Jehova's wezen is boven allen en alles. "Hij is hoog," niet slechts boven Israël, maar ook "boven alle Heidenen," boven alle volken, en "boven" de zichtbare "hemelen is zijne heerlijkheid."

Hij, de Schepper van de einden der aarde, is de Heere en Koning van al zijne schepselen, en woont in zijne heerlijkheid boven al het geschapene.

De kennis en het inzien van dat onvergelykelyk hooge van 's Heeren naam, doet de dichter in bewondering en aanbidding vragen: "Wie is gelijk de Heere, onze God? Die zeer hoog woont," terwijl hij er in éénen adem bijvoegt: "Die zeer laag ziet, in den hemel en op de aarde." vs. 5 en 6.

Dat wonen "zeer hoog" en dat "zeer laag" zien van God, welk eene klare, verhevene en troostrijke kennisse Gods spreekt hieruit! Of is zulk een God niet onze God? Heeft Hij Zich niet zoo in zijn werken, in de geschiedenis, in zijn Woord en in zijnen Zoon geopenbaard? Is in Hem niet dat majestueuse van zijne almacht, wijsheid, heiligheid en rechtvaardigheid, dat engelen en menschen doet verschrikken, en tegelyk die nederbuigende liefde en genade, die den mensch, zelfs den onheiligen en schuldigen mensch, opheft, tot Zich trekt en in de gemeenschap met Hem, Die zeer hoog woont, deelen doet?

Hoe verheven, alle eindige bevassing te boven gaande, is zulk een Godsbegrip. Wie iets van dezen God kent, vraagt met den dichter in heilige en zalige bewondering: "Wie is gelijk de Heere, onze God?" Strale daartoe 's Heeren licht bij aanvang of met meerdere sterkte in onze oogen, dan zullen wij, knechten des Heeren, gereed zijn den naam des Heeren te loven.

Wat de dichter met zooveel verheffing van Israëls God betuigd heeft, gaat hij nu voort nader in het licht te stellen.

- 7. Die den geringe uit het stof opricht, en de nooddruftige uit den drek verhoogt;**
- 8. Om te doen zitten bij de prinsen, bij de prinsen zijns volks.**
- 9. Die de onvruchtbare doet wonen met een huisgezin, eene blijde moeder van kinderen. Halelujah!**

Hij noemt geene namen van geringen en nooddruftigen, die de Heere uit het stof opgericht en uit den drek in eere verhoogd heeft, maar hij spreekt het uit als een aan gansch Israël bekend en onloochenbaar feit, dat de Heere, Die zeer hoog woont, zoo gunstrijk en vrijmachtig op den geringe en nooddruftige nederziet.

En hoewel de dichter geene namen noemt, lezen wij die toch in zijne woorden. Of wie denkt bij vs. 7 niet aan wat de getergde en verdrukte Hanna, 1 Sam. 2:7 en 8, zong, nadat de Heere haar, de onvruchtbare echtgenoot van Elkana, op haar gebed en tranen met zijn heil bezocht had? Toen zong die beweldadigde moeder, wier hart van vreugde opsprong in den Heere: "De Heere maakt arm en maakt rijk; Hij vernedert, ook verhoogt Hij. Hij verheft den geringe uit het stof, en den nooddruftige verhoogt Hij uit den drek, om te doen zitten bij de vorsten, dat Hij hen den stoel der eere doe beërven."

Hanna is een van de nooddruftigen, van de onvruchtbaren, die de Heere doet wonen in een huisgezin, eene blijde moeder van kinderen maakt, vs. 9.

Tot die geringen en nooddruftigen behoorden ook Sara, Rebekka, Rachel en de vrouw van Manóach, en de Heere heeft die allen op zijnen tijd, gedachtig aan zijn verbond, uit haar

verachten staat opgericht en verhoogd. Zij zijn blijde moeders van kinderen geworden.

En wij mogen er bijvoegen Maria, de moeder des Heeren, die in haar schoonen lofzang zong: “Mijn geest verheugt zich in God, mijnen Zaligmaker; omdat Hij de nederigheid zijner dienstmaagd heeft aangezien.”

Heeft de dichter met de geringen en nooddruftigen, die de Heere opricht en verhoogt, vooral de verachte onvruchtbaren op het oog, wat uit vs. 9 duidelijk blijkt, zij zijn het toch niet alleen, met uitsluiting van anderen, die Hij uit het stof en den drek, uit den laagsten en verachtelijksten stand, verheft. Ook dezulken zijn het; die de Heere “doet zitten bij de prinsen, bij de prinsen zijns volks,” vs. 8.

Hij, Die zeer hoog woont, en zeer laag ziet, in den hemel en op de aarde, bereidt in zijne vrijmacht en nederbuigende liefde die nederigen en verachten de hoogste eereplaatsen van aanzien en macht. In den letterlijken zin des woords zette Hij, in de wegen van zijn wonder vol voorzienig bestuur, een Jozef in Egypte en een Daniël in Babel bij prinsen en wereldgrooten, om niet te spreken van een Mozes en David en zoovele anderen, zichtbaar door den Heere verheven.

Maar dat de psalmist in het bijzonder de onvruchtbaren, de kinderloozen gedenkt, ligt in het oogmerk waartoe hij dit lied vervaardigde: de wedergekeerden uit Babel in hun droeven en verlaten staat te bemoedigen en op te wekken tot vertrouwen op den Heere, die de geringen en nooddruftigen uit het stof en den drek opricht en verhoogt, gelijk Hij dit de onvruchtbare en eenzame moeders doet.

Die verachten, en onvruchtbaren en eenzamen, zijn het beeld en de type van den geringen, zwakken en verlaten staat van 's Heeren Kerk in die tijden. Reeds Jesaja had, hfdst. 54, de Gemeente Israëls toegesproken en vergeleken bij eene onvruchtbare, verlatene vrouw, die van kinderen beroofd, als een bedroefde en verslagene van geest in rouwgewaad ter nederzat.

Aan zulk eene verlatene en eenzame was de Gemeente Israëls in den eersten tijd harer wederkeering uit Babel gelijk.

Maar had de profeet Jesaja 's Heeren Gemeente eene eenzame en verlatene genoemd, hij had ook tot haar de troostvolle woorden des Heeren gebracht: “Zing vroolijk, gij onvruchtbare, *die* niet gebaard hebt! maak geschal met vroolijk gezang, en juich, *die* geen barensnood gehad hebt! want de kinderen der eenzame zijn meer, dan de kinderen der getrouwde, zegt de Heere,” Jes. 54:1.

Op die troostrijke belofte mochten ook de tijdgenooten van den dichter hopen, de Heere zou Zich aan zijne eenzame en verdrukte Kerk bewijzen, die God te zijn, die de onvruchtbare doet wonen met een huisgezin en tot eene blijde moeder van kinderen stelt.

Wij behoeven niet te herinneren, hoe de Kerk des N.T., meer nog dan die des O.T. met aanbedding vragen mag: “Wie is gelijk de Heere, onze God?” Of is zijne openbaring in Christus niet het hoogste bewijs, dat Hij, Die zeer hoog woont, zeer laag ziet, in den hemel en op de aarde, en in zijnen Zoon de geringen en nooddruftigen uit het stof en slijk der zonde opricht, om hen hooger eereplaats te bereiden, dan die naast prinsen en wereldgrooten?

PSALM 114

's Heeren daden hij Israëls verlossing uit Egypte.

Evenals de dichters der drie vorige psalmen, heeft onze dichter ten oogmerk het bestreden en verdrukte Israël, de onlangs wedergekeerden uit Babel, te troosten en te bemoedigen.

Hij doet dit door den lof van hun God te verkondigen, van Hem, die Zich weleer zoo majestueus heerlijk tot redding van zijn volk bewezen had, en Die nog Dezelfde voor hen was.

Had Hij, de Machtige Jakobs, de zee niet doen vlieden, en de Jordaan achterwaarts gekeerd? Was Hij het niet, die de grondvesten der bergen en heuvelen bewogen had, toen Hij op den rookenden Sinaï nederdaalde? En was het niet voor het aangezicht van dien God, dat ook thans de aarde, alle vijanden van den Heere en zijn volk te vreezen hadden?

En kennen wij den naam van den dichter niet, vorm en inhoud van dit lied kenmerken hem op het duidelijkst, dat hij tot Israëls gewijde zangers behoort, op wie de Geest des Heeren rustte, en die hem tot een der liefelijken in psalmen Israëls maakte.

De indeeling van zijnen zang is dichterlijk kunstvol. Het viertal, het symbolische getal der aarde, beheerscht de samenstelling van dit lied. Het bestaat uit vier strophen, elk van twee verzen, en de twee verzen hebben vier leden.

1. **Toen Israël uit Egypte toog, het huis Jakobs van een volk, dat eene vreemde taal had;**
2. **Zoo werd Juda tot zijn heiligdom, Israël zijne volkomene heerschappij.**

De dichter begint, waar de Heere begonnen was: “toen Israël uit Egypte-toog.” Hier was het zichtbare, het feitelijke begin, de aanneming van Israël tot een volk zijns eigendoms, “en God zag de kinderen Israëls aan, en God kende hen,” Exod. 2:25.

Niet enkel door woorden, veel meer door zijne wonderbare daden aan de Roode Zee, op Sinaï en aan de Jordaan, had de Heere bewezen, dat Hij Juda tot zijn heiligdom en Israël tot zijne volkomene heerschappij verkoor.

In Egypte was het huis van Jakob onder “een volk, dat eene vreemde taal had,” het verkeerde daar als vreemdeling. Met die weinige woorden drukt hij den droeven en deerniswaardigen staat van het volk in Egypte uit: “Zij waren niet in hun eigen erfland, zij hadden geen eigen volksbestaan; vreemden hielden hen in harde dienstbaarheid en onderdrukten hen wreedelijk,” zie Ps. 81:6 en Deut. 28:49.

Maar God kende hen, en verlostte hen door een sterken arm en eene hooge hand; Hij schold de zee, en zijne uitverkorenen gingen er door op het droge.

“Zoo werd Juda tot zijn heiligdom, Israël zijne volkomene heerschappij.” Juda is hier de vertegenwoordiger van geheel Israël, gelijk in Ps. 81:6 het huis van Jozef aldus genoemd wordt.

Aan Sinaï werd Israël 's Heeren heiligdom, daar nam Hij hen plechtig aan tot zijn volk, en sprak: “Zoo zult gij mijn eigendom zijn uit alle volken; want de gansche aarde is mijne. En gij zult Mij een priesterlijk koninkrijk en een heilig volk zijn,” Exod. 19:5, 6.

De Heere wilde naar zijne vrijmachtige liefde onder Israël wonen als in zijn heiligdom, als in zijn paleis. Daar zou Hij als Koning over zijn volk zijne “volkomene heerschappij” vestigen en bewijzen, opdat Hij, Koning over zijn volk, Zich tegelijk als Koning der gansche aarde openbaren zou.

Dit was de hechte grond en de zekere waarborg van Israëls volksbestaan en toekomst, die eenmaal in den Messias volmaakt zou worden. Hierop mocht zich Israël onder al zijne

verdrukking verlaten, en dit is en blijft de grond en waarborg voor de Gemeente des Heeren van alle tijden, dat de poorten der hel haar niet overweldigen zullen, omdat Jezus haar Koning is.

Nu volgt de tweede strophe, de vermelding van 's Heeren groote en wonderbare daden:

3. De zee zag het, en vlood; de Jordaan keerde achterwaarts.

4. De bergen sprongen als rammen, de heuvelen als lammeren.

Hoogdichterlijk is de voorstelling in deze en de volgende verzen. De zanger stelt de zee en de Jordaan, de bergen en heuvelen voor als levende en bezielde wezens.

“De zee zag het,” zag den sterken arm des Heeren tegen haar opgeheven, “en vlood;” “de Jordaan” insgelijks en keerde achterwaarts, hoopte zich noordwaarts op.

“De bergen en heuvelen,” de Sinaï en zijne omgeving, beefden op hunne grondslagen, sprongen op als door een onweder verschrikte rammen en lammeren, toen de Heere in zijne heerlijkheid op den Sinaï nederdaalde, Exod. 19:18.

Heeft de dichter den naam des Heeren, Die al deze groote teekenen gedaan heeft, niet genoemd, toch kon niemand anders dan de Heere het doen, het waren zijne werken; en om dit te levendiger te doen uitkomen, spreekt hij tot de elementen en de bergen der aarde:

5. Wat was u, gij zee! dat gij vloodt? gij Jordaan! dat gij achterwaarts keerdet?

6. Gij, bergen! dat gij opsprongt als rammen? gij, heuvelen! als lammeren?

Hij roept de onbezielde schepping op om te getuigen van 's Heeren alvermogen, gewis tot beschaming van den mensch, die in zijne verblindings 's Heeren groote werken onverschillig voorbijgaat, of stout weigert ze te erkennen.

En toch, de aarde, niet alleen Israëel, de geheele menschheid, moet beven, want wat de Heere gedaan heeft, is het voorspel van zijn algemeen wereldgericht.

7. Beef, gij, aarde! voor het aangezicht des Heeren, voor het aangezicht van den God Jakobs.

8. Die den rotssteen veranderde in eenen watervloed, den keisteen in eene waterfontein.

Jakobs God is de Heere en Richter der gansche aarde; alle volken hebben voor Hem te beven, want wat Hij was, is Hij nog, en wat Hij gedaan heeft tot bestraffing der volken en tot verlossing van zijn volk, dat doet Hij nog, en zal Hij tot het einde blijven doen. Hoe bedrogen zullen dan eenmaal zij uitkomen, die niet gelooven, dat de God van Israëel de God en Vader van onzen Heere Jezus Christus is.

En is die God vreeselijk, Hij is voor die Hem kennen, voor zijn volk, niet minder goedertieren in al zijne groote daden. Gedenk wat Hij gedaan heeft in de woestijn Sin, toen het volk aldaar dorstte naar water, en murmureerde en opstond tegen Mozes, Exod. 17:1 — 7. Toen veranderde Hij den “rotssteen” in een “watervloed,” den “keisteen” in een “waterfontein.”

Welk een bewijs van 's Heeren almacht en goedertierenheid! Geen ding is voor Israëls God onmogelijk. Hij maakt steenen tot brood en steenrotsen tot water, waar de eer zijns naams en de nood zijns volks het vordert.

Van zulk een God mocht Israëel, mag de Gemeente van alle tijden onder al hare verdrukking en in al hare nooden alles goeds verwachten.

Vrees dan niet, mijne ziele! geloof alleenlijk, en spreek met de dienstmaagd des Heeren: “Mij geschiede naar uw woord!”

PSALM 115

Jehova alleen de levende en waarachtige God.

Deze psalm moet uit een tijd zijn, waarin de Heere Zich voor zijn verdrukte volk verborgen hield, en waaruit hunne vijanden, de Heidenen, reden namen den Heere te lasteren, wanneer zij spottend en smalend aan Israël vroegen: “Waar is nu uw God?” vs. 2.

Het is in zulk een bangen tijd, dat wij de aldus getergde Gemeente Israëls, met ootmoedige erkenning van eigene onwaarde, ernstig tot den Heere hooren roepen, vs. 1, dat Hij zelf de eer zijns naams tegenover die lastering moge handhaven, en dit terwille van zijne goedertierenheid en waarheid.

In welke periode van Israëls geschiedenis wij het tijdpunt te zoeken hebben, dat tot het ontstaan van dezen psalm aanleiding gaf, is niet met zekerheid aan te geven. Zij evenwel, die dit tijdpunt plaatsen in den eersten tijd van Israëls wederkeering uit Babel, zijn misschien het naast bij den juisten tijd.

De Heere hield Zich in dien tijd voor zijn volk verborgen; Hij liet toe dat hunne vijanden, de omliggende Heidensche volken, hen jaren achtereen verhinderden den aangevangen herbouw van Jeruzalem en den tempel voort te zetten en te voleinden, en gedoogde, schijnbaar werkeloos, dat zijn naam door de afgodendienaars ontheiligd en onteerd werd. Dit zal ons uit dezen psalm nader duidelijk worden.

1. **Niet ons, o Heere! niet ons, maar uwen naam geef eer, om uwer goedertierenheid, om uwer waarheid wil.**
2. **Waarom zouden de Heidenen zeggen: Waar is nu hun God?**
3. **Onze God is toch in den hemel; Hij doet al wat Hem behaagt.**

De heilige zanger, wiens naam voor ons onbekend is gebleven, spreekt in den naam van zijn geheele volk; hij legt zijn zang op de lippen van gansch Israël, als hij bij herhaling zegt: “niet ons,” vs. 1.

Gaat de Gemeente Israëls diep gebogen onder den druk harer vijanden, zij bidt niet in de eerste plaats om hare verlossing, maar neemt een hooger standpunt in: zij smeekt ernstiglijk, dat de Heere zelf Zich de eer zijns naams aantrekke: “maar uwen naam geef eer.”

‘s Heeren naam is de roem en heerlijkheid zijns bestaans en wezens. De Heidenen, de afgodendienaars, lasterden dien grooten en heerlijken naam, wanneer zij spottende en tergend tot Israël spraken: “Waar is nu uw God?” vs. 2.

De Heere hield Zich voor zijn volk verborgen; Hij liet toe dat de vijanden hen onderdrukten, scheen geen mededoogen te hebben met Israëls leed, wat hunnen vijanden reden gaf zich op hunne goden te beroemen en den naam van Israëls God te lasteren, als ware Hij onmachtig zijn volk te redden.

Bij al hunne verdrukking griede die hoon Gods volk het diepst, de eer van Jehova, hunnen God, was hun het hoogste en boven alles dierbaar, en daarom begeeren zij zoo ernstig, dat de Heere, tot beschaming dier Heidenen en van hunne nietgoden, Zich mag opmaken, en krachtig en luisterrijk de eer zijns naams handhaven.

En lag in die bede het gebed om hunne verlossing opgesloten, zouden, wanneer de Heere Zich zoo openbaarde, de Heidenen vernederd en hunne afgoden te schande worden, en Israël gered worden, niet die redding is het hoogste wat zij begeeren.

Vandaar hun herhaald: “niet ons, o Heere! niet ons, maar uwen naam geef eer.” Israël erkent

zich die verlossing gansch onwaardig, zij hebben niets waarop zij pleiten kunnen, zij liggen in hunne schaamte, en hunne schande overdekt hen; zij belijden met Daniël: “Wij werpen onze smeeingen voor uw aangezicht niet neder op onze gerechtigheden, maar op uwe barmhartigheden, die groot zijn.”

Daarom dringen zij hunne bede ook enkel aan met een beroep op 's Heeren goedertierenheid en waarheid: “om uwer goedertierenheid, om uwer waarheid wil.”

De goedertierenheid des Heeren, Israël zoo menigmaal bewezen, zijne waarheid, zijne onveranderlijke trouw, die nooit gefaald had, zijn de hechte gronden van hun gebed, de eenige redenen waarom zij hopen mogen dat de Heere Zich niet langer verborgen zou houden.

Immers zij weten het, de Heere zelf heeft het verklaard: “Ik doe het niet om uwentwil, o Israël; om Mijnentwil, om Mijnentwil zal Ik het doen; want hoe zou Hij ontheiligd worden? en Ik zal mijne eer aan geen anderen geven,” Jes. 48:11.

Deze ootmoedige en God verheerlijkende bede van het verdrukte Israël bewijst, dat de wateren der verdrukking hun geloof niet hebben kunnen uitblusschen, maar dat het veeleer gewassen is, en de beproeving des geloofs bij hen eene vreedzame vrucht der gerechtigheid gewerkt heeft.

Daarom kunnen zij, vs. 3, hunnen spottenden en trotschen vijanden zegevierend antwoorden: “Onze God toch is in den hemel; Hij doet al wat Hem behaagt.”

Geen ding is bij Israëls God onmogelijk, Hij heeft het bewezen; al wat zijn vrijen en heiligen wil behaagt, voert Hij uit, en wie kan zijnen wil weerstaan?

Wij zien hieruit dat de verdrukking de Gemeente des Heeren geene schade aanbrengt, maar haar veeleer voordeelig is, en het ook van haar geestelijk leven waar is: “hoe meer zij het verdrukten, hoe meer het wies.”

Wanneer de Heere Zich voor zijn volk verborgen houdt en Hij hunne vijanden toelaat hen te onderdrukken, dan loutert Hij hen, dan worden zij gereinigd van de besmetting van hun hoogmoed en eigengerechtigheid, dan brengt Hij hen tot de ootmoedige belijdenis: “niet ons, o Heere! niet ons.”

Dan leeren zij van alle eigen werk en roem afzien, en pleiten zij alleen op den naam van 's Heeren goedertierenheid en waarheid. Godes eere wordt voor hen het hoogste, en tot de verheerlijking van dien naam is al hun lust.

Wat de Kerk des O.T., zoo ernstig begeerde: “maar uwen naam geef eer,” dat ziet de Gemeente van het N.T., in Hem, Die dit verklaren kon: “Ik heb uwen naam geopenbaard,” en wederom: “Ik heb U verheerlijkt op de aarde.”

De heilige zanger gaat voort der Heidenen spottaal: “waar is nu hun God?” met de welverdiende bespotting hunner afgoden te beantwoorden:

4. **Hunlieder afgoden zijn zilver en goud, het werk van des menschen handen;**
5. **Zij hebben eenen mond, maar spreken niet; zij hebben oogen, maar zien niet;**
6. **Ooren hebben zij, maar hooren niet; zij hebben een neus; maar zij rieken niet;**
7. **Hunne handen hebben zij, maar tasten niet; hunne voeten, maar gaan niet; zij geven geen geluid door hunne keel.**
8. **Dat die hen maken hun gelijk worden, en al wie op hen vertrouwt.**

Welverdiend is die bespotting van de schijngoden, de ijdelheden der Heidenen, een werk

van 's menschen handen, een hout, een steen zijn ze, hoe kunstig ook door de hand des werkmeesters geformeerd en opgesierd met zilver en goud. En hieruit spreekt hunne ijdelheid, der bespottung meer dan waardig, men geeft hun de gedaante van een bezielt en redelijk wezen, vaak de schoonste gedaante eens menschen, maar zij zijn stom, en blind, en doof, en zij rieken niet met hunnen neus en tasten niet met hunne handen.

Meer dan waardig zijn zij der bespottung van onzen dichter, gelijk van Mozes Deut. 4:28, van den dichter van Ps. 135, van Jesaja hfdst. 44:9 — 20, van Jeremia hfdst. 10:3-11.

Dat er onder de Heidenen waren, die de beelden onderscheidden van de natuur en hare krachten, welke onder die beelden werden voorgesteld, maakt de bespottung niet minder waar en billijk. Onze dichter en de profeten zagen het hoe het Heidendom in het algemeen dit onderscheid niet maakte, maar de beelden zelven als hunne goden vereerden. Daarom verbood de Heere zijn volk zoo strengelijk gesneden beelden te maken, of eenige gelijkenis van hetgeen boven in den hemel, of onder op de aarde, of in het water onder de aarde is.

“Dat die hen maken hun gelijk worden, en al wie op hen vertrouwt.” Dit oordeel over de werkmeesters en de dienaren der afgoden.

“Dat die hen maken hun gelijk worden, en al wie op hen vertrouwt.” Dit is het rechtvaardig oordeel des Heeren over de afgoderij en tegelijk het onvermijdelijk gevolg.

Het Heidendom is even blind als zijne afgoden; zooals de mensch is maakt hij zijn god, en gelijk zijn god is, zoo wordt ook de mensch. En dit is niet slechts waar van de Heidenen, maar ook van de dusgenaamde Christenen, die van het Woord Gods afwijken, en zich een god verdenken naar hunne verduisterde rede of naar hun dwalend hart.

De dichter, die den eenig waren God, den God Israëls, kent, is hiervan doordrongen, en roept daarom zijn volk ernstig toe:

- 9. Israël! vertrouw gij op den Heere; Hij is hunne hulp en hun schild.**
- 10. Gij, huis van Aäron! vertrouw op den Heere; Hij is hunne hulp en hun schild.**
- 11. Gijlieden, die den Heere vrees! vertrouwt op den Heere; Hij is hunne hulp en hun schild.**

Hij spreekt onderscheidenlijk: Israël, het huis Aärons, de priesters en de Levieten, en degenen, die den Heere vreezen aan. Sommige uitleggers verstaan door degenen, die den Heere vreezen, het ware, het godvruchtig deel van Israël, in onderscheiding van het gansche volk Israëls.

Wij deelen dit gevoelen niet; die onderscheiding komt ons voor hier niet ter plaatse te zijn, want op Jehova, hun God, te vertrouwen was de schuldige plicht van al het verbondsvolk Gods. Daarom verstaan wij door die “Godvreezenden” liever de toegekomenen uit de Heidenen,” die den God Israëls als den eenig waren God hadden leeren kennen en belijden, en alzoo in Zion waren ingelijfd. Zoo worden ook in het N.T. de toegekomenen uit de Heidenen “godvruchtige mannen” genoemd, in onderscheiding van de Joden, Hand. 2:5.

Die allen worden opgewekt op den Heere te vertrouwen, zich niet te laten verleiden tot afgoderij, maar eenig en geheel zich over te geven aan den Heere, hunne hulp en hun schild.

Jehova, de levende God, was en kon hen tot eene almachtige hulp in al hunne nooden, en tot een veilig schild onder al hunne gevaren zijn; immers Hij had dit bewezen, en zou het blijven bewijzen:

- 12. De Heere is onzer gedachtig geweest; Hij zal zegenen; Hij zal het huis van Israël zegenen; Hij zal het huis van Aäron zegenen.**
- 13. Hij zal zegenen, die den Heere vreezen, de kleinen met de grooten.**

14. De Heere zal *den zegen* over ulieden vermeerderen, over ulieden en over uwe kinderen.

“De Heere is onzer gedachtig geweest,” zoo mag de heilige zanger spreken, zonder eenige tegenspraak te duchten, integendeel, elk waar Israëliet stemde met die betuiging dankend in, zij en hunne vaderen, van de vroegste tot de jongste tijden toe, hadden het ondervonden, dat Jehova hen in gunste gedacht had.

En wat de Heere geweest was, dat zou Hij in zijne onveranderlijke trouw voor al zijn volk blijven: “voor het huis van Israël,” “voor het huis van Aäron,” “voor degenen, die den Heere vreezen;” en opdat niemand vreeze, of hij in dien zegen wel deelen zou, voegt de dichter er aan toe: “de kleinen met de grooten.” Allen, van wat staat of rang, leeftijd of ontwikkeling, geringen en aanzienlijken, kinderen en grijsaards, niemand van hen zou van Jehova’s zegen uitgesloten zijn.

Een schat van zegeningen, geestelijke en natuurlijke, zouden hun, naar ieders behoeften, van Jehova, hunnen God, rijkelijk toegeedeeld worden.

In vs. 14 hebben onze overzetters ingelascht: “*den zegen*” met uitlating van die woorden is de vertaling: “de Heere zal over ulieden vermeerderen, of tot ulieder toedoen, “en over” of tot “uwe kinderen.” En dan hebben wij hier eene toezegging van de vermenigvuldiging van het volk, dat voor Israël een van ’s Heeren hoogste zegeningen was, Deut. 1:11, en 2 Sam. 24:8.

Dit zijn de rijke beloften en in alles berekend om gansch Israël aan te moedigen hun vertrouwen op Jehova alleen te stellen, met afzien van alles buiten Hem. Niemand is er in vergeten; rijk en arm, jong en oud mag zich op den Heere verlaten en van Hem alles goeds verwachten in tijd en eeuwigheid.

En was dit voor Israël, voor de kerk des O.T., in den Messias waar, niet minder gelden deze beloften de Gemeente des Heeren van den Nieuwen Dag; ook zij zingt met dankende harten:

Elk, die Hem vreest, hoe klein hij zij of groot,
Wordt van dat heil, die weldaân deelgenoot;
Hij zal ze grooter maken,
En z'u, zoowel als 't kroost, dat gij bemint,
Dat, nevens u, zich aan Gods wet verbindt,
In dubbele maat doen smaken.

Nu wendt zich de dichter, of volgens sommige uitleggers het geheele zangkoor, tot de gansche gemeente, Israëls, en spreekt haar toe:

15. Gijlieden zijt den Heere gezegend, die den hemel en de aarde gemaakt heeft.

16. Aangaande den hemel, de hemel is des Heeren; maar de aarde heeft Hij der menschenkinderen gegeven.

17. De dooden zullen den Heere niet prijzen, noch die in de stilte nedergedaald zijn.

18. Maar wij zullen den Heere loven van nu aan tot in der eeuwigheid. Halelujah!

“Gijlieden zijt den Heere gezegend,” of, gijlieden zijt van, of door den Heere gezegend, dat is: “gij zijt gezegenden des Heeren.” Zoo spreekt, Gen. 24:31, Laban tot Abrahams knecht, Eliëzer: “Kom in, gij gezegende des Heeren,” en onze kantteekenaren zeggen van deze aanspraak: “Een voortreffelijke titel, dien de Israëlieten aan Gods voortreffelijke vrienden plachten te geven, beduidende dat God hun welgedaan had, en nog met zijne genade en weldadigheid hen steeds nabij was.” Zie ook Gen. 14:19; Ruth 3:10.

Die voortreffelijke titel behoorde Israël. Zij waren met onderscheiding van en boven alle volken van den Heere gezegend met een rijkdom van geestelijke en natuurlijke zegeningen. De

Heere had hen gekend uit alle volken, hen verlost, en een erfland gegeven vloeiende van melk en honing. Zij hadden zijne instellingen en rechten, zijn dienst en beloften; hun waren de woorden Gods toebetrouwd; Jehova woonde onder hen, en uit hen zou de Messias, het heil en het licht der wereld voortkomen.

En om nu het hooge en beteekenisvolle van dien titel te meer te doen uitkomen, volgt er de omschrijving van den Heere op: “Die den hemel en de aarde gemaakt heeft.” Hij, Die hen gezegend had en bleef zegenen, was niet minder dan de almachtige Schepper van hemel en aarde, bij Wien eene oneindige volheid was, en van Wien Israël al het heil, hun toebeden en verzekerd, verwachten mocht.

Er is hier eene duidelijke tegenstelling tegenover de nietige, levenlooze goden der volken, die onmachtig waren hunne dienaren en vereerders van het geringste kwaad te verlossen of hun het minste goed toe te brengen.

Daarom volgt er ook vs. 16 dat “de hemel des Heeren is, maar de aarde heeft Hij der menschenkinderen gegeven.”

De hooge hemel is zijne woning, daar troont Hij, vandaar gaat zijne heerschappij en macht uit; Hij is een groot God, ja een groot Koning boven alle goden.

Maar de aarde, die de profeet de voetbank van 's Heeren voeten noemt, heeft Hij aan zijne schepselen, den menschenkinderen gegeven. Duidt dit het nederige en afhankelijke van den mensch aan, het getuigt van 's Heeren weldadigheid voor zijne menschenkinderen, dat Hij hun deze schoone aarde met al hare volheid gaf om daarin te wonen en al des Heeren goed te genieten.

Men versta deze tegenstelling van den hemel met de aarde niet alzo als ware die beiden gescheiden; dit zou strijden met de doorgaande leer der Schrift, dat wij in Hem leven, ons bewegen, en zijn. Wel heeft de zonde eene scheiding gemaakt tusschen God en den mensch, tusschen hemel en aarde, maar oorspronkelijk was dit niet alzo. Het einde der verlossing en verzoening door Jezus Christus zal ook zijn de hernieuwde éénheid van hemel en aarde, de tabernakel Gods zal weer bij de menschen zijn, lees Openb. 21 en 22.

Maar eer die hernieuwde éénheid van hemel en aarde gekomen is, blijft de aarde de plaats der aanbidding en verheerlijking des Heeren, wordt de gemeente Gods geroepen daar zijnen lof te verkondigen. Immers “de dooden zullen den Heere niet prijzen, noch die in de stilte nedergedaald zijn.”

Zie over de gedachte hier uitgesproken wat wij tot verklaring van Ps. 6:6 gezegd hebben. De dichter ontzegt hier aan de dooden niet alle bewustzijn en gevoel, hetzij van zalig gevoel of rampzalige smart. Maar hij wil doen uitkomen dat het de roeping der geloovigen is op deze aarde den Heere te prijzen en zijnen naam groot te maken, want hiertoe ook heeft God den mensch op deze aarde gesteld.

En de Gemeente Israëls is hiervan zoo diep en levendig doordrongen, dat zij plechtig verzekert: “maar wij zullen den Heere loven van nu aan tot in der eeuwigheid. Halelujah!”

Dit is als de weerslag, de echo der Gemeente op dezen geheelen psalm. Zij spreekt er mede uit, dat zij Jehova alleen erkent als den eenig waarachtigen God, met verloochening en verwerping van alle de nietige afgoden der Heidenen. Zij verbindt zich dien God alleen en voor altijd te verheerlijken, en besluit daarom met een “Halelujah,” looft den Heere!

De Gemeente van Jezus Christus onder het N.T. mag zich de Kerk des O.T. ten voorbeeld stellen. Zij heeft geene mindere roeping den Heere alleen te dienen, met verloochening en verwerping van alles wat buiten Hem is, en als God geëerd en gediend wil wezen.

Zij heeft er de hoogste roeping toe, God heeft tot haar gesproken door den Zoon, en Zich in en door dien Zoon geopenbaard in al de waarheid en volheid zijns Wezens. Meer dan dit, zij deelt in de volkomene verlossing en verzoening door dien Zoon verworven, en tot haar komt het woord: “Gij zijt duur gekocht; zoo verheerlijkt dan God in uw lichaam en in uwen geest, welke Godes zijn.”

PSALM 116

Een danklied van een geredde uit de banden des doods.

Deze psalm behoort tot de lievelingspsalmen der kinderen Gods. Zij allen vinden er het heilig drietal hunner geestelijke levenservaringen in, die der ellende, verlossing en dankbaarheid.

Het is een danklied van een ontkomene uit doodsgevaar, van een geredde des Heeren uit de banden des doods en de angsten der hel. Onder den nog verschen en levendigen indruk van zijn gevaar en redding, vloeit zijn hart en mond over van de teederste gevoelens van dankbare wederliefde aan den Heere, Die in het doodelijkst tijdsgericht zijn gebed verhoorde, en hem tot een Redder werd.

De dichter van dit diepgevoelige danklied wordt niet genoemd. Wij zouden hem het liefst Hiskia noemen, den door den Heere zoo wonderbaar genezen koning van Juda, Jes. 38. Maar er zijn enkele woordvormen in dit lied, die aan lateren tijd, aan den tijd der wederkeering uit Babel, doen denken.

Maar het zegt weinig, dat wij den dichter niet kennen; zoo eenige psalm, dan is deze de vrucht des Heiligen Geestes, aan Wien dezelfde Geest in het hart van alle geloovigen van alle eeuwen luide getuigenis geeft.

Het lied verdeelt zich geleidelijk in eene inleiding en twee strophen. In de inleiding, vs. 1 en 2, verklaart de dichter zijne liefde tot den Heere, en zijn voornemen, Hem steeds aan te roepen, omdat Hij zoo treffelijk verhoord heeft.

De eerste strophe, vs. 3 — 9, vermeldt zijn nood en zijne verlossing, terwijl hij in de tweede, vs. 10—19 den dank zijns harten uitspreekt.

1. **Ik heb lief; want de Heere hoort mijne stem, mijne smeekingen;**
2. **Want Hij neigt zijn oor tot mij; dies zal ik Hem in mijne dagen aanroepen.**

“Ik heb lief,” dat is de grondtoon van den geheelen psalm; wij hooren dien uit elk vers en uit ieder woord.

Hier valt op te merken, dat de dichter het voorwerp zijner liefde niet noemt; hij zegt niet: “Ik heb den Heere lief” maar enkel: “Ik heb lief.”

Het is de taal der innigste liefde des geloofs, en die taal is altijd bij uitnemendheid kort. De dichter gevoelt zich door die liefde zoo één met den Heere, dat hij zijn naam niet te noemen heeft. Zij, die als onze dichter door den Heere uit zulk een grooten nood en dood verlost zijn, verstaan die taal, en weten bij ervaring, dat dit de taal der innigste en zaligste liefde is.

Maar de dichter behoeft den naam van Dien hij liefheeft in dezen aanhef niet te noemen, als hij er aanstonds op volgen laat: “want de Heere hoort mijne stem, mijne smeekingen.”

Hij heeft, als het hem bange was, met smeekingen en geweent tot den Heere geroepen. Hij heeft geloofd, en daarom heeft hij ook in de banden des doods en onder de angsten der hel tot den Heere gesproken, en hij is niet beschaamd geworden: de Heere hoort zijne stem en smeekingen.

Hij herhaalt dit in vs. 2, “want Hij neigt zijn oor tot mij” De Heere heeft zijn oor niet in toorn van hem gewend, maar het genegen tot hem gewend, en is hem, den hopeloos ellendige, tot een Redder geweest.

Hierin heeft de Heere zijne getrouwe en teedere liefde tot hem bewezen; en heeft die liefde

zijn hart in de vurigste wederliefde ontstoken, die ervaring heeft ook zijn geloof versterkt, hem te nauwer aan den Heere verbonden, zoodat hij betuigen kan: “dies zal ik *Hem* in mijne dagen aanroepen.”

“Zijn leven lang,” dit is de beteekenis der woorden “in al mijne dagen” — zie 2 Kon. 20:19 en Jes. 39:8 — zal hij den Heere aanroepen; niet alleen in bange dagen met smeekingen en geweent, maar ook in voorspoedige tijden zal hij Hem met lof- en dank-psalmen prijzen.

Zoo verbinden de ervaringen van 's Heeren liefde en genade de zielen zijner gunstgenooten aan Hem, en niet het minst als zij gebedsverhooringen zijn. Het zijn niet in de eerste plaats de gaven die het hart tot dank stemmen, maar veelmeer dat zij een gebedsvrucht zijn, en alzoo een bewijs van de gunstige betrekking waarin wij tot den Heere staan; die gunst gaat voor het kind van God boven alles.

Op de inleiding, vs. 1 en 2, volgt de tweede strophe, vs. 3—9, waarin de dichter zijn nood en gevaar beschrijft, en tegelijk de genadige uitredding des Heeren vermeldt, wat zijn hart met den innigsten dank vervult, en hem de zaligste zielerust doet smaken.

- 3. De banden des doods hadden mij omvangen, en de angsten der hel hadden mij getroffen; ik vond benauwdheid en droefenis.**
- 4. Maar ik riep den naam des Heeren aan, zeggende: Och, Heere! bevrijd mijne ziel.**
- 5. De Heere is genadig en rechtvaardig, en onze God is ontfermende.**

De dichter heeft in gelijken nood en doodsgevaar verkeerd als zijn voorganger David. Hij vindt zich geheel in diens gevaarlijke en bange toestanden terug, en maakt dan ook diens woorden, Ps. 18:5, 6 en 2 Sam. 23:5, 6, bijna letterlijk tot de zijne.

Ook hem hadden “banden des doods” omvangen, benauwdheden, verschrikkelijk als de dood zelf; “angsten der hel” hadden hem getroffen, smarten als van een stervende, hij vond niet dan “benauwdheid en droefenis.”

Dat wij hierbij aan eene gevaarlijke en smartelijke krankheid, waarin de dichter den dood nabij gebracht werd, te denken zouden hebben, is uit de woorden zelf niet met zekerheid te besluiten. Zij kunnen ook de beeldspraak zijn van eenig ander doodelijk gevaar, dat den dichter van zijne vijanden bedreigde, en waaronder hij doodelijke angsten en verschrikkingen leed. In dien zin bezigde David deze aangrijpende beeldspraak in Ps. 18, “toen hij de woorden dezes lieds tot den Heere gesproken heeft, ten dage als hem de Heere gered had uit de hand van al zijne vijanden, en uit de hand van Saul.”

Er zijn vele uitleggers die het laatste gevoelen voorstaan, en tevens aannemen dat de dichter hier niet slechts zijne persoonlijke ervaringen vermeldt, maar veelmeer in naam van het gansche volk Israëls spreekt, dat hier zijn God prijst over de groote verlossing uit de banden en angsten hunner gevangenschap in Babel.

Dat het uit Babel verlost volk Gods dit danklied tot het hunne gemaakt heeft, betwijfelen wij niet, gelijk de in hooger zin verlost Gemeente van het N.T. dit door alle eeuwen gedaan heeft en nog doet; maar dit sluit geenszins uit, dat het in oorsprong geen persoonlijk danklied zou zijn, waarin de dichter zijn eigene, persoonlijke ervaringen uitspreekt.

Men leze met aandacht dezen psalm, en bijna in geen enkel vers ontbreekt dat persoonlijke, zoo opzettelijk uitgesproken in het telkens herhaalde ik, mij, mijne ziele, mijne smeekingen en mijne geloften. En juist dit eigenaardig karakter van dit danklied, maakt het zoo gevoelig en teeder, zoo bemind en gezocht bij allen, die er hunne doodelijke ellende en genadige verlossing naar ziel en lichaam in vinden uitgesproken. Wie van de verlost des Heeren kent dit 3^{de} vers

van Psalm 116 niet!

Maar wie van hen riep niet als onze dichter tegelijk den naam des Heeren aan: “Och, Heere! bevrijd mijne ziel.”

“Maar ik riep den naam des Heeren aan.” Waar niemand zorgde voor zijne ziel, en hij van alle menschenhulp ontbloot ter nederlag, geloofde hij in de hulpe zijns Gods, en riep den “naam” des Heeren aan. ’s Heeren naam aanroepen zegt nog iets meer dan den Heere aanroepen. Zijn naam is de heerlijke openbaring zijns Wezens, zooals Hij Zich in de geschiedenis van zijn volk ontdekt en bewezen heeft in al zijne deugden en eigenschappen.

Hierop rust zijne kinderlijke smeekbede: “Och, Heere! bevrijd mijne ziele;” het is de noodkreet der ziel, die de tollenaar wedergaf in zijn “O God! zijt mij zondaar genadig!”

Het vertrouwen op den naam des Heeren doet hem uit zijne banden en angsten dien noodkreet uitbrengen, want de naam van zijn God, hij zegt hier onze God, is “genadig, rechtvaardig en ontfermende,” vs. 5.

De dichter roemt de genade en de ontferming des Heeren, maar niet minder Diens rechtvaardigheid. Niet slechts, omdat de rechtvaardigheid des Heeren zich tot zijne verlossing aan zijne vijanden bewezen heeft, doch bovenal, dewijl de Heere zoowel naar zijn heilig recht als naar zijne genade en ontferming met hem handelt.

In den Messias heeft hij van ’s Heeren onkreukbare rechtvaardigheid niets te vreezen, integendeel, alle goeds tot zijne verlossing te verwachten, en met den dichter van Ps. 25:8 mag hij dankend juichen: “de Heere is “goed en recht,” daarom zal hij de zondaars onderwijzen in den weg.” Het is dezelfde Evangeliewaarheid, die de Heilige Geest bij monde van Johannes heeft uitgesproken: “Indien wij onze zonden belijden, Hij is “getrouw en rechtvaardig,” dat Hij ons de zonden vergeve, en ons reinige van alle ongerechtigheid.”

Wanneer de schuldige en nooddruftige zondaar, gekweld in banden des doods en angsten der hel, de genade en het recht Gods, zooals dezen in Christus verheerlijkt zijn, onder het oog zijner ziel krijgt, dan roept ook hij met den dichter uit:

- 6. De Heere bewaart de eenvoudigen; ik was uitgeteerd; doch Hij heeft mij verlost.**
- 7. Mijne ziel! keer weder tot uwe rust; want de Heere heeft aan u welgedaan.**
- 8. Want Gij, Heere! hebt mijne ziel gered van den dood, mijne oogen van tranen, mijnen voet van aanstoot.**
- 9. Ik zal wandelen voor het aangezicht des Heeren, in de landen der levenden.**

“De eenvoudigen,” onze kantteekenaren zeggen hiervan: “die zich niet verlaten op hunne eigene kloekheid, maar op den Heere, en wandelen in oprechtheid voor Hem.” Het zijn de geringen en zwakken, wien het aan wijsheid en kracht ontbreekt, om zich tegen de listen en het geweld van de kinderen dezer eeuw te stellen; het zijn de gelukkige “kinderkens,” aan wie de Vader naar zijn welbehagen zijne verborgenheden openbaart, Luk, 11:21.

De dichter kan zoo spreken uit eigene ervaring: “ik was uitgeteerd,” geheel kracht- en machteloos geworden, “doch Hij heeft mij verlost,” vs. 6.

Hoor hoe hij hiervan de waarheid ondervindt; hij kan tot zijne beangste en bewogen ziel, die uit hare banden en angsten gered is, spreken: “Mijne ziel! keer weder tot uwe rust; want de Heere heeft aan u welgedaan.”

Zulk een innerlijk spreken tot zichzelf kennen Gods heiligen, zie Ps. 42:6 en 12; 43:5. Het is de Geest des geloofs, die de matte ziel opwekt en bemoedigt, en haar onder strijd en

lijden liefelijk dringt op den Heere te hopen, of haar vermaant hare plaats bij den Heere weder in te nemen: “keer weder tot uwe rust.”

Het woord “rust” staat in den grondtekst in het meervoudige om den overvloed der rust aan te duiden. Er is geene reden om langer onrustig te zijn, allerlei rust voor ziel en lichaam, voor tijd en eeuwigheid is den verlost bij den Heere bereid. Zulk eene opwekking behoeft onze ziel vaak, hare hevig bewogen wateren zijn niet zoo aanstonds tot rust, nadat de storm zwijgt. Hoe veilig is het, en welk eene verkwikkende rust wordt er genoten bij God in Christus.

Allermeest na eene verlossing als waarvan de dichter kan gewagen, waarbij “de Heere zijne ziel gered heeft van den dood,” waarin hij gezonken lag; “zijne oogen van tranen,” die hem van bang verdriet doorknaagden; “zijn voet van aanstoot” zoodat hij niet uitglijden zou, maar thans zijn weg veilig en zonder tranen voor het aangezicht van zijn God en Verlosser vervolgen mocht.

Want dit is de eenige en oprechte begeerte en voornemen zijns harten, om “in de landen der levenden”, zoolang hij hier op aarde mag verkeerren, “te wandelen voor het aangezicht des Heeren.” In de tegenwoordigheid des Heeren het leven te hebben, Hem in alles welbehagelijk te dienen, Hem met mond, hart en daden te loven voor de onuitsprekelijke weldaad der verlossing, hem bewezen.

Zoo hebben wij reeds in deze eerste strophe het heilige drietal van des Christens levenservaring: ellende, verlossing en dankbaarheid.

Met vs. 10 begint de 2^{de} strophe, waarin de dichter zijne innerlijke zielservaringen onder zijn lijden mededeelt, maar tegelijk zijne verlegen dankbaarheid uitspreekt vanwege de groote en genadige uitredding des Heeren:

- 10. Ik heb geloofd; daarom sprak ik; ik ben zeer bedrukt geweest.**
- 11. Ik zeide in mijn haasten: Alle menschen zijn leugenaars.**
- 12. Wat zal ik den Heere vergelden voor al zijne weldaden, aan mij bewezen?**
- 13. Ik zal den beker der verlossingen opnemen, en den naam des Heeren aanroepen.**
- 14. Mijne geloften zal ik den Heere betalen, nu, in de tegenwoordigheid van al zijn volk.**

De korte en afgeknotte zinsneden van vs. 10 en 11 maken het niet gemakkelijk om de gedachten, in deze verzen uitgesproken, in alles tot duidelijkheid en éénheid te brengen.

Hoe toch brengt men het eerste lid van vs. 10: “Ik heb geloofd, daarom sprak ik” in overeenstemming met het tweede lid: “ik ben zeer bedrukt geweest?” En hoe hieraan te verbinden: “Ik zeide in mijn haasten: alle menschen zijn leugenaars?”

Er zijn uitleggers die de woorden “ik heb geloofd, daarom sprak ik” in den tegenwoordigen tijd overzetten: “ik geloof, daarom spreek ik,” en de volgende zinsneden in den verleden tijd laten staan. Zoodat wij hier aan twee verschillende tijdmomenten zouden te denken hebben: aan den tijd zijner verdrukking, waarin hij klagend sprak: “alle menschen zijn leugenaars,” en aan den tijd na zijne verlossing, toen hij roemde: “Ik geloof, daarom spreek ik.”

Wij kunnen met deze verklaring niet instemmen. De tijdlijn in deze twee verzen is doorlopend dezelfde, het verledene, en wij mogen die niet verbreken. Maar er is naar ons oordeel ook geene noodzaak toe; al wat de dichter in beide verzen van zijne zielservaringen zegt, kan hij op één en denzelfden tijd, toen hij zeer bedrukt was, ondervonden hebben.

Ik meen dat ons Paulus, in het verband waarin hij de woorden: Ik heb geloofd, 2 Cor. 4:13, aanhaalt, den juisten weg tot verklaring van deze verzen aanwijst.

De apostel noemt in 2 Cor. 4:7 — 12 zijne vele en groote nooden en gevaren op waaronder hij altijd verkeerde, maar hij was daaronder zoo weinig mismoedig en verlaten, dat hij integendeel door denzelfden Geest des geloofs, die in onzen dichter woonde, roemen kon: “Ik heb geloofd, daarom heb ik gesproken.” Zijn geloof, zijn betrouwen op Hem, Die Christus uit de dooden heeft opgewekt, dringt hem onwederstaanbaar te spreken, te getuigen, te roemen in zijne eindelijke en volkomene verlossing en zaligheid.

Zoo was het ook met den dichter van ons lied gesteld. Ten dage toen hij “zeer bedrukt” was, toen hij deerlijk door zijne vijanden geplaagd en gefolterd werd, was hij niet bezweken; de Heere was hem nabij en volbracht zijne kracht in des dichters zwakheid; Hij sterkte zijn vertrouwen op Hem, en dit wel in die mate, dat hij innerlijk gedrongen werd te “spreken,” dat de Heere tot zijne verlossing gereed was, en hij nedergeworpen, toch niet zou verdorven worden. En was het in zijn “haasten,” in de gejaagdheid zijner ziel, dat hij zeide: “alle menschen zijn leugenaars,” toch sprak hij hiermede uit, dat er bij geen mensen hulp of heil voor hem was, maar alleen bij den Heere zijnen God. Zoo deed hem het geloof spreken, toen hij zeer bedrukt was.

Wij hebben hier eene bijdrage van die schijnbaar strijdige innerlijke levenservaringen, die niet onbekend zijn bij zwaarbeproefde kinderen Gods, maar die zij evenals onze dichter zoo gaarne in het midden van Gods gunstgenooten vermelden.

Dat de dichter, toen het hem bange was, geloofd, en daarom gesproken heeft van de zekere hoop zijner verlossing, maakt zijne verlossing te heerlijker en te grooter, en doet hem, gebogen onder den last van zoovele weldaden der genade Gods, verlegen vragen: “Wat zal ik den Heere vergelden *voor* al zijne weldaden aan mij *bewezen?*”

Hij erkent met zijn gansche hart hoe waardig het de Heere is, en hoe schuldig hij het is Hem voor zijne weldaden te vergelden. Maar hij staat bij het gezicht van den overstelpenden rijkdom dier weldaden verlegen; hij heeft den Heere niets te brengen dat ook maar in de verste verte kan opwegen tegen dien onmetelijken schat van zegeningen hem geschonken.

Toch heeft hij zich — zie vs. 14 — in den nood door geloften aan den Heere verbonden, en met David in Ps. 56:13 spreekt zijn hart: “O God! op mij zijn uwe geloften; ik zal U dankzeggingen vergelden.”

Hij wil den Heere met dank- en brandofferen tegemoet gaan en daarbij “den beker der verlossingen opnemen, en den naam des Heeren aanroepen” vs. 13.

Nadat hij den bitteren beker van verdrukking en lijden gesmaakt heeft, begeert hij den zoeten beker des heils op te nemen, en onder blijden dank den Heere in zijne voorhoven te prijzen.

De gevulde beker is in de Schrift het beeld van het aan iemand toebedeelde deel of van geluk, voorspoed en vreugde, of van rampen, tegenspoed, lijden en smart. Zie Ps. 16:5; 23:5 en Ps. 11:6; 75:9; 60:5.

Voor den dichter is de beker, dien hij aan den offermaaltijd zal opnemen, het teeken en onderpand van de verlossingen zijns Gods. Hij wil bij dien beker den naam des Heeren aanroepen, met dankzegging prijzen, en alzoo in de tegenwoordigheid van al het volk Gods, den Heere tot eer, zijne geloften betalen.

Zoo zien wij uit dit gedeelte van den psalm wat het door Gods Geest gewerkte en versterkte geloof vermag ook onder den diepsten druk en het zwaarste lijden. Dat geloof is de geheime kracht, die den lijder spreken doet van ’s Heeren daden en getuigenis geeft van de zekere hope op de verlossingen Godes.

Onze dichter en Paulus zijn hiervoor de getuigen; maar dezen niet alleen, alle heiligen van

alle tijden hebben gesproken en spreken: “ik heb geloofd, daarom sprak ik.”

Maar een iegelijk, die onder zijne zwakheden en nooden door 's Heeren genade zoo gelooven en spreken mocht, zal gered uit zijne zwarigheden, niet minder verlegen staan en met den dichter vragen: “Wat zal ik den Heere vergelden voor al zijne weldaden aan mij bewezen?” Gewisselijk hij zal den naam des Heeren willen prijzen en verheerlijken; maar hoe onbekwaam zal hij er zich toe gevoelen, hoe zal hij met zijne dankbaarheid weer schuldenaar worden voor God, zijne ellende te dieper gevoelen en eindigen moeten in zijn dankenden en biddenden Hoogepriester, Jezus Christus, Die hem geworden is wijsheid van Gode, en rechtvaardigheid, en heiligmaking, en verlossing.

De geredde en met 's Heeren weldaden overladen dichter wordt niet moede den naam van zijn God en Uithelper met dankzegging te verheffen, al weet hij ook dat hij dit nooit naar waarde zal kunnen doen.

Hij is in den lof van zijnen God zalig; en de ervaring van welken grooten nood en dood de Heere hem verlost heeft, dringt zijn hart en mond tot altijd overvloediger dank en aanbidding.

De Heere heeft hem in ontferming en liefde teruggebracht van de poorten des doods, en zichtbaar in hem bewezen:

15. Kostelijk is in de oogen des Heeren de dood zijner gunstgenooten.

Immers, banden des doods hadden hem omvangen, en angsten der hel hadden hem getroffen, hij vond enkel benauwdheid en droefenis. Hij lag midden in den dood, of in eene gevaarlijke krankte, of onder wreede vervolging zijner vijanden.

Geen oog had medelijden met hem, alle menschen waren leugenaars, zijne vrienden stonden van verre, en zijne vijanden juichten over zijn wissen ondergang.

Maar één had zijne oogen, vol ontferming, op hem geslagen; het waren de oogen des Heeren, en in Diens oogen was zijn dood “kostelijk” geweest, als de dood van Jehova's uitverkoren “gunstgenoot.”

De dichter spreekt hier dezelfde gedachte uit, die wij in Ps. 72:14 vinden: “Hij zal hunne zielen,” de zielen der nooddruftigen, “bevrijden, en hun bloed zal dierbaar zijn in zijne oogen.”

Hoe hebben wij hier den dichter te verstaan? “Wil hij er mede zeggen, zooals wij zijne woorden meermalen bij den dood van godvruchtigen hoorden toepassen, dat de dood van de vromen aangenaam, welgevallig is in 's Heeren oogen? Op den klank der woorden af zou men deze opvatting goedkeuren.

Maar bij nader inzien wordt het duidelijk, dit kan de ware beteekenis dezer woorden niet zijn, het historisch verband en het woord “kostelijk” zeggen het tegendeel.

De dichter is niet weggenomen door den dood, integendeel, hij looft en prijst den Heere, omdat Hij hem niet in den dood heeft overgegeven, maar hem genadig gered heeft.

Hierin heeft de Heere bewezen, dat de dood van zijn gunstgenoot “kostelijk” dierbaar, van hoogen prijs in zijne oogen was, zoodat Hij hem niet voor een lichten prijs in den dood wilde overgeven, en indien Hij dit deed, Hij den dood van zijn gunstgenoot gewisselijk zwaar wreken zou.

Zoo verklaren ook onze kantteekenaren deze woorden, en die verklaring wordt door de woorden van Ps. 72:14 bevestigd; want waardoor bewijst de Heere dat het bloed der nooddruftigen “dierbaar” in zijne oogen is? immers hiermede, dat “Hij hunne zielen van list en geweld bevrijdt,” en niet gedooft dat het kostelijke bloed zijner nooddruftigen uitgestort wordt.

De dichter spreekt alzoo met deze woorden uit welk eene zonderlinge zorg de Heere voor het leven zijner kinderen heeft, en dat zij zich hiermede in nood en doodsgevaar troosten mogen, wetende dat Hij de zielen zijner gunstgenooten tot geen lichten prijs in den dood overgeeft.

De ervaring hiervan doet daarom den dichter met een diepbewogen en verheugd hart uitroepen:

- 16. Och, Heere! zekerlijk ik ben uw knecht, ik ben uw knecht, een zoon uwer dienstmaagd; Gij hebt mijne banden losgemaakt.**
- 17. Ik zal U offeren eene offerande van dankzegging, en den naam des Heeren aanroepen.**
- 18. Ik zal mijne gelofte den Heere betalen, nu, in de tegenwoordigheid van al zijn volk;**
- 19. In de voorhoven van het huis des Heeren, in het midden van u, o Jeruzalem! Halelujah!**

De dichter heeft in zijne redding het vernieuwde bewijs ontvangen, dat hij 's Heeren gunstgenoot, zijn "knecht" is. Die verzekering is voor hem het hoogste; vandaar dat herhaald "zekerlijk," gewisselijk, hij kan en mag er niet aan twijfelen, "ik ben uw knecht, een zoon uwer dienstmaagd." Hij kan niet nalaten hier, gelijk in Ps. 86:16, zijne godvruchtige moeder te gedenken uit wie hij als een deelgenoot van het verbond der genade geboren, en der gemeente des Heeren ingelijfd was.

De Heere had zijn verbond aan hem bevestigd, hem tot zijn knecht aangenomen, en hem door het geloof doen zeggen: "Gij zijt de Heere, mijn God."

Zoo dienen de weldaden der verlossingen Godes om het geloof zijner gunstgenooten te versterken in de genaderijke betrekking waarin zij tot Hem staan. Hiervan weten alle kinderen Gods te spreken, wier banden de Heere heeft losgemaakt.

Nog eenmaal spreekt de dichter aan het slot van zijn lied uit, wat hij reeds in vs. 12, 13 en 14 heeft uitgesproken, maar nu terwijl zijn dankoffer in de voorhoven des Heeren opgaat voor God.

Dat nadrukkelijke "nu, in de tegenwoordigheid van al zijn volk, in de voorhoven des Heeren, in het midden van u, o Jeruzalem," geeft ons hem te zien op het oogenblik dat zijn bereide hart den Heere zijne gelofte betaalt.

Wij zien hem daar staan in heilige verrukking en aanbidding, terwijl, met den liefelijken reuk van zijn dankoffer, zijn brandend hart tot den Heere, zijnen God, opgaat.

In de beminde en liefelijke voorhoven des Heeren, in het midden van Jeruzalem, in de stad des grooten Konings mag hij dit doen, in de gemeenschap van het volk Gods, dat hun lof en dank met de zijne mengelt, en uit aller mond en hart gaat een Halelujah op, dat de posten van 's Heeren huis doet beven.

Wiens hart voor zulk een lied onaandoenlijk blijft, wie met dezen dichter niet mede zingt, die is nog niet gekomen tot de kennis van zijne ellende, verlossing en dankbaarheid; zij het niet alzoo bij ons, maar zij of worde dit lied de keurpsalm onzer harten.

PSALM 117

Eene profetie van de toebrengring der Heidenen.

Deze kleine, de kleinste der psalmen, spreekt groote en heerlijke dingen, die alle volken en natiën zonder onderscheid en uitzondering aangaan, en daarom aan alle vleesch moeten verkondigd worden.

Het is eene schoone, uitgelezene openbaring en profetie, dat de Heere niet alleen een God der Joden maar ook der Heidenen is; dat 's Heeren goedertierenheid en waarheid, zoo overvloedig aan Israël bewezen, de bron en grond is van het heil, waarin eenmaal alle geloovigen uit de Heidenen deelen zullen, en eindelijk dat de Messias eene eeuwige alleenheerschappij over de Gemeente uit Israël en de volken hebben zal.

Deze kleine psalm is dan ook een kort summier van al hetgeen de profeten des Ouden Testaments getuigd en voorzegd hebben van de roeping en toebrengring der Heidenen tot den Wensch aller Heidenen, tot den Messias in Wien God zijne goedertierenheid had toegezegd en in de volheid des tijds schenken zou.

Paulus doet dan ook dezen psalm van weinig woorden eene hooge eere aan, wanneer hij, sprekende in den Brief aan de Romeinen over de roeping der Heidenen, zich op deze profetie beroept en haar eene plaats geeft nevens de profetische woorden van Mozes, David en Jesaja, zie Rom. 15:9 — 12.

En voorwaar, deze psalm, die tot den jongstgeborene zijner broederen behoort, en hoogstwaarschijnlijk uit den tijd kort na de wederkeering uit Babel is, komt die eere toe vanwege zijn rijken en veruitzienden inhoud.

- 1. Looft den Heere, alle Heidenen! prijst Hem, alle natiën!**
- 2. Want zijne goedertierenheid is geweldig over ons, en de waarheid des Heeren is in der eeuwigheid! Halelujah!**

De Heilige Geest legt deze uitnoodiging door middel van den profetischen psalmist in den mond van Israël, van de Gemeente des Ouden Testaments. Zij, in wie naar 's Heeren belofte alle geslachten der aarde zullen gezegend worden, zij ontvangt de opdracht allen volken en natiën met eene verheugde ziel op blijden toon toe te roepen: “Looft den Heere, alle Heidenen! prijst Hem, alle natiën!”

Van Israël gaat alzoo de roeping tot de erkenning van den Messias en zijn Koninkrijk uit, gelijk dan ook de eerste Evangelieverkondigers, de twaalf apostelen, allen uit Israël waren.

Alle Heidenen worden geroepen Jehova, den eenig waren God, in den Messias te erkennen, te huldigen en te verheerlijken, en Hem met verwerping van allen afgodendienst alleen te dienen.

Die roeping nu wordt in vs. 2 aangedrongen door de belofte van het groote heil, waarin alle Heidenen, die den God van Israël erkenden, met Israël deelen zouden.

De dichter verheft in vs. 2 het groote heil, de genade weldaden die de Heere aan zijn volk geschonken had. Hij roemt en prijst de “goedertierenheid” des Heeren, die “geweldig” is, en zijne “waarheid”, die tot in der eeuwigheid is, en zegt dan met nadruk “over ons.”

Met die woorden “over ons” heeft de dichter niet alleen het oog op Israël, maar in dat “ons” zijn ook de Heidenen begrepen.

Het heilrijk deel van het uitverkoren volk Gods was bestemd ook het deel der Heidenwereld te worden; de Heidenen zouden worden mede-erfgenamen met Israël, en van hetzelfde lichaam,

en mede-deelgenooten van 's Heeren beloften aan Israël in Christus Jezus.

Alzo zou over alle volken en natiën voorzooveel zij Jehova, Israëls God, erkennen, dezelfde goedertierenheid komen, die zich zoo "geweldig", zoo machtig, allesoverklimmend bewezen had over Israël.

's Heeren goedertierenheid, zijne liefde en genade, hoe vrijmachtig, rijk en heerlijk had zij zich aan Israël bewezen, en dit in weerwil van alle hunne overtredingen en verkeerdheden. En hoe groot was de goedertierenheid Israël in den Messias toegezegd, en die eenmaal in en door Hem in de volheid des tijds glansrijk aan het licht zou worden gebracht.

En aan de vervulling dier beloften viel niet te twijfelen, "de waarheid des Heeren is in der eeuwigheid." 's Heeren waarheid is zijne trouw in het vervullen zijner beloften; die trouw is onwankelbaar en onveranderlijk, zij bestaat tot in der eeuwigheid, en daarom mogen Israël en de Heidenen op de goedertierenheid des Heeren in den Messias hopen, en zich tot in alle eeuwigheid in Hem verblijden.

Met hoeveel recht mocht dan de dichter deze schoone en veruitziende profetie besluiten met een Halelujah, looft den Heere!

En wij, die de aanvankelijke vervulling dezer profetie aanschouwen, en als zondaren uit de Heidenen in den onnaspeurlijken rijkdom van 's Heeren goedertierenheid in Jezus Christus deelen, hoe worden wij geroepen den Heere te loven en te prijzen, Hem door het geloof alleen te erkennen, met verloochening van allen eigenwilligen dienst en alle schepselvergoding, waartoe wij van nature zoo geneigd zijn.

En zijn voor ons de tijden der onwetendheid van het Heidendom voorbijgegaan, leven wij in den welaangenamen tijd en in den dag der zaligheid, er zijn buiten ons duizend millioenen Heidenen, die den eenig waren God en Jezus Christus, Dien Hij gezonden heeft, niet kennen, die in hopelooze duisternis rondtasten, en tot wie de uitnoodiging nog moet gebracht worden: "Looft den Heere, alle Heidenen! prijst Hem, alle natiën!"

Op ons rust de roeping om die goede tijding den Heidenen en ook Israël te brengen of te doen brengen; wij zijn schuldig mede te werken tot de vervulling dezer profetie, opdat eerlang het "Halelujah" van uit de Heidenwereld en uit Israël tot den Vader in zijnen Zoon door zijnen Heiligen Geest opga, en tot in der eeuwigheid door alle hemelen weergalme.

PSALM 118

Een blijde lofzang van het verlostte Israël.

Dit schoone feestlied is de laatste lofzang van het Hallel, dat door de Joden op hunne groote feesten, bijzonder op het Paaschfeest, gezongen werd.

Bijna alle uitleggers zijn het er over eens, dat het uit den tijd na de wederkeering uit Babel is. Over de gelegenheid waarvoor het vervaardigd is, bestaat verschil. Sommige uitleggers houden dezen psalm voor een lofzang bij gelegenheid van het eerste Loofhuttenfeest der wedergekeerden, Ezra 3:1 — 5; anderen bij de grondlegging des tempels, Ezra 3:8 — 13, en nog anderen bij de inwijding des tempels, Ezra 6:15 — 26.

Wij voegen ons bij de laatste, omdat naar ons oordeel hun gevoelen den meest waarschijnlijken grond heeft in den inhoud van den psalm, wat ons bij de verklaring blijken zal.

De psalm vervalt in 2 deelen, van vs. 1 — 19 en van vs. 20 — 29. De eerste helft zingt de feestvierende schare, die door de priesters en Levieten is afgehaald, en met offerdieren naar den tempel trekt. De tweede helft zingen de Levieten, die de feestvierenden aan den ingang van den tempel ontvangen, vs. 20 — 27. Hierop antwoorden de aangekomenen vs. 28, en heffen allen, het volk, de priesters en Levieten, den slotzang aan, vs. 29.

1. **Looft den Heere; want Hij is goed; want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.**
2. **Dat Israël nu zegge, dat zijne goedertierenheid in der eeuwigheid is.**
3. **Het huis van Aäron zegge nu, dat zijne goedertierenheid in der eeuwigheid is.**
4. **Dat degenen, die den Heere vreezen, nu zeggen, dat zijne goedertierenheid in der eeuwigheid is.**

Den aanhef, vs. 1, vinden wij woordelijk in Ps. 106:1 en 107:1. 's Heeren ongehoudene goedheid, zijne goedertierenheid, die tot in der eeuwigheid dezelfde blijft, is de bron van al de weldaden die den wedergekeerden uit Babel onder al hun strijd en lijden waren ten deel gevallen.

Twintig jaren was het geleden dat zij uit Babel naar hun land wederkeeren, en zij den grond legden voor den nieuwen tempel. Al die jaren waren zij, tot op het vernieuwde bevel van Darius, den koning van Perzië, door de moeilijkheden met de Samaritanen en de vijandschap van de omliggende volken, verhinderd met het bouwen van den tempel voort te gaan.

En thans, na zoovele jaren, zagen zij, in weerwil van al wat hunne vijanden tegen hen beraadslaagd en beproefd hadden, den tempel des Heeren voltooid, en stonden zij gereed hun eersten feestgang naar de voorhoven van 's Heeren huis te doen.

Die tempel stond daar als het zichtbaar bewijs dat “de Heere goed is,” en Hij weer in het midden zijns volks wonen wilde. Vrij en rijk was zijne goedertierenheid; de wedergekeerden hadden zich die weldaad niet waardig gemaakt, schuldig waren ook zij aan de vertraging van den bouw des tempels; zij hadden geijverd elk voor zijn eigen huis, en niet voor 's Heeren huis. Zie Haggai 1.

Tot allen en een iegelijk komt de toeroep: “Looft den Heere; want Hij is goed; want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.” En opdat niemand meene dat hij tot die lofverheffing niet geroepen ware, worden die allen als bij hunne namen opgeroepen. Vs. 2 “Israël,” het gemeenschappelijke volk; vs. 3 “het huis van Aäron,” de priesters en Levieten, de dienaren van het heiligdom, en eindelijk, vs. 4, “degenen, die den Heere vreezen,” waardoor hier, evenals in

Ps. 115:11, de toegekomenen uit de Heidenen worden aangeduid.

Die allen worden opgewekt, opgeroepen om te “zeggen”, te belijden: “want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid,” en die aandrang wordt bij elk in het bijzonder herhaald.

Was de goedheid des Heeren, zijne vrije liefde tot zijn volk, de bron van al de genadeweldaden aan de wedergekeerden tot hunne verlossing bewezen, en was daarom de liefde van Jehova de grondtoon van hun dank- en lofzang, tot hoeveel hooger en innerlijker lof en dank wordt dan het volk Gods van den Nieuwen Dag geroepen, nu God al de volheid zijner liefde in de gifte van zijn eigen en eenigen Zoon bewezen heeft, en die liefde door den Heiligen Geest in de harten van al zijne kinderen heeft uitgestort.

Op het voorbeeld van Israël moet ook nu de geheele gemeente, niet slechts de dienaren des Woords, in hare gemeenschappelijke godsdienstige vergaderingen den Heere loven en prijzen voor zijne verlossende liefde haar bewezen. Tot allen, zonder onderscheid, tot de gansche gemeente spreekt de Geest door zijn Woord: “Looft den Heere; want Hij is goed; want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.”

De dienaar des Woords doet het door zijne prediking en in zijne gebeden en dankzeggingen, waarbij hij de mond des Heeren tot de gemeente, maar tegelijk de mond der gemeente tot den Heere is, terwijl de gemeente in haar psalmgezang de echo van haar hart luide doet weergalmen.

Dit hooren wij ook de feestvierende gemeente in haar opgaan naar den tempel doen, vs. 5 — 19.

5. Uit de benauwdheid heb ik den Heere aangeroepen; de Heere heeft mij verhoord, *stellende mij in de ruimte.*

6. De Heere is bij mij; ik zal niet vreezen; wat zal mij een mensch doen?

De persoonsverwisseling, die in vs. 5 begint, bewijst dat hier de feestvierende gemeente met hare priesters en Leviëten invalt. Is hoogstwaarschijnlijk de hoogepriester Jozua de dichter van dezen lofzang, bij het persoonlijk voornaamwoord ik en mij hebben wij niet alleen aan Jozua te denken, maar aan de gansche gemeente Israëls.

De gemeente gedenkt allereerst hare nooden en gevaren, de bange engten waarin zij in Babel gekneld lag, met al het leed haar, na hare wederkeering, door den tegenstand der Samaritanen en de vijandschap der naburige Heidensche volken aangedaan.

Maar “uit de benauwdheid,” uit die bange engten, belijdt zij, “heb ik den Heere aangeroepen.” Zij gedenkt hare benauwdheid, maar niet minder haar “roepen” tot den Heere. Zij heeft haar toevlucht, gelijk zij in de volgende verzen nadrukkelijk verklaart, niet genomen tot menschen, zelfs niet op prinsen kunnen vertrouwen, de Heere was haar eenige toevlucht en sterkte geweest.

En niet tevergeefs had zij Hem aangeroepen: “de Heere heeft mij verhoord, *stellende mij in de ruimte.*” Het woord “ruimte” staat hier tegenover het woord “benauwdheid.” Luther, wien deze psalm boven alle andere psalmen zoo lief was, en hem zijn psalm noemde, zegt: “benauwdheid,” “angst” wordt ook in het Hebreeuwsch afgeleid van een woord dat “nauw”, “eng” beteekent, wanneer iemand ernstig en bang wordt, en hij als het ware geklemd, gedrukt, geperst wordt, gelijk dan ook de aanvechtingen en het ongeluk doen, volgens het spreekwoord: “de wereld is mij te eng.” Daardoor wordt het “in de ruimte” verklaard. Gelijk nood, tegenspoed, engte of angst heet, zoo heet troost en hulp “ruimte.”

Dankend erkent de gemeente dat de Heere haar gebed gehoord en haar gered heeft. Zulke

ervaringen versterken ongemeen het vertrouwen, en doen spreken: “De Heere is bij mij; ik zal niet vreezen; wat zal mij een mensch doen?” vs. 6.

Die zoo spreekt is zich door het geloof de tegenwoordigheid des Heeren bewust; de Heere is aan zijne zijde, zijn schild, dat hem dekt. Dat geloof drijft de “vrees” voor al wat mensch heet, ja voor alle schepselen buiten; in vertrouwen op zijn God, Die bij hem en voor hem is, vraagt hij: “wat zal mij een mensch doen?”

Dat is geen spreken uit de hoogte, geen overmoed van het trotsche hart, dat God niet vreest en geen mensch ontziet. Het is de taal van het ootmoedig geloof, dat er zijn vertrouwen mede uitspreekt op den Heere alleen, en weet dat alle schepselen in zijne hand zijn, en zich zonder den Heere noch roeren, noch bewegen kunnen.

Zoo geeft de gemeente des Heeren Gode allen lof en prijs, omdat Hij haar geroep uit de benauwdheid gehoord heeft, en haar in de ruimte voerde; en waar de Heere zoo bewijst bij haar te zijn, daar ondervindt zij den zaligen vrede en rust in Hem alleen, en vreest zij geen menschen, of duivelen.

Al voortgaande naar den tempel, vervolgt de feestvierende gemeente haar lofzang, de goedertierenheid des Heeren tot eer:

7. **De Heere is bij mij onder degenen, die mij helpen; daarom zal ik *mijnen lust* zien aan degenen, die mij haten.**
8. **Het is beter tot den Heere toevlucht te nemen, dan op den mensch te vertrouwen.**
9. **Het is beter tot den Heere toevlucht te nemen, dan op prinsen te vertrouwen.**

De gemeente herhaalt in vs. 7 wat zij in vs. 6 beleden heeft: “de Heere is bij mij,” maar voegt er aan toe “onder degenen, die mij helpen,” evenals de dichter van Ps. 54:6 “Ziet, God is mij een helper; de Heere is onder degenen, die mijne ziel ondersteunen.”

Onderstelt dit dat de Heere ook menschen, als middelen in zijne hand, gebruikt tot hulp en redding van zijn volk; het zegt niet, dat de Heere één onder de velen is dergenen, die hulpe bieden, maar veel meer dat Hij alleen opweegt tegen die velen, tegen die allen, en Hem daarom alleen alle eer der verlossing moet worden toegebracht.

Dat de Heere alleen haar algenoegzame redder is, hiervan weet de gemeente der wedergekeerden uit Babel mede te spreken; daarom getuigt zij tot tweemaal “Het is beter tot den Heere toevlucht te nemen, dan op den mensch, zelfs op prinsen te vertrouwen.”

Zij hadden ondervonden, meer dan genoeg tot hunne teleurstelling en smart, wat de dichter in Ps. 62:10 getuigt: “Immers zijn de gemeene lieden ijdelheid; de groote lieden zijn leugen; in de weegschaal opgewogen, zouden zij samen *lichter* zijn dan de ijdelheid.” Hoe hadden bij den herbouw van den tempel niet alleen de Samaritanen, maar ook de koningen van Perzië, die tusschen Cyrus en Darius regeerden, hun vertrouwen beschaamd. En hoe zichtbaar daarentegen had de Heere bewezen hun redder te zijn; niet tevergeefs hadden zij tot Hem de toevlucht genomen, en konden zij nu juichen: “God is ons eene toevlucht en sterkte, Hij is krachtig bevonden eene hulp in benauwdheden.”

Krachtig had de Heere bewezen, èn bij Israëls verlossing uit Babel èn bij den herbouw van den tempel, het hart van vorsten en volken in zijne hand te hebben, en dat alle wereldgebeurtenissen door Hem bestuurd worden ten goede van zijn volk.

Die ervaring doet de verlostten betuigen:

- 10. Alle Heidenen hadden mij omringd; het is in den naam des Heeren, dat ik ze verhouwen heb.**
- 11. Zij hadden mij omringd, ja zij hadden mij omringd; het is in den naam des Heeren, dat ik ze verhouwen heb.**
- 12. Zij hadden mij omringd als bijen; zij zijn uitgebluscht als een doornenvuur; het is in den naam des Heeren, dat ik ze verhouwen heb.**

Alle Heidenen, nabij en verre van Israël gelegen, alle wereldmachten, hadden de zwakke gemeente des Heeren, “het wormke Jakobs”, “omringd als bijen.” Zij hadden haar omringd met hunne benden als een dichte zwerm van bijen, wespen, gewapend met hare gevaarlijke angels, zoodat er geen ontkomen aan was. Want wat vermag ook de dapperste held tegen een bijenzwerm? Zoo machteloos stond ook de gemeente des Heeren tegenover de wereldmachten, die tegen haar streden.

En toch, hoe machtig hare vijanden waren, en hoe hopeloos hare zaak stond, die vijanden “zijn uitgebluscht als doornenvuur.” Gelijk doornen in een oogenblik met veel geknetter en gekraak in lichte laaie staan, even spoedig is hun vuur uitgebluscht, alzoo waren de vele en machtige vijanden van Israël uitgebluscht en vergaan.

En de gemeente des Heeren mag zich, Gode alle eer gevende, beroemen: “het is in den naam des Heeren, dat ik ze verhouwen heb.” Bij herhaling zegt zij: “zij hadden mij omringd,” even dikwijls verklaart zij: “het is in den naam des Heeren,” en “dat ik ze verhouwen heb.”

Die herhaling wijst er op hoe de vijanden op haar hebben aangehouden, maar hoe ook zij tot het einde toe weerstand heeft geboden, en ze in 's Heeren naam geheel overwonnen heeft.

Mag zij zich hierop beroemen, zij kent geenszins die overwinning zichzelf toe. “In den naam des Heeren,” in zijne kracht, door zijn alvermogen had de zwakke gemeente gezegevierd over hare vijanden; Hem alleen daarom alle lof en eer.

Zij kan tot hare vijanden spreken en juichen:

- 13. Gij hadt mij zeer hard gestooten, tot vallens toe; maar de Heere heeft mij geholpen.**
- 14. De Heere is mijne sterkte en psalm; want Hij is mij tot heil geweest.**
- 15. In de tenten der rechtvaardigen is eene stem des gejuichs en des heils; de rechterhand des Heeren doet krachtige daden.**
- 16. De rechterhand des Heeren is verhoogd; de rechterhand des Heeren doet krachtige daden.**
- 17. Ik zal niet sterven, maar leven; en ik zal de werken des Heeren vertellen.**
- 18. De Heere heeft mij wel hard gekastijd, maar Hij heeft mij ter dood niet overgegeven.**

Nu keert zich de feestvierende gemeente tot hare wreede vijanden en spreekt tot hen: “Gij hadt mij zeer hard gestooten, maar, wat zij niet verwachtten, dat is geschied, “de Heere heeft mij geholpen.” Zoo belijdt Israël den naam des Heeren voor zijne vijanden.

En dit wordt in vs. 14 herhaald, waarin het volk Gods belijdt, dat de Heere hun sterkte en psalm, hun kracht en blijdschap is. “Want Hij is mij tot heil,” tot hulp en verlossing “geweest.”

Daarom is er “in de tenten der rechtvaardigen eene stem des gejuichs en des heils;” hunne tenten weergalmen van den lof des Heeren. De tenten der rechtvaardigen staan hier tegenover de tenten der goddeloozen, der vijanden Israëls, waarin niet dan teleurstelling, verslagenheid, en bittere nijd en wrok huist.

In de tenten der rechtvaardigen is licht en vroolijkheid, daar jubelt het verlost volk Gods:

“de rechterhand des Heeren doet krachtige daden, de rechterhand des Heeren is verhoogd; en nog eenmaal: “de rechterhand des Heeren doet krachtige daden.”

Is 's Heeren “hand” zijne almacht, zijn oneindig vermogen; wanneer er gesproken wordt van 's Heeren rechterhand, dan wijst dit op het gunstrijke, het goedertierene van 's Heeren alvermogen tot hulp en heil van zijn volk. Waar die rechterhand des Heeren verhoogd wordt, zich opheft, daar doet zij “krachtige daden”, die zijne vijanden doen ontstellen, maar zijn volk doen juichen en verblijd zijn.

En zoo is het thans in de tenten der rechtvaardigen, — sommige uitleggers denken hier aan de loofhutten — de in God verblijde gemeente kan die goedertierene hand des Heeren niet te hoog en te dikwerf verheffen. Men merke op dat zij het in vs. 15 en 16 tot driemaal doet, evenals zij in vs. 10, 11 en 12 tot driemaal beleden heeft: “het is in den naam des Heeren, dat ik ze verhouwen heb.”

De blijdschap des Heeren is der gemeente sterkte. De bevinding van 's Heeren krachtige daden werkt blijde hope: “Ik zal niet sterven, maar leven; en ik zal de werken des Heeren vertellen.”

Wat zij onder hare verdrukking gevreesd heeft, en hare vijanden wenschten en verwachtten, dat zal haar niet treffen; “ik zal niet sterven,” zoo juicht de gemeente, voor mij geen dood en verderf, “maar leven;” ik zal behouden blijven, in het leven heerschen, de poorten der hel zullen mij niet overweldigen, en dit, opdat “ik de werken des Heeren vertelle.”

Wat van den Heere komt, gaat weer tot den Heere op, zoo gaat het bij de verlost des Heeren, zoo begeert het ieder beweldadigd kind van God; het wil de werken des Heeren, zijne groote verlossende daden, met hart en mond Hem ter eere prijzen.

En gedenkt Zion onder haar gejubel, ook de dagen harer smart en rouwe, hooren wij haar zeggen: “De Heere heeft mij wel hard gekastijd,” waarbij zij gewis ook hare zonden gedenkt, toch spreekt zij in ééne adem uit: “maar Hij heeft mij ter dood niet overgegeven.”

Welk geloovige, bij wien de verdrukking lijdzaamheid, en de lijdzaamheid bevinding, en de bevinding hope werkte, zegt niet met Luther: dat is mijn psalm.

Den Heere lofzingerende is de feeststoet, gelijk wij in de vorige verzen hoorden, genaderd tot den tempel, tot de deuren van het buitenste voorhof des heiligdoms.

Daar wacht hen een schare van zangers als deurwachters. Het koor van den aangekomen feeststoet wendt zich tot die deurwachters, en spreekt:

19. Doet mij de poorten der gerechtigheid open; ik zal daardoor ingaan; ik zal den Heere loven.

En terwijl de deuren voor hen geopend worden, antwoordt het koor der deurwachters:

20. Dit is de poort des Heeren, door dewelke de rechtvaardigen zullen ingaan.

Het eerste koor noemt de tempeldeuren “de poorten der gerechtigheid,” en het tweede koor heet ze “de poort des Heeren,” en doet de ingaanden hooren voor wie zij alleen die poorten mogen openen en wie daarin mogen gaan: “de rechtvaardigen” het ware volk Gods, het vroom geslacht dat naar God vraagt en zijne wet betracht.

Wij hebben hier een nagalm van Ps. 24 en 132, gezongen bij de opvoering der arke des verbonds naar Zion in Davids dagen. Toch is er een onderscheid op te merken. Thans is het de gemeente des Heeren die opgaat, maar zonder het zichtbare teeken van 's Heeren tegenwoordigheid, de arke des verbonds; want wij weten dat de arke des verbonds in den tweeden tempel niet was.

Maar ontbreekt de zichtbare ark, de onzichtbare en levende ark van het verbond Gods, de Messias, is in het midden van zijn verbondsvolk en doet zijn ingang in den tempel als onderpand van zijne nabij zijnde komst in het vleesch; want snellijk zal de Heere tot zijnen tempel komen, en zijne heerlijkheid zal grooter zijn dan die van den eersten tempel.

Zoo hebben wij ook hier een voorbeeldig komen van Christus in het vleesch, gelijk Ps. 24 en 132 zijne hemelvaart en ingang in het hemelsche heiligdom afbeelden.

En ingaande door de poort des Heeren en zich voortbewegende in het voorhof naar den tempel, heft de feeststoet en alle aanwezigen aan:

- 21. Ik zal U loven, omdat Gij mij verhoord hebt, en mij tot heil geweest zijt.**
- 22. De steen, dien de bouwlieden verworpen hadden, is tot een hoofd des hoeks geworden.**
- 23. Dit is van den Heere geschied, en het is wonderlijk in onze oogen.**
- 24. Dit is de dag, dien de Heere gemaakt heeft; laat ons op denzelfden ons verheugen, en verblijd zijn.**
- 25. Och, Heere! geef nu heil; och, Heere! geef nu voorspoed.**

De jubelende gemeente Israëls, gedachtig hoe de Heere haar uit allen nood gered en verhoogd heeft, als Hij “haar gebed verhoorde en haar tot heil geweest was,” looft den Heere, vs. 21.

Het gezicht van den nieuwen, voltooiden tempel, in welks voorhoven zij zich beweegt, wekt de herinnering op aan haar strijd en lijden sinds zij uit Babel wederkeerde, en wat de Heere, in weerwil van allen tegenstand, gedaan heeft om haar dezen dag te maken, waarop zij zijn werk voleindigd zagen.

De nieuwe tempel was voor het verlorene Israël een vernieuwd bewijs van Jehova's gunst en gemeenschap met zijn volk, en een zichtbaar onderpand van hunne verhooging in het midden der volken.

“Wonderlijk”, zoo belijden zij, “is het in onze oogen,” vs. 23. Geheel ongedacht, bij de menschen onmogelijk, was de tempelbouw tot stand gekomen; van den Heere was dit geschied.” De Heere had bij dit werk de wonderen zijner liefde en almacht groot gemaakt, het was zijn werk, het zijne alleen.

En dat werk overtrof aller menschen gedachten. “De steen, dien de bouwlieden verworpen hadden, is tot een hoofd des hoeks geworden, vs. 22.

Zinnebeeldig en tegelijk voorbeeldig en profetisch is dit vers.

Zinnebeeldig: Dat er bij de grondlegging van den tempel een steen zou geweest zijn, dien de bouwlieden afgekeurd, verworpen hadden, en die, in weerwil hiervan, toch dienen moest tot een “hoofd des hoeks,” tot een sluitsteen van een der hoeken van het gebouw, is misschien een overlevering die haar oorsprong aan de woorden in dit vers te danken heeft. Veeleer schijnen deze woorden te doelen op het geringe, onaanzienlijke begin van den tempelbouw, waarbij “velen van de priesters, en de Levieten, en de hoofden der vaders, die oud waren, die het eerste huis gezien hadden, dit huis in zijne grondlegging voor hunne oogen zijnde, weenden met luider stem,” — zie Ezra 3:10 - 12.

Maar hoe anders vertoonden zich nu dit huis aan hunne verwonderde oogen, hoe welgebouwd, hecht en grootsch rustte het nu op dat gering geschatte fundament met zijn sierlijken hoeksteen.

Dit was van den Heere geschied, en was het wonderlijk in hunne oogen; de tempel stond daar, en “de Heere had dezen dag gemaakt,” waarop “Israël zich mocht verblijden en verheugen, vs. 24, geen stemme des geweens werd er meer gehoord, het was enkel gejuich en blijdschap.

En aan dien blijden lof paarde zich de stemme van de ootmoedige en dringende bede: “Och, Heere! geef nu heil; och, Heere! geef nu voorspoed, vs. 25. De woorden, “geef nu heil,” luiden in het Hebr. “hoschiahna,” daaruit is het “Hosanna” in het N.T. geworden, waarmede men den Heiland bij zijnen intocht in Jeruzalem begroette; ook is de naam Jozua of Jezus van dit woord.

Die woordafleiding wijst op het voorbeeldige en profetische van dit vers; vergelijk Jes. 3:14; Matth. 21:42; Hand. 4:11; Efez. 2:20 en 1 Petr. 2:4 en 7.

Christus is die van Israël, van zijn volk, de bouwlieden, verworpen steen. Hij, de Gezalfde en de beloofde aan de vaderen, de rotssteen Israëls, op en uit Wien de gemeente des Heeren zou gebouwd worden, was door zijn eigen volk verworpen, aan het kruis genageld en gedood.

Maar God had op ondoorgrondelijke wijze, wonderlijk in elks oogen, dien verworpen steen gesteld tot een hoofd en hoeksteen van het fundament van zijn geestelijke huis, de gemeente des N. Testaments, zijn naam tot eer, en velen uit Israël en de Heidenwereld als levende steenen tot zaligheid.

De Vader verheerlijkte den Zoon, gelijk de Zoon den Vader verheerlijkt had; Hij wekte Hem op uit de dooden, en gaf Hem heerlijkheid en eere aan zijne rechterhand in den hemel, en meer nog dan de Kerk des O.T., mag de gemeente van den Nieuwen Dag juichen: “dit is van den Heere geschied, *en* het is wonderlijk in onze oogen.”

De feeststoet is genaderd tot in den ingang van het binnenvoorhof des tempels, waar de priesters en de Levieten de feestelingen met een blijden welkomstgroet inwachten:

26. Gezegend zij hij, die daar komt in den naam des Heeren! Wij zegenen ulieden uit het huis des Heeren.

27. De Heere is God, Die ons licht gegeven heeft. Bindt het feestoffer met touwen tot aan de hoornen van het altaar.

Met een priesterlijken zegen worden de binnentredenden begroet. “Gezegend zij hij, die daar komt in den naam des Heeren!” Maar de priesters doen dit niet in het onbepaalde; zij omschrijven, zij het ook met slechts enkele woorden, nauwkeurig over wien zij dien zegen uitspreken, over hem, “die daar komt in den naam des Heeren.” Hij, die den berg des Heeren opklimt en in ’s Heeren heiligdom ingaat, moet dit doen in den naam des Heeren, dat is in geloofsgehoorzaamheid aan ’s Heeren wil en naar Diens ordinantiën.

Hij mag het niet in zijn eigen naam, niet willekeurig doen, niet als een rechtvaardige in zijne eigene schatting, maar naar en op grond van ’s Heeren genadige vrijvergunning in den Messias.

En eerst, nadat de priesters hebben uitgesproken wie de ware feest- en tempelgangers zijn, spreken zij tot die allen en tot die alleen: “wij zegenen ulieden uit het huis des Heeren.”

Zij die in ’s Heeren naam komen, zij ontvangen wederkeerig den zegen in ’s Heeren naam. Wat de Heere is, want zijn naam is zijn Wezen, in al den rijkdom zijner heerlijke deugden en eigenschappen, dat alles is Hij voor hen, in dat alles zal Hij zijne ware dienaars doen deelen.

In het N.T. wordt Christus met de woorden van het eerste lid van dit vers begroet, Luk. 13:35 en Joh. 12:13. Dit zal wel de reden zijn dat zij in onze berijmde psalmen luiden: “Gezegend zij de groote Koning, Die tot ons komt in ’s Heeren naam!”

De tekst laat deze overbrenging op Christus toe. Immers geestelijk was de Messias daar tegenwoordig, en alleen in en met Hem als het Hoofd der gemeente, kon zij ingaan en gezegend worden in 's Heeren huis.

Daarom weergalmt nu ook uit aller hart en mond: “De Heere is God, Die ons licht gegeven heeft.” Jehova, Israëls God, heeft door zijne wondervolle daden tot verlossing en verhooging van zijn volk bewezen dat Hij alleen de eenig ware God is boven alle goden der volken, die hen gevangen hielden en onderdrukten. Hij toch heeft zijn volk “licht,” verlossing, leven en blijdschap gegeven; Hij heeft dezen dag gemaakt, waarop zij mogen ingaan in den herbouwd tempel.

De lange en duistere nacht van Israëls ballingschap met al zijn jammeren, ellende en smart was voorbijgegaan, zij deelden thans in het licht, de blijdschap, vreugde en eere van hunne verlossing, en daarom heet het nu ook: “bindt het *feestoffer* met touwen tot aan de hoornen van het altaar.”

De uitleggers verschillen in de vertaling en verklaring van deze woorden. Luther vertaalt: “siert het feest op met meien², met takken, tot aan de hoornen van het altaar,” anderen: “bindt het feest met touwen aan de hoornen van het altaar,” en verklaren het als eene opwekking om gedurig, altoos *den* Heere feest te vieren.

Naar ons oordeel geeft de vertaling van onze overzetters den grondtekst het naaste weder, en hebben wij hier bij het woord “feest” aan de offerdieren te denken, die op dit feest den Heere gebracht werden; zie van deze wijze van spreken Exod. 23:18 en 2 Kron. 30:22. En die offerdieren werden in zulk eene groote menigte aangebracht, dat zij het geheele voorhof innamen tot aan de hoornen van het altaar.

Zoo overvol moest het voorhof zijn van vrijwillige brand- en dankoffers, zoodat er geen einde aan het feest kwam; want de Heere had zijn volk licht gegeven om er zich al de dagen huns levens, Hem dankende en dienende in zijn huis, in te verheugen.

En nu hooren wij nog eene enkele stem, maar die de stem van de gansche gemeente is:

28. Gij zijt mijn God; daarom zal ik U loven; o, mijn God! ik zal U verhoogen.

En het koor antwoordt:

29. Looft den Heere; want Hij is goed; want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

Vers 28 is als de nagalm van het lied door Mozes en de kinderen Israëls gezongen, nadat zij aan gindsche zijde der Roode Zee waren gekomen, Exod. 15:2. “De Heere,” zoo spraken zij, “is mijn kracht en lied, en Hij is mij tot heil geweest; deze is mijn God; daarom zal ik Hem eene liefelijke woning maken; Hij is mijns vaders God; dies zal ik Hem verheffen!”

In de verlossing uit Egypte gelijk als in die uit Babel, in beiden had de Heere Zich bewezen Israëls Verbonds-God te zijn; in beiden had Hij de heerlijkheid zijner genade, almacht en rechtvaardigheid geopenbaard, en daarom wil het beweldadigd Israël Hem loven en zijnen naam verhoogen.

En op die lof verheffing antwoordt de geheele gemeente: “Looft den Heere; want Hij is goed; want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.”

Zoo eindigt de gemeente waarmede zij vs. 1 begonnen is, met den lof van 's Heeren goedertierenheid.

Mocht de Kerk van het Oude Testament dit doen, hoeveel te meer roeping heeft de Kerk des

² “siert het feest op met meien (dwz. met takken), tot aan de hoornen van het altaar,” .

Nieuwen Testaments hiertoe. De goedertierenheden des Heeren aan zijn oude volk bewezen, hoe groot en heerlijk ook, waren slechts schaduwen en voorbeelden van wat Hij in zijn Zoon Zich zou bewijzen te zijn.

Wij kennen dat: “want Hij is goed; want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid”, van naderbij; wij hebben het aanschouwd in den Eeniggeboren Zoon, en deelen, voorzooveel wij in den Zoon gelooven, in al de volheid der goedertierenheid Gods aan schuldige zondaren bewezen.

Laat ons dan op nog dieper en hooger toon de uitnemendheid der goedheid onzes Gods in Christus loven en verheffen tot in der eeuwigheid, en geloovig blijven bidden: “Och, Heere! geef nu heil; och, Heere! geef nu voorspoed.” Worde zoo deze psalm ook onze psalm en die der geheele Kerk van God.

PSALM 119

Zions gulden Alphabet.

Deze psalm, het gulden A.B.C. van Zions scholieren geheeten, overtreft in zijne uitgebreidheid alle andere liederen Israëls; hij telt niet minder dan 176 verzen. Hij is dan ook niet op eenmaal zonder verpoozing te genieten, en geen beker om in ééne teug te ledigen.

De vervaardiger heeft dan ook wijselijk zijn werk in 22 strophen naar het getal letters van het Hebreeuwsche alphabet ingedeeld. Elk dier strophen bevatten 8 verzen, en elk vers begint met dezelfde letter der strophe. Zoo beginnen alle verzen van de eerste strophe met א Aleph, van de tweede met een ב Beth, enz. tot het einde van den psalm.

De psalmist heeft met deze indeeling blijkbaar het geheugen van Zions scholieren willen te hulp komen; wat hem te noodzakelijker moet zijn voorgekomen met het oog op den aard van zijn lied en het onderwerp, dat hij tot zijne behandeling gekozen heeft.

Het is geen historisch lied, waarvan de bezongen gebeurtenissen zich vanzelf onderscheiden en zich gemakkelijker in het geheugen laten opnemen en bewaren; geen lof-, dank- en gebedslied, waarbij de dichtvorm maar ook het gevoel het geheugen ondersteunen, en alzoo lichtlijker onthouden worden.

Maar het is een leerpsalm, eene onderwijzing, van meer spreukmatigen aard; het zijn wat men noemt gnomen: gedenkspreuken. Evenwel niet als in het Spreukenboek van Salomo, waarin velerlei onderwerpen, die niet altijd met elkander in verband staan, behandeld worden.

Psalm 119 heeft maar één onderwerp: den lof, de liefde, de kracht en de nuttigheid van het Woord, de Openbaring Gods, wat Gods Woord voor den mensch is, en hoe zich de mensch jegens dat Woord te houden heeft. En dit is zoo waar dat er maar één vers in dezen psalm is, het 122^{ste}, waarin geen sprake is van het Woord Gods.

Onuitputtelijk is de dichter in de beschrijving en verheffing van den alzijdigen, oneindigen inhoud van het Woord Gods in zichzelf, als hij er van getuigt: “aan alle volmaaktheid heb ik een einde gezien, maar uw gebod is zeer wijd.” Als hij het roemt in zijn eeuwig, getrouw en onwankelbaar karakter, en het hem kostelijker is dan uitgegraven goud en zilver, en zoeter dan honing en honingzeem. Als hij de getuigenissen des Heeren zijne raadslieden noemt, die hem wijzer maken dan de ouden, en 's Heeren Woord een licht en een lamp voor zijnen voet is. Als al zijne liefde en begeerten zich uitstrekken naar dat Woord; zijn hoop en troost onder alle lijden, zijne kracht in zwakheid, zijn wapen in den geestelijken strijd zelfs tegen koningen, dat hem nooit beschaamd heeft.

Rijk is de dichter in de gelijkbeduidende benamingen, synoniemen, voor de openbaring Gods; men telt er 10: woord, wet, getuigenissen, bevelen, inzettingen, rechten, geboden, redenen, toezeggingen, ordinantiën.

De vervaardiger van dezen psalm wordt niet genoemd, het kan David zijn, met meer grond noemt men den Schriftgeleerde Ezra, van wien Ezra 7:10 met zooveel nadruk getuigd wordt: “Want Ezra had zijn hart gericht, om de wet des Heeren te zoeken en te doen, en om in Israël te leeren de inzettingen en de rechten.”

In elk geval is de dichter een man die in zijne veelzijdige betrekkingen en onder verschillende levenservaringen de kracht en waarheid van het Woord Gods tot zijne onderwijzing, troost, sterkte en blijdschap ondervonden heeft.

Hij heeft in betrekking gestaan tot koningen, vorsten en regeeringen vs. 23, 41, 161, voor wie hij getuigd heeft van 's Heeren geboden, maar die hem om zijn vrijmoedig getuigenis

vervolgd, in banden geworpen en benauwd hebben vs. 61, 83 en 109. Maar onder al zijne drukking hebben de getuigenissen des Heeren hem verkwikt, levend gemaakt en vertroost. Steeds waren de bevelen des Heeren zijne vermakingen en hoopte hij op zijn Woord. Gods Woord was hem op elken leeftijd en onder alle omstandigheden een veilige gids, waarom dan ook deze psalm eene doorgaande bede is om door en naar dit Woord geleid en bewaard te worden, en hij er al zijne gangen naar richten mocht.

Zóó deze psalm bezien, wordt het duidelijk dat hij geene bloemlezing is van uitspraken van andere dichters, die wel kunstig door onzen dichter zijn saamverbonden, maar toch geen oorspronkelijk geheel zouden vormen.

Er is meer eenheid in dan het oppervlakkig schijnt; elke strophe heeft zijn eigen karakter, en staat niet zonder verband tot de voorgaande en volgende.

Een uitlegger deelt dezen psalm in 5 hoofddeelen:

1. de 3 eerste strophen, vs. 1 — 21, de inleiding, de voorbereiding des harten tot de rechte waardeering van Gods Woord;
2. strophen 1 — 7, vs. 25-56, de strijd voor 's Heeren Woord;
3. strophen 8 — 12, vs. 57-96, de uitredding en vrede die zijne ziel genoten heeft;
4. strophen 13 — 18, vs. 97-144, zijn strijdend en overwinnend geloof, en eindelijk
5. strophen 19 — 22, vs. 145-176, zijne gewilligheid tot het doen van 's Heeren geboden.

Deze inleidende opmerkingen zullen ons bij de lezing van dezen psalm kunnen dienen, en ons bij de verklaring, met het oog op zijne uitgebreidheid en rijken inhoud, den weg zonder nadeel voor onze lezers kunnen verkorten.

Evenals de eerste psalm begint ook deze met eene “zaligspreking” van de oprechten van wandel, die in de wet des Heeren gaan.

Deze geheele psalm is eene practicale bewijsvoering voor de voortreffelijkheid en het profijtelijke van de wet Gods voor al hare ware betrachtters; immers die allen zijn in tijd en eeuwigheid “welgelukzalig”, hun heilstaat is met geen anderen te vergelijken.

Lezen wij de eerste strophe:

⌘ - ALEPH

1. **Welgelukzalig zijn de oprechten van wandel, die in de wet des Heeren gaan.**
2. **Welgelukzalig zijn zij, die zijne getuigenissen onderhouden, die Hem van ganscher harte zoeken;**
3. **Ook geen onrecht werken, maar wandelen in zijne wegen.**
4. **Heere! Gij hebt geboden, dat men uwe bevelen zeer bewaren zal.**
5. **Och, dat mijne wegen gericht werden, om uwe inzettingen te bewaren!**
6. **Dan zou ik niet beschaamd worden, wanneer ik merken zou op al uwe geboden.**
7. **Ik zal U loven in oprechtheid des harten, als ik de rechten uwer gerechtigheid geleerd zal hebben.**
8. **Ik zal uwe inzettingen bewaren; verlaat mij niet al te zeer.**

Uitlegkundige bezwaren ontmoeten wij in deze eerste strophe niet, ook in de volgende strophen zullen wij die slechts zelden tegenkomen. De beteekenis der woorden is niet onzeker en hunne zinsverbindingen zijn niet ingewikkeld. De dichter is sober in zijn beeldspraak, en de

samenstelling der verzen is hoogst eenvoudig. Het zijn allen wat men noemt distichons, verzen van twee leden, waarvan het laatste of tot verklaring of tot bewijsvoering van het eerste dient. Juist zooals wij dit in een leerpsalm verwachten, opdat de eenvoudigsten dien te gereedelijker verstaan.

Wat wij in de inleiding opmerkten over het veelvuldig gebruik van synoniemen in dezen psalm, vinden wij al aanstonds in deze eerste strophe bevestigd. In deze 8 verzen wordt het Woord Gods met 7 onderscheidene gelijkbeduidende woorden benoemd: “wet”, “getuigenissen”, “wegen”, “geboden,” “bevelen,” “inzettingen” en “rechten.”

In vs. 1—3 beschrijft de dichter de ware beminnaars en betrachters van Gods wet, en spreekt hen welgelukzalig.

“Oprechten van wandel.” In het O.T., en niet het minst in de psalmen, worden de ware godvruchtigen veelmalen gekenmerkt als oprechten, zoo worden Noach, Jakob en Job genoemd.

De eerste beteekenis van het woord in het Hebr. is volmaaken; het zijn dezulken wier hart en daden, gezindheden en wandel in overeenstemming zijn met de heilige en volmaakte wet van God.

Daarom beschrijft de dichter hen als degenen “die in de wet des Heeren gaan,” “zijne getuigenissen onderhouden,” “Hem van harte zoeken” en “geen onrecht doen.”

Men versta hier den dichter wel; het zijn geene volmaaken in zichzelf en die zonder eenige zonde zijn, “want wat mensch leeft er die goed doet en niet zondigt”, immers ook dit was de ervaring van de heiligen des Ouden Testaments.

In opzicht tot hunne rechtvaardiging voor God waren zij volmaakt in den Messias, en in opzicht tot hunne heiligmaking, waarvan hier sprake is, waren zij volmaakt wat betrof hunne liefde en lust om niet slechts naar sommige, maar naar alle geboden Gods te leven; hun hart was volkomen met den Heere.

Zij hadden, wat Paulus van zichzelf getuigt, “een vermaak in de wet Gods naar den inwendigen mensch”, maar namen gewis niet minder dan die apostel waar: “Ik zie een andere wet in mijne leden die strijd voert tegen de wet mijns gemoeds, en mij gevangen neemt onder de wet der zonde, die in mijne leden is.”

Met reden mocht hen de dichter “welgelukzalig” noemen als uitverkorenen en geliefden Gods, als gunstgenooten des Heeren, die in zijne liefde en gemeenschap deelden, en het ondervonden in hunne harten dat in het houden van Gods gebod groote loon is.

Doordrongen van den heiligen en volmaaken eisch der wet Gods, betuigt de dichter, vs. 4: “Heere, Gij hebt geboden, dat men uwe bevelen zeer bewaren zal.”

Het is geene klacht als waren ’s Heeren geboden hem een te zware last, maar eene erkenning en instemming zijner ziel met den volmaaken eisch der wet Gods, waarin al zijn lust is.

Maar hoe meer zijn zielsoog door ’s Heeren Geest verlicht wordt, en hij inziet in de volmaakte wet, die der vrijheid is, ziet hij helderder zijne ongelijkvormigheid aan die wet, en gevoelt en erkent hij zijne geestelijke onmacht en onbekwaamheid om ’s Heeren wet naar haar eisch te bewaren.

Nu wordt het gebod voor hem een gebed: “Och, dat mijne wegen gericht werden, om uwe inzettingen te bewaren!” vs. 5. De kerkvader Augustinus heeft dit onzen dichter nagebeden in zijne bekende bede: “Heere, geef mij wat Gij gebiedt; gebied dan wat Gij wilt, en Gij zult nooit tevergeefs gebieden.”

Hiermede stemmen alle ware geloovigen in, en die bede is Gode welbehagelijk, en wordt door Hem verhoord; want Hij weet wat maaxsel wij zijn, en Hij heeft, rekenende met de onmacht en afwijkingen zijner kinderen, in zijn genadeverbond beloofd: “Ik zal maken, dat zij in mijne inzettingen zullen wandelen.”

Daarom volgt ook in vs. 6 de betuiging: “dan zou ik niet beschaamd worden, wanneer ik merken zou op al uwe geboden.” Wanneer de Heere de ootmoedige bede zijner kinderen om heiliging van hart en wandel verhoort, en zij in zijne kracht volharden in den zwaren strijd tegen zonde, duivel en wereld, en merken op al zijne geboden, dan worden zij niet beschaamd, dan veroordeelt hun hart hen niet (1 Joh. 3:21, 22), en zullen zij niet beschaamd gemaakt worden in ’s Heeren toekomst (1 Joh. 2:28).

Dit zegt niet, dat de kinderen Gods zich niet altijd te schamen hebben voor het heilig oog des Heeren, maar dat de Heere hen niet beschamen, niet straffen zal, omdat Hij hun hart kent, dat het in oprechtheid voor zijn aangezicht wil wandelen.

De dichter had dit ervaren, en betuigt daarom, vs. 7, “Ik zal U loven in oprechtheid des harten, als ik de rechten uwer gerechtigheid geleerd zal hebben.”

“De rechten uwer gerechtigheid”, zijn de inzettingen en grondstellingen van wat recht en onrecht is, en die de Heere als de uitdrukking van zijne gerechtigheid in zijne wet heeft uitgesproken.

Wanneer de oprechte van harte die door genade betrachten mag, dan zal geene veroordeelende schaamte zijn aangezicht bedekken, maar dan zal zijn gelaat van hemelblijdschap glanzen, en zijn hart zal blijde en vrijmoedig den Heere voor zijne genade loven.

En nu eindigt de dichter deze eerste strophe met de heilige gelofte: “ik zal uwe inzettingen bewaren”, en met de ootmoedige en dringende bede: “verlaat mij niet al te zeer.”

Niet in zijne eigene kracht verbindt hij zich voor den Heere om zijne inzettingen te bewaren, de bede waarvan die gelofte vergezeld gaat bewijst dit. Die bede onderstelt dat de dichter in moeilijke en gevaarvolle omstandigheden verkeert, waaronder hij meer dan anders den bijstand des Heeren behoeft om niet af te wijken van zijne geboden. Hij is in den vreemde, onder vijanden van den Heere, en niet in Israëls erfland, niet onder de ware belijders van Jehova.

Welgelukzalig allen die in oprechtheid in ’s Heeren geboden wandelen, zij zullen niet beschaamd worden in eeuwigheid, en de Heere zal in Christus aan hen zijne belofte vervullen: “Ziet, Ik heb u in de beide handpalmen gegraveerd, en uwe muren zijn steeds voor Mij.”

Nadat de psalmist in de eerste strophe de voortreffelijkheid en het profijtelijke van het Woord en de wet Gods voor al hunne ware betrachtters geprezen heeft, gaat hij in de tweede strophe over om de hooge beteekenis uit te spreken die het Woord des Heeren als de eenige veilige gids op den gevaarlijksten leeftijd, dien van den jongeling, heeft:

ב - BETH

- 9. Waarmede zal de jongeling zijn pad zuiver houden? Als hij *dat* houdt naar uw Woord.**
- 10. Ik zoek U met mijn geheele hart; laat mij van uwe geboden niet afdwalen.**
- 11. Ik heb uwe rede in mijn hart verborgen, opdat ik tegen U niet zondigen zou.**
- 12. Heere! Gij zijt gezegend; leer mij uwe inzettingen.**
- 13. Ik heb met mijne lippen verteld al de rechten uws monds.**

14. Ik ben vrolijker in den weg uwer getuigenissen, dan over allen rijkdom.

15. Ik zal uwe bevelen overdenken, en op uwe paden letten.

16. Ik zal mijzelf vermaken in uwe inzettingen; uw Woord zal ik niet vergeten.

Is het Woord des Heeren een licht op het pad en een lamp voor den voet, noodzakelijk en heilrijk op den levensweg van allen, voor de jeugd en de jongelingschap is het boven die allen een onontbeerlijke gids.

Daarom vraagt de dichter ook zoo nadrukkelijk: “waarmede zal de jongeling zijn pad zuiver houden?” en antwoordt hij zoo beslist: “als hij het houdt naar uw Woord.”

Hij weet hoe de dwaasheid in het hart des jongelings gebonden is, hoe ook zijn hart van nature onrein is, en bij hem de driften veel zijn. Onervaren, doorziet hij de listige aanslagen van zonde, wereld en satan niet, en wordt het bedrogen hart door de bekoorlijkheden der verleiding tot dwaasheden en misstappen vervoerd, die zijn levenspad vaak tot het einde toe bevleeken; want de jeugd beslist voor het leven. Hoe menig bejaarde zou wenschen dit bedacht te hebben, als de zonden zijner jeugd hem nog in de grijsheid voor de oogen staan, en hij met den dichter van psalm 25 te bidden heeft: “gedenk niet de zonden mijner jonkheid, noch mijner overtredingen.”

En waarmede zal dan die onervaren, en licht te verleiden jongeling zijn pad zuiver houden? Waardoor zal hij tegen die vele gevaren en kwaden van zijn leeftijd bewaard worden, en de begeerlijkheden der jonkheid ontvliedende, jagen naar matigheid en kuisheid, rechtvaardigheid en godzaligheid? Gewis als hij zich met zijn hart overgeeft en toebetrouwt aan den eenig veiligen gids, het Woord Gods, de getuigenissen des Allerhoogsten.

Hoe rijk is dat Woord aan onderwijzingen, geboden, beloften en voorbeelden, in alles berekend om bovenal de jeugd tot een trouwen onfeilbaren gids te dienen. En wie, die zich door genade aan hem overgaf, vond en hield het rechte pad niet, waardoor hij den God zijner jeugd tot in den ouderdom en grijsheid dank zegt.

Het is zulk een jongeling, dien wij, vs. 10, zoo ernstig met zijn geheele hart hooren bidden: “laat mij van uwe geboden niet afdwalen,” en die vs. 11 verklaren kan: “ik heb uwe rede,” als een kostbaren schat, “in mijn hart verborgen,” opdat ik tegen u niet “zondigen zou.”

Hij prijst, vs. 12, den Heere voor die groote genadeweldaad, en ootmoedig bidt hij met heilig verlangen: “leer mij uwe inzettingen,” dat is: Heere! blijf ze mij leeren; want in mijzelf ben ik dwaas en dwalende, en raak ik het rechte spoor bijster.

En de vrucht hiervan bij dien jongeling is eene vrijmoedige belijdenis van de uitnemendheid van de “rechten,” de getuigenissen van ’s Heeren “mond.” Hij schaamt zich die belijdenis niet. En hoe zou hij kunnen, hij heeft, vs. 14, in ’s Heeren getuigenissen een schat gevonden, die zijn jeugdige hart meer verblijdt dan alle rijkdom der wereld.

De “overdenking,” de bepeinzing van ’s Heeren “bevelen,” vs. 15, is zijn hoogste lust; zijn oog is onafgebroken op Diens “paden,” al zijn vermaak is in ’s Heeren inzettingen, vs. 16, en Gods “Woord,” zijn trouwe gids, zal hij niet vergeten.

Welk een veilige gids der jeugd is het Woord Gods. Gelukkig wie dezen gids in zijne jeugd leert kennen en zich voor zijn geheele leven aan hem heeft leeren toevertrouwen.

Maar ’s Heeren Woord en getuigenissen zijn meer dan een gids voor de jeugd, zij zijn ook de raadsliden van den gevorderden leeftijd, en dit onder de moeilijkste omstandigheden des levens. Hooren wij dit in de 3^{de} afdeeling:

λ - GIMEL

17. Doe wel bij uwen knecht, dat ik leve en uw woord beware.
18. Ontdek mijne oogen, dat ik aanschouwe de wonderen van uwe wet.
19. Ik ben een vreemdeling op de aarde; verberg uwe geboden voor mij niet.
20. Mijne ziel is verbroken vanwege het verlangen naar uwe oordeelen ten allen tijd.
21. Gij scheldt de vervloekte hoovaardigen, die van uwe geboden afdwalen.
22. Wentel van mij versmaadheid en verachting; want ik heb uwe getuigenissen onderhouden.
23. Als zelfs de vorsten zittende tegen mij gesproken hebben, heeft uw knecht uwe inzettingen betracht.
24. Ook zijn uwe getuigenissen mijne vermakingen en mijne raadslieden.

In vs. 17 noemt zich de dichter tegenover den Heere “uw knecht,” en dit doet hij 13 maal in dezen psalm. Deze betrekking tot den Heere is voor hem de grond van de vrijmoedigheid van zijn gebed en van zijne hope op de verhooring.

En zijn alle geloovigen knechten des Heeren, meer bijzonder worden zij het genoemd of noemen zij zichzelf zoo, die in het koninkrijk Gods eene bijzondere plaats innemen, als: Abraham, Izaak, Jakob, Job en anderen, of die in eenige ambtelijke bediening zijn als Mozes, David, in het gemeen de koningen, de priesters en de profeten Israëls, gelijk later ook de apostelen des Heeren. Dit geeft ons grond om te onderstellen, dat onze dichter in eenige ambtelijke betrekking was, misschien wel van priester en profeet.

Verder noemt hij zich een “vreemdeling op de aarde,” gelijk Jakob en David zich noemen, Gen. 47:9; Ps. 39:13 en 1 Kron. 29:5, en alle aartsvaderen dit beleden hebben te zijn, Hebr. 11:13.

Was onze dichter in gelijken zin als dezen een vreemdeling, omdat niet de aarde, maar de hemel zijn vaderland was, waaruit hij, gelijk alle ware geloovigen, naar zijn nieuwen mensch afkomstig was, hij was het bovendien nog op eene andere wijze.

Hij is verdreven uit zijn aardse vaderland, hij dwaalt en doolt als een verloren schaap in den vreemde om, vs. 176, de hoovaardige spotters en verachters van Gods wet vervolgen hem, vs. 69, 78, 85; zelfs koningen en vorsten hebben hem voor hunne rechterstoelen getrokken en tegen hem gesproken, vs. 23, 46, 161.

In dien benarden en hachelijken toestand bevindt zich de dichter. Hieruit is zijne bede, vs. 17, te verklaren, en wat hij verstaat door de woorden: “dat ik leve, en uw woord beware.” “Leven” beteekent hier als meermalen in dezen psalm: “gered,” “behouden” worden. Maar gered en behouden met het Gode verheerlijkende oogmerk om ’s Heeren Woord te bewaren, door woord en daad getuigenis te geven van zijne liefde tot ’s Heeren wet, vs. 23.

En zal hij dit, dan is zijne eerste behoefte dat de Heere zijne oogen ontdekt voor de ontelbare diepe wonderen van zijn wet, vs. 18. Het is geene bede dat de Heere voor de eerste maal zijn zielsoog door verlichtende werking des Heiligen Geestes opent, maar dat Hij het voortgaande doe, opdat hij steeds meer het getal en de diepten der wonderen van ’s Heeren wet kennen en inzien mag.

De “wet” is hier de geheele Openbaring Gods, zijn Woord in al zijn omvang, zoo vol van de wonderen zijner wijsheid, liefde, rechtvaardigheid, almacht en trouw.

Hieraan heeft die vreemdeling tot zijne onderwijzing, troost en bemoediging op het zeerst

behoefte, opdat 's Heeren getuigenissen zijne raadslieden en vermakingen mogen zijn, vs. 24.

Met een hart, “verbroken” van het verlangen naar de “oordeelen” Gods over zijne hoovaardige, trotsche vervolgers, vs. 20, smeekt hij, dat de Heere, die de “vervloekte hoovaardigen schelden,” verdoen zal, vs. 21, van hem de “versmaadheid,” de verachting, “afwentele,” hem in zijn recht en eere herstelle, vs. 22.

De “oordeelen” beteekenen hier of de straffen en gerichtten die God over de goddeloozen brengt, of de rechten, de uitspraken van zijn Woord, waarin die straffen en gerichtten bedreigd worden.

Met die beden stemmen allen, wier burgerschap in de hemelen is, van harte in, ook als zij geene verdrevenen zijn uit hun aardsche vaderland, en niet het minst met de bede: “ontdek mijne oogen, dat ik aanschouwe de wonderen van uwe wet,” want bij 's Heeren licht zien zij het licht, dat hen uit Gods Woord tegenstraalt, en waarvan zij de kracht en waarheid, troost en sterkte in de duisterste en moeilijkste wegen ondervinden.

Hoorden wij in de vorige afdeeling den dichter verklaren, hoe de getuigenissen des Heeren onder de moeilijkste en gevaarvolste omstandigheden des levens zijne getrouwe raads- en leidslieden waren, in deze 4^{de} afdeeling bidt hij om uitredding met betuigingen van zijne innerlijke verkleefdheid aan 's Heeren geboden.

7 – DALETH

25. **Mijne ziel kleeft aan het stof; maak mij levend naar uw Woord.**
26. **Ik heb *U* mijne wegen verteld, en Gij hebt mij verhoord; leer mij uwe inzettingen.**
27. **Geef mij den weg uwer bevelen te verstaan, opdat ik uwe wonderen betrachte.**
28. **Mijne ziel druipt weg van treurigheid; richt mij op naar uw Woord.**
29. **Wend van mij den weg der valschheid, en verleen mij genadiglijk uwe wet.**
30. **Ik heb verkoren den weg der waarheid, uwe rechten heb ik mij voorgesteld.**
31. **Ik kleef vast aan uwe getuigenissen; o Heere! beschaam mij niet.**
32. **Ik zal den weg uwer geboden loopen, als Gij mijn hart verwijd zult hebben.**

Onze kanttreenaren zeggen tot verklaring van het eerste lid van vs. 25: “dat is, ik ben schier dood en in het stof der aarde begraven. Hiermede geeft de profeet te kennen een zeer zwaar en zorgelijk lijden, zie Ps. 44:26, en bij het laatste lid teekenen zij aan: “behoud mij in het leven naar uw Woord; dat is, naar uwe belofte.”

Zij verklaren alzoo deze klacht des dichters niet van eene innerlijke zondige verkleefdheid aan de dingen en goederen dezer aarde, en zijne bede niet van de verlevendiging der ziel, waardoor zij het aardsche loslaat en meer het hemelsche zoekt, zooals deze klacht en bede menigmaal door vrome gemoederen verstaan en gebezigd wordt.

Er is zeker niets tegen dat men deze klacht en bede in overdrachtigen zin zoo bezigt, want het is maar al te zeer van Gods kinderen waar, dat hunne ziel jammerlijk kleeft aan aarde en wereld, waardoor zij het ware leven missen en in het dorre gaan, maar dit kan van onzen dichter, die zoo innig vastkleefde aan God en zijn Woord, gewis niet gezegd worden. Daarom moeten wij ons tot verklaring houden aan den eigenlijken zin zijner woorden, zooals onze kanttreenaren doen. Hij is in grooten nood, verdrukking en lijden, waaronder zijn leven aan het stof reikt, en hij smeekt dat de Heere naar zijn woord, naar zijne belofte uitredde.

Hierop ziet ook vs. 26: “Ik heb *U* mijne wegen verteld, en Gij hebt mij verhoord.” Die

“wegen” zijn al zijn druk en lijden, de diepe wegen van beproeving onder de verdrukkingen zijner vijanden in het land zijner vreemdelingschappen, vs. 54. Hij heeft ze den Heere “verteld.” Hoe eenvoudig, als een kind zijnen vader, zoo heeft hij stamelend voor zijn God al die bange en diepe wegen zijns lijdens één voor één opgeteld, en zijn God en Vader heeft zijn oor tot hem geneigd, en hem naar zijne trouwe belofte genadig verhoord en tot hiertoe behouden.

En de vrucht dier verhooring blijft bij hem niet achter; uit dankbare wederliefde smeekt hij vs. 27, dat de Heere hem meer en nader zijne bevelen geve te verstaan, opdat hij “de wonderen,” zoowel van ’s Heeren geboden en beloften als van Diens wegen en werken “betrachte,” dat is, door het geloof heiliglijk beoefenen mag.

Heeft de Heere hem verhoord, nog is hij uit zijne verdrukking en ellende niet geheel opgeheven, “zijne ziel “druipt” weg van treurigheid.” “Een zinnebeeld,” zegt een uitlegger, “genomen van was, ijs, of iets anders, dat zijne bestendigheid verliest, en wegdruipe daarheen vloeit.” En zoo was het met onzen dichter; zijne ziel, zijn geestelijk en lichamelijk bestaan verloor onder zijn treurig klagen alle leven, kracht en moed, maar de gebedsgeest leeft nog in hem, en al zijn het maar zuchten, hij bidt nog: “richt mij op naar uw Woord.”

Voor één ding is hij bevreesd, voor onder zijne verdrukking op den weg der “valsheid” te vervallen, vs. 29, voor trouweloos af te wijken van de rechten der waarheid; en heeft hij naar vs. 30 en 31 “den weg der waarheid verkoren,” en “kleeft hij vast aan ’s Heeren getuigenissen,” hij is zich toch geen gevaar bewust, hij weet hoe zwak en klein van krachten hij in zichzelf is, en hoe ook de verdrukkingen hare gevaren met zich brengen, en daarom bidt hij ootmoedig en diep afhankelijk: “verleen mij genadig uwe wet.” Dat is: “geef mij, schuldige en onmachtige, genade, licht en kracht om mij te houden aan uwe wet, en beschaam, o Heere! mij niet.”

En hoe drukkend en bang mijn weg dan ook zij, “ik zal den weg uwer geboden” volvaardig, getrouw en blijmoedig “lopen,” “als Gij mijn hart verwijdt zult hebben.”

Droefheid en angst doen het hart ineenkrimpen, doen gebogen gaan, en benemen den mensch de lust en den moed tot zijn arbeid, daarentegen vreugde en blijdschap verwijdt het hart en schenken moed en krachten tot elken arbeid. Is dit in het natuurlijke alzo, niet anders is het in het geestelijke; met een door ware blijdschap in God verruimd hart, zijn onze voeten geschoeid met de bereidvaardigheid des Evangelies, en valt het pad van Gods geboden niet te lang, en nooit zwaar. Dit was de ervaring van den dichter, dit was en is de blijde ervaring van alle liefhebbers des Heeren.

7 - HE

33. Heere! leer mij den weg uwer inzettingen, en ik zal hem houden ten einde toe.
34. Geef mij het verstand, en ik zal uwe wet houden; ja, ik zal ze onderhouden met ganschen harte.
35. Doe mij treden op het pad uwer geboden; want daarin heb ik lust.
36. Neig mijn hart tot uwe getuigenissen, en niet tot gierigheid.
37. Wend mijne oogen af, dat zij geene ijdelheid zien; maak mij levend door uwe wegen.
38. Bevestig uwe toezegging aan uwen knecht, die uwe vreeze toegedaan is.
39. Wend mijne smaadheid af, die ik vreeze; want uwe rechten zijn goed.
40. Zie, ik heb eene begeerte tot uwe bevelen; maak mij levend door uwe gerechtigheid.

Deze afdeeling of strophe is enkel gebed; de 8 verzen zijn alle beden, om geestelijke, praktikale kennis van Gods wet en bewaring tegen de zonden, bovenal tegen de gierigheid en

de ijdelheid.

Opmerkelijk is in deze strophe, gelijk in den geheelen psalm, de diepe afhankelijkheid des dichters van het licht en de kracht des Heeren tot ware heiligmaking naar en door de wet en de getuigenissen des Heeren. Hij verstaat de leer der goede werken dat zij uit geloof, naar Gods wet en tot Gods eer moeten geschieden, en niet op ons eigen goeddunken of menschen inzettingen gegrond mogen zijn.

Wat vooral in deze afdeeling onze aandacht verdient, is de vrees des dichters dat zijn hart zich tot “gierigheid” zou neigen en zijne oogen de “ijdelheid” zien, vs. 36 en 37. Hierdoor kenmerkt hij zich in zijne oprechte en teedere Godsvreeze, waarvan de gierigheid en de ijdelheid de dood vijandinnen zijn. De “gierigheid,” die de apostel afgodendienst, den dienst van den mammon noemt, de hebzucht, die voor geen list en geweld terugdeinst, die het tegendeel is van de liefde tot God en tot zijnen naaste, ja zelfs de ware liefde tot zichzelf den derft, die ondeugd der ondeugden, de wortel van alle kwaad, hoe is zij te verachten en te ontvliesen.

En de “ijdelheid,” al het ledige en nietswaardige van wereld en aarde, dat de zinnen vervoert en het harte bedriegt en verleidt, hoe verijdt zij het hart en maakt het ledig en arm aan al wat waar, heilig en Gode welbehagelijk is.

Hoe ondervinden zelfs Gods kinderen de verderfelijke invloeden van die beiden op hun geestelijk leven; hoe zijn de gierigheid en ijdelheid de verwoesters van teedere en oprechte godzaligheid.

En hoe verklaarbaar dan, dat de dichter, die in deze verzen zoo herhaaldelijk getuigt van zijne begeerte tot 's Heeren bevelen, die beide doodvijandinnen van zijn ware zieleleven zóó ernstig vreest, en zóó vurig bidt: “neig mijn hart niet tot gierigheid,” en “wend mijne oogen af, dat zij geene ijdelheid zien.”

Hij mag dan ook in vs. 38 en 39 met vrijmoedigheid bidden, dat de Heere zijne “toezegging,” zijne belofte aan hem “bevestigte,” en de “smaadheid” zijner verdrukking van hem “afwende.” En beroept hij zich hierbij op de vreeze des Heeren, die hij is toegedaan, hij doet dit als een getuigenis van een goed geweten voor God en de menschen.

Zoo hangt hij kinderlijk en ootmoedig van den Heere zijnen God af, pleit hij op diens toezeggingen, vreest hij in al zijne wegen allermeest voor de zonde, en vindt hij in 's Heeren wet zijne vermakingen.

Veilig allen die Hem door genade in dien weg leeren volgen.

Heeft de dichter in de vorige afdeeling gebeden om vermeerdering van geestelijke en praktikale kennis van de wet Gods, opdat hij bewaard mocht blijven tegen de zonden van ijdelheid en gierigheid, in de afdeeling, die wij thans hebben te lezen, smeekt hij ernstig om door de kracht van 's Heeren Woord te worden gesterkt tot eene vrijmoedige en getrouwe belijdenis van den naam en de waarheid zijns Gods tegen zijne onderdrukkers en smaders, waartoe zelfs koningen behooren.

1 – VAU

41. En dat mij uwe goedertierenheden overkomen, o Heere! uw heil, naar uwe toezegging;
42. Opdat ik mijnen smader wat heb te antwoorden; want ik vertrouw op uw Woord.
43. En ruk het woord der waarheid van mijnen mond niet al te zeer; want ik hoop op uwe rechten.

- 44. Zoo zal ik uwe wet steeds onderhouden, eeuwiglijk en altoos.**
- 45. En ik zal wandelen in de ruimte, omdat ik uwe bevelen gezocht heb.**
- 46. Ook zal ik voor koningen spreken van uwe getuigenissen, en mij niet schamen.**
- 47. En ik zal mij vermaken in uwe geboden, die ik liefheb.**
- 48. En ik zal mijne handen opheffen naar uwe geboden, die ik liefheb, en ik zal uwe inzettingen betrachten.**

Tegen de aantijgingen en hoon zijner onderdrukkers en smaders roept hij de “goedertierenheden,” het “heil,” de hulp en redding des Heeren over zich in. Wanneer die goedertierenheden, zoo rijk en machtig, over hem komen, over hem uitgegoten worden, dit weet hij, dan is hij gered en veilig tegen het grootst gevaar. En hij mag dit verwachten naar ’s Heeren eigen “toezeg’gingen.” Zijn God heeft Zich door zijn Woord aan hem verbonden, hierop hoopt en pleit hij door een ootmoedig en welverzekerd geloof. De toezeggingen, de beloften des Heeren zijn de sterkste houvasten voor het geloof; wie er zich in bange dagen, als alles bij de handen afbreekt, en alle toezeggingen van menschen feilen, aan vastklemmen, zullen niet beschaamd worden.

God aan zijn Woord te houden, te pleiten op zijne toezeggingen, dat verstond onze dichter bij uitnemendheid, geheel deze psalm getuigt er van. Wij benijden hem deze heilige kunst, en schamen ons tegelijk, dat een geloovige des Ouden Testaments ons in de waardschating van hetgeen de Heere gesproken heeft en in de oefening des geloofs zoover vooruit is.

En wat dringt hem tot die geloofsbede? “Opdat ik mijnen smader wat heb te antwoorden”, vs. 42. Reeds hoorden wij het, hij is een vreemdeling op de aarde vs. 19, en in vs. 54 spreekt hij van zijne vreemdelingschappen. Hij is niet in zijn vaderland en in zijn huis, onder zijne magen en vrienden, onder zijn volk met wie hij één is in het geloof, en waar men den naam des Heeren belijdt. Maar hij is in den vreemde, niet vrijwillig maar gedwongen, onder vijanden die hem haten en smaden om ’s Heeren wil, en om zijne getrouwheid aan de getuigenissen en geboden zijns Gods.

Men smaadt, hoont en vervolgt hem met schampere woorden en onteerende handelingen; koningen zelf vergrijpen zich aan hem, en dagen hem ter verantwoording voor hun gericht, vs. 46. Het gaat om zijne belijdenis van den naam en de getuigenissen des Heeren, waaraan hij zijne vijanden tot doodelijke ergernis getrouw blijft vasthouden.

Begeert hij in zijne getrouwheid aan ’s Heeren getuigenissen te volharden, wil hij waardig en vrijmoedig, zonder vreeze of schaamte zich verantwoorden en rekenschap geven van de hoop die in hem is, hij weet ook dat hij hiertoe in zichzelf onmachtig en onbekwaam is, en het alleen zal vermogen in ’s Heeren kracht, van Hem verkregen hebbende.

Daarom bidt hij zoo ernstig dat ’s Heeren goedertierenheden over hem kome, opdat hij wat hebbe om zijn smader te antwoorden, en dringt hij die bede in vs. 42 aan met de woorden: “want ik vertrouw op uw Woord” en in vs. 43 “want ik hoop op uwe rechten.” De eer van zijn God op Wiens woord hij vertrouwt en op Wiens getuigenissen hij hoopt, is er aan verbonden.

“Ruk het woord der waarheid van mijnen mond niet al te zeer,” zoo bidt hij in vs. 43, dat is, “laat mij, o Heere, toch niet aan mijzelf over; leg in de ure, als ik het zal noodig hebben, de woorden in mijn hart en mond, geef mij mond en wijsheid, opdat niet ik, maar mijn smader beschaamd worde.”

En wanneer de Heere die bede hoort, en Hij zal dit gewisselijk doen, dan zal hij niet ontrouw worden aan ’s Heeren geboden, maar die “steeds onderhouden, eeuwiglijk en altoos” vs. 44. Hij zal, ook onder de verdrukking in de plaats zijner vreemdelingschappen, “wandelen in de

ruimte” vs. 45, blijmoedig en dankend, als een verlost des Heeren zal hij zijn God ter eere en zichzelf tot zaligheid zijn weg voortzetten.

Meer dan dit, “en ik zal mij vermaken in uwe geboden” vs. 47. ’s Heeren geboden, die hij liefheeft, zijn het heilig speelgoed voor zijn kinderlijk hart. Hij houdt er zich met lust en liefde mede bezig, en heeft, als de spelende kleinen, oor noch oog voor hetgeen, waarin de groote kinderen der wereld hun vermaak hebben.

Al zijn verlangen strekt zich uit naar ’s Heeren geboden: “En ik zal mijne handen opheffen naar uwe geboden” vs. 48. De handen opheffen is, gelijk bij het gebed Ps. 28:2; 63:5; 134:2 en 141:2, de uitdrukking van een sterk verlangen, hier van het innerlijk verlangen naar de betrachtning van ’s Heeren inzettingen, die, de dichter herhaalt het, hij liefheeft.

Wij mogen uit deze strophe besluiten dat de dichter van dezen psalm geen gewone Israëliet is geweest, maar een dienaar en getuige des Heeren van geene geringe beteekenis. Een man Gods als Jeremia, die de gehate was bij al de vijanden des Heeren, en wiens getuigenis zij vreesden. Zulke getuigen, die God te zijnen tijd tot eer zijns naams en tot heil zijner Kerk verwekt, zijn wagenen Israëls en zijne ruiters, voor wie de vijanden beven en over wie Gods kinderen zich verheugen.

En wat maakt die getuigen zoo machtig en gevreesd? Alleen hun liefde en ijver voor Gods Woord en wet, hunne belijdenis door woord en daad, onmachtig en onbekwaam in zichzelf, vinden zij hunne sterkte in God en in zijne toezeggingen en geboden.

Zulke getuigen sterken er velen, laten zij ook ons opwekken om onze trage handen op te heffen naar ’s Heeren geboden, opdat wij in onze mate, elk op onze plaats, getuigen Gods zijn of worden.

Hoovaardige spotters hoonen den man Gods en beroeren zijne ziele, maar hij roept den Heere aan, dat Hij zijn woord, zijne toezegging, gedenke; troost zich met de oordeelen Gods over de goddeloozen en vindt in de inzettingen des Heeren stof tot lofzangen.

‡ – ZAIN

49. **Gedenk des woords, tot uwen knecht *gesproken*, op hetwelk Gij mij hebt doen hopen.**
50. **Dit is mijn troost in mijne ellende; want uwe toezegging heeft mij levend gemaakt.**
51. **De hoovaardigen hebben mij boven mate zeer bespot; *nochtans* ben ik van uwe wet niet geweken.**
52. **Ik heb gedacht, o Heere! aan uwe oordeelen van ouds aan, en heb mij getroost.**
53. **Groote beroering heeft mij bevangen vanwege de goddeloozen, die uwe wet verlaten.**
54. **Uwe inzettingen zijn mij gezangen geweest, ter plaatse mijner vreemdelingschappen.**
55. **Heere! des nachts ben ik uws naams gedachtig geweest, en heb uwe wet bewaard.**
56. **Dat is mij geschied, omdat ik uwe bevelen bewaard heb.**

Indien deze psalm van David is, dan hebben wij bij het “woord” en de “toezegging” des Heeren, waarvan hij in vs. 49 en 50 spreekt, en waarop de Heere hem heeft doen hopen, zeker het naast te denken aan de belofte des Heeren van zijn koningschap in den Messias. Het enkelvoudige, “woord” en “toezegging,” dat de dichter in dezen psalm meermalen gebruikt, komt ons voor op eene bijzondere belofte Gods te wijzen, waarin alle beloften begrepen zijn, de hoofd- en levensbelofte, die de onvergetelijke voor hem is.

Die toezegging, dat woord was hem in den duisteren nacht zijner verdrukking eene lichtende ster, waarop zijn geloofsoog was gevestigd. En wanneer hij bidt: “gedenk des woords,” dan

beteekent dit: vervul, volbreng nu, Heere! uwe trouwe belofte; en hij heeft een hechten grond voor die bede, hij is zich bewust en houdt zich verzekerd, de Heere heeft het tot zijnen knecht “gesproken”, het is uit ’s Heeren mond tot zijn hart gesproken, hierin kan hij zich niet bedriegen; want niet alleen sprak God tot hem, maar Hij bezegelde zijn woord ook aan zijn hart, “op hetwelk Gij mij hebt doen hopen.” De Heere doet zijne beloften aan zijne kinderen vergezeld gaan van den Geest des geloofs, opdat zij die kunnen omhelzen en er zich op verlaten. Hij schenkt met den schat ook de hand om dien aan te nemen en vast te houden, en dat vasthouden is het innerlijk getuigenis dat God ze tot ons gesproken heeft.

Zonder het geloof des Geestes zijn de beloften Gods, met welke dure eeden bezworen, waardeloos voor ons, het onvernieuwde hart keurt ze zelfs de opmerking niet waardig, maar het herboren hart heeft er zijne schatten in. Daarom verklaart de dichter vs. 50: “dit is mijn troost in mijne ellende;” hij put onder zijn leed rijken troost uit de toezegging des Heeren, “want uwe toezegging heeft mij levend gemaakt.”

De toezegging heeft hem naar ziel en lichaam behouden en opgericht, anders ware hij reeds lang vergaan. “Want de hoovaardigen hebben hem boven mate zeer bespot”, vs. 51, hun hoon en verachting hebben hem “groote beroeringen” toegebracht vs. 53, toch konden die goddelooze verlaters van Gods wet hem niet doen afwijken van ’s Heeren geboden. Door het geloof op de belofte was hij in de kracht Gods bewaard.

Heeft de dichter vs. 49 tot den Heere gebeden: “gedenk” des woords, hij heeft vs. 52 “gedacht” aan ’s Heeren “oordeelen” van ouds aan. “De oordeelen van ouds aan” zijn de uitspraken van Gods gerechtigheid en hare uitvoering over de goddeloozen tot hunne verdelging en tot verlossing van zijn volk. ’s Heeren Woord en de geschiedenis was van verre tijden heen hiervan vol. Heiliglijk gedacht hij die oordeelen aan de oude wereld, aan Farao en zijn volk, maar ook aan Israël in de woestijn voltrokken. Die herdenking troost hem, wetende dat ook nu de Heere den schuldige geenszins onschuldig zal houden, en dat Hij niet zal toelaten dat de schepter der goddeloosheid altijd rusten zal op het lot der rechtvaardigen.

De Heere geeft hem dan ook psalmen in den nacht, vs. 54 en 55. In zijne “vreemdelingschappen,” in zijne gevaarvolle omzwervingen, zie vs. 19, blijft hij ook “des nachts” des Heeren naam gedachtig, en zijn ’s Heeren inzettingen de stof van zijne gezangen, zóó lief heeft hij de wet zijns Gods.

En die troostrijke ervaringen te midden van ellende heeft hij niet uit zichzelf geput, “dat”, zegt hij, “is mij geschied, omdat ik uwe bevelen bewaard heb” vs. 56, dat alles is hem in den weg van het houden der inzettingen Gods uit genade van den Heere toegekomen.

Gelukkige vreemdeling! die in uwe gevaarvolle omzwervingen zoo leunt op den staf van ’s Heeren toezegging en wandelt in het spoor zijner inzettingen.

¶ – CHETH

57. De Heere is mijn deel; ik heb gezegd, dat ik uwe woorden zal bewaren.
58. Ik heb uw aanschijn ernstelijk gebeden van ganscher harte; wees mij genadig naar uwe toezegging.
59. Ik heb mijne wegen bedacht, en heb mijne voeten gekeerd tot uwe getuigenissen.
60. Ik heb gehaast, en niet vertraagd uwe geboden te onderhouden.
61. De goddelooze hoopen hebben mij beroofd; *nochtans* heb ik uwe wet niet vergeten.
62. Te middernacht sta ik op, om U te loven voor de rechten uwer gerechtigheid.
63. Ik ben een gezel van allen, die U vreezen, en van hen, die uwe bevelen onderhouden.
64. Heere! de aarde is vol van uwe goedertierenheid; leer mij uwe inzettingen.

Deze strophe is de vrucht van de vorige; pleitende en hopende op het woord en de toezegging des Heeren, vs. 49 en 50, ondervindt hij: “de Heere is mijn deel,” ik ben zijn eigendom, en Hij is mijn eenig deel en goed, waarin ik al mijn heil heb, Ps. 16:5; 73:26. Zulke geloofservaringen doen spreken, en geven vrijmoedigheid het voor vriend en vijand te belijden, dat God ons eenig Al is, en wij Hem geheel willen toebehooren: “Ik heb gezegd, dat ik uwe woorden zal bewaren.” Dat is de dankbaarheid des geloofs, die Gode zijne gelofte niet wil schuldig blijven.

Maar hij gevoelt zijne onbekwaamheid in zichzelf, daarom heeft hij den Heere “ernstig gebeden van ganscher harte, wees mij genadig naar uwe toezegging.” Genade alleen kan hem er toe in staat stellen, en altijd weder pleit hij op de “toezegging” des Heeren.

En dat geloof, hetwelk hem zoo ernstelijk doet bidden, is een werkzaam geloof. “Ik heb mijne wegen bedacht” vs. 59. Zijne wegen zijn, zooals een uitlegger zegt, of zijne vorige wegen, zich rekenschap gevende van al zijne vroegere gedachten, woorden of werken, wat er naar of tegen Gods wet in was, of het zijn zijne tegenwoordige of toekomstige wegen, hoe hij die heeft in te richten naar ’s Heeren wet. Wij denken aan de laatste, omdat de dichter laat volgen, “ik heb mijne voeten gekeerd tot uwe getuigenissen,” en hij in vs. 60 getuigt, dat hij zich “gehaast en niet vertraagd heeft,” om ’s Heeren geboden te onderhouden.

Het is hem te doen om te weten welke de goede en welbehagelijke wil Gods zij, dat is eene heilige oefening van het door Gods geest verlichte verstand. Zulke oefeningen tot godzaligheid versterken den nieuwen mensch in zijn strijd tegen de “goddelooze hoop en,” die het er op toelleggen om hem te doen afwijken van ’s Heeren geboden, vs. 61.

Die oefeningen houden den geloovige wakker en wakende ook in den eigenlijken zin des woords: “Te middernacht sta ik op, om U te loven over de rechten uwer gerechtigheid” vs. 62. Kent de dichter tijden des daags tot afzondering voor den Heere als Daniël, Petrus en alle heiligen, ook des nachts is zijn lied bij hem; zijne naar God gekeerde ziel laat hem geen rust, hij mag niet te veel uren aan de rust van den slaap wijden. Kunnen alle kinderen God onzen godvruchtigen dichter in die nachtelijke meditatieën en lofzangen niet volgen, zij zijn hun toch zeer begeerlijk.

Wij hebben tot verklaring van vs. 63 niet meer te doen dan Johannes' woord te herinneren: “die lief heeft Dengene, Die geboren heeft, die heeft ook lief dengene, die uit Hem geboren is, 1 Joh. 5:1. Hoe dichter bij God — en de psalmist was naar vs. 62 nabij God, — zooveel te inniger is de gemeenschap met allen die Hem vreezen, onaangezien stand of rang in de wereld; wij schamen ons dan den geringste niet, en heeten hem onzen metgezel, wij beminnen en achten dien armen en minder ontwikkelden broeder om wat er in hem van het beeld Gods is.

Maar nabij God hebben wij ook een oog en hart voor ’s Heeren goedertierenheden, liefde en genade; en terwijl de ongeloovige en onverschillige wereldling deze aarde het slechtste deel van het heelal noemt, en er o zooveel op aan te merken heeft, zingt hij, die uit God geboren is, met aanbidding en dankzegging: “Heere! de aarde is vol van uwe goedertierenheid.” Hij acht dien God, zijn Schepper en Verlosser alle eere en gehoorzaamheid waardig, en bidt met een dankend hart: “leer mij uwe inzetten”, vs. 64.

T – TETH

65. Gij hebt bij uwen knecht goed gedaan, Heere! naar uw Woord.
 66. Leer mij eenen goeden zin en wetenschap; want ik heb aan uwe geboden geloofd.
 67. Eer ik verdrukt werd, dwaalde ik; maar nu onderhoud ik uw Woord.
 68. Gij zijt goed en goed doende; leer mij uwe inzettingen.
 69. De hoovaardigen hebben leugens tegen mij gestoffeerd; *doch* ik bewaar uwe bevelen van ganscher harte.
 70. Hun hart is vet als smeer; *maar* ik heb vermaak *in* uwe wet.
 71. Het is mij goed, dat ik verdrukt ben geweest, opdat ik uwe inzettingen leerde.
 72. De wet uws monds is mij beter, dan duizenden van goud of zilver.

Dat is het getuigenis van een die ervaren heeft wat de apostel, Hebr. 12:11, van de kastijding zegt: “En alle kastijding als zij tegenwoordig is, schijnt geene zaak van vreugde, maar van droefheid te zijn; doch daarna geeft zij van zich eene vreedzame vrucht der gerechtigheid dengenen, die door dezelve geoefend zijn.”

Onze psalmist is door de kastijding in zijne vreemdelingschappen geoefend geworden, en smaakt de zoete vrucht der gerechtigheid, die de bittere verdrukking hem bereid heeft.

Dankende betuigt hij voor den Heere: “Gij hebt bij uwen knecht goed gedaan naar uw Woord.” Ook hem scheen de kastijding der verdrukking, als zij tegenwoordig was, geene zaak van vreugde, maar van droefheid te zijn, zooals de kastijding allen kinderen Gods toeschijnt. Doch hij heeft ondervonden dat het ook maar schijn was. Toen hij onder de bewerking des Geestes er door geoefend was, toen bekende hij het heilige en wijze oogmerk des Heeren, hem zijne heiligheid deelachtig te maken.

Hij heeft onder de verdrukking en beproeving den Heere nader leeren kennen in zijne liefde en genade, en wat hem kwaad toescheen, dat belijdt hij nu goedheid des Heeren jegens hem te zijn geweest.

Breng hiermede in verband wat hij vs. 67 getuigt: “eer ik verdrukt werd, dwaalde ik.” De voorspoed in vorige jaren had hem van het spoor der godsvrucht doen afdwalen. Zij had zijn vleesch gevoed tot begeerlijkheid, zijn hart was verheven, afgeweken van den Heere, en evenals de dwaze maagden lag hij in een gevaarlijken slaap. Dat belijdt hij nu met smart en schaamte, nu, nadat de Heere hem met de roede van bittere tegenheden gevoelig heeft opgewekt, vernederd en tot zich getrokken had, en hij weer in de inzettingen des Heeren mocht wandelen.

Hij is vervuld van een diep gevoel van ’s Heeren goedheid, die hem door zijne vaderlijke tucht van zijne gevaarvolle dwaalwegen had teruggebracht, en zijne voeten gericht had in de sporen der gerechtigheid.

Daarom prijst hij die goedheid en het goede des Heeren bij herhaling, tot driemaal, vs. 65, 68 en 71. En het is niet twijfelachtig of hij door de kastijding geoefend is, of zij hem eene vreedzame vrucht der gerechtigheid tot heiligmaking heeft gegeven.

Hoor zijne bede om heiligmaking, vs. 66, “leer mij een goeden zin en wetenschap,” en vs. 69, leer mij uwe inzettingen.” Merk op de verklaringen van zijn mond en hart, vs. 66, “ik heb aan uwe geboden geloofd;” vs. 67, “nu onderhoud ik uw Woord; vs. 69, ik bewaar uwe bevelen van ganscher hart;” vs. 70, “ik heb een vermaak in uwe wet;” die wet is hem beter dan de schatten van het kostbaarste metaal, dan “goud of zilver,” die de goden zijn van de lieden, wier deel in dit leven is, vs. 72.

En die lieden zijn de hoovaardigen, “die tegen hem leugen gestoffeerd,” verzonnen, verducht, versierd “hebben,” en welker “harten vet zijn als smeer,” vs. 70. Vergelijk hierbij Ps. 17:10; 73:7 en Jes. 6:10. De voorspoed en de weelde heeft hunne harten ongevoelig, trotsch en wreed gemaakt; zij gaan de inbeelding des harten te boven, zij spreken booselijk van verdrukking, zij zetten hun mond tegen den hemel, en hunne tong wandelt op de aarde.

Christenen van eenige ervaring zullen onzen dichter verstaan. Zij weten hoe gevaarlijk de voorspoed naar het vleesch voor den geest is, dat de weelde den nieuwen mensch schaadt, en dat wij onder voorspoed nog meer dan onder tegenspoed en verdrukking genade behoeven om nabij den Heere te blijven en in zijne wegen te wandelen. Smartelijke en droevige ervaringen hebben hun dit geleerd.

En als dan de Heere met de roede der verdrukking zijn ondankbaar en afgedwaald kind tot zijne terechtbrenging kwam bezoeken, hoe scheen het dat kind van God menigmaal toe alsof de Heere hem kwaad instede van goed deed. Wat strijd en worsteling der ziel had er dan niet plaats, zoo geen onwil en opstand tegen 's Heeren handelingen. Totdat 's Heeren ontferming door zijn Woord en Geest dat stoute hart verbrak, het zijne schuldige wegen deed gedenken en belijden, vergeving deed zoeken en vinden met de erkenning van het rechtvaardige, wijze en genadige van 's Heeren kastijding.

Dan wordt de roede zelve gekust, dan belijdt het gekastijde kind van God: “Gij hebt mij, o Heere! uit getrouwheid onderdrukt,” “het is goed voor mij, dat ik verdrukt ben geweest,” “Gij zijt goed en goeddoende.”

Dan wordt het goud van zijne vreemde bestanddeelen gelouterd, het oogmerk des Heeren met zijn kind is bereikt, de vreedzame vrucht der gerechtigheid wordt gezien en genoten gelijk bij onzen dichter; ootmoedige beden om heiliging gaan weer uit het hart op, en in Gods Woord en wet is weer het vermaak van het aldus door den Heere uit getrouwheid onderdrukte kind.

Zoo is dan de kastijding des Heeren een der middelen, waardoor Hij hen in zijne kracht bewaart door het geloof tot de zaligheid, want zij, die ten hemel ingaan, komen uit de groote verdrukking.

Heeft de dichter in de vorige strophe het nut der onderdrukking erkend en geprezen, in deze bidt hij van den Heere, zijn Schepper en Formeerder, dat de heilvolle vrucht zijner verdrukking in hem openbaar mag worden tot troost en blijdschap van allen, die den Heere vreezen, en tot beschaming van alle hoovaardigen, die hem met leugen hebben neergestooten.

’ – JOD

73. Uwe handen hebben mij gemaakt en bereid; maak mij verstandig, opdat ik uwe geboden leere.
74. Die U vreezen, zullen mij aanzien, en zich verblijden, omdat ik op uw Woord gehoopt heb.
75. Ik weet, Heere! dat uwe gerichten de gerechtigheid zijn, en dat Gij mij uit getrouwheid verdrukt heb.
76. Laat toch uwe goedertierenheid zijn om mij te troosten, naar uwe toezegging aan uwen knecht.
77. Laat mij uwe barmhartigheden overkomen, opdat ik leve; want uwe wet is al mijne vermaking.
78. Laat de hoovaardigen beschaamd worden, omdat zij mij met leugen nedergestooten hebben; *doch* ik betracht uwe geboden.
79. Laat hen tot mij keeren, die U vreezen, en die uwe getuigenissen kennen.

80. Laat mijn hart oprecht zijn tot uwe inzettingen, opdat ik niet beschaamd worde.

In vs. 73 brengt de dichter een nieuwen grond bij, waarop hij bij den Heere pleit om toeneming in de heiligmaking. Die grond is geen mindere dan dat de Heere zijn Schepper en Formeerder is: “uwe handen hebben mij gemaakt en bereid.”

De beide woorden “maken” en “bereiden”, die wij Deut. 32:6 en Job 31:15 in gelijke beteekenis saamverbonden vinden, spreken het volle begrip uit van het werk Gods, waardoor Hij den mensch het aanzijn gaf en hem, als de pottenbakker het leem, naar ziel en lichaam alzoo toebereidde, dat hij aan het oogmerk van zijn Schepper beantwoordde.

Gedenkt hier de dichter aan zijne wording als mensch, evenals David in Ps. 139:13 — 17, gewis gedenkt hij niet minder aan zijne hoogere wonderbare geboorte uit God, waardoor hij gemaakt en toebereid is tot een nieuw schepsel, wedergeboren en bevestigd door den Heiligen Geest.

Hierop nu pleit hij; de Heere kan Zich aan zijn handenwerk, dat Hij Zich verkregen, gemaakt en toebereid heeft, Deut. 32:6, Ps. 100 vs. 3, niet onttrekken; Hij laat het niet varen, en op dien hechten grond bidt hij: “maak mij verstandig, opdat ik uwe geboden leere.”

Hij begeert de wijsheid, die van Boven is, opdat hij kenne en betrachte den goeden en volmaakten wil Gods, en hij alzoo een vat moge wezen den Heere, zijn Schepper en Herschepper, tot eer en zichzelf tot zaligheid.

Maar meer dan dit, ook anderen, “die U vreezen, zullen mij aanzien en zich verblijden”, vs. 74. Niet alleen zal hij, wanneer de Heere die bede hoort, hiervan voor zichzelf de heilrijkste vruchten genieten, maar wat aan hem geschied is, zal tegelijk eene stoffe van geestelijke blijdschap zijn voor die den Heere vreezen, voor hen die oog en hart hebben voor het werk Gods, zij zullen het “aanzien”, hem en zijn weg met blijdschap aanschouwen als van een die door ’s Heeren genade onder zijn verdrukking “op ’s Heeren Woord gehoopt heeft.”

Hebben zij onder zijne kastijding met hem geweend, nu verblijden zij zich over en met hem. Zoo gaat het in de gemeenschap der heiligen, niemand bezit of ontvangt daarin iets voor zichzelf alleen, het behoort aan allen.

In vs. 75 gedenkt hij nog eenmaal zijne verdrukkingen en het heilige beginsel waaruit zij hem zijn toegekomen. Hij noemt die verdrukkingen “gericht en”, oordeelen der goddelijke gerechtigheid. Maar hij erkent ook dat die gerichtten “de gerechtigheid zijn.” Rechtvaardig heeft de Heere die over hem gebracht, hij had zich die waardig gemaakt door zijne zonden. Toch had de Heere hem niet onderdrukt om hem die zonden te vergelden, maar uit de “getrouwheid” zijner liefde tot behoudenis van zijn schuldigen knecht.

De drukking der melk heeft voor hem boter voortgebracht; onder gevoel van zijne schuld bidt hij vs. 76 en 77 dat ’s Heeren “goedertierenheid” en “barmhartigheden” voor hem zijn en over hem komen mogen om hem “te troosten” en hij “leve.” En weder pleit hij op ’s Heeren “toezeggingen”, en verklaart hij de heilige gezindheid van zijn hart: “want uwe wet is al mijne vermaking.”

Zoo zoekt hij, gelijk elk waar kind van God, zijn troost en leven in de milde goedertierenheid en teedere barmhartigheden des Heeren, Die, ook als Hij zijne kinderen kastijdt, Zich over hen ontfermt gelijk een vader doet.

Dat hij zich beroept op zijn heilig vermaak in Gods wet, is bij onzen dichter geen farizeïsme, maar het getuigenis van zijn geheiligd geweten, dat de verdrukking in hem haar heilig oogmerk heeft getroffen.

Dat wij de verdrukking des dichters niet licht te achten hebben, zien wij in vs. 78 en evenzoo

in vs. 85 — 87. Met reden mag hij bidden: “laat de hoovaardigen beschaamd worden, omdat zij mij met leugen nedergestooten hebben.” Die hoovaardige lasteraars, die hem bijna vernietigd hadden, hebben zich dit oordeel waardig gemaakt, en ’s Heeren eer zou in schande en schade worden grootgemaakt.

Maar hoe anders is hij gezind jegens degenen, die den Heere vreezen, dezen begeert hij in zijne naaste nabijheid, “laat hen tot mij keeren, die U vreezen, en die uwe getuigenissen kennen”, vs. 79.

Hij is hun vriend en metgezel, zij verstaan elkander, zijne ervaringen kunnen hen tot leering zijn, en hunne gesprekken wederkeerig tot zijne vertroosting en bemoediging verstrekken. De behoefte aan gemeenschap is een karaktertrek van alle kinderen Gods, zij zoeken elkanders gezelschap, en zitten liever bij een arm en eenvoudig kind van God in zijne nederige woning, dan bij de rijke en aanzienlijke lieden dezer wereld.

En nu aan het einde van deze strophe eene bede, die wij misschien van onzen dichter niet verwachtten: “laat mijn hart oprecht zijn tot uwe inzettingen, opdat ik niet beschaamd worde”, vs. 80. Hoe hebben wij dit te verklaren in een man, die zoo menigmaal en met zooveel verzekering verklaard heeft, dat hij ’s Heeren geboden met zijn gansche hart liefhad en betrachtte? Twijfelt hij dan hier aan zijne “oprechtheid”? Dit niet, maar wel weet hij, dat de oprechtheid eene genadegave is, die, als elke andere deugd der ware godzaligheid, voortdurend loutering en versterking behoeft. Bij al zijn oprechten lust en liefde om geheel voor den Heere te leven, ervaart hij nog een andere wet in zijne leden te hebben, die strijdt tegen de wet zijns gemoeds en daarom hooren wij hem zoo bidden, en indien wij in waarheid behooren tot hen, die God vreezen, zal zijne bede ons niet onbekend zijn.

Mochten alle beproefde kinderen Gods, evenals onze dichter, het nut der verdrukking kennen, de vreedzame vrucht der gerechtigheid zou meer gezien worden, en de vertroosting der Gods zouden overvloediger onzen zielen toevloeien.

Al erkent de dichter het nut der onderdrukking, toch gaat hij diep gebogen onder de roede der kastijding, en ziet hij met smachtend verlangen uit naar het heil des Heeren tot zijne verlossing.

▷ – CAPH

81. **Mijne ziel is bezweken van verlangen naar uw heil; op uw Woord heb ik gehoopt.**
82. **Mijne oogen zijn bezweken van verlangen naar uwe toezegging, terwijl ik zeide: Wanneer zult Gij mij vertroosten?**
83. **Want ik ben geworden als een lederen zak in den rook; doch uwe inzettingen heb ik niet vergeten.**
84. **Hoe vele zullen de dagen uws knechts zijn? wanneer zult Gij recht doen over mijne vervolgers?**
85. **De hoovaardigen hebben mij putten gegraven, hetwelk niet is naar uwe wet.**
86. **Al uwe geboden zijn waarheid; zij vervolgen mij met leugen; help mij.**
87. **Zij hebben mij bijna vernietigd op de aarde; maar ik heb uwe bevelen niet verlaten.**
88. **Maak mij levend naar uwe goedertierenheid; dan zal ik de getuigenis uws monds onderhouden.**

Zwaar drukt hem het lijden der vervolging van zijne hoovaardige vijanden ter neder en te zwaarder, omdat hij er het einde niet van ziet. Wel heeft hij het “woord” en de “toezegging”

des Heeren, dat Hij “troosten” en “recht doen zal,” zie vs. 81, 82 en 84, maar “wanneer,” zoo vraagt hij, “zult Gij mij vertroosten?” vs. 82.

De ure zijner verlossing, waarin zich het “heil,” de hulpe des Heeren aan hem bewijzen zou, was hem onbekend, zoodat er nog vele tijden over zijn hoofd konden gaan, dat hem, vs. 83 vragen doet: “hoe vele zullen de dagen uws knechts zijn?”

Hij is onder zijn lijden “geworden als een lederen zak in den rook.” De Oosterling, die vloeibare zelfstandigheden: water, melk en vooral wijn in lederen zakken, in geitenhuiden bewaart, verstaat deze beeldspraak. Men hing die met wijn gevulde zakken bij voorkeur in de openingen, waardoor de rook naar buiten trok, omdat de wijn daardoor te spoediger oud, krachtiger en smakelijker werd. Maar de lederen wijnzak verloor daardoor zijne lenigheid, verloor zijn uitzettingsvermogen, kromp ineen, kreeg een onooglijk aanzien, werd spoedig verdorven en onbruikbaar.

Zoodanig was de toestand en het aanzien des dichters onder de vervolging zijner verdrukters, aan zulk een lederen zak was hij gelijk, onaanzienlijk, van kracht beroofd, “bijna vernietigd op de aarde,” klaagt hij vs. 87.

Maar wordt de zak, de uitwendige mensch, verdorven, de kostelijke wijn van het genadeleven Gods, dat in hem is, kan niet verdorven worden; dat leven, evenals de wijn in den lederen zak, gaat niet verloren, maar wordt door verdrukking gelouterd, krachtiger en geuriger.

Hij houdt vast aan het woord, de toezegging zijns Gods, op hope tegen hope; zijn ziels- en lichaamssoog, vs. 82 en 83, zijn tot bezwijkings toe op den Heere gevestigd van verlangen naar diens heil. Is er in dat verlangen pijn, die zijne ziels- en lichaamssoogen afmatten, de verborgen kracht des Heeren steunt en sterkt hem. Hij houdt aan in het gebed; “help mij,” zoo hooren wij hem vs. 86 roepen, als zijne vijanden hem met leugen vervolgen, en zijne bede blijft: “maak mij levend naar uwe toezegging.” Ook blijft zijne ziel vastkleven aan ’s Heeren “wet, getuigenis en bevelen,” vs. 85, 87 en 88.

Met zulk een verdrukte, hoe zwaar en langdurig zijn lijden zij, gaat het moeilijk medelijden te hebben, tenminste als zijne ervaringen ons niet geheel onbekend zijn. Zulke verdrukten zijn geen hopelooze klagers, en hoe onaanzienlijk en verdorven hun aanzien zij, wij zeggen er van: de wijn van hun verborgen leven Gods wordt er edeler, geuriger en kostbaarder door.

Dat onze dichter geen hopeloos klager is, geen verdrukte die ons medelijden verdient, bewijst de volgende strophe:

↳ – LAMED

89. O Heere! uw Woord bestaat in der eeuwigheid in de hemelen.
90. Uwe getrouwheid is van geslacht tot geslacht; Gij hebt de aarde vastgemaakt, en zij blijft staan;
91. Naar uwe verordeningen blijven zij *nog* heden staan; want zij allen zijn uwe knechten.
92. Indien uwe wet niet ware geweest al mijne vermaking, ik ware in mijnen druk al lang vergaan.
93. Ik zal uwe bevelen in der eeuwigheid niet vergeten; want door dezelve hebt Gij mij levend gemaakt.
94. Ik ben Uwe; behoud mij; want ik heb uwe bevelen gezocht.
95. De goddeloozen hebben op mij gewacht, om mij te doen vergaan; ik neem acht op uwe getuigenissen.

96. In alle volmaaktheid heb ik een einde gezien; maar uw gebod is zeer wijd.

In vs. 89 tot 91 verheft de dichter de vastigheid en getrouwheid van 's Heeren Woord. Dat Woord, waarop hij gehoopt heeft en blijft hopen, is geen veranderlijk en wankelbaar woord eens mensen, maar "bestaat in der eeuwigheid in de hemelen." Het is eeuwig, en daarom onveranderlijk als God zelve, uit Wiens mond het is uitgegaan. Gods woorden zijn zijne eeuwige gedachten in de taal der mensen geopenbaard.

Tot in der eeuwigheid is zijn Woord "in de hemelen," het ligt daar verzekerd "in het harte Gods, het is onschendbaar" en wel bewaard, het valt niet onvervuld op de aarde, "uwe getrouwheid is van geslacht tot geslacht."

En nu vergelijkt de dichter in vs. 90 en 91 de vastigheid en getrouwheid van 's Heeren Woord bij de vastigheid, die Hij eenmaal aan de aarde gegeven heeft, toen zij in den beginne op hare pilaren nederzank, en "naar zijne ordeningen blijven zij," hemel en aarde, "nog heden staan," als gehoorzame "knechten," die hunne plaats niet verlaten zonder het bevel van hunnen Heer.

Zoo zijn de werken der schepping en der voorzienigheid de zichtbare en handtastelijke bewijzen voor de onveranderlijke getrouwheid van het Woord Gods. En men merke op het verband tusschen het woord en de werken des Heeren. Immers door het woord van zijn bevel "daar zij" heeft Hij hemel en aarde in het aanzijn geroepen, en nog draagt Hij alle dingen door het "woord zijner kracht," verg. Ps. 89:3, 35-38.

In die volle verzekering van de onwankelbaarheid van Gods Woord staande, kan de dichter ook onder zijn druk getuigen: "Indien uwe wet," uw woord, "niet ware geweest al mijne vermaking, ik ware in mijn druk al lang vergaan, vs. 92, en verbindt hij zich in vs. 93 heiliglijk "de bevelen des Heer en in eeuwigheid niet te vergeten," altijd in zijn hart te zullen bewaren, want door dezelve heeft de Heere hem levend gemaakt, Hij heeft zijn getrouwe woord aan hem waar gemaakt.

Door die ervaring is zijn geloof verlevendigd en versterkt, zoodat hij met vrijmoedigheid kan getuigen: "Ik ben Uwe," "ik behoor U, Heere! toe," "ik ben uw eigendom," en op dien grond bidt hij: "behoud mij." En als er op volgt: "want ik heb uwe bevelen gezocht," dan beroept de dichter zich hierop als op het kenmerk dat hij in waarheid den Heere toebehoort.

Want — zie vs. 95 — hoe de goddeloozen op hem wachten, om hem te doen vergaan, "hij neemt acht op 's Heeren getuigenissen." Van het spoor van Gods geboden laat hij zich noch door hunne dreigingen, noch door hunne vleiingen afbrengen, en aan de beloften in 's Heeren getuigenissen houdt zijne ziel onder alles vast.

En zou hij het niet? Immers hij kon getuigen: "in alle volmaaktheid heb ik een einde gezien, maar uw gebod is zeer wijd," vs. 96.

Onze dichter had veel gezien, veel doorzocht wat op aarde tot het volmaakte en onovertroffene gerekend wordt; hij had het bewonderd, maar bevonden dat alle volmaaktheid onder de zon, hoe rijk en schoon ook, eene eindige en begrensde was, niet te vergelijken met de oneindige volmaaktheid van het gebod Gods, dat zeer wijd is.

Hoe hij ook trachtte door te dringen in het gebod, in het Woord des Heeren, zijn zielsoog kon de grenzen van dat wonderbare getuigenis niet bereiken. Altijd weder verwijdde zich de gezichtskring en verloor zich voor hem in het oneindige. De hoogte en diepte, de lengte en breedte van 's Heeren wijsheid en liefde, gerechtigheid en genade, almacht en trouw in dat Woord geopenbaard, werden door hem bevonden onmetelijk, oneindig te zijn.

In dat Woord vond hij alles wat hem troosten en sterken, leeren en onderrichten kon, en niet

het minst onder zijne tegenwoordige verdrukking.

Wat de dichter hier getuigt van het gebod des Heeren, dat is in dit verband, van het geopenbaarde Woord van God, is de ervaring van allen die uit God geboren zijn. Gods Geest verlicht hun oog voor de wonderbare diepten van het Goddelijk getuigenis; Hij opent hun verstand, opdat zij de Schriften verstaan, waardoor hunne harten brandende worden van bewondering over al de heerlijke dingen, die God in zijne vrije liefde den menschen heeft geopenbaard.

Alle geloovige en heilbegeerige onderzoekers der Schriften vinden bevestigd: “hoe meer gij in mij zoekt, hoe meer gij in mij vindt.” Die goudmijn is onuitputtelijk, geen onderzoeker is nog tot de diepste en laatste schacht doorgedrongen, altijd weder worden er nieuwe lagen van het edelst metaal ontdekt, die den verrasten en gelukkigen vinder met schatten van onmetelijke en eeuwig blijvende waarde verrijken.

Het verduisterd oog van den onwedergeboren mensch bespeurt en ziet die rijke goudaderen niet, ook als hij langs den ladder van het scherpste verstand in de diepte tracht af te dalen, zij blijven voor hem verborgen. Maar het eenvoudigste kind van God ontdekt die schatten in den akker van zijn dierbaren Bijbel verborgen, en verblijdt zich onuitsprekelijk over hetgeen de Heere voor hem in dat wonderbare boek heeft weggelegd.

Heeft de dichter in de vorige strophe de onwankelbare getrouwheid van 's Heeren Woord geprezen, was het daarom voor hem eene bron van troost onder zijnen druk, in deze strophe verheft hij datzelfde Woord om de levenswijsheid die hét hem aanbiedt, waardoor hij wijzer is dan zijne vijanden, ja zelfs dan zijne leeraars en oudsten.

7 – MEM

97. **Hoe lief heb ik uwe wet! Zij is mijne betrachtning den ganschen dag.**
98. **Zij maakt mij door uwe geboden wijzer, dan mijne vijanden zijn; want zij is in eeuwigheid bij mij.**
99. **Ik ben verstandiger dan al mijne leeraars, omdat uwe getuigenissen mijne betrachtning zijn.**
100. **Ik ben voorzichtiger dan de ouden, omdat ik uwe bevelen bewaard heb.**
101. **Ik heb mijne voeten geweerd van alle kwade paden, opdat ik uw Woord zou onderhouden.**
102. **Ik ben niet geweken van uwe rechten; want Gij hebt mij geleerd.**
103. **Hoe zoet zijn uwe redenen mijn gehemelte geweest, meer dan honig mijnen mond!**
104. **Uit uwe bevelen krijg ik verstand; daarom haat ik alle leugenpaden.**

Op de eerste lezing van vs. 98, 99 en 100 heeft het den schijn alsof de kennis den dichter opgeblazen maakt, wanneer hij zich wijzer dan zijne vijanden, verstandiger dan zijne leeraars, en voorzichtiger dan de ouden heet. Ik denk, er zullen er onder onze lezers zijn, die den heiligen zanger wel niet van zelfverheffing durven te verdenken, maar zijne uitspraken toch moeielijk kunnen vereenigen met den ootmoed des geloofs, en veel liever met Paulus belijden: “wij kennen ten deele,” en met een geloovige van later tijd: “al ons weten is stukwerk.”

Toch zal, bij nader en nauwkeuriger bedenken van de woorden des dichters, die schijn van zelfverheffing op zijne wijsheid, verstand en voorzichtigheid wijken, en wij zullen in hem geen minder ootmoedigen heilige erkennen dan in Paulus.

Wij beginnen daarom met op te merken dat zijne vijanden, en ook zijne leeraars en de ouden, niet behooren tot hen, die als onze dichter kunnen betuigen: “Hoe lief heb ik uwe wet! Zij is mijne betrachtning den ganschen dag”, vs. 97. Van zijne “vijanden,” die hem haten en vervolgen, juist omdat hij vasthoudt aan Gods Woord en wet, behoeft dit geen bewijs. Zijne “leeraars” behooren zeker niet tot de eenvoudigen en de kinderkens aan wie de Heere zijne verborgene wijsheid openbaart, maar veeleer tot de wijzen en verstandigen van Jezus' dagen voor wie deze dingen verborgen waren. En de “ouden,” mogen zij de jaren der voorzichtigheid bereikt hebben, haar gegrepen hebben zij niet, in de voorzichtige wijsheid zijn zij kinderen gebleven.

Of wil men aan die leeraars en ouden niet alle ware wijsheid en voorzichtigheid ontzeggen, uit hunne woorden en handelingen bleek toch, dat de bron der ware levenswijsheid, Gods wet, voor hen niet in alles was, wat zij voor onzen dichter was geweest.

Ten tweede, de dichter spreekt hier niet van de wijsheid dezer wereld, noch van de voorzichtigheid der kinderen dezer eeuw, hij beroemt zich niet dat hij hierin zijne vijanden, leeraars en ouden overtreft, want hij weet dat zij hem in dat soort van wijsheid, verstand en voorzichtigheid vaak verre te boven gaan, maar hij betuigt het van de ware kennis Gods, van de levenswijsheid van de liefhebbers en betrachtters van 's Heeren Woord en wet. “Door uwe geboden ben ik wijzer,” zegt hij vs. 98, en in vs. 99, “omdat uwe getuigenissen mijne betrachtning zijn,” en in vs. 100, “omdat ik uwe bevelen bewaard heb.”

Zoo is het dan niet zijne wijsheid, en zijn verstand, en zijne voorzichtigheid waarin onze dichter zijne vijanden, leeraars en de ouden, overtreft, maar de wijsheid en kennis die van Boven, uit God is. Zijn verstand en hart, door Gods Geest verlicht en geheiligd, doen hem uit Gods Woord en wet de heilige en veilige wegen en paden, middelen en gelegenheden kennen die hij te bewandelen en te betrachten heeft. Hij vraagt onder alle levensomstandigheden: “wat wil de Heere in zijn Woord, dat ik doen zal?” En het is zijne bede: “Heere! leer mij uwen weg, leid mij in het rechte pad om mijner verspieders wille.”

En wat was dan zijne ervaring? Dat de Heere zijne vijanden verwarde in hunne raadslagen tegen hem; dat zijne verstandige leeraars op zijne eenvoudige tegenredenen uit Gods Woord zwijgen moesten; en dat hij de voorzichtige ouden zag struikelen en vallen.

Wat dunkt u; kunnen, mogen wij den godvruchtigen dichter van zelfverheffing verdenken, of zijn zijne betuigingen niet veeleer tot eer en verheerlijking van den Heere en van Diens Woord en wet?

En mogen dan alle kinderen Gods, die zoo als onze dichter 's Heeren wet beminnen, uit eigen levenservaring, Gode voor zijne genade dankende, zijne betuigingen niet tot de hunnen maken? Gewis zij mogen het, ook als zij er menigmaal voor terugdeinzen.

In vs. 101 en 102 bevestigt de dichter nog eenmaal wat hij verklaard heeft van zijne liefde tot 's Heeren Woord en wet, maar voegt er in vs. 102 aan toe: “want Gij hebt mij geleerd.” Uit die woorden spreekt zijne zelfkennis en ootmoed. Hij erkent hier met Paulus “door genade ben ik, wat ik ben.” Niets uit hem, 's Heeren genade alleen de eere; Hij, de Heere, zijn God heeft hem in alles onderwezen, en tot alles bekwaam gemaakt.

Nu verstaan wij zijn uitroep vs. 103, zijn gevoelvolle lofspraak op 's Heeren “redenen.” Zij zijn “zijn geestelijk gehemelte” zoeter dan het zoetste, “meer dan honig zijnen mond.” En de dichter overdrijft niet. Van al wat op aarde kostelijk en heerlijk is en de zinnen streelt, is voor den kenner en liefhebber van 's Heeren Woord en wet niets wat er tegen te schatten is.

Aan al het kostelijke, geurige en uitgelezene op aarde komt een einde, en vaak walgen wij er van, maar het zoete en zalige van 's Heeren redenen doet ons hoe meer wij er van genieten te meer er van begeeren, want de ware genietter proeft en smaakt in dat Woord dat de Heere

goedertieren is.

En zij allen betuigen: "uit uwe bevelen krijg ik verstand; daarom haat ik alle leugen pad en," vs. 104.

De dichter wordt niet moede den lof van 's Heeren Woord te verheffen, wat het voor hem is onder zijne verdrukking en hoe zijne ziel aan dat getuigenis verbonden is. Het is voor hem een helderverschijnend en veilig licht op zijn moeilijk pad, waarop hij gedurig in levensgevaar is.

Daarom betuigt hij:

1 – NUN

- 105. Uw woord is eene lamp voor mijnen voet, en een licht voor mijn pad.**
- 106. Ik heb gezworen, en zal het bevestigen, dat ik onderhouden zal de rechten uwer gerechtigheid.**
- 107. Ik ben gansch zeer verdrukt, Heere! maak mij levend naar uw Woord.**
- 108. Laat U toch, o Heere! welgevallen de vrij willige offeranden mijns monds, en leer mij uwe rechten.**
- 109. Mijne ziel is geduriglijk in mijne hand; nochtans vergeet ik uwe wet niet.**
- 110. De goddeloozen hebben mij eenen strik gelegd; nochtans ben ik niet afgedwaald van uwe bevelen.**
- 111. Ik heb uwe getuigenissen genomen tot eene eeuwige erve; want zij zijn mijns harten vroolijkheid.**
- 112. Ik heb mijn hart geneigd, om uwe inzettingen eeuwiglijk te doen, ten einde toe.**

Is Gods Woord voor onzen dichter ten allen tijde en onder alle omstandigheden een lamp voor zijnen voet en een licht op zijn pad, nu hij gansch verdrukt is, zoodat zijn leven gedurig in gevaar is, nu ondervindt hij de waarheid meer dan immer te voren.

Die lamp, dat licht beschijnt hem bij elke trede op zijn gevaarlijken weg, waarop "de goddeloozen hem een verborgen strik gelegd hebben," opdat zijn voet gevangen zou worden, zoodat er geen ontkomen voor hem was.

Hebben wij hier aan lichaamsgevaaren te denken, als hij, vs. 109, klaagt: "mijne ziel is geduriglijk in mijne hand," dat is: "ik ben telkens, ieder oogenblik in gevaar mijn leven te verliezen," - zie Rich. 12:3; 1 Sam. 19:5; 28:21 en Job 13:14 - dan is het toch het zielsgevaar om af te dwalen van 's Heeren rechten en inzettingen hiervan niet uit te sluiten. Immers hij betuigt, vs. 109, "nochtans vergeet ik uwe wet niet," en vs. 110, "nochtans ben ik niet afgedwaald van uwe bevelen."

Gelijk ons reeds meermalen in dezen psalm gebleken is, vervolgen zijne vijanden hem om, zijne vrijmoedige belijdenis van 's Heeren naam, en om zijn onwrikbaar vasthouden aan 's Heeren geboden, en is het hun helsche toeleg hem door list of geweld te doen afwijken en afvallig te maken van die belijdenis en het onderhouden van 's Heeren inzettingen.

En onder al die gevaaren wees het Woord des Heeren hem het rechte en veilige pad om die allen te ontgaan en bewaard te blijven in de kracht Gods tot zijne behoudenis in tijd en eeuwigheid.

Daarom verklaart hij ook, vs. 106, "Ik heb gezworen," mij plechtig met eeden voor het

aangezicht Gods verbonden, “en zal het bevestigen,” het met de daad bewijzen, “dat ik onderhouden zal de rechten uwer gerechtigheid.”

Wij zien hieruit, dat het licht, hetwelk hem uit Gods Woord tegenstraalt, in zijn hart een krachtig en heilig leven ontsteekt en onderhoudt, waardoor hij, in weerwil van alle geweld en verzoeking van den satan en alle goddeloozen, vasthoudt aan zijn God en getrouwlijk blijft wandelen in Diens geboden.

En dat hij zoo niet spreekt in eigen kracht, blijkt duidelijk uit vs. 108, hij wil Gode alle eer geven en bidt dat Die hem leere van zijne wegen.

Kan hij in zijne vreemdelingschap, verwijderd van het huis des Heeren, Gode geene vrijwillige offerande doen naar de wet, kan hij het brandaltaar niet doen rooken van het vet der offerdieren, toch begeert hij dat “de vrijwillige offerande zijns monds”, de lof en den dank van zijn hart en lippen den Heere mogen “welgevallen”, Hem aangenaam zijn, door Hem worden aangenomen; terwijl zich aan dien lof van zijn dankend hart de bede paart: “leer mij uwe rechten.”

En hoe hoog schat hij onder al zijne verdrukkingen ’s Heeren Woord en getuigenissen; hij heeft ze “genomen”, gekozen “tot zijne eeuwige erve, want zij zijn zijns harten vroolijkheid.”

Hoe begeert de wereld naar eene aardsche en tijdelijke erfenis, hoeveel doet ze niet om haar te verkrijgen; maar ’s dichters doel en begeerte is eene andere, ’s Heeren getuigenissen, zijne toezeggingen, waarin hij door het geloof alles bezit, is de erve waarnaar zijn hart begeert en waarin zich zijn hart onder allen druk en alle lijden verheugt met eene onuitsprekelijke blijdschap. Daarom kan hij met vrijmoedigheid, als de vrucht van ’s Heeren genade, getuigen: “Ik heb mijn hart geneigd, om uwe inzettingen eeuwiglijk te doen, ten einde toe.”

Welk licht is in glans en klaarheid bij het licht van Gods Woord te vergelijken, welke lamp brandt helderder dan deze! De rede en de wetenschap, hoe men haar ook roemt en aanbeveelt, verspreiden geen heiligend én vertroostend licht, zijn geen lampen voor onzen voet, zelfs niet op ons pad door dit tijdelijk leven, en kunnen ons den weg tot het eeuwige leven niet wijzen.

Wat vermogen rede en wetenschap. In dagen van voorspoed en genot verijdelen zij het hart en doen het dwalen, en in tijden van nood en gevaar, van druk en leed zijn het de minst vertrouwbare gidsen, en bieden zij noch troost, noch hulp; dan laten zij hare liefhebbers en aanbidders in droevige duisternis, en zijn niet huns harten vroolijkheid.

En van den weg ten eeuwigen leven bewaren beiden, de rede en de wetenschap, een hooghartig stilzwijgen, of bespotten en verachten het licht, dat Gods Woord hun aanbiedt.

Hoe anders is het met hen, voor wie Gods Woord een licht en eene lamp is. Vraag het aan de eenvoudigen, die zich onder dat heilige en veilige licht laten geleiden, en zij zullen er u gansch andere en betere dingen van getuigen, want over hen is de Zon der gerechtigheid opgegaan, die voorlicht tot den vollen dag.

Die in het licht van ’s Heeren getuigenissen wandelt, gelijk onze dichter, wandelt niet op twee wegen, heeft geen twee pezen op zijn boog, is geen dubbelhartig man, ongestadig in al zijne wegen, maar gaat den rechten gang in ’s Heeren wegen. Hooren wij dit in de volgende afdeeling.

▫ – SAMECH

113. Ik haat de kwade ranken, maar heb uwe wet lief.
114. Gij zijt mijne schuilplaats en mijn schild; op uw Woord heb ik gehoopt.
115. Wijkt van mij, gij, boosdoeners! dat ik de geboden mijns Gods moge bewaren.
116. Ondersteun mij naar uwe toezegging, opdat ik leve; en laat mij niet beschaamd worden over mijne hope.
117. Ondersteun mij, zoo zal ik behouden zijn; dan zal ik mij steeds in uwe inzettingen vermaken.
118. Gij vertreedt al degenen, die van uwe inzettingen afdwalen; want hun bedrog is leugen.
119. Gij doet alle goddeloozen der aarde weg als schuim; daarom heb ik uwe getuigenissen lief.
120. *Het haar mijns vleesches is te berge gerezen van verschrikking voor U, en ik heb gevreesd voor uwe oordeelen.*

De dichter wandelt met eene goede conscientie voor God, Die hem het getuigenis geeft dat hij zijne wet liefheeft; daarom kan hij getuigen: “Ik haat de kwade ranken,” vs. 113.

Het woord door ranken vertaald, beteekent in het oorspronkelijke iets wat “gedeeld,” “verdeeld” is, en overgebracht op een zeker soort van menschen dient het om dezulken aan te duiden, wier harten verdeeld zijn en op het stuk van den godsdienst op twee gedachten hinken, zie 1 Kon. 18:21.

Het waren in des dichters tijd de dubbelhartigen, die daar hinkten tusschen den dienst van Jehova en dien der afgoden; wargeesten noemt Luther hen, lieden die twee pezen op hun boog hadden, en van wie de Heiland zegt dat zij twee heeren willen dienen: God en den mammon.

Van dit slag van lieden heeft de dichter een heiligen afkeer, hij haat hen en hun bedrijf met een volkomen haat; hij wijst hen van zich af met het: “wijkt van mij, gij, boosdoeners!” De liefde tot Gods heilige wet duldt niet dat hij gemeenschap met hen hebbe; hij heeft door Gods genade zich geheel en onverdeeld aan den Heere overgegeven, het licht heeft geene gemeenschap met de duisternis, Christus en belial kunnen niet samengaan.

Zulk een onverdeeld hart kan tot zijn God spreken: “Gij zijt mijne schuilplaats en mijn schild, op uw Woord heb ik gehoopt,” vs. 114. De man, die op twee gedachten hinkt, is als de baar der zee, die van den wind op en neder geworpen wordt; hij heeft geen steunpunt, hij kan in gevaren en nooden niet op het Woord des Heeren hopen, en God niet zijn “schuilplaats en schild” heeten; hij is nergens veilig en zeker.

En hieraan heeft de oprechte van harte behoefte tegen de listige of gewelddadige aanslagen dier dubbelhartige boosdoeners, wier toelig het is om hem te doen wankelen op den rechten weg, opdat hij de geboden zijns Gods niet zou bewaren, vs. 115.

Doordrongen van dit gevaar, wetende hoe zwak van kracht en klein van moed hij is, smeekt hij tot tweemaal tot den Heere: “Ondersteun mij,” vs. 116 en 117.

Hij begeert dat de Heere, Die zijn schuilplaats en schild is, hem met moed en kracht moge omgorden, opdat hij in den geestelijken strijd tegen zijne belagers niet onderligge, maar sterken wederstand kan bieden: “opdat hij leve, en niet beschaamd worde, en hij zich steeds in ’s Heere inzettingen mag vermaken.”

Hij vertrouwt dat de Heere dit naar zijne liefde tot hem, maar ook naar zijne rechtvaardigheid

tegenover zijne vijanden zeker doen zal: “Gij vertreedt al degenen, die van uwe inzetten afdwalen,” vs. 118, en in het volgende vers: “Gij doet alle goddeloozen der aarde weg *als* schuim.”

De dichter verwacht dat de Heere zijne vijanden, die dubbelhartige belagers, “wier bedrog leugen is,” op de vernederendste wijze geheel verdoen zal; Hij zal hen vertreden als slijk der straten, en weg doen als onrein en nietig schuim.

Hun dag, de dag des gerichtts komt, en vreeselijk zal hij zijn, “*het haar* mijns vleesch is te berge gerezen van verschrikking voor U, en ik heb gevreesd voor uwe oordeelen,” vs. 120.

Onze overzetters hebben de woorden “het haar” tot duidelijkheid er tusschengevoegd, en wel uit Job 4:15, waar staat: “hij deed het haar mijns vleesch te berge rijzen.” Noodzakelijk is evenwel deze bij- of tusschenvoeging niet, het Hebreuwsche woord voor “te berge rijzen” vertaald, sluit in zich dat het de “haren” zijn, die van verschrikking oprijzen.

Evenals de profeet Habakuk, hfdst. 3:2, vreest de dichter met hevige verschrikking voor de oordeelen des Heeren over de goddeloozen.

En toch is zijn hart vol van liefde tot den Heere en zijne wet. Maar die liefde kan met de vreeze voor ’s Heeren rechtvaardige oordeelen samengaan, want zij is als de liefde Gods eene heilige liefde, die tegelijk Gods rechtvaardigheid bemint.

Wel mogen wij hier zeggen: welgelukzalig zijn de oprechten van harte, die in de wet des Heeren gaan!

‏ – AIN

121. **Ik heb recht en gerechtigheid gedaan; geef mij niet over aan mijne onderdrukkers.**
122. **Wees borg voor uwen knecht ten goede; laat de hoovaardigen mij niet onderdrukken.**
123. **Mijne oogen zijn bezweken van verlangen naar uw heil, en naar de toezegging uwer rechtvaardigheid.**
124. **Doe bij uwen knecht naar uwe goedertierenheid, en leer mij uwe inzetten.**
125. **Ik ben uw knecht; maak mij verstandig, en ik zal uwe getuigenissen kennen.**
126. **Het is tijd voor den Heere, dat Hij werke; want zij hebben uwe wet verbroken.**
127. **Daarom heb ik uwe geboden lief, meer dan goud, ja, meer dan het fijnste goud.**
128. **Daarom heb ik al uwe bevelen, van alles, voor recht gehouden; maar alle valsche pad heb ik gehaat.**

Onze dichter verstaat het: “houd aan in het gebed,” en blijft onder zijne verdrukking den Heere smeeken om hulp en uitkomst, in het bewustzijn dat zijne zaak recht is, ook als zijne vijanden hem aanklagen.

Zoo hebben wij vs. 121 te verstaan: “Ik heb recht en gerechtigheid gedaan.” Voor God is hij niet onschuldig, voor Hem kan hij zich op zijne gerechtigheid niet beroemen, maar in de zaak, waarvan hem zijne onderdrukkers beschuldigen en waarom zij hem vervolgen, is hij niet slechts onschuldig maar is hij rechtvaardig, heeft hij gerechtigheid gedaan.

Daarom bidt hij, vs. 122, met vrijmoedigheid: “Wees borg voor uwen knecht ten goede.” Gelijk Juda zich bij Jakob tot borg stelde voor Benjamin, zoo begeert de dichter dat de Heere zijn borg, zijn pleitbezorger zij tegenover zijne onderdrukkers. Dat de Heere naar zijne liefde en trouw de zaak zijns knechts voor de Zijne neme, wetende dat het dan eene gewonnen zaak

is, hem ten goede.

Dat is de lievelingsbede van allen die Hem kennen, Die met zijn harte Borg is geworden voor zijne schuldige en nooddrufte Gemeente, en het ondervonden dat zij nooit tevergeefs tot dien eenigen Voorspraak riepen.

Met den dichter zegt een iegelijk van hen: “mijne oogen zijn bezweken van verlangen naar uw heil,” naar de vervulling van “de toezegging uwer rechtvaardigheid,” wanneer Gij, o mijn Borg! mijne zaak in gerechtigheid zult beslechten, vs. 123.

Maar even ootmoedig en heilbegeerig bidt de dichter: “Doe bij uwen knecht naar uwe goedertierenheid;” voor God weet die knecht des Heeren zich schuldig en kan hij alleen pleiten op Diens genade en ontferming, terwijl hij van Hem blijft begeeren: “en leer mij uwe inzettingen,” vs. 124.

Ernstig dringt hij, vs. 125, die bede aan, met beroep op de betrekking waarin hij tot den Heere staat: “Ik ben uw knecht.” Dat zijn de rechte dienstknechten, die niet verstandiger willen zijn dan hun Heer en Meester, en nederig tot Hem roepen: “maak mij verstandig, en ik zal uwe getuigenissen kennen.”

Bij dien knecht gaat de eer van zijnen Heer boven alles. Met diepe zielesmarte is hij er getuige van hoe zijne tijdgenooten niet enkel 's Heeren wet vergeten, neen, trouweloos en stout “verbreken,” de grondslagen van het recht omkeeren en verwoesten; daarom roept hij de gerechtigheid Gods in tot wrake: “het is tijd voor den Heere dat Hij werke.” Gelijk het in Noachs en Abrahams dagen, tijd voor den Heere was om de oude wereld en steden der vlakke te verdelgen en om te keeren om hunne zonden, evenzoo was het in de dagen des dichters tijd, dat de Heere opstond ten gerichte om alle goddeloozen des lands te verdoen.

's Heeren rechtvaardigheid eischte dit ter wille van de eer zijns Naams, maar die tijd was ook de ure der verlossing van zijn volk, want ten tijde toen de oude wereld onderging, werden immers Noach en de zijnen behouden.

De Heere hoort in zulke tijden van afval het roepen zijns volks, en handhaaft de eere zijns naams; hoe zien wij het in de volheid des tijds, toen God, zijnen Zoon zendende, werkte tot een val en opstanding van velen in Israël.

Die zoo de eere van 's Heeren wet liefheeft, mag zonder grootspraak getuigen, dat hij “ze liefheeft meer dan goud, ja meer dan het fijnste goud,” vs. 127; dat zij voor hem een waarde heeft boven alle berekening, en dat hij 's Heeren “bevelen, van alles, recht heeft gehouden,” en alles wat daarvan afwijkt, “alle valsche pad haat,” vs. 128.

Konden allen, die den Heere vreezen, dit in die mate met den dichter betuigen; kinderen Gods, hoe zou de Naam des Heeren verheerlijkt, en het uwe heiligmaking en zaligheid bevorderlijk zijn!

D – PE

- 129. Uwe getuigenissen zijn wonderbaar; daarom bewaart ze mijne ziel.**
- 130. De opening uwer woorden geeft licht, de slechten verstandig makende.**
- 131. Ik heb mijnen mond wijd open gedaan, en gehijgd; want ik heb verlangd naar uwe geboden.**
- 132. Zie mij aan; wees mij genadig, naar het recht aan degenen, die uwen naam beminnen.**
- 133. Maak mijne voetstappen vast in uw Woord, en laat geene ongerechtigheid over mij heerschen.**

134. Verlos mij van des menschen overlast, en ik zal uwe bevelen onderhouden.

135. Doe uw aangezicht lichten over uwen knecht, en leer mij uwe inzettingen.

136. Waterbeken vlieten af uit mijne oogen, omdat zij uwe wet niet onderhouden.

Het thema, de hoofdgedachte in dezen psalm, de liefde tot Gods Woord, wet en getuigenissen, laat den dichter geen oogenblik los; zij houdt hem met hare teedere en toch zoo sterke koorden en banden tot het einde toe aan haar gebonden.

Want niet de dichter beheerscht zijn onderwerp, maar zijn onderwerp beheerscht hem; de macht der liefde tot Gods Woord en wet maakt hem tot een dichter, en doet de gevoeligste en diepste tonen in de rijkste verscheidenheid uit zijn hart ontspringen.

Hoe hooren wij ze weder in deze strophe:

“Wonderbaar” zijn hem ’s Heeren “getuigenissen,” vs. 129. Hij ziet in die getuigenissen niets dan wonderen van ’s Heeren wijsheid, genade en rechtvaardigheid, ’s Heeren Woord is voor hem eene schepping schooner en wonderbaarder dan die van hemel en aarde, hare beschouwing voert zijne ziel op tot de hoogste bewondering en aanbidding.

En die bewondering is geene dichterlijke vervoering, die alleen zijne verbeelding en gevoel in beweging brengt, maar zij doet ook zijnen wil krachtig aan, “daarom,” zoo zegt hij, “bewaart ze mijne ziel.” Hij wil die wonderen betrachten met zijn hart en daden. Hij is geen vergetelijk hoorder, die voor een oogenblik inziet in den spiegel van de volmaakte wet Gods, maar hij blijft voor dien spiegel staan, en is een dader der wet geworden.

Hij ondervindt “dat de opening van ’s Heeren woorden licht geeft,” en “de slechten,” de eenvoudigen, de minkundigen “verstandig makende,” vs. 130. Wanneer de Schriften geopend worden, dan vloeien hem en allen eenvoudigen, stroomen van licht, van kennis en wetenschap toe; dat Woord maakt hen verstandiger dan al hunne leeraars.

Dan doet hij zijn mond “wijd open,” dan “hijgt” zijne ziele heilbegeerig naar dat levenslicht, “want ik heb verlangd naar uwe geboden,” vs. 131. Merk op hoe het onzen dichter altijd en overal te doen is om de betrachtting van ’s Heeren geboden.

Maar hoe meer ’s Heeren licht in zijne ziel straalt, — en zoo gaat het bij alle kinderen Gods — zooveel te wijder wordt het gebod voor hem, ziet hij zijne eigene ongelijkvormigheid aan de wet des Heeren, en erkent hij zijne geestelijke onmacht om haar te betrachten.

Vanhier zijne bede vs. 132, “Zie mij aan; wees mij genadig” Bij al zijn hijgen en verlangen naar Gods wet is hij een schuldig en nooddruftig zondaar voor God gebleven, en smeekt hij dat de Heere met oogen van ontferming op hem zie, en hem genadig zij in de vergeving van al zijne zonden en de boosheid, die hem altoos aankleeft.

En hij dringt die smeekbede aan met de woorden: “naar het recht aan degenen, die uwen naam beminnen.” Het Hebreeuwsche woord voor “recht” vertaald, beteekent ook de “wijze” of zooals men “pleegt” te doen, zie Pred. 8:5 en 6. Wij behouden evenwel de doorgaande beteekenis van het woord, evenals onze overzetters gedaan hebben, en verstaan er het “recht” door dat de Heere uit genade aan zijne liefhebbers, de beminnaars van zijnen naam geeft, en waarop zij pleiten mogen. Er is genaderecht in Christus voor zijn schuldig volk verworven, en dit geeft hun vrijmoedigheid, dewijl zij het getuigenis des Heiligen Geestes in zich hebben, dat zij kinderen Gods zijn.

De bede, vs. 133, behoort tot de vorige. In beiden smeekt hij om genade; in de vorige om de genade tot vergeving van zijne schuld, en in deze bede om de genade tot heiligmaking: “maak mijne voetstappen vast in uw Woord.”

Hij is vernieuwd naar den inwendigen mensch, hij wandelt niet meer op den breeden weg van eigen wil en zondelust, hij is door de enge poort der wedergeboorte overgebracht op den nauwen weg, dien de Heere in zijn Woord heeft afgebakend, en die weg is voor hem de levensweg, waarop hij volharden wil ten einde toe.

Maar zal hij dit, dan heeft hij behoefte dat de Heere zijne zwakke knieën en enkelen blijve vaststellen, opdat hij in het spoor der gerechtigheid, op den nauwen weg der zelfverloochening niet uitglijde, struikelen en valle. Want is hij in beginsel der zonde gestorven, heerscht de zonde niet meer over hem, de in hem nog overgeblevene verdorvenheden rusten geen oogenblik om weer de heerschappij over hem te herwinnen, om hem weer der zonde dienstbaar te maken; daarom bidt hij: “en laat ge ene ongerechtigheid over mij heerschen.”

Maar het is niet alleen de nog in hem wonende ongerechtigheid die zijne heiligmaking in den weg staat, ook “mensen,” vijanden van de ware godzaligheid, en daaronder ook dezulken die huichelen zijne vrienden te zijn, kunnen de beletselen en struikelblokken op zijn weg zijn, om hem van het onderhouden van Gods geboden te doen afdwalen. Immers wij hooren onzen dichter, vs. 134, bidden: “Verlos mij van des menschen overlast, en ik zal uwe bevelen onderhouden.”

Het zijn niet altijd openbare vijanden des Heeren die den waren godvruchtige tot een “overlast” op den weg der heiligmaking zijn; schijnvrienden, halfslachtige en dubbelhartige menschen, die God en de wereld tegelijk willen dienen, zijn vaak gevaarlijker overlasten dan verklaarde vijanden. Derzulken gemeenschap is een struikelblok en valstrik voor het kind van God, en voor de Gemeente Gods verderfelijker dan de Egyptische plagen. Verwijderen kan men hen niet altijd, het beste wapen tegen hen is het gebed tot den Heere: “verlos mij van des menschen overlast.”

En aan die bede voegt de dichter, vs. 135, nog toe: “Doe uw aangezicht lichten over uwen knecht, en leer mij uwe inzettingen.” Dat is eene oude en bekende bede der heiligen, die wij hen menigmaal onder nood en bezwaren hooren doen. Het zijn twee beden, maar die met elkander in het nauwste verband staan. Onder het helder en liefelijke schijnsel, dat van ’s Heeren aangezicht uitgaat, is de geloovige op al zijne wegen veilig, en bij dat licht leert de Heere hem wandelen in het spoor zijner inzettingen.

Hoe getuigen deze beden van de oprechte liefde des dichters tot ’s Heeren “Woord en wet, en erkent hij zijne diepe afhankelijkheid van den genadigen invloed des Geestes Gods om er in te wandelen.

Het is dan ook die liefde, “die waterbekken uit zijne oogen doen af vliet en, “omdat zij,” de goddeloozen, ’s Heeren wet niet onderhouden.” De zonden van anderen, ook van zijne vijanden, doen hem niet minder, dan zijne eigene overtredingen, met de gevoeligste en diepste smart aan, wel een bewijs hoe lief hem de eere Gods als van den eenigen Wetgever is, en hoe zeer hij de behoudenis van zijnen naaste begeert.

Mochten wij niet naar waarheid zeggen, dat de liefde tot ’s Heeren Woord, wet en getuigenis het thema, de hoofdgedachte van dezen psalm is? En woont die liefde ook nu in onze harten? Is zij door den Heiligen Geest ook in onze harten uitgestort? En dringt de liefde Christi ons tot zulk eene heilige en vurige wederliefde? Wat antwoorden hierop onze harten en daden?

2- TSADE

137. Heere! Gij zijt rechtvaardig, en elk een uwer oordeelen is recht.
138. Gij hebt de gerechtigheid uwer getuigenissen, en de waarheid hoogelijk geboden.
139. Mijn ijver heeft mij doen vergaan, omdat mijne wederpartijders uwe woorden vergeten hebben.
140. Uw Woord is zeer gelouterd, en uw knecht heeft het lief.
141. Ik ben klein en veracht; *doch* uwe bevelen vergeet ik niet.
142. Uwe gerechtigheid is gerechtigheid in eeuwigheid, en uwe wet is de waarheid.
143. Benauwdheid en angst hebben mij getroffen, *doch* uwe geboden zijn mijne vermakingen.
144. De gerechtigheid uwer getuigenissen is in der eeuwigheid; doe ze mij verstaan, zoo zal ik leven.

Gods Woord ontdekt ons niet alleen een God aller genade, maar ook een God van rechtvaardigheid en waarheid. “Heere!” hooren wij den dichter erkennen, “Gij zijt rechtvaardig, en elk een uwer oordeelen is recht,” vs. 137.

Die rechtvaardigheid en getrouwheid straalt hem uit 's Heeren Woord klaarlijk tegen, en hij ziet ze bevestigd in zijn eigen en anderer leven. Hij heeft ze lief niet minder dan 's Heeren genade; hij billijkt ze, en onderwerpt er zich gewillig aan, want de Almachtige kan geen onrecht doen; maar ook aan zijne vijanden zal Hij de oordeelen, de gerichtten zijner gerechtigheid doen ondervinden.

Geen sterveling kan en mag zich aan die rechtvaardigheid onttrekken, want “Gij hebt,” in uw Woord, “de gerechtigheid uwer getuigenissen, en de waarheid hoogelijk geboden.” Gij, Heere! eischt met hoogen ernst dat alle schepselen er zich aan onderwerpen, uwe gerechtigheid erkennen en uwe waarheid liefhebben, vs. 138.

De dichter is hiervan op het diepst en gevoeligst doordrongen, “omdat,” zegt hij. “mijne wederpartijders uwe woorden vergeten hebben, heeft mijn ijver mij doen vergaan,” vs. 139. Omdat zij 's Heeren heilige wet vergeten, nog erger dan haar niet achten, haar uit hunne zielen stellen, als had de Rechtvaardige en Getrouwe haar niet bevolen, daarom verteert een heilig vuur voor de eere Gods, die zijne wederpartijders zoo stout en boos onteeren, zijne ziel; de ijver voor den Heere verslindt hem.

Dat is een ware discipel van Hem, van onzen Heiland, Dien eenmaal de ijver voor 's Heeren huis verslonden heeft. O, mochten wij meer dien dichter gelijken, en de liefde tot 's Heeren Woord en wet ons verteren.

En zou hij 's Heeren Woord, zijne bevelen en beloften niet boven alles liefhebben? “Uw woord is zeer gelouterd.” Gods Woord is voor hem als het edel metaal, zevenmaal gelouterd, het is rein van alle dwalingen en menschelijke wijsheid, van alle onrecht en leugen, het is enkel waarheid en trouw, vs. 140.

En om van zulk eene heilige liefde voor 's Heeren Woord en wet te blaken en te branden, behoeven wij geene vergevorderde en bejaarde geloovigen te zijn, want de dichter getuigt van zichzelf: “Ik ben klein,” dat is: nog jong, jeugdig, “en veracht,” min geacht en onaanzienlijk, “doch uwe bevelen vergeet ik niet, vs. 141.

God maakt Zich op den dag zijner heirkraft een gansch gewillig volk; het is de jeugd en de jongelingschap, die Hij in heilig sieraad doet ijveren voor zijn Woord en wet. In het oog der

wereld zijn zij veracht, nietig en dwaas, en zelfs bejaarde vromen trekken somtijds de schouders op voor dat jeugdige vuur, maar de Heere verheerlijkt Zich in dit zwakke en geringe, dat zijn wet niet vergeet.

Nog eenmaal prijst de dichter de “gerechtigheid” des Heeren als eene eeuwige en onveranderlijke, en verklaart hij: “uwe wet is de waarheid,” vs. 142.

En de kracht hiervan heeft hij onder zijnen druk kennelijk ondervonden: “benauwdheid en angst hebben mij getroffen;” maar hoe zijne ziel leed, hij genoot uit ’s Heeren wet meer dan troost, *doch* uwe geboden zijn mijne vermakingen.” Gods “Woord en wet houdt eene wonderbare kracht in voor bedrukten en verslagenen van geest. Als de wereld in tijden van nood en bij verliezen zich met niets vermaken kan, en zich van al het begeerlijke afwendt, dan vindt het kind van God onder gelijke omstandigheden zijn troost, genot en vermaak in zijn ouden Bijbel, waarin de Heere tot zijne ziele spreekt.

De gerechtigheid van ’s Heeren getuigenissen blinken hem tegen, en ootmoedig en heilbegeerig bidt dan het hart des verdrukten: “doe ze mij verstaan, zoo zal ik leven, vs. 144.

7 – KOPH

145. Ik heb van ganscher harte geroepen: verhoor mij, o Heere! ik zal uwe inzettingen bewaren.
146. Ik heb U aangeroepen, verlos mij, en ik zal uwe getuigenissen onderhouden.
147. Ik ben de *morgenschemering* voorgekomen, en heb geschrei gemaakt; op uw Woord heb ik gehoopt.
148. Mijne oogen komen de *nachtwaken* voor, om uwe rede te betrachten.
149. Hoor mijne stem naar uwe goedertierenheid, o Heere! maak mij levend naar uw recht.
150. Die kwade praktijken najagen, genaken *mij*; zij wijken verre van uwe wet.
151. Maar Gij, Heere! zijt nabij, en al uwe geboden zijn waarheid.
152. Van ouds heb ik geweten van uwe getuigenissen, dat Gij ze in eeuwigheid gegrond hebt.

De dichter treedt niet op een pad bezaaid met rozen; hij behoort tot hen die door véle verdrukking ingaan in het koninkrijk Gods. Hoe hooren wij dit in zijne ernstige en vurige en gedurige beden, vs. 145 — 149.

Hij heeft “van ganscher harte geroepen,” hij heeft den Heere in zijn nood aangeroepen: “verlos mij.” “Hij is de *morgenschemering* voorgekomen;” als het nog duister was, heeft hij “geschrei”, klagelijk geweent, “gemaakt.” Geen vaste slaap daalt op zijne oogleden, “zijne oogen komen de *nachtwaken* voor,” de 3 vaste tijden van den nacht, waarin de Israëlieten dien verdeelden, zie Klaagl. 2:9; Richt. 7:19; Ex. 14:24. En nog eenmaal bidt hij vs. 149, “Hoor mijne stem naar uwe goedertierenheid.”

Zoo ernstig en aanhoudend hoorden wij onzen dichter nog niet bidden en roepen tot den Heere, als een die door den nood gedreven wordt. Maar het zijn geloofsbeden, hij hoopt op ’s Heeren “Woord,” en pleit op Diens “goedertierenheid,” vs. 147 en 149. En hij verbindt zich heiliglijk, hoe zijne vijanden hem ook van Gods inzettingen en getuigenissen willen aftrekken, die te “bewaren” en te “onderhouden,” vs. 145 en 146.

Het blijkt uit vs. 150 hoe zijne vijanden hem met “kwade praktijken,” met booze aanslagen “najagen” en tot hem “genaken” om hem kwaad te doen, terwijl zij “verre wijken” van ’s Heeren “wet.”

Maar zijn vertrouwen staat op den Heere, dringen zijne vijanden op hem aan, hij kan in het geloof tot zijn God spreken: “Maar Gij, Heere! zijt nabij.” Door het geloof is hij zeker, dat de Heere met zijne almacht aan zijne zijde is, en Hij meer is, dan allen die tegen hem zijn, vs. 151.

Zijn vertrouwen rust op het Woord des Heeren, op de waarheid, de getrouwheid der beloften Gods: “en al uwe geboden zijn waarheid.” Wij hebben hier door de “geboden” des Heeren de beloften zijner genade zoowel als de bedreigingen zijner gerechtigheid te verstaan. En nu is God geen man, dat Hij liegen zou, en geen menschenkind, dat het Hem berouwen zou. Zou Hij zijn volk beloven, en niet doen, en zijne vijanden bedreigen en niet bevestigen?

Dit weet de dichter beter, en van voorlang, “van ouds heb ik geweten van uwe getuigenissen, dat Gij ze in eeuwigheid gegrond hebt, vs. 152. ’s Heeren Woord houdt eeuwig stand; hemel en aarde zullen voorbijgaan, maar zijne woorden zullen geenszins voorbijgaan.

Zoo keert hij terug, vanwaar hij is uitgegaan, tot de rechtvaardigheid en waarheid Gods.

Wie door genade met den dichter instemt, is als hij, veilig in alle gevaren, en put troost en sterkte onder allen druk uit ’s Heeren getuigenissen, die in Christus ja en amen zijn, Gode tot heerlijkheid en zijne Gemeente tot zaligheid.

¶ – RESCH

- 153. Zie mijne ellende aan, en help mij uit; want uwe wet heb ik niet vergeten.**
- 154. Twist mijne twistzaak, en verlos mij; maak mij levend, naar uwe toezegging.**
- 155. Het heil is verre van de goddeloozen; want zij zoeken uwe inzetten niet.**
- 156. Heere! uwe barmhartigheden zijn vele; maak mij levend naar uwe rechten.**
- 157. Mijne vervolgers en mijne wederpartijders zijn vele; maar van uwe getuigenissen wijk ik niet.**
- 158. Ik heb gezien degenen, die trouwelooslijk handelen, en het verdroot mij, dat zij uw Woord niet onderhielden.**
- 159. Zie aan, dat ik uwe bevelen lief het, o Heere! maak mij levend naar uwe goedertierenheid.**
- 160. Het begin uws Woords is waarheid, en in der eeuwigheid is al het recht uwer gerechtigheid.**

Hoe nader aan het einde van den psalm, zooveel te ernstiger en dringender worden de beden des dichters. Drie malen wordt in deze strophe herhaald: “maak mij levend,” dat is: richt mij op, herstel, behoud mij.

En hij heeft reden zoo te bidden, want zijne “vervolgers en wederpartijders zijn vele,” vs. 157. Daarom hooren wij hem, vs. 153, zoo ernstig tot den Heere roepen: “Zie mijne ellende aan, en help mij uit.” Hij steekt in diepe jammeren waarbij hij om moet komen, zoo de Heere, de Almachtige en Goedertierene, hem niet uithelpt.

Zijne vijanden hebben eene “twistzaak” tegen hem, vs. 154. Dit zegt hier meer dan dat zij in hun oordeel over eenige zaak het niet met hem ééns zijn, van hem verschillen, maar dat zij hem beschuldigen en aanklagen over een strafbaar feit, over een zwaar misdrijf, en hem hierover veroordeelen en vervolgen. Zijne tegenredenen baten hem niet, hij kan zich van zijne onrechtvaardige rechtters niet vrij maken, hun vonnis over hem is onherroepelijk, er is onder de menschen geen hooger gerechtshof, waarbij hij in beroep kan komen.

Maar die schuldig verklaarde kent een hooger Hof boven alle aardsche gerechtshoven; hij wendt zich tot zijn Goël, tot zijn God, tot zijn Losser en Pleitbezorger: “Twist mijne twistzaak,

en verlos mij,” en hij weet, dit beroep zal niet tevergeefs zijn.

In vs. 122 bad de dichter: “wees borg voor uwen knecht ten goede,” hier bidt hij: “verlos mij,” dat is, naar de beteekenis van het woord in het Hebreeuwsch: “wees mijn Goël, mijn naaste bloed vriend” die in mijne twistzaak voor mij tusschen treedt.

Wanneer de Heere de twistzaak zijns volks twist, dan doet Hij niet alleen eene rechtspraak in gerechtigheid, maar dan bevrijdt en verlost Hij hen ook uit de hand zijner goddelooze en wreede vervolgers, zij betuigen dan met Jeremia, Klaagl. 3:58, “Heere! Gij hebt de twistzaken mijner ziel getwist; Gij hebt mijn leven verlost.”

De satan, de wereld en de wet, de wederpartijders der kinderen Gods, hebben altijd eene twistzaak tegen hen. De satan staat tegenover hen tot voor het aangezicht Gods om hen te wederstaan; de wereld heet hen geveinsden, huichelaars, en de wet Gods veroordeelt hen. Maar zij hebben een Voorspraak, een Goël, Jezus Christus, den Rechtvaardige, Die eeuwig gezeten is aan Gods rechterhand, bij den Vader; Hij treedt bij het hoogste gerechtshof voor hen in. Hij scheldt den satan, en spreekt: “Ik heb de verzoening gevonden, Ik wil niet dat dezen in het verderf nederdalen.”

Waren deze dingen voor den geloovige onder de Oude bedeeing niet zoo klaar als voor de gemeente van den Nieuwen dag, toch heeft onze dichter er zooveel van gezien als hij behoefde om zijne twistzaak in de handen van zijn getrouwen Goël te stellen.

Immers hij weet, vs. 155, dat “het heil,” de hulp, de redding des Heeren, “verre van de goddeloozen is,” dat zijne beschuldigers niet vrij zullen uitgaan, maar omkomen, en daarentegen kan hij tot den Heere spreken: “Heere! uwe barmhartigheden zijn vele,” vs. 156. Die vele barmhartigheden zijn over hem gekomen. Zijn Goël heeft ze tot zijne vrijspraak en verlossing aan hem verheerlijkt, en dit tegenover zijne vele vervolgers en wederpartijders, vs. 157, “Mijne vervolgers en wederpartijders zijn vele.”

De dichter beroept zich in deze strophe bij herhaling op zijne liefde tot Gods wet en getuigenissen, zie vs. 153, 157, 158 en 159, en verklaart van zijne vijanden het tegendeel, zie vs. 155 en 158. Dat hij zijne vijanden niet ten onrechte beschuldigt, weten wij, maar evenzeer dat hij zich niet beroept, op zijne gerechtigheid als de Farizeër in de gelijkenis tegenover den Tollenaar. Integendeel de gronden, waarop hij in zijn beden pleit, liggen niet in, maar geheel buiten hem, in 's Heeren “toezegging” vs. 154; in de “barmhartigheden en goedertierenheid” des Heeren.

Alles rust voor hem op de waarheid van Gods Woord en het eeuwigblijvend recht van Diens gerechtigheid: “Het begin uws Woords is waarheid, en in der eeuwigheid is al het recht uwer gerechtigheid,” vs. 160.

Het Hebreeuwsch woord, door “begin” vertaald, heeft ook de beteekenis van “hoofd” of “hoofdsom,” waarom sommige uitleggers het eerste lid van vs. 160 aldus lezen: “de hoofdsom, het geheel van uw Woord is waarheid,” of: “uw Woord is enkel, niet dan waarheid.”

Is er tegen die verklaring op zichzelf niets in te brengen, evenwel in verband met het tweede lid van het vers behouden wij liever de vertaling van “begin.” “Het begin” staat hier tegenover het “in der eeuwigheid” in het tweede lid, en dan wil de dichter zeggen: “uw Woord, Heere! heeft zijn begin, zijn aanvang uit de waarheid, uit Uzelven, en is, zal zijn tot in der eeuwigheid de openbaring van al het recht uwer gerechtigheid, die enkel waarheid is.”

Zoo blijft de dichter zich gelijk, en is zijn psalm eene doorgaande lofverheffing van het waarachtige en getrouwe van 's Heeren Woord van alle eeuwen en tot in eeuwigheid.

Op dat waarachtig en eeuwig blijvend Woord staat zijne hope vast, en de Gemeente van alle

tijden, niet het minst in duistere en bewogen tijden, klemt zich aan dien rots der eeuwen vast, en juicht dankend: Gods Woord houdt eeuwig stand!

W – SCHIN

161. De vorsten hebben mij vervolgd zonder oorzaak; maar mijn hart heeft gevreesd voor uw Woord.
162. Ik ben vroolijk over uwe toezegging, als een, die een grooten buit vindt.
163. Ik haat de valsheid, en heb er eenen gruwel van; *maar* uwe wet heb ik lief.
164. Ik loof U zevenmaal des daags, over de rechten uwer gerechtigheid.
165. Die uwe wet beminnen, hebben grooten vrede, en zij hebben geen aanstoot.
166. O Heere! ik hoop op uw heil, en doe uwe geboden.
167. Mijne ziel onderhoudt uwe getuigenissen, en ik heb ze zeer lief.
168. Ik onderhoude uwe bevelen en uwe getuigenissen; want al mijne wegen zijn voor U.

Hoorden wij in de vorige strophe, vs. 153, den dichter uit zijne ellende ernstig om hulpe roepen, uit deze klinkt ons een blijde toon van dankzegging tegen, de Heere heeft zijn gebed verhoord.

Toch zijn zijne omstandigheden nog altijd dezelfde, hij is nog niet verlost uit de ellende zijner verdrukking, wat uit vs. 161 blijkt: “de vorsten hebben mij vervolgd zonder oorzaak.” Spreekt de dichter in den voorleden tijd: “hebben mij vervolgd,” het is vooral uit de laatste strophe duidelijk, dat die vorsten nog niet ophouden hem te vervolgen, dat zij hem blijven haten en verdrukken.

Maar zijn gemoedstoestand is een andere geworden. Zijn hart vreest zijne vervolgers niet, maar vreest heiliglijk voor het Woord des Heeren — zie het tweede lid van vs. 161. — De vreeze van tegen den Heere te zondigen, van afvallig te worden van Gods Woord, waarop zijne vervolgers het toelagen, vervult zijne ziel en bewaart hem.

Meer dan dit, eene groote, onuitsprekelijke blijdschap heeft hem geheel ingenomen: “Ik ben vroolijk over uwe toezegging, als een, die een grooten buit vindt.”

Gelijk overwinnaars, aan wie een rijke buit hunner vijanden in handen gevallen is, zich hierover uitlaten en verblijden — zie Richt. 5:30; 1 Sam. 30:16; Jes. 5:2 — zoo verheugt zich onze dichter over den buit, dien zijne ziel behaald heeft in den geestelijken strijd tegen zijne vervolgers.

Maar zijne blijdschap is in aard en wezen niet gelijk aan de blijdschap van een, die een oorlogsbuit vindt; zij is een heilige, heerlijke en blijvende. Zijne ziel is vroolijk in den Heere, in Wien hij meer dan overwinnaar is.

Zie het in vs. 163, 164 en 165. Heilig en heerlijk is zijne blijdschap; hij “haat de valsheid,” zijne ziel heeft er een “gruwel van,” en al zijne genegenheden strekken zich uit naar ’s Heeren “wet.”

“Zevenmaal daags,” onafgebroken, looft zijne ziel den Heere voor de rechten zijner gerechtigheid aan hem bewezen. Het getal zeven is het symbool der volmaaktheid, en drukt het duurzame en heerlijke zijner zielsblijdschap uit. Hij geniet verzadiging van Gode-verheerlijkende vreugde, voorsmaken van de eeuwige blijdschap, die hem wacht.

Hij deelt in den vrede Gods, die alle verstand te boven gaat, hem geheel beheerscht, en hart

en zinnen bewaart tegen alle verleiding tot de zonde: “Die uwe wet beminnen hebben grooten vrede.” Hij wandelt in het licht en stoot zich niet; geen ergernis is in hem: “Zij hebben geen aanstoot.”

Het Hebreeuwsche woord, door aanstoot vertaald, duidt een voorwerp aan, dat men op iemands weg legt om hem te doen struikelen en vallen, een steen of blok of voetangel, zie Lev. 19:14. Het is hetzelfde Grieksche woord, dat Paulus 1 Cor. 8:13, en ook Johannes, 1 Joh. 2:10, gebruikt, en door onze overzetters door “ergeren” en ergernis” vertaald is, beteekent hetzelfde.

In overdrachtelijken en zedelijken zin beteekent “ergeren” iemand door zekere middelen tot het kwade te verzoeken, hem te doen struikelen en vallen in de zonde. En als nu de dichter zegt, dat in hen, die Gods wet beminnen geen “aanstoot,” geen “ergernis” is, dan zegt dit, dat zij anderen geene oorzaak of aanleiding tot het kwade zijn, en zelve de verzoeking tot het kwade ontgaan.

En waarom? Omdat de beminnaars van ’s Heeren wet in het licht van Gods Woord en Geest wandelen, en bij dat licht op hun weg de struikelblokken, voetangels en strikken der verzoeking zien, en ontkomen, maar ook anderen niet ergeren of tot een aanstoot zijn. Integendeel, waar zij hun pad zuiver houden, en hun licht laten schijnen voor de menschen, daar zullen zij anderen behoeden tegen de verleiding der zonde, en op den levensweg tot eenen zegen zijn.

In de drie volgende verzen spreekt de dichter zijn welgegronde hoop uit op het heil des Heeren tot zijne verlossing, en verklaart hij bij herhaling voor het aangezicht zijns Gods, voor wie al zijne wegen zijn, hoe de liefde tot ’s Heeren geboden en getuigenissen bij hem boven alles gaat.

En dit brengt ons tot de laatste, tot de slotstrophe van den psalm van het dwalende schaap:

ת – THAU

- 169. O Heere! laat mijn geschrei voor uw aanschijn genaken; maak mij verstandig naar uw Woord.**
- 170. Laat mijn smeeken voor uw aanschijn komen; red mij naar uwe toezegging.**
- 171. Mijne lippen zullen *uwen* lof overvloediglijk uitstorten, als Gij mij uwe inzettingen zult geleerd hebben.**
- 172. Mijne tong zal spraak houden van uwe rede; want al uwe geboden zijn rechtvaardigheid.**
- 173. Laat uwe hand mij te hulp komen; want ik heb uwe bevelen verkoren.**
- 174. O Heere! ik verlang naar uw heil, en uwe wet is al mijne vermaking.**
- 175. Laat mijne ziel leven, en zij zal U loven, en laat uwe rechten mij helpen.**
- 176. Ik heb gedwaald als een verloren schaap; zoek *uwen* knecht; want uwe geboden heb ik niet vergeten.**

Hier hooren wij het laatste geschrei van een verloren schaap, dat uit de dorre en gevaarlijke woestijn tot zijn herder schreeuwt. Immers de dichter vergelijkt zijn toestand bij dien van een dwalend schaap: “ik heb gedwaald als een verloren schaap,” vs. 176, of “als een schaap, dat verloren gaat.”

Men versta hem evenwel zooals hij wil verstaan zijn. Hij heeft niet gedwaald, is geen verloren schaap in den zin als ware hij eene wijle van den Heere en zijne geboden afgedwaald, als had hij buiten God in de wereld en de zonden omgedoold, ware dit de beteekenis zijner woorden, zijne laatste woorden, waarmede hij zijne bede: “zoek *uwen* knecht” aandringt, “want

uwe geboden heb ik niet vergeten,” zouden genoeg zijn om dit te weerspreken.

Maar hij noemt zich een dwalend en verloren schaap in dezen zin, dat hij verdreven uit het erfland Israëls en van den tabernakel, in de vreemde, onder de afgodische naburen moet omzwerven, in bestendig gevaar van doop zijne vervolgers achterhaald en gegrepen te worden. Zoo ook verklaren onze kanteekenaars vs. 176, waarvan zij tot verklaring zeggen: “Alsof hij zeide: ik heb een tijdlang niet geweten waarheen ik mij keeren of wenden zou, te weten, toen mij mijne vijanden, en inzonderheid Saul en de zijnen, zoo zwaarlijk vervolgden.”

Hier te denken aan een zedelijk, geestelijk afdwalen zou ons in strijd brengen met den geheelen inhoud van dezen psalm en niet het minst met zijn laatste strophe. Wel is zich de dichter, waar hij zoo omzwerft, zijn gevaar bewust van zijn God af te dwalen, getuige hiervoor zijne herhaalde beden om onderwezen te worden in 's Heeren wet, opdat hij die onderhoude, maar die beden zijn ook de getuigen, dat hij niet van den Heere is afgedwaald. Zoo bidt geen afgedwaald schaap van Jezus' weide, of de goede Herder moet het weder gevonden en op zijn schouder genomen hebben.

Lees daarom met aandacht deze laatste strophe, waarin de dichter, vs. 169 en 170, zoo vrijmoedig pleit op het “woord” en de “toezegging” des Heeren; in vs. 171 en 172 de vrijwillige geloften doet, des Heeren lof te vermelden; in vs. 173-176 blijft aanhouden om redding, met verlangen uitziende naar het heil des Heeren, terwijl hij niet schroomt te verklaren: “want ik heb uwe bevelen verkoren en uwe wet is al mijne vermaking.”

Indien dit de zielsgesteldheid ware van een knecht des Heeren in zijn afdwalen van zijn God, dan wenschte ik al de dagen mijns levens zulk een dwalend schaap te zijn, maar dit is niet alzoo.

Daarom kan ik ook mijne instemming niet geven aan vs. 88 van onze psalmberijming, waarin men den dichter doet belijden en bidden als ware zijne ziel van God afgedwaald, en hem de woorden in den mond legt: dat hij “onbedacht zijn herder heeft verloren” en “schoon hij uwe wetten schond,” wat openbaar in strijd is met zijne eigene betuigingen. Hoe de berijmer van psalm 119 tot die met den tekst strijdende opvatting gekomen is, begrijp ik niet, maar ik betreurt het, dat men de gemeente iets anders laat zingen, dan de dichter van onzen psalm gezongen heeft.

De liederen Hammaälôth.

Een kort woord ter inleiding vooraf.

Wij maken een aanvang met de verklaring van de 15 psalmen, die allen tot opschrift hebben: “Een lied Hammaälôth.” Zij schijnen reeds vóór de verzameling der psalmen een afzonderlijken dichtbundel gevormd te hebben, ten gebruike bij zekere feestelijke gelegenheden.

Er zijn onderscheidene gevoelens over de beteekenis van het opschrift dezer liederen, en bijgevolg ook over hun oorsprong en gebruik.

Sommige uitleggers vertalen “Hammaälôth,” dat van een Hebreeuwsch woord afstamt, hetwelk “opgaan” beteekent, door “opstijgen” of “optrekken,” en vinden hierin eene aanwijzing, dat deze liederen gezongen zijn door de wederkeerenden uit Babel op hunne tochten naar het erfland hunner vaderen; of houden ze voor feestzangen, gezongen bij de optochten der Israëlieten tot hunne drie hooge feesten te Jeruzalem.

Andere uitleggers vertalen “Hammaälôth” voor “trappen,” “treden” en meenen dat deze liederen alzoo genoemd zijn, omdat zij door de Levieten gezongen werden, staande op de 15 treden van een halfcirkelvormigen trap, die in den tempel uit het voorhof der vrouwen tot dat der mannen leidde.

Nog is er eene verklaring van genoemd woord, die het ontleent aan den dichterlijken vorm, dien men in deze liederen meent te vinden; en die de “trappenrythmus” genoemd wordt. Zij bestaat hierin dat in eenige verzen, woorden of zinsneden uit het onmiddellijk voorafgaande vers worden opgenomen, herhaald, zooals in psalm 121.

Wij houden onze lezers niet bezig met de opnoeming der gronden, die de uitleggers voor hunne verschillende gevoelens bijbrengen, want het zou ons toch niet brengen tot eene besliste keuze uit één van die allen.

Indien men evenwel eene keuze wil doen, dan komt het ons voor dat de gronden bijgebracht voor het gevoelen, dat het optochtsliederen zijn, gezongen bij het opgaan naar de hooge feesten te Jeruzalem, het zwaarste gewicht in de schaal leggen.

Voor dit gevoelen, het zal ons bij de verklaring duidelijk worden, pleit ten eerste, de inhoud van vele dezer liederen; ten tweede, het bekende gebruik bij Israël om onder muziek en zang uit alle deelen des lands in grootere en kleinere gezelschappen op te trekken naar hunne groote feesten te Jeruzalem, en eindelijk wordt dit gevoelen versterkt door de verklaringen van vele Joodsche en Oudchristelijke uitleggers.

PSALM 120

Een gebed tegen lasteraars.

De onbekende dichter van dit lied kan wel een van de kinderen Azafs zijn, die, volgens Ezra 2:41, behoord hebben tot de wedergekeerde Joden uit Babel.

De inhoud van dit lied doet ons denken aan de lasteringen van de wederpartijders van Juda en Benjamin, de Samaritanen, waarmede dezen hen bij de koningen van Perzië vervolgden.

Uit Ezra 4 zien wij, dat de Samaritanen, de gemengde heidensche bevolking, die de koning van Assyrië naar het land van Israël had overgebracht, — zie 2 Kon. 17:24—41 — begeerden in vereeniging met de teruggekeerden uit Juda en Benjamin Jeruzalem en den tempel te bouwen, en alzoo met hen tot één volk samen te smelten.

Maar de hoofden der vaderen van Israël sloegen dit aanzoek met beslistheid af, en zeiden: “Het betaamt niet, dat gijlieden en wij onzen God een huis bouwen; maar wij alleen zullen het den Heere, den God Israëls, bouwen, gelijk als de koning Kores, koning van Perzië, ons geboden heeft”, Ezra 4:3.

Die weigering deed den haat en de vijandschap der Samaritanen tegen de Joden ontbranden; zij werden Israëls wederpartijders, en lieten niets onbeproefd om hen in het bouwen van stad en tempel tegen te staan. Met de leugenachtigste lasteringen beschuldigden en vervolgden zij de Joden bij de koningen van Perzië, bij Kores en zijne opvolgers, opdat dezen bevel zouden geven niet voort te gaan met bouwen. En mocht hun dit gedurende het leven en de regeering van Kores niet geheel gelukken, onder de opvolgende koningen tot op Darius vonden hunne venijnige lasteringen, helaas! zulk een ingang, dat de herbouw van de stad en den tempel vele jaren gestaakt werd.

Het is in dien voor de wedergekeerden zoo bangen tijd, dat een der kinderen Azafs in naam en voor zijn volk zijne ziel voor den Heere uitstort en roept tot Israëls God, opdat Hij wrake doe over die lasteraars.

1. Ik heb tot den Heere geroepen in mijne benauwdheid, en Hij heeft mij verhoord.
2. O Heere! red mijne ziel van de valsche lippen, van de bedriegelijke tong.
3. Wat zal U de bedriegelijke tong geven, of wat zal zij U toevoegen?
4. Scherpe pijlen eens machtigen, mitsgaders gloeiende jeneverkolen.
5. O, wee mij, dat ik een vreemdeling ben *in* Mesech, dat ik in de tenten Kedars wone!
6. Mijne ziel heeft lang gewoond bij degenen, die den vrede haten.
7. Ik ben vreedzaam; maar als ik spreek, zijn zij aan den oorlog.

Vs. 1 getuigt van vorige gebedsverhooring des dichters; immers hij betuigt: “Ik heb tot den Heere geroepen in mijne benauwdheid, en Hij heeft mij verhoord.” Hij kan het oog hebben op de wonderbare en genadige verhooring des gebeds hem en zijn volk bewezen in de verlossing en wederbrenging uit Babel.

Die verhooring legt hij als ten grondslag aan het gebed, dat wij hem in zijne tegenwoordigen toestand hooren uitstorten.

Hij is hierin gelijk aan den arme, die zijn weldoener bewegen wil door de herinnering aan vroegere genoten weldaden, en die daaraan zijne vrijmoedigheid en vertrouwen ontleent, wanneer hij bij vernieuwing tot hem om hulp komt.

Dat is een rechte bidder, die er verstand van heeft hoe de Heere wil, dat wij tot Hem komen. Laat ons dit van hem leeren, en zoo door het geloof partij trekken van onze vorige gebedsverhooringen.

Heeft de Heere groote dingen aan hem en zijn volk gedaan, nieuwe, onvoorziene en groote bezwaren hebben zich bij hunne wederkeering in hun land opgedaan. Vijanden, die zij niet kenden, staan hen tegen in het bouwen van den tempel; de Samaritanen beschuldigen en belasteren hen heftig bij hunne weldoeners, de koningen van Perzië, als waren zij ondankbare oproerlingen, die Jeruzalem en den tempel herbouwen wilden met het booze opzet, om af te vallen en zich te verzetten tegen de heerschappij van hunne wettige overheden, de Perzen.

Daarom bidt de dichter, vs. 2, O Heere! red mijne ziele van de valsche lippen, van de bedriegelijk tong." Valsch, bedriegelijk is de aanklacht hunner wederpartijders, zij zelven weten dit; het is de helsche wraakneming op het volk Gods, dat hun volksbestaan als Israëlieten door geene vermenging met vreemde en Heidensche volkeren verontreinigen wil, en den dienst van Jehova, den eenig waren God, niet wil doen samenstemmen met den meer dan half Heidenschen godsdienst der Samaritanen. Die weigering was den wedergekeerden tot eere, en een bewijs dat hunne tuchtiging te Babel hen voor goed genezen had van hunne vorige liefde tot de afgoderij.

Over de beteekenis, den zin van vs. 3 en 4 is onder de uitleggers verschil. Er zijn er die meenen dat met vs. 8 een andere spreker wordt ingevoerd, die den dichter toeroept: "Wat bekommert, wat ontrust gij u zoo over die lasteringen." "Wat zal u de bedriegelijke tong geven, of wat zal zij u toevoegen?" Zij vermag toch niets, zij kan u toch geen kwaad toebrengen, en dat de dichter daarop in vs. 4 zou geantwoord hebben: gij zoudt zoo niet spreken, indien gij in gelijk geval waart, want doodelijk en allersmartelijkst zijn die lasteringen: "Scherpe pijlen eens machtigen," eens helds, die zeker en diep wonden, zijn ze mij, mitsgaders gloeiende jeneverkolen." De houtskolen van den brem- of jeneverstruik gloeien zeer lang, en een verterende gloed gaat van hen uit.

Ons komt die verklaring te zwak, te weinig beteekenend voor, vooral in verband tot de ernstige bede in vs. 3. Wij houden het met andere uitleggers er voor, dat de dichter in vs. 3 voortgaat, en dat het onderwerp in dit vers niet de "tong" maar "God" is; en lezen dan aldus: "wat zal Hij u geven, gij bedriegelijk tong, wat zal Hij u toevoegen?" Hetzelfde kwaad en verderf, dat gij de gemeente des Heeren denkt toe te brengen, zal Hij over u brengen: Scherpe pijlen eens machtigen, mitgaders gloeiende jeneverkolen zal Hij u vergelden. God zal u gelijk met gelijk vergelden. Pijlen, zoo scherp en doodelijk als de laster, zullen Israëls lasteraars treffen, en het onuitblusschelijk vuur van Gods toorn zal hen verteren.

Het is alzoo een rechtvaardige wraakbede, die de dichter in vs. 3 en 4 voor die snoode en bedriegelijke lasteraars van het volk Gods van den Heere afbidt en hen toebid.

Zulk een gebed is het beste wapen tegen leugen en laster, de lasteraars hebben er voor te vreezen, en het kind van God, dat onder den laster gebogen gaat, kan er zich door troosten en sterken.

En de gemeente Israëls in wier naam de dichter spreekt, heeft behoefte aan dien troost en die sterkte. Zij woont, zie vs. 5 en 6, in het midden dier valsche en bedriegelijke tongen, zij wordt er door omringd en ingesloten. Het is niet bij toeval of keuze dat zij in dien toestand is, het is eene noodzakelijkheid; het land Israëls ligt in het midden dier lasteraars, en de Samaritanen, die hen op het hevigst beschuldigen en bestrijden, zijn hare naaste naburen; van hier de klacht, vs. 5: "O, wee mij, dat ik een vreemdeling ben *in* Mesech, dat ik in de tenten Kedars wone!"

Mesech was een volksstam, die, Gen. 10:1, onder de zonen van Jafet genoemd wordt, een

oorlogzuchtig bergvolk, tusschen de Zwarte en Kaspische zee, in het tegenwoordig Iberië. Kedar behoort tot de zonen van Ismaël, Gen. 25:13, een nomadenvolk, dat in zijne zwarte tenten, Hoogl. 1:5, met zijn vee de woestijnen ten oosten van Palestina doortrok, en als hun stamvader Ismaël, Gen. 16:12, strijdzuchtig en woest was.

En klaagt nu de dichter, dat hij een vreemdeling in Mesech is, en in de tenten Kedars woont, dan hebben wij hem zeker niet aldus te verstaan, dat hij plaatselijk onder die vreemde en verafgelegene woeste en oorlogzuchtige volken verkeerde en woonde, maar dat het hem was alsof hij er onder woonde, en dat zijne en der gemeente Israëls lasterlijke en twistzieke vijanden, onder wie hij moest verkeerden, gelijk waren aan het volk van Mesech en Kedar.

Dat dit de meening des dichters is, blijkt uit vs. 6 en 7, waarin hij voortgaat met klagen over zijne vijanden, die zoo weinig genegen zijn met hem in vrede te leven, dat zij veelmeer “den vrede haten,” en bij elke gelegenheid tegen hem in oorlog zijn.

Hij van zijne zijde kan betuigen: “Ik ben vreedzaam;” eigenlijk staat er “ik ben vrede,” ik zoek in alles met hen vrede te maken en in vrede te leven; “maar als ik spreek,” ik heb mijn mond slechts open te doen, of aanstonds “zijn zij aan den oorlog,” staan zij gereed tegen mij te strijden.

Deze psalm is een profetie van hetgeen de Gemeente des Heeren, zij het niet altijd in gelijke mate, van de wereld, die God niet kent, te wachten heeft. De Geest der profetie is ook hier de Geest van Christus, Die tot zijne discipelen sprak: “Indien u de wereld haat, zoo weet, dat zij Mij eer dan u gehaat heeft. Indien gij van de wereld waart, zoo zou de wereld het hare liefhebben; doch omdat gij van de wereld niet zijt, maar Ik u uit de wereld heb uitverkoren, daarom haat u de wereld.” Joh. 15:18, 19.

Er kan geene vrede zijn tusschen God en de wereld, geene samenstemming tusschen Christus en Belial. 's Heeren Gemeente heeft zich niet te verwonderen, dat de wereld haar haat; en kan zij niet uit de wereld gaan, moet zij, gelijk de dichter, in Mesech en Kedars tenten wonen, zij volge dan het voorbeeld van dien “vreedzame,” zij storte hare klachten uit voor het aangezicht des Heeren, zij strijde met het wapen des gebeds, houde vast aan God en zijne waarheid, en klemme zich aan Hem, Die gezegd heeft: “Ik heb de wereld overwonnen.”

PSALM 121

De Bewaarder Israëls.

Een lied Hammaälôth.

1. Ik hef mijne oogen op naar de bergen, van waar mijne hulp komen zal.
2. Mijne hulp is van den Heere, Die hemel en aarde gemaakt heeft.
3. Hij zal uwen voet niet laten wankelen; uw Bewaarder zal niet sluimeren.
4. Ziet, de Bewaarder Israëls zal niet sluimeren, noch slapen.
5. De Heere is uw Bewaarder; de Heere is uwe Schaduw, aan uwe rechterhand.
6. De zon zal u des daags niet steken, noch de maan des nachts.
7. De Heere zal u bewaren van alle kwaad; uwe ziel zal Hij bewaren.
8. De Heere zal uwen uitgang en uwen ingang bewaren, van nu aan tot in der eeuwigheid.

Dit is een recht pelgrimslied voor die hunne oogen opheffen en hunne schreden richten naar Zion. Zij spreken er hun vertrouwen in uit op den Heere, den Bewaarder Israëls, en wekken zichzelf en elkander tot dit vertrouwen op, verzekerd als zij zijn, dat de Heere hen zal bewaren, dat zijn oog over hen open zal zijn, opdat hen geen kwaad treffe, en zij welbewaard de Godsstad ingaan.

Dit lied zal wel het eerst gezongen zijn door de wederkeerenden uit Babel, wier optrekken naar hunne geliefde bergen Israëls niet zonder gevaren en bezwaren was.

En namaals is het gezongen door de schare van feestgangers, die optogen naar Zion, om den Heere feest te vieren in de heilige stad, in hun geliefd Jeruzalem.

En nog is het 't reislied der kinderen Gods die het aanheffen en elkander biddende toezingen op hunnen doortocht door de woestijn van dit leven naar het land der eeuwige rust. En dit zal het blijven totdat de laatste pelgrim in het hemelsch Zion is aangekomen.

Indien een der liederen Hammaälôth den naam van lied der “optochten” verdient, dan is het dit; want het opschrift van dit lied luidt, in onderscheiding van dat der andere liederen, in het oorspronkelijke: “een lied voor de optochten,” dat is, bestemd voor de optochten.

De psalm vervalft in 4 groepen, elk van 2 verzen, die door de herhaling van het hoofdwoord aan elkander verbonden zijn: zoo vs. 1 en 2 door het woord hulp; vs. 3 en 4 door Bewaarder; vs. 5 en 6 door Schaduw, en vs. 7 en 8 door bewaren.

Volgens sommigen is het een beurtzang, waarin bij afwisseling ééne enkele stem en die der Gemeente en der priesters wordt gehoord; ons is dit niet zoo duidelijk.

In vs. 1 spreekt de dichter zijn uitzien en verlangen uit naar de bergen Israëls: “Ik hef mijne oogen op naar de bergen.” Het is uit het vervolg duidelijk dat hij zijne oogen niet opheft naar al de bergen van Palestina, maar naar de bergen, de bergtoppen van Zion, waar de Heere in zijnen heiligen tempel troonde.

En wederom niet naar die bergen als zoodanig ziet hij uit en verwacht hij hulp, maar van den Heere, Die Zion tot zijne woning heeft verkoren en gezegd heeft: “dit is mijne ruste tot in eeuwigheid, hier zal Ik wonen,” Ps. 131:14.

Het tweede lid van vs. 1 wordt naar het oorspronkelijke beter als eene vraag gelezen: “vanwaar zal mijne hulpe komen?” Niet als ware de dichter in twijfel en onzekerheid, dat er

hulp uit Zion zou komen, maar om met te meer nadruk te doen uitkomen, dat hij van daar alleen en van nergens elders hulp verwacht; het is eene vraag waarmede een bevestigend antwoord wordt uitgesproken.

Dit blijkt duidelijk uit vs. 2, waarin hij zichzelf beantwoordt: “Mijne hulp is van den Heere, Die hemel en aarde gemaakt heeft.”

Hier spreekt de ware Israëliet, die alleen van Jehova, Israëls getrouwen verbonds-God, hulp, bescherming en bijstand verwacht. Die God is de Almachtige, de Schepper “van hemel en aarde.” Hierin ligt eene stilzwijgende tegenstelling tegenover de nietige ijdelheden der Heidenen, die hunnen vereerders geen heil kunnen aanbrengen; zie Ps. 115.

In vs. 3 en 4 hooren wij de bevestiging van het vertrouwen des dichters met de verklaring van de hulp, die de Heere hem geven zal. “Hij zal uwen voet niet laten wankelen.” De weg, dien de reiziger heeft af te leggen, is, vooral in het bergachtig Palestina, niet zonder moeilijkheden en gevaren; de vermoeide en zwakke voet kan op dien hobbeligen en vaak ongebaanden weg lichtelijk “wankelen,” struikelen en in diepten nederstorten.

Maar die reiziger, die pelgrim naar Zion, behoeft niet te vreezen, hij is niet aan zichzelf overgelaten, hij heeft een waakzamen en getrouwen gids, neen meer dan een gids, een bewaarder, den “Bewaarder Israëls.” Hij is Dezelfde, Die tot Jakob sprak: “En zie, Ik ben met u, en Ik zal u behoeden overal, waarheen gij trekken zult,” Gen. 28:15.

Zijn oog is altijd, dag en nacht, open, en op de wegen van zijn volk geslagen; Israëls Wachter sluimert niet, en bij herhaling en met versterking zegt de dichter vs. 4: “de Bewaarder Israëls zal niet sluimeren, noch slapen.” Geen lichte sluimering, noch zware slaap overvalt den Schepper van de einden der aarde, Die noch moede, noch mat wordt.

Daarom mogen de reizigers naar Zion aan den avond van een vermoeienden dag zich veilig nederleggen en rusten; het oog van den Wachter Israëls waakt over hen, hun zal geen kwaad genaken. Veilig zijn zij, ook als zij, gelijk Jakob, niet in een herbergzame tent, maar in het open veld slechts een steen tot hoofdpeluw hebben.

Want welke gevaren van dag of nacht hen ook bedreigen, zij hebben niet te vreezen: “de Heere is uwe Schaduw aan uwe rechterhand.”

Tegen “de rechterhand” als het werktuig ter verdediging, stellen zich de vijanden, maar hier, aan de rechterhand van ’s Heeren Gemeente, vinden die vijanden den Wachter Israëls, Die de zijnen dekt als met een ondoordringbare schaduw; zijn almacht staat aan hunne zijde, Hij beschermt hen, en Hij is hunner vijanden wederpartij.

De dichter noemt die bescherming eene “schaduw,” omdat hij in vs. 6 spreekt van het “steken” van de zon en de maan. Dat het “steken” van de hitte der zon gevaarlijk, doodelijk kan zijn, vooral in Palestina, weten wij, maar hoe kan de dichter dit ook van de maan zeggen?

Kan het liefelijk licht der maan ons dan ook shade toebrengen? Of spreekt hij alzoo als dichter, ter wille van het parallelisme, wanneer hij zon en maan gelijk stelt?

Wij antwoorden: noch het een, noch ander. Maar zon en maan, de heerscheressen van den dag en den nacht, worden hier genoemd voor “de hitte des daags” en “de koude des nachts.” Zoo spreekt, klaagt Jakob, Gen. 31:40, “Ik ben geweest, dat mij bij dag de hitte verteerde, en bij nacht de vorst, en dat mijn slaap van mijne oogen week.” Is de zonnehitte gevaarlijk, verterend, ook de koude en vorst van den nacht kan zwaar en gevoelig zijn, en hierop heeft de dichter het oog.

Maar wat bij dage of bij nachte de reizigers ook kunnen treffen, zij zijn veilig en wel bewaard, de Wachter Israëls zal hen bewaren.

“De Heere zal u bewaren van alle kwaad; uwe ziel zal Hij bewaren,” vs. 7. Geheel uw leven, naar lichaam en ziel, zal de Heere u behoeden; niet slechts zal Hij het kwade, leed en ramp, met de verzoeken van zonde en satan van u weren, maar u ook al het goede van den dag en den nacht doen genieten; de verkwikkende warmte en het liefelijk licht der genade, dat van Hem uitgaat.

Overal en altijd zal Hij u bewaren, “uwen uitgang en uwen ingang, van nu aan tot in der eeuwigheid.” Van welk eene rijke beteekenis is dit slotwoord! Hoe toepasselijk op het leven, dat vol is van uitgaan en ingaan, vanaf wij in deze wereld ingaan tot ons laatste uitgaan. Hoeveel afwisselingen zijn er, telkens weder een beginnen en eindigen, nieuwe ongedachte toestanden, en daaronder, vooral voor een kind van God, vaak moeilijke en gevaarlijke.

Zalig hij, die zijne oogen heeft leeren opheffen naar de eeuwige bergen, die op zijn pelgrimsreize den trouwen Wachter Israëls tot zijne hulpe heeft; begin en einde van elken weg zijn dan veilig en zeker, zijn Bewaarder slaapt of sluimert niet; hij zal ongedeerd de poorten Zions bereiken, en eeuwig in de Godstad Jehova, den Drieëenige, prijzen, Die hem zijne heerlijkheid zal binnenleiden.

PSALM 122

Het heerlijke en begeerlijke Jeruzalem.

Een lied Hammaälôth van David.

1. Ik verblijde mij in degenen, die tot mij zeggen: Wij zullen in het huis des Heeren gaan.

Dit lied en de beide vorige, 120 en 121, behooren bij elkander, zij vormen één geheel, en wel aldus:

In Ps. 120 hooren wij de klacht der gemeente Israëls, waar zij, verre van haar erfland, in den vreemde, onderdrukt en geplaagd, ernstig begeert dat goede land weder te zien en te bewonen.

Het is de uitdrukking van den toestand en het verlangen van de gevangenen Zions in Babel, en past als zoodanig op de lippen der Israëlieten, die in later tijd, verstrooid in de landen der Heidenen, begeerig waren, op de hooge feesten van hun volk de heilige stad, Jeruzalem, te bezoeken.

Hooren wij die feestgangers bij het begin van hun optocht dit lied zingen, als zij nader komen, en de geliefde bergen van Zion in het gezicht krijgen, dan heffen zij Ps. 121 aan, het is het avondlied, waarmede zij zich te ruste leggen, om den volgenden dag het einde van hunne reis te bereiken en hunne voeten te zetten in de poorten van het schoone Jeruzalem.

En als zij hier gekomen zijn, dan is hunne vreugde ten top, dan verblijden zij zich op het hoogst met allen die hen opwekken in het huis des Heeren te gaan, en spreken hunne blijdschap en verwondering over de stad Gods in dezen psalm uit.

Ps. 122 is evenwel niet uit den tijd der Babylonische ballingschap, het opschrift kent dit lied aan David toe. De inhoud spreekt hiervoor: er wordt in gewaagd van “de stoelen van het huis van David;” Jeruzalem is in een schoonen en bloeienden staat, en niet enkelen maar “de stammen Israëls,” het nog onverdeelde en ongescheiden volk gaat op naar Zion; dit alles was niet alzóó in den tijd der wederkeering uit Babel, en ook lange na dien tijd niet. “Welk een armelijk aanzien had Jeruzalem, hoe onaanzienlijk was de toestand des volks onder Zerubbabel en Jozua, zelfs tot den tijd van Ezra en Nehemia,

Neen, de wedergekeerden uit Babel konden zulk een lied niet zingen. David kon en mocht het, toen hij, 2 Sam. 5, den burcht Zion op de Jebusieten veroverd en ingenomen had, Jeruzalem uitbouwde, met muren omgaf, met schoone paleizen vervulde, en tot de koningsstad, tot den zetel van zijne regeering verhief; toen hij den tabernakel op Zion had opgericht, en de arke des verbonds weer in de aanspraakplaats des Heeren stelde.

Toen kon en mocht David in den geest zijns volks dit blijde en schoone lied uitspreken, en het vereenigde Israël, dat hem te Hebron over alle stammen tot koning gezalfd had, kon, naar de ordening des Heeren, Exod. 23:16; 34:23 en Deut. 16:16, weer drie malen des jaars opgaan, op het Paasch-, Pinkster- en Loofhuttenfeest, ter plaatse, die de Heere verkoren had om voor zijn aangezicht te verschijnen.

Het kan wel een beurtzang zijn, waarmede de feestgangers elkander toezongen, en dan hooren wij in vs. 1 de verblijde stem van zulk een feestganger, die in vs. 2 en vervolgens door de gansche schare even verheugd beantwoord wordt.

Vs. 1. “Ik verblijde mij in,” onder “degenen, die tot mij zeggen: wij zullen in het huis des Heeren gaan.”

Sommige uitleggers lezen dit vers als sprak de dichter in den voorleden tijd: “Ik verheugde mij onder degenen, die tot mij zeiden: wij zullen in het huis des Heeren gaan.” Deze lezing

strijdt niet met den woordvorm in het oorspronkelijke Hebreeuwsch, die zoowel den voorleden als den tegenwoordigen tijd kan aanduiden.

De hoofdgedachte is hier de blijdschap, die het hart van den verrukten feestganger vervuld, dat hij het voorrecht geniet te behooren onder hen, die hem opwekken: “wij willen, zullen in het huis des Heeren gaan.”

Hij kan zijne vreugde en blijdschap hierover niet verbergen; gelijk ze uit zijn gelaat en houding spreekt, moet zijn hart en mond haar voor aller oor uitspreken.

Reeds de eerste aanblik van Jeruzalem en den heiligen tempel heeft hem aangegrepen en in vervoering gebracht, hij kan niet zwijgen, de helft is er hem niet van aangezegd.

Hij is voldaan, meer dan voldaan; zijne ziel loopt over van de heiligste en zaligste blijdschap, die hij thans onder zijne niet minder verheugde feestgenooten geniet.

Hoe anders is vaak de uitkomst, wanneer de wereld hare mede-genooten opwekt met haar naar hare feesten te gaan, en die uitnoodiging aandringt met de voorstelling en belofte van het genot dat daar te smaken zal zijn.

Hoe vinden zij, die haar gehoor geven, zich in de meeste gevallen teleurgesteld, en beklagen zich over hun verloren tijd en geld. En indien er op de feesten der wereld ook al vreugde en blijdschap is, zij is verre van eene heilige blijdschap te zijn, die men zich nog na jaren zonder wroeging en verwijt herinneren kan.

Een Christen moet aan die verleidelijke uitnoodigingen der wereld geen gehoor geven, om toch ook iets van het leven te zien en te genieten, hij hoore liever naar de opwekking dergenen, die tot hem zeggen: “kom, laat ons in het huis des Heeren gaan!”

Daar worden wij niet teleurgesteld, niet bedrogen in onze verwachting; daar zullen wij, als de godvruchtige bedevaartgangers te Jeruzalem, verzadigd worden met het goede van 's Heeren huis en het heilige van zijn paleis.

Dezelfde hooge en heilige blijdschap, die de eerste stem, vs. 1, heeft doen hooren, vervult aller harten nu zij het doel van hunne reize bereikt hebben en gekomen zijn aan de poorten van de heilige en geliefde stad. En met luide stemme beantwoordt de gansche schare der verheugde feestgangers die eerste stem:

2. Uw voeten zijn staande in uwe poorten, o Jeruzalem!

Met dien zang begroeten zij de schoone Godsstad. Wat zij zoo lang en zoo vurig begeerd hebben, dat is thans werkelijkheid geworden, hunne “voeten zijn staande” in de poorten van de heilige stad, zij drukken dien gewijden grond.

Sommiger voeten staan hier voor de eerste maal; zij deden hunne eerste feestreize, alles is nieuw voor hen, anderen stonden reeds meermalen in die geliefde poorten, Jeruzalem is hun een oude bekende. Maar ook voor de laatsten is Jeruzalem niet veranderd, de stad des Heeren blijft eeuwig nieuw, haar aanblik wekt bij hen nog dezelfde, misschien nog hoogere aandoeningen dan toen zij haar voor het eerst aanschouwden.

Zoo is het; het stoffelijke en aardsche worden wij gewoon, en vaak zijn wij er overzadigd van, niet alzo het geestelijke en eeuwige; het is voor oog en hart altijd nieuw, en hoe meer wij het zien en genieten, zooveel te hooger schatten wij het, en verheugt het hart zich in dat betere en blijvende goed.

Hoor het uit den blijden mond der feestgangers, die in klimmende verrukking de schoonheid van de Godsstad bewonderen en verheffen.

3. **Jeruzalem is gebouwd, als eene stad, die wel samengevoegd is;**
4. **Waarheen de stammen opgaan, de stammen des Heeren, tot de getuigenis Israëls, om den naam des Heeren te danken,**
5. **Want daar zijn de stoelen des gericht's gezet, de stoelen van het huis van David.**

Het eerst treft hun oog het uiterlijk aanzien der stad, zooals zij gelegen is op de heuvelen en in de dalen van het Ziongebergte.

Zij ligt daar als eene stad, “die welsamengevoegd is.” Hare huizen en paleizen liggen niet ordeloos door elkander, als ware het een dorp of eene stad in hare geboorte. Planmatig, in de juiste orde, naar de regelen der bouwkunst is zij “samengevoegd,” verbonden. Hare muren, poorten en torens zijn even hecht en sterk gebouwd als kunstvol aangelegd, om de stad te beveiligen en tegelijk te versieren.

Haar aanblik, van welke zijde zij de stad ook bezien, brengt en houdt die feestgangers in verrukking; zij zijn onuitputtelijk in het roemen van de schoone stad Gods, wier schoonheid die van alle steden Israëls overtreft, de waardige zetel van den grooten Koning Israëls. “Waarheen de stammen opgaan, de stammen des Heeren, tot de getuigenis Israëls, om den naam des Heeren te danken, vs. 4.

“Wij zien” hieruit, dat wij nog in den gelukkigen tijd van David en Salomo zijn, en de jammerlijke afscheuring der tien stammen onder Rehabeam nog niet plaats gevonden heeft.

“De stammen.” dat beteekent hier de twaalf stammen, het geheele, ongedeelde volk, gaat op naar Jeruzalem. Hoe anders werd het, toen Jerobeam over de tien stammen regeerde, zie 1 Kon. 12:26-33.

Met nadruk worden zij genoemd “de stammen des Heeren.” Zij zijn ’s Heeren eigendom, Hij heeft hen uit alle volken gekend, en daarom moeten en willen zij tot, liever naar het getuigenis, naar de wet en het bevel des Heeren voor zijn aanschijn verschijnen ter plaatse, die Hij verkoren heeft, om aldaar zijnen naam te danken, Exod. 23:17; 34:23; Deut. 16:16.

Dit bevel, om driemaal ’s jaars, op de drie hooge feesten te verschijnen voor het aangezicht des Heeren ter plaatse, die Hij verkiezen zoude, gaf de Heere niet zonder groote redenen aan zijn volk. Niet alleen omdat Hij door het geheele volk wilde gediend en aanbeden zijn, maar om hen te bewaren tegen elken willekeurigen godsdienst op plaatsen, die zij verkiezen zouden, en niet minder om hunne eenheid als volk te behouden en te versterken.

En is dit bevel onder het N.T. niet meer van kracht, (Joh. 4:21) toch blijft het de wil des Heeren, dat zijne Gemeente in hare bedehuizen voor zijn aangezicht verschijne, om zijnen naam aan te roepen en te danken, zijn Woord te hooren, zijne Sacramenten te ontvangen en den armen Christelijke handreiking te doen. Maar niet minder wil Hij dit, opdat zij zich in de gemeenschap der heiligen oefenen en versterken, Hand. 2:42.

Drong alzoo het bevel des Heeren den godvruchtigen Israëliet op te gaan naar Jeruzalem, en werd hij er toe aangetrokken, omdat die stad, de stad des grooten Konings was; wij zien uit vs. 5 dat er nog meer was dat Jeruzalem zoo geliefd maakte, “want daar,” zoo hooren wij die feestgangers getuigen, “zijn de stoelen des gericht's gezet, de stoelen van het huis van David.”

“De stoelen des gericht's,” zijn de zetels van hen die recht spraken over de stammen Israëls; het was het hooge gerechtshof, waarin de koning, bijgestaan door zijne zonen, in den naam des Heeren recht sprak tusschen den man en tusschen zijnen naaste, of ook tusschen verschillende stammen, en daarom worden zij genoemd “de stoelen van het huis van David,” zie 2 Sam. 15:2;

1 Kon. 3:9, en vs. 16-28.

Burgerlijk zoowel als godsdienstig had Jeruzalem alzoo de hoogste beteekenis voor het volk Israëls, sedert David haar op de aanwijzing des Heeren tot de hoofd- en hofstad des rijks verheven had. Jehova had aldaar zijn vuur- en haardstede, waarvan het licht voor Israël uitging, en zijne rechters uit Davids huis richtten en regeerden vandaar uit het gansche volk.

Hoe verklaarbaar dat die godvruchtige bedevaartgangers, staande in de poorten van Jeruzalem, elkander toeroepen en opwekken voor den vrede en de welvaart van die hoogverhevene stad te bidden.

- 6. Bidt om den vrede van Jeruzalem; wel moeten zij varen, die u beminnen.**
- 7. Vrede zij in uwe vesting, welvaren in uwe paleizen.**
- 8. Om mijner broederen en mijner vrienden wil, zal ik nu spreken, vrede zij in u!**
- 9. Om des huizes des Heeren, onzes Gods wil, zal ik het goede voor u zoeken.**

“Vrede,” dat is het hoogste wat zij voor de vredestad, voor Jeruzalem, bidden kunnen, “welvaren” voor al hare beminnaars in al hunne paleizen.

Vrede is de noodzakelijke voorwaarde voor den bloei en de welvaart van een volk; onvrede, twist en onderlinge krijg verdeelen en verderven het, alleen vreedzame en vereenigde samenwerking houden het samen en maken het krachtig.

Hoe zien wij dit in Israëls geschiedenis; hoe bloeide het rijk, burgerlijk, zedelijk en godsdienstig, onder de regeering van David en Salomo, en hoe zien wij het in al die opzichten zinken na de heillooze scheuring onder Rehabeam.

Het is als hadden die feestgangers een voorgevoel van de jammerlijke tijden onder de latere koningen van het gedeelde rijk, en dat zij daarom te ernstiger bidden om den vrede en het welvaren van Jeruzalem en hare inwoners.

Werden zij hiertoe gedrongen, omdat zij weten dat van Jeruzalem alles, zoo staatkundig als godsdienstig, uitgaat; dat Jeruzalems vrede en welvaart die van het gansche land en volk was, en omgekeerd, dat indien er in die veste twist en tweedracht heerschten de gansche natie beroerd werd, toch vloeit die bede bij hen uit nog edeler en heiliger beginselen voort.

Zie vs. 8 en 9. De liefde tot hunne “broederen en vrienden” in den Heere, dringt hen tot die bede, en niet minder de liefde tot het “huis des Heeren,” hunnen God.

Dat zijn de heilige beginselen, die de godvruchtige bedevaartgangers dringen het goede voor Jeruzalem en allen die het beminnen te zoeken.

Die feestgangers geven ons een schoon en treffend voorbeeld van de ware gezindheid die ook ons hart vervullen moet jegens den Heere en zijne Gemeente. Hunne bede voor den vrede en het welvaren van het volk Gods, van hunne broederen en vrienden in den Heere, moet ook de onze zijn en blijven. Zoolang die bede in ons hart leeft, zal de Gemeente van het Nieuwe Testament, in vrede leven, zullen twist en wrok verdwijnen, zal de Kerk van God onder ons bloeien, en wij zullen in haar vrede hebben. Dat geve de God des vredes, Die den grooten Herder der schapen, Davids grooten Zoon, uit de dooden heeft opgewekt.

PSALM 123

Een bedrukte ziel, wier oogen op den Heere zijn.

Deze psalm zal wel uit den tijd van de wederkeering der Joden uit Babel zijn. De klacht in dit lied doet ons denken aan de verachting en spot door de Samaritanen der gemeente Israëls aangedaan, evenals in psalm 120.

Luther zegt ervan: “Dit is een ernstig zuchten van een beangstigd hart, dat naar alle zijden omziet, en een vriend, begunstiger en trooster zoekt, maar dien nergens vinden kan. Daarom spreekt hij: waar zal ik, arm en veracht mensch, mijne toevlucht toe nemen? Ik ben niet zoo sterk dat ik mij staande kan houden; mij ontbreekt wijsheid en overleg onder zoovele wederwaardigheden, die zich tegen mij stellen; daarom kom ik tot U, mijn God, tot U hef ik mijne oogen op, Gij, Die in den hemel woont. De dichter stelt de inwoners des hemels tegenover de inwoners der aarde, en vermaant zich alzoo, dat, hoewel de wereld hoog en machtig is, God evenwel grooter is. Wat zult gij nu doen, wanneer de wereld met u spot en u hoont? “Wend uwe oogen hierheen, opdat u God met al zijne lieve engelen en uitverkorenen aanziet, u roemt en prijst.”

Schijnbaar is dit lied minder gepast op de verheugde lippen der blijde feestgangers naar Jeruzalem, maar meer van nabij beschouwd, komt het ons anders voor, en is het zoo weinig strijdig met den feesttoon dier bedevaartgangers, dat het dien veeleer verhoogt en heiligt.

Immers de herinnering aan de verachting en smaad hunner vaderen, toen dezen als ballingen uit Babel wederkeerden, moet bij die feestgangers den blijden dank verhoogen, dat zij onverhinderd en ongedeerd mogen optrekken en binnen de schoone Godsstad treden, waar thans alles vrede ademt. Hoe anders was het in den tijd hunner vaderen.

En de godvruchtige gezindheid dier vaderen, waar zij onder hun smaad en lijden geene hulp zochten bij menschen, maar hunne oogen heilverwachtend ophieven tot den Heere, moest hen tot een opwekkend voorbeeld zijn om ook nu, in gezegender dagen, Gode alleen eere te geven voor dien gunstrijken omkeer, en alzoo hunne blijdschap nog meer te verhoogen en te heiligen.

Een lied Hammaälôth.

1. Ik hef mijne oogen op tot U, Die in de hemelen zit.
2. Zie, gelijk de oogen der knechten zijn op de hand hunner heeren; gelijk de oogen der dienstmaagd zijn op de hand harer vrouw; alzoo zijn onze oogen op den Heere, onzen God, totdat Hij ons genadig zij.
3. Zijt ons genadig, o Heere! zijt ons genadig; want wij zijn der verachting veel te zat.
4. Onze ziel is veel te zat des spots der weeldrigen, der verachting der hoovaardigen.

De heilige zanger Israëls, gebogen onder de verachting en spot der vijanden, waaraan de Gemeente des Heeren is prijsgegeven, heft zijne oogen op tot den Heere, waarin hem, vs. 2, de gansche gemeente als een eenig man volgt.

Hem staat het beeld voor oogen van een welgeordend Oostersch huisgezin met zijn heer en vrouw, dienstknechten en dienstmaagden. De dienstknecht staat daar onder het gezag van den heer des huizes, de dienstmaagd onder dat der vrouw, zie Gen. 16:6 en 9, op wier aanwijzingen zij hebben te letten, en aan wier bevelen zij hebben te gehoorzamen.

Maar die heer en vrouw zijn naar het gebod des Heeren ook de verzorgers en beschermers hunner onderhoorigen, van wie elk hunner zijn bescheiden deel levensonderhoud verwacht, en op wier bescherming zij, wanneer hen onrecht of leed wordt aangedaan, rekenen.

Dat is het juiste en schoone beeld van het huisgezin Gods, van de Gemeente des Heeren, welker huisgenooten, dienstknechten en dienstmaagden het volk Israëls waren.

De dichter en gansch Israël zijn zich die betrekking tot den Heere, hunnen God, bewust en heffen hunne oogen op tot Hem, Die in den hemel zit, gelijk aardsche dienstknechten en dienstmaagden tot hunne heeren en vrouwen.

De dienstknechten en dienstmaagden des Heeren doen alzoo als bewijs van hunne onderwerping en nauwlettende gehoorzaamheid; als teeken dat zij van den Heere, hunnen God, alles verwachten wat zij tot het leven en de godzaligheid noodig hebben, maar ook dat zij op zijne bescherming en hulpe hopen.

En juist in opzicht tot het laatste heffen zij hunne hoofden op tot den Heere, hunnen God, en bidden zij: zijt ons genadig, o Heere!” Zij zijn in lijden; zij zijn veel te zat der verachting, veel te zat des spots van hunne weelderige, overmoedige trotsche vijanden, die, prat op hun vermogen, het volk Gods smadelijk verachten en bespotten.

Het om 's Heeren wil geplaagde volk Gods heeft en kent geen andere toevlucht dan den Heere, hun God, “Die in de hemelen zit.” Die bijstelling vinden wij ook in psalm 113:4 — 6 en 115:3, en heeft hier groote beteekenis.

De gemeente Israëls erkent hiermede niet alleen het oppergezag, maar ook de oppermacht van Jehova, haar God, boven alle Heidenen, en spreekt er haar vertrouwen in uit op zijne almachtige hand, die haar behouden en beschermen kan tegen al hare trotsche en overmoedige vijanden.

Hoe liefelijk en aantrekkelijk is die houding en godvruchtige gezindheid van 's Heeren dienstknechten en dienstmaagden, als zij daar, onder een geweldigen stortvloed van smaad en spot, hunne oogen opheffen tot den Heere, hun God, Die in den hemel zit, en hunne ernstige smeekbede: “Zijt ons genadig, o Heere!” voor zijn aangezicht uitstorten.

Dat moet de feestgangers naar Jeruzalem aangetrokken en opgewekt hebben, zoo menigmaal zij dit lied hunner vaderen op de lippen namen.

Dat trok de eeuwen door de Gemeente des Heeren aan, zoo menigmaal zij, onder smaad, spot en vervolging, dit lied met opgeheven oogen en harten tot haar God en Koning aanhieven in kerken en hollen, of in bedehuizen en bidplaatsen.

En wie herinnert zich niet dien aanhef der Gemeente in tijden van bezoeken des Heeren, in dagen van volksellende, wanneer dood en verderf als een roede Gods rondwaarden?

Gewis psalm 123, bijna de kleinste der liederen Hammaälôth, is niet de minste; het zal het hooggewaardeerde lied blijven van allen, die, ten spijt van hunne spottende vijanden, den bedevaartsweg naar het hemelsch Jeruzalem betreden.

PSALM 124

De Heere, eene hulpe in benauwdheden.

Dat het den feestgangers naar Jeruzalem niet ontbroken heeft aan eene rijke verscheidenheid van de schoonste zangen, waarin zij onder hunne optochten of gedurende hun verblijf in de Godsstad hun verlangen en hoop, blijdschap en vertrouwen uitspraken, hiervoor zijn de liederen Hammaälôth, en onder dezen niet het minst de voor ons liggende psalm, een klaar bewijs.

Dit is de psalm des vertrouwens op den Heere alleen. Wij hooren hier den dichter van psalm 27 met zijn: “Zoo ik niet had geloofd, dat ik het goede des Heeren zou zien in het land der levenden, *ik ware vergaan.*”

Ook hier hebben wij tot tweemaal die veelbeteekende uitspraak: “ten ware de Heere, Die bij ons geweest is”, die de uitdrukking is van het groote gevaar der Gemeente en tegelijk van hare redding door een vertrouwen op den Heere alleen; indien de Heere haar niet tot eene hulpe geweest ware, zij zou vergaan zijn.

Dit is, benevens het oorspronkelijke en krachtige van dit lied, een bewijs voor de echtheid van het opschrift, dat het aan den psalmist der psalmisten, aan David, toekent.

Het kan een lied zijn door hem gezongen ten dage als de Heere hem gered had uit de hand van al zijne vijanden, misschien een lied des ouderdoms, waarin hij gedachtenis houdt van de wonderbare redding hem en Israël door den Heere geschonken, vs. 1—5, en zijn God prijst als den eenigen grond zijns vertrouwens in allen nood en gevaar, vs. 6—8.

Als zoodanig past het geheel op de lippen der bedevaartgangers naar Jeruzalem, en blijft het de psalm des vertrouwens van de strijdende Kerk door alle eeuwen.

Een lied Hammaälôth, van David.

1. Ten ware de Heere, Die bij ons geweest is, zegge nu Israël;
2. Ten ware de Heere, Die bij ons geweest is, als de menschen tegen ons opstonden;
3. Toen zouden zij ons levend verslonden hebben, als hun toorn tegen ons ontstak.
4. Toen zouden ons de wateren overloopen hebben; een stroom zou over onze ziel gegaan zijn.
5. Toen zouden de stoute wateren over onze ziel gegaan zijn.

Deze 5 verzen vormen éénen volzin, bestaande uit twee deelen, een voorzindeel, vs. 1 en 2 en een nazindeel, vs. 3 — 5. In het eerste wordt eene onderstelling uitgesproken, waarvan de waarheid in het tweede lid bevestigd wordt, en beide zindeelen worden door de woorden “ten ware” en “toen” verbonden.

De dichter kiest deze samenstelling om des te krachtiger zijn hoofdgedachte in het licht te stellen, dat alleen de Heere, Israëls God, de Redder zijns volks is, waarom hij ook tot tweemaal de woorden “ten ware” en tot driemaal het woord “toen” herhaalt.

De Gemeente Israëls was in den tijd, die hier gedacht wordt, aan een wreed en wis verderf harer vijanden ten prooi geweest: als de menschen tegen ons opstonden, toen zouden zij ons levend verslonden hebben, als hun toorn tegen ons ontstak,” vs. 2*b* en 3.

Hunne vijanden waren roofdieren gelijk, die hun prooi zoo snel bemachtigen, dat zij dien nog “levend” verslinden, inslokken, gelijk de geopende aarde Korach en zijne oproerige bende levend verslond, Num. 16:23.

Zij waren gelijk aan “stoute,” geweldige wateren, aan een “stroom,” die in zijn vaart alles met zich voert en naar de diepte sleurt, vs. 4 en 5.

Aan die beeldspraak herkennen wij David, zie Ps. 18:6; 32:6; 46:4. Hij teekent in die beeldspraak de wreede en gewisse werkelijkheid, het groote gevaar van de Gemeente des Heeren, waaraan naar den mensch geen ontkomen was.

“Toen” zouden zij levend verslonden zijn, want aan de wreede klauwen hunner vijanden kon geen mensch hen ontrukken; “toen” zouden de wateren over hen gegaan zijn; “toen” zouden de stoute wateren over hunne ziel gegaan zijn, en zij in de diepte verzonken, “ten ware de Heere, Die bij ons geweest is, zeggen nu Israëel.”

Israël moet dit tot eer van ’s Heeren naam openlijk belijden, zij worden er toe geroepen; ook het nageslacht moet die groote daden des Heeren gedenken, omdat zij deelen in de gezegende vruchten van de redding des Heeren, hunnen vaders bewezen.

Daarom betaamt het hun, ook op hunne feesten, blijde te juichen:

- 6. De Heere zij geloofd, Die ons in hunne tanden niet heeft overgegeven tot eenen roof.**
- 7. Onze ziel is ontkomen, als een vogel uit den strik der vogelvangens; de strik is gebroken, en wij zijn ontkomen.**
- 8. Onze hulp is in den naam des Heeren, Die hemel en aarde gemaakt heeft.**

Zij loven en prijzen den Heere voor zijne wonderbare redding uit de tanden hunner wreede en uit de netten hunner listige vijanden, alsof zij zelveen alzoo gered waren, zij spreken van “ons” en “wij”.

Dat is de ware gedachtenisviering van de daden des Heeren van weleer. De nageslachten moeten zich één gevoelen met de voorgeslachten, in het bijzonder de Gemeente des Heeren die één lichaam is, door hoe verre tijden ook van elkander verwijderd.

Maar een en dezelfde Gode verheerlijkende belijdenis is ook de belijdenis der Kerk van alle eeuwen: “Onze hulp is in den naam des Heeren, Die hemel en aarde gemaakt heeft.”

De kerk des N.T. spreekt sinds de dagen der apostelen die belijdenis uit met de woorden: “Ik geloof in God, den Vader, den Almachtige, Schepper van hemel en aarde.”

En in dat “Vader” belijdt zij tegelijk den Zoon en den Heiligen Geest, als den Drieënigen God, in Wien hare gansche zaligheid is, en op Wien haar vertrouwen voor tijd en eeuwigheid gevestigd is. Daarom heffen de bedevaartgangers naar het nieuw en hemelsch Jeruzalem nog altijd van blijder harte dit eeuwenoude pelgrimslied aan, wetende dat Israëls God ook hun God is, Wien alleen de eere hunner verlossing toekomt.

PSALM 125

Een vertrouwen, dat niet beschaamt.

Hoe verklaarbaar, dat ook deze psalm eene plaats gekregen heeft in den feestbundel der liederen Hammaälôth, en door de feestgangers met blijde instemming des harten is aangeheven, als het schoone Jeruzalem, zoo veilig gelegen op de bergen Zions, hun in het gezicht kwam.

Wel waren het andere, banger tijden, toen de heilige zanger dit lied des vertrouwens aanhief, en zijn gebed voor Jeruzalems bewaring en vrede uitsprak, toch paste het op de lippen dier feestgangers, wanneer zij na eeuwen dit lied zoo getrouw bevestigd zagen.

Jeruzalem lag daar nog onwankelbaar vast op Zions bergen, de Heere had het vertrouwen der voorgelachten niet beschaamd, en hun gebed verhoord; Hij was Jeruzalem een vurige muur van rondom geweest, Zach. 2:5.

Zeker, het was een gevaarlijke en bange tijd, waarin het godvruchtig deel van Israël, de ware Zionieten, dit lied aanhieven; de sceppter der goddeloozen rustte op het erfdeel des Heeren, vreemden heerschten in de Godsstad en onderdrukten en vervolgden de Gemeente des Heeren. En dit gevaar werd verhoogd en die druk verzwaard, omdat velen in Israël, maar die geestelijk niet uit Israël waren, verleid werden om zich aan de overheersching dier vreemden te onderwerpen en hunne handen te sterken.

De tijd van dien gevaarvollen druk kan niet met zekerheid bepaald worden; wij denken het naast aan den tijd van Nehemia, toen die krachtige en moedige hervormer der wedergekeerden, voor de tweede maal Jeruzalem bezocht, lees Neh. 13.

Gelijk altijd in dagen van druk en lijden, zoo werd ook in die bange dagen de vastigheid van het vertrouwen der ware godvruchtigen openbaar, en hooren wij den dichter in hunnen naam aanheffen:

Een lied Hammaälôth.

1. **Die op den Heere vertrouwen, zijn als de berg Zion, die niet wankelt, maar blijft in eeuwigheid.**
2. **Rondom Jeruzalem zijn bergen; alzoo is de Heere rondom zijn volk, van nu aan tot in der eeuwigheid.**
3. **Want de sceppter der goddeloosheid zal niet rusten op het lot der rechtvaardigen; opdat de rechtvaardigen hunne handen niet uitstrekken tot onrecht.**

Hoe rijk Kanaän aan hooge en schoone bergen is, geen van die allen had voor den Israëliet hooger waarde dan de berg Zion. En hij had er reden toe; de Heere had dien berg verkoren boven alle bergen Israëls. Jeruzalem, de hofstad der koningen Israëls, was er op gebouwd, en in haar had Jehova zelf zijn troon en woning.

Zion was niet slechts het middelpunt van den Israëlietischen staat, maar ook van het koninkrijk Gods; daar was de openbaringsplaats van Jehova voor gansch Israël, en bestemd om het eenmaal voor alle volken der aarde te zijn, “want uit Zion zal de wet uitgaan en ’s Heeren woord uit Jeruzalem,” zoo luidt de profetie.

Van hier ontleende het betrekkelijk nederige Zion zijne hooge waarde en vastigheid; alle hooge bergen mogen wijken en alle heuvelen wankelen, “de berg Zion wankelt niet, maar blijft tot in eeuwigheid.” Zoolang de aarde staat, blijft Zion onwankelbaar staan, en voor zooveel de Gemeente des levenden Gods van Zion uitgaat, en die Gemeente het ware Zion en het geestelijk Jeruzalem is, is het in den letterlijken en volstrekten zin waar: “de berg Zion wankelt niet, maar

blijft tot in eeuwigheid.”

Is 't wonder dat de dichter om de vastigheid en den onwankelbaren staat dergenen, “die op den Heere vertrouwen” uit te drukken, hen gelijkstelt met den berg Zion; was er iets vaster op aarde en waren zij, die door genade op den Heere vertrouwden, niet in Zion geboren, kinderen Zions?

En bood niet het aardse en zichtbare Zion en Jeruzalem Zions kinderen geen zichtbaren steun voor hun vertrouwen? Zij behoefden hunne oogen slechts op te heffen, en zij zagen “rondom Jeruzalem bergen,” hooge en steile bergen, waardoor de stad afgezonderd, ingesloten en beveiligd was tegen al hare vijanden.

En die beveiligende bergen waren het teeken en onderpand, dat “alzo de Heere rondom zijn volk is van nu aan tot in der eeuwigheid,” vs. 2. Het is zooals wij bij Zacharia lezen: “En Ik zal haar wezen, spreekt de Heere, een vurige muur rondom; en Ik zal tot heerlijkheid wezen in het midden van haar.”

Heeft alzo Zion niet te vreezen, zal het ware Israël in zijn vertrouwen op Jehova niet beschaamd worden, het zegt niet, dat het geene belagers en bestrijders heeft, die het menigmaal in bange engten dringen, want waartoe anders de belofte dat de Heere een vurige muur rondom zijn volk zal wezen?

En hebben wij hiervoor het bewijs niet, in vs. 3 van onzen psalm, heerscht niet “de schepter der goddeloosheid” over Zion? De vreemden, de Heidenen zijn in 's Heeren erve gevallen; zij vervolgen en verdrukken het volk Gods, en er is gevaar dat “de rechtvaardigen hunne handen uitstrekken tot onrecht.”

Uit die laatste woorden, gelijk uit de volgende verzen blijkt, dat er in Zion, in de Gemeente des Heeren waren, die of door ongeduld onder de verdrukking der vijanden, verkeerde middelen aanwendden tot hunne verlossing, of wat nog erger was zich “neigden tot hunne kromme wegen, overhielden en genegen waren gemeene zaak te maken met die vijanden. Zij waren wel Israëlieten en beleden, als leden der zichtbare kerk, wel den naam des Heeren, maar “zij waren niet oprecht in hunne harten;” het waren de hypokrietten en huichelaars in de Gemeente, die niet tot het geestelijke zaad van Abraham behoorden, en geen kinderen der belofte waren gelijk Izaak.

Het onderscheid tusschen de kern en den bolster van het zaad Israëls werd in die tijden openbaar, wij zien het in de profetieën van den laatste der profeten, Maleachi.

En dit trouweloos gedrag der mondbelijders verontrustte de godvruchtigen in Israël veel meer dan de onderdrukking der vijanden. Zulk slag van lieden heeft door alle, tijden in de Gemeente des Heeren meer schade aangericht dan de openbare vijanden haar konden toebrengen. Reeds op den akker der apostolische kerk werd dit onkruid gevonden, en trachtte het voort te woekeren; een Paulus zuchtte er reeds onder: “och, of ze ook afgesneden werden, die u ontrusten.”

Maar het vertrouwen op den Heere, Die rondom Zion is, en in vs. 1 en 2 is uitgesproken, doet den godvruchtigen dichter betuigen: “de schepter der goddeloosheid zal niet rusten,” zal niet blijven voor altijd “op het lot,” het erfland, der “rechtvaardigen.”

De Heere zal Zich bewijzen Israëls Koning en Redder te zijn; Hij zal den schepter der goddeloozen verbreken, en hiermede tegelijk het gevaar keeren van hen “die hunne handen uitstrekken tot onrecht.”

En dit bidt de Gemeente in vertrouwen op den Heere ernstig van Hem:

4. **Heere! doe den goeden wel, en dengenen, die oprecht zijn in hunne harten.**
5. **Maar die zich neigen tot hunne kromme wegen, die zal de Heere weg doen gaan met de werkers der ongerechtigheid. Vrede zal over Israël zijn!**

Het geloof doet bidden. De “goeden,” die ook “oprecht in hunne harten” genoemd worden, zijn het ware zaad Israëls; voor hen bidt de dichter: de Heere moge hun “wel doen,” hen uitredden en zegenen, maar hij mag niet nalaten ook het oordeel des Heeren over de huichelaars, “die zich neigen tot hunne kromme wegen” tot hunne slinksche wegen die afwijken van de rechte wegen des Heeren, met heiligen ernst uit te spreken: “de Heere zal hen weg doen gaan, verderven, “met de werkers der ongerechtigheid,” met de Vijanden van God en zijne Gemeente met wie zij gemeene zaak gemaakt hebben tot verderf van Israël.

“Vrede zal over Israël zijn!” Dat is de zegenrijke en hoogste vrucht die de dichter van den Heere over Zion verwacht, vrede in de vredestad, in Jeruzalem. En de Heere zal dien vrede op het gebed dergenen, die op Hem vertrouwen, gewisselijk geven.

Dit is een troostrijk lied voor de strijdende Kerk; zij ontvangt er de verzekering in, Wie de Heere door alle tijden voor zijn volk wezen wil, maar wij worden er tegelijk in vermaand om onze vastigheid alleen in het vertrouwen op den Heere te zoeken, en te volharden in het gebed tot Hem, Die zijne Kerk behoeden kan tegen al hare vijanden in en om haar, en die haar in den Vredevorst, Jezus Christus, nu en tot in eeuwigheid vrede schenken kan.

PSALM 126

Tranen zaaien en vreugde maaïen.

Dit is een psalm van blijden lof, van gebed en hope der wedergebrachte gevangenen uit Babel.

Vs. 1—3 roemen zij met een lachenden mond en blijde tong de ongelooflijke en wonderbare groote dingen, die de Heere tot hunne verlossing gedaan heeft.

Vs. 4 bidden zij dat de Heere dit wonderbare werk voltooiën; en in vs. 5 en 6 spreken zij hunne hope en verwachting uit dat Hij dit gewisselijk doen zal.

In dezen psalm wordt een der grootste daden des Heeren gedacht, weleer aan zijn volk bewezen, alleen te vergelijken met de verlossing van Jakobs nakomelingen uit Egypte; en beide verlossingen zijn het voorbeeld en onderpand van de verlossing der Gemeente uit het diensthuis en de gevangenis der zonde en satans macht door Jezus Christus, onzen Heer.

Daarom heeft de Christelijke Kerk van alle eeuwen dezen psalm met veel voorliefde tot de hare gemaakt. Augustinus verklaart het opschrift reeds “een opgangslied voor degenen die optrekken naar het hemelsche Jeruzalem,” en Luther zegt: “wij willen dezen psalm van de algemeene gevangenis des ganschen menschelijken geslachts en zijne redding uitleggen.”

Zij het ook het blijde lied onzer verlossing!

Een lied Hammaälôth.

1. **Als de Heere de gevangenen Zions wederbracht, waren wij gelijk degenen, die droomen.**
2. **Toen werd onze mond vervuld met lachen, en onze tong met gejuich; toen zeide men onder de Heidenen: De Heere heeft groote dingen aan dezen gedaan.**
3. **De Heere heeft groote dingen bij ons gedaan; dies zijn wij verblijd.**

De gevangenen Zions, thans wedergekeerd in hun vaderland, gedenken den schoonen tijd hunner verlossing, toen de Heere den geest van Kores, den koning van Perzië, die Babel overwonnen had, verwekte om aan die ballingen vrijheid te geven naar hun land weder te keeren en Jeruzalem en den tempel te herbouwen.

Het was een schoone en wondervolle tijd, waarin de Heere groote, ongeloofelijke dingen gedaan had, zoo wonderbaar groot en ongeloofelijk, dat zij zelven, die er in deelden, moesten getuigen: “wij waren als degenen, die droomen.” Het scheen hun geene werkelijkheid, maar een schoone droom te zijn. Zoo weinig konden zij gelooven, dat zij verlost en de dagen hunner treurigheid voleindigd waren.

Hun “mond,” die zeventig jaar had overgelopen van bang geklag, “werd toen vervuld met lachen,” en hun zwijgende “tong met gejuich.” Het was eene omwending als van den dood in het leven, van hopelooze smart in onuitsprekelijke blijdschap.

En zoo ongedacht en ongeloofelijk naar den mensen was die verlossing, dat zelfs de Heidenen getuigen moesten: “De Heere heeft groote dingen aan dezen gedaan.” Gelijk eenmaal de Egyptische toovenaars, ziende de werken des Heeren, belijden moesten: “dit is Gods vinger!” alzo beleden ook de Heidenen, ten dage van Israëls verlossing, dat Jehova, Israëls God, dit groote en wonderbare werk gedaan had.

Evenals de Heere bij de verlossing uit Egypte zijn naam verheerlijkte onder de afgodische Egyptenaren, alzo deed Hij bij Israëls bevrijding uit Babel onder de Heidenen van rondom.

Maar nog op hooger toon en uit dieper gevoel juichte het verlost Zion: “de Heere heeft

grote dingen bij ons gedaan”, hunne erkenning van den naam van hun Verlosser ging vergezeld van de heilige en zaligste blijdschap des geloofs, want hun gold die verlossing, aan hen had de Heere om zijns naams wille die grote dingen gedaan, “*dies* zijn wij verblijd,” zoo mogen zij juichen, vs. 3.

En wij, die deze “grote dingen” nog na eeuwen met aanbidding en blijdschap gedenken, wij verwonderen ons niet, dat de verlost Zions waren als degenen die droomen.

Wel had de Heere gesproken bij den profeet Jeremia, hfdst. 29:10: “Zekerlijk, als zeventig jaren te Babel zullen vervuld zijn, zal Ik ulieden bezoeken, en Ik zal mijn goed woord over u verwekken, u wederbrengende tot deze plaats,” en had Jesaja reeds den naam van Kores genoemd, als van den man die de volken, waaronder ook de Babyloniërs waren, voor zijn aangezicht zou nederwerpen, hfdst. 45:1, maar wat was hiervan zichtbaar in de dagen die Israëls verlossing voorafgingen, en hoe hopeloos was de toestand der gevangenen!

Zij geleken naar het gezicht bij Ezechiël, hfdst. 37, een veld vol doodsbeenderen, zóó hopeloos verloren was hun toestand in Babel.

Zeker waren er onder de gevangenen, die in Babel zuchtten, die Jeruzalem niet vergaten, en zich vastklemden aan het goede woord der verlossing, dat de Heere gesproken had, en in die hopelooze dagen ernstig zijn aangezicht tot hunne verlossing zochten — zie Jer. 29:12 en 13 — maar dat de Heere hun op zulk een wonderbare wijze en zoo rijkbegiftigd en vereerend de volle vrijheid zou schenken, zie, dat konden zij niet verwachten, zulk eene vrijverklaring en verlossing ging al hun bidden en denken te boven. Waarlijk, het verwondert ons niet, als zij betuigen: “wij waren als degenen, die droomen.”

En toch, hoe ongelooflijk groot die verlossing ware, zij was in opzicht tot al de gevangenen Zions nog niet volkomen.

Daarom hooren wij die eerste wedergekeerden bidden:

4. O Heere! wend onze gevangenis, gelijk waterstromen in het zuiden.

De eerste wedergekeerden onder Zerubbabel en Jozua waren, in verhouding tot het geheele volk Gods, slechts een klein gedeelte, die men de voortrekkers zou kunnen noemen. De meerderheid des volks was om verschillende redenen, die niet allen in hen te prijzen waren, in Babel achtergebleven.

Dit was dien eersten wedergekeerden tot smart, en te meer, omdat zij ter bevordering van het werk en tot de stichting en den bloei van den nieuwen staat, hen zoozeer behoefden.

Daarom bidden zij, vs. 4, zoo ernstig: “O Heere! wend onze gevangenis,” eigenlijk “onze gevangenen,” met wie zij één volk, ééne gemeente waren.

Hunne nederzetting had uit gebrek aan bevolking het aanzien van een dor en onvruchtbaar land, zij was gelijk aan dat zuidelijk gedeelte van Palestina, dat in den winter in den regentijd overvloedig gedrenkt wordt door de jaarlijks wederkeerende “waterstromen” “beken,” maar die in den zomer geheel uitdrogen en het land dor laten. Wanneer nu de Heere die gevangenen tot hen wederbracht, dan zouden deze voor hen zijn, wat de vruchtbaarmakende “waterstromen in het zuiden zijn.”

Die met tranen zaaien, zullen met gejuich maaien.

5. Die het zaad draagt, dat men zaaien zal, gaat al gaande en weenende; maar voorzeker zal hij met gejuich wederkomen, dragende zijne schoven.

Op de bede, vs. 4, dat de Heere de achtergeblevenen in Babel mocht wederbrengen, om-

voor de wedergekeerden te zijn, wat de verkwikkende en vruchtbaarmakende waterbeken voor het dorre Zuiderland zijn, volgt nu in vs. 5 en 6 eene stem der hope, die niet beschaamd zal worden.

De dichter blijft in zijn beeld; de toestand der eerste wedergekeerden is gelijk aan een dor land, en hun arbeid tot het vestigen van den nieuwen kerk- en burgerstaat was gelijk aan dien van een landman, die zijn kostbaar zaaikoren in dorre aarde moest werpen, omdat hij den zaaitijd niet mocht laten voorbijgaan.

Men zag dien zaaier, wat in Palestina niet ongewoon is, droevig weenende, “al gaande en weenende,” onophoudelijk, zoolang hij met zaaïen bezig was, weenen en de voren, waarin hij het zaad wierp, met zijne tranen vullen.

Er was voor dien droeven zaaier, tenzij de Heere nog tijdig den hemel opende, en de zoo vurig begeerde regenstroomden deed nederdalen, geene hope op een blijden oogst, integendeel, hij was vol vreeze dat zijn arbeid vergeefs, zijn uitgespaarde zaad verloren was, en hij in den oogsttijd deerlijk beschaamd zou worden.

Zoo zag men ook die eerste wedergekeerden, als dien zaaier, droevig weenende arbeiden, tegengestaan en jaren achtereen verhinderd om voort te gaan door hunne vijanden van buiten, en door den onwil en de verslapping van velen onder hun eigen volk. Het werden twintig jaren, na hunne wederkeering, aler een nieuw bevelschrift van Darius, den koning der Perzen, hun vergunning gaf om voort te gaan met den herbouw van stad en tempel.

Naar den mensch stonden hunne zaken hopeloos; maar wat onmogelijk was bij de menschen, dat was ook hier mogelijk bij den Heere, Israëls God, Die een rotssteen is, Wiens werk volkomen is.

Daarom blijft de gemeente Israëls onder haren druk op hope tegen hope gelooven, en spreekt de heilige zanger in haar naam: “zij zullen met gejuich maaïen,” vs. 5, en vs. 6, “voorzeker zal hij met gejuich wederkomen, dragende zijne schoven.”

En die alle verwachting te bovengaande uitkomst heeft de Heere aan den arbeid dier weenende zaaïers gegeven; Hij heeft hunne tranen gedroogd, de tempelbouw is door zijne wonderbare beschikking voltooid, en de weenende arbeiders hebben gejuicht, als zij gelijk die zaaier, de rijpe en heerlijke vruchten van hun droeven arbeid aanschouwden, — lees Ezra 6:14—22.

Wat van de weenende zaaïers in de natuur — en hierop merke men — niet altijd kon gezegd worden, dat mocht de Gemeente van haren arbeid met volle verzekering altijd verwachten.

De weenende arbeiders in het koninkrijk Gods hebben de belofte: “Zalig zijn die treuren; want zij zullen vertroost worden.”

Dit is een grondregel voor den arbeid in het koninkrijk Gods voor alle tijden. De Heere heeft, gelijk in het rijk der natuur alzoo ook in het rijk der genade, verband gelegd tusschen zaaïen en maaïen, maar tegelijk de uitkomst van het zaaïen afhankelijk gemaakt van de wijze waarop dit geschiedt.

En de rechte wijze is dat er gezaaid, gearbeid wordt met tranen, en dan nog is het de vraag: met welke tranen wordt er gezaaid?

Zijn het tranen enkel van vreeze, zorg en moeite, of ook van verootmoediging en schuldertekenis, van gevoel van eigen zwakheid en gebed om kracht en zegen tot den Heere?

Niet de eerste maar de laatste tranen ziet de Heere aan en gedenkt Hij. Wij hebben ons hierin te onderzoeken en te beproeven, ook bij den arbeid in en voor het koninkrijk Gods, opdat wij,

wanneer wij niet maaien, den Heere niet beschuldigen, dat Hij zijn woord niet bevestigt: die met tranen zaaien, zullen met gejuich maaien.

Hoe meer wij dezen psalm bepeinzen en tot zijn rijken en schoonen inhoud trachten door te dringen, zooveel te verklaarbaarder zal ons de eereplaats worden die hij in de gezangen en gebeden der Gemeente des Heeren inneemt.

Israëls verlossing uit Babel, die in dit lied gedacht wordt, was, gelijk de bevrijding uit Egypte, een voorbeeld en onderpand van de geestelijke en eeuwige verlossing door den Messias aan te brengen. Bij de profeten, van af Jesaja, vinden wij een tal van uitspraken en profetieën, waarbij de verlossing uit Babel ten grondslag ligt aan de profetieën van de komst en het werk van den Messias. De verlossing uit Babel, gaat over, is één, wordt volmaakt door de verlossing van den Gezalfde Gods, van Vorst Messias.

Maar ook de geestesgesteldheid, de innerlijke aandoeningen en ervaringen dier verlost en uit Babel, zij drukken geheel uit wat er in het hart der verlost en door Jezus Christus omgaat. Dat: “wij waren als degenen, die droomen,” wie, die door God uit den dood in het leven werd overgebracht, riep dit in de overzalige ure zijner verlossing niet uit. Of scheen het ons geen blijde droom te zijn van schuld en straf ontslagen door Jezus Christus voor eeuwig in Gods gunst te delen, en te juichen: “gij zijt verlost, God heeft u wel gedaan”?

Voorwaar het zijn meer dan groote dingen, die de Heere bij en voor ons door Jezus Christus gedaan heeft, en waarvan de Heidenen niet alleen bewonderende toeschouwers maar mede-erfgenamen, deelgenooten zijn.

En dan die bede der verlost en voor hen, die nog in gevangenis zuchten: “O Heere! wend onze gevangenis,” “breng, Heere! al uw gevangenen weder,” hoe bekend is zij, niet het minst in dagen van reformatie gelijk de onze zijn.

De aanvankelijk verlost en uitgeleide Gemeente des Heeren kan niet nalaten die bede uit te storten voor degenen, die nog gebonden zijn onder de tyrannie van het ongeloof en den leugen, en zich onder dat wreede en verderfelijke juk buigen.

In wijderen zin is het eene bede voor alle belijders van 's Heeren naam, maar die nog niet de kracht van de verlossing door Jezus Christus kennen, die nog gebonden zijn onder de macht van zonde en satan.

Om alle deze redenen zal dit lied zijne eerste en eereplaats in de Kerk van God behouden, en welgelukzalig zij, die met dit pelgrimslid instemmen, als zij door het dal van tranen heentrekken naar het Zion Gods.

PSALM 127

Aan Gods zegen is alles gelegen.

Een lied Hammaälôth, van Salomo.

- 1. Zoo de Heere het huis niet bouwt, te vergeefs arbeiden deszelfs bouwlieden daaraan; zoo de Heere de stad niet bewaart, te vergeefs waakt de wachter.**
- 2. Het is te vergeefs, dat gijlieden vroeg opstaat, laat opblijft, eet brood der smarten; het is alzoo, dat Hij het zijnen beminde *als in* den slaap geeft.**
- 3. Ziet, de kinderen zijn een erfdeel des Heeren; des buiks vrucht is eene belooning.**
- 4. Gelijk de pijlen zijn in de hand eens helds, zoodanig zijn de zonen der jeugd.**
- 5. Welgelukzalig is de man, die zijnen pijlkoker met dezelve gevuld heeft; zij zullen niet beschaamd worden, als zij met de vijanden spreken zullen in de poort.**

Dat Salomo de dichter van dit lied is, valt niet te betwijfelen, zelfs zoo weinig, dat, indien het opschrift zijn naam niet noemde, de uitleggers het gedaan zouden hebben, want zoo eenparig geven zij hunne instemming aan dit opschrift.

En kan het anders? Voor Salomo spreken beiden, de vorm en inhoud van dezen psalm. De dichterlijke vorm is onderscheiden van dien der vorige liederen Hammaälôth, hij is meer spreukmatig, zooals wij dien van den vervaardiger van het Spreukenboek gewoon zijn.

En de inhoud herinnert aan meer dan ééne spreuk van den wijzen koning Israëls, inzonderheid aan zijne spreuk: “De zegen des Heeren, die maakt rijk; en Hij voegt er geene smart bij,” Spr. 10:22.

En wie denkt bij vs. 2 “het is alzoo dat Hij het zijnen beminde *als in* den slaap geeft,” niet aan den naam Jedid-Jah, de “beminde des Heeren,” dien Nathan op ’s Heeren bevel aan Salomo moest geven, en tegelijk aan het droomgezicht te Gibeon, waar God dien jeugdigen koning boven de wijsheid, die hij van Hem begeerde, in den letterlijken zin rijkdom en eere in den slaap gaf?

Dit kleine, maar rijke en schoone dichtstuk is, evenals het Spreukenboek en de Prediker, een vrucht van Salomo’s waarneming en levenservaring, waarbij hij, onder de verlichting en leiding des Heiligen Geestes, de waardij en beteekenis van het werk Gods en dat van den mensch leerde kennen, en waardoor hij aangedreven werd deze wetenschap tot leering, waarschuwing en bemoediging aan zijn volk te verkondigen.

Die wetenschap was geene andere dan, dat alle arbeid, moeiten en zorgen op zichzelf, zonder het werk en den zegen des Heeren, vergeefs en ijdel was, en dat alleen ’s Heeren werk en zegen alle voornemen en arbeid onder de zon kon doen gelukken.

De dichter kiest, vs. 1 en 2, enkele, voor allen waarneembare, voorbeelden van de bedrijvigheid en ervaring uit het dagelijksche, huiselijke en maatschappelijke leven, van het “bouwen van een huis,” van het “bewaken der stad,” en van de “moeilijke bezigheid” der menschen en “hun zwaren strijd” voor het bestaan.

Dat Salomo bij het “bouwen van het huis” aan het bouwen van den tempel en zijne vele prachtige paleizen en schoone lusthoven gedacht heeft, kan wel zijn, maar als hij ook spreekt van het “bewaken en bewaren der stad” en van de “moeilijke bezigheden der menschen,” dan komt het ons voor, dat hij het oog heeft op het geheele maatschappelijke leven en bedrijf, dat van het huisgezin uitgaat. En is dit zoo, dan hebben wij hier niet enkel aan het bouwen van eene stoffelijke woning te denken, maar tegelijk aan de inrichting en regeering van het huisgezin,

en dan is die wachter, die de stad bewaakt, tegelijk het beeld van de overheden der stad, geroepen tot hare regeering en bescherming.

En zoo sluiten deze voorbeelden niet slechts alle stoffelijke en natuurlijke werkzaamheden der menschen in, maar ook al hunne verstandelijke en zedelijke handelingen.

En van die allen verklaart Salomo, en dit tot driemaal, dat ze “tevergeefs” zijn. Zij zijn vruchteloos, ijdel, baten niet, “zoo de Heere het huis niet bouwt, en de stad niet bewaart.”

Scherp, schijnbaar te scherp is hier de onderscheiding en de tegenstelling tusschen ’s menschen en Gods werk, en toch de ervaring bevestigt dit voor wie geen vreemdeling in het leven is, en een oog heeft om op te merken wat er om hem en met zijn eigen werk geschiedt.

Hoe menigmaal aanschouwen en ondervinden wij het mislukken van ons bouwen, of kunnen het niet ter helfte brengen, zoo de Heere niet bouwt. Wat baten onze wijste voorzorgsmaatregelen tot bewaking en bewaring, zoo de Heere zijn wakend oog er niet op gevestigd houdt. Hoeveel lange dagen, van ’s morgens vroeg tot ’s avonds laat, hebben wij niet gezwoegd en gezorgd, en tranenbrood gegeten, zonder te verkrijgen wat wij zochten, en moesten het bovendien nog aanschouwen dat anderen het als in den slaap kregen.

Wij zullen Salomo niet te verdedigen hebben, alsof hij hier een gevaarlijke leer predikt, die den lediggang en de luiheid voedt, om met vroom gebaar de handen in den schoot te leggen, en te zeggen: “de Heere geeft het als in den slaap.” Wij behoeven dit niet voor hen, die weten, hoe hij elders over de luiaards spreekt, hen naar de ijverige mieren verwijst, en hen spottend en gestreng tuchtigt. Zie Spr. 6:8; 9; 15:19; 16:13-16.

Om Salomo hier wel te verstaan hebben wij niet te vergeten tot wie hij spreekt en met welk oogmerk. Hij spreekt tot dezulken, die trotsch op hunne eigene wijsheid en kracht, zonder te vertrouwen op den Heere, roemen op hun eigen werk; menschen, die niet met ’s Heeren werk rekenen, deze wil hij tegen hun nietig en zondig bestaan en gedrag waarschuwen, terwijl hij de ootmoedige godvruchtigen, de geliefden des Heeren, bemoedigen wil, dat Hij het hun als in den slaap geeft, dat is: rust en kalmte geeft onder hun arbeid, zoodat zij het zonder nachtbraken en brood der smarte verkrijgen.

Vs. 3 — 5 wijst de dichter tot nadere bevestiging van hetgeen hij gezegd heeft op den kinderzegen, die zóó geheel eene Godsgave is, dat hij de kinderen een “erfdeel des Heeren” noemt, een geschenk Gods, enkel afhankelijk van zijn wil en welbehagen, en eene genadige belooning, die Hij in den schoot werpt, vs. 3.

En die kinderen, hoever zijn zij te schatten boven alles, wat met zooveel moeite en zorg verkregen wordt. “De zonen der jeugd,” die in het eerste huwelijksleven verkregen zijn, de eerstelingen der kracht, Gen. 49:3, zijn voor den vader, als hij oud en zwak geworden is, een uitnemende steun; zij zijn “gelijk de pijlen in de hand eens helds.” Hier staat niet als in vs. 5 “in den pijlkoker,” dat is: in zijn huis, maar in de hand, altijd heeft hij ze gereed, om er zich tegen den vijand mede te verdedigen.

Zulk een vader is welgelukzalig te roemen; want zijne trouwe zonen zullen in de poort der stad, waar het gericht gehouden wordt, onbeschroomd tegen het onrecht opkomen en hunne zaak verdedigen; “zij zullen niet beschaamd worden.”

Dat de wedergekeerden uit Babel, en later de feestgangers naar Jeruzalem, dit lied van hun grooten en wijzen koning Salomo onder hunne gezangen hebben opgenomen, bevreedt ons niet, hunne ervaring stemde er geheel mede in.

En wij, na eeuwen, vinden er, of tot onze beschaming of tot onze bemoediging, onze ervaring in terug. Ook wij kennen dat “tevergeefs,” wanneer wij zonder den Heere bouwden,

waakten, zwoegden en zorgden, maar, dank hebbe 's Heeren liefde en genade! wij weten ook, indien wij tot zijne beminden behooren, dat Hij ons veel goeds, natuurlijk en geestelijk, als in den slaap gegeven heeft, en dat het bezit van kinderen, die de steun en blijdschap der ouders zijn, de hoogste zegen in dit leven is.

PSALM 128

Een Huwelijkslied.

Deze psalm sluit zich naar inhoud en strekking geheel aan den vorige. Heeft de dichter van Ps. 127 allen nadruk gelegd op het “niets zonder ’s Heeren zegen,” en dit bewezen met beroep op den hoogsten aardschen zegen, het bezit van kinderen, die louter eene gave, een erfdeel des Heeren zijn, den gehuwden tot steun en vreugde, de dichter van Ps. 128 werkt dit onderwerp nader uit, en doet ons de vreeze des Heeren kennen als de bron van alle waar geluk, in het bijzonder voor de gehuwden.

Dit maakt onzen psalm tot een schoon en geliefd huwelijkslied, waarom het ook onze vaders in het Gereformeerde Huwelijksformulier hebben opgenomen.

Een lied Hammaälôth.

1. **Welgelukzalig is een iegelijk, die den Heere vreest, die in zijne wegen wandelt.**
2. **Want gij zult eten den arbeid uwer handen; welgelukzalig zult gij zijn, en het zal u wel gaan.**
3. **Uwe huisvrouw zal wezen als een vruchtbare wijnstok aan de zijden van uw huis; uwe kinderen als olijfplanten rondom uwe tafel.**

In vs. 1 spreekt de dichter de grondstelling uit, die wij overal in de Schrift vinden, en door de ervaring bevestigd wordt, dat de vreeze des Heeren een iegelijk, die haar beoefent, “welgelukzalig” maakt. Het is met andere woorden wat de apostel, 1 Tim. 4:8, zegt: “de godzaligheid is tot alle dingen nut, hebbende de belofte des tegenwoordigen en des toekomstigen levens.”

Is van dit “welgelukzalige” de toekomstige zaligheid des eeuwigen levens bij onzen dichter niet uitgesloten, toch heeft hij hier, in verband met zijn onderwerp, meer bijzonder het oog op het welgelukzalige in dit tegenwoordige leven.

Roemt de dichter een iegelijk welgelukzalig, “die den Heere vreest,” hij laat niet na er aan toe te voegen: “die in zijne wegen wandelt.” Wie zich dat “welgelukzalig” toeëigent, heeft zich te beproeven, of hij den Heere in waarheid vreest, en dit bewijst in een godzaligen wandel, in een wandelen in ’s Heeren wegen, als de vrucht van het oprecht geloof.

In vs. 2 wordt de man, die den Heere vreest, onmiddellijk toegesproken en welgelukzalig genoemd. Hij spreekt tot hem als bezig in zijn bedrijf tot voorziening in het onderhoud voor zich en de zijnen: “gij zult eten den arbeid uwer handen.”

“De vrucht van zijn arbeid te genieten,” drukt een staat van vrede en welvaart uit, en wordt in de Schriften des O.T. aangemerkt als een bijzondere zegen des Heeren, terwijl het als een groote vloek bedreigd wordt, wanneer anderen, vreemden of vijanden, inzamelen en eten wat wij gebouwd en geplant hebben, zie Deut. 28:33; Jes. 62:8, 9; 65:21, 22.

Maar dit kwaad, die vloek, zal den man, die den Heere vreest, niet treffen; hij zal bij een overvloedige vrucht van zijn arbeid, vrede genieten en genot smaken. “Welgelukzalig zult gij zijn, en het zal u welgaan,” hiervan mag hij zich met al de zijnen verzekerd houden; in alles wat hij onderneemt, wat zijne hand vindt te doen, zal hij gelukkig zijn; ’s Heeren gunst zal het kwade van hem weren en hem het goede doen toekomen.

En nu krijgen wij, vs. 3, de beschrijving van het huisgezin van den man, die den Heere vreest, waarin al het liefelijke en weldadige van den zegen des Heeren gezien wordt.

Deelt die man in een zegen van stoffelijken welstand, eet hij het brood der smarten niet, hij is ook in het bezit van eene beminde echtgenoot en geliefde kinderen, al die zegeningen zijn

hem van den Heere als in den schoot geworpen.

“Zijne huisvrouw,” — want zij is een dier deugdelijke huisvrouwen Spr. 31:10—31 geteekend — is te vergelijken bij een “vruchtbare wijnstok,” die zich om “de zijden van zijn huis” slingert, en rijk met edele vruchten is beladen.

Hoe waar en schoon is deze vergelijking; de wijnstok en zijne vrucht zijn het edelste, en het rusten van den wijnstok aan de zijden van het huis drukt zoo juist de betrekking van de huisvrouw tot haar man uit. De wijnstok is geen boom die op zichzelf kan staan, maar behoeft een steun, waartegen hij leunt; alzoo vindt de vrouw een steun in den man, met wien zij verenigd is, en in de eenheid met hem draagt zij vrucht, en “uwe kinderen als olijfplanten rondom uwe tafel.”

Luther zegt van dit laatste: “de olijftakken met welke de kinderen vergeleken worden, brengen nog wel geene vruchten voort, maar zij zijn in zomer- en wintertijd groen en zijn gemakkelijk te buigen en te leiden,” en wij voegen er bij: en zijn de vreugd der ouders en een sieraad van het gezin.

Worden zulke gezegende en gelukkige gezinnen in onzen tijd schaars gevonden, is het getal van jammerlijk verdeelde en ongelukkige huwelijken en huisgezinnen groot, en neemt dit onder den verderfelijken invloed des ongeloofs, dat met de heiligheid van het huwelijk spot, schrikbarend toe, er zijn toch nog, Gode zij dank! in den lande huisgezinnen waarin de vreeze des Heeren woont, en die men welgelukzalig mag noemen.

- 4. Ziet, alzoo zal zekerlijk die man gezegend worden, die den Heere vreest.**
- 5. De Heere zal u zegenen uit Zion, en gij zult het goede van Jeruzalem aanschouwen al de dagen uws levens;**
- 6. En gij zult uwe kindskinderen zien. Vrede over Israël!**

Doordrongen van de waarheid en zekerheid dat de man, die den Heere vreest, in zijn huwelijksstaat welgelukzalig is, herhaalt de dichter dit nog eenmaal met nadruk: “Ziet, alzoo zal zekerlijk die man gezegend worden.”

Er valt niet aan te twifelen, ook niet in tijden waarin dit welgelukzalige, die zegen des Heeren weinig gezien wordt, “zekerlijk,” gewisselijk zal de Heere zijn woord bevestigen, den man, die met zijn gezin den Heere vreest, zal die zegen niet ontgaan.

De dichter spreekt zoo tot verzekering en bemoediging van de godvruchtigen in Israël, die bovenal in zijnen tijd hieraan behoefte hadden. Het was in de eerste jaren na de wederkeering uit Babel, het volk was weinig in getal, zij hadden behoefte aan uitbreiding van huisgezinnen, die in een rijken kinderzegen deelden. Werd de zegen van een talrijk kroost door alle tijden heen in Israël hoog gewaardeerd, thans, nu zij in hun goede land, zoo vruchtbaar en wijd van begrip, betrekkelijk gering in getal waren, kon hun geen hooger zegen ten deel vallen dan die van huisgezinnen, rijk aan zonen en dochters. Zie ook Zach. 8:1 — 8.

En in welk een nauw verband het aanwezen van zulke gezegende gezinnen staat met het welvaren van den bloei van Kerk en Staat, zien wij in vs. 5 en 6. Want op de belofte: “De Heere zal u zegenen uit Zion,” volgt onmiddellijk de toezegging: “en gij zult het goede van Jeruzalem aanschouwen al de dagen uws levens; en gij zult uwe kindskinderen zien.”

Uit Zion, waar Israëls God en Heere in de volkomenheid der schoonheid woont en troont, zou den man, die den Heere vreest, de zegen, ook van een talrijk gezin van zonen en dochteren toekomen, en door dien zegen zou Jeruzalem, Israëls kerk- en burgerstaat gebouwd worden en bloeien.

Godvreezende huisgezinnen, gezegend met een veelal kinderen, zijn de hechte en sierlijke steenen voor het gebouw van 's Heeren Gemeente en voor een welgeordenden en welvarenden Staat. Van het huisgezin, de geschiedenis van alle tijden leert dit, gaat alles uit, zoo ten goede als ten kwade.

En de man, die den Heere vreest, stelt het hoogste belang in het welvaren van 's Heeren Gemeente en van zijn volk en land. Het goede van Jeruzalem te aanschouwen is zijne vreugde en blijdschap. Hij maakt met zijn gezin een deel uit van zijn volk, en zijn familie is op het nauwst verwant aan de groote familie van het huisgezin Gods, de Gemeente des Heeren.

Al zijne dagen het goede van Jeruzalem te aanschouwen, tot in hoogen ouderdom, waarin hij zelfs zijne kindskinderen ziet, is de zegen, die hem als een genadeloon des Heeren wordt toegezegd, en waarin hij deelen zal.

Daarom eindigt de dichter met de zegenbede: Vrede over Israël!

Hoe verdient dit schoone huwelijkslied, bovenal in onzen tijd, al onze aandacht. Hoe anders zou het in Kerk en Staat gesteld zijn, indien onze huisgezinnen naar de gelijkenis waren van het huisgezin in onzen psalm bezongen; maar hoe weinige gezinnen komen dit nabij, hoe vele gezinnen zijn vervreemd van de vreeze des Heeren en van het wandelen in zijne wegen, en daarom niet welgelukzalig kunnen genoemd worden.

PSALM 129

Niet Israël, maar hunne vijanden worden in het eind verteerd.

Geen volk op aarde is zoo dikwijls en zoo wreed verdrukt en vervolgd als Israël, vanaf het een volk werd tot op den huidigen dag.

En toch, terwijl vele en machtige volken, die Israël gram waren, vernietigd en uit de rij der volken zijn uitgedelgd, is Israël niet overmocht, leeft het nog voort en zal het eenmaal over al zijne vijanden triumfeeren en aan het hoofd der volken staan.

Dit is het wat de dichter van dezen psalm bezingt. Het is geen klaagzang van verdrukten, al zou het eerste vers het ons ook doen denken. Israël klaagt niet alsof hen iets vreemds overkwame, integendeel, hun “dikwijls benauwd zijn,” waarbij zij evenwel niet overmocht zijn, is hen een bewijs van de trouw van Jehova, Die als de rechtvaardige God wraak heeft genomen op al hunne vijanden en het voor de toekomst zeker doen zal.

Als zoodanig is Israël het voorbeeld van zijn Messias in diens lijden en heerlijkheid, en van de Gemeente Christi door alle eeuwen; Israël is een eeuwig volk dat niet verteerd wordt, omdat het Gods uitverkoren volk is.

Alzoo is dit lied geen klaagzang, maar een troostpsalm, Israël en de Gemeente des Heeren in tijden van druk en vervolging tot bemoediging, waarom het ook eene plaats gekregen heeft onder de liederen Hammaälôth, en door de strijdende Kerk in hare opgangen naar Zion met vreugde gezongen is.

Een lied Hammaälôth.

1. **Zij hebben mij dikwijls benauwd van mijne jeugd af, zegge nu Israël;**
2. **Zij hebben mij dikwijls van mijne jeugd af benauwd; evenwel hebben zij mij niet overmocht.**
3. **Ploegers hebben op mijnen rug geploegd; zij hebben hunne voren lang getogen.**

Zoo is het, “Israël is van zijne jeugd af dikwijls benauwd”. Van zijne jeugd af, van zijn eerste jeugd, toen Israël in Egypte nog een kind was, zie Hozea 2:14, 11:1 en Ezech. 23:3, werd het zwaar en wreed verdrukt. Veertig jaren zwierf het onder ’s Heeren tuchtende hand in de woestijn rond. Nauwelijks in Kanaän gevestigd, of de hand van alle omliggende volken was tegen hen en drukte jaren achter den ander zwaar op hen.

Eerst onder David en Salomo werden zij van hunne vijanden verlost, en heerschte Israël, om helaas! reeds in de laatste dagen van Salomo weer benauwd te worden. En sinds dien tijd bleef het “zij hebben mij dikwijls benauwd;” wij kennen Israëls vernedering en lijdensgeschiedenis, hoe dikwijls en zwaar zij benauwd zijn door de Assyriërs en Babyloniërs, door de Syriërs en de Romeinen.

Hunne haters, die tot hen zeiden: “buig u neder dat wij over u gaan, en gij legdet uwen rug neder als aarde,” Jes. 53:23, die wreede haters “hebben als ploegers hunnen rug geploegd,” en als waren zij een gevoellooze aarde “hunne voren lang getogen,” dat is: telkens weder, onophoudelijk hebben zij de scherpe ploegschaar der wreedste en bloedigste verdrukking over hen heen getogen, vs. 3.

Wel mocht de dichter Israëls tot tweemaal doen zeggen: “zij hebben mij dikwijls van mijne jeugd af benauwd.”

Israël is het volk der verdrukking bij uitnemendheid geweest, totdat er geene gedaante noch heerlijkheid aan hen was.

Maar de Heere, Israëls getrouwe en rechtvaardige verbonds-God, heeft zijn volk telkens weder als een vuurbrand uit het vuur gerukt, Hij heeft hen behouden; en het zoo fel en lang geplaagde en verdrukte Israël mag ten aanhoore van al zijne vijanden belijden: “evenwel hebben zij mij niet overmocht.”

“Evenwel,” in weerwil en ten spijt van die vele en machtige vijanden, is het geringe en zwakke Israël, het wormke Jakobs, niet overmocht tot verdoens toe.

Israël, dit is voor al de wereld bewezen, is in en met zijn God onverdelgbaar, de Heere geeft zijne duive, zijn beminde niet over aan 't wild gediert, dat niets in 't wôen ontziet.

4. **De Heere, Die rechtvaardig is, heeft de touwen der goddeloozen afgehouden.**
5. **Laat hen beschaamd en achterwaarts gedreven worden, allen, die Zion haten.**
6. **Laat hen worden als gras op de daken, hetwelk verdort, eer men het uittrekt;**
7. **Waarmede de maaier zijne hand niet vult, noch de garvenbinder zijnen arm;**
8. **En die voorbijgaan, niet zeggen: de zegen des Heeren zij bij u! Wij zegenen ulieden in den naam des Heeren.**

Niet Israël heeft zich van zijne vijanden vrij gevochten, de Heere, Israëls God, de Rechtvaardige, heeft wraak genomen op de haters en onderdrukkers zijns volks; “Hij heeft de touwen der goddeloozen,” waarmede zij Israël knevelde en gevangen hielden, “afgehouden.”

Waren zij dikwijls van hunne jeugd af benauwd, even dikwijls was de Heere in zijne gerechtigheid tot hunne redding opgestaan.

En wat betref hunne tegenwoordige vijanden, zij “allen, die Zion haten,” van hen wenscht en verwacht Israël: “laat hen beschaamd en achterwaarts gedreven,” dat de Heere hen terugdrijve, opdat zij vallen en te schande worden.

De dichter werkt, wat hij in vs. 5 voor Zions haters wenscht, in vs. 6—8 in beeldspraak uit.

Zij die Israël als een akker geploegd hebben, vs. 3, hebben goddeloosheid geploegd en zullen verkeerdheden maaien, Job. 4:8.

De vrucht van hun arbeid moet zijn, dat zij zelven “worden als het gras der daken,” hetwelk, omdat het geene diepte van aarde heeft, “verdort eer men het uittrekt.” Dat niet bestemd is om als het koren in de schuren opgelegd te worden, “waarmede de maaier zijne hand niet vult, noch de garvenbinder zijnen arm.” Als zulk geheel nutteloos gras zullen Israëls vijanden, hoe machtig en gevreesd ook, vergaan en verdaan worden door den Heere.

Israëls vijanden moeten den onvruchtbaren akker gelijk worden, waar de voorbijgangers den lieden niet toeroepen: “de zegen des Heeren zij bij u! Wij zegenen ulieden in den naam des Heeren, gelijk Boaz, Ruth. 2:4, zijne maaiers zegende. Alzoo zullen zij, die Zion haten, van hun arbeid geen vrucht genieten; zij zullen, hoeveel zij zich van hunne onderdrukking hebben voorgesteld, geene oogstvreugde smaken, niet juichen. Die vreugde is alleen voor het benauwde Israël bereid. Israël zal “henen uitgaan, en zij zullen de doode lichamen der lieden zien die tegen Mij overtreden hebben; want hun worm zal niet sterven, en hun vuur zal niet uitgebluscht worden, en zij zullen allen vleesch eene afgrijzing wezen,” Jes. 66:24.

PSALM 130

Een stem uit de diepten.

Psalm 130, de zesde der zeven boetpsalmen, is, zooals de Staten-overzetting zijn inhoud wedergeeft, “een hartgrondig gebed eens godzaligen menschen, zeer beroerd vanwege zijne zonden, vertrouwendende nochtans vastelijk, dat God hem dezelve vergeven zal, vermanende Israël op den Heere te hopen.”

De dichter is gezonken in angstvolle en gevaarlijke diepten van jammeren en nood, waaruit zijn geroep opgaat tot den Heere. Zijne ziel is zeer beroerd, doch allermeeest over de oorzaak van zijn jammerlijken toestand, over zijne- ongerechtigheden. Hij verklaart zich schuldig voor den Heere; hij kan voor zijne heilige oogen niet bestaan, maar als in éénen adem erkent hij de goedertierenheid des Heeren, bij Wien vergeving is, opdat hij Hem, gered uit zijne diepten, uit liefde en dankbaarheid vreezen mag, vs. 1—4.

En op die genadige vergeving zijns Gods vertrouwt hij vastelijk niet alleen voor zichzelf, maar ook voor de gansche gemeente Israëls, die hij dringend opwekt met al hunne zonden op den Heere te hopen, want bij den Heere is goedertierenheid, en bij Hem is veel verlossing, vs. 5 — 8.

Uit welken tijd deze psalm is, laat zich niet met zekerheid bepalen, want Israël is veelmalen in zulke bange diepten geweest. Sommige uitleggers denken aan de eerste jaren na de wederkeering uit Babel, en wel, omdat meerdere liederen Hammaälôth uit dat tijdvak zijn.

Maar hoe dit zij, de Gemeente des Heeren, bezit in dezen boetpsalm eene belijdenis, waarin de leer van zonde, genade en heiligmaking met Nieuw-Testamentische klaarheid wordt uitgesproken.

Daarom heeft de gemeente dit lied, “uit de diepten” door alle tijden hoog gewaardeerd, en rekende Luther het tot de allerbeste psalmen te behooren, die hij de *Paulinische* noemde, omdat hij er de Paulinische leer van ’s menschen doemwaardigheid en van Gods vrije genade in Jezus Christus op het klaarste in vond uitgesproken.

Een lied Hammaälôth.

1. **Uit de diepten roep ik tot U, o Heere!**
2. **Heere! hoor naar mijne stem; laat uwe ooren opmerkende zijn op de stem mijner smeekingen.**
3. **Zoo Gij, Heere! de ongerechtigheden gadeslaat; Heere! wie zal bestaan?**

Donkere dalen, diepe kuilen, gevuld met water, slijk en modder, waarin men niet staan kan en waar ruischende wateren over het hoofd gaan, zijn bij name in de psalmen — Ps. 40:3; 69:3 en 15 — de zinnebeelden van bange en gevaarlijke in- of uitwendige levenstoestanden, van hooggaande nooden, jammeren en smarten.

In zulke vreeselijke en doodelijke diepten en kuilen van verdrukking en lijden was de dichter gezonken, en dit, niet slechts persoonlijk, maar als lid der gemeente Israëls met zijn geheele volk, wat uit het laatste gedeelte van den psalm duidelijk blijkt.

De Heere heeft zijn volk om hunne overtredingen overgegeven aan hunne vijanden, die het vervolgen, onderdrukken en wreedelijk plagen, zoodat zij gelijk geworden zijn aan degenen die men in ruischende diepten en kuilen vol slijk en modder geworpen heeft en gevangen houdt, zooals koning Zedekia in den eigenlijken zin Jeremia deed, hfdst. 38.

Er is voor de gemeente Israëls geen ontkomen aan, zij zullen in die diepten gewisselijk

omkomen, een wreeden dood sterven, tenzij de Heere, hun God, hun geroep en angstgeschrei hoort en hen naar zijne goedertierenheid uit die diepte optrekt en redt, gelijk de Moorman Ebed-mélech den profeet Jeremia deed.

Daarom hooren wij den dichter in naam der gemeente in vs. 1 en 2 zoo ernstig en dringend tot den Heere roepen en smeeken.

Met afwisseling noemt hij zijn God Jehova, den onveranderlijken, getrouwen en ontfermenden verbonds God zijns volks, en Adonai, den rechtvaardigen Rechter, Die zijn volk recht zal doen, en Zich wreken zal op zijne en hunne vijanden.

Dringend is zijne bede: “Heere! hoor naar mijne stem; laat uwe ooren opmerkende zijn op de stem mijner smeekingen.” Hij wil door zijne smeekingen, evenals de dichters van Ps. 5:2; 28:2; 102:2, de ooren des Heeren wekken. Een uitlegger zegt van dit dringend aanhouden bij den Heere: “God hoort wel reeds uit Zichzelve, als de Alwetende, het zachtste en meest verborgen gebed, zoowel als het luidst uitgesproken, maar gelijk Hilarius opmerkt: het geloof doet zijn plicht, wanneer het gehoor van God afsmeekt, opdat Hij, Die reeds van nature hoort, tengevolge der bede nu ook uit genade hoort.”

Maar het is niet het uitwendig lijden en de druk dier diepten, die des dichters ziel het meest beroeren en hem zoo ernstig tot den Heere doet roepen en smeeken, veelmeer zijn het de diepten zijner en zijns volks ongerechtigheden.

“Wij hooren dit vs. 3, “Zoo Gij, Heere! de ongerechtigheden gadeslaat; Heere! wie zal bestaan”? Israëls ongerechtigheden zijn de schuldige oorzaken, waarom zij in die diepten geworpen zijn, maar uit die veel dieper diepten dan deze moeten zij verlost worden, zal hunne verlossing volkomen zijn.

De dichter heeft een diep en gevoelig inzicht in het rechtvaardig schuldige der ongerechtigheden voor den heiligen Adonai, den Rechter en Koning der gansche aarde. Indien Hij de ongerechtigheden “gadeslaat,” dat is: naar zijne gerechtigheid en toorn vergeldt en straft, wie zal dan in dat gericht bestaan? Welk mensen, welk zondaar zal dan vrij uitgaan, levend blijven?

Dat is dezelfde aanklagende vrage, die wij bij een Nahum en Maleachi vinden: “wie zal voor zijne gramschap staan? wie zal voor de hittigheid zijns toorns bestaan?” Nah. 1:6. “Maar wie zal den dag zijner toekomst verdragen? En wie zal bestaan als Hij verschijnt?” Mal. 3:2. Zie ook Ezra 9:15, Jes. 6:5; 33:14 en Ps. 143:2.

Die zóó spreken, bewijzen dat zij God en zichzelf hebben leeren kennen. God, in zijne heiligheid en genade, wij zullen dit nader zien in vs. 4; zichzelf, in hunne onreinheid en doemschuld, zoodat zij geen oogenblik in zichzelf voor God kunnen bestaan.

Zoo wordt ons in dezen psalm klaarlijk de leer van ’s menschen ellende voorgehouden, het eerste der drie stukken, die wij noodig hebben te kennen om in den eenigen troost zaliglijk te leven en te sterven.

Maar de dichter vermaant ons ook in zijn eigen voorbeeld, dat wij niet bij de gevolgen onzer zonden moeten blijven staan, en daarover morren en klagen, of ons laten ontzetten; en wijst er ons op, dat wij moeten afdalen tot de diepere diepten van onze zonden, hare schuldigheid voor God belijden en vergeving zoeken door den eenigen Middelaar Jezus Christus, Die als de Rechtvaardige en Onschuldige alleen voor God staan kan.

4. Maar bij U is vergeving, opdat Gij gevreesd wordt.

Dit vers is door het woord “maar” onmiddellijk aan het vorige verbonden. Heeft de dichter

in vs. 3 beleden, dat vanwege 's Heeren gerechtigheid niemand voor Hem bestaan kan, dat Adonai, de rechtvaardige Rechter, de zonden niet ongestraft kan laten, hij kent zijn God ook als Jehova, den Genadige en Goedertierene, en die wetenschap doet hem met vrijmoedigheid en verheffing spreken, "maar bij U is vergeving."

Gelijk de gerechtigheid en de genade elkander in God ontmoeten, zoo openbaren en ontmoeten die beiden zich in het hart van een zaligmakend ontdekt zondaar.

Bijwijst zich in dat hart de gerechtigheid Gods in haar gestrengte recht tot veroordeeling van den schuldige, de genade Gods komt haar tegen met de liefelijke vrijspraak van verzoening en vrede, en dat hart door 's Heeren Woord en Geest bewerkt, billijkt vrijwillig en ten volle het recht Gods, maar omhelst tegelijk met de onuitsprekelijke blijdschap eens begenadigden, de genade tot behoudenis en leven.

Dit is de Evangelische geloofsweg tot zaliging van schuldige zondaren, dien onze dichter met klaarheid kende, het is alsof wij Paulus, Rom. 3, hooren spreken.

Maar kent hij ellende en verlossing, ook het derde stuk, noodig te kennen tot den eenigen troost, de dankbaarheid, is voor hem geene verborgenheid: "opdat Gij gevreesd wordt."

Merk hierop hoe innig hij dit derde stuk aan de beide vorige verbindt, bij name aan de vergeving. De dankbaarheid is de onmiddellijke en dadelijke vrucht der vergeving, beiden staan in noodzakelijk verband als oorzaak en gevolg.

Hij noemt de dankbaarheid een "vreezen van den Heere," zooals in het O.T. geheel de dienst Gods doorgaans de vreeze des Heeren wordt geheeten.

Maar het is niet de wettisch, slaafsche vreeze voor God, als ware Hij enkel de Heilige, het is de kinderlijke vreeze der liefde, die door de liefde Gods in den Middelaar door den Heiligen Geest is uitgestort, en den begenadigden zondaar krachtig dringt tot wederliefde. En die liefde uit geloof is de kracht tot heiligmaking, tot de reiniging van alle besmetting des geestes en des vleesches, en tot een leven in godzaligheid, rechtvaardigheid en matigheid, Gode tot eer. Alzoo is het eene Evangelische heiligmaking die in wezen bij alle geloovigen des Ouden Testaments gevonden werd.

En het geloof baart de hope, zoo voor ons zelve, als voor de gansche Gemeente des Heeren:

- 5. Ik verwacht den Heere; mijne ziel verwacht, en ik hoop op zijn Woord.**
- 6. Mijne ziel wacht op den Heere, meer dan de wachters op den morgen; de wachters op den morgen.**
- 7. Israël hope op den Heere; want bij den Heere is goedertierenheid, en bij Hem is veel verlossing.**
- 8. En Hij zal Israël verlossen, van al zijne ongerechtigheden.**

Het waar geloof doet ons God kennen in zijne genade en trouw, het verlaat zich op dien God, Die onze liefhebbende Vader in Christus geworden is, en dat geloof wekt de verwachting op Hem voor dit en het toekomstige leven.

De dichter zegt met herhaling: "mijne ziel verwacht," het verwachten; het lijdzaam verwachten van den Heere onder alle moeilijkheden en bezwaren is de grondtoon en de kracht zijner ziel, dit ondervindt hij.

De grond dier verwachting is 's Heeren Woord, zijne toezegging: "en ik hoop op zijn Woord." De hoop is het anker zijner ziel, dat hij door het geloof in de onwankelbare rots van Gods Woord geslagen heeft. Zoo deden alle heiligen van weleer, Ps. 5:4; 119:87 en 147, zoo

doen zij nog, want niets blijft hun vaak over dan het Woord van hun God.

En nog eenmaal spreekt de dichter dit uit, vs. 6. Hij vergelijkt zich bij de wachters, die in lange en duistere nachten met groot verlangen uitzien naar de eerste morgenschemering, Jes. 21:11, en schilderachtig en gevoelig drukt hij het pijnlijke van zijn wachten uit in de woorden: “meer dan de wachters op den morgen, de wachters op den morgen.”

Die wachters zien met verlangen uit naar den dageraad, om ontslagen te worden van den moeilijken dienst, steeds wakende te blijven. En gelijk het nu de aard van het nieuwe leven uit God is den Heere te verbeiden, en de geest gewillig is, zoo blijft toch het vleesch, de oude mensch, zwak en ongeduldig, en heeft ook de hope der kinderen Gods, hoe welverzekerd, evenals het geloof, haar strijd.

Maar wel ondersteund zijnde door den Heere, volhardt de hope in hare verwachting, en wordt niet beschaamd. Uit die ervaring kan de dichter zijn volk toeroepen: “Israël hope op den Heere,” vs. 6.

Israël is het volk der hope en verwachting, het leefde niet bij het zichtbare en tegenwoordige. Het tegenwoordige was doorgaans vernedering, strijd en lijden, maar zij hadden de beloften Gods van eene heerlijke toekomst en volkomene verlossing in den Messias.

Op die beloften van volkomene verlossing van al hunne zonden en uit al hunne diepten van jammeren en ellende mocht Israël hopen, “want bij den Heere is goedertierenheid, en bij Hem is veel verlossing.” Hij zal gewisselijk zijne genade aan hen verheerlijken, en hen in het einde rijkelijk zegenen door eene volkomene verlossing.

En het wezen dier verlossing zal bestaan in de vergeving van al hunne zonden, “en Hij zal Israël verlossen van al zijne ongerechtigheden,” vs. 8.

Hieruit ziet ge dat bij den dichter alles neerkomt op de verlossing van de ongerechtigheden, die de bron waren van alle ellende en diepten, waarin Israël zich zoo menigmaal geworpen zag.

Ook ziet ge hieruit welk een klaar inzicht de dichter had in het wezen en de zekerheid der verlossing door den Messias aan te brengen, en in de goedertierenheid en trouw des Heeren, zijn volk, eenmaal volmaakt in die verlossing te doen deelen.

Daarom heeft deze psalm hooge beteekenis voor de toekomst van Israël; want zij blijven ook in de dagen hunner verwerping, “de geliefden om der vaderen wil;” en in het einde, als de tijden der Heidenen zullen vervuld zijn, “zal de Verlosser uit Zion komen, en zal de goddeloosheden afwenden van Jakob,” Rom. 11:26.

Maar geene minder hooge beteekenis heeft deze psalm voor de Gemeente des Heeren uit de Heidenen, zij deelt door het geloof aanvankelijk reeds in de volkomene verlossing door Christus aangebracht, zij is in hope zalig, en verwacht, onder zuchtend verlangen den dag der openbaring der kinderen Gods, haar in het Woord des Heeren toegezegd.

Het zal er voor een ieder onzer maar opaan komen, of voor ons, gelijk als voor den dichter van dezen psalm, de zonde het hoogste kwaad, hare vergeving het hoogste goed is, en wij, Gode tot eer, Hem in waarheid vreezen.

PSALM 131

Als een gespeend kind bij den Heere.

Een lied Hamaälôth, van David.

1. **O Heere! mijn hart is niet verheven, en mijne oogen zijn niet hoog; ook heb ik niet gewandeld in *dingen* mij te groot en te wonderlijk.**
2. **Zoo ik mijne ziel niet heb gezet en stil gehouden, gelijk een gespeend kind bij zijne moeder! mijne ziel is als een gespeend kind in mij.**
3. **Israël hope op den Heere van nu aan tot in der eeuwigheid.**

Dit kleine lied doet ons hooren waarin de ware grootheid der ziel bestaat.

Wij leeren er den dichter, David, den man, die hoog is opgericht, uit kennen in zijn ootmoed en onderwerping aan den wil des Heeren over hem.

Indien de man naar Gods hart als dichter van dit lied zijn naam niet genoemd had, wij zouden aan niemand der heilige zangers Israëls nader gedacht hebben dan aan hem.

De hoog opgerichte en gezalfde van den God van Jakob, 2 Sam. 23:1, is in eigen schatting steeds de minste, en onderwerpt zich onder al zijne levensomstandigheden ootmoedig en gewillig aan den vrijmachtigen en heiligen wil des Heeren over hem.

Wat hij is, bekent hij alleen te zijn naar het welbehagen zijns Gods, hij heeft het niet gezocht. Hij heeft zich niet op den voorgrond gedrongen; de Heere heeft hem gezocht, en tot koning doen zalven.

Een langen en moeilijken weg van vervolging en levensgevaar gaat hij zonder ongeduld en morren door. Hij verheft zijne hand niet tegen Saul, evenmin tegen Isboeth; hij onderwerpt zich aan de leiding des Heeren, Wiens raad hij dient. Hij wacht geduldig op 's Heeren, tijd, en wreekt den jammerlijken dood van Saul en Isboeth op hunne vijanden en moordenaren, zie 2 Sam. 1:11 —14 en 4:8-12.

En als hij eindelijk, na meer dan 17 jaren wachtens, naar 's Heeren bestel tot koning over gansch Israël verheven is, dan is en blijft hij de ootmoedige dienstknecht des Heeren, die zich nog geringer wil houden, en nederig in zijne oogen zal zijn, en verheerlijkt wil worden met de in Michals oogen zoo verachte dienstmaagden, 2 Sam. 6:22.

Van wien dan van David hebben wij zulke ootmoedige uitspraken, als wij 2 Sam. 7:18-20 en 23:5 vinden? En waar eenmaal de hoogmoed zijns harten, aangepord door satan, hem verleidde tot het tellen zijns volks, daar slaat hem, onmiddellijk na het bedreven kwaad, zijn hart, is het hem zeer bange, en billijkt hij met gewillige onderwerping de oordeelen des Heeren, die de ziener Gods hem aankondigt.

Gewis van niemand nader dan van David kunnen de woorden van dit lied, van dit kostbare kleinnood zijn, dat hem zeker alle ware geloovigen benijden.

David heeft de woorden van dit lied voor het aangezicht des Heeren uitgesproken. Hij spreekt tot den Heere: "O Heere! mijn hart is niet verheven, en mijne oogen zijn niet hoog; ook heb ik niet gewandeld in *dingen* mij te groot en te wonderbaar."

Voor Hem, Die harten en nieren doorzoekt, betuigt hij met kinderlijke vrijmoedigheid en ongeveinsde heilige blijdschap: "O Heere! mijn hart is niet verheven." Hoewel ook in zijn hart van nature de verfoeilijke hoogmoed huisvest, door Gods genadewerking heersenen de trotschheden niet over hem, hij is nederig en ootmoedig voor den Heere.

“Zijne oogen zijn niet hoog,” uit de oogen, de spiegel der ziel, spreekt de hoogheid des harten, de verwtatenheid der trotschen in houding en gebaren. Hooge oogen zijn den Heere een gruwel en vernedert Hij, Spr. 6:16, 17; Ps. 18:28.

“Hij wandelt niet in dingen hem te groot en te wonderbaar, eigenlijk staat er dingen, die buiten mij zijn; groote en verhevene dingen, plannen, ondernemingen, werken, die niet op mijn weg liggen, die niet tot mijne roeping behooren, en verre boven mijn stand en krachten gaan, gelijk de trotsche lieden doen, wier deel in dit leven is, die zichzelf hierdoor verheffen, en er zich trotschelijk op beroemen.

Tot dezulken behoort David niet, hij volgt en dient den Heere in den hem aangewezen weg zijner roeping, en tracht niet naar de hooge dingen, maar voegt zich bij de nederigen, Rom. 12:14.

Hij ziet dan ook het beeld van de gezindheid zijner ziel in het gespeende kind dat stil en blijde tegen de borst zijner moeder ligt: “Zoo ik mijne ziel niet heb gezeten stil gehouden, gelijk een gespeend kind bij zijne moeder! mijne ziel is als een gespeend kind in mij.”

Het is niet het beeld van een kind dat gespeend wordt, want zulk een kind is niet stil bij zijne moeder, maar begeert onrustig, woelig en dwingend naar de moederborst, waaraan men het ontwennen wil; maar zijne ziel is gelijk aan een kind, dat gespeend is, dat zich niet zonder moeite en tegen zijn wil aan de moederborst ontwend heeft, en nu stil en rustig tegen die borst ligt, als ware het er nooit uit gelaafd.

Aan zulk een kind is zijne ziel gelijk; hiervan is hij zich bewust, als hij het bij herhaling betuigt, en nadrukkelijk als met eede verklaart: “Zoo ik niet,” of “zekerlijk, gewisselijk” heb ik mijne ziel gezet en stil gehouden.

Die woorden wijzen op de moeite en strijd, die ze hem gekost hebben, aleer zijne ziel, als zulk een gespeend kind, met den wil des Heeren vereenigd aan het harte Gods rustte.

De grondbeteekenis van het woord “zetten” in het Hebreeuwsch is iets “effenen, gelijkmaken,” gelijk men met ploeg en egge een akker effent, de diepten en hoogten gelijkmaakt, zie Jes. 28:25, en de aarde toebereidt voor het zaad.

David wist dat zijn hart van nature niet gelijk was aan dat rustige, lieve gespeende kind, dat in zijn vleesch geen goed woonde, en het bedenken des vleesches, zijn zinnen en willen, vijandschap tegen God was, Ps. 19:18, 19. Hij kende den strijd van zijn eigen trotschen wil en begerlijkheden tegen den wil des Heeren over hem.

Onder dat effenen van de hoogten zijner ziel, onder dat stilhou den, bedwingen van haar, totdat zij tot ruste kwam, vereend met den wil des Heeren, had hij menigen bangen en zwaren strijd, niet zonder gebed en tranen, te strijden gehad.

Dat David zich hier niet beroemt alsof hij in zijne eigene kracht dien strijd gestreden en zich tot die gezindheid van het gespeende kind gebracht had, zullen wij niet behoeven te herinneren, al zegt hij ook “ik heb mijne ziel gezet en stilgehouden.”

Dat ik is het ik van zijn nieuwen mensch, die eene begeerte heeft naar den wil en wet van God, en dat ik heeft de Heere in hem gesterkt door zijn Woord en Geest, om den hoogmoedigen en eigenwilligen tegenstand zijns vleesches te kunnen bestrijden, ten onder te brengen, zoodat zijne ziel geheel in God rustte, en zich zonder eenig beding aan Diens heiligen en wijzen wil overgaf.

Stil, rustende in zijnen God, verwacht hij nu voor de toekomst, wat 's Heeren wil over hem bestemd heeft; zij het zuurheid, zij het zoetheid, alle dingen moeten hem medewerken ten goede.

En dat goede deel begeert hij voor zijn gansche volk, en roept het blijde toe: “Israël hope op den Heere van nu aan tot in der eeuwigheid.”

Ook ons roept de ootmoedige dichter, de man naar Gods harte, dit toe; zij of worde het, zij het ook niet zonder strijd, ons deel, dan zullen wij ootmoedig, godzalig en welgetroost in al onze wegen den Heere verheerlijken, Hem dankende dat Hij ons uit genade een gespeend kind gemaakt heeft.

PSALM 132

Een gebed voor Davids en 's Heeren Huis.

Het dal van ootmoed en genâ, waarin wij David in Ps. 131 aantreffen, is de vruchtbare bodem waar de schoonste en begeerlijkste vruchten der godzaligheid gekweekt worden en bloeien; Ps. 132 bewijst dit.

Is het onzeker of deze psalm van David zelve is, niet onzeker is het getuigenis aangaande zijne liefde en ijver voor de zaak des Heeren, om den naam des Heeren een huis te bouwen.

Is zijn zoon Salomo hoogstwaarschijnlijk de dichter van dit lied, dat hij vervaardigd heeft vóór de opvoering der arke naar den nieuw gebouwden tempel, 2 Kron. 6:41 en 42, zijn treffend getuigenis, dat hij van zijns vaders liefdeijver voor het huis des Heeren geeft, doet ons den ootmoedigen man naar Gods hart kennen, die in Ps. 131 spreekt.

Het is hieruit duidelijk, dat de ware ootmoed en eenswillendheid met den Heere de uitgelezene bodem is voor alle vruchten des geloofs en der liefde, en dat een waar kind van God niet slechts naar sommige maar naar alle geboden des Heeren begint te leven.

Lezen wij dezen psalm, die hier op zijn rechte plaats staat, en zeker door de feestgangers naar 's Heeren huis te Jeruzalem met gevoelige harten is aangeheven en gebeden.

Een lied Hammaälôth.

1. **O Heere! gedenk aan David, aan al zijn lijden;**
2. **Dat hij den Heere gezworen heeft, den Machtige Jakobs gelofte gedaan heeft, zeggende:**
3. **Zoo ik in de tent mijns huizes inga, zoo ik op de koets van mijn bed klimme!**
4. **Zoo ik mijnen oogen slaap geve, mijnen oogleden sluimering;**
5. **Totdat ik voor den Heere eene plaats zal gevonden hebben, woningen voor den Machtige Jakobs!**

De dichter begint met de bede, dat de Heere gedenke aan al het lijden Davids.

Men versta door “al zijn lijden” niet het lijden van David onder zijne veelvuldige en langdurige vervolgingen, hem door Saul aangedaan, of wat hij geleden heeft door het gedrag zijner zonen, bij name van Absalom.

Het lijden, waarop de dichter het oog heeft, zijn de zorgen, moeiten, het zwoegen zijner ziel voor wat voor hem het hoogste was, om den heerlijk vervallen dienst van God onder Israël weer te herstellen en tot zijn bloei te brengen, wat ons uit vs. 2-5 duidelijk blijkt.

De ark des verbonds, het zichtbaar teeken en onderpand van 's Heeren tegenwoordigheid onder zijn volk, 's Heeren troon, waarop Hij Zich in al zijne heerlijkheid openbaarde, stond niet meer in den tabernakel te Silo, Joz. 8:1; zij was gevallen in de handen der onbesnedene Filistijnen, 2 Sam. 4:11, en wedergebracht in het land Israëls, was zij sedert dien tijd als begraven in het huis van Abinadab te Kirjath-Jeárim, 1 Sam. 7:1.

Zij was als vergeten; David zelf bekent, 1 Kron. 13:3, “wij hebben ze in de dagen van Saul niet gezocht.”

Dit is David een “lijden,” een veelvuldig lijden, want het woord is in het oorspronkelijke meervoudig, hij lijdt er “smarten” der ziel onder, en begeert niets vuriger dan de arke des verbonds weer op zijne plaats te brengen; de liefde voor de eere van den God van Israël en het geestelijke heil zijns volks dringt hem hiertoe.

Nauwelijks is hij dan ook te Hebron over alle stammen Israëls tot koning gezalfd en heeft hij den burcht Zion op de Jebusieten verwonnen, of de koning maakt aanstalten om de arke Gods uit Kirjath-Jearim op te brengen naar Jeruzalem, en spande eene der arke waardige tent over haar.

Maar welk eene teleurstelling, welk een lijden en smart voor hem, als bij het opbrengen de toorn des Heeren ontstak tegen Uza, dat Hij hem sloeg, dat hij stierf. Hoe vreesde David ten zelden dage, en zeide hij: “Hoe zal de ark des Heeren tot mij komen?” 2 Sam. 6:1-9.

En als zijne heilige begeerte naar de ark des Heeren die vrees overwonnen heeft, en hij andermaal met de priesters en Levieten opgaat, om de ark naar de orde des heiligdoms op te brengen naar Jeruzalem, en hij dit werk met groote blijdschap volvoeren mag, 2 Sam. 6:12 — 23, dan is Davids lijden nog niet geëindigd, dan begeert hij een beter, een heerlijker huis voor den Heere te bouwen dan de linnen tent waarin de ark stond, 2 Sam. 7:1—3.

Maar die heilige begeerte te vervullen, wordt hem van den Heere niet toegelaten; het is goed dat het in zijn hart geweest is, maar de Heere zal voor hem een huis bouwen, zijn koninkrijk bevestigen tot in eeuwigheid, en zijn zoon zal Jehova een huis, een tempel bouwen.

En onderwerpt zich David gewillig en met dankzegging aan dit bestel zijns Gods, toch blijft hij arbeiden, verzamelen en opleggen al wat kostbaar is voor den toekomstigen tempel tot het einde zijns levens toe, en vermaakt dit alles als bij testament aan Salomo, 1 Kron. 28:1-29:26.

Dat is het heilige lijden Davids, dat door Salomo bij de opvoering der ark naar den tempelberg gedacht wordt, en hem doet bidden: “O Heere! gedenk aan David, aan al zijn lijden,”

God gedenkt, wanneer Hij iemands werk of lijden in gunst vergeldt, of wanneer Hij zijne belofte aan hem vervult. In beide opzichten hebben wij dit “gedenk” te verstaan. De Heere had aan David zijne getrouwe belofte gedaan, en David had uit liefde tot den naam des Heeren veel gearbeid en geleden. Salomo mag hierop pleiten, in belang van den dienst Gods en het koninkrijk van David.

En niet hoog geeft de zoon van den ijver zijns vaders op vs. 2: “dat hij den Heere gezworen heeft, den Machtige Jakobs gelofte gedaan heeft. David heeft zich als bij eede aan den Heere, Die Zich aan Jakob als den Machtige bewezen had, Gen. 32:25; 49:24, verbonden niet te zullen rusten, “totdat hij een plaats voor Hem gevonden zal hebben, woningen voor den Machtige Jakobs,” vs. 5.

Dichterlijk zijn de woorden van zijne gelofte vs. 3 en 4, als hij zijn huis een “tent,” zijn bed een “koets” noemt, waarin hij niet wil ingaan, en waarop hij niet rusten zal, en zelfs zijn oogleden geen sluimering zal toelaten. Maar hoe dichterlijk ook, wij zagen het reeds uit de geschiedenis, het was in zijne ziele werkelijkheid; David gunde zich genot noch rust, voordat hij de hoogste wensch zijns harten verkregen had; een woning voor den Machtige Jakobs, Die ook zijn God was.

Hoe moet ons dat lijden der liefde voor den Naam des Heeren treffen en beschamen. Wie zijn wij voor God, en hoeveel betaamde ons en konden wij voor Hem doen!

Al hebben wij niet zulk een groot en verheven werk als David te verrichten, wij hebben, indien wij als de man naar Gods harte den Heere kennen, een ieder in onze mate toch iets voor den Heere te doen, ook op ons rusten geloften; wat zijn, wat doen wij voor den Heere en zijn koninkrijk?

In vs. 1 — 5 heeft het eerste zangkoor Davids ernstig verlangen, den Heere een huis te bouwen bezongen, hierop heft in vs. 6 en 7 een tweede koor, dat de geheele gemeente Israëls

vertegenwoordigt, zijn zang aan, en brengt den treurigen tijd in herinnering toen de ark, gescheiden van den tabernakel te Silo, als een balling rondzwierf, en jaren achtereen geen waardige plaats tot hare rust vond.

6. **Ziet, wij hebben van haar gehoord in Efratha; wij hebben haar gevonden in de velden van Jaär.**
7. **Wij zullen in zijne woningen ingaan; wij zullen ons nederbuigen voor de voetbank zijner voeten.**

In vs. 6 wordt, zonder haar te noemen, van de ark gesproken.

De dichterlijke beschrijving van de treurige lotgevallen der ark, in dit vers gegeven, heeft den uitleggers geen geringe moeite gebaard, vooral de vraag: welke plaats door “Efratha” wordt bedoeld. Sommige verstaan door “Efratha” Bethlehem, Micha 5:1; andere houden het voor den stam van Efraïm, waarin Silo lag, de plaats waar Jozua den tabernakel oprichtte, Joz. 18:1, en vanwaar in Eli’s dagen de Israëlieten in den strijd tegen de Filistijnen de ark ophaalden om haar in het leger te brengen.

Zij, die door “Efratha,” Bethlehem verstaan, verklaren en lezen dit vers aldus: wij hebben van haar gehoord in Efratha, in Bethlehem, dat is: “wij wisten van de ark weleer niet meer dan van hooren zeggen, niemand zag haar, want zij was in dien tijd als een lijk begraven te Jaär. Jaär is de afgeknotte naam voor Kirjath-Jeárim, hetwelk “stad der wouden” beteekent, en Jaär “velden” of “wouden.” Zij lag dus begraven als in wouden, gewis geene waardige plaats voor de ark des Heeren.

Andere uitleggers, die “Efratha” voor den stam van Efraïm houden, geven een andere lezing en verklaring: “wij hebben van haar gehoord dat zij zich te Silo in den stam van Efraïm bevond, doch vonden haar daar niet, maar in Jaar, in Kirjat-Jeárim.

Wij verkiezen de eerste verklaring, omdat Bethlehem de geboortestad van David was, en hij aldaar zijne jeugd doorbracht, en gewis toen reeds der arke Gods gedacht, en smart leed over hare verwijdering van den tabernakel,

Maar door de ontfermingen van Israëls God waren thans betere tijden aangebroken. Sinds het koningschap van David was de ark des Heeren van uit haar graf te Kirjath-Jeárim opgevoerd naar Jeruzalem, waar David voor haar een tent had opgericht, en nu stond zij daar voor het huis des Heeren, om in het heilige der heilige van Salomo’s kostbaren tempel hare vaste woonplaats in te nemen.

Daarom juicht het verblijde volk des Heeren: “Wij zullen in zijne woningen ingaan; wij zullen ons nederbuigen voor de voetbank zijner voeten,” dat is voor de ark des Heeren als voor zijne aanspraakplaats, waar boven Jehova tusschen de Cherubim troont.

En terwijl de priesters de ark opnemen om haar in te brengen, heft het eerste koor aan:

8. **Sta op, Heere! tot uwe rust, Gij en de ark uwer sterkte!**
9. **Dat uwe priesters bekleed worden met gerechtigheid, en dat uwe gunstgenooten juichen.**
10. **Weer het aangezicht uws Gezalfden niet af, om Davids uws knechts wil.**

Allereerst eene bede tot den Heere, dat Hij en de ark zijner sterkte mogen opstaan en ingaan tot zijne ruste. Dat de ark haar plaats in den tempel innam, is voor Israël niet genoeg, daarom spreken zij tot den Heere: “Gij en de ark uwer sterkte!”

Het is niet de verbondskist als zoodanig van wie zij heil verwachten en die zij aanbidden, maar de tegenwoordigheid des Heeren boven haar, die haar maakt tot den genadetroon van

Israëls God, Wien zij aanbidden en van Wien alleen alle genadeweldaden zijn volk toevloeiden. De ark des verbonds was voor den waren Israëliet; wat voor den geloovige onder het N.T. de sacramenten zijn, wier teekenen hij niet aanbidt, maar waarin hij den Drieëenigen God in al zijne volheid ontvangt en geniet.

En nu, vs. 9, eene bede voor 's Heeren dienaren, de “priesters,” zijne bijzondere “gunst genoot en,” Deut. 33:8, dat zij in hun heilig ambt bekleed worden met “gerechtigheid,” als hun hoogste en noodzakelijke sieraad, en in hun werk “juichen” mogen, dat werk niet zuchtend of gedwongen verrichten, maar gewillig en met blijdschap dag en nacht staan mogen in 's Heeren huis, om het reukwerk voor zijn aangezicht aan te steken.

Zulke tempeldienaren zijn den Heere welgevallig, zijn huis tot sieraad en eere, en een rijke zegen voor zijn volk.

Maar in Israël was kerk- en burgerstaat één; beiden stonden met elkander in het nauwste verband, en oefenden wederkeerig invloed op elkander, zoo ten goede als ten kwade, wat ons overvloedig uit Israëls geschiedenis blijkt.

En waar nu, vs. 9, gebeden wordt voor de priesters, de dienaren der Kerk van God, volgt in vs. 10 eene bede voor de overheid, voor den koning. Het is eene bede van den koning Salomo zelven, die de priesters en het volk uit zijnen mond overnemen en met en voor hem voor den Heere uitstorten. Wij vinden dezelfde bede in Salomo's gebed bij de inwijding van den tempel, 1 Kon. 8:25.

Ootmoedig smeekt de koning: “Weer het aangezicht uws gezalfden niet af,” en dit, “om Davids uws knechts wil.” De zoon gedenkt en vereert hier zijn vader, van wien hij weet in welke hooge gunst deze bij den Heere stond, en hoe de Heere David als bij eede gezworen had dat zijn koninkrijk tot in eeuwigheid in zijn geslacht bevestigd zou worden.

Dat Salomo hier doorziet tot op den Messias, den Gezalfde van eeuwigheid, Die naar het vleesch uit David zou geboren worden, en in en door Wien Davids koninkrijk een eeuwig koninkrijk zou worden, valt niet te betwijfelen.

Hoe gezegend is het volk, wiens koningen en priesters alzoo met vereenigde harten bidden, en waar het volk alzoo voor zijne vorsten, overheden en priesters bidt.

Hoeveel gelukkiger zou Nederland zijn, indien volk en overheden, de Gemeente des Heeren en hare dienaren, alzoo vereenigd in den naam en om de wil van den Koning der koningen, evenals Israël weleer, tot God baden.

Op de beden, vs. 8 — 10, door het koor der Levieten aangeheven, antwoordt het koor der gemeente:

11. De Heere heeft David de waarheid gezworen, waarvan Hij niet wijken zal, zeggende: Van de vrucht uws buiks zal Ik op uwen troon zetten.

12. Indien uwe zonen mijn verbond zullen houden, en mijne getuigenissen, die Ik hun leeren zal; zoo zullen ook hunne zonen tot in eeuwigheid op uwen troon zitten.

Deze woorden wijzen op de belofte des Heeren, 2 Sam. 7:12 — 16, door den profeet Nathan aan David gedaan. Het is de belofte, waarbij de Heere aan David de duurzaamheid van het koningschap in zijn geslacht verzekert, indien zijne zonen 's Heeren verbond zouden houden en de getuigenissen, die Hij hun leeren zal.

Evenals de dichter van Ps. 89, zoo wordt ook hier gezegd, dat “de Heere aan David gezworen heeft;” en lezen wij dit in 2 Sam. 7 niet, de waarheid van het woord der belofte is zoo gewis, dat het met alle recht een eed des Heeren mocht genoemd worden.

Hoe gepast is bij deze gelegenheid het beroep der Gemeente op de belofte des Heeren aan David. De koning toch ontving die groote heilsbelofte als antwoord des Heeren op zijne begeerte den Heere een huis te bouwen, en nu stond daar 's Heeren huis, en had de ark des Heeren eene plaats der ruste gevonden. Dat huis was een onderpand, dat de Heere even zeker zijne belofte aan Davids huis zou vervullen, dat zijne zonen, wandelende in de wegen des Heeren, op zijnen troon zouden zitten.

Opmerkelijk is het, hoe in de geschiedenis van Israël de ontheiliging en de eindelijke verwoesting van den tempel steeds gelijken tred gehouden heeft met de verslapping en algeheele vernietiging van het koningschap in Davids huis.

Maar hebben Davids zonen 's Heeren verbond en getuigenissen niet gehouden, hebben zij zwaar tegen Hem overtreden, en is de scepter eindelijk van Juda geweken, de Heere heeft nochtans zijnen eed, David gezworen, gestand gedaan, en uit de vrucht zijner lendenen den Messias verwekt, om Hem als den waren Koning Israëls voor eeuwig op den troon te zetten.

13. Want de Heere heeft Zion verkoren; Hij heeft het begeerd tot zijne woonplaats, zeggende:

14. Dit is mijne rust tot in eeuwigheid; hier zal Ik wonen; want Ik heb ze begeerd.

Gelijk de Heere in zijne vrije liefde Israël tot het volk zijns eigendoms had uitverkoren, zoo ook verkoos Hij naar zijn welbehagen de plaats, waar Hij onder dat volk wonen wilde.

De nederige heuvelen van Zion werden door Hem “begeerd tot zijne woonplaats” boven, en in spijt van zoovele hooge en trotsche bergen van Palestina; ook de dichter van Ps. 68 verheft die vrijmacht der keuze des Heeren tegenover het trotsche Bazan, zie vs. 16 en 17.

“Dit,” zoo sprak Hij, “is mijne ruste tot in eeuwigheid,” en met heilig welgevallen verklaart Hij: “hier zal Ik wonen; want Ik heb ze begeerd.” De ark zijner sterkte zal niet meer, gelijk weleer, van plaats tot plaats weggevoerd en verdreven worden; Jehova zou voor eeuwig onder zijn volk op Zion wonen,

Hoe hebben wij hier de vrije liefde des Heeren tot zijn volk te aanbidden, wij, die onder het N.T. er de vervulling van aanschouwen. De betere ark van het verbond Gods, Jezus Christus, is in zijn tempel verschenen, en ingegaan in het binnenste heiligdom. In Hem heeft God voor eeuwig de rust zijns welbehagens gevonden, al zijne deugden en volmaaktheden rusten in den Zoon, rechtvaardigheid en genade ontmoeten en omhelzen elkander in Hem, en dit tot verzoening, vrede en zaligheid zijner Gemeente.

Hooren wij dit in de volgende verzen:

15. Ik zal haren kost rijkelijk zegenen; hare nooddruftigen zal Ik met brood verzadigen.

16. En hare priesters zal Ik met heil bekleeden, en hare gunstgenooten zullen zeer juichen.

17. Daar zal ik David eenen hoorn doen uitspruiten; Ik heb voor mijnen Gezalfde eene lamp toegericht.

18. Ik zal zijne vijanden met schaamte bekleeden; maar op hem zal zijne kroon bloeien.

Deze verzen houden het antwoord des Heeren in op de beden, vs. 8—10, door de gemeente tot Hem opgezonden. Hij zal die beden verhooren voor de Gemeente, vs. 15, voor hare priesters, vs. 16, en voor haar koning, vs. 17 en 18.

Van uit Zion zal de Heere zijne Gemeente overvloedig gedenken: “Ik zal haren kost, hare spijs, alles wat zij tot haar levensonderhoud nodig heeft, “rijkelijk zegenen.” De Heere zou zijn zegen gebieden over de vrucht der aarde en het vee harer velden; Hij zou zijn volk niet slaan met misgewas, noch met misdraacht van hun vee; zij zouden het brood der schaarschte

niet eten, de honger zou hen niet verteren, integendeel, zij zouden tot verzadiging toe eten en zich verheugen over des Heeren goed. Zelfs de “nooddruftigen,” de armen, “zal Ik,” spreekt de Heere, “met brood verzadigen.” Er zal onder het van God verkoren Israël geen gebrek geleden worden, zij allen, ook de armsten, zullen door hun Koning, Die te Zion woont, rijkelijk gespijsd worden.

Dat deze toezegging voor dit leven ook de belofte voor het toekomstige en geestelijke leven der gemeente inhoudt, wie kan het betwijfelen?

Wat voor de priesters, ’s Heeren gunstgenooten, zijn bijzonder erfdeel, is afgebeden, dat zal Hij letterlijk aan hen vervullen. De Heere zal hen met heil “bekleeden,” en zij zullen “zeer juichen.”

De gewijde priester- en Levietenschaar in hunne heilige kleding zullen met hooger heil, met eer en heerlijkheid door den Heere overkleed worden en uitblinken. Zij zullen als ware en waardige dienaren voor zijn aangezicht staan, en Hem juichende dienen in al hun heilig dienstwerk.

Men merke hier op, hoe de welvaart en bloei der Gemeente in het nauwste verband staat met die harer priesters. En zoo is het nog; zoo de geestelijke leidlieden zijn, is ook de Gemeente; het gaat haar wél of kwalijk, al naardat hare ambtdragers geestelijk en ijverig of vleeschelijk en traag zijn.

Maar het volk en de priesters hebben ook hun koning niet vergeten, zie vs. 10. En de Heere verhoort die bede boven hun denken en wenschen: “Daar zal Ik David een hoorn doen uitspruiten.” De hoorn is het zinnebeeld van sieraad, sterkte en macht, hiermede zou de Heere de godvruchtige koningen uit Davids huis te Jeruzalem bedeele, en “Ik heb,” zoo belooft de Heere verder, “voor mijnen gezalfde eene lamp toegericht.” De lamp is het zinnebeeld van licht en wijsheid, voor koningen en overheden boven alles noodzakelijk; de Heere had die lamp voor zijn gezalfden koning toegericht, Hij zou het zijnen nakomelingen nimmer aan wijsheid doen ontbreken om zijn volk wél te regeeren.

En was Davids naaste opvolger Salomo, een vredekonink, onder wien gansch Israël woonde als onder zijn wijnstok en vijgeboom, de vijanden van Zion, ook als zij zich geveinsdelyk onderwierpen, bleven leven, en reeds Salomo moest dit op het einde van zijne regeering ondervinden.

Doch geen nood, “Ik zal zijne vijanden met schaamte bekleeden.” Zijne priesters en koningen zal de Heere met heil bekleeden, maar zijne vijanden met de schaamte en schande dergenen die overwonnen en gevallen zijn in den strijd. “Maar op hem zal zijne kroon bloeien,” hij zal niet overwonnen worden, maar tot in eeuwigheid in elken strijd overwinnaar zijn en blijven.

Is deze belofte aan Davids nazaat, voor zooveel zij in ’s Heeren wegen gewandeld hebben, getrouw vervuld, algeheel en onvoorwaardelyk heeft deze belofte hare vervulling gekregen in den Messias, den Gezalfde, Davids zoon en Davids Heer.

Hij heerscht eeuwiglyk op zijn glorietroon, totdat Hij al zijne vijanden gelegd zal hebben tot een voetbank zijner voeten. Tot Hem mag zijne gemeente opzien onder al haren strijd, op zijne almachtige hulp en bijstand mag zij hopen, Hij zal de nooddruftigen en ellendigen redden, en eenmaal bij Hem met eer en heerlijkheid kronen.

De aardsche tempel en ark in al hunne heerlijkheid zijn niet meer; Israëls koningen, David en Salomo, zijn voorbijgegaan, Jezus Christus alleen is gisteren en heden Dezelfde en in der eeuwigheid.

PSALM 133

De lof van de gemeenschap der heiligen.

Een lied Hammaälôth, van David.

1. **Ziet, hoe goed en hoe liefelijk is het, dat broeders ook samenwonen!**
2. **Het is, gelijk de kostelijke olie op het hoofd, nederdalende op den baard, den baard van Aäron; die nederdaalt tot op den zoom zijner kleederen.**
3. **Het is gelijk de dauw van Hermon, en die nederdaalt op de bergen van Zion; want de Heere gebiedt aldaar den zegen en het leven tot in der eeuwigheid.**

Het mag als zeker ondersteld worden, dat dit lied, waaruit ons de geur van de broederlijke liefde der kinderen Gods tegenkomt, voor de eerste maal gezongen is op een der heilige feesten Israëls, waarop te Jeruzalem de geheele gemeente uit alle deelen des lands was saamgekomen.

Bij het gezicht en onder den indruk van dit heuglijk feit drijft de Geest der liefde den heiligen zanger aan tot den schoonen lof op het goede en liefelijke van den band der gemeenschap tusschen de zonen van hetzelfde huis.

David moet de dichter van dit lied zijn, gelijk dan ook het opschrift het aan hem toekent; want eerst in zijn tijd, nadat de ark des verbonds was opgebracht naar Zion, en de weleer verdeelde stammen onder zijne regeering weer één volk waren, werd Jeruzalem het middelpunt, waar het volk, bij name op zijne hooge feesten, die eenheid door zijne tegenwoordigheid met de daad uitsprak.

Met blijde verheffing spreekt de dichter tot de samengevloeiende schare, of spreekt die schare de een den ander met verheugde harten toe: “Ziet,” aanschouwt, ondervindt en erkent, “hoe goed,” hoe heilrijk en weldadig, “en hoe liefelijk is het,” hoe aangenaam en welgevallig voor den Heere en zijn volk, dat “broeders,” zonen van één huis, uit éénen bloede en allen staande in éénzelfde verbond met den Heere ook “samenwonen.”

“Samenwonen,” dit wijst op eene duurzame en werkdadige gemeenschap, waarin die broeders, saamverbonden door den dubbelen band des Geestes en des vleesches, elkander dienen zouden door de liefde, en alzoo door de daad bewijzen, dat zij één huisgezin waren.

En die liefde, wier uitwerking zoo goed en liefelijk is, zij is bij niets minder te vergelijken dan bij de kostelijke zalfolie op het hoofd van Aäron, en die op zijn baard en kleederzoom nederdaalt en bij den verfrisschenden en levenwekkenden dauw, die van den Hermon nederdaalt op de heuvelen van Zion, vs. 2 en 3.

De dichter behoeft naar die vergelijking niet te zoeken, zij bood zichzelf aan, en ieder Israëliet kende haar.

De kostelijke zalfolie, waarmede Mozes op Goddelijken last Aäron zalfde en tot hoogepriester heiligde, en samengesteld was uit de welriekendste specerijen, Exod. 30:22 — 25, was het symbool en onderpand des Heiligen Geestes, Zach. 4:1 — 6.

Alzoo was ook de liefde, die het volk Gods saamverbond en samen deed wonen, eene gave des Heiligen Geestes, over zijn koninklijk-priesterlijk volk uitgestort.

En gelijk die zalfolie afdroop op den baard van Aäron, en zelfs nederdaalde tot den zoom zijner kleederen, en niet, zooals sommige uitleggers willen, slechts tot den kraag van zijn priesterlijk kleed, alzoo deelde zich de liefde des Geestes mede aan het geheele volk Israëls.

Niet alleen werd het geheele volk door die welriekende zalfolie der liefde doortrokken, maar

ondervonden allen de kracht dier liefde, en waren allen met hare gaven en uitnemende deugden versierd.

Hoe welgekozen is deze vergelijking, hoe waar en aanschouwelijk is zij! Zij doet ons de liefde van de gemeenschap der kinderen Gods kennen in haar oorsprong, die uit God is; in haar hooge en uitnemende waardij, en in hare mededeeling en kracht, die zij aan het geheele lichaam der geloovigen bewijst.

Wél mocht de dichter zeggen: “Ziet, hoe goed en hoe liefelijk is het, dat broeders ook samenwonen.”

Dat die liefdegeuren ook onze harten wekken tot ware broederliefde; zij is nog de meeste der drie Christelijke levenselementen, hierom bovenal, omdat wij haar niet slechts als het geloof en de hoop voor onszelven beoefenen, maar tegelijk voor allen, die uit God geboren zijn.

Gelijk de kostelijke zalfolie op het hoofd van Aäron, en die nederdaalt op zijn baard en kleederzoom, ons wijst op het “liefelijke,” het aangename van het samenwonen der geloovigen, alzo doet ons de dauw van Hermon, en die nederdaalt op de bergen van Zion, de “levenwekkende” en “verfrisschende” kracht der broederlijke liefde kennen, vs. 3.

Beiden, de kostelijke zalfolie en de dauw van Hermon, komen hierin overeen, dat zij, gelijk de liefde des Geestes, uit God zijn, eene uitnemende waarde hebben en zich aan het geheel mededeelen.

De wonderbaar schoone dauw, die aan den morgenstond als zoovele schitterende en lichtende parelen aan de ontallijke grassprietjes hangt, is een werk Gods, dat Hij bereidt; Hij is het, die uit de baarmoeder van den dageraad den dauw doet voortkomen, Ps. 110:3.

Alzo is de wonderbaar schoone liefde der kinderen Gods een vrucht des Heiligen Geestes, bereid door de liefde des Vaders in zijnen Zoon Jezus Christus. Ook zij schittert met al hare deugden, en versiert de Gemeente des Heeren met hare kostbare kleedij van goedertierenheid, barmhartigheid en weldadigheid.

En hoe is die liefde levenwekkend en verkwikkend. Gelijk de dauwdruppelen het leven der planten onderhouden, voeden en verkwikken, alzo is de liefde, die uit God is, de opwekkende en verkwikkende kracht voor den geestelijken wasdom der Gemeente. Zij is het die de koude en dorre harten verwarmt en vruchtbaar maakt; waar zij hare kracht bewijst, daar is 's Heeren gemeente een schoone lusthof, een vruchtbare wijnstok, zijn naam tot eer.

Mededeelzaam is die liefde, en dit is het derde, het hoofdpunt der vergelijking. Wijst hierop de zalfolie op het hoofd van Aäron, zooals die van het hoofd des hogepriesters afdaalde op zijn baard en kleederzoom, “de dauw van Hermon, en die nederdaalt op de bergen van Zion,” stelt de mededeeling der liefde in nog treffender licht.

Het Hermongebirge, met zijn schoonen sneeuwtop, ligt in het Noorden van Palestina, en van dat gebergte daalt, volgens den dichter, de dauw neder op de bergen van Zion, verre van den Hermon, in het Zuiden des lands gelegen. Zoo deelt zich de dauw van Hermon aan geheel Palestina mede.

Maar de afstand tusschen het Hermongebirge en de bergen van Zion, waarop Jeruzalem gebouwd was, is volgens sommige uitleggers te ver, dan dat Zion bedauwd kan worden door de wateren, die zich van den Hermon ontlasten, en verstaan daarom door de bergen Zions, de meer bij den Hermon gelegene bergen.

Wij deelen dit gevoelen niet, maar denken aan Zion, waarop Jeruzalem lag. Wij zijn het eens met een reiziger die Palestina bezocht, en in zijn reisverhaal zegt: “Wat in den 133^{sten}

Psalm gezegd wordt van den dauw van Hermon, die nederdaalt op de bergen van *Zion*, of liever van den zegen, afgebeeld door de kostelijke olie van Aäron, die nederdaalt op den zoom zijner kleederen, gelijk de dauw van *Hermon* en welke zegen de bergen van *Zion* ten deel viel, toen de Arke des Verbonds daar werd opgebracht, is mij nu duidelijk geworden. Hier zittende aan *Hermons* voet, begrijp ik hoe de waterdeelen, die van zijne met bosschen bedekte toppen en van het geheele jaar door met sneeuw gevulde hooge ravijnen, opstijgen, veel overvloediger dan van andere gebergten des lands, welker toppen kaal en lager zijn, — nadat de zonnestrallen ze heeft verdund en er den omringenden dampkring mede heeft bevochtigd, des avonds als een rijke dauw afdalen op de kleinere bergen, die als zijne telgen rondom hem liggen geschaard Men moet den *Hermon* zien om het beeld recht te kunnen bevatten.”

Zoo is dan de dauw van Hermon, en die nederdaalt op de bergen van *Zion*, het sprekende beeld van de wonderbare mededeeling van de liefde des Geestes aan het geheele volk Israëls van het Noorden tot het Zuiden des lands, en wij voegen er bij: in nog veel sprekender zin van den eenheidsband die al de leden van het lichaam van Christus van alle tijden en alle plaatsen aan elkander verbindt.

Van die eenheid gaat eene kracht uit tot alle deelen en leden van het lichaam Christi, waardoor zijne geestelijke groeikracht en welvaart bevorderd wordt, alzoo dat alle leden, ook het kleinste en geringste lid, er de gezegendste invloeden van ondervinden.

Goed en liefelijk is dat broederlijk samenwonen van zonen van hetzelfde huis voor de Gemeente des Heeren zelve, maar ook goed en liefelijk in de oogen van haar heerlijk Hoofd, “want de Heere gebiedt aldaar den zegen en het leven tot in der eeuwigheid.”

‘s Heeren welbehagen rust op de eenheid zijns volks; “aldaar,” waar zich die eenheid, dat samenwonen bewijst, gebiedt, beveelt de Heere dat zijn zegen en leven, alle geestelijke en lichamelijke zegeningen, zijn volk in tijd en eeuwigheid toekomen.

En hebben wij bij dat “aldaar” in de eerste plaats te denken aan de bergen *Zions* en *Jeruzalem*, waar alle stammen Israëls met hun koning *David* saamvergaderd waren, wij denken hier niet minder aan alle plaatsen waar de Gemeente van Christus van alle tijden zoo door den band des Geestes samenwonen, en ondervinden, dat de Heere aldaar woont en den zegen en het leven tot in eeuwigheid gebiedt.

Dat het goede en liefelijke van het samenwonen der kinderen Gods ons aantrekke en opwekke tot het ootmoedig en dringend gebed tot onzen eenigen Hoogepriester *Jezus Christus*, dat eene overvloedige mate van de kostelijke zalfolie des Heiligen Geestes, waarmede Hij gezalfd is, op ons, zijn lichaam, nederdale, en onze zielen bedauwd mogen worden met dien hemelschen dauw, die haar levendmaken en verfrisschen kan. Dan zullen oneenigheden en verdeeldheden onder kinderen Gods gebannen worden, en plaats maken voor vurige liefde en ware eenheid, en terwijl wij het goede en liefelijke van dien vrede genieten, zal de bede van onzen Hoogepriester vervuld worden: geef dat zij allen een zijn, gelijkerwijs Gij, Vader! in Mij, en Ik in U, dat ook zij in Ons een zijn.

PSALM 134

Het lied der wachters.

Een lied Hammaälôth.

- 1. Ziet, looft den Heere, alle gij knechten des Heeren! gij, die allen nacht in het huis des Heeren staat.**
- 2. Heft uwe handen op naar het heiligdom, en looft den Heere.**
- 3. De Heere zegene u uit Zion, Hij, Die den hemel en de aarde gemaakt heeft.**

Met dezen psalm sluit de verzamelaar van de liederen Hammaälôth den bundel der feestzangen, die door de bedevaartgangers bij hunne optochten naar en te Jeruzalem gezongen werden.

Te oordeelen naar zijn vorm en inhoud kan dit lied in oorsprong wel een beurtzang zijn van de nachtwacht houdende priesters en Levieten in den tabernakel of in den tempel, die elkander bij het betrekken en aflossen van hunne posten hiermede begroetten.

Met de woorden van vs. 1 en 2 worden dan de opkomende priesters en Levieten begroet, die wederkeerig de aftredende zegenen, vs. 3. Dat er nachtdiensten in het heiligdom waren waar te nemen, blijkt uit Lev. 8:33 ; 1 Sam. 3:3, en 1 Kron. 9:33.

Kan dit de oorsprong van dit lied zijn, het past daarom niet minder in den mond der bedevaartgangers, als slotzang der liederen door hen bij het scheiden van Jeruzalem en het heiligdom gezongen.

Wij stellen ons die feestgangers voor aan den avond van den laatsten dag, nadat het avondoffer is opgebracht, gereed om den volgenden dag de terugreize te aanvaarden.

Gedachtig aan al het goede en liefelijke dat zij te Zion genoten hebben, waartoe bovenal de dienst der priesters en Levieten in het heiligdom veel heeft bijgedragen, kunnen zij niet scheiden, zonder een opwekkenden afscheidsgroet aan die hooggewaardeerde dienaars des Heeren te brengen.

Zij gewagen van hunne moeilijke en zware ambtsverrichtingen, die zij als “knechten des Heeren” te vervullen hebben; gij, die, zoo spreken zij, “allen nacht in het huis des Heeren staat.”

Het Hebreeuwsche woord, door “staan” vertaald, is het gebruikelijke woord voor den dienst der priesters en Levieten in het heiligdom, zie Deut. 10:8; 18:17; 2 Kron. 29:1. Niet alleen des daags maar ook des nachts, en dit wel “allen nacht;” den geheelen nacht hadden zij diensten te verrichten, in het heiligdom wacht te houden, of in gereedheid te brengen wat voor den tempeldienst van den volgenden dag vereischt werd, 1 Kron. 9:33.

“Ziet, looft den Heere, alle gij knechten des Heeren!” roepen zij in hun afscheidslied 's Heeren dienaren toe. Die dienaren worden hier door de gemeente opgewekt tot eene in waarheid geestelijke betrachting van hun dienstwerk, dat is: in en onder dat werk den naam des Heeren te prijzen en te verheerlijken, zijne deugden te verkondigen, die Hij zoo heerlijk in Israëls zinrijken tempel- en offerdienst geopenbaard had.

Aan die opwekking in vs. 1 sluit zich vs. 2: “Heft uwe handen op naar het heiligdom, en looft den Heere.” “Het opheffen der handen” is de lichamelijke vorm van de opheffing der ziel in het gebed tot den Heere, Ps. 28:2. Die op te heffen “naar het heiligdom,” wijst aan dat 's Heeren dienaren steeds hun hart in gebeden, dankzeggingen en lofverheffingen moeten opheffen tot den Heere, Die in het heiligdom boven het verzoendeksel troont.

Zulk een dienst in geest en in waarheid waren zij den Heere schuldig, was Hem alleen welbehagelijk, en voor hen zelve en de Gemeente des Heeren tot heil.

De doode werken en dienst der wet, hoe stiptelijk naar de wet vervuld, konden Gode niet behagen. De vormen slechts te dienen kon den priesteren geen heil aanbrengen en het volk niet ten zegen zijn.

En die afscheidsopwekking der gemeente aan hare priesters en Levieten wordt door hen met geene onwillige harten ontvangen. 's Heeren dienaren hooren haar gaarne uit den mond des volks, en roepen het volk wederkeerig met al hun hart toe: "De Heere zegene u uit Zion, Hij, Die den hemel en de aarde gemaakt heeft."

Dat is de echo, de weerklink op de opwekking der gemeente; de priesters geven het volk hun "looft den Heere terug, want in vs. 1 staat in het oorspronkelijke ook het woord "zegenen."

De priesters leggen, naar 's Heeren bevel, Num. 6:24 — 27, den zegen op de afscheidnemende gemeente, die zij in het enkelvoud toespreken, ten bewijze dat die zegen niet slechts over de geheele gemeente, maar ook over elk harer leden in het bijzonder werd uitgesproken.

De bijvoeging: "Hij, Die den hemel en de aarde gemaakt heeft," wijst Israël op Jehova als op den eenig waren God, den Almachtige, op Wien zijn volk zich in al hunne nooden verlaten mag, maar Wien die feestgangers, als velen van hen straks wedergekeerd zijn in de landen der afgodische Heidenen, getrouw hebben te blijven in de belijdenis van zijnen Naam onder de volken.

Deze slotzang der liederen Hammaälôth, de kleinste van allen, is geenszins de minste. Het zegt ons dat die bedevaartgangers met een rijken geestelijken buit van Jeruzalem zijn wedergekeerd, en zich niet te beklagen hadden over de opofferingen van hun pelgrimsreize naar Zion.

Er spreekt uit dit lied eene innige en ware gemeenschap tusschen de gemeente en hare dienaren. De gemeente en hare dienaren gedenken elkander ten goede; het volk wekt de priesters en Levieten op tot een blijmoedigen geestelijken dienst, en die priesters en Levieten laten zich opwekken, en zegenen wederkeerig het volk.

Die priesters staan niet boven het volk, heersenen niet over het volk, maar zijn hunne dienaren om 's Heeren wil, en het volk erkent hen in hunne bediening als knechten des Heeren, die hun ten goede 's Heeren huis dienen.

Was het niet altijd zoo in Israël, heeft de geschiedenis van het kerkelijke en geestelijke leven van het volk Gods vele donkere bladzijden, het verheugt ons te meer uit dit bedevaartslid te vernemen, dat er ook in dit opzicht lichtende bladzijden in Israëls geschiedenis gezien zijn, die de gemeente van het N.T. en hare dienaren beschamen, maar ook tot navolging moeten strekken.

PSALM 135

Lof aan Israëls God, den Almachtige.

Deze psalm behoort tot de tempelzangen Israëls, bestemd om door de gemeente, hare priesters en Levieten op de hooge feesten gezongen te worden.

Indien deze lofpsalm eene historische aanleiding heeft, dan doet die het naast denken aan de inwijding van den tweeden tempel na de wederkeering uit Babel.

Zijn vervaardiger kan geen der oudere dichters zijn, want hij kent de profetieën van Jeremia en maakt gebruik van psalm 115.

Er is overeenkomst tusschen dezen en den voorgaanden psalm; zoo hier als daar worden de priesters en Levieten opgewekt den naam des Heeren te loven, evenwel met onderscheid dat in dezen psalm tegelijk het volk, de gemeente des Heeren, vermaand wordt benevens hare dienaren den Heere te prijzen in zijne voorhoven. En ten tweede is het onderscheid hierin gelegen, dat de dichter van dit loflied zijne opwekking vergezeld doet gaan van de gronden en redenen voor den lof, dien Israël en de dienaren des Heeren hunnen God te brengen hebben. Men zou daarom Ps. 135 eene uitbreiding van 134 kunnen noemen.

1. **Halelujah! Prijst den naam des Heeren, prijst Hem, gij, knechten des Heeren!**
2. **Gij, die staat in het huis des Heeren, in de voorhoven van het huis onzes Gods!**
3. **Looft den Heere; want de Heere is goed; psalmzingt zijnen naam; want Hij is liefelijk.**
4. **Want de Heere heeft Zich Jakob verkoren, Israël tot zijn eigendom.**

Met een “halelujah,” looft den Heere, begint en eindigt deze lofpsalm. “De knechten des Heeren,” die in het huis des Heeren en in zijn voorhoven staan, worden bij herhaling opgewekt den naam des Heeren te prijzen, vs. 1.

Die knechten des Heeren zijn hier niet, gelijk in Ps. 134, de priesters en Levieten alleen, maar ook het volk, de gemeente des Heeren; zij worden dan ook in vs. 19 en 20 onderscheidenlijk toegesproken: “Gij, huis Israëls!” “Gij, huis Aärons!” “Gij, huis van Levi!”

Die allen hebben de rijkste stof den naam des Heeren te prijzen, “want de Heere is goed,” “want Hij is liefelijk.” Is Jehova de Heilige en Rechtvaardige, een God Die alle dagen toornit tegen de goddeloozen, voor Israël, voor de kinderen Jakobs, die Hij Zich uit vrije liefde tot zijn eigendom verkoren heeft, is Hij in den Messias enkel goedheid en liefelijkheid.

Die twee woorden: “goed” en “liefelijk” spreken alles uit wat God voor zijn volk is. Zij zijn de rijke bronnen, waaruit het geloof put en waarbij de schoonste en liefelijkste lof des Heeren gezongen wordt. — Ach! waarom geeft het eigendom zijn Bezitter, het uitverkoren volk zijn God, Hem, Die zoo goed en liefelijk is, geenen meerderen en hooger lof? Waarom spreekt niet elk van Gods kinderen al den dag in zijn hart:

5. **Want ik weet, dat de Heere groot is, en dat onze Heere boven alle goden is.**
6. **Al wat den Heere behaagt, doet Hij, in de hemelen, en op de aarde, in de zeeën en alle afgronden.**
7. **Hij doet dampen opklimmen van het einde der aarde; Hij maakt de bliksemen met den regen; Hij brengt den wind uit zijne schatkamers voort.**

Indien dit lied een beurtzang is, dan zijn deze verzen een antwoord op de opwekking in de vorige verzen; maar ook zonder dat wij dit aannemen, getuigen zij toch van den weerklank, dien zij in het hart des volks en van 's Heeren dienaren gevonden hebben.

“Ik,” dat is allen te zamen en elk voor zichzelf, “weet dat de Heere groot is, en dat onze Heere boven alle goden is.” Het verkoren volk des Heeren spreekt hier openlijk en helder bewust zijn geloofswetenschap uit aangaande de grootheid, de hoogheid van Jehova, zijn God, als van den eenig Waarachtige boven al de niet-goden der volkeren.

Het is het eerste en hoofdartikel der algemeene en ongetwijfelde Belijdenis der Kerk van alle eeuwen.

Als de Allerhoogste is Hij de Almachtige en Vrijmachtige, Wiens macht en wil “alles doet wat Hem behaagt.” Hij werkt alle dingen naar den raad zijns wils, “in de hemelen en op de aarde, in de zeeën en alle afgronden.” Alle dingen draagt Hij door het Woord van zijne kracht, of geschieden naar zijn welbehagen, Ps. 115:3.

De gansche schepping, met al hare wetten en krachten, is aan Hem onderworpen. Vs. 7 is letterlijk ontleend aan Jer. 10:13 of 51:16. “Hij doet de dampen,” waaruit Hij den regen bereidt, “opklimmen van het einde der aarde.” “Hij maakt de bliksemen met den regen,” dat is: tegelijk met den regen; zij komen den regen als te hulp, zij scheuren de wolken, opdat de regen zich overvloediger uitstorte. “En brengt den wind uit zijne schat kamer en voort.” De wind, die blaast waarheen hij wil, en van wien men niet weet van waar hij komt en waar hij heengaat, dien wind houdt God in zijne schatkamers besloten. Hij zendt hem uit en doet hem wederkeeren tot zijne plaats.

Dat is zeker geene natuurbeschouwing, die aan de ongeloovige natuurkundigen behaagt, maar de waarlijk Wetenschappelijke beoefenaar der natuur erkent den Schepper en Onderhouder aller dingen en aanbidt dankend de wonderen zijner almacht en wijsheid.

Maar de dichter heeft meerdere bewijzen voor de grootheid, almacht en liefde zijns Gods. Niet slechts in de schepping, ook in de geschiedenis, inzonderheid in de geschiedenis zijns volks heeft Hij Zich geopenbaard en bewezen.

8. Die de eerstgeborenen van Egypte sloeg, van den mensch af tot het vee toe.
9. Hij zond teekenen en wonderen in het midden van u, o Egypte! tegen Farao en tegen al zijne knechten.
10. Die vele volken sloeg, en machtige koningen doodde:
11. Sihon, den koning der Amorieten, en Og, den koning van Basan; en al de koninkrijken van Kanaän.
12. En Hij gaf hun land ten erve, ten erve aan zijn volk Israël.
13. Heere! uw naam is in eeuwigheid; Heere! uwe gedachtenis is van geslacht tot geslacht.
14. Want de Heere zal zijn volk richten, en het zal Hem berouwen over zijne knechten.

De feiten uit Israëls geschiedenis, die de dichter vermeldt als zoovele daden van 's Heeren almacht en rechtvaardigheid aan zijne vijanden, Israël tot verlossing en inbrenging in Kanaän, die feiten zijn geboekstaafd en bekend, de enkele vermelding was genoeg voor de gemeente Israëls en zal dit ook voor ons zijn.

Het zijn die groote en wonderbare daden des Heeren, welke de ziel van den heiligen zanger tot de hoogste verrukking opvoeren en hem doen uitroepen: “O Heere! uw naam,” de lof uws naams, “is in eeuwigheid,” “Heere uwe gedachtenis,” de herdenking uwer daden, “is van geslacht tot geslacht,” onvergetelijk, zoolang uw volk bestaan zal.

“Want,” zoo vervolgt hij, “de Heere zal zijn volk richten;” Hij zal het recht doen, hunne zaak tegenover de vijanden handhaven, “en het zal Hem berouwen over zijne knechten.”

Dat is een dier teedere uitspraken aangaande de innerlijke ontfermingen Gods over zijn volk. “Het berouwt Hem,” Hij heeft mededoogen, smart, droefheid over hetgeen Hij naar zijne recht-

vaardigheid over Israël gesproken heeft, Hij zal zijn toorn en gramschap omwenden in barmhartigheid, de misdaad zijns volks verzoenen en hen weer in zijne gunst doen deelen.

Is het uit vs. 13 en 14 duidelijk dat de gemeente Israëls nog altijd lijdt onder den druk harer vijanden, de Heidenen die haar omringen, er spreekt uit die woorden tegelijk een vast vertrouwen op de hulpe des Heeren; de lof Godes heeft het hart des volks versterkt, met zulk een God kan Israël niet ondergaan, de poorten der hel zullen zijne Gemeente niet overweldigen.

Israëls God is de God der goden:

15. De afgoden der Heidenen zijn zilver en goud, een werk van menschenhanden.

16. Zij hebben eenen mond, maar spreken niet; zij hebben oogen, maar zien niet;

17. Ooren hebben zij, maar hooren niet; ook is er geen adem in hunnen mond.

18. Dat die ze maken, hun gelijk worden, en al wie op hen vertrouwt.

Wij kennen deze verzen reeds uit Ps. 115. De dichter stelt de doode afgoden, die hunne aanbidders even machteloos laten als zij zelve zijn, tegenover den levenden God, Die zijne Gemeente bij het leven bewaart en behoudt.

Hem daarom alle eer en lof, niemand blijve achter:

19. Gij, huis Israëls! looft den Heere; Gij, huis Aärons! looft den Heere.

20. Gij, huis van Levi! looft den Heere; gij, die den Heere vreest! looft den Heere.

21. Geloofd zij de Heere uit Zion, Die te Jeruzalem woont. Halelujah!

Geen man blijve achter; de gemeente des Heeren en hare dienaren, de priesters en de Levieten, met allen, die den Heere vreezen, de kleinen en grooten, moeten met één hart en éénen mond hunnen God loven en prijzen, Hij is aller lof en dank, roem en aanbidding waardig. Voor Hem, Die te Zion woont en te Jeruzalem troont, een eeuwig *Halelujah*.

Zulk een lofzang kan ons beschamen, en moet ons opwekken. Wij hebben rijker stof dan Israël om onzen God en Zaligmaker te prijzen tot in eeuwigheid. En vergeten wij het niet, de lof Godes verkwikt niet alleen het hart, maar sterkt ook het vertrouwen op zijn Naam, die goed en liefelijk is.

PSALM 136

Veelvoudige lof aan 's Heeren goedertierenheid.

Deze lofpsalm, met zijn 26-maal herhaald: “want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid,” sluit zich aan den vorigen Halelujah-psalm, en is waarschijnlijk van denzelfden dichter.

Hij wordt, met meerdere lofpsalmen, gerangschikt onder de tempelzangen, die bij den plechtigen openbaren godsdienst door de Leviëten onder begeleiding van de tempelmuziek gezongen werden.

Het oogmerk van den heiligen zanger is: de Gemeente Israëls op te wekken den Heere te loven, Die, als de God der goden en de Heere der heeren, in de schepping van hemel en aarde en in de verlossing zijns volks zijne goedertierenheid zoo wonderbaar groot gemaakt heeft.

Het zoo rijk bewelddadigd Israëel betaamt die veelvoudige lof en dank, den Heere tot eer en heerlijkheid, en hunne harten tot opwekking en versterking in het vertrouwen op de goedertierenheid des Heeren, die tot in der eeuwigheid is.

Deze psalm kan wel een beurtzang zijn, waarbij het koor der Leviëten het eerste lid van elk vers aanhieven, en de gemeente met het tweede lid inviel.

Opmerking verdient dat de indeeling van dit lied beheerscht wordt door het getal drie, het heilige symbool van het wezen Gods, gelijk wij dit Num. 6:24-26, Jes. 3, en Ps. 103:20-22 aantreffen.

Looft den Heere; want Hij is goed; want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

1. Looft den God der goden; want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

2. Looft den Heere der heeren; want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

Met eene driemaal herhaalde opwekking om den Heere te loven, opent de dichter zijn lofzang. De gemeente Israëls moet haren God loven, danken en ten aanhoore van alle volken Hem belijden als den Allerhoogste, den God der goden, den Heere der heeren,” Wien niemand Hem gelijk heeft in den hemel of op de aarde.

Hij is die eere waardig; “want Hij is goed,” “want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid,” oneindig, een altijd en overal vloeiende fontein.

De heilige zanger zegt niet: “want Hij is hoog en verheven,” “en zijne gerechtigheid bestaat tot in der eeuwigheid,” wat hij ook had kunnen zeggen, maar hij wijst Israëel op 's Heeren goedheid en oneindige goedertierenheid, op zijne rijke gunst, genade en barmhartigheid, waarin Hij zijn volk doet deelen.

De Oud-Testamentische zanger spreekt hier uit, wat de apostel Johannes onder het volle licht des Evangelies beleed: “want God is liefde,” 1 Joh. 4:8b.

Dit verklaart en rechtvaardigt dan ook des dichters 26-maal herhaalde: “want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid,” wat velen veel te veel, een vervelende tautologie noemen.

Maar zij, die, gelijk onze dichter, den Hooge en Verhevene kennen, en weten hoe Hij Zich in zijne nederbuigende liefde aan hen bewezen heeft, zij kunnen nooit te veel 's Heeren oneindige goedertierenheid verheffen, zij behooren haar al hun leven en tot in der eeuwigheid te prijzen.

Op den lof, Jehova als den Allerhoogste toegebracht, volgt den lof aan zijne wonderbare

werken toe te brengen, waarin Hij zijne macht, wijsheid en goedertierenheid geopenbaard heeft.

Eerst wordt de Heere geprezen in het werk der schepping, vs. 4 — 9; dan in de geschiedenis, bijzonder in de leiding van zijn volk Israëls, vs. 10 — 24, en eindelijk wat Hij voor al zijne schepselen is:

4. **Dien, Die alleen groote wonderen doet; want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.**
5. **Dien, Die de hemelen met verstand gemaakt heeft; want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.**
6. **Dien, Die de aarde op het water uitgespannen heeft; want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.**
7. **Dien, Die de groote lichten heeft gemaakt; want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.**
8. **De zon tot heerschappij op den dag; want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.**
9. **De maan en sterren tot heerschappij in den nacht; want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.**

De dichter is in de van God gestelde orde, wanneer hij in deze tweemaal drie verzen begint met de schepping, het eerste van Gods werken in den tijd, de voorwaarde en grond voor al zijne werken.

In de groote wonderen der schepping heeft de Onzienlijke van den beginne zijne macht en wijsheid geopenbaard.

Wat van het scheppingswerk getuigd wordt, van het “maken der hemelen,” van het “uitspannen der aarde op het water,” van het “scheppen der groote lichten, de zon, de maan en de sterren tot heerschappij op den dag en in den nacht” is geheel in de orde van het oorspronkelijke scheppingsverhaal, Gen. 1, en in overeenstemming met wat vroegere dichters van dit groote en wonderbare werk Gods bezongen hebben, zie Ps. 8, 104 en 148.

Wie met ontdekte oogen de wonderen van 's Heeren macht en wijsheid in de schepping aanschouwt, dan is het niet te veel om tot meer dan zesmaal aanbiddend uit te roepen: “de goedertierenheid des Heeren is tot in der eeuwigheid!”

En hooger klimt “de lof des Heeren, wanneer de dichter overgaat om de wonderen van zijne almacht en liefde te vermelden, die Hij tot verlossing van zijn volk uit Egypte en inbrenging in Kanaän gedaan heeft.

10. **Dien, Die de Egyptenaren geslagen heeft in hunne eerstgeborenen; want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.**
11. **En heeft Israël uit het midden van hen uitgebracht; want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.**
12. **Met eene sterke hand, en met eenen uitgestrekten arm; want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.**
13. **Hem, Die de Schelfzee in deelen deelde; want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.**
14. **En voerde Israël door het midden van dezelve; want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.**
15. **Hij heeft Farao met zijn heir gestort in de Schelfzee; want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.**

Wederom zijn het tweemaal drie verzen, die de wonderen van 's Heeren almacht vermelden, van den uittocht uit Egypte af tot daar, waar de Heere zijn volk door de woestijn leidde,

Wat de Heere in Egypte en aan de Roode Zee gedaan heeft, de historie van Israëls verlossing uit het land van Cham, zooals geen ander volk die kende, die historie was het uitgelezen en geliefkoosde onderwerp van Israëls zangers, zie Ps. 68:3 — 15; 78; 81; 105 en 106.

Die historie, in Israëls heilige rijks-annalen geboekt, is de heldere spiegel van 's Heeren toorn tegen zijne en Israëls vijanden, en van zijne gunst en genade over zijn volk.

En het nakroost der Hebreëen werd niet moede den vaderen na te zingen: “want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid,” en te vervolgen:

- 16. Die zijn volk door de woestijn geleid heeft; want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.**
- 17. Die groote koningen geslagen heeft; want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.**
- 18. En heeft heerlijke koningen gedood; want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.**
- 19. Sihon, den Amorietischen koning; want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.**
- 20. En Og, den koning van Basan; want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.**
- 21. En heeft hun land ten erve gegeven; want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.**

Hoe getrouw en genadig heeft de Heere zijn volk veertig jaren door die groote en vreeselijke woestijn geleid, hunne murmureeringen en ongehoorzaamheid verdragen, de volken voor hen uitgerooid, machtige koningen voor hen verslagen, en hun land zijn Israël ten erve gegeven.

Waar Israël zoo 's Heeren onwankelbare trouw, lankmoedigheid en genade met het gezicht op hunne en hunner vaderen ongerechtigheden gedenkt, daar betuigen zij met verootmoedigde harten: “immers is zijne goedertierenheid tot in der eeuwigheid.”

En nogmaals spreken zij met onvermoeide erkenning tot lof van 's Heeren daden:

Ten erve aan zijnen knecht Israël; want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

- 22. Die aan ons gedacht heeft in onze nederigheid; want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.**
- 23. En Hij heeft ons onzen tegenpartijders ontrukkt; want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.**

Het bezit van het land Kanaän, niet door hun zwaard en boog verkregen, maar als eene erve des Heeren, die Hij voor zijn volk op de Heidenen verwonnen had, was voor Israël het hoogste bewijs van 's Heeren gunst. De Heere had hiermede zijnen knecht Israël in zijne “nederigheid,” eigenlijk in zijn lagen staat van vernedering, in genade gedacht, en voor die uitnemende weldaad wil de Gemeente, des Heeren goedertierenheid in eeuwigheid loven en prijzen.

Toch kan het zoo rijk bewelddadigd volk des Heeren niet eindigen zonder 's Heeren algemeene goedertierenheid, die Hij aan al zijne schepselen bewijst, te belijden:

- 25. Die allen vleesch spijst geeft; want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.**
- 26. Looft den God des hemels; want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.**

De Gemeente des Heeren, waar zij de bijzondere goedertierenheid van haar Heer en Koning gedenkt, is niet bekrompen, zelfzuchtig en uitsluitend, integendeel, zij heeft een open oog en een ruim hart om de goedertierenheid des Heeren, die Hij aan al zijne schepselen, redelijke en redelooze bewijst, te prijzen en te verheerlijken.

En de Gemeente van het N.T., 's Heeren eigendom uit Israël en de Heidenen, heeft nog hooger zingensstof dan Israël. Aan haar heeft de Heere al de volheid van zijne goedertierenheid in Jezus Christus geopenbaard en bewezen, daarom is het hare roeping meer dan 26-maal te belijden en te juichen: “want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.”

PSALM 137

Een klaagzang van het gevangen Zion.

De wedergekeerden uit Babel gedenken in dit schoone lied den smaad en de smart, die zij in het land hunner ballingschap geleden hebben.

De ongenoemde dichter, de gevoelige tolk van Israëls lijden in Babel, gedenkt in de eerste zes verzen op zachten en smeltenden toon hunne diepe smart over de verwijdering van het hun geliefde Zion en de tergende bespottung van degenen, die hen gevangen hielden. In de laatste drie verzen, waarin hij een krachtiger en scherper toon aanslaat, roept hij de rechtvaardige wraak des Heeren in over de vijanden en verwoestere van Israël.

De wraak, die hij over die verwoesters inroept, vindt haar grond in het lijden dat zij Israël hebben aangedaan, en spreekt de hoop uit op de volkomene verlossing van de wedergekeerden, en dit naar de profetie aangaande de verwoesting van Babel bij de profeten van weleer.

1. **Aan de rivieren van Babel, daar zaten wij; ook weenden wij, als wij gedachten aan Zion;**
2. **Wij hebben onze harpen gehangen aan de wilgen, die daarin zijn.**
3. **Als zij, die ons aldaar gevangen hielden, de woorden eens lieds van ons begeerden, en zij, die ons overhoop geworpen hadden, vreugd, zeggende: Zingt ons een van de liederen Zions;**

Het is duidelijk dat wij in dit lied de woorden hooren van hetzelfde geslacht, dat uit Babel naar hun erfland was wedergebracht, en die uit eigene ervaring spreken. Zij gedenken Babels rivieren, waaraan zij eenmaal weenend zaten, gedachtig aan Zion.

Hieruit blijkt, dat deze psalm vervaardigd en gezongen is na de Babylonische gevangenschap, en wel in de eerste jaren na de wederkeering, toen Babel wel alreede door Cyrus, den koning van Perzië, was ingenomen, maar die de stad en hare heerschappij nog niet geheel verwoest en vernietigd had, wat eerst 20 jaren later door Darius Hystaspes is geschied, en op die verwoesting ziet ook vs. 8 en 9 van dit lied.

De wedergekeerden naar Jeruzalem verkeerden in dien tijd nog in drukkende en droevige omstandigheden, en vonden alleen troost en bemoediging in de hoop, dat bij de volle wraak des Heeren over Babel ook hunne verlossing volkomen zou zijn.

“Aan de rivieren van Babel, daar zaten wij.” Babel, en de landschappen aan haar onderworpen, hadden schoone en groote rivieren; de Eufraat en de Tiger, de Chaboras en de U'lai worden ons genoemd. In de nabijheid dier rivieren was de woonplaats der weggevoerden. Ezechiël was in het midden der weggevoerden aan de Chaboras, Ezech. 1:1—3, en Daniël zag aan den vloed U'lai gezichten Gods, Dan. 8:2.

Aan de eenzame en stille oevers dier rivieren zaten zij, kwamen zij menigmaal samen om in zak en asch te weenen over de verwoesting van Zion en hunne verwijdering in den vreemde van de beminde stad en het heiligdom.

Die eenzame oevers, verre van het gewoel der menschen, waren geliefde plaatsen voor de treurende en weenende Zionieten, daar konden zij aan hunne droefheid luide lucht geven, daar mengde zich hun tranenvloed met de wateren der rivier, die het symbool waren van de wateren hunner oogen.

Zij waren daar enkel treurigheid en tranen, “als zij aan Zion dachten.” Geen der vreugdeliederen, die zij in Zion plegen te zingen, kwam in hun hart op of over hunne klagende lippen. Zelfs hun snarenspeel, “hunne harpen,” hadden zij ontstemd “aan de wilgen”, een boom

die in Babylonië menigvuldig groeit, “gehangen,” vs. 2.

Hun hart en hand weigerden er tonen aan te ontlokken; de wind alleen speelde nog tusschen de ontstemde snaren.

Zoo zaten zij daar neder. En hun smart werd nog vergroot en grievend verbitterd, “als,” zoo klagen zij, “die ons aldaar gevangen hielden, de woorden eens lieds van ons begeerden, en zij, die ons overhoop geworpen hadden, vreugde, *zeggende*: Zingt ons *een* van de liederen Zions,” vs. 3.

Die Heidenen moeten gehoord hebben van Israëls schoone en liefelijke vreugdepsalmen, die zij den Heere toezongen, maar ongevoelig voor het leed dat zij die gevangenen hebben toegebracht en nog aandoen, begeeren zij van hen vreugde, dat zij hun die hen overhoop, ter aarde geworpen hadden, een vroolijk lied zouden toezingen.

Welk een wreede en grievende spot met de smart dier weenende gevangenen, welk eene onteering van de heilige tempelzangen des Heeren. Voorwaar, zij maken het erger dan Belsazar, Dan. 5, toen die dronken koning beval, dat men op den maaltijd des wijns de gouden en zilveren vaten, die zijn vader Nebukadnézar uit den tempel te Jeruzalem had medegevoerd, zou inbrengen, en de koning en zijne geweldigen, zijne vrouwen en bijwijven daaruit dronken.

En mogen en willen de gevangenen Zions geene vreugde maken, zij kunnen het ook niet; met heilige verontwaardiging wijzen zij het af, en antwoorden aan hunne spottende afgodische overheerschers:

4. Hoe zouden wij een lied des Heeren zingen in een vreemd land?

Zij zeggen met nadruk “een lied des Heeren,” en dat “in een vreemd land.” Hunne liederen zijn de hunne niet, maar des Heeren, Hem gewijd, tot zijne eer en heerlijkheid. En die liederen te zingen in een vreemd land, voor de ooren en tot vermaak der afgodische volkeren, dit mogen en vermogen zij niet.

Niet dat Israël in zijne verstrooiing onder de volkeren geene liederen Zions mocht zingen, want zij hebben dit menigmaal gedaan en doen het nog; maar tot zulk een doel als het hier van hen begeerd werd, mogen en kunnen zij het zonder heiligschennis en verloochening van hunne liefde tot Jeruzalem niet.

Aan die ontheiliging van 's Heeren heerlijken Naam, aan *die* verloochening van hunne liefde voor de heilige stad, wier kinderen zij waren; mogen en kunnen zij zich niet schuldig maken, wij hooren dit in vs. 5 en 6.

5. Indien ik u vergeet, o Jeruzalem! zoo vergete mijne rechterhand *zichzelve*!

6. Mijne tong kleve aan mijn gehemelte, zoo ik aan u niet gedenke, zoo ik Jeruzalem niet verheffe boven het hoogste mijner blijdschap!

Dat zijn de schoonste en plechtigste verzekeringen van de liefde voor Zion, die ooit door de ware Zionieten zijn uitgesproken. Zij zijn sterker dan Asafs betuiging: “Wien heb ik nevens U in den hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde!” Ps. 73:25.

Het zijn heilige vervloekingen, die zij uit hunne vurige en oprechte liefde tot den Heere en zijn heiligdom vrijmoedig durven uit te spreken.

Aan de verwensching, vs. 5, “zoo vergete mijne rechterhand,” hebben onze overzetters toegevoegd: “*zichzelve*”; anderen hebben er aan toegevoegd: “*mijn snarenspeel*”; nog anderen verklaren “vergeten” voor “gevoelloos worden,” “verdorren.” De zin der woorden blijft evenwel dezelfde: “mijne rechterhand worde onbekwaam, voor altoos machteloos om te

spelen, zoo ik u vergeet, o Jeruzalem! zoo ik Jeruzalem niet bemin en haar mijn lof blijf wijden.”

En wat de dichter van zijne rechterhand en speeltuig durft te verzekeren, hetzelfde verklaart hij evenzeer van zijn tong en stem: “Mijne tong kleve aan mijn gehemelte,” dat is: “verstomme,” — zie Job 29:10 en Ezech. 8:26 — “worde onmachtig om ooit meer te spreken of te zingen,” “zoo ik u niet gedenke, zoo ik Jeruzalem” en haar God en Koning “niet verheffe,” niet grootmake en verheerlijke, “tot het hoogste mijner blijdschap.”

Jehova en de gemeenschap met Hem in zijne heiligdommen te Jeruzalem is voor hen, als ware Zionieten, het hoogste, het “hoofd,” het “toppunt” van hunne blijdschap, zij kennen geene hoogere. Die liefde is hen wonderlijker dan de liefde der vrouwen, 2 Sam. 1:26.

Verklaar nu die liefde tot ’s Heeren eer, en uit het verlangen der wedergekeerden naar de volkomene verlossing en de heilige wraak die zij over hunne vijanden inroepen:

7. **Heere! gedenk aan de kinderen van Edom, aan den dag van Jeruzalem; die daar zeiden: Ontbloot ze, ontbloot ze, tot haar fundament toe!**
8. **O, dochter van Babel! die verwoest zult worden, welgelukzalig zal hij zijn, die u uwe misdaden vergelden zal, die gij aan ons misdaan hebt.**
9. **Welgelukzalig zal hij zijn, die uwe kinderkens grijpen, en aan de steenrots verpletteren zal.**

De dichter noemt Edom en Babel, omdat zij onder al de vijanden van Israël de bitterste en wreedste geweest waren, en dit inzonderheid bewezen hadden bij de verwoesting van Jeruzalem en haar tempel.

Edom, de nakomelingen van Ezau, die Israël het naast bestonden, hebben zich “in den dag van Jeruzalem,” in den dag des oordeels en der verwoesting van Jeruzalem door de Babyloniërs niet over hunne broederen ontfermd, integendeel, zij hebben hen met het zwaard vervolgd, Amos 1:11. Met enkele wraakgierigheid heeft Edom tegen Juda gehandeld, Ezech. 25:12, en ten dage, als de Babyloniërs Jeruzalems poorten introkken en het lot over de stad wierpen, was Edom een van die vijanden, en verblijdde zich over den ondergang der kinderen van Juda. Obadja 11 en 12.

Zoo is dan de ijvergeest der wedergekeerden over Edom geene onverdiende, als zij bidden: “Heere! gedenk aan de kinderen van Edom, aan den dag van Jeruzalem,” want zij waren het, “die daar,” tot de Babyloniërs, “zeiden: ontbloot ze, ontbloot ze, tot haar fundament toe,” dat is: vernietigt ze geheel, laat geen steen van Jeruzalem op den andere blijven.

Maar die wraak over Edom was ook niet uit hun hart verzonnen, in hun hart opgekomen, de Heere zelf had bij monde van den profeet Ezechiël laten voorzeggen: “En Ik zal mijn wraak doen aan Edom, door de hand van mijn volk Israël,” Ezech. 25:14. Zie verder Jer. 49:7—22; Jes. 34; Obadja’s profetie tegen Edom en Amos 1:11 en 12. En al die vreeselijke oordeelen zijn over Edom gekomen, en de wraakbede van Israël: “Heere! gedenk aan de kinderen van Edom,” is door den Heere vervuld.

Van Edom keert de dichter zich met zijne verwensching tot Babel: “O, dochter van Babel! die verwoest zult worden.” Evenals de inwoners van Jeruzalem “dochteren van Jeruzalem” genoemd worden, alzoo ook hier de inwoners van Babel.

Die trotsche stad en hare inwoners “zullen verwoest worden.” Over deze laatste woorden bestaat er tusschen de uitleggers verschil, het Hebreeuwsche woord kan zoowel “verwoesteres” als “verwoeste” beteekenen. Zijn beiden waar van Babel, wij kiezen om het verband, waarin het woord voorkomt, de laatste beteekenis, en houden ons aan de vertaling onzer overzetters, wat ook met de geschiedenis in overeenstemming is.

Immers had Cyrus, toen hij den Joden vryheid gaf naar hun land weder te keeren, Babel ingenomen en onder zijne heerschappij gebracht, gelijk wij reeds opmerkten; eerst later werd door Darius Hystaspes de stad geheel verwoest, en zijn hare hooge muren tot den grond toe afgebroken en hare fondamenten ontbloot.

Van die algeheele verwoesting, door de profeten aangekondigd, spreekt de dichter hier. Wat wij hier in vs. 8 en 9 hooren, dat vinden wij bijna letterlijk bij Jeremia en Jesaja: “Juicht over haar, (over Babel,) rondom; zij heeft hare hand gegeven; hare fondamenten zijn gevallen, hare muren zijn afgebroken; want dat is ’s Heeren wraak; wreekt u aan haar; doet haar, gelijk als zij gedaan heeft!” Jer. 50:15. En Jes. 13:18: “Maar *hunne* bogen, die der Perzen en Meden, zullen de jongelingen verpletteren, en zij zullen zich niet ontfermen over de vrucht des buiks; hun oog zal de kinderen niet verschoonen.”

Ook die ijselijke verwenschingen, waarbij hij tot tweemaal Babels verwoesters welgelukzalig spreekt, is niet uit onheilige wraakzucht in het hart des dichters opgekomen; hij vond ze zooals ze door den Geest van Christus aan de profeten waren ingegeven. Al gruwet zijn hart ook van die ijselijkheden, toch moet hij ze tot eer van zijn God en ter wille van de volkomene verlossing zijns volks uitspreken. Zie verder Jes. 47 en Openb. 19:1 — 19.

Dit kleine maar schoone en treffende lied, hoe moet het ons beschamen en kan het ons tegelijk bemoedigen. Waar is bij ons die smart, waar zijn die tranen der liefde, wanneer wij aan Zion denken? Waar is dat zoeken en verlangen naar God en zijne heiligdommen onze hoogste blijdschap, en begeeren wij terwille hiervan de wereld en de zonde in niets toe te geven?

Zekerlijk, het gevangen Zion in Babel beschaamt ons, wij hebben ons te verootmoedigen dat de smart over de ongestalten van ’s Heeren Kerk, en liefde tot ’s Heeren eer niet dieper en gevoeliger doordringen.

Bemoedigen kan ons dit lied. Israëls verlossing uit Babel en de ondergang dier trotsche stad zijn de voorbeelden en onderpanden van de verlossingen der Gemeente door alle eeuwen heen, en van den eindelijk triomf over alle hare vijanden, en het woord zal vervuld worden: Halleluja! want de Heere, de almachtige God, heeft als Koning geheerscht,” Openb. 19:66.

PSALM 138

David prijst de goedertierenheid en waarheid des Heeren.

Een psalm van David.

Ps. 138 — 145 zijn een bundel psalmen, die naar de opschriften allen van David zijn. Zij zijn een nalezing op het vruchtbare dichterveld van dien koninklijken zanger, en waarmede de rijke oogst zijner liederen voleindigd wordt.

Gelijk wij in 2 Sam. 23 Davids “laatste woorden” hebben, die met den inhoud van dit achtstal overeenstemmen, zoo hebben wij hier Davids laatste psalmen, die daarom niet ongepast, zijn “profetisch testament” voor tijdgenoot en nakomelingschap kunnen genoemd worden.

Het is uit vs. 2 van Ps. 138 niet onduidelijk wat David aanleiding gegeven heeft tot het vervaardigen van dit lied; hij spreekt er in van het “Woord,” dat de Heere heeft groot gemaakt, en dat Woord is geen ander dan de belofte des Heeren, 2 Sam. 7:12 — 17, bij monde van den profeet Nathan gesproken van de eeuwigdurende koninklijke heerschappij in zijn geslacht, waaruit de Messias zou geboren worden.

Die groote belofte, de grondbelofte van alle latere Messiaansche toezeggingen, had de Heere in zijne goedertierenheid aan David en zijn huis gedaan en in zijne waarheid aan hem bevestigd. De bepeinzing en geloovige erkenning van de uitnemende weldadigheden des Heeren in die belofte begrepen, voeren zijne ziel op tot den hoogsten lof van 's Heeren Naam, vs. 1—3; doen hem verwachten dat eenmaal alle koningen der aarde, wanneer zij de vervulling van 's Heeren Woord aanschouwen zullen, Hem zullen prijzen, vs. 4-6, terwijl hij, vs. 7 en 8, de vaste hope uitspreekt, dat zijn trouwe God, in weerwil van allen tegenstand, het voor hem voleindigen zal.

Hoe rijk aan troost en bemoediging moet deze psalm geweest zijn in tijden, waarin Davids troon bedreigd werd, en Israël en zijn koninklijke huis in diep verval waren; hoe troostrijk is dit lied voor de Kerk des Heeren en voor ieder van hare levende leden. Bepeinzen ook wij hem dan met geloovige en heilbegeerige harten.

1. **Ik zal U loven met mijn geheele hart; in de tegenwoordigheid der goden zal ik U psalmzingen.**
2. **Ik zal mij nederbuigen naar het paleis uwer heiligheid, en ik zal uwen naam loven, om uwe goedertierenheid en om uwe waarheid; want Gij hebt vanwege uwen ganschen naam uw Woord groot gemaakt.**
3. **Ten dage, als ik riep, zoo hebt Gij mij verhoord; Gij hebt mij versterkt met kracht in mijne ziel.**

Wie met eenige aandacht Davids betuigingen, 2 Sam. 7:18 — 29, gelezen heeft, moet hem in den dichter van dezen psalm herkennen.

Gelijk daar, toen Nathan hem de belofte des Heeren gedaan had, en hij inging voor het aangezicht des Heeren, zoo spreekt hij ook hier het voornemen zijns harten uit: “Ik zal mij nederbuigen naar het paleis uwer heiligheid,” vs. 2. De tent door David voor de arke des Heeren gespannen, is voor hem het heilige paleis, waar binnen Jehova troonde.

En is daar zijn geheele hart vervuld met den diepsten ootmoed om den Heere den hoogsten lof te brengen als hij uitroept: “Wie ben ik Heere, Heere, en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt?” ook hier hooren wij hem, vs. 1, aanheffen: “Ik zal U loven met mijn geheele hart; in de tegenwoordigheid der goden zal ik U psalm zingen.”

Zoo onmiddellijk staat de Heere voor Davids zielsoog, zoo nabij hem is de Heere, dat hij

diens naam niet behoeft te noemen, hij ziet Hem in het aangezicht en spreekt Hem als zijn vriend aan met het enkele: “ik zal *U* loven.”

“Met mijn geheele hart,” geen deel van zijn hart, ook het geringste niet, of het is vervuld van ’s Heeren lof; ook uit de verborgenste deelen komt die lof op, gelijk de waterstralen eener fontein zich uit de diepste diepte met kracht naar boven verheffen.

Psalmszingen zal hij den Heere, en dit “in de tegenwoordigheid der goden.” Door “de goden” hebben wij hier niet de “engelen” te verstaan, gelijk sommige uitleggers willen, maar wij hebben hier te denken aan aardse machtbekleeders, aan koningen en overheden, die in Ps. 80:1 en 6, als door God met hunne macht bekleed, “goden” genaamd worden. Dat dit de ware verklaring is, blijkt mede uit vs. 4, en uit Ps. 119:46.

Vrijmoedig zal David in de tegenwoordigheid zelfs van de grooten der aarde, van de koningen der Heidenen den naam des Heeren lofzeggende in psalmen prijzen.

En wat dringt hem tot dien lof? Niets minder dan de “goedertierenheid” en “waarheid” des Heeren, “want,” zegt hij, “Gij hebt vanwege uwen ganschen naam uw Woord groot gemaakt.”

Die “goedertierenheid” is ’s Heeren vrije en rijke liefde; die “waarheid” zijne trouw, die aan David in het Woord der belofte Gods was toegezegd en bevestigd geworden. Dat Woord der belofte had de Heere “groot gemaakt, verheven en verheerlijkt door het meer dan overvloedig van het oogenblik aan, dat Hij het gesproken had, te vervullen.

En dit “vanwege uwen ganschen naam,” dat is: “alleen en ganschelijk om uwen naam,” of “boven uwen ganschen naam,” boven den oneindigen rijkdom van al uwe deugden en volmaaktheden. De zin is duidelijk; de Heere had zijn Woord groot gemaakt niet om Davids wille, maar om Zijns zelfs wille, tot zijne verheerlijking.

En daadwerkelijk had de Heere zijne goedertierenheid en waarheid aan David bewezen: “Ten dage *als* ik riep, zoo hebt Gij mij verhoord; Gij hebt mij versterkt *met* kracht in mijne ziel.”

Hij heeft den Heere gebeden, aangeroepen in zijne nooden, pleitende op het Woord zijner belofte, en de Heere heeft hem naar zijne goedertierenheid en trouw verhoord; altijd vond hij bij Hem een hoorend oor en een toegenegen hart. En de Heere had dit bewezen door hem “te versterken met kracht in zijne ziel,” zie Ps. 18:33 — 41. De Heere had zijne kracht in Davids zwakheid volbracht; door Hem had hij in gevaren en nooden kloeke daden gedaan, en was hij staande gebleven.

Indien Davids profetische geloofsblik in dit lied niet doorgezien had op den Messias en zijn eeuwig Koninkrijk; hij had zulk een hoogen en diepen lof niet kunnen aanslaan. Maar hier, gelijk als in zijne laatste woorden, ziet hij den rechtvaardigen Heerscher over de menschen, van wien de God Israëls tot hem gesproken heeft, zijn Heere en Koning, Vorst Messias.

4. **Alle koningen der aarde zullen U, o Heere! loven, wanneer zij gehoord zullen hebben de redenen uws monds.**
5. **En zij zullen zingen van de wegen des Heeren; want de heerlijkheid des Heeren is groot.**
6. **Want de Heere is hoog; nochtans ziet Hij den nederige aan, en den verhevene kent Hij van verre.**

Welk een blij en schoon vergezicht doet zich hier aan Davids zielsoog voor, het is, als zag en hoorde hij reeds in de werkelijkheid van wat vele profeten en koningen begeerd hebben te zien, en hebben het niet gezien, en te hooren en hebben het niet gehoord.

“Alle koningen der aarde” hier de koningen der Heidenen, oorspronkelijk vervreemd van de weldadigheden Davids, maar nu bekeerd tot Davids grooten Zoon, gehoord hebbende “redenen van ’s Heeren mond,” zullen Jehova als den eenig waren God voor zijne genadeweldaden loven en prijzen.

De “redenen uws monds” is de prediking van het vervulde Evangelie, die door de krachtige en overtuigende werking des Heiligen Geestes aan hun hart geheiligd is, en waardoor zij in hunne blindheid en vijandschap overwonnen, nu blijde “zingen van de wegen des Heeren, want de heerlijkheid des Heeren is groot.”

Die “wegen des Heeren,” hun bescheidenlijk uitgelegd, zijn al de wonderbare wegen langs welke de Heere zijn raad tot verlossing door alle eeuwen heeft uitgevoerd. In die uitvoering was het openbaar geworden dat de “heerlijkheid des Heeren groot is.”

In die wegen was de onovertroffen heerlijkheid, de uitnemende glans van zijne wijsheid en genade, rechtvaardigheid en heiligheid, waarheid en trouw geopenbaard, en deze zou schitteren in de verlichte oogen dier koningen, en de stof voor hun blijden zang worden, vs. 5.

Want dit inzonderheid wordt in de voorbereiding en bij de vervulling van de beloften des Evangelies openbaar, dat “de Heere hoog is,” oneindig verheven boven alle niet-goden der Heidenen, maar hoe verheven Hij is, Die in het hooge en heilige woont, “nochtans ziet Hij den nederige aan;” zijn oog is in gunst op hem geslagen, Hij woont bij hem.

Hoe geheel anders is die hooge God gezind omtrent den trotsche, die Hem tegenstaat, “den verhevene kent Hij van verre,” vs. 6. De Heere kent dien verhevene zooals Hij als de Alwetende al zijne schepselen kent, maar niet van nabij; Hij woont niet bij hem in zijne gunst en gemeenschap, maar Hij kent hem “van verre” om hem op zijnen tijd te oordeelen en te vernederen.

Lees tot bevestiging hiervan Hanna’s lied, 1 Sam. 2:1 — 10, en Maria’s lofzang, Luk. 1:46 — 55, en denk aan de gelijkenis van den farizeër en den tollenaar, en zie op den nederigen Menschenzoon, Dien God zoo hoog verheven heeft.

Wij kunnen niet nalaten te wijzen op de tegenstelling die er is tusschen deze drie verzen en vs. 3 en 4 in den vorigen psalm. Begeeren daar de trotsche Heidenen, spottend en tergend, een van de liederen Zions te hooren, en wordt hun dit door de gevangenen in Babel met heilige verontwaardiging geweigerd, hier zijn het de koningen der Heidenen zelve, die met heiligen eerbied en ontzag zullen zingen van de wegen van den God van Israël tot hunne zaligheid,

Het is eene opmerkelijke profetie van de toebrenging der Heidenen, die alle volgende profeten en psalmisten David nagezongen hebben.

Hoe moet zulk een profetie het hart van den waren Israëliet verruimd hebben en hem, bovenal in bange tijden, bemoedigd en versierd hebben in de hoop op de eindelijke volmaking van het Rijk Gods in en door Hem, Die een licht der Heidenen en tot heerlijkheid van zijn volk Israël zou zijn.

Hooren wij dit ten slotte uit Davids mond:

7. **Als ik wandel in het midden der benauwdheid, maakt Gij mij levend; uwe hand strekt Gij uit tegen den toorn mijner vijanden, en uwe rechterhand behoudt mij.**
8. **De Heere zal het voor mij voleinden; uwe goedertierenheid, Heere! is in eeuwigheid; en laat niet varen de werken uwer handen.**

Hoopvol, wij hoorden het, vs. 4 — 6, blikte David in de toekomst, maar die schoone en heilvolle toekomst voor zijn geslacht en het koninkrijk Gods verblindt zijn oog niet voor de

gevaren en den strijd, die de heerschappij in zijn geslacht bedreigen.

Hij spreekt van een “wandelen in het midden der benauwdheid” en van “den toorn zijner vijanden.” Heeft hij in vele benauwdheden verkeerd, nog is hij niet uit allen gered; waren zijne vijanden van zijne jeugd aan velen, nog was hun toorn tegen hem.

De koninklijke heerschappij van hem en zijn geslacht, waartoe de Heere hem en zijn zaad verheven had, was tot ergernis en aanstoot voor velen in Israël en voor nog meerderen van de volken rondom. Als de gezalfde Gods was David voor hen de gehate en had hij hun verborgen of openbaren toorn te duchten.

Toch vreest hij niet, zijn God “maakt hem in het midden der benauwdheid levend” Hij redt en behoudt hem, want “Hij strekt zijne hand uit tegen den toorn zijner vijanden.” De Heere strijdt voor hem, zijne almacht doet zijne vijanden terugdeinzen, nedervallen en omkomen.

Doet de Heere dit, heeft Hij het gedaan. Hij zal het tot in de verste toekomst blijven doen, en in dit vertrouwen juicht hij: “de Heere zal het voor mij voleinden.” David staat hier door genade op de onwankelbare rots der belofte des Heeren, dat Hij den stoel van zijn koninkrijk tot in eeuwigheid bevestigen zou. Uit Hem het begin, de voortgang en het einde; hoe zwak en schuldig hij en zijn zaad mochten wezen, hoe machtig en veel zijne vijanden, zijn getrouwe God zou het voor hem voleinden.

Want “uwe goedertierenheid, Heere! is in eeuwigheid, en laat niet varen de werken uwer handen.”

De bron van alle genade-weldaden is de goedertierenheid des Heeren, zijne vrije liefde, waarmede Hij al zijn volk van eeuwigheid heeft liefgehad, en tot in eeuwigheid zal liefhebben. Uit die liefde vloeide de belofte aan David en zijn zaad gedaan, en verwacht hij de vervulling tot de eindelijke volmaking van het koninkrijk Gods in en door den Messias, Die de wortel en het geslacht van David is.

Die verwachting sluit het gebed niet uit, maar veelmeer in. De Heere vervult zijne toezegging in den weg des gebeds, daarom is Davids laatste woord eene bede: “en laat niet varen de werken uwer handen.” En hoe zou de Heere zijn eigen werk, de werken zijner handen kunnen laten varen, Hij, Die al zijne werken en wegen begint om te voleinden. Daarvoor is Hij God en geen mensch, de rotssteen Israëls, Wiens werk volkomen is.

Deze schoone en troostrijke psalm is een der meestgeliefde liederen der kinderen Gods. Het is eene profetie van het Koninkrijk van Christus in zijn strijd en eindelijke volmaking. David in zijn strijd en lijden, maar ook in zijn zegepraal als koning over Israël, is hier het voorbeeld en de historische grondslag van de koninklijke heerschappij van den Messias, Die naar den vrijmachtigen raad Gods naar het vleesch uit zijne lendenen moest voortkomen.

Wat de Heere aan David en zijn zaad vervuld heeft, dat zal Hij in Christus aan zijne gansche Kerk en aan ieder harer leden vervullen. De zwakste mag, als hij omringd is door tegenspoed, zeggen: “de Heere zal het voor mij voleinden,” en bidden: “en laat niet varen de werken uwer handen.” Het is ’s Heeren eigen werk, het geldt niet minder zijne eere als de zaligheid zijner kinderen; vrees daarom niet, geen klauw zal achterblijven.

PSALM 139

Alle dingen zijn naakt en geopend voor Hem.

Een psalm van David, voor den opperzangmeester.

Psalm 139 heeft hooge waarde voor de kennis van het wezen Gods, bij name van de eigenschappen zijner alwetende en alomtegenwoordige voorzienigheid Gods.

Geleerden, bij hun hooger onderwijs over de leer van God, en eenvoudige geloovigen, in hunne samensprekingen over God en de goddelijke dingen, die allen bedienen zich gelijkelijk van dezelfde zoo duidelijke en treffende uitspraken van onzen dichter aangaande de alwetendheid en alomtegenwoordigheid Gods.

En toch zouden wij mistasten, indien wij deze psalm aanzagen voor eene onderwijzing van David in de heilige godgeleerdheid. Want hoeveel waarde wij aan dezen psalm toekennen voor het onderwijs in de kennis Gods, het is, wat reeds uit het eerste vers blijkt, geen psalm om anderen te onderwijzen in de waarheid van 's Heeren bestaan als van den Alwetende en Alomtegenwoordige, maar eene alleenspraak van Davids ziel voor het aangezicht des Heeren, aan Wien hij zijn hart en zijne daden ter beproeving overgeeft.

Geplaatst als onder het brandpunt van het licht der oneindige wetenschap Gods en in de tegenwoordigheid van den Alomtegenwoordige, is hij verzekerd dat die God, ook als David zich vele afdwalingen bewust is, in hem vindt een dergenen die den Heere in oprechtheid en met een volkomen hart dienen.

Dat heldere licht van 's Heeren oneindige wetenschap verschrikt hem niet; die alomtegenwoordigheid Gods, welke hem van alle zijden bezet, beangst hem niet; integendeel, het is hem eene sterke vertroosting tegenover de aanklachten van zijn geweten en de beschuldiging zijner vijanden, zich op zijn alwetenden en alomtegenwoordigen God te kunnen beroepen, dat zijn hart volkomen met Hem is.

Wanneer de dichter in die heilige gezindheid zoo tot den Heere gesproken heeft, is niet bekend, maar zeker had David — want hij en geen ander is de dichter van dit lied — in zijn leven meer dan ééne aanleiding zoo tot zijn God te spreken. Zie ook psalm 26.

Niet om anderen te onderwijzen in de leer van God heeft David dit lied gesproken en ons nagelaten, maar daarom is het niettemin rijk aan leering en vertroosting voor allen, die, gelijk de man naar Gods hart, den Heere door zijne genade in oprechtheid en met een volkomen hart begeeren te dienen.

1. Heere! Gij doorgrondt en kent mij.

2. Gij weet mijn zitten en mijn opstaan; Gij verstaat van verre mijne gedachten.

“Heere! Gij doorgrondt en kent mij;” dat is de hoofdgedachte die geheel de ziel des dichters vervult, hem vasthoudt en beheerscht tot het einde van zijn psalm, en overgaat in de bede: “Doorgrond mij, o God! en ken mijn hart; beproef mij, en ken mijne gedachten.”

De algemeene waarheid: God kent alle dingen en Hij doorgrondt aller menschenharten, is hier voor den dichter eene persoonlijke. Hij denkt hier aan niemand nader dan aan zichzelf; hij staat alleen voor het aangezicht van den Alwetende en Alomtegenwoordige, Die hem doorgrondt en kent.

Het Hebreeuwsche woord, voor “doorgronden” vertaald, wijst op eene gerechtelijke onderzoeking, waarbij men doordringt en afdaald tot het meest verborgene; zoo wordt het ook gebruikt Job 13:9: “Zal het goed zijn als Hij u zal onderzoeken?”

En voegt David hieraan toe: “en kent mij,” dan is dit geene herhaling of enkel eene versterking van het: “Heere! Gij doorgrondt mij,” maar veelmeer het getuigenis van een goed geweten voor God, dat zijn hart hem niet veroordeelt; hij weet en is verzekerd dat de Heere, Die hem doorgrondt, hem met goedkeuring kent en hem hiervan door zijnen Heiligen Geest getuigenis geeft in zijn hart. Wij nemen hier het woord “kennen” in de beteekenis waarin het elders in de Schrift gebezigd wordt: een kennen met goedkeuring, in liefde,” zie Exod. 2:25; Ps. 1:6; 37:18; Amos 3:2.

En nu gaat de dichter in de vs. 2-5 de bewijzen bijbrengen, dat de Heere, als Alwetende en Alomtegenwoordige, hem zoo doorgrondend en kennen kon.

“Gij weet mijn zitten en mijn opstaan,” al zijne handelingen en bedrijf in het verborgen en openbare leven, zijn uitgaan en zijn ingaan. Al die bewegingen, opzettelijke en onwillekeurige, ten goede en tot het kwade, die allen weet de Heere.

Veelmeer dan dit: “Gij verstaat van verre mijne gedachten.” Wat is meer verborgen, vrijer en meer afwisselend dan het denken. Zoo wij iets ons geheim bezit en eigendom meenen te kunnen noemen dan zijn het de gedachten. Wie onder de menschen, ook die ons het naast kennen, voorgeven en zich beroemen onze gedachten te kunnen lezen, dagen wij uit of bespotten wij. En hoe vrij en onwillekeurig komen drommen van gedachten in ons op, kruisen en verdringen elkander, zonder dat wij ze tegen kunnen gaan of vasthouden, en sneller nog door ons vergeten worden dan ze bij ons opkwamen.

En die verborgene en wonderbare gedachtenwereld weet de Heere, verstaat God “van verre.”

Verklaar dit “van verre” niet in de beteekenis van eenigen afstand van plaats, die God van ons verre zou doen zijn, al is ook de hooge hemel zijn troon; wat trouwens ook niet in overeenstemming zou zijn met de gezindheid van de ziel des dichters, die zoo nabij, voor het aangezicht Gods is. Maar versta er veel liever door het kennen van God van eeuwigheid. Het is die verte, die oneindige verte van waar God in Zichzelf alle dingen en alle gedachten der menschen op de volmaaktste wijze gekend heeft, eer er nog iets bestond of éene gedachte in het hart des menschen was opgekomen.

De dichter spreekt hier uit, wat de Heere zelf bij den profeet Jesaja verklaart: “Hebt gij niet gehoord dat Ik zulks lang te voren gedaan heb, en dat van oude dagen af geformeerd heb?” Jes. 37:26.

De kennis van zulk een God, wij zullen het vs. 6 hooren, is David te wonderbaar, te hoog, hij kan er niet bij. En wie der kinderen Gods zal dit, wanneer hij in heilige betrachtingen voor het aangezicht van den alwetenden en alomtegenwoordige!! God werkzaam is, dit met David niet aanbeddend uitroepen.

- 3. Gij omringt mijn gaan en mijn liggen; en Gij zijt al mijne wegen gewend.**
- 4. Als er *nog* geen woord op mijne tong is, zie, Heere! Gij weet het alles.**
- 5. Gij bezet mij van achteren en van voren, en Gij zet uwe hand op mij.**
- 6. De kennis is mij te wonderbaar; zij is hoog; ik kan er niet bij.**

De dichter is geheel vervuld van de alwetendheid en alomtegenwoordigheid des Heeren. Heeft hij in vs. 2 tot den Heere gesproken: “Gij weet mijn zitten en mijn opstaan,” in vs. 3 spreekt hij: “Gij omringt mijn gaan en mijn liggen.” De Heere omringt zijn “gaan,” eigenlijk staat er zijn “weg,” dien hij gaat; en zijn “liggen,” dat is het leger waarop hij ligt.

Het woord door “omringen” vertaald, heeft in het oorspronkelijke het nevenbegrip van

“ziften,” “wannen,” en alzoó iets in al zijne deelen, door en door kennen, daarom volgt er ook: “en Gij zijt al mijne wegen gewend,” dat is: Gij, Heere, zijt er gemeenzaam mede, zij zijn U niet vreemd, maar eigen; want, Gij wandelt met mij op die wegen, mijn gaan en mijn liggen, al mijne bewegingen en mijn rusten is voor U, kent Gij.

Meer nog, mijn innerlijk innerste is voor U niet verborgen, “als er nog geen woord op mijne tong is, zie, Heere! Gij weet het alles.” Eer nog de gedachte uit het diepst zijner ziel zich tot een woord op zijne tong gevormd heeft, is zij den Heere bekend; Hij kent het alles, alle dingen zijn naakt en geopend voor den Alwetende, Hij toetst het hart en proeft de nieren.

In vs. 5 verbindt de dichter de alomtegenwoordigheid Gods aan diens alwetendheid. De alwetendheid Gods wortelt in zijne alomtegenwoordigheid. Hij vervult den hemel en de aarde, Hij is een God van verre en nabij, boven alle dingen is Hij tegelijk in alles en allen, “want in Hem leven wij, en bewegen wij ons, en zijn wij,” Hand. 17:28.

De dichter spreekt dit krachtig en treffend uit: “Gij bezet mij van achteren en van voren, en Gij zet uwe hand op mij.” Hij is door het Wezen Gods aan alle zijden, geheel ingesloten, gelijk eene belegerde stad. Maar die insluiting benauwt en beangst hem niet, integendeel, hij bevindt en beweegt er zich zalig in. Het inzicht en bewustzijn, dat de Heere hem zóó nabij is en zóó geheel kent, overstelpt zijn hart, en doet hem aanbeddend uitroepen: “De kennis is mij te wonderbaar; zij is hoog; ik kan er niet bij.”

Verzonken in de aanschouwing Gods, ondervindt hij de beperktheid en de onmacht van zijn verstand en hart. Er is geen doorgronden van den Oneindige, Wonderlijk is zijn Naam en Wezen, slechts uiterste einden, stukskens der zaken ziet hij. De kennis van dien God is hem te wonderbaar, te hoog, hij kan Hem niet begrijpen, Hij is te hoog; hij belijdt ootmoedig: “ik kan er niet bij.”

Dat is eene heilige en zalige onwetendheid en verlegenheid, omdat zij getuigt van de wijsheid die van Boven is, van de ware kennis Gods, die ons verootmoedigt en aanbeddend God doet verheerlijken. Wij benijden David zulke oogenblikken van heilige onwetendheid; als wij er nog bij kunnen, dan staan wij te hoog, en de Heere is dan nog niet de Allerhoogste voor ons.

En nu vervolgt de dichter weer:

7. **Waar zou ik heengaan voor uwen Geest? en waar zoude ik heen vlieden voor uw aangezicht?**
8. **Zoo ik opvoer ten hemel, Gij zijt daar; of bedde ik mij in de hel, zie, Gij zijt daar.**
9. **Nam ik vleugelen des dageraads, woonde ik aan het uiterste der zee;**
10. **Ook daar zou uwe hand mij geleiden, en uwe rechterhand zou mij houden.**
11. **Indien ik zeide: De duisternis zal mij immers bedekken; dan is de nacht een licht om mij.**
12. **Ook verduistert de duisternis voor U niet; maar de nacht licht als de dag; de duisternis is als het licht.**

De Heere bezet hem van alle zijden, van nabij en naar alle afmetingen, van de hoogste tot de laagste en de verst verwijderde in de lengte en in de breedte. Nergens vermag hij henen te gaan voor 's Heeren Geest, voor zijn aangezicht, zoo hij namelijk reden had als de goddeloozen voor de tegenwoordigheid des Heeren te schrikken, of als Jona uit vreeze te vluchten van het aangezicht des Heeren.

“Voor uwen Geest,” zegt de dichter, en verwisselt dit met “voor uw aangezicht.” De Geest

is hier de persoonlijke Geest Gods, Die met den Vader en den Zoon de eenige en waarachtige God is. Het is de eeuwige Geest, Die bij de schepping boven de wateren zweefde, Gen. 1:2; de almachtige Geest, Die al het heil der hemelen schiep, Ps. 33:6; Hij is de alwetende Geest, Die alle dingen doorzoekt, ook de diepten Gods, 1 Cor. 2:10. Het is de Geest Gods Die als de kracht Gods al het geschapene inneemt, en als de Geest van Christus in de geloovigen woont, en Zich als “het aangezicht des Heeren” openbaart en betoont.

Voor Hem kan niemand of niets zich verbergen, ook al “voer ik ten hemel,” tot de hoogste plaats, of “bedde ik mij in de helle,” al legerde ik mij ook in de diepste plaatsen der aarde, “Gij zijt daar.”

Welk eene opmerkelijke overeenstemming met wat Amos van de goddeloozen zegt: “Al groeven zij *tot* in de hel, zoo zal mijne hand ze van daar halen, en al klommen zij in den hemel, zoo zal Ik ze van daar doen nederdalen,” hfdst. 9:2.

Noch in de hoogte, noch in de diepte is verberging voor den Heere, zijn aangezicht is aan alle plaatsen, “de hel is naakt voor Hem, en geene bedekking is er voor het verderf,” Job 26:6.

Ook in het Oosten en Westen is Hij tegelijk, de snelste vlucht kan Hem daar niet ontkomen. Hoogdichterlijk, met een stoute beeldspraak werkt de dichter, vs. 9 en 10, die gedachte uit. Hooger is zijne vlucht dan die van den dichter van Ps. 55:7: “Och, dat mij iemand vleugelen als eener duive gave,” want hij spreekt hier van “vleugelen des dageraads.”

De snelheid waarmede het morgenrood bij het opgaan der zon van het Oosten naar het Westen zich beweegt, is met geene andere te vergelijken. “Het uiterste der zee” is het einde der aarde.

Maar die wetenschap verschrikt hem niet, zij is voor David een rijke bron van troost in al zijne omzwervingen; ’s Heeren hand zou hem ook daar “geleiden,” zijne rechterhand hem “houden.” Hij weet zich overal in God veilig; dat hebben de oprechten van harte boven de goddeloozen voor, want de Alwetende en Alomtegenwoordige is hun God en Vader in Christus Jezus. Hij is hun Leidsman en Behouder, zijne oogen zijn op hunne wegen, en Hij ziet al hunne treden.

Niets kan hem voor den Heere bedekken of verbergen: “Indien ik zeide: de duisternis zal mij immers bedekken, dan is de nacht een licht om mij.” De duisternis van den nacht, die alles met hare donkere vlerken bedekt, en door niemand te verdrijven is, herschept de Heere in een hellen dag, die met haar licht mij omschijnt.

Er is geen nacht en duisternis voor Hem, Die een licht is, en in Wien gansch geene duisternis is. Hij is “de Vader der lichten, bij Denwelken geene verandering of schaduw van omkeering is,” Jak. 1:17. “Hij bedekt Zich met het licht als met een kleed,” Ps. 104:2. “Voor Hem verduistert de duisternis niet,” want zij bestaat niet voor Hem, meer nog: “maar de nacht licht als de dag; de duisternis is als het licht.”

Tot welk eene benijdenswaardige hooge mate van de kennis Gods heeft David het gebracht. Gewis hij is bestraald door het licht van denzelfden Geest, Die de geloovigen van het Nieuwe Testament God doet kennen in het aangezicht van Jezus Christus. Maar dan hebben wij bij meerder licht, ons te schamen en te verootmoedigen, dat een David ons in de beoefening der Godskennis zoo verre vooruit is, en wij zoo weinig in den geloofstroost van die kennis deelen.

13. Want Gij bezit mijne nieren; Gij hebt mij in mijner moeders buik bedekt.

14. Ik loof U, omdat ik op eene heel vreeselijke wijze wonderbaarlijk gemaakt ben; wonderlijk zijn uwe werken! ook weet het mijne ziel zeer wel.

- 15. Mijne gebeente was voor U niet verholen, als ik in het verborgene gemaakt ben, en als een borduursel gewrocht ben, in de nederste deelen der aarde.**
- 16. Uwe oogen hebben mijnen ongevormden klomp gezien; en al deze dingen waren in uw boek geschreven, de dagen als zij geformeerd zouden worden, toen nog geen van die was.**

In heilige zielsbeschouwingen verzonken, daalt de dichter steeds dieper af tot het eerste begin van zijn bestaan, zooals de Heere hem bij dat eerste begin gekend en wonderbaar in het verborgen gewrocht heeft.

De Alwetende en Almachtige “bezit zijne nieren.” De “nieren” zijn de zitplaats der innerlijkste aandoeningen, begeerten en verlangen; van heilig verlangen; zoo hooren wij Job zeggen: “Mijne nieren verlangen zeer in mijn schoot,” Job 19:27; maar ook van onheilige aandoeningen; zoo werd een Asaf, toen zijn hart opgezwollen was door den voorspoed der goddeloozen, in zijne “nieren geprikkeld,” Ps. 73:21.

Dat innerlijke bestaan met al zijne roerselen en bewegingen kende en doorgrondde de Heere, “want Gij “bezit” mijne nieren.” Den Heere behooren zijne nieren, Hij heeft ze gemaakt; “Gij hebt mij in mijner moeders buik bedekt.”

Vanaf zijne eerste wording was het oog van den Alwetende en Alomtegenwoordige in gunst op hem geslagen, en “bedekte,” bewaakte en bewaarde zijne almachtige hand zijn teedere weefsel als een kostbaar borduursel.

Hierover looft zijne ziel den Heere, “omdat ik,” zoo betuigt de dichter, “op een heel vreeselijke wijze wonderbaarlijk gemaakt ben.” Het Hebreeuwsch woord, voor “vreeselijk” vertaald, heeft hier, verbonden met “wonderbaarlijk,” de beteekenis van “vereeringswaardig,” “aanbiddeijk groot.” Zijne formeering in den buik zijner moeder was een groot aanbiddeijk wonder van de almacht en wijsheid des Heeren, dat hem doet uitroepen: “wonderlijk zijn uwe werken!” En waar hij ook aan twijfelt, hieraan nooit: “ook weet het mijne ziel zeer wel,” hij is er geheel van doordrongen.

Zoo spreekt David in het geloof, gelijk de dichter van Ps. 71:6, “Op U heb ik gesteund van den buik aan; van mijner moeders ingewand aan zijt Gij mijn Uithelper: mijn lof is geduriglijk van U.”

“Mijn gebeente,” mijn beenderenstel met hetgeen er toe behoort, “was voor U niet verholen;” hoe verborgen voor ieders oog, voor het uwe niet, o Heere! “als ik in het verborgen gemaakt ben, en als een borduursel gewrocht ben, in de nederste deelen der aarde.”

“Gewrocht,” geweven, gestikt heeft de kunstvolle hand des Heeren hem “in het verborgen,” in zijner moeders ingewanden, “gelijk een borduursel.” Hij heeft het vleesch en de huid, de aderen en zenuwen als zoovele draden te zamen geweven, en zoo kunstig, dat geen werk van menschen hierbij te vergelijken is.

“In het verborgen” heeft de Heere dit gedaan, wie is een kunstenaar gelijk Hij? Menschen behoeven tot het kostelijk borduur- en tapijtwerk al het licht van den dag, en de Heere, de Alwetende, wrocht dit groote en wonderbare kunststuk in het verborgene, in het donkere, want voor Hem licht de nacht als de dag. Men merke op die tegenstelling tusschen Gods en der menschen werk.

De bijvoeging: “in de nederste deelen der aarde,” is eene beeldspraak die rust op de overeenkomst tusschen de nog onbewuste vrucht in het binnenste der moeder en de ontslapene in het graf. Gelijk de ontslapene in het duistere graf ter nederligt, totdat de morgen der opstanding over hem aanbreekt, alzoo sluimert de menschen in zijner moeders ingewand totdat hij het licht der wereld ziet.

En in dat eerste begin, toen hij nog een “ongevormde klomp” leem geleek, hebben de “oogen des Heeren hem alreede gezien” en hem bereid, Job. 10:9. Hij bestond reeds voor den Heere, toen nog zijne moeder geen bewustzijn of vermoeden van zijn aanwezen in haar had. Meer nog, “alle deze dingen waren in uw boek geschreven.”

“Alle deze dingen” wijzen op zijne wording, geboorte en geheel zijn leven, het zijn “de dagen als zij geformeerd zouden worden, toen nog geen van die was.”

Die dagen, hun getal en alles wat zij voor hem zouden met zich brengen, al hun lief en leed; licht en duisternis waren, vóór nog één dier dagen was, in het raadsboek van den Alwetende beschreven en omschreven. Met Job weet hij: dat zijne dagen bestemd zijn, het getal zijner maanden bij den Heere is, en Hij de bepalingen gemaakt heeft, die hij niet overgaan zal; en onder de wisseling en moeiten zijner dagen is dit zijn troost: “Gij hebt mijn omzwerven geteld,” zijne bede: “leg mijne tranen in uw flesch,” en zijne wetenschap: “zijn ze niet in uw register?” Ps. 56:9.

En wederom wordt hem zijn gevoel te machtig en roept hij uit:

17. Daarom, hoe kostelijk zijn mij, o God, uwe gedachten! hoe machtig vele zijn hare sommen!

18. Zoude ik ze tellen? harer is meer, dan des zands; word ik wakker, zoo ben ik nog bij U.

“Uwe gedachten” zijn hier alles wat de Heere in zijn boek geschreven, alles wat Hij naar zijne alwetendheid, overalomtegenwoordigheid, almacht en genade voor David was, en is, en zijn zal: begin, voortgang en voleindiging. In die alles omvattende, oneindige gedachten Gods verliest hij zich zalig; “kostelijk,” dierbaar, begeerlijk zijn ze hem. Zij vervullen hem geheel bij dagen en bij nachten; hij slaapt er mede in, gelijk Jeremia, en de slaap is hem zoet, en wordt hij “wakker,” ontwaakt hij, “zoo is hij nog bij den Heere.” Verg. Jer. 31:26.

Zulke heilige en verkwikkelijke dagen en nachten kende David er meer. “Ik zal,” zegt hij in Ps. 16:7, “den Heere loven, Die mij raad heeft gegeven; zelfs bij nacht onderwijzen mij mijne nieren,” en Ps. 63:7, “Als ik Uwer gedenk op mijne legerstede, peins ik aan U in de nachtwaken.”

Wij verklaren alzoo de woorden “uwe gedachten” niet van Davids denken en gedachten omtrent den Heere, maar van de gedachten, de werken Gods, — want ’s Heeren gedachten en werken zijn één — die voor zijn denken ontallijk zijn, “hare sommen zijn machtig vele, zoude hij ze tellen?” Hoe zou hij het kunnen? “harer is meer, dan des zands,” hij zou veeleer het getal der korrelen zands kunnen bepalen.

Welgelukzalig wie dit David in heilig gepeins kan nastamelen, die zoover onderwezen is in de heilige Godgeleerdheid, en bij dagen en bij nachten, wakende en slapende zoo dicht nabij bij dien grooten en heerlijken God in Christus is.

19. O God! dat Gij den goddelooze ombracht! en gij, mannen des bloeds, wijkt van mij!

20. Die van U schandelijk spreken, en uwe vijanden ijdelijk verheffen.

21. Zoude ik niet haten, Heere! die U haten? en verdriet hebben in degenen, die tegen U opstaan?

22. Ik haat hen met volkomen haat; tot vijanden zijn zij mij.

Wat de dichter in deze verzen wenscht, begeert en uitspreekt, schijnt velen ongeplaatst en strijdig met de heilige, naar God gekeerde gezindheid des gemoeds waarvan deze psalm getuigt.

Hoe kan er, zoo vraagt men, in een hart zóó heilig en zalig verzonken in de gedachten Gods,

als uit vs. 17 en 18 blijkt, plaats zijn voor zulk een haat tegen zijne medemenschen? Hoe kunnen beiden, de hoogste liefde tot God en de ergerlijkste haat tegen den naaste, samenwonen in hetzelfde hart en zich in éénen adem uitspreken? Laat zich dit zielkundig verklaren en in overeenstemming brengen met een ander woord der Schrift: “Indien iemand zegt: ik heb God lief, en haat zijnen broeder, die is een leugenaar?”

Deze bedenkingen hebben een schijn van gegrond te zijn, maar ook niet meer dan een schijn; deze verzen goed gelezen en verstaan, zijn ze noch ongeplaatst, noch strijdig met de heilige gezindheid van den dichter, maar hiermede geheel in overeenstemming.

Goed gelezen en verstaan, zeggen wij. David zegt niet dat hij zijne medemenschen, zijn naaste, en allermint dat hij zijn broeder, die evenals hij uit God geboren is, haat, het verderf toewenscht en in zijne tegenwoordigheid niet dulden kan. Maar hij spreekt dit alles van den “goddelooze,” van de “mannen des bloeds,” die in wrevelen haat of uit wreede heerschzucht het bloed van hun naaste plengen; van hen die “schandelijk van God spreken,” die snoode en schaamteloze lasteraars van ’s Heeren heiligen Naam en deugden zijn, en ’s Heeren vijanden ijdelijk verheffen,” die dezen, als hunne metgezellen, in hun onwaardig en schandelijk gedrag verheffen, roemen en prijzen. Hij spreekt van hen “die den Heere haten” van “degenen die tegen Hem opstaan,” van haters Gods, die het niet verbergen, maar het in openlijken opstand tegen den Heere en zijn Woord uitspreken.

Zoo Davids woorden goed gelezen en verstaan, verliezen zij ook den schijn van ongeplaatst en strijdig te zijn, en zijn ze in alles uit zijne heilige gemoedsgezindheid verklaarbaar, en geenszins strijdig met Johannes' uitspraak, of eenige andere plaats der Schriftuur.

“De proef van liefde is haat,” heeft Da Costa zoo kernachtig als waar gezegd. Immers het hoogste bewijs van liefde tot God is dat men degenen haat die God haten. Sinds er haters Gods in de wereld zijn, en wel zulke haters van den Heere en zijn Woord als David hier beschrijft, is de liefde tot den Heere in het hart zijner liefhebbers onafscheidelijk van een heiligen haat tegen ’s Heeren vijanden.

Die haat vloeit met noodzakelijkheid uit de heilige liefde tot God, die liefde kan zonder haat tegen de zonde en de zondaren niet gedacht worden. God zelf, die de hoogste liefde is, “haat alle werkers der ongerechtigheid,” Ps. 5:8, en de goddeloozen zullen voor Hem in het gericht niet bestaan, Ps. 1:5. En zou het dan ongeplaatst en strijdig zijn, dat in een hart, waarin de liefde Gods door den Heiligen Geest is uitgestort, de haat tegen de vijanden des Heeren als proef dier liefde woonde? Integendeel, hoe heiliger en vuriger die liefde is, zooveel te feller gloeit de haat.

En dit is in dezen psalm het geval bij David. Heilig en zalig verzonken in de liefde tot den Heilige, kan hij niet anders dan begeeren dat de Heere zijne goddelooze lasteraars verdoe, kan hij hunne tegenwoordigheid niet verdragen, en spreekt hij het uit: “en gij, mannen des bloeds, wijkt van mij!” Waar zijne liefde tot den Heere volmaakt is, is ook zijn haat volkomen: “Ik haat hen met een volkomen haat; tot vijanden zijn zij mij.”

En heeft de Heiland gezegd: “hebt uwe vijanden lief, zegent ze die u vervloeken, doet wel dengenen die u haten,” ook die woorden moeten goed gelezen en verstaan worden. Er staat niet de vijanden en haters van *God*, maar *uwe* vijanden, die *u* haten, degenen die ons, onze personen haten, en dezulken had David er velen; maar waar lezen wij dat hij die vijanden haatte, heeft hij hun integendeel niet welgedaan en hun liefde voor haat vergolden?

David had, evenals alle kinderen Gods, eene liefde van weldadigheid en barmhartigheid jegens alle menschen, gelijk de Heere die heeft, Matth. 5:45, maar geene liefde van eenheid en gemeenschap met hen, zooveel zij haters van den Heere, zijnen God waren.

En hoe weinig zijn heilige en zalige gemoedsgezindheid door het bekennen van zijn haat

tegen de vijanden en haters van den Heere verstoord is, spreken de blijde slotverzen van den psalm uit:

23. Doorgrond mij, o God! en ken mijn hart; beproef mij, en ken mijne gedachten.

24. En zie. of bij mij een schadelijke weg zij; en leid mij op den eeuwigen weg.

Er is onder de uitleggers verschil over de beteekenis der bede vs. 23. Eenige uitleggers houden deze bede voor eene vrijmoedige verklaring van een hart dat zich niet veroordeelt, en zich daarom geheel ter beproeving aan den Heere, Die “het hart kent” en “de gedachten beproeft,” overgeeft, bewust als David is dat bij hem geen “schadelijke weg,” *geen* “smartelijke zondeweg” is. Zij vergelijken hiermede Job 31:6, “Hij wege mij op in eene rechte weegschaal, en God zal mijne oprechtheid weten,” en beroepen zich op Ps. 26:1 waar David bidt, “doe mij recht, Heere! want ik wandel in mijne oprechtheid.”

Anderen verklaren het uit Davids heilige vreeze voor eenige voor hem nog verborgene zonde, maar die God kent; waarom hij ernstig bidt dat de Heere hem doorgronden en beproeven zal tot zijne ontdekking, en hij, bewaart van dien “schadelijken weg,” door de Heere geleid, gebracht en bestuurd zal worden op den “eeuwigen weg,” den “goeden, ouden en blijvenden” weg tot het leven.

Ons wil het voorkomen dat de eerste verklaring te verkiezen is boven de tweede; niet alleen omdat zij meer in overeenstemming is met de gemoedsgezindheid die uit den psalm spreekt, maar ook ter wille van dat nadrukkelijke “doorgrond mij” en “beproof mij, en ken mijne gedachten,” die woorden komen bij de tweede verklaring niet geheel tot hun recht,

Maar welke verklaring wij ook verkiezen, want beide kunnen in de verschillende zielsgesteldheden van een kind van God passen, het zal er slechts op aan komen, of wij ingewijd zijn in de ware kennis Gods, in die heilige godgeleerdheid, waarin een David het door goddelijk onderricht zoover gebracht had.

PSALM 140

Een gebed tegen allerbooste vijanden.

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester.

Deze psalm is naar inhoud en toon nauw verwant aan de twee volgende. De omstandigheden waaronder David dit lied vervaardigd heeft, is niet met zekerheid aan te geven. Volgens den inhoud wordt hij bedreigd en belaagd door verraderlijke en kwaadsprekende vijanden, die hem een net spreiden en valstrikken zetten, en die, tot grooter gevaar voor David, aangevoerd en opgehitst worden door een berucht hoofd, dien hij een “kwaden mensch” en tot tweemaal een “man alles gewelds” noemt.

Eenige uitleggers denken hier aan Seba, den zoon van Bichri, 2 Sam. 20; andere aan Doëg, die David bij Saul verraderlijk en valsch beschuldigde, 1 Sam. 22.

Het is duidelijk, David wordt hier bedreigd door hetzelfde soort van boosaardige lasteraars en verraders, van wie hij aan Sauls hof en later zooveel te lijden had, en tegen wie hij zoo menigvuldig de toevlucht nam bij den Heere, zijnen God, verg. Ps. 35:8, 9; 55:12-14; 57:7; 58:5; 64:4-7.

Er spreekt uit dezen psalm een koen krijgsmanshart, waaraan wij David herkennen, maar hier is het de taal van den geestelijken krijgsman, die met bekwame hand het wapen des gebeds tegen die verraderlijke vijanden weet te hanteeren.

De psalm vervalst in drie deelen of strophen: vs. 2 — 6 beschrijft hij zijne vijanden; vs. 7 — 9 bidt hij ernstig tot den Heere en vs. 10 — 14 spreekt hij uit wat zijne vijanden te duchten hebben, en hoe de nooddriftigen en rechtvaardigen, door den Heere gered, Hem loven zullen.

2. **Red mij, Heere! van den kwaden mensch; behoed mij voor den man alles gewelds;**
3. **Die veel kwaads in het hart denken, allen dag samenkomen om te oorlogen.**
4. **Zij scherpen hunne tong, als eene slang; heet addervergift is onder hunne lippen. Sela.**
5. **Bewaar mij, Heere! van de handen des goddeloozen; behoed mij van den man alles gewelds; van hen, die mijne voeten denken weg te stooten.**
6. **De hoovaardigen hebben mij eenen strik verborgen, en koorden; zij hebben een net uitgespreid aan de zijde des wegs; valstrikken hebben zij mij gezet. Sela.**

Met een noodkreet: “Red mij, Heere!” begint de zoo bedreigde dichter. David heeft vele verraderlijke vijanden, die voor hem “strikken” verborgen hebben, een “net” voor hem uitspreiden en hem “valstrikken” zetten, vs. 6.

En die vele listige en lasterlijke vijanden, wat Davids gevaar nog verhoogt, hebben een beruchten aanvoerder, een “hoofd,” dien hij “den kwaden mensch,” en tot driemaal “den man alles gewelds” noemt, vs. 2 en 5. Hij is een machtig en invloedrijk man, maar die niet terugdeinst om zijne macht met boosaardig geweld tegen David aan te leggen. Het schijnt dezelfde vijand te zijn van wien David in Ps. 35 en 55 gewaagt.

En zij, die door dien man alles gewelds aangevoerd worden, gelijken in alles hun leidsman. Zij “denken,” overleggen en smeden, “veel kwaads in het hart,” en “komen alle dagen samen,” rotten saam, “om te oorlogen,” tegen David te krijgen, vs. 3.

Wat zij in hun hart smeden spuwen zij als doodelijk venijn tegen hem uit. “Gelijk een slang, scherpen zij hunne tong; heet addervergift is onder hunne lippen,” vs. 4. Een uitlegger teekent hierbij aan: “De tong der slang is dun, spits en zeer bewegelijk; wanneer zij een aanval

voorheeft, schijnt zij de tong door eene snelle beweging te willen scherpen. Het vergift bevindt zich in eene klier, die onder en achter de oogen ligt. Wat bij den mensch in het hart is, dat komt op tong en lippen, en is op het punt om in daden over te gaan.” David gebruikt in Ps. 58:5 hetzelfde beeld om het doodelijk verraderlijk gedrag zijner vijanden te beschrijven.

Wel mocht hij vs. 5 bidden om bewaring van de handen dier goddeloozen en van den man alles gewelds.

In dien ongelijken strijd blijft hem dan ook geen ander wapen over dan het gebed:

7. **Ik heb tot den Heere gezegd: Gij zijt mijn God; neem ter oore, o Heere! de stem mijner smeekingen.**
8. **Heere, Heere, Sterkte mijns heils! Gij hebt mijn hoofd bedekt ten dage der wapening.**
9. **Geef, Heere! de begeerten des goddeloozen niet; bevorder zijn kwaad voornemen niet; zij zouden zich verheffen. Sela.**

Men zie hier niet voorbij het menigvuldig en afwisselend gebruik der namen Gods; het getuigt van den ernstigen aandrang zijner ziel en van zijn vertrouwen op zijnen God, Die de “Sterkte zijns heils is,” en die “zijn hoofd bedekt ten dage der wapening.” De Heere dekt zijn hoofd; Hij beveiligd het als met een ondoordringbaren helm, gelijk men doet ten dage, als men zich wapent tegen den strijd. De onderscheidene namen Gods zijn de openbaring van zijn Wezen, als van den Almachtige, Getrouwe en Waarachtige, Die de Sterkte zijns volks is.

Daarom bidt David nog eenmaal, vs. 9, dat de Heere de begeerte, den wensch des goddeloozen, om hem te vernederen of te dooden, niet geve, noch zijn kwaad voornemen bevordere, opdat “zij,” dat boosaardige hoofd en zijne trawanten, “zich niet verheffen,” zich niet, tot oneer van ’s Heeren naam en Davids ondergang, zouden verhoovaardigen.

Maar de Heere zal de eer zijns grooten Naams handhaven, aan die vijanden de wrake vergelden, en het recht des ellendigen en des nooddruftigen uitvoeren; dit weet David en begeert hij van den Heere.

10. **Aangaande het hoofd dergenen, die mij omringen, de overlast hunner lippen overdekken.**
11. **Vurige kolen moeten op hen geschud worden; Hij doe hen vallen in het vuur, in diepe kuilen, dat zij niet weder opstaan.**
12. **Een man van kwade tong zal op de aarde niet bevestigd worden; een boos man des gewelds, dien zal men jagen, totdat hij geheel verdreven is.**
13. **Ik weet, dat de Heere de rechtzaak des ellendigen, en het recht der nooddruftigen zal uitvoeren.**
14. **Gewisselijk, de rechtvaardigen zullen uwen Naam loven; de oprechten zullen voor uw aangezicht blijven.**

Het geldt hier de eere des Heeren en de verlossing van de ellendigen en nooddruftigen, die door de valsche lippen en kwade tong hunner vijanden belaagd en vervolgd worden.

Die “overlast hunner lippen moet hen overdekken,” en het vuur dat zij ontstoken hebben, moet “hen verteren;” dit rechtvaardig oordeel bidt David over zijne vijanden van den Heere af. Hetzelfde hooren wij David bidden Ps. 58:7 — 10 en Ps. 59:14-16.

Dit moet het deel dier verraderlijke en lasterlijke vijanden zijn, die David gram zijn als dienaar des Heeren en kind van God.

Gansch anders zal het deel des ellendigen, des nooddruftigen, des rechtvaardigen, dergenen, die naar God vragen, zijn. De Heere zal hunne rechtzaken en hun recht tegenover hunne lasteraars en vijanden uitvoeren, in het licht stellen. Zij zullen, als de goddeloozen verdeld worden, den naam des Heeren, Die zich in zijne rechtvaardigheid en genade bewezen heeft, “loven,” en “de oprechten zullen voor ’s Heeren aangezicht blijven,” en zich als verlost en eeuwig in zijne tegenwoordigheid verheugen. Zie Ps. 52:10 en 11; 54:8 en 9; 58:11 en 12.

En van deze uitkomst is David ten volle verzekerd; “ik weet,” hooren wij hem vs. 13 met nadruk zeggen, en wederom vs. 14 “gewisselijk.” In die wetenschap des geloofs heeft hij tot zijnen God geroepen, was hij, hoe bedreigd, veilig, en kan hij nog na eeuwen alle ellendigen, nooddruftigen en oprechten, die in gelijke omstandigheden zijn, troosten en bemoedigen; de Heere is hunne Sterkte, Hij zal hun recht tegenover al hunne vijanden uitvoeren.

Wél ons, indien wij tegen zulke vijanden, in ons en buiten ons, met zulk eene bekwame hand, als David, het wapen van het ootmoedig gebed in Jezus' naam weten te hanteeren.

PSALM 141

Een Gode welbehagelijk reukwerk.

Een psalm van David.

Evenmin als van den vorigen psalm laat zich van dezen met zekerheid bepalen wanneer en onder welke omstandigheden David dien heeft uitgesproken. Wel is er veel overeenkomst tusschen de omstandigheden onder welke beiden vervaardigd zijn, maar daarom zijn ze nog niet noodzakelijk uit denzelfden tijd.

Onder zwaar lijden en verdrukking beschuldigen hem zijne vijanden en slaan hem met hunne lastertongen, of zoeken aan zijnen mond verkeerde woorden te ontlokken en hem tot de gemeenschap aan hunne goddelooze handelingen, tot hunne ongerechte werken te verleiden.

Groot is Davids gevaar, dreigender nog dan waar zijne vijanden, gelijk in den vorigen psalm, hem met geweld gewapend belaagden en tegenstonden.

In dat gevaar neemt hij, vs. 1 en 2, zijn toevlucht tot den Heere, en stort hij, vs. 3 en 4, zijn gebed voor Hem uit.

1. **Heere! ik roep U aan, haast U tot mij; neem mijne stem ter oore, als ik tot U roep.**
2. **Mijn gebed worde gesteld als reukwerk voor uw aangezicht, de opheffing mijner handen als het avondoffer.**
3. **Heere! zet eene wacht voor mijnen mond, behoed de deur mijner lippen.**
4. **Neig mijn hart niet tot eene kwade zaak, om eenigen handel in goddeloosheid te handelen, met mannen, die ongerechtigheid werken; en dat ik niet ete van hunne lekkernijen.**

In dezen gelijk in den vorigen psalm ligt David het bekwaamste wapen, het gebed tot den Heere, het naaste bij.

Hij “roept”, als een die in doodelijk gevaar is, met zijne stem tot den Heere: “haast U tot mij, neem mijne stem ter oore.”

Het is geene stille zucht of klacht, maar een luid geroep om hulp tot den Heere, Die verre van hem schijnt, en Zich te “haasten” heeft, zal zijn kind niet bezwijken en omkomen.

Uit dat hulpgeroep hooren wij hoe gemeenzaam en vertrouwelijk David in zijne gevaren tot God placht te spreken, als tot zijn God en Redder uit al zijne nooden.

En is David thans verwijderd van den tabernakel, kan hij met de gemeente Israëls niet opgaan tot het huis des Heeren, om zijn gebed te mengen met het reukwerk, dat met het morgen- en avondoffer door den priester in het heiligdom ontstoken werd, — zie Exod. 29:41, en 30:1 — 8 — hij toont als een waar Israëliet de zinnebeeldige en geestelijke beteekenis van het offer des reukwerks te verstaan, wanneer hij uitspreekt: “mijn gebed worde gesteld als reukwerk voor uw aangezicht, de opheffing mijner handen *als* het avondoffer.”

Het reukwerk dat de priester elken morgen en avond op het gouden reukaltaar in het heilige voor het aangezicht van God, Die in het heilige der heiligen troonde, ontstak, was het zinnebeeld, des gebeds, dat de dienende priester voor en met de gemeente tot den Heere opzond.

Zoo zien wij, Luk. 1:9 en 10, Zacharia in den tempel des Heeren ingaan om te reukofferen, terwijl de menigte des volks, buiten, vóór den tempel, biddende is ter ure des reukoffers. Evenzoo, Openb. 8:1—5, waar wij den Engel-Priester, den waren Hoogepriester, Jezus Christus, met zijn wierookvat zien staan voor het gouden altaar, dat voor den troon is, opdat

Hij veel reukwerks met de gebeden aller heiligen van zijne hand zou doen opgaan tot God, zie ook Openb. 5:8.

Gelijk de liefelijke geur van het kostbare reukwerk opging tot *God* en Hem aangenaam was, zoo klimmen ook de gebeden der kinderen Gods op tot voor den troon des Heeren en zijn Hem in Christus welgevallig.

Voor den godvruchtigen Israëliet was de dienst van het reukoffer, gelijk de geheele Mozaïsche dienst, zinnebeeld en onderpand van den geestelijken dienst des harten Gode te brengen; dat geestelijke was hem het wezen, en daarom bidt David, “mijn gebed worde gesteld als reukwerk voor uw aangezicht.” Als bad hij: “Heere, ben ik thans verdreven van uw heiligdom, kan ik U het morgen- en avondoffer met reukwerk naar uwe instelling niet brengen, dan worde mijn gebed gesteld, dan neme het de plaats in en gelde het voor U als het liefelijk reukwerk des altaars.”

En hij voegt er aan toe: “de opheffing mijner handen *als* het avondoffer.” De vertaling van het woord “opheffing” door “offergave,” als doelde de dichter hiermede op het spijsoffer, dat vergezeld ging met het reukoffer, komt ons in dit verband minder juist voor. Liever verstaan wij de opheffing der handen in het gebed tot God als teeken of van de devotie en aandacht der ziel in haar gebed tot den Heere, óf als uitdrukking van het verlangen en de verwachting naar de verhooring. Zie van deze geste in het gebed: Job 4:13; Ps. 44:21; 63:5; 88:10; 1 Kon. 8:22 en Ps. 28:2.

Nu volgt de inhoud van zijn gebed: “Heere! zet eene wacht voor mijnen mond, behoed de deur mijner lippen, vs. 3.

David vreest niets zoo zeer dan te zondigen met zijne tong, dan de verkeerdheden des monds en de verdraaidheid der lippen. Hij kende het gevaar om onder zijne verdrukking iets onbetamelijks te spreken, tegen den Heere te murmureeren. Hiertoe verzocht, porde hem de satan in zijn hart aan, en zijne vijanden lieten mede niets onbeproefd om hem tot ongeduld, twijfel en murmureering tegen den Heere op te zetten.

David kent zijne zwakheid bovenal onder lijden en druk, en vreest heiliglijk den naam van zijnen God ten aanhoore van zijne vijanden door woorden van ongeduld of opstaan tegen ’s Heeren weg te onteeren; vandaar die ernstige en herhaalde bede tot den Heere: om eene wacht voor zijnen mond, om bewaking van de deuren zijner lippen.

Kinderen Gods, die bange en duistere wegen van verdrukking en lijden hebben doorgemaakt, en weten wat er in die wegen in het hart kan omgaan, zullen hier David verstaan, en hebben ondervonden, dat alleen de Heere hun mond en lippen kon behoeden, opdat hunne tong niet zondigde tegen Hem.

Maar David vreest, meer dan zijn mond en lippen, hij vreest ook dat zijn hart door verleiding “geneigd zal worden tot eene kwade zaak.” “Mannen,” wat hier beteekent “hooggeplaatste personen,” hovelingen, maar die God niet vreezen, integendeel “ongerechtigheid werken,” willen hem medevoeren om deel te nemen “aan eenigen handel in goddeloosheid.”

Zij zullen hem aangelokt en verzocht hebben door schoone beloften, door verleidelijke voorstellingen van uitredding, van herstelling in zijn rang en eer, indien hij slechts hun medegenoot werd.

En bidt David: “Heere! “neig” mijn hart niet tot eene kwade zaak,” dan hebben wij dit niet zoo te verstaan alsof de verzoeking tot het kwade van God uitgaat, want God verzoekt niemand tot het kwade, maar alzoo dat de Heere in zijne genade satan en zonde afkeere en tegenga om hem niet te verzoeken, hem te verlossen van den booze, gelijk de Heiland zijne discipelen leerde te bidden.

Tot die schoone beloften behoorden ook om met hen van hunne lekkernijen te eten, hun tafel- en dischgenoot te worden, aan hun weelderig en wellustig leven deel te nemen.

Maar door 's Heeren genade heeft David een afkeer van deze lieden, die van de wereld zijn; hij kan geene gemeenschap hebben met de werkers der ongerechtigheid, hij begeert hunne lekkernijen niet, en kiest veel liever in den weg der verdrukking voort te gaan, dan tot zulk een prijs gered te worden en zich in weelde en overdaad te baden.

Hier is zeker voor ware geloovigen iets te leeren, hoe zij onder beproevingen en verzoeken zich te gedragen en tot den Heere te roepen hebben, Die niet laat verzocht worden boven vermogen, maar met de verzoeking de uitkomst geeft.

5. **De rechtvaardige sla mij, het zal weldadigheid zijn; en hij bestraffe mij, het zal olie des hoofds zijn; het zal mijn hoofd niet breken; want nog zal ook mijn gebed voor hen zijn in hunne tegenspoeden.**
6. **Hunne rechters zijn aan de zijde der steenrots vrijgelaten geweest, en hebben gehoord mijne redenen, dat zij aangenaam waren.**
7. **Onze beenderen zijn verstrooid aan den mond des grafs, gelijk of iemand op de aarde iets gekloofd en verdeeld had.**

Leveren vs. 1—4 van onzen psalm den uitleggers geene moeilijkheden op, anders staat het met de verzen 5 — 7, zij behooren tot de moeilijkste in de psalmen. Het ongewone, korte en afgebroke ne der uitspraken benevens de snelle afwisseling der gedachten veroorzaken die moeilijkheden, en wel zóó, dat wij bij de lezing van deze verzen wenschen zouden den dichter nevens ons te hebben, om hem te vragen: “verklaar ons dit nader.”

Maar die wensch kan niet vervuld worden, en ons blijft niets anders over dan, onder inwachting van het licht des Heiligen Geestes, te beproeven den waren zin van des dichters woorden op te delven.

Er zijn onder de uitleggers, die “de rechtvaardige” verstaan van God den Heere, Wiens slaan en bestraffen David weldadig zijn als de kostbare zalfolie zijn hoofd. Ons en den meesten uitleggers komt het voor dat deze opvatting niet de ware is. Nergens elders toch in de Schrift wordt het bijvoegelijk naamwoord “rechtvaardig” als zelfstandig van God gebruikt en wordt Hij “de Rechtvaardige” genoemd; maar in het oorspronkelijke staat ook niet de rechtvaardige, maar enkel een rechtvaardige. Het is hier een begripwoord tot aanduiding van Davids godvruchtige vrienden, die hem uit liefde over zijne feilen bestraffen in tegenoverstelling van zijne vijanden, die hem uit boosheid lasteren.

Indien deze, de rechtvaardigen, hem “bestrafte,” al doen zij het zelfs zoo gevoelig dat het een “slaan,” eigenlijk een “hameren” kan genoemd worden, hij zal het “weldadig,” gezegend heeten, het zal hem zoo aangenaam zijn als de kostelijke zalfolie zijn hoofd is, Ps. 23:5; 45:8 en 104:15.

“Het zal mijn hoofd niet breken,” het zal bij hem geen leed of toorn verwekken, “want nog zal ook mijn gebed voor hen zijn in hunne tegenspoeden.”

Over deze laatste woorden is er weer verschil tusschen de uitleggers. Eenige verstaan door “hen, voor wie Davids gebed is in hunne tegenspoeden,” zijne vrienden die hem bestraffen, andere “zijne vijanden die hem lasteren” en vertalen dan “in hunne boosheden.” Met onze kanttekenaren kiezen wij de eerste vertaling en verklaring.

Moeilijker dan dit vers zijn vers 6 en 7. Vers 6, “Hunne rechters zijn aan de zijde der steenrots vrijgelaten geweest.” “Hunne rechters” zijn de overheden, de hoofden en aanvoeders

van Davids vijanden, hierover is geen verschil. Duister zijn de woorden, dat “zij aan de zijde der steenrots zijn vrijgelaten geweest,” vooral in verband tot het laatste lid van het vers: “en hebben gehoord mijne redenen, dat zij aangenaam waren.”

Wanneer men het Hebreeuwsche woord voor “vrijgelaten” vertaalt, wat ook vertaald wordt voor “loslaten” af- of nederwerpen, dan kan David hier het oog hebben op de afgrijselijke strafoefening bij de Heidenen en ook bij Israël niet onbekend, dat men de vijanden van de steilten der rotsen afwierp om ze in de diepte te verpletteren, zie 2 Kron. 25:12 en Ps. 137:9. Maar dan leveren de laatste woorden van het vers geen duidelijken en gepasten zin op.

Wij verklaren Davids woorden liever uit een geschiedenis in zijn eigen leven, uit den tijd toen hij door Saul vervolgd werd, zie 1 Sam. 23:26; 24:3; 26:13, 24, 25.

In beide voorvallen zoeken Saul en zijne mannen David “op de rotssteenen der steenbokken” of op den heuvel van Hachila, en bleef David op den berg in de woestijn Zif of stond hij op de zijde des bergs tegenover de legerplaats van Saul. Maar ook bij beide gelegenheden heeft hij zijne hand niet aan den gezalfde des Heeren geslagen, heeft hij Saul en zijne mannen “losgelaten” en niet gedood, hoewel het in de macht zijner hand was. Toen hebben Saul en zijne mannen de redenen van David gehoord, 1 Sam. 24:10—16 en 26:17 — 20, die zoo “aangenaam” waren in de ooren van Saul en zijne mannen.

Deze historische verklaring wil ons meer behagen, dan die van eene strafoefening waarbij de vijanden van de steenrotsen geworpen werden. Zij beveelt zich ook meerder aan met het oog op de bekende gezindheid van David jegens Saul, en geeft eene ongeunstelde verklaring van de laatste woorden van vs. 6.

Ons rest nog het 7^{de} vers in dezen psalm, dat ook zwaar is om te verstaan. “Onze beenderen zijn verstrooid aan den mond des grafs.” Het is eene diepe klacht, dieper nog dan Ps. 22:15 “al mijne beenderen hebben zich vaneen gescheiden.” David en zijne vrienden liggen daar gelijk een veld van dorre doodsbeenderen, Ezech. 37:1, aan den mond des grafs, dat ze zal opnemen. “Gelijk of iemand op de aarde *iets* gekloofd en verdeeld had.” Onze kanteekenaars geven hiervan twee verklaringen op: “of, gelijk wanneer iemand hout hakte en kloofde tegen de aarde, dat is, hetwelk op de aarde ligt, en waarvan de spaanders hier en daar verspreid worden. Anders: gelijk als die het land of aardrijk snijdende klieft: te weten, met den ploeg, zoo zijn verdeeld onze beenderen naar den mond van het graf, of de hel toe.”

Er zijn uitleggers die de laatste beeldspraak van het ploegen en doorsnijden der aarde verkiezen, en verklaren dan dit vers aldus: gelijk het ploegen en doorsnijden der aarde geen doel maar het middel is om de aarde vrucht te doen voortbrengen, alzoo zijn onze beenderen gescheiden en verstrooid om door de kracht Gods ten eeuwigen leven te worden opgewekt. Zóó verstaan zou het geene klacht zijn, maar eene hoopvolle verwachting van redding ten leven uitspreken.

Wij kunnen die verklaring niet bijvallen, maar vinden die verwachting wel uitgesproken in de volgende verzen:

8. **Doch op U zijn mijne oogen, Heere, Heere! op U betrouw ik; ontbloot mijne ziel niet.**
9. **Bewaar mij voor het geweld des striks, dien zij mij gespannen hebben, en voor de valstrikken van de werkers der ongerechtigheid.**
10. **Dat de goddeloozen, elk in zijn garen vallen, te zamen, totdat ik zal zijn voorbijgegaan.**

In dien hopeloozen toestand naar den mensch, vs. 6, zijn des dichters oogen op den Heere, Heere, op “Wien hij vertrouwt en tot Wien hij bidt: “ontbloot mijne ziel niet;” laat mij niet alleen, want vele strikken van list en geweld hebben de werkers der ongerechtigheid mij gelegd;

waarvan ik niet ontkomen zal, tenzij Gij, Heere, mij tot een hulpe zijt, vs. 6. Verg. Ps. 25:15; 31:2 en 140:5.

En hoe begeert en verwacht David dat de Heere hem uitredt? Evenzoo als in Ps. 7:16 en 17 en 69:23, dat de Heere het kwade, dat zijne vijanden hem willen toebrengen, op hun eigen hoofd doe nederkomen, “dat de goddeloozen, elk in zijn garen,” in zijn net “vallen,” en hij zonder schade of nadeel hunne netten mag “voorbijgaan,” en alzo behouden worde.

Uit dezen psalm leeren wij, dat er geen voortreffelijker en noodzakelijker wapen tegen onze geestelijke en lichamelijke vijanden is dan het gebed. Ook Paulus verstond het niet anders, want als hij Efeze 6:11 —17 de geloovigen vermaant in den geestelijken strijd de gansche wapenrusting Gods aan te doen, en hij onderscheidelijk het zestal beschermende en verdedigende wapenen heeft opgenoemd, dan vergeet hij niet er nog een zevende wapen aan toe te voegen: “met alle bidding en smeeking, biddende ten allen tijd in den Geest, en tot hetzelfde wakende met alle gedurigheid en smeeking voor al de heiligen.” Vergeten of verzuimen ook wij dit wapen niet, zonder hetwelk wij de wapenrusting Gods niet aandoen of hanteeren kunnen.

PSALM 142

Een onderwijzing in de heilige gebedskunst.

1. Eene onderwijzing van David, een gebed, als hij in de spelonk was.

Deze psalm wordt in het opschrift eene “onderwijzing” en een “gebed” genoemd, wat wel beteekenen zal, dat wij hier eene onderwijzing hebben in de heilige “gebedskunst.”

Aan onderwijzing in die zoo moeilijke kunst hebben alle kinderen Gods behoefte, en geen hunner zal in die kunst eene onderwijzing gering achten van een man als David, zóó ervaren in het gebedsleven, zóó geoefend in den gebedsstrijd.

De gelegenheid voor het ontstaan van dezen gebedspsalm, dien David later tot onderwijzing voor de gemeente bestemd heeft, wordt in het opschrift genoemd “als hij in de spelonk was.”

Die spelonk kan de spelonk van Adullam geweest zijn, 1 Sam. 23:1, of een der rotsholen in de woestijn van En-gédi, 1 Sam. 24:14, waar David zich verborg, toen Saul hem najoeg als een veldhoen op de bergen.

Het is in die bange en gevaarvolle dagen, dat wij hem zoo luide tot den Heere hooren roepen:

2. **Ik riep met mijne stem tot den Heere; ik smeekte tot den Heere met mijne stem.**
3. **Ik stortte mijne klacht uit voor zijn aangezicht; ik gaf te kennen voor zijn aangezicht mijne benauwdheid.**
4. **Als mijn geest in mij overstelpt was, zoo hebt Gij mijn pad gekend. Zij hebben mij eenen strik verborgen op den weg, dien ik gaan zou.**
5. **Ik zag uit ter rechterhand, en ziet, zoo was er niemand, die mij kende; er was geen ontvlieden voor mij; niemand zorgde voor mijne ziel.**

Dat is een gebed van een die in zijne benauwdheid van allen verlaten is, en voor wien de Heere alleen overblijft. Daarom zegt hij bij herhaling en met versterking: “ik riep tot den Heere,” “ik smeekte tot den Heere,” en evenzoo tot tweemaal “met mijne stem.”

Bij menschen — zie vs. 5 — is er voor hem geene hulp of uitkomst, de Heere alleen blijft hem over, Hem ziet zijn geloofsoog nog, hoe overstelpt zijn geest ook is. Met zijne “stem.” roept en smeekt hij luide, zoodat zijne klacht langs de enge wanden der spelonk weerkaatst.

Nog eenmaal, in vs. 3, heet het: “Ik stortte mijne klacht uit voor het aangezicht des Heeren,” “ik gaf te kennen voor zijn aangezicht mijne benauwdheid.”

Dat luide roepen en schreien, dat uitstorten van het hart in een stroom van klachten, treft men aan bij hen, bij wie de nood op het hoogst is, - zie Ps. 62:9; 64:2; 102:1 en 1 Sam. 16. Het hart vindt in dat onwillekeurig luide bidden verlichting en versterking; ook onze Heiland bad luide in het bang Gethsémané, en heeft gebeden en smeekingen met sterke roepingen en tranen geofferd.

In zulk een zielstoestand was David: “als mijn geest in mij overstelpt was.” Wij hooren hem en andere heiligen des O.T. meermalen zoo klagen: Ps. 61:3; 77:4; 117:5; 143:4; Jona 2:8.

Een overstelpte geest is door de wateren van droefheid en angst ganschelijk verzwolgen; zijn denkkraft is ondergegaan, zijn vermogen om te oordeelen en te overleggen, wat hem te doen staat, heeft hem begeven, hij is onmachtig zich te redden.

Maar de Heere is zulke verslagenen van geest, zulke door onweder voortgedrevenen nabij; David kan er van getuigen: “zoo hebt Gij mijn pad gekend,” zijn gevaarvollen weg, waarop zij

hem “strikken verborgen hebben.”

De Heere kende dat pad, den weg, “dien hij gaan zou, met al de listig verborgen gevaren. Hij kende dien niet alleen zooals alle dingen naakt en geopend voor Hem zijn, maar Hij kende Davids pad met de kennis zijner liefde en almacht tot zijne hulp en uitredding, gelijk de Heere de dagen der oprechten en den weg der rechtvaardigen kent, Ps. 1:6 en 37:18.

En aan die wetenschap heeft David nu, meer dan ooit te voren, tot zijn troost en bemoediging behoefte, nu hij, overstelpt van geest, op dien gevaarvollen weg niemand aan zijne zijde had. “Hij zag uit ter rechterhand,” naar de zijde waar de voorspraken en redders gewoon zijn te staan, “en ziet, zoo was er niemand, die hem kende,” geen vriend of maagschap, die zich over zijn deerlijk lot ontfermde; “niemand zorgde voor mijne ziel,” en ontkomen kon hij niet, “er was geen ontvlieden voor mij.”

Erger kon het niet. Toch was er nog één, Die zijn pad kende; en tot Hem, den Heere zijnen God, roept hij:

- 6. Tot U riep ik, o Heere! Ik zeide: Gij zijt mijne toevlucht, mijn deel in het land der levenden.**
- 7. Let op mijn geschrei; want ik ben zeer uitgeteerd; red mij van mijne vervolgers; want zij zijn machtiger dan ik.**
- 8. Voer mijne ziel uit de gevangenis, om uwen naam te loven; de rechtvaardigen zullen mij omringen, wanneer Gij wél bij mij zult gedaan hebben.**

Door allen alleen gelaten, hulpeloos in het midden der gevaren, blijft hem de machtigste hulp en de veiligste toevlucht over: “ik zeide: Gij zijt mijn toevlucht, mijn deel in het land der levenden.”

Al is zijn geest overstelpt, zijn geloof heeft niet opgehouden, de verborgen werking des Heiligen Geestes heeft den wortel van zijn geloof gevoed en versterkt; met vol geloofsbewustzijn roept hij tot den Heere, en noemt hij Hem zijne “toevlucht” en zijn “deel,” van Wien hij alleen hulp en redding verwacht.

Nog eenmaal hooren wij vs. 7 en 8 zijn geschrei tot den Heere als van een die “zeer uitgeteerd is,” wiens “vervolgers machtiger zijn dan hij,” en die als in een “gevangenis,” in een kerker besloten is.

Hij smeekt, dat de Heere op zijn geschrei en ellende “lette” en hem uit dien bangen kerker “voere,” hem verlossen en aan hem wél mag doen.

En waartoe begeert David dit zoo ernstig? Gewisselijk opdat hij gered zou worden, maar niet minder, en dit spreekt hij zelf uit, “om uwen,” des Heeren “naam te loven.”

In zijne redding zal zich de naam des Heeren verheerlijken, en gelijk hij in den nood met zijne stem tot den Heere geroepen en geschreid heeft, zoo begeert hij, verlost en uitgeholpen, ’s Heeren naam ook met zijn hart en mond te prijzen.

En niet slechts hij zal, “wanneer de Heere bij hem zal wél gedaan hebben,” zijn naam loven, maar ook “de rechtvaardigen,” zijne vrienden, die hem liefhebben, en zijne zaak als de hunne beschouwen, “zullen hem omringen,” met blijdschap tot hem toestroomen, om met hem uit éénen mond ’s Heeren naam voor zijne uitnemende verlossing te prijzen.

Gewis dit is eene gebedsonderwijzing hoog te waardeeren door alle leerlingen in de heilige gebedskunst. Zij zien er uit, hoe hoog de nood en hoe diep de droefheid bij een kind van God kan zijn, zoodat hun geest gansch overstelpt is.

Zij kunnen er uit leeren Wie hen, als zij alleen gelaten zijn, en bij menschen tevergeefs naar

hulpe omzien, als hun toevlucht en hun deel overblijft, en tot Wien zij niet te vergeefs roepen, want Hij, de Heere, kent hun pad.

Davids voorbeeld toont hun dat zij in bangen nood hunne stem niet behoeven te smoren, maar luide tot den Heere mogen roepen, wat het beangste en bedrukte hart wonderbaar ontlasten kan.

Zij hooren uit dezen psalm hoe nabij de Heere de overstelpten van geest is, en de verborgen kracht des Heiligen Geestes den wortel van hun geloof levend houdt, voedt en versterkt.

En eindelijk dat de ware bidder niet slechts zijne redding beoogt, maar allermeeft de verheerlijking van den naam des Heeren, die Zich in zijne behoudenis verheerlijkt.

PSALM 143

Een ootmoedig en dringend gebed.

Een psalm van David.

Ook uit dezen psalm, gelijk uit den vorigen, herkennen wij David in zijn schuldgevoel en boetvaardigheid, in zijn verlangen naar God, tot Wien hij, vervolgd door zijne doodvijanden, de toevlucht neemt, en in zijne heilige begeerte om, onderwezen en geleid door 's Heeren Geest, in de rechte en veilige paden te wandelen.

De Kerk heeft dezen psalm tot den laatsten van haar zeven boetpsalmen verkoren, en dit terecht, want er smeekt een boeteling in.

Dat hij uit den tijd van Davids vervolging is, hiervoor spreekt de inhoud. Evenwel niet uit den tijd van zijne jeugd, toen Saul hem najoeg en zocht te dooden, maar toen hij op hoogen leeftijd voor zijn ontaarden zoon Absalom uit Jeruzalem vluchten moest. De vluchtende koning weet dat hij niet onschuldig is voor God, zie 2 Sam. 15 en 16.

Verzen 1 en 2 vormen de inleiding van dezen boet- en bidpsalm, niet minder rijk aan gebedsonderwijzing als de vorige, en geliefd bij allen, die zich als David schuldig kennen voor God en niet de rechtvaardigheid uit de wet, maar die des geloofs zoeken.

1. **O Heere! hoor mijn gebed; neig de ooren tot mijne smeekingen; verhoor mij naar uwe waarheid, naar uwe gerechtigheid.**
2. **En ga niet in het gericht met uwen knecht; want niemand, die leeft, zal voor uw aangezicht rechtvaardig zijn.**

David begint zijn gebed, pleitende op 's Heeren "waarheid" en "gerechtigheid." 's Heeren "waarheid, dat is hier zijne onwankelbare trouw in het volbrengen van zijne beloften, ligt het naast onder des dichters geloofsoog. Hij heeft rijke en dierbare beloften van den Heere ontvangen, 2 Sam. 7. De Heere heeft David gezworen dat Hij hem een bestendig huis zou maken, en zijn troon, die nu zoo bedreigd werd, in den Messias tot in eeuwigheid zou bevestigen.

Zoo was 's Heeren waarheid, zijne getrouwheid in het vervullen zijner beloften de naaste en hechtste grond van Davids geloofsbode, en waarop hij onder zijne hachelijke en smartelijke beproeving vrijmoedig mocht en kon pleiten. Want de Heere hoort het gaarne dat zijne gunstgenooten zich op zijne waarheid beroepen en Hem aan zijn woord houden.

De tweede grond, waarop hij om verhooring bidt, is 's Heeren "gerechtigheid." Men heeft gevraagd: hoe kan David zich op de "gerechtigheid" Gods beroepen, hij is toch voor God niet onschuldig, het tegendeel belijdt hij zelf in vs. 2, waar hij bidt: "en ga niet in het gericht met uwen knecht?"

Wij antwoorden: David beroept zich hier niet op Gods rechterlijke gerechtigheid, buiten den Messias, voor wie niemand, die leeft, bestaan kan, maar op de gerechtigheid des Heeren zooals Hij die in zijn verbond geopenbaard heeft en aan zijn volk bewijst. Die gerechtigheid gaat in de heilsorde Gods tot zaligheid van zondaren samen met zijne goedheid en genade. Zoo lezen wij in Ps. 25:8, "De Heere is goed en recht; daarom zal Hij de zondaars onderwijzen in den weg," en Ps. 36:6, 7, "O Heere! uwe goedertierenheid is tot in de hemelen; uwe waarheid tot de bovenste wolken toe. Uwe gerechtigheid is als de bergen Gods." En de apostel Johannes kon den geloovigen verzekeren: "Indien wij onze zonden belijden, Hij is getrouw en rechtvaardig, dat Hij ons de zonden vergeve, en ons reinige van alle ongerechtigheid," 1 Joh. 1:9.

Als “knecht” des Heeren kan en mag David, hoe schuldig in zichzelf, pleiten op de gerechtigheid des verbonds, en is zijn beroep hierop niet in strijd met zijne tollenaarsbede, vs. 2.

In vs. 2 ziet hij zich als een aangeklaagde voor het aangezicht van God, Die als zijn rechter zijn aanklager is, en hem naar zijne rechterlijke gerechtigheid schuldig kan verklaren; want hoe zou hij voor dien God kunnen bestaan, “want niemand die leeft,” geen mensch op aarde, “zal voor uw aangezicht rechtvaardig zijn.”

Er spreekt uit die bede: “en ga niet in het gericht met uwen knecht,” een verslagen geest en een verbroken hart, dat zichzelf veroordeelt vanwege zijne overtredingen. De vervolging en het lijden, dat hij ondergaat, weet en erkent David is om zijne zonden, en waar hij bidt: “ga niet in het gericht met uwen knecht,” daar smeekt hij: “Heere, reken mij mijne zonden niet toe, bewijs mij genade, hierin dat Gij mij verlost uit de wreede handen van den vijand die mij vervolgt tot den dood toe.”

Maar merkt nu op, hoe de schuldige boeteling zich in die bede 's Heeren “knecht” noemt, en evenzoo in vs. 12. Hij is zich zijne verbondsbetrekking op den Heere bewust; de Heere heeft hem eenmaal uit genade tot zijn knecht verkoren en aangenomen, en Zich door zijne beloften aan hem verbonden. In dat zekere geloofsbewustzijn grijpt David de gerechtigheid Gods in den Messias aan, opdat hij in het gerichte Gods niet schuldig verklaard, maar vrijgesproken worde.

En nu gaat hij voort om tot vs. 6 zijne bede bij den Heere aan te dringen door de voorstelling van zijn jammerlijken toestand naar het uit- en inwendige:

- 3. Want de vijand vervolgt mijne ziel; hij vertreedt mijn leven ter aarde; hij legt mij in duisternissen, als degenen, die over lang dood zijn.**
- 4. Daarom wordt mijn geest overstelpt in mij; mijn hart is verbaasd in het midden van mij.**
- 5. Ik gedenk aan de dagen vanouds; ik overleg al uwe daden; ik spreek bij mijzelf van de werken uwer handen.**
- 6. Ik breide mijne handen uit tot U; mijne ziel is voor U als een dorstig land. Sela.**

Het is als hooren wij in vs. 3 Heman in Ps. 88, waar die dood-brakende van der jeugd aan klaagt: “ik ben gerekend met degenen, die in den kuil nederdalen,” afgezonderd onder de dooden, “Gij hebt mij in den ondersten kuil gelegd, in duisternissen en diepten.”

“De vijand,” dit beteekent hier niet één enkele vijand, Absalom of eenig ander van Davids vijanden, maar al zijne vijanden als een geheelheid saamgenomen. Zij vervolgen hem bloeddorstig om “zijn leven ter aarde te vertreden.” Hij is den dood nabij, hij ligt “in duisternissen;” zij jagen hem naar de duistere hollen der woestijn, en hij is gelijk aan degenen, die overlang dood zijn, die in het graf liggen, Ps. 7:6; Klaagl. 3:6.

“Zijn geest is overstelpt,” “zijn hart is verbaasd in het midden van hem,” vs. 4. Hij is gezonken in diepe wateren van verdrukking en benauwdheid, welke baren over zijn hoofd gaan; verbaasdheid en verschrikking ontzet zijn hart. Zie verder de verklaring op Ps. 142:4.

Maar hoe deerniswaardig en jammerlijk zijn staat ook zij, de geheugenis van 's Heeren wonderbare en groote daden heeft hem nog niet begeven: “Ik gedenk aan de dagen vanouds.” Jaren gaat hij in zijne gedachten terug, en het verleden van zijne jeugd aan staat hem met de helderheid van het heden voor den geest.

Hij “overlegt,” beziet, bepeinst, “al de daden des Heeren,” die lange reeks van wonderen, weleer door 's Heeren hand tot zijne redding en verhooring gewrocht.

“Ik spreek bij mijzelf van de werken uwer handen.” Hij houdt een alleenspraak, waarin hij al die werken des Heeren onderscheidelijk opnoemt, verheft en prijst, om er zijn geloof en hoop door te versterken en te verlevendigen. Zie over dit gedenken van de werken des Heeren in bange tijden Ps. 42:5, 7 en Ps. 77:6, 7, 12 en 13.

En die heilige zielsbetrachting van 's Heeren wonderen van weleer heft zijne overstelpten geest op uit de wateren van smart en lijden, en wij hooren onzen dichter uitspreken: “ik breide mijne handen uit tot U; mijne ziel is voor U als een dorstig land.”

Gelijk als onder de vervolging door Saul, toen David in de woestijn van Juda omzwierf, Ps. 63:2, zoo dorst ook nu zijne ziele en zijn vleesch naar God, en zegt hij daar: “in een land dor en mat zonder water,” hier heet het: “mijne ziel is voor U als een dorstig land.” Gelijk zulk een land in dien doodschen staat naar den regen des hemels hijgt, zoo smacht zijne ziel naar den regen des Geestes, naar de gemeenschap met God, in Wien al zijn heil is.

7. **Verhoor mij haastelijk, Heere! mijn geest bezwijkt; verberg uw aangezicht niet van mij; want ik zou gelijk worden dengenen, die in den kuil dalen.**
8. **Doe mij uwe goedertierenheid in den morgenstond hooren; want ik betrouw op U; maak mij bekend den weg, dien ik te gaan heb; want ik hef mijne ziel tot U op.**
9. **Red mij, Heere! van mijne vijanden; bij U schuil ik.**

Zijne handen naar God uitbreidende en hijgende naar Diens gemeenschap, smeekt David met veel aandrang zijner ziel in deze drie verzen om redding uit zijn doodelijk gevaar. Deze verzen slaan terug op vs. 1-3, vooral op vs. 3, waarin hij zijn gevaarvollen jammerstaat beschrijft.

Er is gevaar in toeven, de nood is ten hoogste, “verhoor mij haastelijk, o Heere! mijn geest bezwijkt.” Zijn overstelpte geest, vs. 4, bezwijkt, is verbroken; door de bestrijding van 's Heeren hand, Ps. 39:11, is hij bezwaken, is er geene kracht meer in hem. Alleen als de Heere haastelijk tot zijne hulpe toeschiet is er nog redding mogelijk, zoo niet, zoo de Heere vertoeft, is het met hem gedaan, “want ik zou gelijk worden dengenen, die in den kuil dalen;” in het graf zou zijne plaats zijn, Ps. 28:1, 88:5.

Daarom smeekt hij, als de dichters van Ps. 69:18 en 102:3, die in gelijk gevaar waren, als ware het met hunne woorden: “verberg uw aangezicht niet van mij.”

Hoe zijn overstelpte geest ook dreigt te bezwijken, toch kleeft zijne ziel vast aan God, en heft zij zich in den nacht der ellenden tot Hem op: “Doe mij uwe goedertierenheid in den morgenstond hooren; want ik betrouw op U.”

Er is veel grond voor om het woord “morgenstond” hier, gelijk Ps. 46:6, in zijne eerste en eigenlijke beteekenis te nemen. David was op zijne vlucht voor Absalom in den nacht in de woestijn, aan gene zijde der Jordaan, 2 Sam. 17:22. Hij wist dat de volgende dag een beslissende zou zijn; verborg nu de Heere zijn aangezicht, en toonde Hij hem zijne “goedertierenheid” niet, bewees de Heere hem zijne trouw en liefde niet, dan was het eene verloren, eene afgesnedene zaak voor hem. Maar hij verwacht, dat de Heere bij het aanbreken van den naasten dageraad tot zijne redding zal opstaan, “want,” zoo spreekt hij, “ik betrouw op U;” hij is verzekerd, dat de Heere om de eer zijns Naams dit vertrouwen niet beschamen zal.

Zoo staat Davids vertrouwen alleen op den Heere, en hierin zij hij allen kinderen Gods in hunne drukkende wegen tot een voorbeeld, evenwel niet zonder acht te nemen op zijne bede in het tweede lid van vs. 8: “maak mij bekend den weg, dien ik te gaan heb; want ik hef mijne ziel tot U op.”

Die bede bewijst, dat de koning in zijne hoogst moeilijke omstandigheden verlegen staat, niet weet welke bevelen hij bij het aanbreken van den dag te geven heeft, hoe te handelen tegenover zijne vervolgers, Absalom en de zijnen. Want hij weet, hij wordt tot handelen geroepen, en veel, alles hangt er van af welken “weg” hij hierbij inslaat. Want vertrouwt hij, dat zijne hulp alleen van den Heere moet komen, hij weet ook, dat de Heere den “weg” en de middelen tot zijne redding bepaald heeft, en hij in dien weg eene roeping te vervullen heeft. Om dien weg te kennen, en niet zijn eigen weg te gaan, waarbij hij zeker mistasten zou, hiertoe “heft hij zijne ziel tot den Heere op, zie Ps. 25:1 en 4.

Nog eenmaal smeekt hij, vs. 9, “Red mij, Heere! van mijne vijanden,” en dringt die bede aan met het: “bij U schuil ik.”

Dit “bij U schuil ik” vinden wij maar eenmaal in de Schrift. Wel kent de dichter van Ps. 91 de “schuilplaats des Allerhoogsten,” en noemt de dichter van Ps. 119:114 den Heere zijne “Schiilplaats” wat in wezen hetzelfde zegt als “bij U schuil ik,” toch komt het iets nader; wij zien den dichter de toevlucht nemen en zich verbergen onder de schaduw des Almachtigen gelijk het schuwe kicken onder de vleugelen der moederhen. Zalig, die, als voortgedrevenen door een onweder, dit: “bij U schuil ik,” bij ervaring kennen.

- 10. Leer mij uw welbehagen doen; want Gij zijt mijn God! uw goede Geest geleide mij in een effen land.**
- 11. O Heere! maak mij levend, om uws naams wil; voer mijne ziel uit de benauwdheid, om uwe gerechtigheid.**
- 12. En roei mijne vijanden uit, om uwe goedertierenheid, en breng hen om, allen, die mijne ziel beangstigen; want ik ben uw knecht.**

De bede, vs. 10, “Leer mij uw welbehagen doen,” sluit zich aan vs. 8, “maak mij bekend den weg, dien ik te gaan heb.” ’s Heeren “welbehagen” is zijn goede en welbehagelijke wil naar welken Hij zijnen knecht David uit zijne gevaren redden zal.

David, reeds hoorden wij het, kent dien weg niet, hij is nu vooral te verward en te verbijsterd van geest, en in gevaar verkeerde wegen in te slaan, die het welbehagen, de goedkeuring zijns Gods niet zouden wegdragen, daarom begeert hij het onderricht van zijn God en Leidsman, en gaat hij voort te bidden: “uw goede Geest geleide mij in een effen land,” op eene effen baan, waarop ik niet struikelen of vallen kan.

David kent bij ervaring het onfeilbaar onderricht van dien goeden Geest, van Wien Nehemia later getuigde dat de Heere Dien aan zijn volk gegeven had om hen in de woestijn te onderwijzen, Neh. 19:20. Het is als hooren wij hier een geloovige bidden, die onder de volle openbaring van den Heiligen Geest onder het N.T. leeft, en in alles verstaat wat onze Heiland van het onderwijs en de leiding des Heiligen geestes getuigd heeft.

Nog is hij het gevaar niet ontkomen, nog blijft hij aanhouden in het gebed, vs. 11, dat de Heere hem “levend make,” en “zijne ziel uit de benauwdheid voere.” De laatste woorden verklaren de eerste; “levend maken” beteekent hier “uitredden;” in dien zin wordt deze uitdrukking meermalen, vooral in Ps. 119, gebezigd. En de grond dier bede is ’s Heeren “Naam en gerechtigheid.” Altijd dezelfde grond waarop hij pleit, zie de verklaring op vs. 1.

Maar ook ’s Heeren “goedertierenheid” is en blijft zijn pleitgrond: “en roei mijne vijanden uit, om uwe goedertierenheid,” terwijl hij zijn geheele gebed laat rusten op de laatste woorden: “want ik ben uw knecht.” Die betrekking — zie de verklaring op vs. 2 — geeft hem vrijmoedigheid zoo te smeeken. Hoe schuldig hij in zichzelf is, de Heere kan Zich in zijne waarheid en gerechtigheid, waarin Hij Zich aan zijn knecht verbonden heeft, niet verloochenen;

Hij zal hem verhooren, hem stellende in de ruimte.

Deze psalm is, evenals Ps. 142 eene gebedsonderwijzing voor de kinderen Gods, bovenal onder hunne verdrukking en beproeving. Zij kunnen er uit leeren, dat zij, ook als menschen hun onschuldig leed berokkenen, hunne schuld voor God niet te vergeten maar ootmoedig te belijden hebben; zij hooren er uit waarop zij pleiten en hopen mogen, en hoe zij in alles te vragen hebben om zich onder hun lijden te gedragen naar het welbehagen des Heeren, waarin 's Heeren goede Geest hen onderwijzen wil.

PSALM 144

Dankzegging en gebed.

Een psalm van David.

Er heerscht in dezen psalm een hoogere toon dan in den vorigen. De dichter gaat van geklag en gebed over in den toon van dankende geloofserkenning van hetgeen de Heere voor hem in al zijne nooden geweest is; en is zijne overwinning over al zijne vijanden nog niet volkomen, toch is hij er zeker van dat die allen eenmaal aan hem zullen onderworpen worden, en hij en zijn volk deelen zullen in de zegenrijke vruchten des vredes, dien de Heere in het einde geven zou.

Het opschrift kent dezen psalm aan David toe, en wij zien geene reden om in afwijking hiervan hem voor het werk van een ander, een later dichter te houden, die dit lied uit Davids psalmen, voornamelijk uit Ps. 18, zou bearbeid hebben. Wel vinden wij in dezen psalm vele uitspraken, zelfs letterlijk, uit Ps. 18 terug; maar waarom kan David, nader aan het einde zijns levens gekomen, nog niet eenmaal, kort saamgevat, de woorden gesproken hebben, die hij weleer tot den Heere gesproken had, ten dage, als hem de Heere gered had uit de hand van al zijne vijanden, en uit de hand van Saul?

Indien het Paulus niet verdrietig ware *dezelfde* dingen aan de gemeente te Filippi te schrijven, zou het dan David te veel geweest zijn *dezelfde* woorden tot den Heere te spreken? Gods kinderen weten het bij ervaring dat zij nooit te veel en te dikwijls de groote daden des Heeren kunnen gedenken; en daarom neigen ook wij gewillige ooren naar hetgeen David in dezen psalm spreekt.

1. **Gezegend zij de Heere, mijn Rotssteen, Die mijne handen onderwijst ten strijde, mijne vingers ten oorlog;**
2. **Mijne goedertierenheid en mijn Burcht, mijn hoog Vertrek en mijn Bevrijder voor mij, mijn Schild, en op Wien ik mij betrouwe; Die mijn volk aan mij onderwerpt!**
3. **O Heere! wat is de mensch, dat Gij hem kent, het kind des menschen, dat Gij het acht?**
4. **De mensch is der ijdelheid gelijk; zijne dagen zijn als eene voorbijgaande schaduw.**

Evenals in Ps. 18:3 verheft de dichter hier op het hoogst den naam des Heeren over alles wat Hij voor hem geweest is. Zoo hier als daar roemt hij den Heere als zijn rotssteen, burcht, hoog vertrek, bevrijder en schild, maar voegt er hier aan toe “mijne goedertierenheid.”

Dit alles had de Heere Zich aan Hem bewezen in de bange dagen van zijn strijd en lijden, toen Hij hem uit de hand van al zijne vijanden en uit de hand van Saul gered had. Toen betoonde de Heere zijne “goedertierenheid,” zijn rijke gunst en liefde aan hem, en waar hij dit gedenkt, wordt hij niet moede tot zesmaal dat “mijn” te herhalen.

En zou hij het niet, de Heere Zelf had “zijne handen ten strijd, zijne vingers ten oorlog onderwezen.” Al zijne bekwaamheid was uit God, zijne overwinningen waren des Heeren, “op Wien ik mij betrouwe, Die mijn volk aan mij onderwerpt!”

Het woord voor “betrouwen” vertaald, beteekent eigenlijk tot iemand de toevlucht nemen, de slippen van iemands kleed aangrijpen, gelijk zij doen die in nood zijn. Zoo had ook David tot den Heere de toevlucht genomen, en zijne goedertierenheid aangegrepen.

Hier zegt David: “Die mijn volk aan mij onderwerpt,” en in Ps. 18:48 “de God, Die mij volkomen wraak geeft, en ‘de volken’ onder mij brengt,” waarmede hij het oog heeft op de vele omliggende vreemde volken, die hij overwonnen en aan zich onderworpen had. Van

beiden, zoowel van het volk Israëls als van de vreemde volken, zijne vijanden, was dit waar; de Heere had hem gezalfd over zijn volk, maar ook zijne vijanden gedwongen zich aan hem te onderwerpen.

Wonderbaar heeft de Heere hem uitgeholpen, hoog heeft Hij hem verheven, en de wetenschap hiervan doet David bij het inzicht van zijne geringheid en nietigheid met aanbiddende bewondering uitroepen: “O Heere! wat is de mensch, dat Gij hem kent, het kind des menschen, dat gij het acht?” Gebogen, en als vernietigd onder het gewicht der weldadigheden zijns Gods, gevoelt hij thans veel dieper dan ooit te voren dat hij een niet, enkel ijdelheid voor God is: “De mensch is der ijdelheid gelijk; zijne dagen zijn als eene voorbijgaande schaduw.”

Sterker kon hij zich niet uitdrukken, dieper kon hij zich niet vernederen, de schaduw heeft geen bestaan in zich, en waar is zij, als zij voorbijgegaan is? alzoo zijn de dagen des menschen, met al hun gewicht, als zij weggevlogen zijn.

Wij herkennen aan deze uitspraken den dichter van Ps. 8, die daar, als hier, uitriep: “Wat is de mensch dat Gij zijner gedenkt? en de zoon des menschen, dat Gij hem bezoekt?” en tusschen die beiden ligt een uitspraak van dienzelfden dichter, aan deze gelijk: 2 Sam. 7:18b “Wie ben ik, Heere Heere! en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt?”

Met alle heiligen van alle tijden erkent David zich, bij het gezicht wie de Heere voor hem was, de minste, de onwaardigste te zijn, en als bij Jakob, is het ook bij hem: “Ik ben geringer dan al deze weldadigheden, en dan al deze trouw, die Gij aan uwen knecht gedaan hebt, Gen. 32:10a.

Diepe ootmoed en verlegen dankbaarheid voor God zijn de grondtrekken van het geestelijk karakter van den man naar Gods hart; wie der kinderen Gods zou hem hierin niet nabij willen komen.

Maar merk nu ook op welke stoute beden er uit het hart van een, die niets in zichzelf is, tot den troon der hoogste majesteit Gods opgaan.

5. **Neig uwe hemelen, Heere! en daal neder; raak de bergen aan, dat zij rooken.**
6. **Bliksem bliksem, en verstrooi hen; zend uwe pijlen uit, en verdoe hen.**
7. **Steek uwe handen van de hoogte uit; ontzet mij, en ruk mij uit de groote wateren, uit de hand der vreemden;**
8. **Welker mond leugen spreekt, en hunne rechterhand is eene rechterhand der valscheid.**

Het zijn stoute beden tot den troon der hoogste Majesteit in de hemelen, dat zij van haar troon afdale; dat de Heere in zijn nederkomen de hemelen neige, en zij zich onder het gewicht zijner voetstappen buigen.

De dichter gedenkt hier, gelijk in Ps. 18:8 — 17, de majestueuse en vreeselijke nederdaling des Heeren op den Sinai, onder de Hem vergezellende teekenen van donder en bliksem en vuur. En gold die verschijning zijn volk, Israël, doch niet tot hun verderf, maar tot hun behoud, hier bidt David om die majestueuse en vreeselijke verschijning des Heeren, opdat Hij Zich tot zijne redding wreke aan zijne vijanden. “Bliksem bliksem” tref hen met uw hemelvuur, “verstrooi hen, zend uwe pijlen uit, en verdoe hen,” gelijk als Gij weleer Israëls vijanden gedaan hebt.

Want heeft de Heere David menigmaal uit de hand zijner vijanden gered, en hem hoogelijk verheven, nog altijd bedreigt hem de wreede hand der “vreemden” als sterke en “groote wateren,” waarin hij gezonken is, en waaruit alleen de Heere hem “ontzetten” en “uitrukken” kan; en dit is zijne bede tot den Heere, vs. 7.

Het zijn vijanden van het ergste soort, te vreezen dan de sterkst gewapenden. “Welker mond leugen spreekt,” hunne bedriegelijke tong en lippen zijn hunne doodelijke wapenen, “en hunne rechterhand is eene rechterhand der valscheid.”

Die vijanden zijn zóó bedriegelijk, zóó trouwloos, dat zelfs hunne eeden leugen zijn. Bij het eedzweren hief men zijne rechterhand op, en hierop doelt de dichter, als hij van eene “rechterhand der valscheid” spreekt. “Wel mocht David bidden, dat de Heere zelve van den hemel voor hem streed, opdat Hij ook die te vreezen vijanden aan hem onderwierp.

9. **God! ik zal U een nieuw lied zingen; met de luit en het tiensnarig instrument zal ik U psalmzingen.**
10. **Gij, Die den koningen overwinning geeft, Die zijnen knecht David ontzet van het booze zwaard;**
11. **Ontzet mij en red mij van de hand der vreemden, welker mond leugen spreekt, en hunne rechterhand is eene rechterhand der valscheid.**

Van zijne ernstige smeekgebeden, vs. 5 — 8, gaat David in vs. 9 en 10 aanstonds over in blijden lof en dank, om in vs. 11 weer onmiddellijk de smeekbede op te nemen, die hij, vs. 7 en 8, heeft uitgestort.

Opmerkelijk is deze snelle afwisseling in het gemoeds- en gebedsleven des dichters, en toch is zij niet onbekend; alle ware godvruchtigen kennen die snelle overgangen van het ernstige smeekgebed tot blijden lof en omgekeerd, bovenal onder omstandigheden als waarin David was.

Een “nieuw lied” heeft de Heere hem in zijn hart gegeven, en zijn blijde tong zingt: “O God! ik zal U een nieuw lied zingen,” dat hij met zijn “luit en tiensnarig instrument” der harp zal vergezellen.

De Heere is groote dingen aan hem doende, die hij in vs. 10 vermeldt. Van Hem zijn de overwinningen, die koningen behalen, en die ook hij als koning over zijne vijanden behaald heeft en nog behaalt. Immers het is de Heere alleen, “Die zijnen knecht David ontzet van het booze zwaard.”

Hiervoor wil David den Heere een nieuw lied zingen. Een “nieuw lied” is een buitengewoon, een extraordinair lied, dat niet alle dagen gezongen wordt, zie Ps. 33:3; 40:4; 98:1; 149:1; Jes. 42:10.

Zulk een nieuw lied heeft zijne aanleiding in nieuwe, buitengewone uitreddingen en weldaden van ’s Heeren gunst, of ook wanneer de Heere vorige weldaden en ervaringen voor het hart zijner kinderen weer nieuw maakt. In beide opzichten kon David hier spreken van een nieuw lied.

Maar in zulke nieuwe tijden is het niet genoeg dat hart en mond ’s Heeren daden vermelden, de gewijde muziek met hare liefelijke tonen en welluidende klanken van harp en luit moet dan te hulp komen. De harp en luit worden dan levende en bezielde wezens, de stroomen des Geestes vloeien dan uit het hart langs de snaren en door het hart; de zanger en zijn speeltuig zijn dan één.

Zoo aangegrepen en getroffen door de nieuwe blijken van ’s Heeren gunst, zullen wij David in den volgenden psalm zijn nieuwe lied hooren zingen.

Maar eerst nog eene bede: “Ontzet mij en red mij van de hand der vreemden, welker mond leugen spreekt, en hunne rechterhand is eene rechterhand der valscheid,” vs. 11. Het is letterlijk dezelfde bede als in vs. 7 en 8. Dit is geene ijdele, gedachtenlooze herhaling, het is de nood, die David dringt, het zijn de gevaren van de hand dier leugenachtige vijanden, die hem

nog altijd bedreigen; het is, wat uit de volgende verzen blijkt, de welvaart en de bloei van zijn volk, die hem zoo ernstig doet aanhouden om ontzet en gered te worden van het booze zwaard zijner vijanden.

- 12. Opdat onze zonen zijn als planten, welke groot geworden zijn in hunne jeugd; onze dochters als hoeksteen, uitgehouwen naar de gelijkenis van een paleis.**
- 13. Dat onze winkelen vol zijnde, den eenen voorraad na den anderen uitgeven; dat onze kudde bij duizenden werpen, ja bij tienduizenden op onze hoeven vermenigvuldigen.**
- 14. Dat onze ossen wel geladen zijn; dat geen inbreuk, noch uitval, noch gekrijsch zij op onze straten.**
- 15. Welgelukzalig is het volk, dien het alzoo gaat; welgelukzalig is het volk, wiens God de Heere is.**

Uit dit gedeelte zien wij, dat David niet slechts voor zijn persoon bidt, maar veelmeer voor zijn volk, over wie hem de Heere gezalfd heeft. Het heil, de welvaart van zijn volk ligt hem het naast aan het hart; dat het Zion geestelijk en stoffelijk welga is zijn hoogste verlangen.

Zulk een begeerlijken staat van volkswelvaart teekent hij ons in vs. 12-14. En de eerste en voornaamste voorwaarde van zulk een gezegenden staat is, dat de koning en zijn volk rust hebben van al hunne vijanden, dat het een tijd zij van duurzamen vrede.

In tijden van verwoestingen van den oorlog wordt een volk verzwakt en neemt af in getal en sterkte. Dan vallen niet alleen de mannen en vaders door het zwaard, maar ook de zonen en dochters; de jeugd, die de hoop des vaderlands is, worden weggevoerd of kunnen zich onder den druk der tijden niet naar hun leeftijd in kracht en schoonheid ontwikkelen.

Dit wetende, bidt David zoo ernstig dat de Heere hem en zijn volk rust en vrede geve, “Opdat onze zonen zijn als planten, die groot geworden zijn in hunne jeugd.” De jeugdige leeftijd, het tijdperk voor de krachtsontwikkeling, beslist voor het geheele leven; wat men in zijn jeugd niet in beginsel is, dat wordt men niet op rijper leeftijd; en krachtige mannen zijn de steunpilaren voor een machtigen Staat, zij zullen met de vijanden spreken in de poorten.

Maar ook de dochters nemen hare plaats in; zij zijn als de toekomstige moeders, de steunpilaren van het huisgezin, dat de grondslag is van den Staat en de maatschappij. Zij zijn “als hoeksteen, uitgehouwen naar de gelijkenis van een paleis.” De hoeksteen, die de muren van een gebouw samenhielt, versterkten het. Voor prachtige gebouwen, voor paleizen bezigde men kunstig en sierlijk uitgehouwen hoeksteen; de dichter doelt hiermede op het sieraad van de schoonheid der vrouwen, uiterlijk en inwendig.

Zulke zonen en dochteren zijn de toekomst van een welvarenden Staat en maatschappij. Daar heerscht geen gebrek, daar is overvloed en rijkdom, daar bloeit handel en nijverheid, “de winkelen zijn vol, de eene voorraad na den anderen wordt uitgegeven.” De landbouw en veeteelt kwijnen daar niet, “de kudde werpen bij duizenden, ja vermenigvuldigen bij tienduizenden op de hoeven.” “De ossen zijn wel geladen,” dat is “beladen” met handelsvoorwerpen, die zij van de eene tot de andere plaats overbrengen, het is een teken van een druk handelsleven in tijden van vrede. Hiertoe behoort ook dat er geen “inbreuk” van vijanden, geen “uitval” om de vijanden te keer te gaan, noch “gekrijsch” van rumoer of geroep van opstand of geweld der vijanden “zij op onze straten,” maar rust, orde en veiligheid.

Wel mocht de dichter zeggen: “welgelukzalig is het volk, dien het alzoo gaat,” zulk een volk is gezegend van den Heere, het deelt in zijne gunst, van hen mag gezegd worden: “welgelukzalig is het volk, wiens God de Heere is.”

Het heil, de welvaart van zulk een volk vloeit af van den Heere, hunnen God. Hij is er de

oorzaak van, zij erkennen Hem als hunnen God en dienen Hem naar zijne inzettingen. De overvloed en zegeningen maken zulk een volk niet weelderig, de rust en welvaart verderven het niet om af te wijken van den Heere hunnen God.

Dat vorsten en volken, overheden en onderdanen dit bovenal in onzen tijd mogen verstaan, want gerechtigheid verhoogt een volk, en de vreeze des Heeren is het beginsel en de grondslag van het gezag der overheden en van de welvaart der volken.

PSALM 145

Een lied van enkel lof en dank.

Een lofzang van David.

Met dezen lof psalm wordt de laatste bundel van Davids psalmen, die met Ps. 138 begonnen is, gesloten.

Het is een lied van enkel lof en dank door den koning Israëls aan zijn grooten Koning toegebracht, en waartoe hij de Gemeente des Heeren en alle menschenkinderen, ja alle schepselen opwekt, en dit vanwege de grootheid, goedigheid en rechtvaardigheid van dien Koning en zijn heerlijk koninkrijk.

Het kan wel een lied zijn uit Davids ouderdom, de rijke en schoone vrucht van zijne rijke levenservaringen, waarin de Heere Zich zoo overvloedig bewezen had in de grootheid van al zijne deugden en volmaaktheden. Wij zien hier in David vervuld wat de dichter van Ps. 92:15 en 16 getuigt: “In den grijzen ouderdom zullen zij nog vruchten dragen; zij zullen vet en groen zijn om te verkondigen, dat de Heere recht is; Hij is mijn rotssteen, en in Hem is geen onrecht.”

Evenals enkele andere psalmen is ook deze geordend naar het Hebreeuwsche alfabet; misschien wel om het geheugen der Gemeente tegemoet te komen bij het gebruik van dit lied in den tempel of in hare huizen.

Vinde Davids voorbeeld navolging in onze harten, opdat ook wij den naam van dien grooten Koning verheffen mogen, Die aan allen goed is.

1. ***Aleph*, O, mijn God, Gij Koning! ik zal U verhoogen, en uwen naam loven in eeuwigheid en altoos.**
2. ***Beth*. Ten allen dage zal ik U loven, en uwen naam prijzen in eeuwigheid en altoos.**
3. ***Gimel*. De Heere is groot en zeer te prijzen, en zijne grootheid is ondoorgrondelijk.**
4. ***Daleth*. Geslacht aan geslacht zal uwe werken roemen; en zij zullen uwe mogendheden verkondigen.**
5. ***He*. Ik zal uitspreken de heerlijkheid der eer uwer majesteit, en uwe wonderlijke daden.**
6. ***Vau*. En zij zullen vermelden de kracht uwer vreeselijke daden; en uwe grootheid, die zal ik vertellen.**

Ik stel mij den koning Israëls voor, verzonken in heilige gedachtenis aan de groote en goedertierene daden des Heeren aan hem en zijn huis, aan Israël en al zijne schepselen bewezen; en waar zich onder die bepeinzing de grootheid en goedigheid des Heeren in al hare waarheid en majesteit zich aan zijn zielsoog ontdekt, daar grijpt zijne hand naar de harp en vloeit uit zijn hart en mond: “O, mijn God, Gij Koning! ik zal U verhoogen, en uwen naam loven in eeuwigheid en altoos.”

Zijn God is Koning, zijn hart huldigt en aanbidt dien eenigen Koning in zijne ondoorgrondelijke grootheid, majesteit en heerlijkheid. Hij begeert dien Koning te “verhoogen,” zijn “naam,” die de uitdrukking van zijn wezen is, “ten allen dage,” zonder onderlaten “te loven en te prijzen in eeuwigheid en altoos,” vs. 1 en 2.

En de dichter heeft er alle reden toe, want zijn God en Koning, Jehova is “groot.” “Groot” is die Koning in zijne macht en heerschappij, “groot” in de betooning van al zijne deugden en volmaaktheden, en daarom “zeer te prijzen.” Hij ziet geen einde aan de grootheid des Heeren, zij is “ondoorgrondelijk,” onpeilbaar diep en hoog; zijn eindige geloofsblik, hoe ver hij ook

reikt, verliest zich in het oneindige, maar daarom wil hij ook dien Koning tot in het oneindige, tot “in eeuwigheid en altoos loven.”

De innerlijke drang zijns harten voert hem over de grenzen aan zijn geloofsoog gesteld: eeuwig zal hij den Heere loven. Hoe verstaanbaar is hier David voor allen, die iets kennen van de alles overweldigende aanschouwing der grootheid Gods.

Die grootheid zal niet ondergaan; de majesteit, macht en heerschappij van de koningen der aarde, hoe schitterend, zullen vergaan, maar “geslacht aan geslacht zal uwe werken roemen.” U, o Heere! is en blijft het koninkrijk, Gij heerscht door alle eeuwen; van kind tot kind zal uwe naam voortgeplant worden, “zij zullen uwe mogendheden,” de groote kracht van uwen arm, “verkondigen,” vs. 4.

Welk eene bemoedigende verzekering voor de Gemeente des Heeren, dat het Zions Koning, zelfs in de duisterste tijden, nooit aan onderdanen zal ontbreken, die zijnen naam belijden en roemen zullen.

En de dichter zelf is hiervan een bewijs als hij op blijden toon uitroept: “Ik zal uitspreken de heerlijkheid der eer uwer majesteit,” die Gij Heere, zoo schitterend bewezen hebt in “uwe wonderlijke daden,” vs. 5.

Maar niet alleen hij, ook “zij,” al de volgende geslachten “zullen vermelden de kracht uwer vreeselijke daden;” en hij zal hen hierin voorgaan: “en uwe grootheid, die zal ik vertellen.”

Tot hiertoe gewaagt David van de grootheid des Heeren, zooals Hij die in de “wonderlijke” en “vreeselijke” daden zijner mogendheden betoont. Het is de grootheid van ’s Heeren wijsheid en almacht, en van zijne heiligheid en rechtvaardigheid, die Hij in die wonderlijke en vreeselijke daden ontdekt en verheerlijkt.

Maar dit is slechts de eene zijde van ’s Heeren ondoorgrondelijke grootheid; Davids God en Koning is niet minder groot in zijne goedheid, genade en barmhartigheid aan al zijne schepselen, en in het bijzonder aan hen, die Hem in den Messias liefhebben en vreezen.

7. **Zain.** Zij zullen de gedachtenis der grootheid uwer goedheid overvloediglijk uitstorten, en zij zullen uwe gerechtigheid met gejuich verkondigen.
8. **Cheth.** Genadig en barmhartig is de Heere, lankmoedig en groot van goedertierenheid.
9. **Teth.** De Heere is aan allen goed, en zijne barmhartigheden zijn over al zijne werken.
10. **Jod.** Al uwe werken, Heere! zullen U loven, en uwe gunstgenooten zullen U zegenen.
11. **Caph.** Zij zullen de heerlijkheid uws koninkrijks vermelden, en uwe mogendheid zullen zij uitspreken.
12. **Lamed.** Om den menschen kinderen bekend te maken zijne mogendheden, en de eer der heerlijkheid zijns koninkrijks.
13. **Mem.** Uw koninkrijk is een koninkrijk van alle eeuwen, en uwe heerschappij is in alle geslacht en geslacht.

Is de grootheid des Heeren in hare wijsheid en almacht, heiligheid en rechtvaardigheid aanbiddeijk schoon, zij zou het niet zijn zonder de grootheid van zijne goedheid, genade, barmhartigheid en lankmoedigheid, die David in vs. 7-9 zoo hoogelijk verheft. God is groot in al zijne volmaaktheden; zijne grootheid schittert uit al zijne eigenschappen, die in Hem ondeelbaar één zijn. Als zoodanig had de Heere zijn naam uitgeroepen voor Mozes, Exod. 34:6 en 7; zoo kenden en verheerlijkten Hem de geloovigen van het O.T., Ps. 86:15; 103:8. En noemt de dichter nevens de goedheid ook de “gerechtigheid” des Heeren, dan hebben wij in dit

verbond niet aan Gods “straffende gerechtigheid” te denken, maar aan de rechtmatigheid en billijkheid van zijne woorden en daden.

’s Heeren goedheid, die het inbegrip is van al de eigenschappen Gods in vs. 8 vermeld, is in haar wezen en betooning oneindig en onbeperkt: “de Heere is aan allen goed, en zijne barmhartigheden zijn over al zijne werken.” Er is eene algemeene goedheid Gods als Schepper, die Hij aan al zijne schepselen, bezielde en onbezielde, zonder uitname, bewijst; Hij doet zijne zon opgaan over boozen en goeden, en regent over rechtvaardigen en onrechtvaardigen; Heere! Gij behoudt menschen en beesten, Matth. 5:45, Ps. 36:7.

En welke verwachting heeft de dichter hiervan? “Al uwe werken, Heere! zullen U loven, en uwe gunstgenooten zullen U zegenen,” vs. 10. Hij, Die alles wrocht om Zijns zelfswil, Hij zal zijn oogmerk verkrijgen; “al zijne werken,” de gansche schepping, zal Hem loven; maar boven dien lof zal Hem de zelfbewuste en vrijwillige lof van zijne “gunst genoot en,” van zijne geliefden, die Hem in Christus liefhebben, overvloedig worden toegebracht, Efez. 1:3.

“Zij zullen de heerlijkheid uws koninkrijks,” niet slechts van het koninkrijk zijner macht, maar meer nog van het koninkrijk zijner genade “vermelden,” en ’s Heeren “mogendheid,” die Hij in beiden bewijst “uitspreken,” vs. 11.

En die gunstgenooten zullen dit doen, “om des menschen kinderen,” hun medenatuurgenooten, die de heerlijkheid van ’s Heeren koninkrijk nog niet kennen, “bekend te maken zijne mogendheden, en de eer der heerlijkheid zijns koninkrijks.” De Heere heeft zijn volk, zijne gunstgenooten geformeerd, opdat zij zijnen lof zouden verkondigen, Hem tot eer en zijne menschenkinderen tot zaligheid.

En ’s Heeren gunstgenooten mogen met vrijmoedigheid aan al hunne medemenschen dat groote heil bekendmaken en hen met veel aandrang uitnoodigen om onderdanen van dat koninkrijk te worden, want “uw koninkrijk is een koninkrijk van alle eeuwen, en uwe heerschappij is in alle geslacht en geslacht.”

14. Samech. De Heere ondersteunt allen, die vallen, en Hij richt op alle gebogenen.

15. Ain. Aller oogen wachten op U; en Gij geeft hun hunne spijs te zijner tijd.

16. Pe. Gij doet uwe hand open, en verzadigt al wat er leeft, naar uw welbehagen.

De dichter heeft zich de vrijheid veroorloofd om van de volgorde van het Hebreeuwsche alfabet af te wijken, en de letter Nun uit te laten, zoodat de Mem van vs. 13 in vs. 14 gevolgd wordt van de Samech. De Septuaginta hield het er voor, dat er tusschen vs. 13 en 14 een vers was uitgevallen, en heeft de vrijheid genomen er een vers in op te nemen, luidende: “Waarachtig is de Heere in zijne woorden, en heilig in al zijne werken.” Maar geen der oude overzettingen heeft hierin het voorbeeld der Grieksche vertaling *gevolgd*, waarvoor trouwens ook geene reden bestaat; die uitlating is eene dichterlijke vrijheid, die den psalm niet schaadt, en den samenhang niet verbreekt.

David gaat in vs. 14 voort de heerlijkheid en eere van het eeuwig koninkrijk van zijn God en Koning te verkondigen. De Heere maakt de mogendheid zijner goedertierenheid groot aan alle zwakken en hulpeloozen, die daar bezwijken zullen: “De Heere ondersteunt allen, die vallen,” en waar zij vallen, daar “richt Hij alle gebogenen op.”

De Heere bewijst Zich zulk een God der hulpe, bijzonder aan zijne gunstgenooten, aan die Hem vreezen, gelijk er Ps. 37:17 staat: “Maar de Heere ondersteunt de rechtvaardigen” en vs. 24: “Als hij valt, zoo wordt hij niet weggeworpen, want de Heere ondersteunt zijne hand, en Ps. 146:8b: “De Heere richt de gebogenen op.”

Welk eene troostrijke verzekering voor het volk door druk gebogen, en dat onder strijd en lijden geen oogenblik in zichzelf kan staande blijven, en als zij gevallen zijn niet weder kunnen opstaan.

Maar het zijn niet alleen 's Heeren gunstgenooten, die in hun nood en ellende de oogen opheffen naar hunnen God en Koning en wie Hij uitredt, de dichter getuigt ook: aller oogen wachten op U.”

Er is aan alle schepselen, mensch en beest, ja aan de gansche schepping Gods in hunne afhankelijkheid van den Schepper een “wachten op den Heere” als aangeboren; “zij allen wachten op U, dat Gij hun hunne spijs geeft te zijner tijd,” zegt de dichter van Ps. 104:27.

En voor die allen, zij ondervinden het, ook voor de jonge raven, als zij roepen, is de Heere een getrouw en mild Verzorger, “en Gij geeft hun hunne spijs te zijner tijd.” Gij laat hen niet te vergeefs wachten; Gij, Heere! geeft ze, wanneer zij het behoeven.

Gij, almachtige en goedertieren Schepper, Gij zijt een goed huisverzorger en huisvader gelijk. “Gij doet uwe hand open, en verzadigt al wat er leeft, *naar uw* welbehagen,” dat is: naar het welbehagen, den wensch van al wat leeft. Wij houden ons aan de tusschenvoeging der onzen, want de Heere deelt immers zijne gaven naar de bepalingen van zijnen vrijen en alleen wijzen wil, en niet naar den wil en de begeerlijkheid zijner schepselen.

In de oude Kerk behoorden dezen beide verzen tot het tafelgebed aan den maaltijd, ook later in de Luthersche Kerk; ik herinner mij als kind die woorden meermalen aan tafel uitgesproken te hebben.

Het is dan ook een gepast kindergebed, maar dat wij eerst recht verstaan, en in waarheid bidden, wanneer wij uit genade een kind voor God geworden zijn.

17. ***Tsade.*** De Heere is rechtvaardig in al zijne wegen, en goedertieren in al zijne werken.
18. ***Koph*** De Heere is nabij allen, die Hem aanroepen, allen, die Hem aanroepen in der waarheid.
19. ***Resch.*** Hij doet het welbehagen dergenen, die Hem vreezen, en Hij hoort hun geroep, en verlost hen.
20. ***Schin.*** De Heere bewaart al degenen, die Hem liefhebben; maar Hij verdelgt alle goddeloozen.
21. ***Thau.*** Mijn mond zal den prijs des Heeren uitspreken, en alle vleesch zal zijnen heiligen naam loven in der eeuwigheid en altoos.

Wij treffen in vs. 17 dezelfde samenvoeging van 's Heeren rechtvaardigheid en goedertierenheid aan als in vs. 7; 's Heeren wegen en werken kenmerken zich dan ook door beiden. Zien wij het niet altijd, schijnt ons Gods weg niet altijd recht en zijn werk goedertieren, veel zullen wij na dezen verstaan en hier namaals alles, om te bekennen: “Hij is een rotssteen, “Wiens werk volkomen is,” Deut. 32:4.

In het bijzonder bewijst de Heere zijne rechtvaardigheid en goedertierenheid, aan “die Hem in waarheid aanroepen,” “Hem vreezen,” “Hem liefhebben,” vs. 18—20. “Hij is hen nabij,” “Hij hoort hun gebed,” “Hij doet hun welbehagen” en “verlost” en “bewaart hen.”

Hoe onuitsprekelijk veel wordt hierin aan Gods kinderen verzekerd, en waaraan zij voor ziel en lichaam behoefte hebben. Hoe kan het bemoedigen en vervrijmoedigen om in allen nood des lijfs en der ziele op den Heere te hopen, en van Hem alle goeds af te smeeken en te verwachten.

Maar de Rechtvaardige en Goedertierene bewijst Zich zoodanig alleen in den heiligen weg, door Hem verordineerd: bij den reine houdt Hij Zich rein, maar bij den verkeerde bewijst Hij Zich een worstelaar, “Hij verdelgt alle goddeloozen,” vs. 20*b*.

Niemand bedriege zichzelf, want de vrees des goddeloozen zal hem gewisselijk overkomen, gelijk als God de begeerte der rechtvaardigen zekerlijk zal geven.

En nu eindigt David in vs. 21 gelijk hij begonnen is. Het blijft zijne heilige begeerte en voornemen: “den prijs des Heeren uit te spreken;” en doordrongen van de heerlijkheid des Heeren in al zijne wegen en werken met en voor al zijne schepselen, verwacht zijne naar de groote en eindelijke verlossing zuchtende ziel, dat “alle vleesch ’s Heeren heiligen naam zal loven in eeuwigheid en altoos.”

Zeiden wij te veel, toen wij onzen psalm “een psalm van enkel lof en dank” noemden? En zeggen wij te veel, dat alle liefhebbers des Heeren er mede instemmen, en begeeren alzoo eeuwig en altoos den heiligen naam des Heeren te loven?

PSALM 146

Een lied des betrouwens op den Heere alleen.

Ons wachten nog 5 psalmen uit Israëls heiligen en rijken liederenschat. Dit vijftal is naar vorm en inhoud nauw verwant. Elk van hen begint en eindigt met “Halelujah.”

Zij zijn blijkbaar uit den tijd na de wederkeering uit Babel, het naast uit de dagen der herstelling van Israëls kerk- en burgerstaat door den arbeid en de hervormingen van Ezra en Nehemia, gesteund door de profeten Haggai en Zacharia. Er is geen grond deze psalmen tot een later tijdperk, tot dat der Makkabeën te brengen.

De heilige zanger, in God verblijd, heft aan:

1. **Halelujah! O, mijne ziel! prijs den Heere.**
2. **Ik zal den Heere prijzen in mijn leven; ik zal mijnen God psalmzingen, terwijl ik nog ben.**

Bij het gedenken en inzien van hetgeen de Heere voor zijn volk geweest is en wat Hij nog tot hunne herstelling en heil wrocht, wekt de heilige zanger zijne “ziel,” zijn geheele innerlijkst bestaan op, den Heere voor zijne groote daden, voor de weldaden zijner genade te loven en te prijzen.

En dit is bij hem geene oogenblikkelijke en voorbijgaande opwelling van zijn gevoel, neen, “ik zal den Heere prijzen in mijn leven,” gedurende mijn geheele leven, al mijne dagen: “ik zal mijnen God psalmzingen, terwijl ik nog ben.”

Zijn leven, zoolang de Heere hem op aarde doet verkeerren, zal gewijd zijn aan den lof van 's Heeren grooten naam en daden, om, als zijne dagen hier zullen voleind zijn, dien lof daar Boven volmaakt en eeuwig voort te zetten.

En hij heeft er overvloedig stof toe, na al de bittere ervaringen van het bedriegelijke en nietige van den steun en de hulp, zelfs van de machtigste der menschen, en na de treffende bewijzen van 's Heeren macht en trouw, zijn volk bewezen.

Daarom roept hij de Gemeente toe, af te zien van alle schepselen, en haar vertrouwen alleen te vestigen op den Heere, haar God.

3. **Vertrouwt niet op prinsen, op des menschen kind, bij hetwelk geen heil is.**
4. **Zijn geest gaat uit; hij keert wederom tot zijne aarde; te dienzelven dage vergaan zijne aanslagen.**
5. **Welgelukzalig is hij, die den God Jakobs tot zijne hulpe heeft, wiens verwachting op den Heere, zijnen God, is;**
6. **Die den hemel en de aarde gemaakt heeft, de zee en al wat in dezelve is; Die trouwe houdt in der eeuwigheid.**

Die tegenstelling van de machtigsten der menschen en den Machtigen Jakobs, Israëls God en Heere, zegt veel.

Vs. 3 en 4 zijn bijna woordelijk gelijkkluidend aan vs. 8 en 9 van Ps. 118, een lied wellicht uit denzelfden tijd.

Israël heeft, in Babel en sinds zij er uitgetogen waren, veel te doen gehad en veel ondervonden van de heidensche wereldmachten, de prinsen en grooten der aarde, die bewezen hadden een “kind des menschen” te zijn, “bij hetwelk geen heil is.”

Wij denken hier aan Kores, den koning van Perzië, den man door God verwekt tot Israëls

vrijlating en wederkeering naar hun land, hun weldoener en begunstiger, die al hun vertrouwen waardig scheen en op wien zij hoopten.

En toch, hoe spoedig werden de wedergekeerden in hun vertrouwen op hem teleurgesteld; slechts enkele jaren, nauwelijks 6 jaren, en die machtige begunstiger ontvalt hen: “Zijn geest gaat uit; hij keert wederom tot zijne aarde; en te dienzelven dage vergaan zijne aanslagen.”

Wat van elk kind des menschen eenmaal waar wordt, zien wij ook bij Kores, gelijk bij alle prinszen der aarde.

En dan “keert hij wederom tot zijne aarde; hij, die machtige en trotsche mensch, keert weder tot het stof, waaruit zijn lichaam genomen is. Dat stof, die aarde, is zijne moeder; uit haar is hij en tot haar keert hij weder, en wordt weer met haar één als had hij nooit bestaan.

“Te dienzelven dage vergaan zijne aanslagen,” met hem gaan al zijne gedachten en plannen, zijn booze “aanslagen” tegen het volk Gods gesmeed, in het graf, zij vermogen niets meer.

Het woord, door de onzen voor “aanslagen” vertaald, komt slechts éénmaal in het oorspronkelijke voor, en beteekent “gedachten,” “plannen,” maar met het nevenbegrip van kwaad en boos, en is daarom voor “aanslagen” vertaald.

Kan dit van Kores niet gezegd worden, waren zijne gedachten en plannen Israëel ten goede, bij zijne naaste opvolgers was het niet alzo en evenmin bij de vorsten der volken rondom Israëel; wij kennen uit de geschiedenis hunne listige en booze aanslagen tegen de wedergekeerden.

Niet ten onrechte waarschuwde de dichter de gemeente Israëls: “Vertrouwt niet op prinszen, op des menschen kind, bij hetwelk geen heil is.”

Op geen van die konden en mochten zij hunne hope stellen; een Kores, den weldoener en bevrijder, nam de Heere weg, en van de overige vorsten hadden zij niet dan aanslagen tot hun verderf en ondergang te wachten.

Maar er bleef voor hen één tot hunne hulpe over. “Welgelukzalig is hij, die den God Jakobs tot zijne hulp heeft, wiens verwachting op den Heere, zijnen God, is.”

Jehova, de machtige en getrouwe God Jakobs, was hunne hulpe. De dichter noemt hier bij voorkeur den Heere den God Jakobs, niet slechts omdat het volk Gods uit Jakob als hun stamvader was, maar omdat de Heere Zich aan Jakob meer zichtbaar in zijne macht en trouw bewezen had. Jakobs leven is rijker aan bewijzen van 's Heeren macht en trouw als dat van Abraham en Izak, en de geschiedenis van het volk Gods geleek meer op die van den schuldigen en hinkenden Jakob, dan op die van den stillen Izak, of op die van Abraham, den vader der geloovigen.

Welgelukzalig dan, die dezen God tot zijne hulpe heeft, “Die den hemel en de aarde gemaakt heeft, de zee en al wat in dezelve is; Die trouwe houdt in der eeuwigheid.” Wie op dien God in al zijne nooden zijne hoop en verwachting stelde, zou niet beschaamd worden. Hij, de machtige en getrouwe Verbondsgod, was die eere waardig; daarom moet Israëel niet op prinszen, niet op eenig kind des menschen vertrouwen, maar op Jakobs God alleen.

En aan de waarschuwing: “vertrouwt niet op prinszen,” heeft de Gemeente des Heeren en elk harer leden in het bijzonder te allen tijden behoefte. Hoeveel geheim vertrouwen op menschen schuilt er nog in het hart van hen, die den God Jakobs, meer nog, die den God en Vader van onzen Heere Jezus Christus tot hun God en Vader hebben.

Hoe hebben zij zich te schamen en te verootmoedigen, dat zij niet altijd al hun vertrouwen op dien almachtigen God en getrouwen Vader stellen. Wel mogen wij met den vader in het

Evangelie bidden: “Heere! kom mijne ongeloovigheid te hulp,” en met ’s Heilands jongeren: “Heere! vermeerder ons geloof.”

De dichter gaat voort Jakobs God te verheerlijken, en Hem met bewijs op bewijs voor de ooren der Gemeente te prijzen in zijne almacht en goedertierenheid, opdat het bedrukte volk zijn betrouwen alleen op den Heere, hunnen God, stelle.

Neigen ook wij onze ooren naar dien lof van Jakobs God:

7. **Die den verdrukte recht doet, Die den hongerige brood geeft; de Heere maakt de gevangenen los.**
8. **De Heere opent de oogen der blinden; de Heere richt de gebogenen op; de Heere heeft de rechtvaardigen lief.**
9. **De Heere bewaart de vreemdelingen; Hij houdt den wees en de weduwe staande; maar der goddeloozen weg keert Hij om.**

Evenals zoo menig andere heilige zanger — zie Ps. 95:4 en 5; 115:15; 121:2 — belijdt de dichter in vs. 6 Jakobs God allereerst als God, den Almachtige, “Die den hemel en de aarde, de zee en al wat in dezelve is gemaakt heeft.”

Dit is het eerste en het hoofdartikel van de belijdenis der Kerk van alle eeuwen onder elke bedeeeling, wat onder het Nieuwe Testament wordt uitgesproken in de woorden: “Ik geloof in God den Vader, den Almachtige, Schepper van hemel en aarde.”

Dat in God “den Vader,” behoort tot de Nieuw-Testamentische bedeeeling, en toch ligt het reeds opgesloten in de woorden: “Die trouwe houdt in der eeuwigheid.” Het is de trouw van een vader jegens zijne zwakke en schuldige kinderen; daarom zong de dichter van Ps. 103 reeds: “Gelijk een vader zich ontfermt over de kinderen, ontfermt Zich de Heere over degenen, die Hem vreezen.”

Het geloof rust op de almacht en goedwilligheid Gods, en wie van Gods kinderen is in dit vertrouwen ooit beschaamd geworden? Welgelukzalig hij dan, die den God Jakobs tot zijne hulpe heeft.

De onrechtvaardig “verdrukte,” vs. 7, mag tot Hem roepen en op Hem hopen; Hij, de almachtige en getrouwe God Jakobs, zal voor dien verdrukte tusschen treden en hem “recht doen,” gelijk Hij Jakob tegenover Laban recht gedaan heeft.

“Den hongerige,” den nooddrufte, den arme, dien die gebrek lijdt aan het noodige, “geeft Hij brood.” De Heere, Die uit de volheid van de aarde en de zee al wat leeft verzadigt, Hij, Die de jonge raven hoort als zij tot Hem roepen, Hij hoort gewis het geroep der hongerigen onder zijne menschenkinderen, bijzonderlijk van zijne gunstelingen onder hen.

Van die wonderbare spijziging des Heeren in duren tijd of hongersnood, daarvan weet het volk Gods, waaronder niet vele rijken en edelen zijn, veel te verhalen. Op wat wonderbare wijze heeft Hij zijn volk in de woestijn, een Elia aan de beek Krith en bij de weduwe te Zarfath onderhouden, en doet Hij het nog.

Ook de “gevangenen” in hunne boeien vergeet de Heere niet, maar gedenkt ze, en “maakt hen los.” De schenker, die aan Jozef zijne vrijheid te danken heeft, kan hem vergeten, maar Jozefs getrouwe God gedenkt hem ter zijner tijd, en maakt zijne banden los. En de wedergekeerden uit Babel, voor wier ooren de dichter zijn God prijst, zij zelven zijn er de getuigen van, ook hunne boeien heeft de Heere geslaakt. Ook in hoogereren, in geestelijken zin heeft Hij de gevangenis gevangen genomen, en doet Hij de wederhoorigen bij Zich wonen.

Niets is voor zijne almacht te groot, en in zijne ontferming doet Hij wonderen aan hopeloos

ongelukkigen: “De Heere opent de oogen der blinden” naar lichaam en geest.

Waar de kunst zich onmachtig verklaart den blinde het gezicht weder te geven, en hij hopeloos wordt weggezonden, daar bewijst Jakobs God Zich de Almachtige en ontfermt Hij Zich. Matth. 9:27-30; Joh. 9:1-7.

Ook over de blinden naar den geest ontfermt Zich de Heere, en opent hunne oogen, zie Jes. 35:5; 42:7; 2 Cor. 4:6; 3:18.

De onder druk “gebogenen richt de Heere op,” Een Hanna (1 Sam. 1) en zoovele andere zwaarbeproofden, die onder hunne lasten nederzegen, heeft Hij ontfermend opgericht, en in hun staat hersteld.

Gewisselijk, “de Heere heeft de rechtvaardigen lief.” Spreekt de dichter tot de geheele Gemeente, hij laat niet na, opdat niet iemand zich ijdelijk trooste, op het duidelijkst te verklaren, dat alleen de “rechtvaardigen,” degenen, die den Heere vreezen, zich van zijne liefde en ontferming mogen verzekerd houden, Ook de Gemeente van het N.T. hebbe hieraan hare aandacht te geven.

De Heere bewaart de vreemdelingen;” Hij houdt “den wees en de weduwe staande.” Niemand is bij den Heere vergeten, en allermint degenen, die zijne hulp het meest behoeven. De “vreemdeling,” hij die zonder vriend en maagschap, eenzaam en verlaten, blootgesteld aan gevaren en nooden, in den vreemde omzwerft, vindt in den Heere zijn naasten en getrouwsten Vriend en Beschermmer. Een Jozef en Daniël niet minder dan het gansche volk Israëls hebben dit in Egypte en Babel kennelijk ondervonden.

Welk eene troostrijke verzekering voor die vele kinderen Gods, die vroeger en bijzonder in onzen tijd gedrongen zijn geworden, elders, in den vreemde, eene toekomst te zoeken, en die daar met zoovele moeilijkheden te kampen hebben. En hoe getrouw heeft de Heere zijne belofte vervuld en blijft Hij dit doen. De verklaringen des Heeren in zijn Woord, wat Hij voor de vreemdelingen wil zijn, zijn te veel en te wel bekend dan dat wij ze behoeven bij te brengen.

En nevens de “vreemdelingen” worden hier de “wees” en de “weduwe” genoemd, die de Heere “staande houdt.” “Hij is een Vader der weezen, en een Rechter der weduwen, God, in de woonstede zijner heiligheid” zong reeds de dichter van Psalm 68.

Weezen en weduwen hebben in de Schrift talloos vele beloften van ’s Heeren bijzondere liefde en ontferming, bescherming en hulp. En zeker die alleen gelatenen, die hun onderhouder en beschermmer missen, en vaak het noodige moeten ontberen of onderdrukt worden, zij hebben die vele toezeggingen des Heeren noodig, maar weten u ook te verhalen hoe menigmaal Zich de Heere bewezen heeft een Vader en God voor hen te zijn.

“Maar,” en dit staat tegenover het laatste lid van vs. 8, “der goddeloozen weg keert Hij om,” den verkeerde toont Hij Zich een worstelaar, ’s Heeren liefde is eene heilige liefde, die met zijne rechtvaardigheid niet kan strijden. Den goddelooze, ook als hij zegt: “mijn God,” kent de Heere niet; Hij kan zijn weg en handelingen niet bevestigen, maar moet die omkeeren, doen vergaan.

En nu het slot:

10. De Heere zal in eeuwigheid regeeren; uw God, o Zion! is van geslacht tot geslacht. Halelujah!

Zion heeft niets te vreezen; zij heeft een eeuwigen Koning, Die zijn volk richt met gerechtigheid, en zijne ellendigen met recht. Op Hem kan zij zich verlaten, in Hem mag zij zich verheugen, Hij is haar van God gegeven tot in eeuwigheid.

Welgelukzalig, indien deze Koning ook onze Koning is, dan hebben wij niets te vreezen.

PSALM 147

Eene opwekking tot den lof Gods.

Deze psalm is, evenals de vorige, een lofpsalm van de wedergekeerden uit Babel, ten dage als de Heere onder de hand van Nehemia de lang verwoeste muren en poorten van Jeruzalem had opgebouwd.

En de Gemeente Israëls had voor haar verheugden lofzang rijke stof.

Het waren toch niet minder dan 90 jaren, sedert de wederkeering uit Babel, dat Nehemia op zijn verzoek aan den Perzischen koning Arthahsasta, wiens schenker hij was, en op zijne ernstige bede tot zijnen God, verlotf verkreeg tijdelijk naar Juda te trekken, om Jeruzalems muren en poorten te herbouwen.

Bijna eene eeuw hadden de vijanden der wedergekeerden hen verhinderd en hunne handen slap gemaakt, om Jeruzalem weer te maken tot eene versterkte stad in muren en poorten.

Wel was 20 jaren na de wederkeering (515 v. Chr.) de herbouw van den tempel voltooid, en kwam, 58 jaren later, (457 v. Chr.) Ezra, de schriftgeleerde, naar Jeruzalem, die veel toebracht tot de godsdienstige en zedelijke hervorming der wedergekeerden, maar Jeruzalem, de hoofdstad, lag daar nog onbeschermd en tot eene aanfluiting der vijanden; hare muren en poorten lagen nog verwoest en verbrand sedert Nebukadnezar de stad innam en met vuur verbrandde.

En in dien deerniswaardigen staat vond Nehemia de stad, toen hij, 13 jaren na Ezra, (445 v. Chr.) te Jeruzalem kwam.

De geschiedenis is daar, om ons het onmogelijke naar den mensch mede te deelen en te verzekeren, hoe Nehemia met zijne gewapende bouwers, in de kracht Gods, binnen enkele maanden Jeruzalems muren herbouwd en hare poorten gesteld had.

Kon het anders dan dat de gemeente Israëls, na zoovele jaren van verdrukking, vernedering en smaad hunner vijanden, den Heere in Zions tempelzalen ten hoogste lofzongen, en met dankende en verheugde harten en monden elkander toeriepen:

1. **Looft den Heere; want onzen God te psalmzingen is goed, dewijl Hij liefelijk is; de lof is betamelijk.**
2. **De Heere bouwt Jeruzalem; Hij vergadert Israëls verdrevenen.**
3. **Hij geneest de gebrokenen van hart, en Hij verbindt hen in hunne smarten.**
4. **Hij telt het getal der sterren; Hij noemt ze allen bij namen.**
5. **Onze Heere is groot en van vele kracht; zijns verstands is geen getal.**
6. **De Heere houdt de zachtmoedigen staande; de goddeloozen vernedert Hij, tot de aarde toe.**

Het is de gemeente der wedergekeerden wier lofzang wij hier hooren. In eene plechtige godsdienstige samenkomst wekken zij elkander met veel aandrang op, den Heere. Die “liefelijk” is, voor zijne uitnemende weldaden met psalmen te loven.

Zij spreken het uit dat het “goed,” Gode welbehagelijk en hun zalig is den Heere te loven, maar niet minder dat die lof “betamelijk” is; zij zijn schuldig Hem dien te brengen; vs. 1. Verg. Ps. 92:2; 135:3; 33:1.

En zij hebben rijke stof; want “de Heere bouwt,” richt de verwoeste muren en poorten van

“Jeruzalem” uit hun gruis en stof op; zij zien de schoone Godsstad niet langer als een open vlek, maar omringd door welverzekerde muren en poorten.

En binnen die muren “vergadert Hij Israëls verdrevenen.” De bannelingen, de verdrevenen naar Babel en de verstrooiden onder alle volken, komen door den Heere opgewekt en aangedreven dag en dag weer toe tot Zion, om als gemeente Gods Hem weer te dienen in zijnen tempel te Jeruzalem, zij komen weder als duiven tot hare vensteren, Jes. 60:8.

In dit alles gedenkt de Heere in liefde en ontferming zijn schuldig volk, dat Hij om hunne zonden verdreven en verstrooid heeft, en bewijst Hij aan hen zijne genade, wijsheid en almacht.

Wij hooren hiervan de Gemeente getuigen in vs. 3 — 6.

“Gebrokenen van hart” waren zij, doorwond door de onderdrukking en het lijden in hunne ballingschap en ook na hunne wederkeering, zij lagen in “smarten,” hopeloos kermende.

Maar de Heere, hun God, bewees dat Hij Israëls Heelmeester was, Exod. 15:26. Hij “geneest” en “verbindt” hen in hunne smarten, naar zijne getrouwe belofte, Jes. 61:1.

En in alle dezen betoont Hij zijne teedere en onveranderlijke verbondsliefde aan zijn volk, en verheerlijkt Hij Zich in zijne diepe wijsheid en oneindige grootheid zijner macht.

Hij toch, de Schepper van hemel en aarde, “telt” niet alleen “het getal der sterren,” maar “Hij noemt” dat talloos heir, allen bij hunne “namen.”

“Zijns verstands is geen getal.” Er is geene doorgronding van zijn verstand, Jes. 40:28.

Hoe vele en onnaspeurlijk zijn de wegen langs en door welken Hij zijn Israël heeft wedergebracht, hun stad en tempel herbouwd en hen als zijne schapen vergaderd heeft. En hoe ondoorgrondelijk zijn de oordeelen, die Hij, tot eer zijns naams en tot verlossing van zijn volk, over Israëls vijanden en onderdrukkers gebracht heeft.

“Onze Heere is groot en van vele krachten.” Hij heeft de lendenen der koningen ontbonden, om voor zijn aangezicht de deuren te openen, en zijn volk toegezegd: “Ik zal voor uw aangezicht gaan, en Ik zal de kromme wegen recht maken; de koperen deuren zal Ik verbreken, en de ijzeren grendelen zal Ik in stukken slaan,” Jes. 45:2. Het onmogelijke bij de menschen was mogelijk bij God. Hij spreekt, en het is er; Hij gebiedt, en het staat er; en wie kan zijne hand afslaan, of kan tot Hem zeggen: “Wat doet Gij?” Dan. 4:35.

“De Heere,” en dit had Israël ondervonden, en hunne vijanden waren het gewaar geworden, “houdt de zachtmoedigen staande; de goddeloozen vernedert Hij, tot de aarde toe,” vs. 6.

Met hoeveel recht mochten de wedergekeerden elkander toeroepen: “Looft den Heere!”

En de Kerk van het N. T. wier wortel en voorbeeld de Gemeente des O. Testaments is, zij mag onder hare verdrukking en verstrooiing, op de liefde, wijsheid en almacht van dienzelfden God en Koning hopen.

Nog bouwt Hij Jeruzalem, en vergadert Hij in zijne liefde, wijsheid en macht het verdreven Israël van den Nieuwen Dag.

Hij heeft haar door zijn Woord en Geest op het eenige en vaste fundament, Jezus Christus, als zijn geestelijke stad en tempel gegrondvest, en onderhoudt, herstelt en vergadert haar tot in eeuwigheid. Hij geneest en verbindt nog de gebrokenen van hart, en houdt de zachtmoedigen staande.

Daarom moet het ook ons goed en betamelijk zijn den Heere, Die liefelijk is, met hart en mond voor al zijne weldaden te loven en te prijzen; Hij, onze groote en getrouwe Zaligmaker, is het waardig, en zijne verlostten zijn het Hem schuldig.

Eene tweede stem laat zich in vs. 7 hooren om de gemeente Israëls op te roepen den Heere te loven:

7. **Zingt den Heere bij beurte met dankzegging; psalmzingt onzen God op de harp.**
8. **Die hemelen met wolken bedekt; Die voor de aarde regen bereidt; Die het gras op de bergen doet uitspruiten;**
9. **Die het vee zijn voeder geeft; aan de jonge raven, als zij roepen.**
10. **Hij heeft geen lust aan de sterkte des paards; Hij heeft geen welgevallen aan de beenen des mans.**
11. **De Heere heeft een welgevallen aan hen, die Hem vreezen, die op zijne goedertierenheid hopen.**

Thans moet de heilige tempelmuziek, waarvan de “harp” het lieflijkste speeltuig was, den zang der gemeente vergezellen om haar lof aan den Heere te verhoogen.

Van het bijzondere gaat nu de lofzang over tot het algemeene. Jehova, Die aan Zion zijne goedertierenheid, wijsheid en almacht bewezen heeft, doet het in al zijne werken. De gansche schepping is van Hem afhankelijk, onmachtig zijn alle schepselen in zichzelf; de Heere werkt alle dingen, op Hem hebben alle oogen te wachten.

Hij onderhoudt vriendelijk en weldadig al zijne schepselen. Want Hij is het “Die” te zijner tijd “de hemelen met wolken bedekt; Die voor de aarde den regen bereidt,” zoo den vroegen als den spaden regen, en “Die” alzoo “het gras” voor de beesten “op de bergen doet uitspruiten.”

Wordt in Ps. 104:16 getuigd: “Hij doet het gras uitspruiten voor de beesten, en het kruid tot dienst der menschen, doende het brood uit de aarde voortkomen,” hier wordt de Heere geprezen voor zijne weldadige zorg bij name voor de “beesten,” voor wie Hij het gras op de bergen doet uitspruiten.

Daarom volgt er ook vs. 9: “Die het vee zijn voeder geeft,” en worden onder dat vee bijzonder den hulpeloozen vogelen gedacht, en nog meer bijzonder “de jonge raven, als zij roepen.”

De raaf is niet de schoonste vogel en geenszins een liefelijke zanger, en laat hare jongen spoedig aan zichzelf over, zoodat deze met haar krassend geluid om spijs roepen.

Wordt hier van de jonge raven niet gezegd dat zij tot God roepen, gelijk in Ps. 104:21 van de jonge leeuwen dat zij hunne spijs van God zoeken, toch heeft de Heiland, Luk. 12:24, gezegd: “Aanmerkt de raven, dat zij niet zaaien, noch maaien, welke geene spijskamer noch schuur hebben, en God voedt dezelve.”

Van die getrouwe zorg des Heeren voor zijne mindere schepselen, voor de hulpelooste onder hen, de vogelen, en onder dezen voor de onaanzienlijke raven, die niemand toebehooren, getuigt de Gemeente des Heeren als een bewijs dat Hij zijne menschenkinderen gewisselijk niet vergeten zal; want hoeveel gaan zij de vogelen te boven!

Laat dit u tot troost zijn, armen en hulpeloozen; u in het bijzonder, kinderen van God, die om uwe nooddrift geloovig tot den Heere roept.

Maar die liefderijke en weldadige God heeft geen lust en welgevallen in het trotsche vermogen van zijne schepselen, die, steunende op hunne eigene kracht, zich tegen Hem stellen. “Hij heeft geen lust aan de sterkte des paards; Hij heeft geen welgevallen aan de beenen, de sterke schenkelen, des mans.”

Het fiere strijdros, dat zijn even trotschen berijder draagt, is hier het beeld van allen, die steunende op hunne kracht, zich beroemen onoverwinbaar te zijn, en de hulp des Almachtigen

niet behoeven noch begeeren. Maar zij zullen ondervinden: “een held wordt niet gered door groote kracht; het paard feilt ter overwinning, en bevrijdt niet door zijne groote sterkte.” Ps. 33:16 en 17.

Daarentegen: “heeft de Heere een welgevallen aan hen, die Hem vreezen, die op zijne goedertierenheid hopen.” God wederstaat de hoovaardigen, maar zijn welgevallen is aan de nederigen. Dat wij dan tot hen behooren, die roemen in de dingen van hunne zwakheid, en ootmoedig op ’s Heeren goedertierenheid hopen.

En nog eenmaal laat zich in dezen beurtzang eene derde stem hooren:

- 12. O Jeruzalem! roem den Heere; o Zion! loof uwen God.**
- 13. Want Hij maakt de grendelen uwer poorten sterk; Hij zegent uwe kinderen binnen in u.**
- 14. Die uwe landpalen *in* vrede stelt; Hij verzadigt u met het vette der tarwe.**
- 15. Hij zendt zijn bevel op aarde; zijn woord loopt zeer snel.**
- 16. Hij geeft sneeuw als wol; Hij strooit den rijm als asch.**
- 17. Hij werpt zijn ijs heen als stukken; wie zou bestaan voor zijne koude?**
- 18. Hij zendt zijn woord, en doet ze smelten; Hij doet zijnen wind waaien; de wateren vloeien henen.**
- 19. Hij maakt Jakob zijne woorden bekend, Israël zijne inzettingen en zijne rechten.**
- 20. Alzoo heeft Hij geen volk gedaan; en zijne rechten, die kennen zij niet. Hallelujah!**

De feestvierende Gemeente, die hier met haar geliefde namen: Jeruzalem en Zion, worden toegesproken, wordt nog eenmaal opgewekt, den Heere, haren God, te roemen en te loven, vs. 12.

Want Hij beschermt haar, en beschikt haar vrede en welvaart, vs. 13 en 14.

“Hij maakt de grendelen uwer poorten sterk.” De nieuwe opgerichte poorten van Jeruzalem stonden vooral des nachts aan invallen der vijanden bloot; hare grendelen konden geen weerstand bieden aan het rammelen der belagers. De burgers van Zion, wier getal nog gering is, kunnen, maar behoeven zich ook niet op die grendelen te verlaten, want de Heere maakt ze sterk. En liet Nehemia niet na trouwe wachters bij de poorten te stellen, Neh. 7:1—4, toch was het de Wachter Israëls die ze bewaakte, Ps. 121:5; 127:1.

“Hij zegent,” o Jeruzalem! “uwe kinderen in u.” Zijn uwe kinderen, de burgers van Zion, weinige, de zegen des Heeren zal ze vermenigvuldigen en rijk maken.

Maar niet alleen beschermt de Heere Jeruzalem, de hoofdstad des rijks, Hij is het ook, “Die uwe landpalen,” de grenzen des lands, en wat daar binnen ligt, “in vrede stelt,” Geen uitlandsch vorst zal tegen u opkomen; en den vrede uwer landgenooten verstoren.

Israël zal, als ’s Heeren kudde, hoe zwak ook, onder haar Herder in vrede nederliggen, en niemand zal ze verschrikken.

Vrede en “welvaart” zal des volks deel zijn: “Hij verzadigt u met het vette der tarwe.” Ps. 81:7; Hozea 2:20, 21.

En de Gemeente Israëls heeft er de hechtste en tastbare bewijzen voor dat haar God haar in vrede en welvaart kan en zal doen deelen.

Immers, hef, o Zion uwe oogen op, en aanschouw de goedertierenheid, wijsheid en macht van uwen God: “Hij zendt zijn bevel op aarde; zijn woord loopt zeer snel.” Als bij de schepping

aller dingen spreekt Hij, en het is er, gebiedt Hij, en het staat er. Enkel door zijn bevelwoord, brengt Hij het onmogelijke voor den mensen tot stand.

Aanschouw de kunstig gewerkte sneeuwvlokken die Hij geeft “als wol” om het land te dekken, of de kristalle korrels rijm, schitterende als diamanten, en die Hij strooit “als asch.” Looft zijne goedertierenheid en wijsheid, die het al te boven gaat.

Maar aanmerkt ook zijne macht en grootheid, als Hij de snelvlietende wateren stolt, en “Hij zijn ijs heen werpt als stukken,” en gij, bevende voor zijne macht, uitroept: “Wie zou bestaan voor zijne koude?” Of, als Hij in zijne gunst weder “zijn woord zendt, en doet ze smelten” en “zijn wind doet waaien, en de wateren vloeien henen,” als waren zij nimmer gebonden geweest.

“Deze God,” zoo mag en moet Israël juichen, “is onze God!” Want Jakobs nageslacht is zijn uitgelezen erfdeel en eigendom uit alle volken der aarde, vrijmachtig uitverkoren tot zijn openbaringsvolk; Hem tot verheerlijking, zijn erfdeel tot eeuwige behoudenis.

Want “Hij maakt Jakob zijne woorden bekend, Israël zijne inzettingen en rechten.” Hij heeft het gedaan en blijft het doen, totdat Hij Zich in den Messias, Die naar het vleesch in Jakobs lenden besloten was, volmaakt zal openbaren; tot dien tijd blijven de volken uitgesloten, en heet het: “Alzoo heeft Hij geen volk gedaan; en zijne rechten, die kennen zij niet. Halelujah!”

Geloovigen uit de Heidenen, thans deelgenooten en mede-erfgenamen met het van God verkoren Israël, geeft gij ook Jakobs God in Christus de eere en vertrouwt op Hem. Halelujah!

PSALM 148

Alles love den Heere.

Hoe nader wij aan het einde der psalmen komen, zooveel te hooger klimt in deze liederen de lof van 's Heeren naam.

Wij vinden dan ook in dezen psalm niet minder dan 12 maal de opwekking om den Heere te loven; het is een echte lofpsalm.

De dichter wekt hemel en aarde, de zee en al wat er in is op, den naam des Heeren te loven. Allen en alles, de bezielde en onbezielde schepping moet zijn Schepper prijzen.

Die lof moet van Israël, van 's Heeren gunstgenooten, uitgaan. Zij moeten voorgaan, omdat zij, als de eerstelingen, de keur zijner schepselen, in de hoogste en uitnemendste weldaden des Heeren deelen, en omdat Israël, de Gemeente des Heeren, het middelpunt is van alle werken des Heeren; en alle schepselen, buiten haar, bestaan om de genaderijke oogmerken die de Heere met zijn volk heeft.

Het is duidelijk, deze lofpsalm vindt zijne aanleiding in de buitengewone zegeningen waarmede de Heere, na langen druk en smartelijke vernedering, zijn volk heeft bezocht. En dan is er grond om aan te nemen dat dit loflied dagteekent uit den tijd na de wederkeering uit Babel, evenals de beide voorgaande en volgende psalmen. Sommige uitleggers bepalen den tijd nader, en wel in den tijd van Nehemia's laatste verblijf in Juda en Jeruzalem, toen hij door zijne hervormingen zooveel goeds teweegbracht, en voor de wedergekeerden, na zoovele jaren van verdrukking en lijden, onder het mildere bestuur en de bescherming der Perzische koningen, een veelbelovende bloeitijd aanbrak. Dit gevoelen heeft veel voor zich.

Hooren wij deze buitengewone opwekking des dichters aan de gemeente Israëls, als ook aan ons gedaan:

1. **Halelujah! Looft den Heere uit de hemelen; looft Hem in de hoogste plaatsen!**
2. **Looft Hem, al zijne engelen! Looft Hem, al zijne heirscharen!**
3. **Looft Hem, zon en maan! Looft Hem, alle gij lichtende sterren.**
4. **Looft Hem, gij, hemelen der hemelen! en gij, wateren, die boven de hemelen zijt!**
5. **Dat zij den naam des Heeren loven; want als Hij het beval, zoo werden zij geschapen.**
6. **En Hij heeft ze bevestigd voor altoos in eeuwigheid; Hij heeft hun eene orde gegeven, die geen van hen zal overtreden.**

De dichter begint van boven af; hij richt allereerst zijne opwekking den Heere te loven tot "de hoogste plaatsen," "de hemelen." Vandaar moet 's Heeren lof uitgaan, in die plaatsen moeten de "engelen," 's Heeren "heirscharen" rondom zijn troon, Hem de eere geven, vs. 1 en 2.

De engelen, de hoogste wezens, die gewoon zijn zoo bereidvaardig 's Heeren welbehagen te doen, hebben de roeping in dit groot lof-accoord van alle schepselen de eersten te zijn. Zij zijn er toe geschapen, zij hebben er als geestelijke, zedelijke en redelijke wezens de krachten en gaven van hun Schepper voor ontvangen, zij zijn bestemd Hem den hoogsten lof toe te brengen.

Van de engelen, de bewoners van den hemel, gaat de dichter in vs. 3 over tot de glanzende en schitterende hemellichamen: zon, maan en sterren, en in vs. 4 tot de hemelen zelven, tot "de hemelen der hemelen," den hoogsten hemel, en tot den benedensten hemel; en "de wateren,"

die boven de benedenste hemelen zijn; die allen zijn geroepen den Heere te loven.

In vs. 5 en 6 brengt hij den grond en de reden voor dien lof bij. Allen zijn zij 's Heeren schepselen, hebben aan Hem hun bestaan te danken, "als Hij het beval, zoo werden zij geschapen."

Van Hem is hun voortbestaan, "Hij heeft ze bevestigd voor altoos in eeuwigheid," zoolang zijn wil ze in stand houdt, Ps. 104:5; 119:91.

"Hij heeft hun eene orde gegeven, die geen van hen zal overtreden." 's Heeren wijsheid en almacht heeft aan elk zijner schepselen zijne plaats, grenzen en loop gesteld; die ordening kunnen zij niet overgaan, die plaats moeten zij behouden, en zich naar die ordening voortbewegen, Job 26:7 — 10; Jer. 31:35; 33:25.

Maar hier doet zich de vraag voor: hoe hebben wij den dichter in deze verzen en ook in de volgende te verstaan?

Dat hij de engelen, als met rede en verstand begaafde; zelfbewuste schepselen opwekt, en van hen begeert dat zij hun Schepper loven, dit is verklaarbaar, zij hebben er een hart en stem voor; maar hoe hebben wij het te verklaren van de gansche schepping en alle schepselen, van hemel en aarde, van de zee en alle afgronden, mitsgaders van het gedierte in de zee en op de aarde?

Zij zijn, hoewel levende, toch geene zelfbewuste en redelijke schepselen, die een hart en mond hebben om hunnen Schepper te loven.

Men heeft tot verklaring gezegd: de dichter gebruikt hier een rede- of taalfiguur, maar men heeft terecht geantwoord: die verklaring verklaart niets.

Anderen verklaren het uit de opgevoerde begeestering van den dichter, waarbij zijn gevoel hem de maat doet te buiten gaan; ware dit de verklaring, zijne opwekking zou zonder betekenissen zijn.

De ware verklaring komt ons voor te zijn, dat de dichter hier gewaagt van den zwijgenden en toch zoo luidsprekenden lof, dien al het geschapene en alle schepselen Gode toebrengen. Die allen verkondigen door hun aanzijn, ordening en werking de almacht, wijsheid en liefde van hun grooten Schepper en Onderhouder; van hen gaat er een gedurige lofzang tot den Heere op, Ps. 19:1 — 4; ook Paulus, Rom. 8:19-22, weet van het zuchten van het schepsel.

De dichter gaat voort met zijne opwekking: "Looft den Heere!" Niet alleen van de hoogste plaatsen, van de hemelen en hunne bezielde en onbezielde schepselen moet eene stem des lofs voor hunnen Schepper uitgaan, maar ook van de aarde en al wat tot haar behoort, vs. 7—14.

Hij begint, vs. 7 — 10 van de diepte der zee, en klimt op tot de hoogte der bergen, om vs. 11 — 14 te eindigen met den mensch als het hoogste schepsel Gods, en in het bijzonder met Israël, met de Gemeente des Heeren, zijne gunstgenooten, die Hem het naast nabij zijn.

- 7. Looft den Heere, van de aarde; gij, walvisschen en alle afgronden!**
- 8. Vuur en hagel, sneeuw en damp; gij, stormwind, die zijn woord doet!**
- 9. Gij, bergen en alle heuvelen; vruchtboomen en alle cederboomen!**
- 10. Het wild gedierte en alle vee; kruipend gedierte en gevleugeld gevogelte!**

Gelijk van den hemel alzo ook van de aarde, moet 's Heeren lof, als in één accoord, opgaan, om Hem in zijne almacht, wijsheid en liefde te verheerlijken.

Alle schepselen zijn door Hem geformeerd, opdat Hij de verborgenheid zijns Wezens in en

door hen ontdekken zou: “Want zijne onzienlijke dingen worden, van de schepping der wereld aan, uit de schepselen verstaan en doorzien, beide zijne eeuwige kracht en Goddelijkheid, opdat zij niet te verontschuldigen zouden zijn,” Rom. 1:20.

De dichter daalt af tot de diepte der “zee en tot alle afgronden” met al het levende, dat zich daarin beweegt.

Hij richt zijne opwekking tot de groote en vreeselijke “walvissen en” als tot de vertegenwoordigers van alle bewoners der zee en alle afgronden. De “walvisschen” zijn; gelijk de Behemoth, het Nijlpaard, een hoofdstuk der wegen Gods, Job 40:10—14.

Hoevele groote werken van Gods wijsheid en almacht zijn er in de diepte der zee verborgen, die zich verscholen houden voor het scherpste gezicht, en wier bewegingen nauwelijks worden waargenomen, maar die allen, niet minder dan de ons bekende, geschapen zijn om den lof van hun grooten Schepper te prijzen.

Vanuit de peillooze diepten der zee klimt des dichters geest op tot de verschijnselen op de aarde: “Vuur en hagel, sneeuw en damp; gij, stormwind, die zijn woord doet.”

Die weldadige en geweldige verschijnselen zijn voor hem geene blinde en stomme natuurkrachten, maar dienaren en boden des Heeren, die op zijn woord, op zijn bevel verwekt worden, Hem dienen en gehoorzamen, Ps. 103:21; 104:4.

De dichter is geen ongeloovig natuurbeschouwer; maar onderwezen en geleid door den Geest Gods, weet hij dat alle krachten en verschijnselen in de natuur in de macht van haar Schepper zijn, van Hem uitgaan of weerhouden, en in hunne mate en kracht door Hem bepaald en geleid worden, Job 9:5 — 10; 38:28 — 37.

Niets wordt door den dichter uitgesloten; alles wat adem heeft met al het ademlooze moet zijn Schepper loven: “Bergen en alle heuvelen;” de verhevene plaatsen der aarde, wier gedaante-formeering naar de hemelen wijst, en die zoo menigmaal de uitverkoren openbaringsplaatsen van hun Schepper waren. Denk aan Sinäi en den Karmel, aan den Thabor en Golgotha.

De “vruchtboomen,” rijk beladen met hunne schoone, voedende en verkwikkende vruchten, benevens de statige en hooge “cederboomen,” waaruit de kunst zoo menig werk wrocht tot sieraad en tot woning, ook zij mogen niet achterblijven om hun wijzen en weldadigen Schepper en Onderhouder te verheerlijken.

En allerminst het gedierte der aarde, dat in orde den mensch het meest nabij komt: “het wild gedierte en alle vee; tot het “kruipend gedierte,” dat in het stof wriemelt en vertreden wordt, om het “gevleugeld gevogelte,” die liefelijke en schoone zangers niet te vergeten, alles en allen loven den Heere, opdat de gansche aarde met zijnen lof vervuld worde.

Dat mag een godvruchtige en Godverheerlijkende natuurbeschouwing heeten; mochten onze oogen altijd en overal zoo geopend zijn voor de heerlijkheid des Heeren in al zijne werken! Maar, gelijk wij reeds opmerkten, de dichter eindigt niet totdat hij zijne opwekking gericht heeft tot de hoogste aardsche wezens, de menschen, en bij name tot zijn volk, tot Israël.

- 11. Gij, koningen der aarde, en alle volken! gij, vorsten en alle rechters der aarde!**
- 12. Jongelingen en ook maagden; gij, ouden met de jongen!**
- 13. Dat zij den naam des Heeren loven; want zijn naam alleen is hoog verheven; zijne majesteit is over de aarde en den hemel.**
- 14. En Hij heeft den hoorn zijns volks verhoogd, den roem al zijner gunstgenooten, der kinderen Israëls, des volks, dat nabij Hem is, Halelujah!**

De mensch, oorspronkelijk naar Gods beeld geschapen, was, als de kroon der schepping, geformeerd om den eersten en hoogsten toon tot lof van zijn Schepper aan te slaan. En heeft hij zich vrijwillig en moedwillig aan zijne hooge bestemming en roeping onttrokken, is de lof Gods in zijn hart en keel verstomd, toch blijft hij dien Gode schuldig, en mag de dichter zeggen: “Dat zij den naam des Heeren loven; want zijn naam alleen is hoog verheven; zijne majesteit is over de aarde en den hemel.”

De Heere is waardig door alle menschen, zonder onderscheid van stand en rang, door “koningen en volken,” door “vorsten en rechters” geprezen te worden; hoog en laag geplaatsten, zij allen zijn Hem die eere schuldig, “want zijn naam alleen” is onder alle namen “hoog verheven.”

Geen sekse of leeftijd mag zich aan dien lof onttrekken: geen Jongelingen en ook maagden,” geen “ouden met de jongen.” Al wat mensch heet, is schuldig zijn Schepper te loven, Hem tot eer en hun tot zaligheid.

Want het oogmerk des Heeren met zijne schepping is wel in de eerste plaats de eer en verheerlijking zijns naams, maar daar benevens de zaligheid van menschen, ook nadat zij door de zonde van Hem zijn afgevallen.

De dichter weet dit, en ziet dit oogmerk Gods bevestigd in het bestaan der Gemeente des Heeren, waarvan hij een levend lidmaat is, deelende in al de genade en gunsten, die 's Heeren gunstgenooten genieten.

De Heere heeft de kinderen Israëls tot zijn volk en zijne gunstgenooten uitverkoren en op hen in den Messias al zijne heerlijkheid gelegd, want Hij heeft den “hoorn,” de macht, den “roem,” de eer van dat volk verhoogd boven de macht en eer van alle volken. Ook deelt dat volk in de nauwste gemeenschap met Hem, “het is nabij Hem,” het is een eenig volk op aarde.

Daarom moet Israël en de Gemeente van alle tijden, als de eerstelingen, de keur der schepselen Gods, 's Heeren lof op het hoogste prijzen, Hem ter eere leven, opdat de Heere in hen zijn oogmerk verkrijge: “dit volk heb Ik Mij geformeerd, zij zullen mijnen lof verkondigen.”

Zoo kon de dichter met een “Halelujah!” beginnen en eindigen, want 's Heeren lof bestaat in der eeuwigheid.

En met den kerkvader Augustinus zeggen wij: “ons bepeinzen in het tegenwoordig leven moet zich bewegen in den lof Gods, want de eeuwige zaligheid van ons toekomstig leven zal zijn de lof Gods, en niemand kan voor het gindsche leven geschikt worden, die zich daarvoor niet heeft voorbereid. Zoo loven wij dan nu onzen God, maar wij bidden ook tot Hem. In ons leven heerscht de vreugde, in ons bidden het zuchten. Want er is ons iets beloofd, en dewijl Hij getrouw is, Die het ons beloofd heeft, zoo verblijden wij ons in de hope, maar omdat wij het nog niet bezitten, smachten wij van verlangen; het is goed in dit verlangen te blijven uitzien totdat het komt, wat ons beloofd is, en het zuchten verdwijnt en alzoo de lof daarop volgt.”

PSALM 149

Een nieuw lied.

Wanneer de Heere nieuwe dingen werkt, en Hij aan zijn volk nieuwe blijken van zijne gunst geeft, dan wordt er in de harten zijner kinderen een nieuw lied geboren, en worden 's Heeren daden met blijden roem verheven.

Zoo was het in de dagen, toen de Heere de kleine en zwakke gemeente der wedergekeerden uit Babel, na jaren van onderdrukking, strijd en lijden, op nieuw met zijn heil bezocht. Toen Hij de harten van de koningen van Perzië hun ten goede neigde, en Ezra en Nehemia door hunne krachtige en gezegende hervorming Israëls diep vervallen kerk- en burgerstaat herstelden, en de wedergekeerden zich weer verheugen mochten in hun herboren volksbestaan.

De nieuwe blijken van de gunst des Heeren over zijn volk, leggen den dichter van dezen psalm — waarschijnlijk dezelfde dichter van den vorigen psalm — dit loflied, Gode tot eer, in het hart en op de lippen.

Hij gaat de Gemeente met zijn lofzang voor, en zingt op liefelijke wijze:

1. **Halelujah! Zingt den Heere een nieuw lied; zijn lof zij in de Gemeente zijner gunstgenooten.**
2. **Dat Israël zich verblijde in Dengene, Die hem gemaakt heeft; dat de kinderen Zions zich verheugen over hunnen Koning.**
3. **Dat zij zijnen naam loven op de fluit; dat zij Hem psalmzingen op de trommel en harp.**
4. **Want de Heere heeft een welgevallen aan zijn volk; Hij zal de zachtmoedigen versieren met heil.**
5. **Dat zijne gunstgenooten van vreugde opspringen, om die eer, dat zij juichen op hunne legers.**

Het is een “nieuw lied;” niet het eerste en ook niet het laatste - zie Ps. 33:3; 40:4; 96:1; 98:1; Jes. 42:10; Openb. 5:9. — De Heere doet in zijn bestuur over de wereld en inzonderheid over zijne Kerk altijd weder nieuwe ongeziene dingen of in zijnen toorn over zijne vijanden, of in zijne genade en ontferming over zijne gunstgenooten; en Hij zal dit blijven doen, totdat Hij zijn laatste woord vervult: “Ziet, Ik maak alle dingen nieuw,” Openb. 21:5.

Wanneer de Heere in zijne gunst wat nieuws op aarde scheidt, dan wordt zijn lof in de “Gemeente zijner gunstgenooten” gezongen; dan zingen Mozes en Mirjam, Hanna en Maria een nieuw lied, gelijk dat den wedergekeerden uit Babel betaamde, en waarin de dichter hen voorgaat.

Het is de heiligste en hoogste blijdschap in God, hun Koning, die het hart van Zions kinderen verheugen moet: “dat Israël zich verblijde in Dengene, Die hem gemaakt heeft.” In den grondtekst staat: “in zijne makers,” evenals in Job 35:10 en Jes. 54:10. Dit “meervoudige” slaat terug en is in overeenstemming met Gen. 1:1, waar de naam God, Elohim in den grondtekst in het meervoudige staat.

Het meervoud spreekt de volheid en de heerlijkheid van het wezen des Drieëenigen Gods uit, Die Zich als zoodanig in de schepping van hemel en aarde en in de schepping van Israël bewezen heeft.

Israël is het maaksel Gods, het eigen werk zijner handen; uit vrij welbehagen had Hij het verkoren en tot een volk zijns eigendoms geformeerd.

De Heere was hun Koning, hun Wetgever en Beschermmer, Wien zij te gehoorzamen hadden,

maar op Wien zij zich ook in alle nooden en gevaren, tegen alle hunne vijanden konden verlaten.

Had de Heere dit alle eeuwen door aan hunne vaders bewezen, zij, hunne kinderen, hadden hiervan tot in den jongsten tijd de treffende blijken ontvangen.

In dien God en Koning, de eenige oorzaak van hun bestaan en voortbestaan, zich te verblijden met eene onuitsprekelijke blijdschap, betaamde Israël, Gode tot eer, hun tot zaligheid.

Dat is de heilige en hoogste blijdschap, dezelfde, waartoe de apostel de Gemeente van het N.T. met zooveel aandrang opwekt: “Verblijdt u in den Heere te allen tijd; wederom zeg ik: verblijdt u.” En die Gemeente heeft er veel meer reden toe dan Israël van weleer; zij deelt in Christus in Gods hoogste gunst en liefde; ook haar Maker is haar Man, God en Vader van den Heere Jezus Christus is zijn naam. Zij of worde die heilige blijdschap onze sterkte tot heiligmaking en eere.

De Gemeente van 's Heeren gunstgenooten moet Hem in zijnen tempel eere geven: “zijnen naam loven op de fluit, Hem psalmzingen op de trommel en harp,” opdat 's Heeren huis van vreugde ruische voor Israëls God en Koning.

“Want” — en dit had de Gemeente der wedergekeerden rijkelijk ondervonden - “de Heere heeft een welgevallen aan zijn volk,” al zijn lust is aan zijn volk, niet om hunnentwille, maar om zijns grooten naams wille, daarom “zal Hij de zachtmoedigen versieren met heil,” vs. 4.

De “zachtmoedigen” zijn hier de geringen, de armen en verdrukten door hunne vijanden. Waren zij, naar het welgevallen des Heeren, verlost en uitgeholpen, nog was hunne verlossing en redding niet volkomen; nog altijd bleven er vijanden over, die hen gram waren, en het niet dulden konden, dat die amechtige Joden als een vrij volk in hun land heerschen zouden.

Maar de Heere, hun Wreker en Redder, staat aan hunne zijde; Hij is een rotssteen, Wiens werk volkomen is. “Hij zal de zachtmoedigen versieren met heil.” Hij zal ze overwinning geven, in eere herstellen, hunne vijanden aan hen geheelijk onderwerpen, opdat Israël naar Gods raad en wil in het einde over de Heidenen heersche.

Daarom moet de lof des Heeren in het midden zijner gunstgenooten nog hooger klimmen: “Dat *zijne* gunstgenooten van vreugde opspringen, om *die* eer,” Hem ten allen tijde, bij dagen en bij nachten eeren, “dat zij juichen op hunne legers.”

Want de lof des Heeren is een krachtig wapen in dien strijd, waardoor de gemeente Israëls eene zekere en volkomene overwinning behalen zal.

6. **De verheffingen Gods zullen in hunne keel zijn; en een tweesnijdend zwaard in hunne hand;**
7. **Om wraak te doen over de Heidenen, en bestraffingen over de volken;**
8. **Om hunne koningen te binden met ketenen, en hunne achtbaren met ijzeren boeien;**
9. **Om het beschreven recht over hen te doen. Dit zal de heerlijkheid van al zijne gunstgenooten zijn. Halelujah!**

“Wij zijn genaderd tot aan het einde der psalmen; ons resten nog de laatste verzen van Ps. 149 en Ps. 150.

De dichter bezingt in de laatste 4 verzen van Ps. 149 de heerlijke toekomst van de Gemeente des Heeren.

Het is eene profetie van de overwinningen, die Israël in den naam én in de kracht des Heeren behalen zou over de Heidenen, over de volken die hen haatten en onderdrukten.

De aanleiding tot deze profetie was het tegenwoordige heil, waarmede de Heere zijn volk bezocht had. En was dat heil nog niet volkomen, heerschten om hunne zonden nog vreemde koningen over hunne lichamen en over hunne beesten, Neh. 9:37, toch was die aanvankelijke verlossing voor Israël eene hoopvolle profetie, dat de Heere in het einde zijn volk heerlijk zou maken, hun gevende de overwinning over al hunne vijanden.

Israël wacht alzoo een strijd, gelijk de Gemeente des Heeren door alle tijden heen te strijden heeft, maar een strijd in den naam en de kracht des Heeren, waarbij “de verheffingen” de lofverheffing, “Gods in hunne keel,” in hunnen mond, “zullen zijn, en een tweesnijdend zwaard in hunne hand.” Zij zouden gelijk zijn aan de bouwers van Jeruzalems muren, die ieder met zijne hand doende waren aan het werk, en de andere hand het geweer hield, Neh. 4:17.

Zullen zij met tweesnijdende zwaarden strijden, hun strijd zal evenwel niet gelijk zijn aan dien der Heidenen, “de verheffingen Gods zullen in hunne keel zijn.” De lof des Heeren, dien zij onder het strijden verheffen zullen, zal hun moed en kracht vermeerderen; niet in hunnen naam en hunne kracht zullen zij oorlogen, maar als dienaren en krijgsknechten Gods zullen zij zijne oordeelen over de vijanden des Heeren uitvoeren.

De Heere zou door zijn volk “wraak doen over de Heidenen, en bestraffingen over de volken,” om hen te vergelden al het kwaad, dat zij Israël aangedaan hebben. “Om hunne koningen te binden,” gelijk zij Israëls koningen gebonden hadden, “en hunne achtbaren,” hunne aanzienlijken, “met ijzeren boeien,” gelijk als zij Israëls ambtlieden en rechters in ijzeren boeien geslagen en in gevangenissen weggevoerd hadden. En dit alles “om het beschreven recht,” naar het wetboek des Heeren, Deut. 7:1 en 2, “over hen te doen.”

“Dit zal,” zoo zingt de dichter-profeet, “de heerlijkheid van al zijne gunstgenooten zijn;” en al de gunstgenooten des Heeren bezegelen dien zang met hun “Halelujah!” Looft den Heere.

Spreken de profeten, inzonderheid Zacharia, hfdst. 12, van dien strijd der Heidenen tegen Juda en Jeruzalem, en van de overwinning die Israël dan behalen zal, en zien wij de aanvankelijke vervulling dezer profetie in den strijd der Makkabeeuwsche vorsten op den Syrischen koning Antiochus Epifanes, hooger en heerlijker is de overwinning door Jezus Christus, Israëls Koning, op al zijne vijanden behaald.

PSALM 150z

Alles, wat adem heeft, love den Heere.

Gelijk de vier vorige boeken der psalmen, Ps. 41:14; 72:18; 89:53; 106:48, eindigen met eene lof verheffing, des Heeren, zoo is de laatste der psalmen in zijn geheel eene opwekking, om den Heere te loven vanwege zijne mogendheden en de menigvuldigheid zijner grootheid.

Als zoodanig is deze laatste der psalmen het allerwaardigste besluit op al de heilige lofzangen Israëls. In een Halelujah, looft den Heere! loopt in het einde alles uit.

Hemel en aarde met al wat adem heeft worden opgeroepen, om met vereende, samensmeltende stemmen, onder begeleiding van alle tonen der muziek, den Heere op het hoogst te prijzen.

1. **Halelujah! Looft God in zijn heiligdom; looft Hem in het uitspansel zijner sterkte!**
2. **Looft Hem van wege zijne mogendheden; looft Hem naar de menigvuldigheid zijner grootheid!**
3. **Looft Hem met geklank der bazuin; looft Hem met de luit en met de harp!**
4. **Looft Hem met de trommel en fluit; looft Hem met snarenspeel en orgel!**
5. **Looft Hem met hel klinkende cimbalen! looft Hem met cimbalen van vreugdegeluid;**
6. **Alles, wat adem heeft, love den Heere! Halelujah!**

Evenals in Ps. 148:1 vangt ook onze dichter aan met zijne opwekking te richten tot de hoogste plaatsen: "Looft God in zijn heiligdom." Dat heiligdom is niet de tempel te Jeruzalem, het aardsche heiligdom, maar het hemelsche, dat niet met handen gemaakt is.

De hoogste van Gods schepselen, de engelen, die voor zijnen troon zijn, worden opgeroepen den eersten en hoogsten toon aan te slaan tot lof van hunnen Schepper en Heere.

Van het hemelsche heiligdom daalt de dichter af tot het "uitspansel van 's Heeren sterkte," tot den zichtbaren hemel, die tusschen het heiligdom Gods en de aarde is.

In dat uitspansel heeft de Heere zijne "sterkte" geopenbaard; het heirleger des hemels: zon, maan en sterren schitteren daar als zijne getuigen; daarom moeten zij, evenals de engelen in het hemelsche heiligdom, den Heere *loven*.

's Heeren "mogendheden," zijne machtige werken, zijne onmetelijke "grootheid," de hoogheid en de majesteit van zijn Wezen, als van den eenig Waarachtige, uit Wien en door Wien en tot Wien alle dingen zijn, moeten zij verkondigen, vs. 2.

Geene stem mag in het accoord van dezen lofzang ontbreken, "alles, wat adem heeft, love den Heere!"

Zijn in dat "alles" alle schepselen begrepen, de aarde en hare volheid, de dichter heeft hier in het bijzonder het oog op den mensch, die alzoo door God geschapen is dat hij zijn Schepper met zelfbewustzijn loven en prijzen kan.

Daarom moet die mensch, inzonderheid de Gemeente des Heeren, zijnen naam niet slechts met de stem zijns adems, maar met alle werktuig dat eene stem kan voortbrengen, met alle muziekinstrumenten, die de dichter in vs. 3, 4 en 5 bij hunne namen onderscheidenlijk opnoemt, den Heere te loven; het zijn een achttal, die in Israël bij hunne tempelzangen in gebruik waren.

Zoo moet alles, niemand en niets uitgezonderd, in den hemel en aan den hemel en op de aarde de mogendheden en de grootheid des Heeren loven, en in één Halelujah, looft den Heere,

samensmelten.

En wij, gelijk de gansche Gemeente des Heeren, wij worden opgeroepen met alles wat adem heeft 's Heeren mogendheden en grootheid op het hoogst te prijzen, bovenal voor de "genade" zijner mogendheden en grootheid geopenbaard en geschonken in Jezus Christus tot behoudenis van schuldige en verlorene zondaren, om eenmaal tot in alle eeuwigheid het volmaakte Hallel voor zijnen troon aan te heffen.